ĐƯỜNG ĐẾN NHÀ TRẮNG 2016

Cuộc cách mạng của Donald Trump

The MAKING *of the* PRESIDENT 2016

ROGER STONE

Nguyễn Thanh Châu *dịch*

OMEGA+ alphabooks NHÀ XUẤT BẢN THẾ GIỚI

Roger Stone là một nhà hoạt động chính trị dày dạn kinh nghiệm. Từng tổ chức chín chiến dịch tranh cử tổng thống, ông là phụ tá chiến dịch cấp cao cho ba tổng thống của đảng Cộng hòa. Ông là tác giả cuốn sách bán chạy nhất của tờ *New York Times* "Người đàn ông đã giết Kennedy: Vụ án chống lại LBJ" và đã viết cho *Fox Opinion, Breitbart News, StoneZone.com, Daily Caller* và *New York Times*. Roger Stone thường xuyên đưa ra những nhận định về các chương trình nghị sự chính trị hậu trường của *Fox News* và *InfoWars*. Roger Stone đã bị cấm bởi *CNN* và *MSNBC* vì những lời chỉ trích thẳng thắn nhằm vào vợ chồng Clinton. Theo dõi ông tại *StoneColdTruth.com*.

ROGER STONE

Duong Kobo's Book Club

Tủ sách Kỹ thuật số
dành cho
Kindle & Kobo

SCAN TO JOIN

THE MAKING OF THE PRESIDENT 2016
Copyright © 2017 by Roger Stone
All rights reserved.
Vietnamese edition published in 2017 by Alpha Books Co.
Copyright arranged with Skyhorse Publishing c/o Biagi Literary Management
27 Bedford Road, Pleasantville, New York 10570 USA
through Tuttle-Mori Agency Co., Ltd.

ĐƯỜNG ĐẾN NHÀ TRẮNG 2016
Cuộc cách mạng của Donald Trump
Bản quyền tiếng Việt © Công ty Cổ phần Sách Alpha, 2017

Cover photo credit: Matt Doyle

Không phần nào trong xuất bản phẩm này được phép sao chép
hay phát hành dưới bất kỳ hình thức hoặc phương tiện nào mà không có sự
cho phép trước bằng văn bản của Công ty Cổ phần Sách Alpha.
Chúng tôi luôn mong muốn nhận được những ý kiến đóng góp của quý vị độc giả
để sách ngày càng hoàn thiện hơn.

Biên mục trên xuất bản phẩm của Thư viện Quốc gia Việt Nam
Stone, Roger
Đường đến Nhà Trắng 2016 : Cuộc cách mạng của Donald Trump / Roger Stone : Nguyễn Thanh Châu dịch. - H. : Thế giới ; Công ty Sách Alpha, 2017. - 528tr. ; 24cm
Tên sách tiếng Anh: The making of the president 2016 : How Donald Trump orchestrated a revolution
ISBN 9786047737901

1. Trump, Donald, 1946- , Doanh nhân, Mỹ 2. Tranh cử 3. Tổng thống
973.932092 - dc23

TGM0042p-CIP

Góp ý về sách, liên hệ về bản thảo và bản dịch: publication@omegaplus.vn
Liên hệ ebooks, hợp tác xuất bản & truyền thông trên sách: hoptac@omegaplus.vn
Liên hệ dịch vụ tư vấn, đại diện & giao dịch bản quyền: rights@omegaplus.vn

ROGER STONE

ĐƯỜNG ĐẾN
NHÀ TRẮNG 2016

Cuộc cách mạng của Donald Trump

Nguyễn Thanh Châu *dịch*

NHÀ XUẤT BẢN THẾ GIỚI

OMEGA+

Hội đồng xuất bản

- TS. Nguyễn Ngọc Anh
- Nguyễn Cảnh Bình
- TS. Nguyễn Tuấn Cường
- Vũ Trọng Đại
- TS. Phạm Sỹ Thành
- TS. Trần Toàn Thắng
- Đậu Anh Tuấn
- PGS. TS. Lê Anh Vinh
- TS. Trương Minh Huy Vũ

Đơn vị bảo trợ truyền thông

TẠP CHÍ TIA SÁNG

TiaSáng

CÔNG TY CỔ PHẦN TRUYỀN THÔNG TRẠM ĐỌC

https://www.facebook.com/tramdocvn/

website: tramdoc.vn

TRẠM ĐỌC

MỤC LỤC

Lời cảm ơn 7

Lời nói đầu: Đôi nét về Donald Trump 9

Cuộc đua vào Nhà Trắng
lần thứ nhất của Trump (1999-2000) 21

Công trình chênh vênh của Hillary 46

PHẦN THỨ NHẤT
TRUMP CƯỚP ĐỀ CỬ CỦA GOP

1. Trump đối đầu Lãnh đạo đảng Cộng hòa 66

2. Vòng 1: Tranh biện giữa
các ứng cử viên đảng Cộng hòa 93

3. Vòng 2: Trump thắng các cuộc
bầu cử sơ bộ của GOP 129

PHẦN THỨ HAI
HILLARY CLINTON GIAN LẬN ĐỀ CỬ CỦA DNC

4. Bernie Sanders, một người xã hội chủ nghĩa cũ
thách thức Clinton, người có thể trở thành tổng thống 204

5. Vòng 1: Hillary tuyên bố thắng Sanders 225

6. Vòng 2: Hillary tập trung công kích Trump 251

PHẦN THỨ BA
TRUMP GIÀNH ĐƯỢC NHÀ TRẮNG NHƯ THẾ NÀO?

7. Lựa chọn phó tổng thống và các đại hội đề cử toàn quốc.....306

8. Các phiên tranh biện của ứng cử viên tổng thống và phó tổng thống 339

9. Những lập luận kết thúc 422

Kết luận: Trump thắng cử 448

LỜI CẢM ƠN

Cuốn sách dành để tưởng nhớ Tổng thống Richard Nixon, người đầu tiên nhận ra ở Donald Trump tiềm năng trở thành nhà lãnh đạo của Thế giới Tự do.

Cũng cảm ơn Juanita Broaddrick, người phụ nữ can đảm và dũng cảm đã dám kể lại việc bị Bill Clinton tấn công tình dục, và đã lên tiếng bất chấp nhiều áp lực buộc cô phải im lặng.

Cuốn sách cũng được dành tặng Tiến sĩ Jerome S. Corsi, người thầy, người đồng nghiệp và một trong những phóng viên điều tra hiệu quả nhất vẫn còn cầm bút đến hôm nay.

Cảm ơn Tiến sĩ Eric Paddon, Christopher Cox, Kevin Ryan, Jacob Engles, Saint John Hunt, Michael Caputo, A. Gore Vidal, Randy Short. John Kakanis, Tyler Nixon, Kate Koptenko, Milo Yiannopoulos, Mathew J. Boyle, Matt Crudge, Alex Jones, Stephen K. Bannon, David Urban, Ed McMullen, Susie Wiles, Matt Labash, Tucker Carlson và Laury Gay. Ngoài ra, cuốn sách này dành tặng mẹ tôi, người đã qua đời ở tuổi 95 vào năm 2016. Nếu bạn biết bà Olivia mẹ của Rony Soprano thì bạn sẽ hoàn toàn hiểu người mẹ Sicily của tôi. Bà cả quyết Hillary Clinton là một kẻ "gian xảo và dối trá." Tôi chỉ tiếc bà không sống được đến

hôm nay để bỏ phiếu cho Donald Trump, người mà bà khiêu vũ cùng trong đám cưới của tôi.

Cũng dành tặng người vợ yêu quý của tôi Nydia, người phụ nữ khôn ngoan và kiên nhẫn vô bờ bến.[1]

ROGER STONE
Thành phố New York

1. Cuốn sách này thể hiện quan điểm, góc nhìn, cách diễn đạt của tác giả Roger Stone, người tham gia tổ chức chiến dịch bầu cử của Donald Trump. Nó không thể hiện quan điểm hay thái độ của Nhà xuất bản Thế giới về Tổng thống Donald Trump, bà Hillary Clinton, cựu Tổng thống Bill Clinton, cũng như các nhân vật hay sự kiện khác được trình bày trong sách.

Lời nói đầu

ĐÔI NÉT VỀ DONALD TRUMP

Ngày 8/11/2016, Donald John Trump được bầu làm tổng thống thứ 45 của Hợp chúng quốc Hoa Kỳ. Đây là một thắng lợi độc nhất vô nhị, chỉ có thể nói do tài năng, năng lực và tầm nhìn của chính Donald Trump. Cú nước rút của Trump qua tám bang vào những ngày cuối đã dẫn tới kết quả bất ngờ nhất kể từ năm 1948, thời điểm mà Tổng thống Harry S. Truman đi tàu hỏa vận động tranh cử khắp nước Mỹ, phá bỏ mọi lệ thường về tốc độ của ngành đường sắt, mỗi ngày dừng lại ở sáu hoặc bảy ga và củng cố chiến thắng trước đối thủ của ông là Thống đốc bang New York Thomas E. Dewey. Nguồn sức mạnh mà Trump sử dụng để bứt phá thực sự chẳng khác Hercules. Không còn nghi ngờ gì nữa, chuyến đi cuối cùng tới các bang Wisconsin, Michigan và trở lại West Pennsylvania là hành động thuần ý chí đã đưa ông tới thắng lợi, trong khi Clinton đang bắt đầu ăn mừng.

Cuộc bầu cử 2016 là lần đầu tiên các phương tiện truyền thông chính thống mất vị thế độc quyền đưa tin các sự kiện chính trị ở Mỹ. Càng ngày càng có nhiều cử tri tiếp cận thông tin từ các phương tiện truyền thông thay thế đang phát triển như vũ bão, với tiêu chuẩn đưa tin vượt trội so với mạng lưới những ông lớn truyền thông cũ.

Việc Trump khôn khéo ve vãn giới truyền thông bảo thủ như *The Daily Caller, Breitbart News, WND.com* và *InfoWars* đã biến ông trở thành ứng cử viên tổng thống đầu tiên tiếp cận một cách hiệu quả những người Mỹ đang bất mãn và mong muốn thay đổi. Đồng thời những đòn tấn công không thương tiếc của Trump nhằm vào giới truyền thông như "không công bằng" và "đối trá" y hệt chiến lược của Nixon, cả hai đều khai thác sự bất bình của công chúng căm ghét giới truyền thông luôn thiên vị.

Việc Trump sẵn sàng công khai thách thức các hãng truyền thông theo sát ông phần nào khiến họ đưa tin trung thực về chiến dịch tranh cử của ông, nhưng những công kích không nương tay của các hãng tin tức truyền hình nhằm vào ông thì không giống bất cứ thứ gì tôi từng thấy trong chín chiến dịch vận động tranh cử tổng thống đã tham gia. Giới truyền thông đã hoàn toàn rũ bỏ tính khách quan; động cơ và chiến thuật của họ phơi bày trước mắt mọi người.

Phần lớn việc này lại phản tác dụng. Cử tri Mỹ cuối cùng cũng trở nên chán ngán trước thực tế rằng giới truyền thông và thể chế chính trị bắt tay nhau che giấu nhiều sự thật đối với nhân dân Mỹ. Họ không còn tin vào giới truyền thông.

Donald Trump vừa là chiến lược gia, chiến thuật gia, vừa là người quản lý cho chiến dịch của riêng mình, và lần đắc cử phi thường này là công trạng của chính ông. Tôi mừng khi được là người đồng hành với ông. Tôi đã muốn ông ra tranh cử tổng thống từ năm 1988 và đã giữ cương vị chủ tịch của Ủy ban thăm dò cử tri năm 2000, cũng như là cố vấn khi ông xem xét khả năng ra tranh cử năm 2012.

Tôi đã làm cho Tổ chức Trump, Hãng hàng không Trump, các khu nghỉ dưỡng khách sạn và casino cũng như nhiều cuộc thăm dò chính trị trong suốt 40 năm. Ông có lẽ là người chào hàng vĩ đại nhất trong lịch sử nước Mỹ, với tinh thần của một sáng lập gia và lòng hăng say đầy tính lan tỏa của một doanh nhân thích kiếm tiền và chiến thắng.

Trump là người đầu tiên tiến hành chiến dịch tranh cử hiện đại "truyền thông toàn diện," tránh né các cuộc thăm dò dư luận, quảng cáo truyền hình tốn kém, các phân tích phức tạp và các công cụ truyền thống của một chiến dịch tranh cử tổng thống hiện đại.

Đồng thời, chiến dịch tranh cử của Trump xoay quanh một "nhóm bên lề" giống như chiến dịch tranh cử của Richard Nixon trước đây. Không phải ngẫu nhiên mà Trump chạy đua với tư cách ứng cử viên của "Đa số thầm lặng," thu hút những người Mỹ bị lãng quên, rồi chạy đua với tư cách ứng cử viên ủng hộ luật pháp và trật tự xã hội, và cuối cùng với tư cách một ứng cử viên vì hòa bình. Chiến dịch tranh cử của Trump rất giống của Nixon. Ông hiểu chính trị là về các vấn đề lớn, các ý tưởng, các chủ đề, còn cử tri không thực sự quan tâm đến các chi tiết rối rắm. Nếu họ như thế, Newt Gingrich chắc đã trở thành tổng thống.

Mặc dù có nhiều nét tương đồng giữa chiến thắng của Ronald Reagan năm 1980 và những bước tiến dần tới ghế tổng thống của Trump, nhưng việc ông đắc cử là thắng lợi ít mang tính ý thức hệ, nó là biểu hiện của mong muốn chính đáng về một chính phủ giàu năng lực hơn. Giống như Nixon, Trump thực dụng hơn, quan tâm đến những gì đem lại kết quả, đối lập lại với những gì mang tính triết lý suông. Ông mệt mỏi thấy nước Mỹ thua cuộc. Ông chính là người dẫn dắt đám đông mà đất nước đang cần.

Giống như những sự kiện tại các ga tàu của Truman, các cuộc tiếp xúc cử tri trở thành tâm điểm trong toàn bộ chiến dịch tranh cử của Trump, chúng lại được các hãng tin tức thổi phồng thêm bằng việc suốt ngày truyền đi các bài nói của ông trước đám đông. Ông thu hút được lượng người nghe khổng lồ, cử tri thấy ông vui tính và chân thật. Trong lúc đó, Hope Hicks, người cố vấn báo chí tin cậy tìm cách đăng ký mọi cuộc phỏng vấn có thể để lấp kín lịch trình của ông. Quả thật đã có lúc cứ bật ti vi lên là trông thấy hình và nghe thấy tiếng của Donald Trump. Tất nhiên, các hãng truyền hình làm việc này vì tỉ lệ người xem. Việc Trump xuất hiện không dượt trước, không cần tư vấn và không bị uốn nắn làm cho cử tri thấy ông mới mẻ và đáng tin.

Tôi gặp Donald Trump qua Roy Cohn, một luật sư lừng danh của giới xã hội đen và người nổi tiếng, lúc này đang được thuê làm cố vấn pháp lý cho ông trùm bất động sản trẻ tuổi.

Năm 1979, tôi ký tiếp hợp đồng tổ chức chiến dịch tranh cử tổng thống cho Ronald Reagan ở bang New York, một trong những bang vùng đông bắc. Tôi được giao một tập danh thiếp với dự định tổ chức cuộc gặp gỡ "những người bạn ở New York" của Thống đốc Reagan và phu nhân, những người có thể huy động sự ủng hộ. Trong số đó có danh thiếp Ngài Roy M. Cohn từ Hãng luật Saxe, Bacon và Bolan. Tôi gọi tới văn phòng của Cohn xin hẹn gặp.

Khi tới hãng luật của Cohn trong tòa nhà đá màu nâu ở khu Thượng Đông, tôi phải ngồi đợi khoảng một tiếng trước khi được chỉ lên phòng ăn tầng hai, nơi Cohn sẽ tiếp tôi. Ông ta đang mặc chiếc áo choàng lụa dài. Cặp mắt vằn đỏ dưới hai mí sưng húp, nhiều khả năng là dư âm của một cuộc truy hoan thâu đêm suốt sáng. Cùng ngồi với Cohn là khách hàng của ông ta, một quý ông to béo tới gặp Cohn trước tôi.

"Đây là Tony Salerno," Roy nói.

Tôi đang đối diện với "Tony Mập" Salerno lúc đó cầm đầu gia tộc xã hội đen vùng Genove. Tháng 10/1986, tạp chí *Fortune* đã gọi Salerno 75 tuổi này là "ông trùm quyền lực, giàu có và ảnh hưởng nhất" nước Mỹ.

Đúng là khi làm chủ xây dựng ở New York, Donald Trump mua bê tông từ một công ty có quan hệ với xã hội đen do Salerno kiểm soát. Thế nhưng bang New York, thành phố New York và hầu hết các nhà thầu xây dựng lớn khác cũng mua xi măng ở đó vì họ có quan hệ tốt với nghiệp đoàn. Công ty này thực sự độc quyền về xi măng, cả chính quyền bang và liên bang cũng là những khách hàng lớn nhất của họ. Công ty có giấy phép làm ăn đàng hoàng ở bang New York. Sau khi Salerno về, chúng tôi bắt tay vào vấn đề chính. Tôi đề cập đến việc Cohn giúp Thống đốc Reagan ở bang New York. Về danh nghĩa, Roy là người thuộc đảng Dân chủ, con của một thẩm phán huyền thoại trong tổ chức Tammany[1] và là một thế lực thầm lặng trong đảng Dân chủ ở New York.

Người ta rất sợ ông ta vì cung cách hành xử thô bạo tại tòa, tới mức hầu hết người bên nguyên lập tức ngồi rạp xuống khi biết Cohn là luật sư bên bị. Trump thuê Roy làm luật sư riêng vì khả năng này của ông ta.

"Xem tôi giúp được gì nào, cậu nhóc? Thằng cha Jimmy Carter này là một thảm họa. Tôi đã bảo Stanley Friedman và Meade Esposito là cái lão nhà quê trồng lạc ấy chẳng làm nên trò trống quái gì đâu," Cohn nói lớn. "Ronnie và Nancy là những người bạn từ những năm 1950 khi tôi đang làm cho Joe McCarthy,

1. Một tổ chức quyền lực trong đảng Dân chủ, thành lập từ năm 1789. (Mọi chú thích trong sách đều của biên tập viên.)

gã khốn nát rượu ngốc nghếch đáng thương. Ronnie chống Cộng ở Hollywood và là người được chính J. Edgar Hoover ưa thích."

Tôi bảo Cohn rằng tôi cần bắt đầu lập một ủy ban tài chính, tìm địa điểm, thuê trụ sở, mắc điện thoại và cố gắng thu thập kiến nghị một cách hợp pháp để đưa tên các đại biểu của Reagan vào danh sách bầu cử sơ bộ của đảng Cộng hòa ở New York.

Cohn nhìn rất lâu ra quang cảnh ngoài cửa sổ, rồi đột nhiên nói, "Người cậu cần là Donald Trump. Cậu biết Donald Trump chứ?" Tôi nói với vị luật sư mắt lờ đờ này là chỉ biết Trump qua các tờ báo lá cải. Cohn bảo ông ta sẽ tổ chức ngay một cuộc gặp, nhưng Donald rất bận, chỉ có thể dành cho tôi chút ít thời gian.

Roy cũng bảo tôi phải tới Queens gặp cha của Donald là Fred Trump. "Fred là bạn thân của Barry Goldwater, rất hào phóng với các ứng cử viên bảo thủ và sự nghiệp của đảng Cộng hòa. Tôi bảo đảm với cậu ông ấy sẽ thích Reagan," vị luật sư hai lần phải hầu tòa này bảo.

Theo lời khuyên của Cohn, tôi tới gặp Donald Trump.

Đúng giờ hẹn, Norma Foederer, người gác cửa và trợ lý lâu năm của Trump dẫn tôi vào văn phòng của ông. "Rất vui được gặp, ông Trump," tôi nói. "Cứ gọi tôi là Donald," nhà tỉ phú mỉm cười bảo.

Trump quan tâm đến chính trị cũng ở mức như ông quan tâm tới thể thao. Ông khôn ngoan trong việc sử dụng tiền chính trị hợp pháp và thuê cả một đội ngũ những người vận động hành lang trong nhiều năm. Ông không đánh giá cao Carter, theo ý ông thì, "cái tay kiểu George Bush này chỉ là hạng bù nhìn."

"Ừ, Reagan trông ngon đấy," ông nói. "Nhiều tay bộ dạng coi được. Sinatra. JFK. Và người của anh, Reagan. Công chúng

đang khao khát có một lãnh đạo mạnh mẽ, vì Carter có vẻ do dự và yếu đuối." Trump hỏi khá nhiều câu về thăm dò dư luận và đồng ý tham gia ủy ban tài chính của Reagan, đóng góp 100.000 đô la, phân chia giữa ông và cha mình.

Từ khi Donald Trump tham gia, ông thường xuyên liên lạc với tôi. Ông muốn biết kết quả thăm dò mới nhất, muốn thấy kết quả thăm dò giữa Reagan và Carter ở một số bang miền tây và miền nam. Trump giúp chúng tôi tiền thuê khu nhà từng một thời hào nhoáng, nhưng giờ đã xập xệ trên phố 52 gần Câu lạc bộ 21.

Khu nhà đá màu nâu cũ này từng có thời tráng lệ, nhưng vào những năm 1970 nó bị chia nhỏ thành các văn phòng và cuối cùng không được tu bổ. Thảm màu xanh nhạt bẩn thỉu, nhà được ngăn thành các phòng ngủ nhỏ cho thuê giá rẻ nhất có thể. Ưu điểm của nó là có nhiều phòng nhỏ hơn dùng làm văn phòng, cũng như có phòng họp giống hầm rượu, nơi tình nguyện viên có thể nhồi nhét thư từ hoặc gọi điện cho các cử tri triển vọng trong kỳ bầu cử sơ bộ của đảng Cộng hòa. Chẳng ngày nào lại không có chuột chạy qua bàn tôi. Nhưng đây lại là một địa điểm không thể thay thế.

Câu lạc bộ 21 là địa điểm giải trí của Roy Cohn, đồng thời là nơi yêu thích của Donald Trump. Có một lần diễn viên hài đa tài George Jessel sau khi ăn trưa ở Câu lạc bộ 21 ghé vào chỗ tôi. Một nhiếp ảnh gia của tờ *New York Times* chộp được giây phút tôi và diễn viên hài nổi tiếng này đứng cùng George L. Clark, Chủ tịch đảng Cộng hòa bang New York đang tươi cười với một người ủng hộ Reagan từ khi ông ta thách thức Tổng thống đương nhiệm Gerald Ford năm 1976.

Các nhà lãnh đạo đảng Cộng hòa của bang đã nhiều lần thăm dò xem Trump có ra tranh cử thống đốc hay thị trưởng

New York không. Chẳng hạn năm 2006, vị lãnh đạo đa mưu túc trí của đảng Cộng hòa ở Thượng viện bang New York là Joe Bruno đã thuyết phục đảng Độc lập của bang lúc đó đang kiểm soát lượng phiếu bầu rất giá trị của vòng sơ bộ ra thông báo rằng họ sẽ cùng ủng hộ ứng cử viên Donald Trump tranh chức thống đốc, nếu ông cần sự tiến cử của đảng Cộng hòa. Nó đã trở thành câu chuyện nóng bỏng suốt hai mươi tư giờ, cho đến khi phía Donald dội gáo nước lạnh lên đó. "Tôi cứ nghĩ lẽ ra ông ấy nên xuôi theo như thế đi," Bruno nói, "nhưng giờ tôi đã hiểu, cái ghế đó quá nhỏ đối với ông ấy... Việc chọn thời điểm tranh cử (chức Tổng thống) năm 2016 đã cho phép ông ấy có lợi thế độc đáo của một trận cuồng phong hoàn hảo là sự bất mãn của cử tri và niềm tin đang lan rộng là chính quyền này chống lại những người thấp cổ bé họng. Tất nhiên đôi lúc ông ấy thô lỗ, nhưng cử tri lại thích điều đó. Nó giống như chọc ngón tay cái vào mắt cái thể chế đang làm đất nước này đo sàn," ông cựu võ sĩ quyền anh nói.

Donald có khiếu khôi hài tinh quái và đi chơi với ông rất vui. Ông luôn có con mắt xanh đối với phụ nữ đẹp. Ông cũng có cùng con mắt ấy với kiến trúc, thích các tòa nhà đồ sộ với đường nét sắc sảo vươn cao bao trùm khu vực, nhiều cửa bằng đồng và phải luôn được gắn biển lớn bề thế. Tiêu chuẩn xây dựng của ông vượt trên và vươn ra ngoài các chuẩn mực công nghiệp, và ông bao giờ cũng thích có quan hệ hữu hảo với nghiệp đoàn, một việc đặc biệt quan trọng ở thành phố New York do đảng Dân chủ nắm giữ.

Mặc dù sở hữu những tòa nhà hào nhoáng bóng bẩy, Donald Trump thực sự lại không hề màu mè hay phô trương. Ông thích bánh mì nướng, bánh mì kẹp phô mai và coke không đường. Và ông dứt khoát kiêng kị các tin phát trên truyền hình.

Trong khi cả nước có thể đã bị tài thiên bẩm của ông đánh lừa, tôi lại biết đích xác rằng ông đã lặng lẽ đăng ký câu "Khôi phục sự vĩ đại của nước Mỹ" với Văn phòng Sáng chế và Nhãn hiệu Hoa Kỳ chỉ ít ngày sau khi Romney bị đánh bại. Trong ngày đầu năm mới 2013, ông nói với tôi rằng sẽ ra tranh cử tổng thống năm 2016. Khi tôi chỉ ra việc một số người trong giới truyền thông có thể sẽ hoài nghi liệu ông có thực sự ra tranh cử hay không dựa trên những lời lấp lửng trước đó của ông với văn phòng chính quyền, ông trả lời: "Điều đó sẽ biến mất khi tôi tuyên bố." Và quả đúng như vậy.

Tổng thống Donald J. Trump! Tôi thích nghe những từ đó, và tôi nhận ra mình đã thích ý tưởng này từ năm 1987. Tôi không thể nhận công về ý tưởng Donald Trump ra tranh cử tổng thống, vì người đầu tiên đề xuất về nó lại chính là một cựu tổng thống. Đó là Richard Nixon, người đầu tiên nhận ra tiềm năng tranh cử tổng thống của Donald Trump.

Tôi trở nên gần gũi với vị cựu tổng thống sau khi được giao việc thông báo tin tức hằng tuần về thứ hạng thăm dò dư luận giữa Thống đốc Ronald Reagan và Jimmy Carter.

Nixon đã gặp Trump ở khán đài riêng của George Stainbrenner trong sân vận động Yankee và lập tức bị ấn tượng. "Người của anh được đấy," Nixon bảo tôi như thế trong cuộc điện thoại thường xuyên theo lịch vào sáng thứ Bảy, khi đó vị cựu tổng thống được thỏa mãn cơn thèm khát tin tức chính trị và những chuyện bên lề của mình.

Nixon đã viết cho Trump kể rằng vợ mình thấy Donald trên *Chương trình Phil Donahue* và bà nghĩ nếu có ý định ra tranh cử, ông sẽ thắng. Nixon vẫn hay có lối vòng vèo như thế. Trong trường hợp này, ông đã gán suy nghĩ của mình cho vợ.

"Tôi không xem chương trình, nhưng vợ tôi bảo trông anh thật tuyệt," Nixon viết cho Trump (chính tay ông gạch dưới từ "tuyệt"). "Như anh có thể hình dung, bà ấy là một chuyên gia về chính trị và bà ấy tiên đoán bất cứ khi nào quyết định ra tranh cử, anh sẽ là người chiến thắng."

Sự hiểu biết của Nixon về việc sử dụng quyền lực đã khích lệ Trump. Chủ nghĩa thực dụng của Nixon cũng lôi cuốn vị đại gia New York. Theo yêu cầu của Nixon, tôi gửi lời mời Donald Trump và vợ ông là Ivana xuống chơi ở Houston vào cuối tuần. Cùng tham gia cuộc gặp tay tư ấm cúng này còn có cựu thống đốc bang Texas John Connally, người đã bị thương nặng trong vụ ám sát Tổng thống John F. Kennedy.

Connally thực ra đã lật kèo Nixon năm 1968, vì vào phút chót lại xuất hiện trong cuộc gặp gỡ cử tri ở Dallas để ủng hộ Hubert Humphrey, đi ngược với thỏa thuận bí mật là đưa những người chống đối trong đảng Dân chủ ở Texas về phe Nixon. Tuy nhiên, Nixon vẫn luôn ấn tượng với vẻ vênh vang, chín chắn của Connally, và ông ta cũng là một đồng minh quý giá cho Nixon vì trước đây đã từng làm việc với John Kennedy. Năm 1972, thực hiện nốt lời hứa thuở xưa với Nixon, Connally đứng đầu một nhóm có tên "Những người Dân chủ ủng hộ Nixon" trước khi chính thức chuyển sang đảng Cộng hòa và giữ cương vị Bộ trưởng Tài chính dưới thời Nixon. Connally cũng chính là người đã bán đứng Nixon trong chương trình kiểm soát lương và giá, đây có lẽ là một trong những sai lầm lớn nhất suốt nhiệm kỳ tổng thống của Nixon.

Hiếm thấy lúc nào Nixon nhanh nhẹn như thế. Ông và Trump nói chuyện riêng với nhau suốt nhiều giờ, ông tỉ phú bất động sản New York liên tục hỏi ông cựu tổng thống nhiều vấn đề. Với cả Nixon và Trump, đây là giây phút quan trọng mang tính

mấu chốt. Nixon đã ra khỏi tình trạng tự ẩn mình, còn Trump lắng nghe để lĩnh hội càng nhiều càng tốt từng lời của vị cựu tổng thống, người hết sức ấn tượng với vị doanh nhân Manhattan. Khi những hoạt động cuối tuần kết thúc, cả Trump và Nixon đều về nhà, Donald mời Nixon tới thăm New York trên chiếc chuyên cơ Boeing 727 của mình.

Nếu còn sống để thấy cuộc đua vào ghế tổng thống năm 2016, hẳn là Nixon sẽ vui lòng chứng kiến sự táo bạo và dữ dội mà Trump vẫn nhắm vào giới truyền thông chính thống. Nếu có nhân vật nào trong lịch sử chính trị Mỹ có thể chịu đựng được thái độ thù địch và chống đối của giới truyền thông như Richard Nixon đã chịu đựng, không nghi ngờ gì nữa, người đó phải là Donald Trump.

Năm 1989, tôi làm việc cho Trump với tư cách là người vận động hành lang ở Washington, xử lý các nguyên tắc về giao dịch tiền tệ mà các casino của ông đang bị để ý. Tôi tin mình đã nghĩ ra ngôn từ đúng quy chuẩn mà các nhà làm luật có thể chấp nhận, chỉ còn chờ Donald đồng ý. Tôi gọi điện cho Trump ở văn phòng, hỏi xem liệu tôi có thể đáp chuyến bay miền Đông từ Washington tới New York gặp ông ở văn phòng vào buổi trưa được không.

Donald bảo không thể gặp tôi vì sắp đi Atlantic City bằng trực thăng với một nhóm giám đốc điều hành. Tôi thuyết phục ông đợi tôi, để những người kia đi trước, trực thăng trở lại đón và đưa ông tới Atlantic City sau.

Ngay sau khi tôi được dẫn vào văn phòng, trợ lý Norma Foederer mặt tái mét vào nói với Donald là Cảnh sát trưởng bang New Jersey Clint Pagano đang chờ trên điện thoại. Trump chuyển sang chế độ loa ngoài. "Tôi lấy làm tiếc phải thông báo chiếc trực

thăng mà công ty ông thuê đã rơi ở vùng đồi thông. Mọi người trên máy bay đều tử nạn." "Ông chắc chứ?" Trump hỏi. "Một trăm phần trăm," viên cảnh sát trưởng trả lời.

Những người phụ nữ trong Tổ chức Trump òa khóc trước việc Trump mất Steve Hyde và Mark Etess, hai giám đốc điều hành casino giỏi nhất. Hyde là người theo đạo Mormon, có 12 người con. Làm việc với ông ta rất dễ chịu khi tôi đại diện cho công ty casino về một số vấn đề.

Donald bảo Norma nối điện thoại với các bà quả phụ, ông nói chuyện với từng người và trong một số trường hợp, cuộc gọi của Trump báo tin về cái chết của chồng họ là tin đầu tiên về sự kiện đau thương này. Trong khi Trump có thể còn nhiều cuộc hẹn sau lúc gặp tôi hôm ấy, tôi biết mạng sống của ông đã được bảo toàn để cứu nền cộng hòa và phục hồi nền kinh tế của nước Mỹ.

Đó là lúc tôi nhận ra Trump đến Trái đất này vì mục đích lớn hơn. Đó cũng chính là lúc tôi nhận ra ông sẽ là Tổng thống.

CUỘC ĐUA VÀO NHÀ TRẮNG LẦN THỨ NHẤT CỦA TRUMP (1999-2000)

Nếu không thể thắng, nếu tôi cảm thấy không thể thắng, tôi sẽ không ra tranh cử. Tôi không cần trở thành ứng viên độc lập nhiều phiếu nhất trong lịch sử; tôi muốn chiến thắng.

— Donald Trump trong Chương trình truyền hình trực tiếp Larry King, 9/10/1999

Khoảng trung tuần tháng 9/1999, chỉ có hai chúng tôi ngồi trong cái im lặng chẳng dễ chịu chút nào ở văn phòng của ông trên tầng 26 Trump Tower, Đại lộ 5, thành phố New York. Trạng thái ấy tưởng như kéo dài vô tận. Nhưng tôi, cũng như bất cứ ai, đều biết thừa Trump không bao giờ im lặng được quá lâu.

Những giây phút im lặng hiếm hoi này thường bị phá vỡ bằng một thông báo lớn. Tôi ngồi đó chờ đợi, trong khi ông vùi đầu vào mấy tờ báo.

Trump vừa đọc, vừa nhíu mày – cái nhíu mày nay đã trở thành nổi tiếng và lắc đầu với vẻ bực bội. "Tôi dám chắc đó sẽ là cuộc đua giữa Bush và Gore," ông phá vỡ sự tĩnh lặng đến rợn người của căn phòng. "Cả hai đều cực kỳ kinh khủng. Chuyện gì đang diễn ra ở đất nước này thế?"

Đây không phải lần đầu tiên ông hỏi câu đó. Và tôi biết, nó sẽ không phải lần cuối cùng.

Ông nhìn thẳng mắt tôi, thoáng nét cười. "Roger, tôi muốn tiến hành bước tiếp theo. Tôi muốn biết liệu Donald Trump có thể thắng trong cuộc đua vào Nhà Trắng không. Liệu đất nước này đã sẵn sàng cho Donald Trump chưa? Có điều tôi biết chắc là tôi giỏi hơn bất cứ thằng cha ngu đần nào đang tham gia cuộc đua."

Đó là quyết định tôi đã giục ông từ nhiều tháng – thành lập một ủy ban thăm dò dư luận để thử phản ứng của cử tri. Thực tế chúng tôi đã biên soạn cuốn sách có tên *Nước Mỹ mà chúng ta xứng đáng* trong đó phác họa chính sách đối nội và đối ngoại của ông.

Cuốn sách sẽ được Nhà xuất bản St Martin ấn hành vào ngày 1/1/2000, dự kiến trước khi Trump có thể tuyên bố chạy đua vào Nhà Trắng.

Cuốn sách được phát hành để duy trì sự quan tâm của công chúng nếu ông trở thành ứng cử viên, và để mọi người biết quan điểm của ông về nhiều vấn đề. Nó trình bày quan điểm ôn hòa hơn nhiều so với quan điểm mà phần lớn mọi người thấy hôm nay.

Và việc này có cái lý của nó: Năm 1999 Trump hi vọng thu hút sự ủng hộ của người trong đảng Cải cách, một đảng cơ bản gồm những phần tử ôn hòa – so với 2016 khi ông cố giành sự ủng hộ của đảng viên Cộng hòa, những người nói chung là bảo thủ.

Tất nhiên, quan điểm của ông về một số vấn đề đã thay đổi. Trong chính trị, ta nói sao cho lọt tai người nghe – hiển nhiên và đơn giản thế thôi! Trump biết chắc điều này hơn ai hết.

Nay đọc lại càng hiểu rõ một bình luận đặc biệt trong cuốn sách: "Tôi tin những người không phải chính trị gia sẽ là đại diện cho làn sóng của tương lai," ông viết.

Bây giờ nhìn lại mới thấy thật kinh ngạc. Cứ như Trump đang dự báo cho năm 2016.

Mặc dù chúng tôi nhiều lần nói về Nhà Trắng, nhưng cái ngày trong văn phòng đó là lần đầu tiên ông thực sự gật đầu đồng ý cho tôi bắt đầu hành động.

ĐẢNG CẢI CÁCH

Ross Perot, người bạn tỉ phú của Trump từ nhiều tuần đã cố sức thuyết phục ông ra tranh cử với tư cách ứng cử viên tổng thống của đảng Cải cách, đây có thể là giải pháp nhiều khả năng thách thức được hai đảng kia. Vị doanh nhân bang Texas vô cùng thành công này đã ra tranh cử vào Nhà Trắng năm 1992 với tư cách ứng cử viên độc lập và giành được gần 19% phiếu phổ thông trước Tổng thống George H.W. Bush và đối thủ đến từ đảng Dân chủ Bill Clinton.

Ba năm sau, Perot tiếp tục thành lập đảng Cải cách và trở thành ứng cử viên tổng thống của đảng này trong cuộc bầu cử năm 1996. Tranh cử với Clinton và Bob Dole, Perot vẫn giành được 8,4% phiếu phổ thông.

Mặc dù số phiếu của Perot trong bốn năm đã sụt giảm, kết quả bầu cử 1996 vẫn đầy ấn tượng đối với một ứng cử viên tổng thống của đảng thứ ba. Dù đôi khi bị báo chí chính thống chế giễu vì sự ngây thơ chính trị của mình, Perot đã có thể khai thác được làn sóng ngầm đang lan rộng là cử tri không còn tin vào chính trị và chán ghét các chính trị gia chuyên nghiệp.

Người cùng Perot thuyết phục Trump tham gia cuộc đua là Jesse Ventura, từng là một đô vật chuyên nghiệp được biết đến dưới biệt danh Jesse "Cơ bắp" Ventura. Tranh cử với tư cách ứng cử viên của đảng Cải cách, Ventura khiến cả nước Mỹ sửng sốt khi được bầu là Thống đốc bang Minnesota năm 1998.

Tất nhiên, nếu được hỏi, tôi sẽ nói Jesse có thể thắng ở Minnesota mà thậm chí không cần là người của đảng Cải cách. Ông có thể tranh cử với tư cách ứng cử viên của đảng Cộng sản và vẫn giành được ghế thống đốc.

Tất cả những người hâm mộ môn vật – số người này nhiều vô kể – đều yêu mến Jesse. Ông thông minh. Ông có sức lôi cuốn. Ông là nhân vật nổi tiếng được yêu mến. Ông thẳng thắn. Và người dân bình thường gần gũi với ông.

Cũng có thể nói như thế về Donald Trump, người mà tôi tin năm 2016 đã có thể tự xây dựng hình ảnh mình theo khuôn mẫu đó và đi thẳng vào Nhà Trắng.

Nhưng lúc này Trump cần thận học từ Perot và Ventura. Thỉnh thoảng Trump lại nói với giọng bỡn cợt về "lão tỉ phú ngốc nghếch và tay đô vật." Nhưng thực tế ông lắng nghe lời khuyên của họ một cách nghiêm túc, và đặc biệt ngưỡng mộ cả hai. Song quan trọng hơn là Trump nhanh chóng nhận thấy rằng hai người họ đã phát hiện ra cử tri ở miền trung nước Mỹ đang bắt đầu thể hiện sự bất mãn.

Lạ lùng thay, cái làm tăng sự tự tin của Trump lại là cuộc thăm dò dư luận do tờ *National Enquirer* tiến hành năm 1999. Họ phỏng vấn 100 người Mỹ – một số lượng nhỏ, chỉ bằng khoảng 1/10 lượng người trong một cuộc thăm dò quốc gia tiêu chuẩn, và đưa tin rằng những người tham gia đều mong muốn Trump tham gia cuộc đua.

Phóng viên tờ *New York Times* là Adam Nagourney cùng ngồi với Trump và tôi trong văn phòng trên tầng 26 Trump Tower, trong khi Trump xem kết quả thăm dò của tờ *National Enquirer.*

"'Đây là người thực,' ông Trump nói về những độc giả của *National Enquirer,* hai tay nghiêm túc đặt trên bàn," Nagourney đưa tin. "Roger Stone, cố vấn được trả lương của ông ngồi phía bên kia bàn, thỉnh thoảng lại nhắc ông Trump trong cuộc phỏng vấn dài 45 phút, nói thêm 'Đó là cử tri của Trump.'"

Lúc đó tôi nói thật lòng nhưng chưa bao giờ nghiêm túc tin ông có cơ hội trở thành Tổng thống vào năm 2000. Thời gian thực sự chưa chín muồi với ông.

Công chúng mới chỉ bắt đầu chán ghét các chính trị gia ở Washington. Họ còn phải đi một quãng đường dài trước khi "kẻ ngoại đạo" Donald Trump có thể tới cứu. Phía trước vẫn còn suy sụp kinh tế, khủng bố 11/9 và các vấn đề nhập cư ngày càng tăng – toàn những nhân tố làm nên chiến thắng của Trump năm 2016.

Nhưng lúc này cần phải tăng hết tốc độ. Mặc dù Perot đã thể hiện mạnh mẽ trong hai cuộc bầu cử tổng thống trước, tôi vẫn hết sức phân vân về khả năng Trump có thể chiến thắng trong cuộc đua vào Nhà Trắng với tư cách ứng cử viên của đảng Cải cách. Rõ ràng đảng Cải cách không có bộ máy tổ chức như đảng Dân chủ hay đảng Cộng hòa.

Nhưng thật sự chúng tôi chẳng có gì để mất trong việc thăm dò xem cử tri phản ứng thế nào trước việc ông trùm tỉ phú bất động sản của thành phố New York ra tranh cử.

ỦY BAN THĂM DÒ DƯ LUẬN

Theo gợi ý của Trump, tôi thành lập Ủy ban thăm dò dư luận và kiêm luôn chức chủ tịch. Biết đâu bằng cách nho nhỏ nào

đó, ông có thể tác động vào cuộc bầu cử trong khi vẫn nhìn về tương lai. Như tôi đã nói, Trump tuyệt đối không có gì để mất trong việc thành lập Ủy ban thăm dò.

Và đừng quên chúng ta đang nói tới Donald Trump, người thích được xuất hiện trên truyền thông, thích được tâng bốc, thích gây chuyện, nhưng cũng có một số điều ông thực sự muốn nói với công chúng Mỹ.

Và cũng có sẵn một thứ trời cho. Vì Perot tham gia tranh cử bốn năm trước, ứng cử viên tổng thống của đảng Cải cách được quyền hưởng 13 triệu đô la từ các quỹ hỗ trợ của chính phủ liên bang. Nếu Trump ra tranh cử và được đảng giới thiệu, chí ít ông có thể bắt đầu sử dụng tiền mọi người đóng góp (OPM).

Nhưng như ta thừa biết, tiền không bao giờ là vấn đề với Trump.

Mục tiêu đầu tiên của tôi là thu hút tối đa truyền thông đưa tin về Trump khi ông thông báo thành lập ủy ban thăm dò để quyết định có tham gia cuộc đua với tư cách ứng cử viên của đảng Cải cách không. Đây là mục tiêu dễ vì không bao giờ quá khó để thu hút công chúng khi nói về Donald Trump. Ai cũng biết Donald Trump có sức thu hút giới truyền thông.

Chúng tôi quyết định để ông thông báo thành lập Ủy ban thăm dò trong *Chương trình trực tiếp Larry King* trên *CNN* ngày 8/10/1999. Chương trình của Larry lúc đó đang ăn khách, nên chúng tôi tin đó sẽ là diễn đàn hoàn hảo. Trước khi ông lên sóng, chúng tôi vắt óc cùng suy nghĩ xem Trump nên nói gì với Larry. Tôi lo việc thông báo thành lập ủy ban có thể không đủ mạnh để bảo đảm ông được xuất hiện tối đa trên báo chí và truyền hình ngày hôm sau. Nói cho cùng, từ nhiều tuần nay đã thường xuyên có tin đồn về việc này.

Tôi nhìn ông, cười nhăn nhở: "Nếu Larry hỏi ông sẽ chọn ai cùng đứng trong liên danh tranh cử, hãy bảo 'Oprah.' Mọi người đều yêu mến Oprah! Báo chí sẽ vồ lấy câu này. Chỉ cần nói ra tên bà ấy là đã nhất định ăn khách rồi."

Ngay trước khi ông xuất hiện trong *Chương trình Larry King*, tôi gọi cho một người quen ở *CNN* mà tôi biết từ nhiều năm. "Nếu anh muốn một chuyện giật gân trong lần Trump xuất hiện ở Larry King, hãy nói Larry hỏi ông ấy sẽ chọn ai để liên danh nếu ông ra tranh cử tổng thống," tôi bảo. Và tôi nháy mắt hứa với nhà sản xuất là câu trả lời của Trump sẽ làm mọi người vô cùng sửng sốt. Mặc dù anh ta hứa sẽ nói lại với Larry King, tôi không có cách nào biết chắc liệu Larry có cắn câu và thực sự hỏi Trump câu đó không.

Larry đồng ý ghi hình cuộc phỏng vấn với Trump ban ngày và sau đó sẽ phát trong chương trình của ông ta vào buổi tối. Trump thực sự muốn dự tiệc tối với Jesse Ventura và bù khú với mấy người của đảng Cải cách.

Ngay đầu cuộc phỏng vấn, Trump nổ quả bom đầu tiên. "Vậy là tôi sẽ thành lập ủy ban thăm dò bầu cử tổng thống; tôi cũng thông báo việc này trong chương trình của anh giống như mấy người khác. Nhưng tôi sẽ thành lập ủy ban và đi vào hoạt động ngay ngày mai," Trump nói với người phỏng vấn mặt khó đăm đăm. "Và chúng ta chờ xem. Ý tôi là ta sẽ xem xét chuyện đó một cách kỹ càng và thấu đáo."

Chỉ mấy phút sau, Larry bắt vào câu chuyện ngay và hỏi ông đã nghĩ tới ai như là ứng cử viên phó tổng thống chưa. Trump ngập ngừng một chút ra vẻ cân nhắc câu trả lời, sau đó làm mọi người, Larry và chắc cả Oprah sửng sốt. "Oprah. Tôi yêu mến Oprah," ông nói. "Oprah luôn là lựa chọn đầu tiên của tôi. Bà ấy

là một phụ nữ tuyệt vời. Bà là người rất đặc biệt. Nếu bà tham gia thì tuyệt. Tôi muốn nói bà ấy nổi tiếng, bà ấy thông minh, bà ấy là một phụ nữ xuất sắc." Ngày hôm sau, báo chí và truyền hình đăng đầy tin về Trump và Oprah.

Giới truyền thông báo chí ngấu nghiến những lời này, và chúng tôi cũng thích.

Do những lời ông bình luận trong chương trình của King, chúng tôi ngập đầu với yêu cầu phỏng vấn của giới truyền thông. Và Trump đã rất sẵn sàng. Ông nhắc đi nhắc lại rằng ông rất nghiêm túc trong việc sẽ ra tranh cử.

"Trừ phi tôi nghĩ mình có thể giành thắng lợi cuối cùng, nếu không tôi sẽ không quan tâm," ông nói với một phóng viên.

Và Trump, qua cuốn sách sắp xuất bản cũng như những cuộc phỏng vấn đã thể hiện rất rõ lập trường của ông trên nhiều vấn đề.

Nạo phá thai ư? Trump là người "rất ủng hộ quyền phá thai." "Tôi ghét khái niệm nạo phá thai," ông nói. "Tôi ghét nó. Tôi ghét tất cả những gì liên quan đến nó... nhưng tôi tin vào sự lựa chọn." Câu này khác xa với lập trường ủng hộ sự sống của ông năm 2016.

Súng đạn ư? Trong cuốn sách, ông viết là ông "nói chung" thì phản đối việc kiểm soát súng đạn. Tuy nhiên, ông ủng hộ việc cấm các vũ khí tấn công và việc gia tăng thời hạn chờ trước khi được mua vũ khí. Một lần nữa, Trump lại ôn hòa hơn người mà chúng ta thấy hôm nay.

Y tế ư? Trump tự nhận mình "rất rộng rãi" về vấn đề này và nhấn mạnh ông là người tin vào "chăm sóc y tế toàn cầu."

Nhưng ông cũng đi trước thời đại khi cảnh báo về chủ nghĩa khủng bố, ông nói: "Đã tới lúc phải nỗ lực chuẩn bị cho điều mà tôi tin, đó là ở đâu đó, lúc nào đó tồn tại nguy cơ hiển hiện về một vũ khí hủy diệt hàng loạt sẽ được đưa vào và kích nổ trong một thành phố lớn của Mỹ."

CÔNG KÍCH BUCHANAN

Chúng tôi bắt đầu cuộc đua, nhưng có một người đang ngáng đường Trump trở thành ứng cử viên của đảng Cải cách – Pat Buchanan, đồng nghiệp cũ của tôi dưới thời Nixon ở Nhà Trắng, đang rất muốn trở thành tổng thống tiếp theo. Ông ta là cố vấn và người soạn diễn văn cho Nixon. Buchanan tài năng xuất chúng chính là thiên tài nghĩ ra danh xưng "Đa số thầm lặng" nổi tiếng và đầy cuốn hút mà Nixon đã dùng năm 1968. Ông ta khôn ngoan, ranh mãnh. Ông ta thông minh, nhưng đôi khi cũng bộc lộ điểm yếu. Pat Buchanan là người làm nền hoàn hảo cho Trump.

Người xuất sắc như Buchanan lại hay tự làm khó mình bằng những lời khá dại dột. Có thể do đôi lúc Buchanan quá thật thà. Trong cuốn *Nền Cộng hòa, không phải Đế chế* xuất bản năm 1999, ông viết Hitler không phải là mối đe dọa của nước Mỹ khi bắt đầu Thế chiến II ở châu Âu năm 1938. Cho dù điều đó có đúng chăng nữa, quan niệm này không lọt tai công chúng Mỹ, những người nhìn nhận Hitler thật sự là con quái vật.

Tôi là người lưu ý với Trump điều đó. Trong chính trị, bạn không có nhiều cơ hội như thế này. Và khi đã vung cao tay, phải đánh mạnh, RẤT MẠNH. Không may cho Buchanan là ông ta đã nói điều này, nhưng trong mọi cơ hội có được, chúng tôi sẽ nhắc thế giới nhớ Buchanan đã phát biểu như thế. Trump không thể đợi để đóng đinh câu rút ông ta vào lời nói đó. Ông như con

thú đuổi theo con mồi. Hết lần này tới lần khác, Trump nổ súng và không bao giờ dừng lại.

Ngày 26/9/1999 trong lần lên hình trong chương trình *Late Edition* của *CNN*, Buchanan cố giải thích rằng cuốn sách ông viết không phải để đồng tình với Adolf Hitler trong Thế chiến II. "Chúng ta có đủ quyền và hơn cả quyền..., chúng ta có công lý và đạo lý để nghiền nát (nước Đức và Nhật Bản)," Buchanan nhấn mạnh. "Đó là một sự nghiệp cao quý. Không có gì trong cuốn sách trái với điều đó."

Tôi đánh máy toàn văn tuyên bố của Trump và *fax* cho chương trình, thách thức tuyên bố của Buchanan và trích lời Trump: "Việc Pat Buchanan nêu quan điểm chúng ta lẽ ra không nên ngăn chặn Adolf Hitler là điều đáng ghê tởm. Tôi nghĩ cần có người thách thức quan điểm cực đoan và xúc phạm này của Buchanan. Ông ta đã phỉ báng những tưởng niệm về bao người Mỹ đã hy sinh mạng sống cố gắng ngăn chặn Hitler trong Thế chiến II."

Vì vội tung ra cho kịp tuyên bố của Trump, tôi đã viết sai tên riêng của Hitler – một việc mà tờ *New York Daily News* đã đem ra chỉ trích. Nhưng đâu có sao, tôi không quan tâm. Chúng tôi đã thành công trong việc khắc họa Buchanan như một "người đồng tình với Hitler."

Sau đó tôi nói với Trump là chưa có ai thất cử khi ôm hôn trẻ em, mỉm cười và công kích Adolf Hitler cả. Trước sự thúc giục của tôi, Trump tiếp tục tận dụng mọi cơ hội để nhắc công chúng nhớ tới những lời Buchanan nói về gã Quốc trưởng. Ngày 25/10/1999, Trump được giới truyền thông đưa tin rộng rãi khi ông thay đổi đăng ký tranh cử từ đảng Cộng hòa sang đảng Độc lập của New York – từ đây ông có thể đủ tư cách trở thành ứng

cử viên của đảng Cải cách. Và ông tăng cường các cuộc công kích Buchanan.

"Lên án Patrick J. Buchanan là kẻ 'yêu Hitler,' hôm nay Donald J. Trump thông báo ông từ bỏ đảng Cộng hòa trước khi là kẻ ngáng đường tiềm năng của Buchanan để trở thànhhi vọng ứng cử viên tổng thống của đảng Cải cách," Francis X. Cliens viết trong đoạn chính của bài đăng trên tờ *New York Times* ngày 25/10/1999.

"'Nhiều khả năng tôi sẽ ra tranh cử,' ông Trump, vị tỉ phú bất động sản và casino nói."

Và về Buchanan, Trump nói: "Thấy chưa, ông ta là người yêu Hitler. Tôi nghĩ ông ta bài Do Thái. Ông ta không thích người da đen. Ông ta không thích người đồng tính. Thật không thể tin nổi lại có người có thể chấp nhận được ông ta."

Ông cũng đã nói về đảng Cộng hòa thế này: "Tôi thực sự tin đảng Cộng hòa lúc này toàn người điên."

Mọi việc không thể tốt hơn. Với những bài trên tờ *New York Times* xuất hiện trước phát biểu của Buchanan, trong đó người ta trông đợi Buchanan sẽ từ bỏ con tàu GOP[1] để trở thành ứng cử viên của đảng Cải cách, Trump đã có thể công kích Buchanan, thay đổi đảng tịch và trêu ngươi mọi người là ông có thể ra tranh cử – tất cả cùng một lúc.

Bây giờ, việc tiếp theo chúng tôi phải làm là gửi thông điệp của Trump ra cả nước. Chúng tôi cẩn thận lên kế hoạch cho các chuyến đi của Trump. Sứ mệnh của chúng tôi là để ông xuất hiện tối đa và có thể bắt đầu tiếp cận với những người dân bình thường ở miền trung cũng như ở hai bờ nước Mỹ. Nhưng vẫn

1. Viết tắt của Grand Old Party, một tên gọi khác của đảng Cộng hòa.

còn một tuyên bố lớn phải làm để chuẩn bị cơ sở cho chuyến đi xuyên quốc gia. Trong nỗ lực hàn gắn quan hệ với tầng lớp lao động và làm địa vị tỉ phú dễ được công chúng chấp nhận hơn, đầu tháng 11 Trump đưa ra kế hoạch đánh thuế vào người giàu. Đây sẽ là "thuế ròng" một lần nhắm vào những cá nhân và tập đoàn giàu nhất nước Mỹ, có thể thu được hàng chục triệu đô la hoặc hơn. Chỉ cần mức thuế 14,25% đánh vào người có "thu nhập cao" sẽ mang về 5.700 tỉ đô la, đủ để xóa hết nợ quốc gia. Nó cũng có thể tiết kiệm cho chính phủ 200 tỉ đô la tiền trả lãi hằng năm, cho phép cắt giảm thuế với tầng lớp trung lưu.

Không thể tin nổi Trump được truyền thông đưa tin nhiều đến thế nào khi tấn công Hitler (qua việc công kích Buchanan) và bằng việc nói chúng ta sẽ đánh thuế người giàu. Cũng giống như việc thay đổi đảng tịch, quả là không gì có thể tốt hơn.

BẮT ĐẦU CHIẾN DỊCH TRANH CỬ

Bây giờ là lúc lên đường.

Chuyến đi đầu tiên là xuống nam Florida vào trung tuần tháng 11. Tờ *Sun-Sentinel* của Fort Lauderdale giật tít câu chuyện về sự xuất hiện của ông thế này: "Trump: Tôi có đủ những gì cần có để làm tổng thống."

Không hề e dè, Trump khoe khoang ông có thừa năng lực để vào Nhà Trắng.

"Hãy nhìn những ứng cử viên khác, họ có thể kiếm hàng tỉ đô la trong một thời gian ngắn không? Tôi không nghĩ thế," Trump nói. "Tôi đã làm được những điều mà người khác nói không thể làm được."

Và tờ báo lưu ý: "Chuyến thăm của Trump tới Miami đánh dấu sự bắt đầu của chiến dịch 90 ngày nhằm lôi kéo sự ủng hộ

của 'nhân dân', được hỗ trợ bởi hàng loạt các hãng quan hệ công chúng cùng Roger Stone, cố vấn chiến dịch vận động mới của ông, người đạo diễn các chiến dịch tranh cử tổng thống của Richard Nixon và Ronald Reagan."

Một lần nữa, cách chơi của Trump đơn giản: phù hợp với người xem. Và ông làm đúng như thế.

Tờ *Sentinel* đưa tin:

> Sau khi chào quốc thiều của nhóm ủng hộ cách mạng Cuba, Trump nói chuyện và được tôn vinh trong tiếng hô "Donald Trump muôn năm!" của khoảng 40 cựu chiến binh đã tham gia cuộc tấn công (Vịnh Con lợn).
>
> Tiếng reo hò kéo dài tới tận tối khi khoảng 400 người Mỹ gốc Cuba tới nghe buổi nói chuyện của Trump do Quỹ Người Mỹ gốc Cuba quốc gia tổ chức tại Radisson Crown Plaza ở phía tây Miami.
>
> "Chúng ta không được tưởng thưởng Fidel Castro bằng thương mại, ngoại tệ mạnh hay sự tôn trọng. Ông ta nào có hay ho gì."

Những người Mỹ gốc Cuba không ưa Fidel. Trump biết điều này và triệt để khai thác nó.

Trong hai ngày ở Miami, ông gặp các nhà lãnh đạo tổ chức người Mỹ gốc Cuba; dự cuộc tiếp xúc cử tri của đảng Cải cách; làm khách mời trong cuộc hội ngộ của các cựu chiến binh vụ Vịnh Con lợn, và gặp gỡ các thành viên của tổ chức Huynh đệ Cứu trợ, một nhóm người Cuba lưu vong đã từng rải truyền đơn chống Castro trên quốc đảo này.

Trump đã theo đúng những gì ông định làm. Ông được đón tiếp trang trọng và được truyền thông đưa tin rất nhiều.

Sau đó ông tới Los Angeles tham gia hai sự kiện của đảng Cải cách, thăm Đài tưởng niệm nạn nhân Holocaust, nói chuyện với 17.000 người tại một hội nghị "khuấy động chiến dịch" và xuất hiện trong *The Tonight Show* của Jay Leno.

Nhưng ông bị va vấp lần đầu tiên khi xuất hiện tại cuộc gặp các nhà lãnh đạo đảng Cải cách ở California.

Trump tới đây để cho thấy mình là "một ông chủ xây dựng thành đạt, một tác giả mới và một người lãnh đạo tiềm năng tiếp theo của thế giới tự do," Adam Nagourney viết trong một bài trên tờ *New York Times* ngày 10/12/1999. "Đây là cuộc gặp căng thẳng với lãnh đạo của đảng Cải cách ở California, những người mà sự ủng hộ của họ rất cần cho Trump nếu ông ra tranh cử tổng thống. Với nhiều người, giây phút đáng nhớ nhất là khi có người hỏi ông Trump có ủng hộ cương lĩnh tranh cử của đảng Cải cách không."

"À! Không ai biết cương lĩnh tranh cử của đảng Cải cách là gì," Trump lớn tiếng trả lời.

Một người đưa Trump bản cương lĩnh tranh cử, trong khi đám đông la ó phản đối.

Thực tế là chẳng ai thật sự quan tâm đến cương lĩnh tranh cử của đảng, trừ những người viết ra nó. Không may đây lại chính là những người Trump đang gặp. Cương lĩnh tranh cử của đảng Cải cách cũng quan trọng hơn bình thường vì các chương mục trong cương lĩnh trong trường hợp này xác định chỗ nào và tại sao đảng Cải cách năm 1999 lại khác GOP mà phần lớn đảng viên đảng Cải cách (kể cả Donald Trump) vốn từ GOP chuyển sang.

Với tờ *New York Times*, cuộc gặp này làm rõ một vấn đề cơ bản về chuyến thăm dò hai ngày của Trump ở Bờ Tây. "Ông ta

nói nghiêm chỉnh chứ?" Nagourney đặt câu hỏi trong bài viết, băn khoăn liệu Trump có thực sự là một ứng cử viên tổng thống. "Như những gì ông Trump nói với lãnh đạo đảng Cải cách ở đây, việc nắm bắt và quan tâm của ông trùm xây dựng đối với các chi tiết của việc ra tranh cử tổng thống đôi khi xem ra quá mỏng."

Vâng, đó là một bước hụt, nhưng không phải bước sai lớn. Tôi thề sẽ không bao giờ để ông phạm sai lầm kiểu đó nữa.

Nhưng chuyến đi cũng có những phút giây nhẹ nhàng hơn. Đang nói chuyện tại một cuộc họp của đảng Cải cách, ông dừng lại, chỉ vào đám máy quay đang ghi hình ông.

"Mà này! Máy kia là của *60 Minutes*," ông chỉ vào một chiếc máy quay. "Đừng lo về chúng. Đó chỉ là một chương trình nhỏ trên truyền hình."

Không bao giờ được quên: Trump thích được chú ý.

Khi ông xuất hiện trong *The Tonight Show*, Leno hỏi mọi việc thế nào. Trump đốp ngay: "Ồ, quá nhiều cánh báo chí. Quá nhiều người chầu chực." Và ông không nói dối. Tôi đã làm mọi thứ có thể để chắc chắn trong vài ngày chúng tôi ở Los Angeles, Donald Trump là người được giới truyền thông ở đó quan tâm nhất.

Giống như bất cứ nhân vật nổi tiếng nào ở Hollywood cũng đều thèm khát được báo giới đưa tin, chúng tôi phải chắc chắn Trump cần tới thăm nhà hàng *The Ivy*. Nếu các bạn chưa biết thì nhà hàng *The Ivy* là nơi các ngôi sao tụ tập ở Tinseltown. Đó là căn nhà gạch khó miêu tả trên Đại lộ Robertson, nổi bật với hàng rào gỗ trắng bao quanh. Đồ bài trí bên trong tựa như do bà bạn chọn: đệm ghế bằng bông, gối bông và thảm hoa văn. Cánh săn ảnh ngồi bên ngoài chờ xem ai đến. Giá cao và đồ ăn ngon. Nhưng không ai đến đó vì đồ ăn. Người ta đến để nhìn hoặc được nhìn. Và đó không phải là nơi đến thường xuyên của

một ứng cử viên chính trị điển hình. Nhưng Trump lại chưa bao giờ là ứng cử viên ĐIỂN HÌNH. Thậm chí trước chương trình *The Apprentice* (Người tập sự), Trump đã là người nổi tiếng.

Tin tôi đi, mọi con mắt đổ dồn vào ông khi ông bước vào nhà hàng. Mọi người dừng lại để ngó ông. Ít có nhân vật nổi tiếng nào có thể làm những người tới *The Ivy* chăm chú, nhưng Trump làm được. Ông dừng ở bàn Rod Stewart để nói 'xin chào' rồi qua chỗ Michael Bolton hỏi thăm sức khỏe.

Ông làm tất cả mọi người kinh ngạc.

Nhưng chúng tôi bị chỉ trích về việc xuất hiện ở sự kiện khuấy động chiến dịch tranh cử của Rony Robbins.

Trump đã giao kèo với Robbins sẽ có mười bài nói chuyện và Robbins trả ông 100.000 đô la một bài. Vì thế, đương nhiên chúng tôi phải đặt thời biểu chiến dịch thăm dò khớp với thời gian ông ở California dự sự kiện của Robbins. Việc này cũng dễ hiểu.

Trump tới thăm Đài tưởng niệm nạn nhân Holocaust ở Los Angeles. Ông cũng tổ chức một sự kiện được đưa tin nhiều dành cho các quan chức đảng Cải cách trên tầng thượng khách sạn của mình, sau đó tới Anaheim để xuất hiện trong chương trình của Robbins. Một số người ngại ông sẽ pha trộn chính trị với việc làm ăn. Nhưng Trump không quan tâm. Sau này ông bảo tôi: "Tôi là người duy nhất thăm dò khả năng ra tranh cử tổng thống và kiếm tiền nhờ việc đó." Hãy nhớ là ông mới chỉ thăm dò ra tranh cử tổng thống. Ông vẫn chưa là ứng cử viên.

MỘT TRẢI NGHIỆM ĐÁNG HỌC

Trump bắt đầu lo lắng về dấu hiệu phiến toái từ các phe phái trong đảng Cải cách. Đấu đá nội bộ, sự khác biệt về triết lý chính

trị và xung đột cá tính thông thường – những vấn đề thường thấy trong chính trị nhưng đặc biệt khó khăn đối với các đảng thứ ba tương đối nhỏ đang cố ghi dấu ấn ở Mỹ – đang bắt đầu gây hại cho những nhà cải cách.

Đó là điều cả Trump và tôi ngay từ đầu đều sợ. Ông cho rằng nếu ra tranh cử và đảng Cải cách đổ vỡ, lỗi lầm sẽ đổ hết lên đầu ông một cách oan uổng. Chúng tôi bắt đầu tin nội bộ đảng sẽ đổ vỡ ngay cả khi Trump không bao giờ trở thành ứng cử viên của đảng.

Đầu tháng 1/2000, Trump tới Minnesota hội ý với Jesse Ventura. Ông ta lúc này đang chán ngấy đảng Cải cách. Ông ta nói riêng với chúng tôi rằng đang tính rời bỏ đảng. Nhưng vào lúc này, ông vẫn ở lại, cố tìm cách cứu vãn được chút nào hay chút đó. Mặc dù chúng tôi ngày càng tin chắc thời gian chưa chín muồi cho ông ra tranh cử, Trump vẫn tiếp tục khuấy động và hành động giống như người sẽ được giới thiệu. Ở Minnesota, ông công kích cả George W. Bush lẫn phó tổng thống Al Gore, những người mà ông nhấn mạnh là sinh ra trong các gia đình quyền thế.

"Có sự khác biệt lớn giữa tự làm ra nhiều của cải với là thành viên của Câu lạc bộ nghệ thuật đầu thai như một số người đang tranh cử lúc này đây," Trump nói trong lần xuất hiện cùng Ventura.

Như thể đã tập dượt trước, Ventura nói thêm rất nhanh: "Tôi cũng chẳng phải thành viên của Câu lạc bộ đó."

Và Trump cố hết sức để khác với những ứng cử viên truyền thống.

Ông gọi những ứng cử viên của GOP là "một lũ cứng nhắc" và công kích người đang dẫn đầu là Bush, nói ông ta "không phải Einstein." "Nếu mọi người nghĩ ông ta ngu dốt, ông ta sẽ gặp

nhiều khó khăn để đắc cử." Và ông lại công kích Buchanan, gọi ông ta là "kẻ thất bại."

Mặc dù ngày càng nghi ngờ về việc tham gia cuộc đua, ông vẫn tiếp tục nói ông đang xem xét một cách nghiêm túc.

"Tôi đang xem xét rất, rất nghiêm túc liệu tôi có thể thắng hay không," ông nói về cuộc đua vào ghế tổng thống. "Nếu thắng cử, tôi nghĩ mình có thể đảm đương rất tốt công việc."

Nhưng trong thâm tâm, ông biết nó đã kết thúc. Tất cả chúng tôi đều biết. Jesse đã quá chán ghét đảng Cải cách và chuẩn bị rút khỏi đảng. Nhưng quan trọng hơn là lúc này Trump tin đấu đá chính trị nội bộ đang gây hại cho các nhà cải cách. Ông không thể dựa vào họ để vào Nhà Trắng được.

Vì tôn trọng Jesse, Trump đồng ý hoãn việc tuyên bố ông thực sự sẽ không ra tranh cử Tổng thống cho tới khi ông cựu đô vật chuyên nghiệp quyết định rút khỏi đảng.

Nhưng chúng tôi dẫn hé lộ tin đó.

Ngày 6/2, một phóng viên tin vỉa hè của New York đăng: "Người viết cuốn sách *Nghệ thuật Thương lượng* đang đùa giỡn với việc ra tranh cử tổng thống bằng vé của đảng Cải cách. Chỉ là ông sẽ rút khỏi cuộc đua trong hai tuần tới, một nguồn tin có nhiều mối quan hệ chính trị cho hay."

Rồi ngay cả ý nghĩ nhỏ nhất về việc Trump chính thức tuyên bố ra tranh cử cũng kết thúc vài tuần sau đó, sau khi Ventura chính thức rút khỏi đảng vào tháng 2/2000. Tất nhiên quyết định của Ventura không phải điều ngạc nhiên với Trump và chúng tôi, những người làm cho ông. Jesse không thể chịu đựng thêm được nữa.

Ông có báo với chúng tôi trước khi công khai tuyên bố điều đó, dù tự chúng tôi đã lường trước từ nhiều tuần. Và sự thật đảng Cải cách cần Jesse hơn là ông cần họ. Không có Jesse, sẽ không có một đảng Cải cách mạnh. Và không có đảng Cải cách mạnh, sẽ không có ứng cử viên tổng thống là Trump.

Đúng là Jesse! Ông không cần tung cú đấm nào khi tuyên bố quyết định của mình. Ông công khai gọi đảng là "thiểu năng vô vọng" và nói nó kìm hãm các chính trị gia độc lập như ông.

Hãng tin *AP* đưa tin: "Đảng Cải cách đã gặp nhiều rối ren suốt nhiều tháng nay vì những cuộc tranh cãi giữa các đồng minh của Perot và những người ủng hộ Ventura. Họ đấu đá nhau về địa điểm tổ chức đại hội toàn quốc năm 2000, về các ứng cử viên tổng thống và về tiền của đảng."

Trước khi rút, Ventura cũng công kích Buchanan, gọi ông ta là "kẻ chống nạo phá thai cực đoan, người theo chủ nghĩa biệt lập không đáng tin cậy."

CHÚC MAY MẮN LẦN SAU

Nhưng tất cả đã kết thúc – và cũng kết thúc luôn đam mê của Trump với việc tranh cử tổng thống năm 2000.

Tất nhiên chúng tôi đã xem xét nhiều lựa chọn cho việc Trump ra tranh cử. Gần như không thể đưa ông vào danh sách ứng cử của tất cả các bang nếu ông tranh cử với tư cách độc lập, không có sự ủng hộ của đảng nào. Tham gia cuộc đua như thế sẽ phí thời gian của ông.

Và Trump rất cương quyết. Ông nói đi nói lại với tôi: "Tôi sẽ không ra tranh cử nếu không thể thắng. Tôi nói nghiêm túc đấy. Hiện tại việc này đã kết thúc!"

Ngay sau khi Jesse rút khỏi đảng, Trump công khai thông báo ông không tham gia tranh cử tổng thống năm 2000.

"Ngay từ khi bắt đầu những nỗ lực thăm dò chính trị, tôi thường xuyên nói chỉ quan tâm tranh cử nếu tôi có triển vọng thắng," ông nói. "Không có Jesse, đảng Cải cách chỉ là lớp vỏ cực đoan không hơn không kém, không thể là một lực lượng hoặc thậm chí một nhân tố năm 2000."

Và tờ *New York Daily News* ngày 14/2 đưa một tin mà tất cả chúng tôi, những người làm cho Trump đã biết từ lâu: "Nhà hoạt động chính trị kỳ cựu Hank Sheikopf nói có lẽ Trump sẽ không thắng trong cuộc đua vào Nhà Trắng, nhưng việc ông ra tranh cử sẽ tăng vị thế của đảng Cải cách. 'Buchanan đã biến nó thành một giáo phái,'" Sheindkopf nói. "Trump là thứ duy nhất có thể cứu họ khỏi chính họ."

Và tất nhiên ngay khi quyết định không ra tranh cử, ông quay về đảng của cha mẹ mình và đăng ký lại làm đảng viên Cộng hòa – một đảng cuối cùng đã giúp đưa ông vào Nhà Trắng.

Trớ trêu là suốt thời gian ông ve vãn với suất giới thiệu tranh cử của đảng Cải cách, những người chỉ trích trong giới truyền thông công khai đoán liệu ông có thực sự là một ứng cử viên nghiêm túc cho ghế tổng thống, hay chỉ quan tâm hơn tới việc quảng bá cho cuốn sách mới. Để tôi nói với các bạn điều này: Trump tuyệt đối nghiêm túc về việc ra tranh cử năm 2000 – và nhiều người tuyệt đối nghiêm túc sẽ bầu cho ông.

Khoảng hơn một tuần sau khi rút khỏi cuộc đua, Trump thắng bầu cử sơ bộ của đảng Cải cách ở Michigan. Và mấy tuần sau đó, ông thắng bầu cử sơ bộ của đảng Cải cách ở California, được 44% số phiếu bầu. Những đối thủ nhiều phiếu nhất cũng chỉ được 27%.

Bây giờ nhìn lại, Trump chẳng có gì để mất khi tham gia tranh cử tổng thống năm 2000. Ông đã học được nhiều từ cuộc đua, điều sẽ giúp ông 16 năm sau.

NĂM 2012

Trump suy nghĩ nghiêm túc về việc lại ra tranh cử tổng thống năm 2012 – lần này với tư cách người của đảng Cộng hòa.

Một lần nữa, ông lại nhận được sự ủng hộ đến khó tin. Tất nhiên có những lời hoài nghi trong giới truyền thông nhưng quan trọng hơn, cử tri cực kỳ yêu mến ông. Họ gắn bó với ông.

"Kết quả thăm dò dư luận rất cao," ông nói với một phóng viên. "Tôi đang nghĩ một cách nghiêm túc về việc này. Tôi ghét những gì đang xảy ra trên đất nước chúng ta."

"Kết quả thăm dò gần đây cho thấy Trump và (Bill) Gates là hai người có thể đánh bại Obama. Rõ ràng Gates sẽ không ra tranh cử, nhưng họ đưa tên ông ấy vào danh sách vì chúng tôi là những người duy nhất có thể đánh bại Obama."

Trump vươn lên dẫn đầu phía đảng Cộng hòa bằng cách nắm bắt tốt vấn đề liệu có phải tổng thống Obama sinh ở Kenya, và về pháp lý không thể là tổng thống vì ông ta không phải là công dân Mỹ sinh trên đất Mỹ. Một số người chỉ trích Obama hăng hái nhất còn công khai thách thức ông ta đưa ra giấy khai sinh. Và tháng 7/2010 tờ lá cải *Globe* càng đổ thêm dầu vào lửa khi giật tít lớn trên trang đầu: "OBAMA KHÔNG SINH Ở MỸ."

Obama khá cởi mở với những vấn đề được hỏi. Ông luôn nói sinh ở Hawaii, nhưng chưa bao giờ đưa ra được giấy khai sinh để chứng minh. Và mỗi ngày qua đi, vấn đề này rõ ràng càng thu hút mọi người. Mặc dù nó không chính xác khi xét theo khía cạnh chính trị, nhưng Trump đã sử dụng nó bằng mọi cách ông có thể.

Một vài người tự do trong giới truyền thông cố gắng khắc họa Trump như một kẻ phân biệt chủng tộc vì đã nghi ngờ nơi sinh của một Tổng thống Mỹ gốc Phi. Sau này tờ *New York Times* nhận xét: "Trong phong trào bới móc nơi sinh, ông Trump nhận ra cơ hội để liên kết với cử tri về một vấn đề mà nhiều người coi là cấm kỵ: sự khó chịu của một số cộng đồng trong xã hội Mỹ trước việc bầu tổng thống da đen đầu tiên của đất nước. Ông đã sử dụng nó để gặt hái thành quả chính trị..." Một cố vấn của Trump thời gian đó nhận xét: "Sức thu hút của vấn đề nơi sinh kiểu như 'tôi sẽ lôi cổ gã này ra, và tôi sẽ đánh bại hắn.' Đó là chuyện tấn công đúng chỗ hiểm."

Trump đánh hơi thấy điểm yếu và tấn công ngay vào đó.

"Tại sao ông ta không trình giấy khai sinh ra?" ông hỏi khi xuất hiện trong chương trình *The View* ngày 23/3/2011. Năm ngày sau, ông xuất hiện trên *Fox News* và nói: "Ông ta đã sử dụng hàng triệu đô la để lẩn tránh vấn đề này. Hàng triệu đô la phí luật pháp để thoát khỏi vấn đề này. Để tôi nói với các bạn, tôi nêu vấn đề chỉ vì thủ tục, vậy mà đột nhiên nhiều sự thật xuất hiện và tôi bắt đầu tự hỏi liệu ông ta có sinh ở nước này hay không."

Trong một lần lên hình khác, Trump nói thêm: "Tôi có một vài người đang tìm hiểu (giấy khai sinh của Obama) và họ không thể tin vào những gì họ tìm ra... Tôi muốn thấy ông ta đưa ra giấy khai sinh, và xin nói thật với các bạn, tôi hi vọng ông ta có thể. Bởi nếu ông ta không thể, nếu mà ông ta không thể, nếu ông ta không sinh ra ở nước này, mà đó là khả năng thực..., thì ông ta đã có cú lừa ngoạn mục nhất trong lịch sử chính trị (Mỹ)."

Tôi nói với tờ *New York Times*: "Ông ấy nghi ngờ về điều đó, hoặc chí ít cũng quan tâm đến nó." (Stone) nói thêm là trong số những cử tri đơn vị cơ sở, nhiều người tin tổng thống sinh ở nước

ngoài và Trump có khả năng đưa các ý tưởng phi chính thống trở thành chính thống." Và vào thời điểm đó, một cuộc thăm dò dư luận của *Gallup* cho thấy chỉ có 38% người Mỹ được hỏi tin Obama "rõ ràng" là sinh ở Mỹ.

Tờ *Times* nhận xét, cũng có sự chia rẽ trong hàng ngũ Trump về việc ông nên tiếp tục hùng hổ tới mức nào trong việc theo đuổi cuộc tranh cãi về nơi sinh. Kellyanne Conway lúc đó là người thăm dò dư luận của đảng Cộng hòa cảnh báo, nếu quyết định tham gia chiến dịch tranh cử, ông cần phải đánh bại Obama bằng "căn cứ pháp lý rõ ràng," tờ báo viết.

Và để dẹp yên chuyện này, hãng *NBC,* nơi phát chương trình *The Apprentice* bắt đầu lo ngại về vấn đề nơi sinh. Các nhà lãnh đạo hãng gọi cho Trump, xin ông hạ bớt giọng. Họ sợ nó sẽ làm hơn một triệu người Mỹ gốc Phi bỏ theo dõi chương trình. Nhưng toàn bộ vấn đề nơi sinh kết thúc, thậm chí sớm hơn chúng tôi nghĩ.

Thành thật mà nói, tôi chưa bao giờ hình dung Obama sẽ đưa giấy khai sinh ra. Ai có thể nghĩ ông ta lại chịu lép vế trước Trump? Tuy nhiên, ngày 27/4/2011, Obama làm mọi người – kể cả Trump bất ngờ, khi đưa ra giấy khai sinh gốc cho thấy ông thực sự sinh ở Hawaii. "Chúng ta không có thời gian cho những việc ngu ngốc loại này," vị Tổng thống mệt mỏi nói. "Tôi không hiểu sao chuyện lại tới mức độ đó... Tôi thường không bình luận về một việc như thế này. Đất nước đang có nhiều thách thức lớn trước mặt... Chúng ta sẽ không thể giải quyết những vấn đề của chúng ta giống như đoàn người sẽ chẳng đi đến đâu nếu cứ đứng lại vì một vài con chó sủa."

Tuy nhiên, Trump tiếp tục thổi bùng ngọn lửa bất ổn. "Một nguồn cực kỳ tin cậy đã gọi tới văn phòng nói với tôi, giấy khai

sinh của Obama là trò bịp bợm," ông nói. Nhưng vấn đề đã chính thức chết và bị chôn vùi, Trump biết điều đó. Nói cho cùng, chỉ Trump mới có thể buộc Obama phải đưa ra giấy khai sinh hoặc "thứ gì đó" như ông gọi.

Trong khi đam mê vào Nhà Trắng vẫn cháy bỏng trong ông, Trump còn phải xử lý chương trình *The Apprentice* – và việc này không dễ như bạn nghĩ. Ông thích xuất hiện trong chương trình và bất đắc dĩ phải bỏ nó. Có lúc ông thực sự nghĩ về việc sẽ phát chương trình này từ Phòng Bầu dục, nếu ông đắc cử. Thậm chí ông còn thảo luận với Steve Burke, giám đốc điều hành ở NBCUniversal, bảo ông sẽ xem xét ra tranh cử nếu hãng quan tâm đến việc ông ứng cử. Burke nói rất rõ – ông ta không muốn Trump tiếp tục chiến dịch tranh cử. Tờ *Vanity Fair* đưa tin:

> "Nếu anh không muốn tôi làm việc này thì tôi cần anh phải bảo tôi," Trump nói với ông giám đốc điều hành, theo lời một người có mặt trong cuộc nói chuyện kể lại. Cuối cùng Burke tới văn phòng Trump và thú nhận ông không muốn ngôi sao truyền hình này cố ứng cử vào Nhà Trắng. "Nhưng một người khác hiểu rõ tình hình nói sau đó hai người đã có cuộc trao đổi tiếp theo, trong đó họ xem xét một thỏa hiệp, dù xem ra giống một giấc mơ đậm chất Trump hơn là chương trình truyền hình thực tế của một hãng truyền hình. Nó đại khái là, giống như một giả tưởng tuyệt hay, nếu Trump ra tranh cử tổng thống, và biết đâu lại thắng, ông sẽ tiếp tục xuất hiện trong *The Apprentice* khi ở Nhà Trắng."
>
> Nhưng càng tiếp tục cân nhắc việc ra tranh cử, Trump càng nhận ra thật vô nghĩa nếu ông tham gia cuộc đua. Và như mọi lần, Trump chỉ quan tâm đến nó nếu ông có thể thắng. Nói cho cùng, Romney đã khởi đầu trước một quãng xa.

Dù có kết quả thăm dò cao, Trump tin Obama có thể sẽ tái cử, và cơ hội của ông sẽ tốt hơn vào năm 2016 khi nó là cuộc

bầu cử mở (không có tổng thống đương nhiệm tái tranh cử). Ngày 2/2/2012, Trump nói với phóng viên rằng ông ủng hộ Mitt Romney tranh cử tổng thống và nói ông sẽ không tranh cử độc lập nếu Romney được GOP giới thiệu.

"Tôi vinh dự, rất vinh dự ủng hộ Mitt Romney..." Ông nói Romney "cứng rắn," "khôn ngoan," và thêm, "ông ta sẽ không tiếp tục cho phép những việc xấu xa xảy ra trên đất nước này." Nhưng khi nói chuyện riêng, ông tin Romney đã chứng tỏ là "nghệ sĩ hụt hơi," không có khả năng thắng cử trước Obama, và một lần nữa ông lại đúng.

Tuy nhiên, Trump tiếp tục chuẩn bị cho năm 2016.

CÔNG TRÌNH CHÊNH VÊNH[1] CỦA HILLARY

Chuyện lớn đấy...

— Donald Trump

Những thư điện tử mà *WikiLeaks* tiết lộ cho thấy các chiến lược gia chiến dịch tranh cử của Hillary Clinton đã quyết định "đề cao" Donald Trump trong các cuộc bầu cử sơ bộ của đảng Cộng hòa vì những người cầm trịch, kể cả Robby Mook phụ trách chiến dịch và John Podesta Chủ tịch chiến dịch tranh cử của bà đều đồng ý với các quan chức cao nhất của Ủy ban Quốc gia đảng Dân chủ (DNC) là Trump sẽ là ứng cử viên GOP mà Hillary dễ đánh bại nhất.

Việc tính toán nhầm đã dẫn đến hàng loạt bước đi sai lầm làm cựu Đệ nhất phu nhân Hillary Clinton lần thứ hai vuột mất cơ hội phá bỏ định kiến về giới để trở thành nữ tổng thống đầu tiên của Hoa Kỳ – một mục tiêu mà Hillary thực sự đã phấn đấu suốt đời.

---

1. Nguyên văn: House of Cards, ý chỉ kế hoạch của Hillary thất bại do được xây dựng trên một nền tảng yếu kém, đây cũng là tên một sê ri phim truyền hình ăn khách với bối cảnh chính trị.

Hillary, người lẽ ra đã trở thành ứng cử viên tổng thống của đảng Dân chủ năm 2008, nhưng thua trong các cuộc bầu cử sơ bộ trước một Thượng nghị sĩ (TNS) lúc đó ít tên tuổi là Barack Obama của bang Illinois, một lần nữa lại có thể là ứng cử viên của đảng Dân chủ năm 2016. Đáng chú ý là dù đã đến rất gần, nhưng lần thứ hai Hillary lại vuột mất ghế tổng thống, lần này vào tay Donald Trump, một tỉ phú New York có quá khứ gây tranh cãi, tính khí thất thường và chưa bao giờ giữ vị trí chính trị nào trong suốt cuộc đời.

Rõ ràng Clinton có ưu thế về chính trị, là cựu đệ nhất phu nhân hai nhiệm kỳ, là TNS liên bang của New York hai khóa từ năm 2001 đến 2009, là Ngoại trưởng từ năm 2009 tới 2013 dưới thời Obama.

Hillary tham gia cuộc đua với sự ủng hộ mạnh mẽ của giới truyền thông chính thống, gồm cả các hệ thống phát thanh và những tờ báo lớn như *New York Times* và *Washington Post*, tất cả đã vượt qua ranh giới độc lập báo chí để trở thành những kẻ thiên vị ứng cử viên Hillary.

Câu chuyện tại sao và bằng cách nào Hillary Clinton trở thành người hai lần thất bại trong cuộc đua trở thành tổng thống Mỹ mang tính lịch sử, không chỉ vì nó đại diện cho kết cục tương xứng của triều đại Clinton trong nền chính trị Mỹ, mà còn vì chiến thắng bất ngờ của Donald Trump đánh dấu sự phân bố lại lực lượng cử tri. Nó là đòn giáng mạnh vào cánh thiên tả ngày càng thống trị đảng Dân chủ kể từ khi Obama ra tranh cử tổng thống, và là thất bại đầu tiên của Hillary trong nỗ lực miệt mài để vào Nhà Trắng.

BẠN CÓ THỂ KỂ RA MỘT THÀNH TÍCH NÀO CỦA HILLARY CLINTON KHÔNG?

Đây là câu hỏi luôn đeo bám Hillary Clinton từ khi bà không thông qua được chương trình phổ cập y tế, lúc đó người ta gọi là "Hillary-care," trong những năm đầu nhiệm kỳ tổng thống của chồng bà. Thậm chí Hillary Clinton xem ra cũng đau đầu với vấn đề này. Tháng 6/2014, trong cuộc phỏng vấn của *ABC News* do Dianne Sawyer dẫn chương trình trước khi xuất bản cuốn sách *Những lựa chọn khó khăn* của Clinton, Hillary không có câu trả lời khi Sawyer đề nghị bà nói chi tiết về một thành tựu lớn hay một học thuyết có dấu ấn của bà trong nhiệm kỳ ở Bộ Ngoại giao. Tờ *Washington Post* đưa tin rằng những người chỉ trích Hillary của đảng Cộng hòa lập tức nhấn mạnh vào việc bà đã không liệt kê được các thành tích của mình khi Sawyer hỏi. Bài của *Washington Post* viết tiếp, "Clinton đã gây xôn xao chính trị sau khi *ABC* phát một phần cuộc phỏng vấn, trong đó Clinton nói gia đình bà đã "vỡ nợ" khi rời Nhà Trắng năm 2001 và phải "vật lộn" để trả tiền thế chấp hai căn nhà. Đảng Cộng hòa nắm ngay lấy những lời này để lập luận rằng ứng cử viên Dân chủ này – giờ là một triệu phú đôi 200.000 đô la cho một bài nói chuyện – đã không còn gần với tầng lớp trung lưu Mỹ nữa.

Ngày 9/6/2016, trong một thông điệp được ghi lại và đăng lên YouTube trong chiến dịch tranh cử Clinton, Tổng thống Obama tuyên bố ủng hộ Hillary Clinton, mô tả bà là một trong những ứng cử viên sáng giá nhất đã từng ra tranh cử. Khi buộc phải mở trang mạng cá nhân để liệt kê những thành tích lớn nhất của mình, Hillary kể bà đã chiến đấu vì trẻ em và các gia đình suốt 40 năm qua; bà đã giúp đáp ứng các nhu cầu chăm sóc y tế của nạn nhân vụ khủng bố 11/9; và đã tuyên bố trước Liên Hợp Quốc rằng "quyền phụ nữ là quyền con người" và bà ủng

hộ đồng tính nam nữ, những người đa giới tính và chuyển giới (LGBT) trong và ngoài nước. Khi liệt kê thành tích, Clinton đã không nói tới những thất bại của bà như cuộc tấn công khủng bố ở Benghazi làm chết Đại sứ Mỹ Christ Stevens cùng ba người Mỹ dũng cảm khác; thất bại khi thiết lập lại quan hệ với Nga; tình hình bất ổn ở Trung Đông theo sau là "Mùa xuân Ả-rập" của giới quân sự cực đoan Hồi giáo được tổ chức Anh em Hồi giáo hỗ trợ ở những nước Bắc Phi, trong đó có cả Lybia và Ai Cập. Clinton cũng không đưa ra được đạo luật quan trọng nào mà bà chủ trì trong tám năm ở Thượng viện Mỹ.

Thay vì tranh cử bằng thành tích cá nhân, năm 2016 Clinton bị dán nhãn "tranh cử cho nhiệm kỳ thứ ba của Obama." Người của đảng Dân chủ thích điều này vì nghĩ sự nổi tiếng của Tổng thống có thể giúp Hillary, khuyến khích những người đã bầu cho Obama tin ứng cử viên tổng thống Hillary có thể đại diện cho sự tiếp nối các chính sách đối nội và đối ngoại của Tổng thống Obama. Các chiến lược gia của đảng Cộng hòa nắm ngay thế bất lợi mà Hillary có thể gặp bằng cách đóng khung bà vào hình ảnh một tổng thống được Obama bảo trợ. Hình ảnh này cho phép những ứng cử viên của GOP tấn công Clinton bằng việc công kích Obama. Để giành chiến thắng với giả định nhiệm kỳ tổng thống này sẽ là tiếp nối nhiệm kỳ của Obama, Clinton phải ủng hộ bản thành tích toàn những con số tăng trưởng kinh tế nghèo nàn, một chính sách đối ngoại gồm cả những thảm họa rõ ràng như Benghazi, và đối diện với một cử tri đoàn đang chia rẽ do chủ nghĩa cấp tiến và phân cực xã hội gây ra vì một loạt người mới đã xuất hiện trong bối cảnh chính trị năm 2004. Những người này bao gồm các nhóm như Black Lifes Matter (Sinh mạng người da màu), những người cấp tiến ủng hộ LGBT và các vấn đề gây chia rẽ như phòng tắm chung nam nữ trong trường công và người chuyển giới trong quân đội.

Hillary Clinton có một danh sách đầy ấn tượng các vị trí trong chính quyền, nhất là so với Donald Trump, điều này rất rõ. Việc bà không thể đưa ra được những thành tích có tính lịch sử khi nắm giữ các chức vụ chính quyền làm việc tranh cử tổng thống năm 2016 của bà trở nên dễ bị công kích, đặc biệt trước những chỉ trích của người ngoài mạnh miệng như Donald Trump. Để thắng cử, Hillary không chỉ phải gia tăng bảng thành tích nhiều vấn đề của mình bà còn phải đề cao nhiệm kỳ tổng thống của Obama, một nhiệm kỳ mà nhiều người ở miền trung nước Mỹ coi là một trong những nhiệm kỳ tồi tệ nhất trong lịch sử chính trị Mỹ.

DI SẢN SỐ 1 CỦA OBAMA: TĂNG TRƯỞNG KINH TẾ TRONG NƯỚC CHẬM

Cục Phân tích kinh tế đã tính toán Tổng sản phẩm quốc nội (GDP) hằng năm từ 1929 cũng như tăng trưởng hằng năm trong GDP thực từ năm 1930. Trong 86 năm từ 1930 đến 2015, Mỹ đã trải qua 14 đời tổng thống ở Nhà Trắng. Những năm này, trong số 13 tổng thống tại chức đến hết nhiệm kỳ, Tổng thống Herbert Hoover, được nhớ nhất là người đã đưa đất nước vào Đại suy thoái, là tổng thống duy nhất mà trong nhiệm kỳ của ông không có năm nào tăng trưởng GDP thực đạt 3% hoặc hơn. Barack Obama, nhậm chức tháng 1/2009 và rời ghế tổng thống tháng 1/2017, giống như Hoover, là tổng thống thứ hai từ năm 1930 đã không có năm nào GDP thực đạt 3% hoặc hơn.

Thứ Sáu ngày 29/1/2016, Cục Phân tích Kinh tế báo cáo tăng trưởng thực trong GDP của Mỹ năm 2015 là 2,8%, làm 2015 trở thành năm thứ mười liên tiếp tăng trưởng thực của GDP không đạt 3%. Giai đoạn tăng trưởng thực của GDP dưới mức 3% suốt chiều dài lịch sử kinh tế Mỹ chỉ là bốn năm, từ

1930 đến 1933 trong thời kỳ Đại suy thoái đen tối nhất. Rõ ràng hai năm đầu của giai đoạn mười năm liên tiếp này là từ khi nền kinh tế lâm vào thời kỳ đầu cuộc khủng hoảng ngân hàng cuối nhiệm kỳ thứ hai của Tổng thống George W. Bush. Tám năm còn lại trong giai đoạn mười năm đó thuộc hai nhiệm kỳ của chính quyền Barack Obama, đủ thấy rõ nhiệm kỳ tổng thống của Obama đã không vực được nền kinh tế Mỹ vượt qua chỉ tiêu thấp của người tiền nhiệm.

Dưới thời Obama, Cục Thống kê Lao động của Bộ Lao động Mỹ tìm được một thủ thuật mới, làm hoàn hảo nghệ thuật giữ chỉ số thất nghiệp thấp bằng cách thổi phồng số người Mỹ bị coi là không nằm trong lực lượng lao động. Trong báo cáo việc làm đầu tiên trước bầu cử tổng thống 2016, Bộ Lao động nói tỉ lệ thất nghiệp giảm từ 4,9% trong tháng 10 xuống 4,6% trong tháng 11, số người Mỹ thất nghiệp giảm xuống còn 7,4 triệu, mức thấp nhất trong nhiệm kỳ của tổng thống Obama. Nhưng cùng lúc đó, tỉ lệ tham gia lao động giảm 1/10 xuống còn 62,7% trong tháng 11, có nghĩa là 62,7% lao động Mỹ được coi là có việc làm, còn 27,3% những người trong độ tuổi lao động hoặc đang tìm kiếm việc làm, hoặc trở nên nản chí trước viễn cảnh tìm được việc, đến nỗi họ không đăng ký vào lực lượng lao động. Khi Tổng thống Obama nhậm chức tháng 1/2009 lúc kinh tế đang suy thoái dưới thời Tổng thống Bush, 80.529.000 người Mỹ không thuộc lực lượng lao động. Con số đó tăng mạnh trong suốt hai nhiệm kỳ của Obama, lên tới 94.708.000 vào tháng 5/2016, chỉ thua con số 95.055.000 vào tháng 11.

Dưới thời Obama, một xu hướng xuất hiện, đó là tổng số việc làm tăng lên vì số lượng việc làm bán thời gian đã nhiều hơn hẳn số lượng việc làm toàn thời gian, trong khi số công nhân phải làm nhiều việc bán thời gian cùng lúc đạt mức cao của thế kỷ 21.

Theo số liệu việc làm của Cục Thống kê Lao động, Mỹ đã mất khoảng 303.000 việc làm trong ngành sản xuất kể từ khi Obama nhậm chức. Obama cũng không giữ được lời hứa khi tái tranh cử năm 2012 là sẽ tạo một triệu việc làm trong ngành sản xuất trong nhiệm kỳ thứ hai. Thực tế chỉ có 297.000 việc làm mới trong ngành sản xuất từ tháng 1/2012 tới tháng 10/2016.

Theo Cục Điều tra dân số, thu nhập trung bình của một hộ gia đình là gần 13.000 đô la, ít hơn lúc Obama nhậm chức lần đầu, trong khi tỉ lệ nghèo đói dưới thời Obama vẫn ở quanh mức 14,5%, và mức nghèo đói cùng cực trở nên cùng cực hơn – số người sống dưới mức nghèo khổ chính thức mỗi năm tới 125%, cao hơn dưới thời Tổng thống Bush (mỗi năm tăng trên 19% từ 2010 đến 2014) và tỉ lệ dân số có mức thu nhập bằng 50% hoặc dưới mức nghèo khổ cũng có xu hướng như thế (tới trên 6% mỗi năm khi Obama là tổng thống). Kết luận không thể chối cãi là trong nhiệm kỳ của Tổng thống Obama, bất bình đẳng về của cải tăng và mức nghèo khổ cao hơn.

Dưới thời Obama, số người Mỹ sống bằng tem trợ giá thực phẩm, theo số liệu công bố chính thức trong *Chương trình Hỗ trợ dinh dưỡng bổ sung của Bộ Nông nghiệp Mỹ* (SNAP) đã tăng từ 32 triệu người năm 2009 lên 43,6 triệu vào tháng 4/2016, đạt mức cao hằng năm là 47,6 triệu người năm 2013, tức là gần một trong bảy người Mỹ đã phải sử dụng chương trình này.

Tất cả các bằng chứng đều cho thấy dưới thời chính quyền Obama, nước Mỹ thúc đẩy xu hướng chuyển đổi từ một nền kinh tế việc làm toàn thời gian sang nền kinh tế việc làm bán thời gian, của cải tập trung trong tay 1% người giàu nhất, trong khi mức nghèo khổ không giảm và việc sử dụng phiếu trợ cấp tăng vọt. Thuế má tăng dưới thời Obama, một phần do danh sách các loại thuế đánh vào tầng lớp trung lưu của *Obamacare*

ngày càng nhiều, trong khi việc áp đặt 229 quy định lớn mới của liên bang thực hiện từ năm 2009 đã tiêu tốn của nền kinh tế Mỹ 108 tỉ đô la một năm, theo số liệu của chính cơ quan điều hành liên bang.

Đồng thời vào cuối nhiệm kỳ hai, Obama đang trên đà làm tăng nợ quốc gia của Mỹ lên gấp đôi, tới mức 20.000 tỉ đô la, ngang với toàn bộ số nợ của tất cả các đời tổng thống tiền nhiệm cộng lại. Trong khi đó, chính quyền Obama tháng 11/2016 đang thúc ép Nghị viện thông qua chương trình lớn "mậu dịch tự do" mới được biết dưới cái tên Đối tác xuyên Thái Bình Dương (TPP), lên kế hoạch tiếp nối việc này bằng cách trải rộng toàn cầu với Chương trình Đối tác thương mại và đầu tư xuyên Đại Tây Dương (TTIP).

Trong khi kinh tế không nhất thiết phải là tâm điểm của những phiên tranh biện bầu cử tổng thống, phần lớn người Mỹ sẽ bỏ phiếu cho ứng cử viên chỉ khi nào trả lời được câu hỏi, liệu về kinh tế họ có khá hơn bốn năm trước hay không. Hillary tham gia chiến dịch tranh cử tổng thống năm 2016 phải bảo vệ hồ sơ của Obama về việc mở rộng các hiệp định thương mại "trật tự thế giới mới," mà tình hình việc làm ở Mỹ lại đang có vẻ ảm đạm trong bối cảnh thuế má tiếp tục tăng cao, các quy định của chính phủ càng nhiều và tăng trưởng kinh tế thấp.

DI SẢN SỐ 2 CỦA OBAMA: NGUY CƠ KHỦNG BỐ GIA TĂNG CẢ TRONG VÀ NGOÀI NƯỚC

Chính sách đối ngoại của Obama đầy những hình ảnh về chủ nghĩa khủng bố Hồi giáo cực đoan, từ vụ đốt Sứ quán Mỹ ở Benghazi cháy suốt đêm, tới việc lá cờ đen của ISIS phất cao đắc thắng khi ISIS từ Syria tràn vào Iraq; các phần tử thánh chiến quay cảnh chặt đầu các nạn nhân, hoặc với việc máy bay vận tải

Mỹ chở hàng tỉ đô la mới in sang Iran để có thể đổi lấy thỏa thuận với Iran giống như những thỏa thuận thời Clinton với Bắc Triều tiên – mà kết quả là Iran vi phạm cam kết sẽ không chế tạo vũ khí hạt nhân, trong khi vẫn phát triển tiềm lực tên lửa xuyên lục địa (ICBM) đe dọa các nước láng giềng và toàn thế giới.

Năm nào dưới thời chính quyền Obama, nước Mỹ cũng bị tấn công khủng bố. Thế nhưng suốt thời gian cầm quyền, Tổng thống Obama không hề nói đến những từ "chủ nghĩa khủng bố Hồi giáo cực đoan," ngay cả khi hàng ngàn người tị nạn lũ lượt từ Syria và nhiều nơi khác của Trung Đông nhập cư trái phép vào châu Âu và Mỹ.

Ngày 2/12/2015, hai vợ chồng người Pakistan là Syed Farook và Tashfeen Malik trang bị vũ khí và súng trường tấn công tòa nhà chính quyền hạt San Bernardino. Cặp đôi mặc đồ đen này đã xả súng vào khoảng 80 nhân viên đang dự tiệc Giáng sinh của cơ quan, làm 14 người chết và 22 người bị thương. Theo nhà chức trách liên bang điều tra vụ tấn công, Farook đã liên lạc với ít nhất hai tổ chức khủng bố ở nước ngoài, kể cả Mặt trận al-Nusra ở Syria có liên hệ với Al-Qaeda. Bốn giờ sau cuộc công kích, Farook và Malik bị bắn chết khi đấu súng với cảnh sát trên một con phố ở San Bernardino.

Rồi ngày 12/6/2016, Omar Mateen, một nhân viên an ninh 29 tuổi, sau khi thề trung thành với ISIS, đã bắn chết 49 người và làm 53 người bị thương bên trong Pulse, một hộp đêm của người đồng tính ở Orlando, Florida. FBI đã phỏng vấn Marteen năm 2013 và 2014, và thấy hắn không phải là mối đe dọa.

Trong tám năm cầm quyền, chính quyền Obama đã cho gần 43.000 người tị nạn Somali vào Mỹ, 99% trong số đó là người Hồi giáo. Năm 2016 Obama nhanh chóng chào đón 12.000 người tị nạn từ Syria vào Mỹ, 99% là người Hồi giáo, đây là một

phần của 85.000 người tị nạn trên toàn thế giới mà Obama đã cam kết sẽ chấp nhận cho nhập cư vào Mỹ. Việc nhận dân tị nạn Syria ngày càng gây nhiều tranh cãi sau khi số này dính líu đến các kế hoạch tấn công khủng bố ở châu Âu. Ngoài việc không thấy khá hơn về kinh tế, hàng triệu cử tri Mỹ cảm thấy đất nước kém an toàn hơn khi cuộc tranh cử tổng thống bước vào giai đoạn cao điểm năm 2016.

HILLARY 2016: TỰ TIN CHIẾN THẮNG

Năm 2008 và 2012, Obama dễ dàng đánh bại hai ứng cử viên nặng ký của GOP – TNS bang Arizona John McCain và cựu thống đốc bang Massachusetts Mitt Romney. Với việc California, New York, và nhiều bang khác chắc chắn sẽ bầu cho đảng Dân chủ, dù ứng cử viên của đảng Dân chủ là ai, Hillary Clinton khởi đầu với lợi thế phiếu cử tri cực lớn, đến mức giới chức chóp bu trong cánh thiên tả lý giải là không thể bị đánh bại.

Với việc Quỹ Clinton đã trở thành một đế chế toàn cầu với khoảng 2 tỉ đô la, không nghi ngờ gì nữa, Hillary có lợi thế hơn so với GOP về tiền dành cho chiến dịch vận động. Tất nhiên, trong khi không sẵn tiền để ném vào chiến dịch tranh cử năm 2016, vợ chồng Clinton biết họ có thể trông cậy vào các khoản đóng góp lớn của những nhà tài trợ giàu có ở Silicon Valley và Wall Street. Đây là khoản bổ sung cho những đóng góp mang tính ý thức hệ từ George Soros.

Nhà Clinton cũng tin tưởng những người nhập cư gốc Tây Ban Nha/Bồ Đào Nha (Hispanic) và người Mỹ gốc Phi sẽ bầu cho đảng Dân chủ với số phiếu áp đảo. Họ cho rằng việc này cùng với phiếu của các nghiệp đoàn và nữ giới sẽ khiến chiến thắng của Hillary là điều hiển nhiên.

Điều gì có thể làm tình hình xấu đi?

BẦU CỬ 2016 SẼ LẶP LẠI NĂM 1980?

Một cuộc thăm dò của Gallup ngày 26/10/1980 cho thấy Ronald Reagan tụt xa phía sau Tổng thống Carter, Carter đạt 47% và Reagan chỉ đạt 39%.

Mãi tới cuối tháng 10/1980, Reagan mới vượt lên dẫn đầu trong các cuộc thăm dò dư luận cuối cùng. Chỉ vài ngày trước bầu cử 4/11/1980, Gallup đưa tin Reagan dẫn trước với 49% và Carter ở mức 43%.

Khi kiểm phiếu xong vào ngày 4/11/1980, Reagan đã thắng áp đảo, được 50,7% phiếu phổ thông so với 41% của Carter, thắng ở 44 bang trừ Georgia, Hawaii, Maryland, Minnesota, Rhode Island và West Virginia, có 489 phiếu đại cử tri so với 49 của Carter.

"Tâm điểm của cuộc tranh cãi là việc không một khảo sát được công bố nào phát hiện thắng lợi áp đảo của Reagan trước khi nó xảy ra," phóng viên kỳ cựu Massimo Calabresi của tạp chí *Time* viết trong bài ra ngày 31/10/2012. "Với trách nhiệm đang đè nặng trên vai, các nhà thăm dò dư luận sẽ phải trả lời nhiều câu hỏi và họ biết điều đó," Calabresi viết. "Các vấn đề của họ trong cuộc chạy đua Reagan-Carter là khởi đầu của những đánh giá hoài nghi nhất về việc thăm dò dư luận từ năm 1948, thời điểm mà các nhà khảo sát cho hay Thomas Dewey chắc chắn sẽ thắng Harry Truman," ông viết tiếp. "Đáp lại, các chuyên gia vẫn đang giải thích, đánh giá, làm rõ và hợp lý hóa. Đồng thời họ cũng lao vào những cuộc cắn xé, bôi nhọ và chỉ trích lẫn nhau nhiều tới mức chưa từng có trong cái nghề nhỏ vốn liên kết chặt chẽ này. Các nhà thăm dò công và tư đều chỉ trích những đánh giá, phương pháp, độ tin cậy và thậm chí tính chân thực của đối thủ cạnh tranh với mình."

Ngày 8/11/1980, *AP* cho rằng đơn giản là các nhà khảo sát đã không đoán trước được thắng lợi áp đảo của Reagan. "Cỗ máy của Ronald Reagan không chỉ đè bẹp các chính trị gia Dân chủ, mà còn làm sứt mẻ danh tiếng của các cuộc thăm dò và khảo sát mang tầm quốc gia vì đã không đánh giá đúng tầm cỡ chiến thắng của đảng Cộng hòa," phóng viên Evan Witt của *AP* viết. "Hầu hết các thăm dò công bố ngay trước thứ Ba Ngày Bầu cử đều nói cuộc đua giữa Reagan và Carter là 'kẻ tám lạng người nửa cân,' nhưng Reagan đã đánh bại tổng thống đương nhiệm với 10% số phiếu thực," *AP* viết tiếp. "Trong khi giải thích về sự khác biệt này còn có chỗ khác nhau, điều chắc chắn là không có thăm dò nào nói được tỉ lệ chênh lệch của Reagan. Một số thăm dò gần đúng hơn những thăm dò khác, nhưng không cái nào chính xác."

Ngày 5/11/1980, một ngày sau bầu cử tổng thống 1980, *AP* trích lời của David Neft, phó chủ tịch điều hành Viện khảo sát Louis Harris và cộng sự nổi tiếng thời đó rằng Carter thất bại vì số lượng cử tri đi bầu thấp, ngụ ý lượng cử tri cao hơn chắc hẳn sẽ có lợi cho Carter vì đảng Dân chủ trước nay đều được lợi từ lượng cử tri đi bầu cao hơn.

Ngày 28/10/1980 sau phiên tranh biện cuối cùng giữa Tổng thống Jimmy Carter và đối thủ từ đảng Cộng hòa Ronald Reagan, *ABC News* đã tiến hành một cuộc khảo sát thiếu tính khoa học, trong đó người xem sẽ gọi điện tới một số máy cố định để bỏ phiếu cho người thắng. *ABC* đưa tin trong những người gọi điện tham gia thì cứ hơn hai người bầu cho Reagan mới có một người bầu cho Carter, vì Reagan là người thành công nhất trong phiên tranh biện của các ứng cử viên được phát trực tiếp trên truyền hình.

Hãng tin *AP* dựa trên số liệu xếp hạng sau buổi tranh biện truyền hình ở NY, Chicago và Los Angeles do Công ty AC Nielsen

thực hiện ước tính ít nhất 105 triệu và có thể là 120 triệu người Mỹ đã theo dõi phiên tranh biện Reagan-Carter. Theo ước tính cao nhất, bốn năm trước số người theo dõi tranh biện giữa Carter với Tổng thống Gerald Ford là 90 triệu.

Ngày 29/10 cuộc thăm dò độc quyền của *AP* đưa ra kết quả mà cả hai bên đều có thể tuyên bố "chiến thắng" trong cuộc đối đầu đã chờ đợi từ lâu. Lượng người ủng hộ Reagan theo dõi chương trình truyền hình nhiều hơn số ủng hộ Carter. Trong số người xem ủng hộ Reagan, 46% cho rằng ông đã làm tốt hơn trong khi 34% nói Carter của đảng Dân chủ làm tốt hơn – một tỉ lệ mà *AP* đưa ra gần như song song với tỉ lệ giữa hai ứng viên trong cuộc thăm dò với 1.062 người trước và sau phiên tranh biện. "Cả hai đều không thâm nhập sâu được vào phe kia," *AP* viết. "Cả hai hầu như hoàn toàn dựa vào những người ủng hộ họ theo dõi phiên tranh biện. Người theo dõi thường có phản ứng là ủng hộ đảng của họ; những người nhìn chung đồng ý với Reagan thì nghĩ ông đã làm tốt nhất, trong khi những người đồng tình với Carter lại thấy ông đã ghi điểm."

Đánh giá lại những gì Reagan thể hiện trong phiên tranh biện cuối cùng với Carter, chẳng có gì cho thấy nó là nhân tố giúp ông bứt lên vào phút chót và thắng cử. "Không có ai là người chiến thắng rõ rệt trong phiên tranh biện tối thứ Ba, nhưng tâm điểm thảo luận rất đúng với những gì Tổng thống Carter muốn là vấn đề chiến tranh và hòa bình, chứ không phải về kinh tế," nhà báo R. Gregory Nokes của *AP* viết trong bài ra ngày 29/10/1980. "Ứng cử viên đảng Cộng hòa Ronald Reagan, người đã nói vào những ngày cuối cùng của chiến dịch tranh cử là ông muốn tập trung vào hồ sơ kinh tế đáng buồn và đáng sợ của Carter, đã bỏ lỡ nhiều cơ hội để nói ông sẽ làm tốt hơn Carter thế nào," Nokes viết tiếp. "Reagan dành phần lớn

thời gian trong phiên tranh biện 90 phút tìm cách tô đậm ông là người của hòa bình để giảm nhẹ hình ảnh hiếu chiến mà Carter đã cố gán cho ông. Ông muốn mọi người thấy ông là một ứng cử viên tổng thống và có lẽ ông đã thành công," bài của *AP* kết luận. "Nhưng sự công kích của ông vào thành tựu kinh tế của Carter có vẻ sơ sài và hời hợt."

Suy cho cùng, đảng Dân chủ đã buộc phải cố sức bảo vệ hồ sơ của Carter năm 1980. Bốn năm của Carter trong nhiệm sở đầy những thất bại nghiêm trọng, trong đó có cuộc khủng hoảng con tin ở Iran kéo dài tới ngày thứ 444 khi Ngày Bầu cử tới gần; hàng dài người xếp hàng mua xăng do cấm vận dầu lửa của OPEC và một nền kinh tế bị cản trở bởi lãi suất ở mức hai con số, tỉ lệ cao chưa từng thấy từ trước đến giờ.

Chiến thắng áp đảo của Reagan chứng tỏ thất bại của Carter hoàn toàn phụ thuộc vào những cử tri mà Tổng thống Richard Nixon trước đó đã gọi là "Đa số thầm lặng" – một nhóm người điển hình của xu hướng ít tham gia vào các cuộc thăm dò dư luận của các hãng truyền thông chính thống. Năm 1980, "Đa số thầm lặng" – những người mà Barack Obama mô tả là "bám chặt súng đạn và Kinh Thánh," và cũng là nhóm cử tri mà Hillary Clinton mô tả là "phần tử đáng thương" vô phương cứu chữa – đã chứng tỏ họ là nhân tố quyết định. Điều này không được phản ánh trong các cuộc thăm dò dư luận, nhưng nó đã tác động đến quyết tâm đi bầu và bỏ phiếu cho Ronald Reagan, ứng cử viên mà giới truyền thông chính thống đã bôi nhọ trong suốt chiến dịch tranh cử năm 1980. Năm 2016, vấn đề là liệu "Đa số thầm lặng" có lại một lần nữa chiếm ưu thế hay không, lần này là chiến thắng của Donald Trump trước Hillary Clinton, người được truyền thông chính thống ưu ái mà các cuộc thăm dò dư luận cho tới phút chót đã không thể tiên đoán. Carter đã không kéo được những

cử tri đã bỏ phiếu cho ông năm 1976 đi bầu để ông tái đắc cử năm 1980. Vấn đề năm 2016 là liệu Hillary Clinton có thể thu hút được lượng cử tri Dân chủ đông đảo mà Obama đã hai lần lôi cuốn thành công được họ đi bầu hay không. Hay năm 2016 chứng tỏ liên minh của Obama chỉ dành duy nhất cho ông, gắn bó với ông có lẽ vì uy tín của ông, chứ không phải là một liên minh mà bà Clinton lạnh lùng và không được yêu thích có thể trông đợi sẽ bỏ phiếu cho bà.

PHẦN THỨ NHẤT

TRUMP CƯỚP ĐỀ CỬ CỦA GOP

CUỘC ĐẢO CHÍNH CỦA DONALD TRUMP TRONG GOP

Trong các cuộc bầu cử tổng thống Mỹ từ những năm 1960, con đường duy nhất để được đảng Cộng hòa hay đảng Dân chủ giới thiệu ra tranh cử vị trí cao nhất của đất nước là phải bước vào giai đoạn sáu tháng căng thẳng, mệt mỏi gồm các cuộc bầu cử sơ bộ ở mỗi bang, các cuộc họp kín của lãnh đạo đảng và đại hội đảng toàn bang. Lộ trình của năm 2016 mở đầu bằng bầu cử sơ bộ ở Iowa dự kiến vào ngày 1/1/2016 và kết thúc ngày 7/6/2016; bao gồm các cuộc bầu cử sơ bộ ở South Dakota, New Mexico, New Jersey, Montana và California.

Như Theodore White giải thích trong cuốn Đường đến Nhà Trắng 1960, từ sau Abraham Lincoln, ứng cử viên đầu tiên của đảng Cộng hòa, đã giành được đề cử của đảng ra tranh cử tổng thống tại đại hội tổ chức trong một "cái lều" khung gỗ ở Chicago. Trong khoảng thời gian 35 năm, từ 1865 đến 1900, việc lựa chọn ứng cử viên tổng thống được "giao cho các lãnh đạo đảng có mặt tại đại hội," kết quả là họ có xu hướng cùng lắm cũng chỉ chọn được những ứng cử viên tầm thường. Năm 1960, chỉ có 16 bang tổ chức bầu cử sơ bộ, khác xa con số 50 bang như hiện nay. "16 bang này đa dạng về chính trị và xã hội, cũng như đa dạng về văn minh Mỹ; họ được chọn không vì lý do hay kế hoạch ưu việt nào," White viết. "Dưới con mắt người nước ngoài,

chắc nó phải là một đấu trường ngớ ngẩn, ở đó những người mong muốn lãnh đạo nền tự do Mỹ và kiểm soát quyền lực phải đấu đá nhau. Nhưng những bang này đã và vẫn đang là những bang quan trọng đối với cuộc chơi chính trị bầu cử Tổng thống Mỹ."

Năm 2016, mục tiêu các cuộc bầu cử sơ bộ để chọn ứng cử viên của đảng Cộng hòa là tìm ra một người được giới thiệu ngay từ vòng bỏ phiếu đầu tiên của đại hội toàn quốc nếu người này giành được đa số phiếu của đại biểu, tức là 1.237 trên tổng số 2.472 đại biểu dự Đại hội đề cử toàn quốc của Ủy ban quốc gia đảng Cộng hòa (RNC) dự kiến tổ chức từ 18 đến 21/7/2016 tại Nhà thi đấu Quicken Loans ở Cleveland, Ohio. Đây là sân nhà của đội bóng rổ Cleveland Cavaliers do siêu sao LeBron James dẫn dắt vào năm 2016. Trường hợp không có ứng cử viên nào đạt đa số phiếu 1.237 để được giới thiệu trước khi bắt đầu đại hội toàn quốc của RNC, phần lớn đại biểu sẽ được tự do bầu lá phiếu ưu tiên theo ý mình bắt đầu từ vòng hai. Các chính trị gia chuyên nghiệp cảnh báo bế tắc có thể sẽ đưa đến một "đại hội môi giới," ý nói đại hội sẽ biến thành kiểu môi giới và đổi chác của đại biểu trong hậu trường mù mịt khói thuốc – đặc trưng của những kỳ đại hội toàn quốc kiểu cũ mà hàng loạt các cuộc bầu cử sơ bộ, họp kín của lãnh đạo đảng và đại hội toàn bang ngày nay đang cố tìm cách ngăn chặn.

Trong khi nước Mỹ chưa bước vào thời kỳ bầu cử tổng thống kéo dài, thời điểm mà ứng viên sẽ tuyên bố thắng cử ngay khi tổng thống được lựa chọn vào Ngày Bầu cử, chu kỳ bầu cử tổng thống đã bắt đầu sớm ngay trong năm thứ ba của nhiệm kỳ tổng thống đương nhiệm. Năm 2016, người đầu tiên tuyên bố ứng cử tổng thống là TNS nhiệm kỳ đầu Ted Cruz của bang Texas vào ngày 23/3/2015. Ngay sau đó là TNS nhiệm kỳ đầu Rand

Paul của bang Kentucky vào ngày 7/4/2015 và TNS nhiệm kỳ đầu Marco Bubio của Florida vào ngày 13/4/2015. Mặc dù cả ba ứng cử viên này đều là "lính mới" trong Thượng viện Mỹ, họ đều cảm thấy mình đã thu hút được lượng cử tri toàn quốc đủ để đưa họ vào Nhà Trắng.

Mấy tháng tiếp theo đã chứng minh một quy tắc khác trong bầu cử tổng thống Mỹ hiện đại, đó là đảng không có ứng cử viên hiện là tổng thống đương nhiệm có xu hướng tạo một sân chơi rộng cho các ứng cử viên, mỗi người đều cố gắng thuyết phục bản thân và những người ủng hộ tài chính ban đầu rằng họ có cơ hội chiến thắng trong cuộc đua vào Nhà Trắng.

- Ngày 4/5, Carly Fiorina, cựu Giám đốc điều hành (CEO) của Hewlett-Packard, người đã để thua đảng viên Barbara Boxer của đảng Dân chủ trong cuộc đua trở thành TNS California năm 2010, tuyên bố ra tranh cử.

- Ngày 4/5, ngoài Fiorina còn thêm bác sĩ phẫu thuật tim mạch đã nghỉ hưu Ben Carson tuyên bố ra tranh cử, hi vọng ông tiếp tục được giới truyền thông chú ý sau *Bữa sáng Cầu nguyện Toàn quốc* ở Nhà Trắng năm 2013; khi đó Tổng thống Obama suốt 27 phút ngồi nghe bài chỉ trích của ông. Việc này khiến *Wall Street Journal* đã có bình luận khuyến khích ông ra tranh cử tổng thống.

- Ngày 5/5, cựu Thống đốc bang Arkansas Mike Huckabee cũng thượng đài so găng, theo sau là cựu TNS Pennsylvania Rick Santorum ngày 27/5, cũng như cựu Thống đốc bang New York George Pataki ngày 28/5.

- Trong tháng Sáu còn có thêm những ứng viên sau đây tham gia cuộc đua của đảng Cộng hòa: TNS liên bang

Lindsey Graham của South Carolina; cựu Thống đốc Texas Rick Perry ngày 4/6; Thống đốc bang Louisiana Bobby Jindal ngày 24/6; Thống đốc New Jersey Chris Christie ngày 30/6.

- Nhưng hai thông báo lớn nhất trong tháng Sáu là cựu Thống đốc Florida Jeb Bush ngày 15/6 và tỉ phú doanh nhân New York Donald Trump ngày 16/6.
- Vào tháng Bảy, cuộc đua còn thêm Thống đốc Wisconsin Scott Walker, Thống đốc Ohio John Kasich và cựu Thống đốc Virginia Jim Gilmore.

Kết quả cuối cùng là có 17 ứng cử viên tổng thống của đảng Cộng hòa, gồm chín thống đốc hoặc cựu thống đốc, năm TNS hoặc cựu TNS liên bang, một nữ CEO chưa bao giờ giữ cương vị trong chính quyền, một bác sĩ phẫu thuật tim mạch chưa bao giờ được bầu vào chính quyền và Donald Trump – một kẻ tay ngang thực sự đã đùa giỡn với việc tranh cử tổng thống năm 2000 và 2012, nhưng cũng chưa bao giờ là ứng cử viên trong một cuộc bầu cử hoặc giữ bất cứ cương vị chính trị nào.

1.

TRUMP ĐỐI ĐẦU LÃNH ĐẠO ĐẢNG CỘNG HÒA

Jeb Bush hoàn toàn cứng nhắc. Nói thật, nếu ông ta không ở trong chính quyền, cũng sẽ không ai thuê làm bất cứ việc gì, hiểu chứ? Nếu bạn có công ty, bạn thậm chí sẽ không thuê ông ta.

— Donald J. Trump

Với việc Hillary được coi là ứng cử viên tổng thống của đảng Dân chủ, khi năm 2015 sắp hết, cuộc đua tổng thống có vẻ như sẽ kết thúc bằng việc Hillary là "người phụ nữ đầu tiên" giành được ghế tổng thống Mỹ, hoặc Jeb trở thành "Bush thứ ba" trong Nhà Trắng. Người cuối cùng mà các chuyên gia chính trị trong giới truyền thông chính thống dự kiến sẽ chiến thắng là Donald Trump, cho dù ông giàu cỡ nào đi nữa. Giới tinh hoa cánh tả, mà điển hình là Hollywood ở Bờ Tây và truyền thông chính thống ở Bờ Đông tự tin bước vào vòng bầu cử tổng thống 2016 cho rằng lối diễn giải thiên vị của họ về nước Mỹ thế kỷ 21 sẽ được phần còn lại của nước Mỹ "cấp tiến" – cách tự họ thích gọi – chấp nhận mà không phê phán.

JEB XUẤT HIỆN: "NƯỚC MỸ XỨNG ĐÁNG CÓ NGƯỜI LÃNH ĐẠO TỐT HƠN."

Ngày 15/6/2015, 17 tháng trước bầu cử, Jeb Bush – người thứ ba trong triều đại Bush tranh cử tổng thống xuất hiện trên sân khấu khu Kendall của Cao đẳng Miami Dade ở Florida, nơi ông là thống đốc hai nhiệm kỳ đầu tiên của đảng Cộng hòa. Với vẻ thanh thản, thoải mái, ông xuất hiện trước 3.000 người ủng hộ tại nhà thể chất của trường cao đẳng cộng đồng mặc chiếc áo sơ mi xanh cài khuy và quần âu, có mẹ ông vỗ tay tán thưởng trong cánh gà.

Định bụng là ứng cử viên tổng thống đầu tiên sử dụng hai ngôn ngữ, Bush tuyên bố trước đám đông đầy phấn kích đa phần là những sinh viên bỏ học, "Yo soy Jeb" – "Tôi là Jeb." Câu nói bằng tiếng Tây Ban Nha là cách gửi thông điệp mục tiêu rằng ông coi người Hispanic là tâm điểm của chiến dịch tranh cử, ông muốn hướng vào khả năng thông thạo ngôn ngữ này và cuộc hôn nhân với một phụ nữ Mexico. Tuyên bố bằng tiếng Tây Ban Nha ấy phản ánh biểu trưng chiến dịch tranh cử của Bush, chỉ đơn giản là "Jeb!" – một khẩu hiệu cẩn thận không nhắc tới họ nhà ông. Jeb thừa hiểu vấn đề gia tộc chính trị trong một kỷ nguyên mà người Mỹ có xu hướng nói "không thêm Bush" cũng như "không thêm Clinton," nên ông đã chọn tranh cử với tư cách là Jeb nói tiếng Tây Ban Nha, chứ không phải Jeb Bush, con trai và em trai của hai tổng thống trước thuộc gia đình Bush.

Trớ trêu là khi Jeb giới thiệu mẹ ông với đám đông Miami, một nhóm người biểu tình nhập cư do nhóm ủng hộ người nhập cư có tên *United We Dream* tổ chức, mặc áo sơ mi vàng nhạt có các chữ cái ghép lại thành "TƯ CÁCH PHÁP NHÂN LÀ CHƯA ĐỦ," bắt đầu hô vang khẩu hiệu của họ. Jeb đã nhầm khi nghĩ ông ta sẽ kêu gọi được người Hispanic và chắc mẩm rằng đã

nắm vững vấn đề "cải cách nhập cư toàn diện" – khẩu hiệu mà người phản đối chính sách biên giới mở sử dụng để thay cho từ ân xá. Những người phản đối đến đây rất đông vì Bush chọn ra tranh cử bằng vấn đề người nhập cư và thực tế là người của đảng Cộng hòa như Jeb không bao giờ có thể nắm vững vấn đề ân xá và biên giới mở theo cách mà người của đảng Dân chủ như Barack Obama và Hillary Clinton có thể.

Những người ủng hộ nhanh chóng hò reo "Chúng tôi muốn Jeb" át tiếng la hét phản đối. Bush ngừng lại để kiểm soát tình hình, nói chắc nịch, "Nhân đây xin nói để những người bạn chúng ta hiểu, tổng thống tiếp theo của Mỹ sẽ thông qua cải cách luật nhập cư đầy ý nghĩa, để vấn đề sẽ được giải quyết không phải bằng mệnh lệnh hành chính." Lát sau nhóm người nhập cư viết trên Twitter, "Chúng tôi phản đối *@JebBush* vì lập trường phân tán của ông ta với vấn đề nhập cư. Từ 'triu mến' cho tới 'đuổi khéo.'"

Đây là vấn đề mà cả McCain năm 2008 và Romney năm 2012 phải đối mặt khi cạnh tranh với tư cách những người Cộng hòa ôn hòa trước Obama. Bằng việc tỏ ra đồng ý với những người thuộc đảng Dân chủ về nhiều, nếu không nói là phần lớn các vấn đề chính sách, McCain và Romney thiếu sự phân biệt chính sach cần thiết để tiếp thêm sinh lực cho các đơn vị cơ sở của đảng Cộng hòa vốn vẫn bảo thủ hơn là giới lãnh đạo GOP đang sống thoải mái ở thủ đô của đất nước. Phyllis Schlafly, người ủng hộ Trump từ rất sớm trong chiến dịch tranh cử đã tiên đoán đúng trong cuốn sách nổi tiếng của bà năm 1964, *Lựa chọn chứ không phải hùa theo số đông* khi bà lập luận GOP phải chấm dứt việc lựa chọn ứng cử viên tổng thống là những chính trị gia trong cơ chế lãnh đạo của đảng Cộng hòa, những người mà quan điểm về chính sách công phần lớn không phân biệt được với quan điểm

do các đối thủ đảng Dân chủ theo xu hướng tự do đưa ra.

Nực cười là trong khi Bush dự định dùng việc kêu gọi người Hispanic làm trung tâm của chiến dịch tranh cử, trong toàn văn bài tuyên bố in sẵn của ông không có lời nào nhắc tới cải cách nhập cư. Nếu phản đối không diễn ra, chủ đề này chắc đã không được Jeb nói đến trong lời kêu gọi "Nước Mỹ xứng đáng nhiều hơn" một nhà lãnh đạo như Barack Obama trong tám năm qua.

Jeb kết thúc bài nói bằng tiếng Tây Ban Nha. "*Júntense a nuestra causa de oportunidad para todos, a la causa de todos que aman la libertad y a la causa noble de los Estados Unidos de América.*" Dịch ra là: "Hãy tham gia vào một sự nghiệp vì cơ hội cho tất cả mọi người, một sự nghiệp của tất cả những ai yêu tự do và một mục tiêu cao quý của nước Mỹ."

Đưa tin về bài phát biểu của Jeb, tờ *New York Times* bình luận tuyên bố của Jeb ở nhà thể chất Cao đẳng cộng đồng Florida không tạo được ấn tượng mạnh trên báo chí dự kiến, nhưng lại là một trong loạt hành động tái khởi động chiến dịch vốn đã thất bại, trong đó Jeb không thể khơi dậy được sự hăng hái của những cử tri GOP đang kiệt sức vì hội chứng khó rũ bỏ là "Không thêm Bush." Hội chứng này là điềm báo trước thất bại trong các cuộc thăm dò cử tri, bất kể Jeb đã nói tiếng Tây Ban Nha nhiều tới mức nào.

"Sau sáu tháng đẩy sóng gió mà ông đã cố vật lộn để khuấy động cử tri – những người hoài nghi về tên họ và về đức tin bảo thủ của ông trong các cuộc bầu cử sơ bộ, ông Bush quay sang sao lại bổn cũ được dàn dựng cẩn thận và công kích mạnh các đối thủ của ông ở cả hai đảng," Michael Barbaro và Jonathan Martin, hai phóng viên của tờ *New York Times* vốn được biết là coi thường Jeb và cả những người Cộng hòa nói chung viết.

Nhắc lại việc Jeb đã chê các đối thủ Cộng hòa đáng tin nhất ở Washington là những người điều hành không có kinh nghiệm, Barbaro và Martin bình luận Bush đã "nhạo báng, ví các TNS ông đối mặt trong các cuộc bầu cử sơ bộ – trong số đó có Marco Rubio của Florida, một trong những người từng được ông Bush bảo trợ với Tổng thống Obama, người vận động vào Nhà Trắng chỉ ba năm sau khi vào Thượng viện..."

Theo *New York Times*, khẩu hiệu "Nước Mỹ xứng đáng nhiều hơn" của Jeb cũng cầm chắc thất bại như lời ông hứa đem lại cho nước Mỹ những gì ông đã đem đến cho Florida. Ông đã không đếm xỉa đến lời hứa trước đây của ông là mở rộng trường công, giảm biên chế chính quyền và cắt giảm hàng tỉ đô la tiền thuế – những chủ đề làm mọi người chán ngấy, mà cho tới lúc này đã không thể đưa ông vào tốp đầu những người GOP trung thành sẽ được bỏ phiếu trong các cuộc bầu cử sơ bộ.

TRUMP TOWER LÀ SÂN KHẤU TRUNG TÂM

Hôm sau, thứ Ba ngày 16/6, Donald Trump sử dụng hội trường sang trọng ốp đá hoa cương và nẹp vàng trong Trump Tower trên phố 57, Đại lộ 5, thành phố New York để tuyên bố ông sẽ ra tranh cử tổng thống.

Trái ngược hẳn với buổi tuyên bố của Jeb Bush, hội trường ba tầng chật kín những người ủng hộ Trump khi con gái ông là Ivanka trông như một người mẫu trong bộ đồ màu trắng thiết kế rất thanh nhã, lên giới thiệu cha mình.

Trong bộ com lê màu xanh dương may đo đặc trưng và cà vạt đỏ rực, Donald ra trước bục diễn giả bằng gỗ gụ, phía sau là phông nền xanh lam với các vạch đỏ tỉa tót thành dòng chữ "Trump – Khôi phục sự vĩ đại của nước Mỹ." Chương trình được

hàng chục hãng thông tấn tranh giành nhau phát trực tiếp trên truyền hình và Internet.

"Đất nước chúng ta đang gặp rắc rối nghiêm trọng," Trump mở đầu. "Chúng ta không còn chiến thắng nào. Chúng ta thường chiến thắng, nhưng giờ thì không. Lần cuối cùng chúng ta đánh bại, Trung Quốc chẳng hạn, trong một hợp đồng thương mại là lúc nào? Họ giết chúng ta. Tôi luôn đánh bại Trung Quốc. Luôn luôn."

Nói chuyện không cần sử dụng màn hình nhắc chữ hay đọc từ diễn văn in sẵn, Trump tiếp tục các chủ đề ông muốn nói theo cách tưởng như đã được tập trước, nhưng phần lớn là ngẫu hứng.

"Chúng ta đã khi nào đánh bại được Nhật Bản về chuyện gì chưa?," Trump nói tiếp. "Họ đưa hàng triệu chiếc xe vào Mỹ và chúng ta đã làm gì? Lần cuối cùng các bạn thấy một chiếc Chevrolet ở Tokyo là khi nào? Không hề có chuyện đó, các bạn ạ. Họ luôn đánh bại chúng ta."

Suy nghĩ này thôi thúc Trump bình luận về Mexico, một địch thủ khác mà ông muốn quy tội đã cướp việc làm của người Mỹ sau khi Tổng thống Bill Clinton ký Hiệp định tự do thương mại Bắc Mỹ (NAFTA).

"Chúng ta đánh bại Mexico ở biên giới khi nào?" Trump đặt câu hỏi. "Họ đang cười vào sự ngu xuẩn của chúng ta. Và bây giờ họ đang đánh bại chúng ta về kinh tế. Họ không phải là bằng hữu, hãy tin tôi đi. Mà họ đang giết chúng ta về kinh tế."

Điều này dẫn Trump tới kết luận. "Nước Mỹ đã trở thành bãi rác cho những vấn đề của nước khác."

Sau hai mươi phút tuyên bố hùng hồn, bao gồm việc công kích chính quyền Obama về những thất bại ở Trung Đông, tỉ lệ

dân số không nằm trong lực lượng lao động ngày càng tăng và việc Obamacare mở một trang chủ tốn kém nhưng thất bại, Trump nói tới thông điệp mấu chốt là tại sao ông phải là tổng thống.

"Các bạn thấy đó, tôi đã theo dõi các chính trị gia," ông mở lời, bước vào phần trọng tâm.

"Suốt đời tôi đã đối phó với họ. Nếu bạn không thể đàm phán có lợi với một chính khách thì bạn có điều gì đó không ổn," ông cao giọng nói tiếp. "Người như vậy chắc chắc không giỏi lắm. Mà nhìn những người đại diện chúng ta đang có xem. Họ sẽ không bao giờ khôi phục được sự vĩ đại của nước Mỹ. Họ thậm chí không có cơ hội. Họ hoàn toàn bị kiểm soát – hoàn toàn bị những người vận động hành lang, những người đóng góp tài chính và những nhóm lợi ích đặc biệt kiểm soát." Nói xong những điều này, Trump đưa ra lập luận kết thúc.

"Lúc này đất nước chúng ta cần – đất nước cần một nhà lãnh đạo thực sự vĩ đại, và chúng ta cần một nhà lãnh đạo vĩ đại ngay lúc này," Trump nhấn mạnh. "Chúng ta cần một nhà lãnh đạo đã viết cuốn *Nghệ thuật Thương lượng*."

Trump đặt mình vào vị trí kẻ ngoài cuộc đối với Washington, một doanh nhân đã xây dựng khối tài sản của mình bằng việc là một nhà thương lượng có thể làm người khác phải thực hiện cam kết với mình. Trên tất cả, Trump nói rõ ông đủ giàu để tự tài trợ cho cuộc đua của mình vào ghế tổng thống, ngay cả phải đối đầu với Hillary Clinton lúc này được đồn thổi là sẽ quyên được hai tỉ đô la để tài trợ cho chiến dịch tranh cử tổng thống của bà.

"Tôi sẽ dùng tiền riêng của mình," Trump huênh hoang, kiểu cách làm ông được kẻ yêu, người ghét, đặc biệt trở thành đối tượng hận thù của những người tự do trong đảng Dân chủ, những người hàng chục năm nay đã thắng cử bằng cách ve vãn

lá phiếu của những người thuộc giới hạ lưu. "Tôi không sử dụng người vận động hành lang. Tôi không sử dụng tiền quyên góp. Tôi không quan tâm. Tôi thực sự giàu có."

Trump tiếp tục vẽ ra bối cảnh mà ông mô tả thế này: "Sau khi ba mươi người bạn đã từng đóng góp cho các chiến dịch tranh cử khác nhau gọi cho tôi, sau khi tất cả những người có hứng thú, đặc biệt là những người đóng góp và vận động hành lang gọi điện cho tôi – họ hoàn toàn không có cơ hội thuyết phục tôi – họ chỉ nhận được con số không. Ngày mai, tôi sẽ nhận được cuộc điện thoại từ người đứng đầu hãng Ford. Ông ta sẽ bảo: 'Ông hãy suy nghĩ lại đi.' Tôi sẽ nói không."

Trump kết thúc câu chuyện, tự đặt mình vào vị trí đã thắng cử.

"Ông ta sẽ nói 'Thưa ngài Tổng thống. Chúng tôi đã quyết định sẽ rời nhà máy về lại nước Mỹ. Chúng tôi sẽ không xây nó ở Mexico.' Thế đấy. Họ không có lựa chọn nào khác. Họ không còn lựa chọn nào khác."

Jeb Bush có thể xuất hiện ở nhà thi đấu của Cao đẳng cộng đồng, không cài khuy cổ áo, nói chuyện bằng tiếng Tây Ban Nha, nhưng so với Trump, Jeb có vẻ đã tập dượt trước, nói chuyện tựa như ông đã học thuộc lòng, nói tiếng Tây Ban Nha cứ như ông đã hình dung lời kêu gọi về sự đa dạng sẽ thu hút được mọi người.

NGƯỜI BẠN VUI TÍNH CỦA CHƯƠNG TRÌNH HÀI ĐÊM KHUYA

Có thể thấy trước là những tờ báo có tên tuổi ở New York và Washington thẳng thừng bác bỏ Trump.

"Donald Trump, nhà đầu tư bất động sản to mồm, người mà tên được khắc rõ trên các tòa chung cư, khách sạn, cà vạt hiệu

Trump, bít tết nhãn hiệu Trump, vào hôm thứ Ba đã thông báo sẽ ra tranh cử tổng thống, lấy sự giàu có và tên tuổi của mình làm tiêu chuẩn chủ yếu để bằng mọi cách tìm kiếm đề cử của đảng Cộng hòa," tờ *New York Times* đưa tin rằng trong thông báo của mình Trump đã tuyên bố chỉ có những người "thực sự giàu" như ông mới có thể khôi phục được vị trí độc tôn của Mỹ.

"Ông Trump 69 tuổi từ lâu đã đùa giỡn với việc ra tranh cử tổng thống trong tư cách đảng viên Cộng hòa, khoe khoang danh phận của mình là doanh nhân và chế nhạo thành tựu của các quan chức nổi tiếng được bầu. Ông đã sử dụng chương trình truyền hình thực tế *The Apprentice* trên đài *NBC* làm nền để đánh bóng hình ảnh một người đàn ông đáng gờm trong mọi vấn đề, một hình ảnh theo đúng kiểu văn hóa đại chúng," phóng viên Alexander Burns của tờ *New York Times* viết.

"Việc đề cử ông trùm bất động sản, người xuất bản cuốn *Suy nghĩ như tỉ phú* và *Bàn tay Midas: Tại sao một số doanh nhân giàu có trong khi phần lớn lại không,* xem ra hơi giống cảnh những người của đảng Cộng hòa bị châm chọc trong một biếm họa vẽ Mitt Romney được đảng đề cử năm 2012 là nhà tài phiệt được nuông chiều nhưng điếc về chính trị," bài của tờ *New York Times* viết tiếp.

Bài báo nhận xét trong các cuộc bầu cử năm 2000 và 2012, Trump đã thổi phồng khả năng ra tranh cử vào Nhà Trắng trước khi từ bỏ suy nghĩ ấy, ẩn ý là một lần nữa Trump chỉ đang gây chú ý của truyền thông trong một cuộc bầu cử khác mà ông có thể sẽ rút lui một khi các chính trị gia chuyên nghiệp nghiêm túc đã làm chủ cuộc đua. Tờ *New York Times* chế giễu lập trường chính sách của Trump với bài viết của Burns: "cách nhìn nhận chính sách của Trump cũng đầy kịch động hệt như tính cách của ông. Trước đây ông đã gọi biến đổi khí hậu là chuyện 'hoang đường' và

nói ông có một kế hoạch khôn ngoan để đánh bại Nhà nước Hồi giáo tự xưng mà ông không tiết lộ để khỏi đánh động nhóm này. Hôm thứ Ba, ông thề sẽ xây một 'bức tường lớn' dọc biên giới Mexico để ngăn chặn bọn hiếp dâm và tội phạm, những kẻ theo ông là đang lũ lượt lên vào nước Mỹ." Cuối cùng *New York Times* cũng nhắc người đọc nhớ Trump là người tham gia vụ "Giấy khai sinh," chỉ rõ rằng về chính trị thì Trump "được biết đến nhiều nhất vì đã lớn tiếng hoài nghi Tổng thống Barack Obama có sinh ở Mỹ hay không."

Tờ *Washington Post*, sau khi cùng *New York Times* bình luận chắc Trump tưởng có thể mua Nhà Trắng bằng khối tài sản khổng lồ của mình, đã tấn công Trump về những vấn đề chính sách mà các chính trị gia chuyên nghiệp thường dựa vào khi đối đầu với đối thủ.

"Một người có vai vế trong giới doanh nghiệp, người chưa bao giờ nắm giữ vị trí nào trong chính quyền sẽ tham gia vào hàng ngũ đông đảo những người hi vọng trở thành tổng thống của đảng Cộng hòa lúc này đã lên tới con số một tá, lại toàn ứng cử viên có máu mặt," *Washington Post* đưa tin. "Và vẫn còn phải chờ xem ông ta sẽ làm thế nào để khác các đối thủ về những vấn đề chính sách, một phần vì ông ta né tránh những vấn đề cụ thể: tháng trước ông ta trợn mắt khi nói ông có kế hoạch khôn ngoan để đánh bại nhóm khủng bố IS, nhưng từ chối không tiết lộ chi tiết vì 'tôi không muốn kẻ thù biết tôi sẽ làm gì.'"

Trong một bài khác, phóng viên Ben Terris của *Washington Post* cho rằng việc Trump tuyên bố tài sản của ông trị giá 9,2 tỉ đô la và giá trị ròng 8,7 tỉ đô la là thổi phồng quá đáng. "Ngay cả những nhà kiểm toán săm soi kỹ nhất cũng gặp phải thách thức khi đánh giá bảng cân đối của Trump, một phần vì tài sản và nghĩa vụ pháp lý của ông rất tinh vi phức tạp, lại còn dính đến trợ

cấp công cộng và đối tác cá nhân không rõ ràng," Terris viết. "Và còn việc này nữa: Trump là người luôn phải vật lộn với cái tiếng chuyên ba hoa cường điệu." Terris tiếp tục thách thức Trump về việc khẳng định số người ủng hộ khi ông lên bục nói chuyện ở Trump Tower: các đối thủ của ông cũng "không tập hợp được đám đông nào như thế" và chỉ rõ con số "hàng ngàn" người đến đó thực ra chỉ độ vài trăm.

"Thực tế là đội ngũ mà Trump cử ra ngoài phố trung tâm Mahattan suốt một tiếng trước buổi nói chuyện đã cố lôi kéo khách du lịch vào cho đông," *Washington Post* đưa tin. "Một người đàn ông mặc com lê là phẳng phiu chỉ nói ông ta "làm cho Trump" tặng người qua đường áo phông và biển in sẵn, một số mới được viết ra để mời họ vào dự buổi nói chuyện."

Một ngày sau khi thông báo, Trump khẳng định với *AP* là bài nói khởi đầu chiến dịch bốn mươi lăm phút của ông không được dượt trước. "Tôi nói không có bài viết, không dùng máy nhắc. Tôi thích nói không cần kịch bản hơn," Trump cho biết. "Tôi nói toàn những lời thật lòng, và tôi nghĩ phần lớn những điều này cũng giống suy nghĩ của nhiều nhóm người khác nhau."

Trump đang phải đối mặt với chỉ trích của vài nhóm nhập cư người Mỹ gốc Mexico cũng như Bộ trưởng Nội vụ Mexico Miguel Angel Osorio Chong, người gọi những nhận xét của Trump là "kỳ thị và ngu xuẩn" khi khắc họa sai hình ảnh những người nhập cư từ Mexico là "buôn ma túy, là tội phạm, là bọn hiếp dâm, chỉ một số tôi nghĩ là người tốt." Trump còn nói thêm: "Không ai xây tường giỏi hơn tôi. Tin tôi đi." *AP* đưa tin Bộ trưởng Nội vụ Mexico phản ứng gay gắt, phát biểu rằng "Trump chắc chắn không hề biết tới những đóng góp của người nhập cư từ mọi quốc gia trên thế giới, những người đã giúp nước Mỹ phát triển."

Khi *AP* hỏi Trump phản ứng thế nào với bài báo của tờ *New York Daily News* chế nhạo thông báo ra tranh cử tổng thống của ông bằng việc in trên tờ đầu một bức hình Trump ăn mặc như một gã hề, ông bác bỏ tờ báo "không đáng xem trọng," khoe khoang có 1,7 triệu người hâm mộ trên Facebook, vượt xa bất cứ ứng cử viên nào trong cuộc chạy đua vào ghế tổng thống.

Jimmy Fallon mời Jeb Bush tham gia *The Tonight Show* một ngày sau khi cựu thống đốc Florida thông báo ra tranh cử tổng thống, nhưng như *AP* đưa tin, Trump mới là người chiếm ưu thế độc thoại trong chương trình của danh hài. Fallon pha trò là ông định mời Trump, "nhưng lần cuối cùng kiểm tra thấy ông ấy vẫn đang còn nói chuyện." Fallon nói Trump có vẻ là tổng thống "tự do điên khùng" đầu tiên của đất nước. "Tôi nghĩ Gary Busey viết bài phát biểu đó," Fallon nói. *AP* cũng lưu ý một Jimmy khác, Jimmy Kimmel của *ABC* nói Trump giống một "tổng thống và một công viên giải trí hòa trộn vào một." "Đây là tin buồn," diễn viên hài Conan O'Brien nói trên kênh *TBS*. "Mùa thứ 15 của chương trình *Celebrity Apprentice* sẽ không lên sóng. Nhưng đừng lo. Với việc Trump ra tranh cử tổng thống, các bạn vẫn sẽ được thấy ngay cả một nhân vật nổi tiếng hạng B cũng sẽ thất nghiệp."

Với Trump, những người có vai vế ở cả hai bờ nước Mỹ sẽ có trò vui. Trò chơi của những phóng viên cực tả thống trị các nguồn truyền thông chính thống như *New York Times* và *Washington Post* là phiên bản của trò "nói hớ." Phần thưởng sẽ thuộc về phóng viên có thể chọn câu nào đó mà Trump nói, cho dù lời được chọn chỉ là bình luận ngoài lề, nhưng có thể thổi bùng tranh cãi, buộc Trump phải mất nhiều ngày giải thích ý ông muốn nói gì trên báo chí. Người chơi trò "nói hớ" trong giới truyền thông sẽ thắng cuộc, nếu Trump phải rút lại lời bình luận và xin lỗi. Đây chính là

lý do để xới lại sự phản đối của một quan chức chính phủ Mexico đối với việc Trump khắc họa dân nhập cư Hispanic là tội phạm, hiếp dâm và buôn bán ma túy. Mỗi khi Trump bị vướng vào một bình luận nào đó của ông, phóng viên nào từ chuyện bé xé được ra to sẽ ghi điểm với đám bằng hữu phóng viên sành sỏi của giới truyền thông chính thống tham gia trò chơi.

Suy cho cùng, mặc dù những người thuộc giới thượng lưu ủng hộ Clinton tin bà sẽ thắng, lợi thế của đảng Cộng hòa nếu chọn một người ôn hòa khác như Jeb Bush, giống trường hợp của McCain và Romney trước đây, là Jeb đã "có xu hướng Dân chủ" rồi. Cho dù Jeb thắng, biên giới với Mexico vẫn sẽ được mở, hàng triệu người nhập cư bất hợp pháp ở Mỹ sẽ được phép ở lại, và tự do thương mại toàn cầu sẽ tiếp tục được thúc đẩy bằng việc bổ sung NAFTA với Đối tác xuyên Thái Bình Dương (TPP), sau đó là Đối tác xuyên Đại Tây Dương – Đối tác thương mại và đầu tư xuyên Đại Tây Dương (TTIP). Các công ty đa quốc gia hợp tác với chính quyền Obama đã thương lượng những chương trình tự do thương mại đa quốc gia để tiếp tục mở cửa cho lao động giá rẻ ở Trung Quốc và Thế giới thứ ba. Giống như Obama, Jeb sẽ không dám có lập trường mạnh chống Hồi giáo cực đoan vì sợ lập trường về Hồi giáo sẽ làm xao nhãng lợi ích của việc ông o bế cánh tả thúc đẩy đa dạng văn hóa với trọng tâm là người Hispanic như ông muốn. Vấn đề đơn giản là phía Clinton, giới truyền thông có uy tín ở Hollywood và Bờ Đông, những nhà tài trợ giàu có của họ ở Thung lũng Silicon và Wall Street, trong khi vẫn tin họ có thể đánh bại Jeb, cũng thấy thoải mái với Jeb trong Nhà Trắng nếu ông thắng cử.

Cả Clinton và những nhà tài trợ giàu có của bà đều không nghĩ việc Trump ra tranh cử là nghiêm túc. Họ cứ nghĩ Trump sẽ rút khỏi cuộc đua một khi lôi kéo đủ sự chú ý của thiên hạ nhằm

thúc đẩy các lợi ích thương mại trong việc xây dựng các khu nghỉ dưỡng hạng sang và điều hành khối tài sản phô trương của mình. Đóng khung Trump như một thằng hề và chế nhạo chiến dịch tranh cử của ông là phương pháp họ hạ thấp vai trò của GOP bằng việc cố khắc họa tính chất bảo thủ của GOP là bạo lực và cuồng tín – những người thù ghét dân nhập cư, ghét cộng đồng LBGT và ghét Hồi giáo. Chiến lược này được xây dựng để đẩy Jeb tới chỗ phải có lập trường tương đồng với chương trình tranh cử của Hillary, trong khi miệt thị những người ủng hộ Trump là bọn quá khích cực hữu đang ủng hộ một chương trình nguy hiểm cho tương lai của nước Mỹ, chẳng khác gì những kẻ "phủ nhận biến đổi khí hậu." Với việc Tổng thống Obama tuyên bố những người phủ nhận biến đổi khí hậu nguy hiểm cho sự tiến bộ của nền văn minh còn hơn cả những kẻ khủng bố Hồi giáo cực đoan, lập luận chống những người ủng hộ Trump đã được thông qua. Suy cho cùng, họ không chỉ quyết tâm đánh bại, mà còn hi vọng hủy hoại bất cứ ứng cử viên nào của đảng Cộng hòa không ủng hộ kế hoạch của cánh tả là áp thuế toàn cầu đối với việc sử dụng nhiên liệu cacbon. Chiến lược này nhằm phân chia lại của cải từ nước Mỹ như một phần của thứ chủ nghĩa chống Mỹ đang nhen nhóm trong giới tinh hoa ở cả hai bờ.

MÙA HÈ 2015 ĐẨY TRANH CÃI CỦA TRUMP

Mùa hè năm 2015 với Trump là mùa hè của các cuộc tranh cãi nối tiếp.

Vào thứ Bảy ngày 19/7/2015, trong một hội thảo do chuyên gia phân tích thăm dò dư luận Frank Luntz chủ trì tại Hội nghị thượng đỉnh Lãnh đạo gia đình ở Ames, bang Iowa, Trump đã nắm cơ hội tăng cường công kích John McCain, người mà ông đã nhiều lần khẩu chiến về vấn đề người nhập

cư. "Ông ta không phải là anh hùng chiến tranh," Trump khẳng định, làm ngay cả Luntz cũng bất ngờ vì McCain xây dựng sự nghiệp chính trị của mình dựa trên thành tích được ghi nhận là phi công Hải quân và tù binh chiến tranh được trao nhiều huân chương trong thời kỳ chiến tranh Việt Nam. "Ông ta không phải là anh hùng chiến tranh vì đã bị bắt làm tù binh," Trump nói trước cái nhìn ngơ ngác của Luntz. "Tôi thích những người không bị bắt làm tù binh, được chứ?" Rồi ngày hôm sau xuất hiện trong bản tin của *ABC News*, Trump từ chối không xin lỗi. "Những người đã chiến đấu hết mình, không bị bắt làm tù binh và trải qua nhiều gian khổ thì chẳng được khen. Mọi người thậm chí còn không nhắc đến họ. Họ hoàn toàn bị lãng quên. Và tôi nghĩ đó là điều đáng hổ thẹn, nếu các bạn muốn biết sự thật," Trump nói trên *ABC News*.

Ngày 21/7 khi xuất hiện trong chương trình truyền hình của Bill O'Reilly, Trump xin lỗi McCain nửa vời. "Tôi thường rất mến ông ấy. Tôi ủng hộ ông ấy. Tôi đã góp rất nhiều tiền cho chiến dịch tranh cử của ông ấy với Tổng thống Obama, và chắc chắn nếu có sự hiểu lầm, tôi sẽ rút lại những lời đã nói," ông bảo. "Nhưng hi vọng tôi đã nói đúng và chắc chắn là như vậy. Tôi đã nói đúng," Trump bảo O'Reilly. Nhưng sau đó Trump quay sang vấn đề người nhập cư. "Tuy nhiên, tôi muốn ông ấy (McCain) làm gì đó với 15.000 người ở Phoenix về vấn đề nhập cư bất hợp pháp," Trump nói. "Họ đang bị giết hại. Những người này đang bị hủy hoại và tôi muốn thấy ông ấy làm được nhiều việc hơn cho các cựu chiến binh, Bill ạ."

Rồi vào thứ Năm ngày 23/7/2015, Trump đi dọc biên giới Mexico-Texas để cho thấy ông không vận động chống người Hispanic. "Tôi thuê hàng ngàn, hàng vạn người Hispanic," ông nói trong cuộc họp báo ở Laredo, một thành phố của Texas với

95,6% dân số là người Hispanic. "Tôi yêu những người này. Họ là những lao động vĩ đại. Họ là những người tuyệt vời và họ muốn nhập cư hợp pháp." Dù đã mời Trump, công đoàn biên phòng địa phương ở Laredo phải hủy cuộc gặp sau khi Hội đồng biên phòng quốc gia nói rõ họ không ủng hộ bất cứ một ứng cử viên nào vào bất cứ vị trí chính quyền nào. "Họ (những người thuộc công đoàn biên phòng địa phương) hốt hoảng và sợ nhắc tới những gì đang diễn ra," Trump nói. "Họ đang gặp vấn đề thực sự ở đây... Họ mời tôi đến, và rồi đột nhiên được bảo 'silencio' (phải im lặng – Tiếng Tây Ban Nha)."

Bất chấp những tranh cãi, Trump khẳng định ông sẽ giành được đề cử của đảng Cộng hòa. Ông công kích mạnh Hillary Clinton, ứng cử viên của đảng Dân chủ lúc này đang có tỉ lệ ủng hộ cao nhất so với bất cứ ứng cử viên nào của cả hai đảng. "Rõ ràng bà ấy là Ngoại trưởng tồi tệ nhất trong lịch sử nước Mỹ," Trump nói. "Bà ta sẽ bị đánh bại, và tôi sẽ là người đánh bại bà ta."

Cung cách ứng xử của Trump xem ra là vấn đề đối với RNC. Đầu tháng Bảy, chủ tịch RNC Reine Preibus trong cuộc điện thoại riêng đã yêu cầu Trump hạ bớt giọng trong các bài nói có thể gây rắc rối về người Hispanic và vấn đề nhập cư. Sau việc ông tấn công McCain, RNC đã ra một tuyên bố công khai chỉ trích Trump đã công kích hồ sơ của McCain trong Chiến tranh Việt Nam. "Không có chỗ trong đảng chúng tôi, cũng như trong đất nước chúng ta cho bất cứ ai chê bai những người đã vinh dự phục vụ đất nước," người phát ngôn của RNC nói. Trump đáp trả trong bài phỏng vấn trên tờ *The Hill* khi ông đang trên đường tới Laredo. Trong bài phỏng vấn đó, Trump ngụ ý RNC rất thích ông khi ông viết séc cho họ. "RNC đang không ủng hộ tôi. Họ thường ủng hộ khi tôi là người đóng góp cho họ. Tôi chỉ là cậu

bé tóc vàng của họ," Trump nói. "Tôi nghĩ RNC lúc nào cũng rất ngu ngốc." Cũng trong phỏng vấn, Trump từ chối không hạ thấp khả năng ông chọn ra tranh cử với tư cách ứng cử viên của đảng thứ ba. Tờ *Christian Science Monitor* chỉ ra rằng việc tranh cử với tư cách ứng viên độc lập sẽ không có lợi cho cả Trump và RNC, cho rằng tranh cử với tư cách ứng viên đảng thứ ba, Trump sẽ thu hút phiếu bầu của Jeb Bush, việc này cuối cùng đủ bảo đảm thắng lợi cho Hillary Clinton. Sarah Caspari, phóng viên của *Christian Science Monitor* so sánh việc này với cuộc bầu cử tổng thống năm 1992 khi tỉ phú Ross Perot tranh cử với tư cách độc lập, giành được 19% phiếu bầu, do đó dọn đường cho Thống đốc bang Arkansas Bill Clinton thắng trong cuộc đua vào Nhà Trắng.

Tranh cãi về việc Trump có thể ra tranh cử với tư cách ứng viên của đảng thứ ba có thể gợi lại một bài báo nhan đề "*Không thể gạt bỏ: đảng Cộng hòa lúng túng về việc xử lý Donald Trump*" của Michael Barbaro đồng tác giả với hai phóng viên Meggie Haberman và Jonathan Martin của tờ *New York Times* ngày 9/7/2015. Trong khi Haberman nổi tiếng với những bài điều tra lời lẽ mạnh mẽ về những bất thường tài chính của Quỹ Clinton, Barbaro lại được hãnh diện trong trò "nói hớ." Trong chiến dịch vận động tranh cử năm 2012, ông là nhân viên báo chí đi cùng máy bay với Romney; ông đã chơi một trò chơi với các phóng viên cánh tả để xem liệu bài "nói hớ" nào gây nhiều rắc rối nhất cho Romney. Trong bài báo đó, các phóng viên *New York Times* mô tả một cuộc gặp thường kỳ của các quan chức dân bầu cao cấp nhất, các chiến lược gia của đảng Cộng hòa và Reince Priebus trong khách sạn Hay-Adams đối diện Nhà Trắng, ở đó họ tranh biện về việc nên xử lý Trump thế nào là tốt nhất. Như tờ *Times* đưa tin, họ lo lắng Trump có thể làm hỏng các phiên tranh biện bầu cử tổng thống của đảng bằng những hành động khiêu khích

không cần thiết. Trong khi một số người đề ra chiến lược mang tính kiểm soát đối với Trump, những người khác tư vấn nên dùng phương pháp ôn hòa vì sợ những nỗ lực đó sẽ biến Trump thành kẻ tuẫn tiết chính trị, hoặc xấu hơn, làm ông quay sang tranh cử ở đảng thứ ba.

"Những lời Trump nói về người Mexico làm nổi bật hai trong số những vấn đề gây chia rẽ nhất của đảng Cộng hòa là chủng tộc và nhập cư," bài của *New York Times* viết. "Đích thân Preibus chủ trì việc đánh giá mạnh mẽ thất bại của đảng trong cuộc bầu cử năm 2012, đưa ra những cảnh báo thẳng thắn về sự cần thiết phải cải thiện lập trường của đảng về người Hispanic. Nhưng sự ủng hộ Trump lại chủ yếu đến từ những cử tri da trắng bất mãn từng ủng hộ Romney trong bầu cử năm 2012, những người mà đảng Công hòa thừa nhận họ sẽ lại phải cần đến để chiếm lại Nhà Trắng năm 2016." Lo lắng của các chiến lược gia hàng đầu đảng Cộng hòa gồm cả việc mất lá phiếu của những cử tri Cộng hòa ôn hòa, những người luôn đồng tình với lãnh đạo GOP ở Washington, ủng hộ đảng Dân chủ trong những vấn đề như các hiệp định tự do thương mại. "Nhưng ông Trump cũng có nguy cơ làm khối cử tri quan trọng đang do dự rời bỏ đảng Cộng hòa, chỉ tập trung vào các vấn đề kinh tế, nhưng không thích việc lấy các cộng đồng thiểu số làm bình phong, chưa kể những cử tri thuộc nhiều cộng đồng thiểu số mất lòng vì thông điệp của ông," Barbaro và đồng nghiệp ở tờ *Times* kết luận.

Rồi lại còn tranh cãi về Tổng thống Nga Vladimir V. Putin.

Ngày 23/7/2015, tờ *Guardian* ở London đưa tin chỉ số tín nhiệm của ông Putin cao kỷ lục, trong cuộc thăm dò dư luận thì cứ 10 người sẽ có 9 người đồng tình với tổng thống, làm nổi bật sự ủng hộ đối với chiến lược ở Crimea và Ukraine của Putin. Ngày 30/7/2015 khi đến xem giải quần vợt Anh mở rộng,

Trump nói trong một cuộc họp báo là ông không thấy có vấn đề gì khi làm việc với Putin. "Tôi nghĩ sẽ rất dễ làm việc với Vladimir Putin. Tôi chỉ nghĩ vậy. Mọi người hỏi tôi 'ông nói thế là sao?' Tôi nghĩ tôi dễ làm việc với Putin," Trump đội chiếc mũ đỏ có hàng chữ "Khôi phục sự vĩ đại của nước Mỹ" nói với một phóng viên. "Ông ấy (Putin) ghét Obama. Obama ghét ông ấy. Chúng ta có một mối quan hệ xấu không tưởng. Hillary Clinton là Ngoại trưởng. Bà ta là Ngoại trưởng tồi tệ nhất trong lịch sử nước Mỹ. Thế giới bị băm nát dưới thời bà ta. Bây giờ bà ta lại muốn làm tổng thống."

Suốt năm 2015 và 2016, tờ *New York Times* thổi bùng ngọn lửa, biến những nhận xét ban đầu gây tranh cãi của ông thành một luận thuyết là Trump và Putin đã thỏa thuận ngầm trong một âm mưu bí mật để đánh bại Clinton.

Một năm sau, ngày 27/7/2016 trong một cuộc họp báo tổ chức ở Doral, Florida, Trump nói ông hi vọng các cơ quan tình báo Nga sẽ công bố những thư điện tử của Hillary Clinton mà đảng Dân chủ cho rằng Nga đã lấy cắp từ máy tính cá nhân của Hillary Clinton khi bà làm Ngoại trưởng. "Nước Nga, nếu các bạn lắng nghe, tôi hi vọng các bạn sẽ tìm thấy 30.000 thư điện tử bị mất," Trump rõ ràng ám chỉ những email của bà Clinton đã bị xóa. "Tôi nghĩ các bạn có được những món hậu hĩnh từ báo chí của chúng tôi." Bài báo đưa tin về cuộc họp báo ở Doral Florida với đoạn sau: "Donald J. Trump hôm thứ Tư nói ông hi vọng tình báo Nga đã chôm được thư điện tử của Hillary Clinton và khuyến khích họ công bố những gì lấy được, tức là xui đối thủ nước ngoài tiến hành do thám mạng chống một cựu Ngoại trưởng."

Chủ đề này phát triển thành câu chuyện mà những người ủng hộ Hillary sử dụng trong suốt chiến dịch vận động để công kích Trump khi tuyên bố Trump đang cộng tác với Nga làm

phương hại lợi ích an ninh quốc gia của Mỹ. Vào cuối chiến dịch vận động, chuyện này đã được những người Dân chủ cực tả ủng hộ Hillary Clinton đưa thành lập luận nói Trump thắng cử vì Nga đã cung cấp "tin giả tạo" được khuấy động bởi những người ủng hộ cực hữu gồm Matt Drudge của *Drudge Report*, Alex Jones của *InfoWars*, đội phóng viên của *Breitbart* và *WND* do Jerome Corsi cầm đầu, người xuất hiện trước cánh cực tả như một kẻ đồng tính bảo thủ không khoan nhượng, kẻ tiếp tục tung đòn vào giới truyền thông chính thống bằng những nguồn tin riêng với nội dung khiêu khích khi đưa tin về chiến dịch vận động tranh cử. Milo Yianoppolous của *Breitbart* đã kích thích trí tưởng tượng của hàng triệu người trong khối cử tri khi họ bị lôi cuốn vào cuộc tấn công dữ dội này. Mỗi lần tôi xuất hiện trên chương trình của Alex Jones, thông điệp của Trump lại đến được với công chúng nhiều hơn so với khi được đưa tin trong khung giờ vàng của *Fox News* vì đội ngũ mạng của Jones thu hút lượng người xem khổng lồ.

Chiến dịch tranh cử tổng thống năm 2016 là cuộc đua đầu tiên nổ ra và phân định thắng thua trên Internet. Donald Trump nắm bắt nghệ thuật thao túng giới truyền thông đơn giản bằng cách sử dụng các bài đăng có sức thu hút và lan truyền ghê gớm trên tài khoản Twitter. Các phóng viên của Drudge, Alex Jones, *Breitbart* và *WND* cộng với các buổi nói chuyện trên đài phát thanh của Rush Limbaugh và Michael Savage với lượng thính giả đông đảo vô cùng trung thành của đài phát thanh quốc gia, lại thêm Sean Hannity từ đầu đến cuối đơn độc ủng hộ Trump trên *Fox News* chính là xương sống của cánh truyền thông thay thế đứng về phía Trump từ đầu chiến dịch tranh cử. Cử tri ủng hộ Trump ở vùng trung nước Mỹ năm 2016 đã tắt MSNBC và *CNN*, một số thậm chí còn tắt cả *Fox News* vì những nhân vật nổi

tiếng phụ trách đưa tin của các hãng truyền thanh và truyền hình lâu đời nhất này luôn chất vấn Trump, nếu không nói là chế nhạo thẳng thừng việc ông ra tranh cử.

Với việc nhiều trang mạng và phóng viên bảo thủ khác cùng góp sức, Drudge dẫn đầu cuộc công kích với một tít báo lớn "Donald chạy đua vào Nhà Trắng" cùng bức ảnh chụp ngày 16/6/2015, ngày Donald Trump tuyên bố ra tranh cử. Khi chiến dịch vận động ngày càng tiến triển, hành động thực sự lại không phải từ giới truyền thông chính thống hoặc từ các cuộc thăm dò dư luận, cả hai đều thiên vị Clinton. Sau khi Trump đã chiến thắng, một blog nhiều người đọc trên *ZeroHedge.com* đã đăng bài với nhan đề "Matt Dredge đã thắng cử năm 2016 bằng cách nào?" Bài viết nhận xét mạng tổng hợp tin tức *Drudge.com* đã dùng phần lớn thời gian của 18 tháng trước bầu cử để nêu bật những cuộc thăm dò dư luận và những câu chuyện tiên đoán chiến thắng của Trump, trong khi Huffington Post, đôi khi được gọi là phiên bản tự do của Drudge cho Hillary Clinton khoảng 90% cơ hội thắng cử chỉ vài giờ trước khi các đợt thăm dò này kết thúc.

Một phương pháp đo lường chính xác hơn về việc Trump được cộng hưởng với cái mà Richard Nixon gọi là "Đa số thầm lặng" chính là sự ủng hộ mạnh mẽ mà ông nhận được từ các trang mạng truyền thông xã hội như Twitter và Facebook. Suốt cả năm 2016, Trump luôn dẫn đầu trong các cuộc thăm dò dư luận nhanh và thiếu khoa học trên mạng, với hàng ngàn người cho là ông sẽ thắng. Để đối phó với sự ủng hộ này, chiến dịch tranh cử của Clinton, giống như chiến dịch tranh cử của Obama năm 2008 và 2012 đã thuê những người thường được gọi là "troll" và "bot" đăng tin thất thiệt dường như có lợi cho Hillary trên các trang mạng xã hội có xu thế ủng hộ Trump. Nhưng ngay cả sau

này, khi các cuộc thăm dò dư luận được tiến hành một cách khoa học với những kết quả ngược lại cho thấy Trump thực sự đã thua trong phiên tranh biện đặc biệt, điều đó vẫn không thành vấn đề. Vấn đề thực sự là hàng trăm ngàn người ủng hộ Trump thấy thôi thúc phải lên mạng ngay khi tranh biện vừa kết thúc để cho điểm Trump thắng. Hillary, ngay cả khi đã mất tiền thuê những người đăng tin thất thiệt, cũng chưa bao giờ nhận được hoặc xứng đáng nhận được kiểu hành động trên mạng như thế của cử tri.

Điều mà những người ủng hộ Clinton trong giới truyền thống chính thống không hiểu là trong việc gây tranh cãi, Trump đang theo một nguyên tắc cơ bản mà các nhà hoạt động chính trị chuyên nghiệp và các cố vấn chiến dịch vận động tranh cử đều biết, đó là thống trị truyền thông, cho dù giới truyền thông nói về bạn tiêu cực thế nào đi nữa. Rõ ràng những tuyên bố gây tranh cãi của Trump về Mexico, McCain và Putin đã hại ông vì nó làm giới tinh hoa ở hai bờ nước Mỹ khiếp sợ; ví dụ khi ông dám đánh giá tiêu cực về người nhập cư bất hợp pháp, những người ngoại lai trong xã hội chúng ta mà giới tinh hoa thích gọi là "những khách lao động không có hồ sơ." Không giống McCain, người đã thua Obama năm 2008 sau khi mắng những người phụ trách đài truyền thanh vì dám nói tên đệm của Barack Obama là Husein do sợ xúc phạm người Hồi giáo, Trump nói thẳng ngay. Trong khi Obama áp đặt trừng phạt Nga trong nỗ lực nhằm buộc Nga phải rút khỏi Ukraine, Trump lại ca ngợi năng lực điều hành chiến lược quân sự hung hăng nhưng thành công của Putin, một việc mà cả Tổng thống Obama và Ngoại trưởng Hillary Clinton đã không làm được ở Trung Đông.

Vấn đề là suốt mùa hè 2015, tất cả các chương trình thời sự và các tin tối của *NBC*, *ABC* và *CBS* đều đầy rẫy chuyện bàn luận về Trump. Trong tháng 7/2015, nếu lướt qua những kênh

tin tức trên truyền hình cáp hoặc truyền hình vệ tinh, ta đều thấy những kênh này bàn luận về Trump. Phải thấy phần lớn các tin đưa, ngay cả trên *Fox News* đều tiêu cực vì hãng này có vẻ đã thiên vị những ứng cử viên trong giới lãnh đạo GOP như Jeb Bush, những người đã được lãnh đạo đảng Cộng hòa ở New York và Washington ủng hộ. Hè năm 2015, có vẻ rõ ràng là giới truyền thông chính thống ở hai bờ nước Mỹ ủng hộ mạnh mẽ khả năng Hillary sẽ thắng, thậm chí tới mức gạt bỏ những tin xấu có thể ảnh hưởng tiêu cực đến việc tranh cử của bà, trong khi cổ xúy cho bất cứ tin nào có thể gây rắc rối cho Trump. Nhưng vấn đề lẽ ra tất cả những nhà hoạt động chính trị có kinh nghiệm phải hiểu rõ là Trump đã thao túng được toàn bộ tin tức về chiến dịch tranh cử tổng thống năm 2016. Dù khán giả yêu hay ghét Trump, điều duy nhất công chúng Mỹ muốn nói tới trong mùa hè năm 2015 là về Trump. Chỉ có bầu không khí sôi động mà Obama tạo ra khi ông lần đầu tiên xuất hiện trong cuộc bầu cử tổng thống năm 2008 mới sánh được với việc Trump thao túng tin tức lúc bấy giờ.

ALEX JONES LÀM THẾ NÀO ĐỂ DONALD TRUMP NGHE ÔNG?

Alex Jones và hàng loạt chương trình phát thanh của *InfoWars,* YouTube, Facebook, các trang mạng Internet và Twitter trở thành vũ khí bí mật của Trump. Hàng triệu người đã theo dõi người dẫn chương trình nổi tiếng, giọng dễ nghe, một thiên tài đứng sau *InfoWars*. Và như tôi nhận ra ngay từ đầu, họ là những cử tri tiềm năng của Trump.

Vâng, tôi biết có những người trong giới truyền thông chính thống chỉ trích Jones, nhưng tôi mến ông này! Những lời lẽ quyết liệt của ông đã đánh đúng vào tình cảm công chúng cả nước, và

ông đã nói thay cho hàng triệu người. Thực tế nhiều người nghe Alex hơn là theo dõi *Fox News* hoặc *CNN*.

Ngày 17/11/2016, tức là chín ngày sau bầu cử, *Washington Post* có bài vinh danh sức ảnh hưởng của Alex Jones đối với cuộc bầu cử thế này: "... *Genesis Communications Network* đã phát chương trình của Jones trên 129 đài, rất nhiều trong số đó là các chương trình nhỏ. Khó khẳng định lượng thính giả của Jones, nhưng người dẫn chương trình này nói ông ta có 5 triệu thính giả mỗi ngày và con số hiện nay đã lên tới 80 triệu mỗi tháng. Ông tuyên bố có lượng thính giả lớn hơn Rush Limbaugh." Như bài của *Washington Post* chỉ rõ, Jones có thể tăng lượng người theo dõi bằng việc phát chương trình của ông qua mạng và còn mở rộng sang cả kênh YouTube. Chi phí rất nhỏ so với hệ thống truyền hình cáp, và có thể thấy là ông kiếm được hàng triệu đô la tiền lời.

Tôi gặp Alex lần đầu ở Dallas khi đang quảng bá cho cuốn *Người đã giết Kennedy* của tôi. Sau này chúng tôi liên hệ với nhau và trở nên thân thiết. Alex là người chẳng kiêng nể ai và là một ông bầu thực sự. Ông thích rượu, xì gà, thích chuyện tục tĩu, thích săn bắn và đi câu. Ông là người của mọi người. Tôi nhanh chóng nhận ra ông có thể giúp ích rất nhiều cho Trump. Mặc dù Jones có sức thu hút lớn, nhưng không ứng cử viên nào yêu cầu ông giúp khi các cuộc bầu cử sơ bộ đang tới gần – Marco Rubio, Ted Cruz, Ben Carson hay Jeb Bush đều không. Không một ai! Đó vẫn là điều khó hiểu khi các ứng cử viên chọn cách quay lưng lại với một nguồn cử tri tiềm năng như hàng triệu người Mỹ hằng ngày lắng nghe hoặc theo dõi chương trình của Alex Jones.

Không cần mất sức thuyết phục Alex rằng Trump đúng là người chủ của Nhà Trắng, chỉ là tôi rất muốn Trump xuất hiện trong chương trình của ông. Với tôi, việc Trump thu hút trực

tiếp những thính giả cuồng tín của Alex chính là điều nên làm. Tờ *Washington Post* sau bầu cử đã có bài viết về vấn đề này. "Tôi đặc biệt thích ý tưởng Trump xuất hiện trong các chương trình của Jones vì 'chúng đến được với cử tri của Trump,' Stone nói. "Chúng đến được với những người đang gõ cửa." *Washington Post* cho biết Trump đã ngay lập tức tán thành ý tưởng đó. "Theo Stone, không khó để thuyết phục Trump," *Washington Post* đưa tin. "Tổng thống đắc cử là 'người nghiện xem truyền hình. Ông đã theo dõi các chương trình trên *InfoWars*,' Stone cho biết. 'Chúng và Trump dường như sinh ra để dành cho nhau.'"

Sáng 2/12/2015 Trump xuất hiện trong chương trình của Alex Jones và không còn gì có thể tốt hơn. "Danh tiếng của anh thật đáng kinh ngạc," Trump nói với người dẫn chương trình. "Tôi sẽ không làm anh thất vọng." Và rồi Alex nói những lời tất cả chúng tôi đều muốn nghe: "... Thính giả của tôi, 90% thính giả của tôi ủng hộ ông." Trump công kích không che đậy Obama và Hillary Clinton trong cuộc phỏng vấn đó. "Nếu các bạn phải chịu đựng những gì đã diễn ra trước đây thêm bốn hoặc tám năm nữa, chúng ta sẽ bị nuốt chửng," ông nói. "Đúng là nuốt chửng ngay trên đất nước chúng ta, và theo tôi, chúng ta có thể làm nước Mỹ vĩ đại hơn bao giờ hết, nhưng chúng ta phải bắt đầu hành động."

Hôm sau Trump nói: "Đúng, Roger là một người tốt và một người yêu nước." "Ông ta là kẻ cứng đầu, tôi phải nói thế. Nhưng mọi người yêu mến ông ta. Nhưng ông ta trung thành và hay giúp đỡ người khác." Và sau đó không gì có thể ngăn được Alex. Bài báo trên *Washington Post* viết: "Khi chiến dịch vận động tranh cử tiến triển, Jones càng xuất hiện nhiều hơn. Ông tung ra thị trường những chiếc áo phông có dòng chữ 'Bỏ tù Hillary' và chúng được phổ biến rộng rãi. Stone nhớ rằng Trump đã bảo rất

thích thấy những người đến dự các cuộc vận động cử tri mặc mẫu áo phông đó."

Tôi biết những chuyện này đã làm Hillary điên đầu, và chúng tôi hi vọng cuối cùng thì bà ta cũng sẽ nổ tung. Và trong một cuộc vận động cử tri ở Reno Nevada ngày 25/8/2016, bà ta nổ thật, đả kích thẳng vào Trump và Alex. "Đó là những gì sẽ xảy ra khi các bạn coi *National Enquirer* như Kinh Phúc âm," Clinton nhiếc móc Alex Jones vì đài phát thanh của ông phát đi những quan ngại về sức khỏe của bà. "Hồi tháng 10, họ bảo tôi sẽ chết trong vòng sáu tháng. Đó là điều sẽ xảy ra khi bạn nghe chương trình của Alex Jones trên đài phát thanh, người đã tuyên bố sự kiện 11/9 và đánh bom ở Thành phố Oklahoma là do người Mỹ làm. Ông ta thậm chí còn nói, và điều này thực sự đáng ghê tởm, ông ta còn nói nạn nhân của vụ thảm sát Sandy Hook là diễn viên nhí đóng giả, chứ không có ai bị giết ở đó. Tôi không biết người ta phải suy nghĩ lệch lạc và trái tim của họ phải đen tối tới mức nào mới nói những lời như thế. Nhưng Trump không hề phản bác những lời dối trá ấy. Ông ta thực tế còn xuất hiện trong chương trình của Jones và nói 'Danh tiếng của anh thật đáng kinh ngạc. Tôi sẽ không làm anh thất vọng.'"

Tất cả những chuyện này lại càng đẩy người hâm mộ trung thành của Jones về phe Trump. Chúng tôi đã không thể viết được một kịch bản nào hay hơn thế. Bà ta đã không đủ thông minh để nhận ra điều đó. Và rồi bà ta mắc sai lầm lần nữa. Trung tuần tháng 10, bà ta cho phát một đoạn băng hình nhằm công kích Trump vì các mối liên hệ với Jones. "Đoạn băng ghi lại cảnh Trump xuất hiện trong chương trình của Jones phát trên *InfoWars*, trong đó ông ta nói 'Tôi sẽ không làm anh thất vọng. Tôi hi vọng anh sẽ vô cùng, vô cùng bị ấn tượng và tôi nghĩ chúng ta sẽ còn nói chuyện nhiều,'" tờ *The Hill* mô tả đoạn băng của Hillary

trong tin đưa ngày 16/10/2016. "Sau đó là những đoạn ghi lại việc Jones nói vụ thảm sát ở Sandy Hook năm 2012 là giả, 11/9 là do người Mỹ làm và Clinton là 'ác quỷ đồng bóng' 'sực mùi hôi tanh.'" "Và tôi nói với các bạn, cảm giác rất phi thực khi kể những vấn đề này trên sóng và khi nghe Trump đã nhắc lại đúng những lời này hai ngày sau," Jones nói thêm như vậy.

Alex thậm chí còn làm cả Barack Obama khó chịu, tới mức Tổng thống cuối cùng cũng lên tiếng công kích ông. "Tôi đọc thấy hôm trước có người trên đài phát thanh, mà Trump rất thường xuyên xuất hiện trên chương trình của người này, nói tôi và Hillary là ác quỷ." Tổng thống Obama nói trước một đám đông người ủng hộ Hillary đang cười rộ vào tháng 10/2016. "Ông ta nói chúng tôi sực mùi hôi tanh. Phải thế không nhỉ?" Rồi ông giơ tay ngửi và cười rất tươi. "Thôi nào mọi người!"

Sau khi Trump thắng cử, một trong những cuộc điện thoại đầu tiên của ông là gọi cảm ơn Alex đã ủng hộ ông. "Ông ấy chỉ cảm ơn tôi vì đã chiến đấu hết mình cho người Mỹ, cho chủ nghĩa Mỹ và cảm ơn những thính giả của tôi và người ủng hộ, và cho tôi biết ông đang thực sự làm việc hết mình suốt 24 tiếng," Alex nói. Tôi tóm tắt lại thế này: Giới tinh hoa có thể cười thứ chính trị của Alex Jones. Nhưng Alex Jones đang chạm đến được hàng triệu người và họ là những người lính chân đất trong cuộc cách mạng mang tên Trump.

2.

VÒNG 1: TRANH BIỆN GIỮA CÁC ỨNG CỬ VIÊN ĐẢNG CỘNG HÒA

@realDonaldTrump: Kẻ thất bại lớn nhất trong phiên tranh biện này là @megynkelly. Các người không loại được át chủ bài Donald Trump đâu. Các người sẽ thất bại.

— Donald J. Trump trên Twitter, 7/8/2015

Điều ngạc nhiên là ngày 6/8/2015 Trump đã dẫn đầu trên đấu trường đang chia năm xẻ bảy của những ứng cử viên trong các cuộc thăm dò dư luận. Thăm dò mới nhất của *CBS* cho thấy Trump được 24%, dẫn trước Jeb Bush đang được 13%, tiếp đến Scott Walker đang được 10%. "Trump dẫn trước trong hàng loạt phiếu bình chọn của cử tri trong bầu cử sơ bộ của đảng Cộng hòa," *CBS News* đưa tin trước khi phiên tranh biện đầu tiên bắt đầu. "Có vẻ ông đã khai thác được sự phẫn nộ của công chúng đối với Washington: ông dẫn đầu với tỉ lệ phiếu bầu lớn của các cử tri, những người nói họ đang tức giận trong các cuộc bầu cử sơ bộ của đảng Cộng hòa. Và 79% nghĩ Trump nói những gì ông tin, chứ không phải những gì mọi người muốn nghe, cao hơn rất nhiều so với các ứng cử viên cùng tham gia."

CBS News bình luận, trong khi Trump có được sự ủng hộ của ¼ cử tri có thể tham gia bầu cử sơ bộ của đảng Cộng hòa, ông cũng đứng đầu danh sách ứng cử viên mà cử tri có thể đi bầu của đảng Cộng hòa cho là không hài lòng nhất với tỉ lệ 27%. Sau Bush và Walker, các ứng cử viên khác không được ủng hộ nhiều. Huckabee 8%, Ben Carson 6%, Ted Cruz 6%, Marco Rubio 6%, theo sau là Rand Paul 4% và Chris Christie 3% được đưa vào danh sách các ứng viên chính của đảng Cộng hòa, còn những người khác qua thăm dò chỉ được dưới 3% ủng hộ.

6/8/2015: PHIÊN TRANH BIỆN ĐẦU TIÊN GIỮA CÁC ỨNG CỬ VIÊN TỔNG THỐNG GOP

Fox News, kênh được quyền truyền hình phiên tranh biện đầu tiên của GOP đã chia đấu trường thành hai lớp, lớp dưới gồm các ứng cử viên được phép tranh biện riêng, được gọi là trận đấu giữa các võ sĩ hạng nặng gồm mười ứng cử viên hàng đầu của GOP sẽ được tổ chức trước sự kiện chính (đại hội toàn quốc GOP).

Khi sự kiện chính bắt đầu lúc 9 giờ Bờ Đông (ET), người dẫn chương trình của *Fox News* là Megyn Kelly đứng giữa, bên phải là Chris Wallace và bên trái là Bret Baier, tuyên bố: "Thời khắc của sự thật đã đến." Tại đây, Quicken Arena ở Cleveland, Ohio, nơi một năm sau, tháng 7/2016 đảng Cộng hòa sẽ có trách nhiệm chọn ra một trong mười ứng cử viên này làm ứng viên được đảng đề cử, người sẽ phải đối mặt với "ứng cử viên gần như đã được giới thiệu" của đảng Dân chủ Hillary Clinton trong cuộc bầu cử liên bang được quyết định vào Ngày Bầu cử, thứ Ba ngày 8/11/2016.

Khi phiên tranh biện vừa bắt đầu, máy quay hướng vào mười ứng cử viên, mỗi người đứng sau bục gỗ trên sân khấu theo

thứ tự tỉ lệ ủng hộ của họ trong thăm dò dư luận. Donald Trump đứng giữa, được giới thiệu đầu tiên vì là người dẫn đầu trong các cuộc thăm dò. Phía bên trái Trump là Jeb Bush, bên phải là Scott Walker. Đứng cạnh Jeb, thứ tự từ cao đến thấp theo kết quả thăm dò là Mike Huckabee, Ted Cruz, Rand Paul và John Kasick. Bên cạnh Walker, cũng theo thứ tự ấy là Ben Carson, Marco Rubio và Chris Christie. Đấu trường đông đúc này nghĩa là mỗi ứng viên phải cạnh tranh với các ứng viên khác về thời gian trả lời, hoàn toàn có khả năng có người chỉ đứng tại chỗ và tới phút chót cũng không có cơ hội phát biểu.

Lịch sử các phiên tranh biện tổng thống hiện đại cho thấy, kể từ phiên tranh biện đầu tiên giữa Nixon và Kennedy năm 1960, ứng cử viên chỉ có một hoặc hai cơ hội để thu hút sự chú ý của công chúng Mỹ. Kết quả tranh biện thay đổi tùy thuộc vào vẻ đĩnh đạc của người nói trên màn hình, cũng như vào câu nói đáng nhớ nhất của họ trong lúc tranh biện. Sân khấu được trang hoàng màu đỏ, trắng và xanh với phông có dòng chữ "FOX NEWS" nổi bật phía sau các ứng cử viên. Khi họ được giới thiệu, đám đông vỗ tay hoan hô Donald Trump to nhất, chỉ thua Thống đốc Kasich của bang Ohio chủ nhà được mọi người đứng dậy vỗ tay vang dội.

Bret Baier mở đầu phiên tranh biện bằng việc hỏi các ứng cử viên xem liệu có ai trong số họ không muốn cam kết ủng hộ người được đề cử cuối cùng của đảng Cộng hòa hay khẳng định họ sẽ không tiến hành ra tranh cử ở đảng thứ ba thách thức người được đề cử kia hay không. Baier yêu cầu các ứng cử viên giơ tay nếu họ không thể cam kết như vậy. Chỉ có Trump giơ tay. Tình hình là vậy – ngay phút đầu tiên của chương trình truyền hình trực tiếp buổi tranh biện của ứng cử viên tổng thống đảng Cộng hòa đã có giây phút mà các nhà viết sử chắc sẽ ghi nhớ là bước

ngoặt. Cánh tay giơ cao của Trump bị khán giả đồng thanh la ó chế nhạo. Hình như *Fox News* đã dự liệu kết quả này, nên Baier lập tức nói với Trump. "Thưa ông Trump. Ông cũng biết rõ ông đang đứng trên sân khấu tranh biện sơ bộ của đảng Cộng hòa." Trump bình thản trả lời "Tôi hiểu."

Baier tiếp tục. "Đây là nơi RNC sẽ chọn người ra tranh cử." Trump lại bình tĩnh đáp. "Tôi hoàn toàn hiểu."

Baier hỏi tiếp. "Các chuyên gia cho rằng tranh cử với tư cách ứng viên của đảng thứ ba hầu như chắc chắn sẽ trao chiến thắng cho đảng Dân chủ, và có thể lại là một Clinton nữa. Tối nay ông chẳng thể nói rằng mình sẽ cam kết sao?"

Trump trả lời. "Tôi không thể." Đây là một cảnh tượng đáng sợ như ác mộng. Trump vừa khẳng định với khán giả toàn quốc ông không loại bỏ khả năng tranh cử ở đảng thứ ba, nếu không giành được đề cử của đảng Cộng hòa tại chính khán phòng nơi King James LeBron thống trị sân bóng rổ Cleveland Cavaliers.

"Tôi phải tôn trọng cái người được đề cử, nếu đó không phải tôi; nhưng nếu tôi thắng và tôi đang dẫn trước một chút, đó là điều tôi muốn nói," Trump giải thích.

"Tôi hoàn toàn có thể đưa ra cam kết đó," Trump nói tiếp. "Nếu tôi là người được đề cử, tôi cam kết sẽ không ra tranh cử với tư cách ứng viên độc lập. Chỉ là tôi đang tranh biện với mọi người, và ông biết đấy, tôi đang nói nhiều về tương quan lực lượng. Chúng ta muốn thắng và chúng ta sẽ thắng. Chỉ là tôi muốn thắng với tư cách là người đảng Cộng hòa. Tôi muốn ra tranh cử với tư cách được đảng Cộng hòa đề cử."

Màn trao đổi dài 5 phút 8 giây này chắc chắn sẽ là tin tức hàng đầu trên tất cả các bản tin về phiên tranh biện của truyền thông chính thống. Khán giả sửng sốt. Trump đã nói rất rõ ràng

với GOP là ông hạnh phúc khi là người Cộng hòa, chừng nào ông giành được đề cử của GOP. Bằng cách tuyên bố như vậy, Trump muốn chín ứng cử viên khác hiểu ông không nhất thiết phải là một trong số họ.

Rand Paul kiên quyết ngắt lời, "Xem kìa! Ông ta đã đặt cược vào Clinton, đúng không? Vậy nếu ông ta không ra tranh cử với tư cách người của đảng Cộng hòa, có lẽ ông ta ủng hộ Clinton hoặc có thể tranh cử độc lập... nhưng tôi nói ông ta đã đặt cược rồi vì ông ta thường mua chuộc các chính trị gia."

Trump đốp trả, "Ư, đúng là tôi cho ông ta nhiều tiền," ý nói trước đây ông đã đóng góp nhiều cho chiến dịch tranh cử của Rand Paul.

Baier lại hỏi Trump một lần nữa để biết rõ liệu ông có sẵn sàng cam kết ngay bây giờ không.

Trump đáp, "Lúc này tôi sẽ không cam kết." Câu trả lời dứt khoát của Trump được khán giả trong phòng vỗ tay, sau đó chìm trong tiếng la ó phản đối.

Một vài ứng cử viên khác ghi được điểm, nhưng không ai đạt được mức kịch tính như Trump đã tạo ra trong vài phút đầu tiên khi hầu hết khán giả đang theo dõi vẫn còn chú ý lắng nghe.

Baier hỏi cách Bush sẽ tranh cử dựa trên thực lực bản thân, chứ không dựa trên kinh nghiệm của cha và anh trai ông. "Một vài đối thủ đang đứng trên bục này đã được ủng hộ ở các bang bầu cử sớm khi nói câu trích sau 'Điều cuối cùng đất nước này cần là một Bush khác trong Phòng Bầu dục. Vì vậy, ông hiểu đất nước khá quan tâm tới vấn đề nền chính trị cha truyền con nối.'"

Bush đáp thẳng thừng. "Tôi làm hồ sơ tranh cử ở Florida. Tôi tự hào về cha tôi và chắc chắn cũng tự hào về anh trai tôi. Ở

Florida người ta gọi tôi là Jeb vì tôi xứng đáng được gọi như thế," ông trả lời, lại tránh nói tới tầm quan trọng của tên họ.

"Tôi là tôi," Bush nói tiếp. "Tôi cầm quyền với tư cách một người bảo thủ, và tôi cầm quyền có hiệu quả. Trong tám năm tôi lãnh đạo đã có 1,3 triệu việc làm được tạo ra. Chúng tôi đã làm bang này trở nên tốt hơn vì tôi áp dụng những nguyên tắc bảo thủ trong một bang khá giả và dân chúng thực sự đã khấm khá lên."

Nhưng đó là đêm mà Trump hoàn toàn ngự trị.

Ông đấu khẩu với Megyn Kelly khi bà này hỏi, "Ông Trump, một trong những điều mọi người thích ở ông là ông nghĩ sao nói vậy, chứ không câu nệ theo kiểu một chính trị gia. Tuy nhiên, điều đó không phải không có những điểm yếu, nhất là khi nói về phụ nữ. Ông đã gọi những phụ nữ mà ông không thích là "đồ chó lợn phì nộn, đồ phế thải và súc vật."

Trump làm mọi người trong hội trường cười ồ khi bốp chát, "Chỉ Rosie O'Donnell mới thế thôi."

Kelly hỏi tiếp, "Tài khoản Twitter của ông có một vài bình luận miệt thị vẻ ngoài của phụ nữ. Có lần ông đã bảo một thí sinh tham gia chương trình *The Celebrity Apprentice* rằng cô ta trông sẽ xinh hơn nếu quỳ xuống. Cái đó ông nghe có giống tính cách của người chúng ta sẽ chọn làm tổng thống không, và ông sẽ trả lời thế nào trước cáo buộc của Hillary Clinton, người có thể được đảng Dân chủ đề cử, nói ông là một phần của cuộc chiến chống phụ nữ?"

Câu hỏi này cho Trump cơ hội nói rõ một điều đã trở thành dấu ấn chiến thắng của chiến dịch tranh cử của ông. "Tôi nghĩ vấn đề lớn của đất nước này là phải xuôi dòng chính trị." Cả trường quay cười ầm.

"Tôi đã bị rất nhiều người thách thức và tôi thực sự không có thời gian cho cái trò chính trị xuôi dòng ấy," Trump nói tiếp khi tiếng cười đã lắng xuống. "Và nói thật với các bạn, đất nước này cũng không có thời gian. Đất nước này đang gặp rắc rối lớn. Chúng ta không còn biết đến chiến thắng. Chúng ta thua Trung Quốc. Chúng ta thua Mexico cả về thương mại và ở biên giới. Chúng ta thua mọi người."

Rồi Trump xoay qua công kích Kelly, một lần nữa phô diễn tính khí mang thương hiệu Trump, đó là khi bị công kích, ông sẽ công kích lại. "Và thành thật mà nói, những gì tôi nói và thường nói chỉ là đùa giỡn. Chúng tôi chỉ nói vui. Đó là cái tôi muốn nói," ông bảo. "Và thú thực nếu bà không thích thì tôi xin lỗi, Kelly ạ. Tôi đã rất tử tế với bà dù tôi lẽ ra không cần phải thế theo cái cách mà bà đối xử với tôi. Nhưng tôi sẽ không làm thế." Khán giả lại vỗ tay lẫn trong tiếng la ó phản đối. "Nhưng bà biết không, chúng ta – chúng ta cần sức mạnh, chúng ta cần năng lực, chúng ta cần sự nhanh nhạy và chúng ta cần những cái đầu biết suy nghĩ ở đất nước này để xoay chuyển tình thế," Trump nói tiếp, kết thúc câu trả lời của ông. "Đó là điều tôi có thể nói với bà ngay lúc này."

Kết quả chính của phiên tranh biện đầu tiên lại là những tranh cãi kéo dài, một lần nữa tập trung vào Trump, trước tiên là việc ông từ chối cam kết, và sau là câu trả lời dành cho Megyn Kelly.

Trong một cuộc phỏng vấn trên *CNN* do Don Lemon dẫn chương trình vào buổi tối sau phiên tranh biện đầu tiên, Trump lại tăng cường công kích Kelly. "Tôi không tôn trọng Megyn Kelly lắm," Trump nói. "Bà ta là võ sĩ hạng ruồi. Bà ta ra đó đọc một kịch bản ngắn ngủi và cố ra vẻ cứng rắn và sắc sảo. Và khi gặp bà ta, bạn nhận ra bà ta không cứng rắn lắm và cũng không

thông minh lắm đâu. Tôi không tôn trọng bà ta như một nhà báo. Tôi nghĩ bà ta được đánh giá quá cao." Mấy phút sau trong cuộc phỏng vấn, Trump nói thêm. "Bạn có thể thấy máu chảy ra từ mắt bà ta. Máu chảy ra từ mọi chỗ trên người bà ta."

Đảng viên Cộng hòa cũng phẫn nộ trước những nhận xét của Trump, trong đó có người sáng lập *RedStar.com*, cựu bình luận viên của *CNN* Eric Erikson. Ông này đã rút lại lời mời Trump nói chuyện ở cổng đặc biệt Phòng Danh vọng của Đội bóng bầu dục Trường Cao đẳng Atlanta trong lễ bế mạc cuộc gặp gỡ của RedStar sắp tới. "Tôi đã rút lại lời mời ông Trump," ông viết trên mạng. "Tôi đã cố tạo điều kiện cho ông ta, nhưng nhận xét của ông ta về Megyn Kelly đã đi quá xa," Erikson nói, sau đó còn thêm rằng ông cảm thấy nhận xét của Trump đã vi phạm chuẩn mực ứng xử khi ông ám chỉ bị người dẫn chương trình hỏi một cách ác ý vì bà đang tới tháng. Trump đã cố rút lại lời nhận xét bằng cách lên mạng viết lúc đó ông chỉ phản ứng vì bị công kích, mà không nghĩ đến hệ lụy của những câu nói ấy.

Nhưng Trump vẫn thống trị truyền thông. Tờ *Politico* đưa tin trong thời gian 50 ngày từ 9/7 đến 27/8 năm 2015, Trump chiếm phần lớn thời lượng tin tức truyền hình với tỉ lệ 45% so với mọi ứng cử viên khác, Clinton đứng thứ hai với 17% trong cùng giai đoạn đó. Tuy nhiên, dù bị dẫn trước trong các cuộc thăm dò dư luận, Jeb Bush vẫn duy trì được lợi thế quyên tiền vận động của GOP, tính đến giữa năm thông qua tổ chức Siêu Ủy ban Hành động Chính trị (Super PAC), Quyền Trỗi dậy của Hoa Kỳ, ông có được 103 triệu đô la, nhưng cũng chỉ là "người cùng tranh cử" trong phiên tranh biện đầu tiên của GOP ở Quicken Arena, Cleveland, một sự kiện mà Trump thu hút hết giới truyền thông.

ĐÁNH BẠI LÃNH ĐẠO ĐẢNG CỘNG HÒA, SỬ DỤNG TRUYỀN THÔNG THAY THẾ

Một trong những giai đoạn thành công nhất trong việc tìm kiếm đề cử tổng thống của Donald J. Trump là những ngày trước và sau phiên tranh biện đầu tiên giữa các ứng cử viên tổng thống GOP.

Với hàng triệu người Mỹ, đây là dịp đầu tiên họ được thấy ông bên ngoài những bối cảnh thuận lợi có kiểm soát như trong các chiến dịch vận động, khi có đội ngũ đông đảo những người hỗ trợ tận tụy vây quanh. Những phiên tranh biện là diễn đàn hoàn toàn khác – nơi mà trong số những người cùng ứng cử, Trump là người được nói trước tiên vì dẫn đầu trong các cuộc thăm dò dư luận của GOP – nhưng ông cũng chỉ là một trong những ứng cử viên, hầu hết vốn là những chính trị gia chuyên nghiệp (trừ Ben Carson) khác hẳn Trump. Ai là người đủ dũng khí thách thức Trump? Liệu những vấn đề tranh biện có được dàn xếp trước để chống lại ông? Liệu ông có sụp đổ không?

Như tôi đã nói ngay từ khi phiên tranh biện đầu tiên kết thúc, buổi tối ở Quicken Arena, Cleveland đó cho chúng ta thấy khả năng của Trump đưa mọi người vào những vấn đề có phạm vi rộng, vào bức tranh lớn. Ông không bị trói buộc trong những vấn đề nhỏ được tính toán của những người ở Washington. Thay vào đó, ông có một tính toán khôn ngoan theo Nguyên tắc KISS (Keep it simple, stupid – Đơn giản thôi, đồ ngốc) do một kỹ sư Hải quân hàng đầu đưa ra vào những năm 1960.

Giải pháp cho vấn đề nhập cư của Trump đơn giản – xây tường. Kế hoạch kinh tế của ông cũng đơn giản – đem lại việc làm, chấm dứt những nhún nhường chính trị, và cải cách luật thuế. Tôi có thể kể thêm, nhưng chắc các bạn đã hiểu ra vấn

để. Những người được gọi là "người thông minh nhất trong phòng" – những chuyên gia chính trị chỉ giỏi nói xuất hiện suốt 24 giờ trong các chương trình phân tích trên truyền hình và báo chí vẫn đang phải đánh vật để hiểu tại sao sự đơn giản lại giúp Trump thắng cử. Nhưng với một "chiến lược gia chính trị" có kinh nghiệm lên hình, thì sự ngu ngốc sẽ là vô phương cứu chữa. Truyền thông chính thống và các đối thủ của Trump đã sai lầm khi cho việc ông thiếu những cái cụ thể sẽ là gót chân *Achilles* của ông. Cuối cùng, tất cả những người nói Trump sẽ gục ngã đều tin rằng họ có viên đạn bằng bạc để bắn rụng Trump. Nhưng không nhanh thế đâu. Lật tìm quá khứ từ thời Richard Nixon là sếp và là người dìu dắt tôi, chỉ có một vài người lọc lõi trong nền chính trị Mỹ có thể hiểu được làm cách nào để thực sự đến được với người Mỹ: Ronald Reagan, Barry Goldwater, Richard Nixon, Nancy Reagan, John F. Kennedy và Donald J. Trump.

Phiên tranh biện đầu tiên cũng giúp chúng tôi dự liệu Trump với khẩu khí của mình nên làm thế nào để nêu được cương lĩnh tranh cử dũng cảm và đơn giản của ông khi bị những người dẫn chương trình và các ứng cử viên tham gia thách thức.

Ngay khi Trump đã có thể để mắt tới phần thưởng bằng cách nhắc đi nhắc lại chủ đề "Khôi phục sự vĩ đại của nước Mỹ" trong phần quan trọng nhất của phiên tranh biện vòng sơ bộ của GOP – khi lượng khán giả xem truyền hình chắc chắn là lớn nhất, cuộc đấu đá kiểu bên lề quán rượu với người dẫn chương trình là sự xao nhãng không cần thiết. Megyn Kelly không hỏi những câu về việc đem lại việc làm cho người Mỹ hay bảo vệ chúng ta khỏi ISIS, và Trump đã cắn câu.

Mặc dù những cuộc thăm dò dư luận thiếu tính khoa học qua mạng sau phiên tranh biện đã cho Trump cảm giác an tâm khi được tuyên bố chiến thắng, tôi vẫn lo lắng nếu cứ tiếp tục tức

giận đấu khẩu với Megyn Kelly, Trump sẽ sa đà khỏi lời hứa kiểu Reagan là tái thiết nước Mỹ. Việc này dẫn tới cuộc đụng độ giữa tôi (lúc đó vẫn còn là cố vấn cao cấp của chiến dịch vận động) với những kẻ "gọi dạ bảo vâng" trong đội ngũ tham gia vận động lúc nào cũng chỉ đánh hơi tìm đường thăng tiến.

Trong một quyết định khó khăn, tôi rời chiến dịch vận động, hi vọng sẽ giúp Trump, người bạn và khách hàng suốt 40 năm của tôi như một người ngoài cuộc đánh giá vấn đề. Tôi tự bảo, "Hãy quên chuyện đấu đá quyền lực đi. Lúc này nước Mỹ đang lâm nguy."

Về lâu dài, rời bỏ cương vị chính thức trong chiến dịch vận động tranh cử của Trump cuối cùng lại là quyết định đúng đắn nhất cho cả ông và tôi. Tôi không hối tiếc việc phải chịu đựng cái mà công chúng cho là "đường ai nấy đi" do Corey Lewandowski và những suy đoán khập khiễng của giới truyền thông chính thống dựng lên. Cuối cùng, Lewandowski đã bị sa thải vì những tin tức "theo nguồn tin cậy" mà anh ta tự tô vẽ để gửi cho các phóng viên nhằm được hậu thuẫn cuối cùng đã tới mức không thể dung thứ. Nhưng Lewandowski không biết xấu hổ. Thậm chí sau khi bị sa thải, anh ta vẫn quanh quẩn chờ thời, hi vọng được trở lại sân khấu truyền thông đến mức nhận làm "bình luận viên" cho *CNN* – kênh truyền hình chúng tôi gọi là "truyền hình của Clinton" từ những năm 1990 vì thiên vị một cách rõ ràng.

Sau 11 phiên tranh biện tiếp theo, và đấu trường GOP ngày càng nhỏ dần, Donald Trump vẫn tiếp tục có những động thái thu hút sự chú ý. Sau phiên tranh biện thứ nhất, Trump đã giữ được thăng bằng giữa những câu hỏi tọc mạch của người dẫn chương trình muốn làm ông xao nhãng việc tập trung vào thông điệp cốt lõi. Cuối cùng Trump đã luôn giữ vững mục tiêu, và mục tiêu cuối cùng của ông là khởi xướng một cuộc cách mạng. Rất

may không còn xảy ra tình huống nào kiểu Megyn Kelly, và tôi cố hết sức động viên và hỗ trợ Trump trong những cơ hội giao tiếp hạn chế sau khi đã từ bỏ vị trí chính thức trong chiến dịch vận động tranh cử của ông.

Việc của tôi là chuyển sang tư vấn như một người bạn, tiếp tục chiến đấu từ trong chiến hào, trong khi tự Trump khôn khéo dẫn dắt chiến dịch tới thắng lợi. Trump học được cách giáng trả những đòn đột kích của Ted Cruz, Jeb Bush, Marco Rubio và John Kasich bằng cách mô tả họ với những lời tàn tệ trước cử tri trong các cuộc bầu cử sơ bộ của GOP. "Ted Dối trá" Cruz – "Jeb Thiểu năng" – "Marco Còi, Nghệ nhân im thin thít" – những lời này đã trở thành chuyện cười trong các gia đình trên cả nước khi các phiên tranh biện và bầu cử sơ bộ tiếp diễn. Các đối thủ của Trump lần lượt bỏ cuộc, nhưng giới lãnh đạo tinh hoa của GOP ở Washington và New York vẫn không tin chiến dịch táo bạo của Donald Trump có thể trụ được trước Hillary Clinton.

Ở nhiều thời điểm khác nhau, những người sốt ruột trong giới chính trị của đảng Cộng hòa quay sang ủng hộ Jeb Bush, và khi ông này thất bại, lại ủng hộ Marco Rubio, cuối cùng là Ted Cruz và John Kasich. Chẳng lẽ không ai trong đảng Cộng hòa có thể ngăn được Trump? Từng người một đã không chịu đựng nổi những cú ra đòn của Trump, một bậc thầy mà việc sử dụng mạng truyền thông xã hội nhanh như điện đã vượt mặt báo chí chính thống. Mitt "Mittens" Romney, kẻ thua cuộc đồng thời là người chống Trump điển hình, đã mua thời lượng trên truyền hình để quyết liệt công kích Trump. Rất may cử tri không mấy quan tâm đến những gì Jeb Bush và Mitt Romney nói về Trump. Romney đã chứng tỏ là kẻ thua cuộc và Bush chỉ là một Bush khác. Cử tri cơ sở của GOP đã mệt mỏi, chỉ mong Jeb Bush và Mitt Romney biến nhanh cho khuất mắt.

Đến lượt truyền thông thay thế, những người nhận ra sự yếu kém và không thích hợp của những kẻ chỉ nói mồm trong thể chế lãnh đạo và quyết tâm mù quáng của họ "không nói xấu ai trừ Trump." Alex Jones, từ người đối thoại mờ nhạt trên đài phát thanh ở Dallas đến người dẫn đầu truyền thông thay thế trong thập niên qua, đã trở thành khuôn mặt chủ đạo đằng sau sự tiếm đoạt của truyền thông thay thế. Ngay cả *Fox News* với đội ngũ những người ủng hộ đảng Dân chủ do Juan Williams và Geraldo Rivera cầm đầu cũng cảm thấy bị đe dọa.

Tôi là khách mời thường xuyên trong các buổi đưa tin của *InfoWars* sau khi truyền thông chính thống cấm cửa tôi dựa trên sự tuyên truyền do *Media Matters* thúc đẩy, đây là đám đánh thuê của David Brock, kẻ bước vào giới bình luận chính trị một cách khoa trương, tự nhận là người đồng tính ghét Clinton, cho tới khi anh ta chuyển đội cũng theo cách khoa trương không kém để trở thành kẻ hoạt động đồng tính yêu mến Clinton. Nói một cách đơn giản, David Brock, người sáng lập và vẫn đang điều hành *Media Matters* là kẻ bảo thủ phản trắc, người đã từng chỉ trích sự thối nát của nhà Clinton. Nhưng cuối cùng anh ta đã bán linh hồn cho quỷ dữ và ủng hộ họ nhiệt thành tới mức chắc Joseph Goebbels[1] cũng phải đỏ mặt. Tôi vẫn chưa nói hết về David Brock – nhưng sẽ bàn tới anh ta ở phần sau.

Những động thái khác nhau nhằm ngăn chặn sự hiện diện của tôi hay làm tôi im lặng trên các phương tiện truyền thông chính thống và truyền thông xã hội, như nói tôi là người ủng hộ Trump một cách trơ trẽn, là sự kết hợp theo kiểu bầy đàn. Mức độ vũ bão của các cuộc công kích do Soros đỡ đầu, sử dụng các lệnh lập trình sẵn trên Twitter nhắm vào tôi, gần như đã trở nên

1. Bộ trưởng Bộ Tuyên truyền của Đức Quốc xã.

lố bịch. Chủ tịch của *Media Matters* thực sự đã huênh hoang trên camera ẩn của chương trình *Project Veritas* rằng "Stone là tay chơi giá trị nhất và chúng tôi đã thành công trong việc cho anh ta ra rìa."

CNN quyết định "cấm cửa" tôi dựa trên cái họ gọi là những ý kiến sặc mùi phân biệt chủng tộc của tôi trên mạng về sự ngu ngốc và thiếu chuẩn mực của An Navarro tay chân của Bush, cùng nhận xét không có chứng cứ về một ông to mồm có tên Roland Martin của *CNN* thực ra chỉ là lời biện hộ cho việc họ không cho tôi lên sóng vì sợ tôi nói về quá khứ ham hố tình dục của Bill Clinton, một chủ đề mà *CNN* quyết ỉm đi. *MSNBC* nhanh chóng theo sau, việc này khá vô nghĩa bởi nếu nhìn thực tế thì thứ bậc xếp hạng của họ thấp đến mức những cử tri quan trọng chẳng thèm theo dõi.

Sau khi Lachlan và James Murdock phối hợp đảo chính thành công chống người từ lâu đứng đầu *Fox News* là Roger Ailes bằng việc đưa ra lời cáo buộc chưa được kiểm chứng liên quan tới quấy rối tình dục chống lại ông ta, những lời mời phát biểu trên sóng từ *Fox News* nhanh chóng cạn kiệt. Cùng thời gian đó, tôi lại đang có số người theo dõi trên *InfoWars* cực lớn, lượng khán giả tăng đáng kể mỗi khi tôi trả lời phỏng vấn của Alex Jones.

3/9/2015: TRUMP KÝ CAM KẾT

Thứ Năm ngày 3/9/2015, sau cuộc gặp với Chủ tịch RNC Reince Priebus, Trump tổ chức họp báo trong sảnh đợi của Trump Tower ở trung tâm Mahattan để thông báo ông đã đồng ý ký cam kết ủng hộ ứng cử viên của đảng Cộng hòa. Đối với RNC, điều quan trọng là bằng cam kết này, Trump sẽ không ra tranh cử với tư cách ứng viên của đảng thứ ba.

"Cách tốt nhất để đảng Cộng hòa chiến thắng là tôi giành được đề cử và trực tiếp đối đầu với bất cứ người nào mà họ có thể đưa ra. Và vì lý do đó, tôi ký cam kết," Trump bắt đầu tuyên bố, tay giơ cao tờ cam kết ông mới ký. "Vì vậy, tôi cam kết hoàn toàn trung thành với đảng Cộng hòa và với những nguyên tắc bảo thủ mà đảng này chủ trương." Trump tiếp tục, nói rõ ông có ý định sẽ làm hết sức mình cho thắng lợi của đảng Cộng hòa trong cuộc bầu cử tổng thống 2016. "Chúng ta sẽ ra đó, dốc sức chiến đấu và chúng ta sẽ chiến thắng." Trong một bản tuyên bố do văn phòng ông đưa ra tối hôm đó, Preibus nói rõ toàn bộ 17 ứng cử viên Cộng hòa đến nay đã chính thức ký tuyên bố trung thành, coi quyết định của Trump là dấu hiệu của "đoàn kết trong đảng" mà vì nó, Trump đã quyết định thay đổi lập trường khi giơ tay trả lời câu Bret Baier hỏi ngay từ đầu phiên tranh biện thứ nhất.

CNN đưa tin Trump quyết định ký cam kết vì đảng Cộng hòa "cực kỳ công bằng" với ông trong những tháng gần đây. "RNC trong thời gian hai tháng qua hết sức tuyệt vời và như các bạn biết, đó là điều tôi muốn," Trump nói. "Tôi không muốn bị đối xử khác biệt." Khi được hỏi ông được gì khi ký cam kết, Trump đáp: "Sự bảo đảm tôi sẽ được đối xử công bằng."

Tờ *Washington Post* đưa tin với ý chỉ trích là Priebus đã tới Trump Tower ở thành phố New York để có được sự thỏa thuận của Trump. Phóng viên Robert Costa mô tả phản ứng lo lắng của các nhân vật cựu trào GOP khi theo dõi "bộ phim truyền hình siêu thực về cặp đôi cọc cạch." Bài trên tờ *Washington Post* dẫn lời Pete Wehner, cố vấn của tổng thống George Bush rằng "Họ đang cúi đầu trước tế đàn của Trump. Trump nắm quyền kiểm soát... Nó giống như RNC đang ngả mũ trước Trump. Nó không giúp được gì cho RNC. Nó chỉ giúp Trump."

16/9/2015: PHIÊN TRANH BIỆN THỨ HAI CỦA GOP

Phiên tranh biện lần này được tổ chức ở khu vực cánh gà chỗ đậu máy bay của Thư viện Reagan ở Thung lũng Simi, California. Ứng cử viên đứng ở một dãy bục đặt phía trước chiếc máy bay Không lực 1 nổi bần bật của Tổng thống Reagan. Chủ trì phiên tranh biện là Jake Tapper từ *CNN*, người dẫn chương trình Hugh Hewitt của đài phát thanh *Salem Network* và phóng viên chính trị kỳ cựu Dan Bash của *CNN*. Đấu trường của GOP đã mở rộng tới 11 ứng cử viên, lần này có thêm Carly Fiorina. Trump và Bush vẫn được đứng giữa vì hai người tiếp tục dẫn đầu trong các cuộc thăm dò dư luận.

Phiên tranh biện bắt đầu bằng việc từng ứng cử viên có bài tuyên bố giới thiệu. Trump lại nhấn mạnh sự giàu có và nhạy bén trong thương lượng mà ông thâu lượm được qua các hợp đồng thương mại, đặt ông ở vị trí cao hơn các ứng cử viên khác. "Tôi là Donald Trump," ông tự giới thiệu. "Tôi viết cuốn *Nghệ thuật Thương lượng*. Không phải khoe khoang, nhưng tôi đã làm ra hàng tỉ đô la qua đàm phán với mọi người trên khắp thế giới và tôi muốn đem tài năng đó phục vụ đất nước, để chúng ta có được những thỏa thuận thương mại lớn, chúng ta sẽ chăm sóc các cựu chiến binh, xóa bỏ Obamacare và cùng nhau có cuộc sống tốt đẹp."

Phiên tranh biện nhanh chóng biến thành cuộc gặp mà các ứng cử viên thay nhau công kích Trump, trong đó Jeb Bush rõ ràng đã quyết định lấy việc trực tiếp công kích Trump làm cách duy nhất tạo đà cho chiến dịch vận động ông đang cần, nhưng không thành công. Bị Trump châm chọc là người "thiếu năng lượng," Bush rõ ràng muốn cả nước thấy ông tích cực bám sát người dẫn đầu.

Ngay từ đầu, Tapper đã khơi ngòi cho các ứng cử viên công kích lẫn nhau bằng cách đặt câu hỏi đầu tiên nhắm vào Fiorina.

"Thưa bà Fiorina. Tôi muốn bắt đầu với bà. Ông bạn ứng cử viên Cộng hòa và Thống đốc Louisiana Bobby Jindal gợi ý rằng người đang dẫn đầu đảng, ông Donald Trump sẽ rất nguy hiểm nếu là Tổng thống. Ông ấy nói không muốn, tôi xin trích lại nguyên văn 'một kẻ có cái đầu nóng đặt ngón tay lên mật mã vũ khí hạt nhân.' Bà cũng đã bày tỏ quan ngại về tính khí của ông Trump. Bà từng coi ông ta chỉ là một kẻ mua vui. Bà có cảm thấy thoải mái khi ngón tay của Donald Trump đặt lên mật mã vũ khí hạt nhân không?" Câu hỏi của Tapper giống một cuộc công kích Trump của Hillary Clinton, ngụ ý Trump thiếu "khí chất" của một tổng thống, Trump sẽ rất nguy hiểm khi ngồi trong Nhà Trắng, như Clinton đã từng mô tả là tính khí thất thường và đồng bóng của ông.

Khi Fiorina từ chối trả lời câu hỏi công kích Trump của Tapper, ông này quay sang Trump, cho ông cơ hội trả lời. Trump sử dụng cơ hội này để công kích Rand Paul. "À, trước hết Rand Paul đáng ra không nên có mặt trên sân khấu này," Trump nói. "Ông ta là người thứ 11, chỉ được 1% trong các cuộc thăm dò dư luận, thì làm sao ông ta leo lên đây được vì dù thế nào cũng đã có quá nhiều người."

Tapper lại xoay qua phía Rand Paul để cho ông ta cơ hội trả lời. "Tôi suýt bật cười, câu trả lời chẳng ăn nhập gì với câu hỏi. Ông ta được hỏi liệu ông ta có năng lực hay không, và liệu có đáng giao vào tay ông ta mã vũ khí hạt nhân không, thì đột nhiên ông ta quay sang công kích tôi," Paul phản công. "Tôi nghĩ điều này thực sự phải dẫn tới quyết định thực tế. Liệu chúng ta có muốn một kẻ tính khí như vậy, với lối nói bất cẩn như vậy đàm phán với Putin? Chúng ta có muốn một người như thế thương lượng với Iran không?"

Từ đó Paul xoáy vào vấn đề liệu có nên tin tưởng giao kho vũ khí hạt nhân của Mỹ cho Trump hay không, giống những gì Hillary Clinton đã nói khi nhắc mọi người nhớ tới "quảng cáo hoa trường thọ" có cảnh một cô bé ngây thơ hái hoa trên cánh đồng, không hay biết đám mây hình nấm của trái bom nguyên tử vừa nổ ở phía sau. Năm 1964 Lyndon Baines Johnson đã sử dụng hình ảnh này, ngụ ý đối thủ của ông, một phần tử cực hữu cực đoan, TNS Barry Goldwater sẽ bắt đầu cuộc chiến tranh hạt nhân với Liên Xô. "Tôi thực sự nghĩ tính cách non nớt của ông Trump cũng thú vị, nhưng tôi lo lắng," Paul tiếp tục. "Nhưng tôi thực sự lo ngại việc ông ta nắm giữ mã vũ khí hạt nhân, vì tôi nghĩ phản ứng của ông ta – phản ứng thấm sâu trong máu của ông ta là công kích mọi người về vẻ bề ngoài – cao, lùn, béo, xấu – lạy Chúa, việc này xảy ra từ hồi ông ta còn học trung học. Chúng ta không thấy điều đó sao? Chúng ta không lo lắng khi có một người như thế nắm giữ mã vũ khí hạt nhân ư?"

Khi Paul nói xong, Tapper quay sang để nghị Trump trả lời, cảm thấy rất có thể Trump sẽ cắn câu. "Tôi chưa bao giờ công kích ông ta (TNS Paul) về vẻ ngoài và tin tôi đi, ở đây còn nhiều vấn đề chính." Câu trả lời này làm khán giả cười ồ khi Trump nói thêm: "Tôi chỉ có thể nói đến thế."

Cuộc trao đổi này đã xác định tính chất của cả buổi tối, với Trump – bậc thầy về những câu xỉa xói ngắn gọn – lại chiếm trọn ánh đèn sân khấu. Khi đến lượt, Bush thử làm Trump bối rối bằng cách nói Trump đã cố đóng góp cho chiến dịch tranh cử chức thống đốc Florida của ông ta vì Trump muốn mở sòng bài ở đó, ý là Trump đóng góp cho chiến dịch tranh cử như một cách hối lộ. Trump lập tức phủ nhận lời cáo buộc, nói thêm nếu ông muốn sòng bạc ở Florida, thì hẳn ông đã có nó rồi.

Khi Trump tiếp tục, ông nhắc lại rằng ông tự lập quỹ cho chiến dịch của riêng mình, nói ông đã từ chối 5 triệu đô la tiền đóng góp từ một nhà tài trợ tiềm năng. Bush đột lại, nói Trump đã mời Hillary Clinton dự đám cưới của ông vì Trump góp tiền cho chiến dịch tranh cử của Hillary. Trump cười tự mãn, nói "Đúng thế. Đúng là thế." Từ đó phiên tranh biện càng xấu đi, Trump và Bush liên tục ngắt lời nhau và chỉ dừng lại khi Trump nói, "Được đó, tối nay nhiều năng lượng nhỉ. Tôi thích đấy," Khán giả trong Thư viện Reagan lại cười ồ.

Khi tranh biện về nội dung với các vấn đề chính sách đối ngoại, trong đó gồm cả việc liệu hợp đồng mà Ngoại trưởng John Kerry đang thương thảo với Iran có ngăn Iran chế tạo vũ khí hạt nhân không, phần lớn các nhà bình luận đồng ý Fiorina ghi điểm với những câu trả lời bình tĩnh, phản ánh được quan điểm của GOP về các vấn đề chính sách quan trọng, nhưng số liệu của phiên tranh biện lại ghi nhận Trump là người thắng. Bà ấy đã ghi được điểm khi gọi Trump là "kẻ mua vui," nêu được trường hợp xúc động lòng người chống Kế hoạch hóa gia đình và thảo luận được nhiều vấn đề chính sách đối ngoại.

Như *AP* chỉ rõ, Fiorina đã đưa ra một trong những lời đáng nhớ nhất phiên tranh biện khi đáp lại bình luận khiếm nhã mà Trump mới đưa ra về ngoại hình của bà. Trong bài viết trên tạp chí Rolling Stone, người ta trích lời Trump nói về Fiorina, "Hãy nhìn khuôn mặt đó! Liệu ai sẽ bỏ phiếu cho khuôn mặt đó? Ai có thể tưởng tượng đó là khuôn mặt tổng thống tiếp theo của chúng ta?" Fiorina nói đơn giản: "Tôi nghĩ phụ nữ cả nước đã nghe rất rõ những gì ông Trump nói." Bà được mọi người tán thưởng vì câu đó, buộc Trump phải xuống nước trả lời: "Tôi nghĩ bà ấy có khuôn mặt đẹp, và tôi nghĩ bà ấy là một phụ nữ đẹp." Cuộc đối đáp góp phần nhắc những cử tri "Không Trump" nhớ tới hàng

loạt bình luận thô bỉ mà Trump đã nói về phụ nữ, mà nổi bật là cuộc đấu khẩu còn tiếp diễn của Trump với Megyn Kelly.

Mặc dù *AP* mô tả phần trình diễn của Trump nói chung là "không ấn tượng," ông vẫn thành công trong việc thống trị tranh biện với sự giúp đỡ của những người chủ trì. Ông được hỏi 15 câu trực tiếp, nhiều nhất so với các ứng cử viên khác, chỉ ít hơn một câu so với số câu hỏi của cả Huckabee, Kasich, Rubio và Walker cộng lại. Ba ứng cử viên đứng đầu xếp theo thứ tự là Trump, Bush và Fiorina.

Trong khi Trump thắng lớn trong hầu hết các cuộc thăm dò dư luận thiếu chính xác trên Internet tối hôm đó (chỉ đếm tổng số phiếu của người tham gia), tám trong số các cuộc thăm dò chính xác tầm quốc gia tiến hành sau phiên tranh biện sơ bộ thứ hai của GOP cho thấy rõ Fiorina thắng và Trump thua. Việc này khiến các nhà bình luận và những người thăm dò dư luận nêu lên một vấn đề mà từ đó theo Trump suốt cho tới Ngày Bầu cử: "Liệu phiên tranh biện thứ hai có phải là khởi đầu cho sự kết thúc của Trump không?" Rõ ràng câu trả lời là "Không." Điều thú vị là, trong khi các cuộc thăm dò chính xác sau phiên tranh biện thứ nhất và thứ hai đều cho thấy Trump thua, nhưng hình như nó không thành vấn đề vì Trump vẫn dẫn đầu trong các cuộc thăm dò khoa học phân thứ hạng cao thấp của các ứng cử viên GOP sau mỗi phiên tranh biện.

VẤN ĐỀ NƠI SINH DẤY LÊN

Ngay sau phiên tranh biện vòng sơ bộ thứ hai của GOP, ngày 17/9/2015, Trump lại gặp nhiều rắc rối hơn tại cuộc họp ở tòa thị chính Rochester, New Hampshire.

Người đầu tiên Trump gọi đã hỏi một câu dễ gây tranh cãi. "Chúng ta đang có một vấn đề ở đất nước này," người đàn ông

này nói. "Đó là người Hồi giáo. Chúng ta biết tổng thống đương nhiệm là người Hồi giáo." Trump vui vẻ hùa theo: "Phải rồi."

Ông ta hỏi tiếp. "Ông biết ông ta thậm chí không phải là người Mỹ."

Trump cố cười át đi. "Chúng ta cần câu hỏi này, câu hỏi đầu tiên..."

Nhưng người đàn ông vẫn cố tiếp. "Thế nhưng ngày càng có nhiều trại huấn luyện, và họ muốn giết chúng ta," ông ta khẳng định.

Trump lại đáp hững hờ "Ờ-hớ..."

Thấy không bị ngăn cản, người đàn ông không rõ danh tính này ra đòn cuối cùng: "Nhưng đó là câu tôi muốn hỏi. Chúng ta có thể làm gì để xóa sổ chúng?"

Trump có vẻ bị bất ngờ.

"Chúng ta sẽ xem xét nhiều việc khác nhau. Ông biết đấy, người ta đang nói về điều đó và những việc xấu khác đang xảy ra ngoài kia," ông đáp, mà không thực sự trả lời câu hỏi. "Chúng ta sẽ xem xét việc đó và nhiều việc khác."

Tranh cãi lập tức nổ ra, người của đảng Dân chủ cáo buộc rằng lẽ ra Trump phải phản bác người hỏi, đính chính Obama là người Thiên Chúa giáo.

"Ông ta biết, hoặc lẽ ra phải biết người hỏi không chỉ lạc đề mà còn nói không đúng sự thật," Hillary Clinton phát biểu sau một sự kiện trong chiến dịch vận động mà bà tổ chức cùng ngày hôm đó ở New Hampshire. "Lẽ ra ngay từ đầu ông ta phải gạt ngay lối nói bậy bạ ấy, mức độ thù ghét ấy." Tối hôm đó, Clinton vào mạng viết: "Việc Donald Trump đã không lên án những câu nói sai lệch về Tổng thống Mỹ và những lời bậy bạ về người Hồi giáo đơn giản là một sai lầm đáng lo ngại. Dẹp ngay đi."

Ứng cử viên tổng thống của đảng Dân chủ, TNS bang Vermont Bernie Sanders viết trên mạng Twitter: "Trump phải xin lỗi Tổng thống và nhân dân Mỹ vì hùa theo lời gian dối rằng Tổng thống không phải là người Mỹ và không phải là người Thiên Chúa giáo. Những lời xằng bậy này phải chấm dứt." Sau này Sanders thêm trong một tweet khác: "Chúng ta phải chấm dứt chủ nghĩa phân biệt chủng tộc. Chúng ta phải chấm dứt chủ nghĩa bài ngoại."

Hai ngày sau, phát ngôn viên Nhà Trắng Josh Earnest nói, không may là Trump "chẳng thể có được lòng yêu nước" mà TNS Cộng hòa John McCain thể hiện năm 2008 khi ông giằng micro của một người phụ nữ khi bà ta nói không tin Obama vì ông là người Ả-rập. "Ông Trump không phải là chính khách Cộng hòa đầu tiên khuyến khích quan điểm loại này để thắng phiếu," Earnest nói. "Đó chính xác là những gì các ứng cử viên tổng thống của đảng Cộng hòa đang làm khi họ từ chối lên án chiến lược chỉ trích trơ trẽn của ông Trump."

Tờ *Christian Science Monitor* trích lại một câu nữa của người phát ngôn Nhà Trắng, theo đó Earnest đã nói "Có người nào thực sự ngạc nhiên khi việc này xảy ra trong cuộc tiếp xúc cử tri của Donald Trump không? Những người có quan điểm xúc phạm này là một phần trong đội ngũ của Donald Trump."

Trump lại bị công kích là kẻ tham gia vụ "Giấy khai sinh," nhắc nhớ tới việc năm 2011 ông một mực đòi Tổng thống Obama phải đưa ra tờ chứng sinh ở Hawaii để chứng minh ông sinh ở Mỹ, đủ điều kiện để tranh cử tổng thống theo yêu cầu của Điều 2, Khoản 1 trong Hiến pháp. Ngày 27/4/2011 ở New Hampshire khi Tổng thống Obama đưa ra giấy chứng sinh trong một cuộc họp báo tại Nhà Trắng, Trump họp báo, tuyên bố những công kích của ông chính là lý do buộc Obama phải công bố tài liệu

này. "Tôi rất tự hào về mình," Trump nói với các phóng viên ở bang Granite. "Tôi đã làm được một việc không ai khác có thể làm." Khi phóng viên hỏi liệu ông có nghĩ tài liệu này là thật, Trump trả lời: "Tôi muốn tận mắt thấy nó, nhưng tôi hi vọng là thật. Tôi lấy làm vinh dự khi đã đóng vai trò lớn trong việc hi vọng sẽ loại bỏ được vấn đề này."

Các cuộc công kích cũng đến từ phía đảng Cộng hòa, như phóng viên Charles C.W. Cooke của *National Review* đưa ra một công kích ngay ngày hôm sau biến cố ở tòa thị chính, kết luận sự việc này "cho chúng ta thấy Trump vẫn chưa sẵn sàng chấp nhận rằng lời đồn đại lan truyền về Obama từ năm 2008 là hoàn toàn vô căn cứ."

Ngày 19/9/2015, Trump lên mạng tự bảo vệ. "Nếu ai đó nói xấu hoặc gây tranh cãi về tôi với Tổng thống, bạn có thực sự nghĩ ông ta sẽ đến cứu tôi? Không có chuyện đó đâu." Sau đó Trump lại tweet tiếp. "Về mặt đạo lý, chả lẽ tôi buộc phải bảo vệ Tổng thống mỗi khi có người nói xấu hoặc gây tranh cãi về ông ta ư? Tôi không nghĩ thế." Tiếp theo Trump lại tweet lần thứ ba. "Nếu tôi thách thức người đặt câu hỏi đó, truyền thông hẳn đã buộc tội tôi can thiệp vào quyền tự do báo chí của người ấy. Một tình huống bế tắc!" Chưa hết, ông tweet lần thứ tư. "Người Thiên Chúa giáo cần sự ủng hộ ở đất nước chúng ta (và trên thế giới); tự do tín ngưỡng của họ đang bị xâm hại! Obama thật dở tệ, tôi mới là người vĩ đại."

CUỐI 2015: TRANH CÃI VỀ TRUMP TĂNG LÊN

Dù Trump đã thao túng sự chú ý của truyền thông suốt hai phiên tranh biện vòng sơ bộ của GOP, cả người am hiểu chuyện bầu cử lẫn truyền thông chính thống đều nhất trí rằng sớm muộn gì Trump cũng sẽ phạm sai lầm chết người và các

chính trị gia chuyên nghiệp sẽ thành công trong việc đẩy ông ra khỏi cuộc đua. Vào lúc năm 2015 sắp kết thúc, như để chứng minh nhận định này là đúng, chiến dịch vận động của Trump lại vướng vào một loạt các cuộc tranh cãi, chủ yếu đến từ những tuyên bố của Trump.

Ngày 12/11/2015 khi nói chuyện ở Iowa, Trump tuyên bố ông ăn đứt Obama về cách xử lý Nhà nước Hồi giáo tự xưng (ISIS). "Tôi còn biết về ISIS nhiều hơn các tướng lĩnh. Tin tôi đi," Trump nói, rồi bắt đầu mô tả kế hoạch tấn công các vùng dầu mỏ do ISIS kiểm soát để cắt nguồn thu của chúng. "ISIS đang kiếm được khoản tiền khổng lồ từ một số giếng dầu, đúng không? Chúng cướp được một số khu vực dầu mỏ ở Syria và Iraq. Tôi sẽ ném bom làm chúng sợ chết khiếp," Trump nói tiếp. "Tôi sẽ ném bom những kẻ hút máu này. Đúng thế đấy. Tôi sẽ cho nổ tung các đường ống dẫn dầu. Tôi sẽ cho nổ tung các nhà máy lọc dầu. Tôi sẽ cho nổ tung từng xăng ti mét. Sẽ không còn lại gì cho chúng." *Real Clear Politics* đăng phần còn lại trong phát biểu của Trump ở Iowa. "Và các bạn biết không, tôi sẽ bắt Exxon phải tới đó và trong hai tháng, các bạn sẽ thấy những người này giỏi thế nào, các công ty dầu mỏ vĩ đại thế nào, họ sẽ xây dựng lại hoàn toàn mới... Và tôi sẽ nắm nguồn dầu mỏ." Tất nhiên, việc này cung cấp dẫn chứng cho tài liệu của đảng Dân chủ về việc thiếu kinh nghiệm trong chính sách đối ngoại của Trump sẽ dẫn ông tới việc bám vào những giải pháp đơn giản đẩy những hậu quả tai hại tiềm tàng. Bài nói của Trump ở Iowa tháng 11/2015 báo trước tuyên bố vào tháng 4/2016 khi ông phát biểu trong chương trình *Today Show* của *NBC* là ông sẽ không loại bỏ khả năng sử dụng vũ khí hạt nhân chống ISIS. "Tôi sẽ là người cuối cùng sử dụng nó [bom nguyên tử]," Trump giải thích. "Tôi không phải là kẻ hiếu chiến giống như một số người nghĩ. Tôi sẽ là người cuối

cùng, nhưng tôi sẽ không bao giờ, không bao giờ gạt bỏ khả năng sử dụng nó."

Trong cuộc tiếp xúc cử tri ở Birmingham, Alabama ngày 21/11/2015, Trump gây tranh cãi về cuộc tấn công Trung tâm Thương mại thế giới ngày 11/9. "Tôi đã theo dõi cảnh tòa tháp của Trung tâm Thương mại Thế giới sụp đổ," Trump nói. "Và tôi thấy ở thành phố Jersey, bang New Jersey, hàng trăm ngàn người reo hò vì tòa tháp đôi sụp đổ. Hàng ngàn người reo hò." Rồi Chủ nhật ngày 22/11/2015 Trump lại nói mạnh hơn, nhắc lại lời khẳng định trong một cuộc phỏng vấn với George Stephanopoulos trong chương trình *This Week* của *ABC* khi Stephanopoulos giải thích với Trump là cảnh sát đã bác bỏ những lời đồn đại ấy. "Sự việc đúng như thế. Chính mắt tôi thấy," Trump cả quyết. "Nó có trên truyền hình. Tôi thấy cảnh đó." Trump không dừng lại. "Nhiều người reo hò ở phía bên kia New Jersey, nơi có rất nhiều người Ả-rập," ông tiếp tục. "Họ reo hò khi tòa tháp đôi đổ sụp. Tôi biết nói điều đó có thể không theo chuẩn chính trị, nhưng nhiều người reo hò khi tòa tháp đổ sụp, khi những tòa nhà này đổ sụp. Và việc đó cũng cho anh thấy vài điều đấy."

Politifact.com thiên tả chộp ngay lấy khẳng định của Trump. "Lục lại hồ sơ sẽ thấy chúng ta có gì liên quan tới những lễ kỷ niệm của người Hồi giáo Mỹ ở New Jersey hôm 11/9," *Politifact.com* viết về tối chủ nhật đó, bác bỏ tuyên bố của Trump. "Trong khi có thể tìm thấy đoạn video công khai ghi lại cảnh người ở các vùng lãnh thổ Palestin ăn mừng, chúng ta không tìm thấy chứng cứ nào để hỗ trợ cho mô tả của Trump về các sự kiện trên đất Mỹ," *Politifact.com* viết tiếp. "Việc này trái với logic thông thường. Nếu hàng trăm ngàn người ăn mừng cuộc tấn công khủng bố 11/9 trên đất Mỹ, sẽ có nhiều người hơn là chỉ một mình Trump nhớ nó. Nhất là trong thế kỷ 21, hẳn sẽ có các chứng cứ qua phương

tiện nghe nhìn." *Politifact.com* ghi nhận có một vài bài viết mô tả cảnh dân chúng ăn mừng đã được in ra, nhưng đều đã bị vạch trần hoặc vô căn cứ. Nhưng việc trang mạng tìm hiểu sự thật *Politifact* kết luận việc Trump nhắc đến các sự kiện ở New Jersey ngay sau 11/9/2001, khẳng định các cuộc công kích khủng bố "hiển hiện trước mắt chúng ta với đầy đủ bằng chứng" là trò "ăn gian nói dối" thì không đúng.

Ngày 7/12/2015 Trump ra tuyên bố trên trang mạng của chiến dịch vận động tranh cử, kêu gọi "cấm cửa, không cho người Hồi giáo vào Mỹ, cho tới khi các đại diện của đất nước chúng ta có thể làm rõ những gì đang diễn ra." Trump biện minh cho việc này bằng cách nhắc đến một cuộc thăm dò của Trung tâm Chính sách An ninh cho thấy 25% những người được hỏi cho rằng bạo lực chống người Mỹ ngay trên đất Mỹ chính là một phần của cuộc thánh chiến toàn cầu, và 51% người được hỏi đồng ý "người Hồi giáo ở Mỹ sẽ chọn theo luật Shariah."

"Shariah cho phép những tội ác man rợ như giết những người không theo Hồi giáo không muốn cải đạo, chặt đầu và nhiều hành động không tưởng tượng nổi gây tổn hại nghiêm trọng tới người Mỹ, đặc biệt là phụ nữ," thông cáo báo chí trên mạng về chiến dịch tranh cử của Trump-Pence viết tiếp. Để luận điểm này thêm chắc chắn, thông cáo báo chí dẫn lời Trump: "Không cần nhìn số liệu của các cuộc thăm dò dư luận, rõ ràng ai cũng thấy thù hận đã đến mức không thể hiểu nổi. Lòng thù hận này bắt nguồn từ đâu và tại sao chúng ta sẽ phải cương quyết. Cho tới khi chúng ta có thể quyết định, hiểu được vấn đề này và mối đe dọa nguy hiểm của nó, đất nước chúng ta không thể là nạn nhân của những cuộc tấn công ghê rợn từ những kẻ chỉ tin vào thánh chiến, không cần biết lý lẽ hoặc tôn trọng cuộc sống

con người. Nếu tôi trúng cử Tổng thống, chúng ta sẽ *khôi phục sự vĩ đại của nước Mỹ*."

Ngay lập tức Liên Hợp Quốc phản ứng gay gắt. Hoàng thân Zeid bin Ra'ad, Cao ủy Liên Hợp Quốc về Nhân quyền cho rằng Trump đề nghị cấm tất cả người Hồi giáo vào Mỹ là "cực kỳ vô trách nhiệm," cảnh báo Trump đang sa vào cực đoan khi bài xích người Hồi giáo bình thường, những người cũng "trong tầm ngắm" của bọn cực đoan. Ông nói tiếp, "Việc các nhà lãnh đạo chính trị trút giận bằng cách dùng những từ ngữ xấu mô tả một cộng đồng thiểu số, tôi nghĩ đó là điều nguy hiểm vào lúc này." Zeich nhấn mạnh nước Mỹ được xây dựng trên nhân phẩm và nhân quyền; liệt kê, phân loại người là phi nhân tính, việc này có thể dẫn tới mối nguy biến những người vô tội thành nạn nhân. "Rõ ràng khi không ai yêu những kẻ kéo dài bạo lực và giết chóc thường dân thì bi kịch sẽ là gấp đôi khi người vô tội hứng chịu sự phản kháng," Zeid nói.

Trump kết thúc năm 2015 bằng một loạt email chống lại những cuộc công kích của Hillary Clinton cáo buộc Trump là kẻ phân biệt giới tính trong quan hệ với phụ nữ. "Bà ta chơi đi chơi lại chiêu bài về phụ nữ... Thành thật mà nói nếu không làm thế, màn trình diễn của bà ta sẽ rất nghèo nàn," Trump nói trên *CNN*. Ông quay sang nhằm vào Bill Clinton trong một tweet khác, "Hillary Clinton thông báo rằng bà ta để chồng tham gia chiến dịch vận động nhưng ông ta đã cho thấy thiên hướng phân biệt đối xử với phụ nữ, thật không thích hợp chút nào!" Rồi ngày 28/12/2015 Trump thẳng thừng công kích vợ chồng Clinton trên mạng bằng việc viết như sau: "Nếu Hillary nghĩ bà ta có thể xí xóa cho chồng mình khỏi bê bối lạm dụng phụ nữ khủng khiếp của ông ta, trong khi chơi con bài phụ nữ chống lại tôi thì bà ta đã nhầm."

Christina Reynolds, người phát ngôn cho chiến dịch vận động của Clinton lập tức đáp trả, ra thông cáo báo chí nói "Hillary Clinton sẽ không bị bắt nạt hay phân tâm trước những cuộc công kích của ông ta nhắm vào bà và cựu Tổng thống Clinton." Reynolds còn thêm, "Vì những lời xúc phạm của ông ta nhắm thẳng vào phụ nữ, người nhập cư, người Mỹ gốc châu Á, người Hồi giáo, người khuyết tật hoặc những người Mỹ đang vật lộn để có thêm đồng lương, Hillary Clinton sẽ công khai thách thức ông ta như bà đã làm ngay từ đầu. Những lời của Donald Trump thiếu nhân phẩm; các chính sách của ông ta chỉ mang tính phá hoại. Hillary Clinton sẽ thách thức Donald Trump và toàn bộ những người Cộng hòa khác muốn phá hoại những tiến bộ mà chúng ta có được."

Những học giả thiên tả và truyền thông chính thống lo sợ vì tranh cãi không hề lay chuyển vị trí dẫn đầu của Trump trong các cuộc thăm dò dư luận. Lẽ ra những người ủng hộ Clinton phải biết rõ rằng việc Trump luôn nói không cần kịch bản, thường sử dụng ngôn từ thô nhưng thật, dù không theo chuẩn chính trị là điều thu hút hàng triệu người Mỹ trung lưu. Những cử tri này về cơ bản đồng ý với ông trên những vấn đề then chốt, gồm cả việc họ căm ghét biên giới mở, lo lắng chính quyền Obama đang để nước Mỹ bị những người Hồi giáo thâm nhập, những người này không bao giờ chịu từ bỏ xu hướng ôm ấp chủ nghĩa Hồi giáo cực đoan và/hoặc trở thành kẻ khủng bố; cũng như đồng ý với việc ông cả quyết rằng có một tiêu chuẩn kép mà theo đó ông bị cáo buộc là phân biệt đối xử với phụ nữ, trong khi những lời buộc tội lạm dụng phụ nữ của Bill Clinton lại bị gạt đi là đạo đức giả và không thể chấp nhận. Trump càng tỏ ra bất tuân theo chương trình gồm những ý tưởng và tuyên bố được dung túng trong khuôn khổ chính trị của phái tả, ông càng thu hút được

lượng người nghe cảm thấy họ đã bị thứ chủ nghĩa xã hội lén lút của chính quyền Obama đe dọa suốt tám năm.

Ngày 3/12/2015 trong cuộc phỏng vấn của tờ *Washington Post* ở Sân golf Quốc gia của Trump vùng ngoại ô Virginia phía ngoài Washington DC, Trump nói rõ ông sẽ chạy đua vào Nhà Trắng đến cùng. "Tôi sẽ không bao giờ bỏ cuộc," Trump khẳng định. Để nhấn mạnh điểm này, tờ báo đưa tin Trump giơ một tay quá đầu, dằn từng từ. "Tôi. Sẽ. Không bao giờ. Bỏ. Cuộc đua. Này." Trump nói như thế vì tự tin mình được lòng dân chúng. "Anh phải nói tôi nghe: Tại sao tôi được xếp hạng cao gấp bốn lần những ứng cử viên khác?" ông bảo. "Những phiên tranh biện là chương trình được nhiều người xem nhất của *Fox News* và *CNN* trong lịch sử của họ." Đây chính là những gì cử tri đoàn của Trump muốn nghe.

Trump đã bàn luận về tầm quan trọng của việc là người chiến thắng. "Ở trường, tôi luôn thành công," ông nói với các phóng viên của tờ *Washington Post*. "Trong cuộc sống, tôi thành công. Cha tôi là một nhà đầu tư bất động sản thành công và ông là người rất khó tính, nhưng tốt bụng. Cha luôn ngợi khen tôi. Ông luôn nghĩ tôi là người thông minh nhất. Ông nói với một trong những tạp chí lớn nhất rằng mọi thứ tôi sờ vào đều biến thành vàng." Trump nói đúng. Miền trung nước Mỹ đã mệt mỏi dưới chính quyền Obama với nhiều mất mát – mất việc làm cho các thị trường nước ngoài vì các thỏa thuận tự do thương mại toàn cầu, phải làm những việc bán thời gian vì không còn việc nào khác, hoặc là một trong số 90 triệu người được xem là nằm ngoài lực lượng lao động vì không thể tìm được việc phù hợp, ngay cả những việc bán thời gian.

Trump chính là phiên bản mà nhóm người theo lời của Richard Nixon là "Đa số thầm lặng" muốn thấy trong chính trị

hôm nay – một người ngoài cuộc và một kẻ chống đối không hề dựa dẫm theo hàng ngũ lãnh đạo GOP ngay cả khi ông đã ký cam kết với chủ tịch Ủy ban quốc gia sẽ không rời bỏ GOP để ra tranh cử ở đảng thứ ba, nếu ông nghĩ đó có thể là việc phải làm. Khi đưa tin về cuộc phỏng vấn của Trump với tờ *Washington Post,* Politico lưu ý tới một cuộc thăm dò của *USA Today* cho thấy 68% cử tri của Trump vẫn sẽ bầu cho ông nếu ông rời bỏ GOP và tranh cử với tư cách ứng cử viên độc lập. "Việc Trump tiếp tục đùa giỡn về khả năng ra tranh cử ở đảng thứ ba đã làm người Cộng hòa phấp phỏng, lo sợ điều đó sẽ chia rẽ những người bảo thủ và trao chiến thắng vào tay Hillary Clinton, người dẫn đầu bên đảng Dân chủ," phóng viên Nick Gass viết trên *Politico*. Điều làm lãnh đạo cấp cao của GOP ở Washington đau đầu chính là những gì người ủng hộ cốt cán của Trump muốn ông làm, cũng như họ muốn ông đánh bại Hillary Clinton trong bầu cử liên bang. Vào cuối năm 2015, Trump đã làm được một việc bất khả thi: ông ký cam kết ủng hộ người được đề cử của GOP, nhưng vẫn có thể là kẻ ngoài cuộc xấu chơi, tranh cử chống lại các chính trị gia chuyên nghiệp của cả hai đảng ở thủ đô của đất nước.

Trump bắt đầu năm 2016 cũng như thế. Tại cuộc tiếp xúc cử tri ở Sioux Center, Iowa vào Chủ nhật ngày 24/01/2016, Trump nói, "Tôi có thể đứng giữa Đại lộ 5, bắn chết ai đó mà vẫn không thể mất cử tri. Thật không thể tin nổi." Ngay cả *CNN*, một hãng tin có thái độ thù địch với Trump cũng nhận thấy điểm này, cho dù có thêm thắt bình luận để tạo gây nên tranh cãi. "Người đang dẫn đầu của GOP đã nhiều lần chỉ rõ sự trung thành của những người ủng hộ ông, rất nhiều trong số đó nói với phóng viên và nhân viên thăm dò dư luận là gần như không gì có thể làm họ thay đổi ý định bầu cho Trump

trong cuộc tranh cử tổng thống," Jeremy Diamond viết trong chương trình *Politics* của *CNN*. Những bình luận của Trump xuất hiện khi tranh biện về bạo lực súng đạn ở Mỹ trở thành tâm điểm trong đường hướng chính trị Mỹ sau vài cuộc thảm sát được đưa tin rộng rãi. Các cuộc công kích Trump về vấn đề bạo lực súng đạn đã đưa những lời bình luận tiêu biểu của Trump vượt ra ngoài nghĩa ban đầu của nó. Những gì Trump nói vào tháng Một năm 2016 gần như chính xác. Năm 2015 Trump bắt đầu thu hút được cử tri cốt cán trong "Đa số thầm lặng" gắn bó với ông và sẽ bầu cho ông, cho dù ông nói cái gì. Nực cười là Trump càng nói năng bạt mạng và càng ít chuẩn chỉnh về chính trị, cử tri cơ sở của ông lại càng thích.

TRÒ LỪA ỦY BAN HOẠT ĐỘNG CHÍNH TRỊ "THÂN TRUMP" ("PRO-TRUMP" PAC) CỦA LÃNH ĐẠO GOP: CÁCH ED ROLLINS ĐÃ HỦY HOẠI TRUMP VÀ KIẾM ĐƯỢC BỘN TIỀN

Mùa bầu cử 2016 đầy những cử tri thờ ơ và bất bình đối với chính trị kiểu cũ. Rõ ràng cả thể chế chính trị đang bị giáng cho một đòn đau.

Năm 2016 một nhóm khác cũng bị đòn, đó là "tầng lớp tài trợ," giới tinh hoa có tiền mua các chính trị gia và xoay chuyển bầu cử như một đặc quyền sẵn có. Lần này là những con mèo béo tốt đã đặt cược sai và phung phí nhiều tiền của cướp được ở Wall Street hơn những con bạc vặt vãnh trong mấy cuộc say sưa bí tỉ. Ngay cả các đảng phái chính trị cũng không ngoại lệ, hằng ngày phải hứng chịu những loạt đạn của các ứng cử viên tổng thống yếu kém nhất và không thể kỷ luật đảng được ai hoặc được ai tôn trọng. Vâng, 2016 sẽ được ghi trong sách kỷ lục là năm nền chính trị Mỹ hứng chịu một quả bom thối khổng lồ. Ha ha!

Còn với tầng lớp cố vấn lại là chuyện khác. Bạn biết đấy, họ là nhóm toàn những người biết tuốt, và những cò mồi bầu cử hầu như liên tục xuất hiện từ trong đống tro tàn của các vòng bầu cử trước, giống như những xác sống trong một phim *zombie* hạng hai, kiếm được nhiều tiền phí trong khi hầu như chỉ đóng vai trò đám thùng rỗng kêu to trên *Fox* và *CNN*.

Trong trường hợp này, chúng tôi không nói về những người như David Axelrod hay David Rove – những cố vấn thật sự đã làm được vài việc – hoặc thậm chí Karl Rove, người có thành tựu nổi bật năm 2012 là moi được 350 triệu đô la từ những kẻ lắm tiền ở Texas mà không thắng được cuộc đua nào vào Hạ viện. Không, con hổ giấy nói như rồng leo, làm như mèo mửa trong vai trò cố vấn chính trị chính là Ed Rollins.

Chắc các bạn còn nhớ ông ta. Ông Rollins nổi tiếng là nhà điều hành chiến dịch vận động trong lần tái cử vang dội của Ronald Reagan năm 1984. Chỉ có điều là thật ra không phải thế. Những người trong đội ngũ thân cận của chiến dịch đều biết người điều hành thực sự là phó của Rollins, Lee Atwater.

Rollins chịu trách nhiệm xuất hiện trên truyền hình, còn Atwater điều hành chiến dịch vận động. Nhưng những lần lên hình lại có lợi cho Rollins, giúp ông ta được mời tham gia chu kỳ tiếp theo, được ký tiếp hợp đồng hỗ trợ phó tổng thống George H.W. Bush. Sự dàn xếp đó kéo dài mãi tới khi Bush từ chối không để Rollins làm chủ tịch chiến dịch vận động, sau đó ông ta nhanh chóng nhảy tàu sang giúp HNS Jack Kemp – đây tất nhiên chỉ là vấn đề nguyên tắc. Bốn năm sau. Rollins là người đầu tiên ký tiếp làm đồng điều hành cho chiến dịch vận động của Ross Perot, một nỗ lực chắc chắn đã làm Tổng thống Bush không tái đắc cử.

Tiếp đến là chiến dịch vận động của Christine Todd Whitman tranh cử thống đốc năm 1993, một chiến dịch thành

công nhưng phải trải qua nhiều trở ngại do cái lối tự cao tự đại của Rollins. Ông ta nôn nóng tới mức nhận công trong thắng lợi của bà ngay sau khi bà được tuyên bố thắng cử, khoe khoang đã chỉ đạo việc phân chia "tiền đóng góp" cho mạng lưới giáo xứ da màu ở New Jersey để thuyết phục giáo dân nơi đó ở nhà không đi bầu cử. Hay ho làm sao! Ông ta đã lôi thống đốc mới được bầu vào một loạt các cuộc họp báo dở khóc dở cười, chỉ để thấy ông ta ở hàng đầu đội ngũ lớn kể lể câu chuyện dài dòng của mình. Ed Rollins kinh điển xứng đáng với từng xu, đúng không?

Rồi tới năm 1994, Rollins trở thành cố vấn chính chiến dịch vận động vào Thượng viện liên bang của Michael Huffington, ở đó Huffington chi 28 triệu đô la tiền túi trong một nỗ lực thất bại, sau đó còn bị Rollins công kích bằng một cuốn sách bôi nhọ đời tư của ông ta.

Có một loạt những chiến dịch đoản mệnh mà Ed kiếm được bộn tiền, được trả giá cao (vâng, ông ta thường nổi hơn cả ứng cử viên), rồi hoặc là rời bỏ chiến dịch giữa chừng hoặc là bêu xấu ứng cử viên trong những cuộc phỏng vấn hậu bầu cử, trong các cuốn sách và trên một số hãng truyền hình sẵn sàng cho ông cơ hội để nói xấu những sếp cũ của mình. Bruce Benson tranh chức thống đốc, Bill Simon tranh chức thống đốc, Kathryn Harris vào Thượng viện và Mike Huckabee tranh cử tổng thống – kể ra đây để thấy Rollins bao giờ cũng có cơ hội là kẻ nói xấu ứng cử viên sau chiến dịch và không bao giờ quên việc tự đề cao mình.

Khi Rollins được thông báo rùm beng là chiến lược gia chính của nữ nghị sĩ Michelle Bachmann trong cuộc tranh cử tổng thống 2012, cái chết yểu coi như đã được báo trước. Mọi người, trừ Bachmann biết điều gì sẽ xảy ra. Cầm tiền của ứng cử viên rồi chỉ trích nỗ lực của họ một khi con tàu bắt đầu chìm, đó là phương pháp Rollins vẫn dùng cho tới hôm nay.

Như mọi người đều biết, bất cứ sản phẩm nào Ed Rollins đề xuất, Bachmann đều không chấp nhận và Rollins sẽ chĩa mũi dùi vào mọi người trừ ông ta, bắt đầu là bà Bachmann, người đã trả khá nhiều tiền cho những vất vả của ông. Sau này khi được hỏi nếu có thể bà sẽ làm điều gì khác đi trong chiến dịch vận động, câu trả lời của Bachmann hé lộ nhiều chuyện: "Đáng ra tôi phải tra Google (về Rollins) trước khi thuê ông ta."

Ông ta giàu lên, còn bà thì bị hớ. Vòng tròn cứ thế lặp lại.

Vậy là sau thời gian nghỉ ngơi đáng giá, ngừng làm cố vấn (Romney không để Rollins tới gần chiến dịch vận động của ông năm 2012), Rollins và danh tiếng được đánh bóng trên truyền hình của ông ta lại tìm được ngôi nhà hoàn hảo với tư cách là đồng chủ tịch của Siêu Ủy ban hoạt động chính trị "thân Trump" ("Pro-Trump" Super PAC) trong vòng bầu cử tổng thống năm 2016. Ông ta gọi nó là "Niềm hứng khởi cuối cùng." Tuy thực sự không phải là chủ tịch có quyền điều hành nhưng ông ta đóng vai trò được ưu ái là chủ tịch danh dự, nói lăng nhăng với báo chí và ký thư gây quỹ cho Trump nhanh như chớp một khi người ta đặt chúng trước mặt ông ta. Chúng tôi hiểu trò chơi và rằng đó là cách duy nhất ông ta có thể làm để giữ vai trò của mình, nhưng dẫu sao những trò hề của ông ta thì chỉ nhìn thôi cũng đã đau mắt rồi.

Bạn sẽ hỏi như thế có gì sai? À, một vài tháng trước khi đóng vai trò chủ tịch danh dự của "Pro-Trump" Super PAC tên đúng là "PAC của nước Mỹ vĩ đại" – một Super PAC mà chiến dịch vận động của Trump nhanh chóng công bố là đại diện "trái phép" cho Trump, Ed đã nói trên *Fox News* ngày 22/5/2016: "Không ứng cử viên có cửa thắng nào có thể nói những điều ông ấy đang nói mà không bị vò nát và vất vào lửa." Tất nhiên, ông ta đang nói về Donald Trump. Những cố vấn chính trị như Rollins lúc nào cũng

nói những điều lố bịch, được trả công rất hậu hĩnh và cứ tiếp tục ngoi lên được từ đống tro tàn.

Ngay cả sau đại hội đảng toàn liên bang, Rollins vẫn tìm cách để bêu xấu chính ứng cử viên mà cái Super PAC lẽ ra đang ủng hộ. Rollins nói trong chương trình của Laura Ingraham trên đài phát thanh ngày 24/8/2016 rằng: "Nếu ba tuần nữa chúng ta ngồi lại đây sau Ngày lễ Lao động và không có gì thay đổi, chúng ta sẽ có cuộc chiến leo dốc khó khăn." Ông ta nói tiếp, "Hôm nay Trump sẽ thất bại thảm hại."

Ngay cả sau khi có những lời lẽ phản trắc như thế, Rollins vẫn giữ vị trí ở "PAC của nước Mỹ vĩ đại" và tiếp tục bóp nặn khi nó còn giá trị. Ông ta kiếm bộn tiền bằng cách kêu gọi quyên góp cho PAC dù ông ta sẽ thường xuyên tìm mọi cách bêu xấu ứng cử viên mà PAC đó đang ủng hộ trên truyền thông.

Sau bầu cử, anh hề không biết xấu hổ và bất tài này vẫn trả lời phỏng vấn, ca ngợi các cán bộ chóp bu của Trump như Stephen Bannon đã phối hợp bài bản đưa tới thắng lợi của Donald Trump. Rollins lúc nào cũng sẵn sàng và sốt sắng tuôn ra những ý kiến bốc mùi để thấy mình vẫn còn có vai trò.

Với những người phe Trump đang đọc cuốn sách này, tôi khuyên các bạn nên cẩn thận với những kẻ tráo trở như Ed Rollins khi Trump đã vào nhiệm sở. Rollins đã ấp ủ kế hoạch tiếp tục dùng cái chiêu bài lừa đảo "Pro-Trump" PAC trong nhiệm kỳ đầu của Trump, rõ ràng đây là một phương tiện Rollins định sử dụng để khai thác vì lợi ích cá nhân, và để được mọi người biết đến.

Khi tôi thấy Ed Rollins trên truyền hình hoặc đọc email quyên tiền của ông ta, tôi thường nghĩ ông ta giống như Petyr Baelish (Ngón Tay Út) trong bộ tiểu thuyết "Trò chơi Vương quyền" nổi tiếng của George R. R. Martin. Ông ta sẽ làm và nói

bất cứ điều gì để kiếm tiền nhanh, giữ được vị trí thích hợp và vẻ quyền lực. Người đàn ông này sẽ thiêu trụi cả đất nước bằng sự ngu ngốc của mình, chỉ để ông ta có thể cai trị trên đống tro tàn mà ông ta để lại.

Lần sau thấy Ed Rollins trên truyền hình, hãy nhớ ông ta không bao giờ ủng hộ Donald Trump, thậm chí còn công kích Trump vì những lời nói hớ khi trước. Vì vậy phải cẩn thận, phải cảnh giác và có thể chúng ta sẽ cho kẻ vụ lợi này nghỉ hưu từ năm 2017 nếu chúng ta có thể ngăn được nguồn tài chính cũng như nguồn truyền thông xã hội của cái PAC lừa đảo này.

3.

VÒNG 2: TRUMP THẮNG CÁC CUỘC BẦU CỬ SƠ BỘ CỦA GOP

Nếu chúng ta thắng ở Indiana là coi như xong, đúng không? Thế là xong. Sau đó, chúng ta có thể tập trung vào Hillary Dối trá. Chúng ta sẽ khôi phục sự vĩ đại của nước Mỹ. Tôi yêu các bạn. Hãy tới đó và bỏ phiếu vào thứ Ba.

— Donald J. Trump tại cuộc tiếp xúc cử tri ở Indiana, 2/5/2016

Không nghi ngờ gì nữa, người đấu đá mạnh nhất để được đảng Cộng hòa đề cử là Ted Cruz. Chí ít thì đó là điều mà hầu hết người Mỹ nghĩ. Cruz đã dại dột đặt mình vào cuộc đua với Trump. Sau khi các ứng cử viên khác rơi rụng dần từ vòng ngoài, Ted Cruz phải đối đầu trực tiếp với Donald Trump. Vị trí chẳng mấy ai thèm muốn này cũng báo hiệu Cruz lúc đó là người còn lại duy nhất của thứ chủ nghĩa thân hữu cũ đang tự mai một. Đây là lựa chọn khó khăn cho đảng Cộng hòa: Cộng hòa kiểu Trump hay Cộng hòa kiểu Cruz? Cruz không bao giờ được lòng giới lãnh đạo tinh hoa của đảng Cộng hòa ở Washington, những người coi ông là kẻ quá sùng đạo và tự huyễn hoặc. Cruz cũng không có được hình ảnh mạnh mẽ (kiểu Reagan) vốn rất có lợi cho ứng cử

viên Cộng hòa. Ông giống kiểu con trai ngoan của mẹ. Xin đưa một ví dụ nhỏ về thân thế của Cruz để mọi người nhớ điều gì đã làm ông ta bị khinh khi đến vậy.

Sau khi thắng cuộc bầu cử sơ bộ ở Wisconsin với 48% phiếu và 36 đại biểu, Cruz tuyên bố "Để tôi nói điều này: Hillary, sẵn sàng đi. Chúng tôi tới đây!" Lẽ ra Cruz phải biết, người ta không thể được đảng đề cử chỉ dựa trên kết quả một cuộc bầu cử sơ bộ. Sự tự tin cũng qua nhanh như dòng chiến thắng của ông ta. Cruz đã cố làm mọi người thấy ông ta thiếu sự ủng hộ của lãnh đạo đảng Cộng hòa vì là "kẻ ngoài cuộc."[1] Cruz tuyên bố ông không phải là công cụ của giới tinh hoa chính trị cũng giống như Bill Clinton nói với thế giới, "Tôi không có quan hệ tình dục với người phụ nữ đó." Cruz trở nên rất khéo léo trong việc nói một đằng làm một nẻo. Thay vì là "kẻ ngoài cuộc" như ông ta nói, Ted Cruz hoàn toàn là người trong cuộc, là cựu trợ lý cao cấp trong 41 chính sách của Bush, ủng hộ toàn cầu hóa, tốt nghiệp Ivy League và là một chính trị gia chuyên nghiệp trong giới lãnh đạo tinh hoa của đảng Cộng hòa.

TED CRUZ: NGƯỜI TRONG BỘ MÁY LÃNH ĐẠO

Không có ví dụ nào về việc này tốt hơn hành động của "Ngài Ted xứ Calgary" quanh những nhà băng lớn của Wall Street và các khoản tài trợ bí mật cho sự thăng tiến chính trị của ông ta. Cruz ngồi ở mâm trên của những kẻ trong cuộc cốt cán cùng Goldman Sachs và Citibank. Bạn có thể nhớ lại phiên tranh biện gần đây trên *Mạng lưới Kinh doanh* của *Fox* mà Cruz, bằng giọng điệu của "ông Haney từ Cánh đồng Xanh," nói với một trong những người dẫn chương trình: "Câu mở đầu mà Jerry Seib hỏi

1. Nguyên văn: outsider.

về việc cứu các ngân hàng lớn ấy mà, đã không ai trả lời cả. Tôi sẽ cho bạn một câu trả lời: tuyệt đối không." Cruz là kẻ vô lại và bạn mong đợi gì một kẻ vô lại sẽ tiết lộ ai đã bí mật bảo lãnh những khoản vay lớn dễ dàng từ Goldman Sachs và Citibank – *bằng cách trừ vào các tài khoản hưu trí* – để tài trợ cho cuộc chạy đua vào Thượng viện liên bang năm 2012 của ông ta. Những khoản vay mà "Ngài Ted xứ Calgary" quên không khai báo với Ủy ban bầu cử liên bang. Đây chính là các *tài khoản hưu trí* mà cả ông ta và vợ đều *nói* đã rút ra để tài trợ cho cuộc đua vào Thượng viện. Nói cách khác, Ted đã nói dối. Đồng thời, các tài khoản căng phồng của chiến dịch vận động 2016 và hỗ trợ cho các Super PAC đều là tiền của các công ty xăng dầu lớn. Ông ta biết cách chơi trò này.

Và có lẽ hành động đạo đức giả nhất của cái người sinh ở Canada này là vợ ông ta, Heidi, xét kiểu gì cũng là một người vợ và người mẹ đáng yêu, đã được Goldman Sachs tuyển dụng từ 2005. Khi nghỉ việc bà đang là giám đốc điều hành và giám đốc quản lý tài sản tư nhân khu vực. Heidi là thành viên danh giá của Hội đồng Quan hệ Đối ngoại (CFR) thiên tả, những người ủng hộ một chính phủ toàn cầu và Trật tự Thế giới mới. Heidi là một trong 31 thành viên được bầu vào nhóm đặc nhiệm làm ra báo cáo "Xây dựng Cộng đồng Bắc Mỹ." Báo cáo năm 2015 của nhóm này về Tương lai của Bắc Mỹ cùng viết với phó chủ tịch Robert A. Paster lúc đó là giám đốc Trung tâm Nghiên cứu Bắc Mỹ thuộc trường Đại học Mỹ ở Washington DC, người có biệt danh là "Cha đẻ của Liên đoàn Bắc Mỹ" vì ảnh hưởng của báo cáo CFR đối với cuộc gặp thượng đỉnh ba bên giữa người đứng đầu các nước Mỹ, Mexico và Canada. Đỉnh điểm của cuộc gặp là việc Tổng thống George W. Bush tuyên bố thành lập Đối tác An ninh và thịnh vượng Bắc Mỹ" mà không có sự phê chuẩn của Nghị viện.

Heidi không phải người có chức vị lớn trong chiến dịch vận động của Cruz nhưng là một phần không thể tách rời trong những nỗ lực gây quỹ cho chiến dịch. Như *CNN* đưa tin hồi năm ngoái: "bà ấy tận dụng điện thoại theo như cách bà đã làm khi ở Goldman," Chad Sweet, chủ tịch chiến dịch của Cruz, người đã tuyển dụng Heidi vào làm cho ngân hàng đầu tư khổng lồ này nói. Thế mà chúng ta phải tin những ngân hàng lớn ở Wall Street không có ảnh hưởng gì tới Ted Cruz ư? Tại sao Heidi không rút khỏi Goldman Sachs mà chỉ xin tạm nghỉ? Cái đó giống như nói Bill Ayers và Saul Alinsky không có ảnh hưởng gì với Barack Obama. Một kết nối nội bộ làm người ta sửng sốt khác là mối liên hệ của Bush. Có một điều thường bị bỏ qua trong tiểu sử của Heidi trên Wikipedia là việc bà giữ vị trí Phó đại diện thương mại cho Robert Zoellick ở USTR. Ở USTR, Heidi phụ trách về chính sách thương mại Mỹ – Trung Quốc, chính sách mà Trump nhiều lần nói đến.

Ted là bộ óc của George W. Bush khi ông ra tranh cử tổng thống. Là cố vấn chính sách cao nhất, Ted nhăm nhe chức Tổng Chưởng lý trong Thế giới của Bush nhưng đã chấp nhận một vị trí thấp hơn trong Ủy ban Thương mại Liên bang. Ted là người của Bush với các mối liên hệ sâu sắc liên quan tới các thể chế chính trị và tài chính. Ted và Heidi thường nói về cuộc "nên duyên dưới thời Bush" của họ. Họ gặp nhau khi còn là nhân viên của Bush và cuộc gặp đó cuối cùng giúp đưa họ tới hôn nhân. Ted là cố vấn pháp lý trong khi Heidi là cố vấn về chính sách kinh tế, và cuối cùng là giám đốc phụ trách Tây Bán cầu trong Hội đồng An ninh quốc gia dưới thời Condoleezza Rice. Condi đã đóng góp cho chúng ta cuộc chiến tranh giả ở Iraq. Và Chad Sweet, chủ tịch chiến dịch của Ted Cruz là cựu sĩ quan Cục tình báo liên bang Mỹ (CIA). Michael Chertoff, cựu Bộ trưởng An ninh

nội địa của George W. Bush đưa Sweet từ Goldman Sachs về để cơ cấu lại và tối đa hóa dòng thông tin giữa CIA, Cục Điều tra liên bang (FBI) và các thành viên khác của Cộng đồng An ninh quốc gia và Bộ An ninh nội địa (DHS). Chertoff và Sweet cùng thành lập Tập đoàn Chertoff sau khi rời chính quyền. Cho dù Ted có khả năng nói dối không chớp mắt giống kiểu của Nixon và đã cố che giấu sự ủng hộ của ông ta đối với chính sách ân xá và Hiệp định Đối tác xuyên Thái Bình đương (TPP), Cruz đã bị TNS Marco Rubio đóng đinh câu rút trong các phiên tranh biện vòng sơ bộ của GOP. Hành động như một cái gai ở Thượng viện Mỹ là cốt lõi trong những nỗ lực cứng nhắc của Ted nhằm chôn kỹ các mối quan hệ theo trường phái cũ và tái dựng hình ảnh của ông ta như một Jesse Helms thời hiện đại. Nỗ lực giữ hình ảnh là người ngoài cuộc bảo thủ của Cruz trong chiến dịch tranh cử tổng thống là một trò hề. Tất cả chỉ là mưu mẹo – một trò che đậy, nhằm giấu giếm sự thật Cruz là người trong cuộc từ lâu ở Washington với nhiều chức danh trong Trật tự thế giới mới và toàn cầu hóa.

Càng gần cuộc họp của lãnh đạo GOP và bầu cử sơ bộ ở New Hampshire, Cruz và những kẻ giật dây trong đội ngũ Cruz bắt đầu một chiến dịch hung hăng chống Trump. Những người điều hành chiến dịch của Cruz cố sức tìm cách đưa ra những tài liệu giả mạo nói Cruz là người ngoài cuộc thực sự, trong khi cho rằng chính Trump mới là người trong cuộc. Không gì có thể xa sự thật hơn. Theo cách nói đơn giản nhất: giới lãnh đạo tinh hoa không có ảnh hưởng gì tới Trump, không một chút gì. Mặt khác, Cruz mới là kẻ tòng phạm với thể chế, được cả hai đời tổng thống Bush đưa lên và bị Wall Street điều khiển. Cruz trở thành "người ngoài cuộc" ồn ào mới chỉ được bốn năm. Xin đừng hiểu sai ý tôi. Ted Cruz là người thông minh, lọc lõi và tài năng, người đã

tranh cử với một cuộc "chạy đua đường dài." Ông ta rất muốn là một Reagan, nhưng tin tôi đi, ông ta là Nixon – từ việc giữ gìn kỷ luật đảng tới việc khôn khéo chơi trò chơi chính trị. Ted Cruz không phải là người dễ đoán. Heidi Cruz gần đây nói việc chồng bà ứng cử là để nước Mỹ thấy "khuôn mặt của Chúa mà họ tôn thờ." Tuy nhiên, Heidi đã sai vì Ted Cruz làm ta nhớ nhiều hơn tới Elmer Gantry, một linh mục nghèo căm ghét xã hội do tiểu thuyết gia Sinclair Lewis tạo ra những năm 1920. Không, Heidi! Chúng tôi không thấy khuôn mặt Đức Chúa ở Ted Cruz. Chúng tôi thấy một người dường như không có lương tâm, chỉ vì lợi ích cá nhân. Chúng tôi thấy người luôn ra vẻ đức hạnh và triết lý cao siêu, nhưng dưới cái vỏ ngoài ấy lại là một đầu óc của kẻ tội phạm. Chúng tôi thấy một chính trị gia luôn tính toán, người sẽ gian dối, lọc lừa, ăn cắp và kích động sự hỗn loạn để chiến thắng. Chúng tôi thấy một người khôn ngoan bậc thầy trong việc dùng nhóm này chống lại nhóm khác, trong khi tuyên bố mình là người cứu thế thực sự. Và điều đó ngày càng tồi tệ hơn.

Thật sự đáng ngại khi TNS Ted Cruz thông báo Neil Bush, em trai của Jeb và George W. Bush sẽ là chủ tịch phụ trách tài chính của chiến dịch. Neil đã lừa gạt người nộp thuế 1,5 tỉ đô la trong vụ gian lận tiền tiết kiệm và cho vay của Ngân hàng Silverado ở Denver, Colorado những năm 1990. Tuy nhiên, bây giờ Cruz lại thông báo những bổ nhiệm quan trọng hẳn sẽ làm mọi người lo lắng hơn. Cruz thông báo cựu TNS Phil Gramm là cố vấn về kinh tế cho ông ta. Ông này thực sự đã làm kinh tế Mỹ đổ vỡ. Gramm chịu trách nhiệm chính trong việc thông qua đạo luật khả dụng đằng sau cái mọi người suy đoán là bong bóng bất động sản dưới chuẩn đã vỡ vào tháng 9/2008, kịp giúp đưa Barack Obama vào Nhà Trắng. Trước tiên là dự luật Gramm-Leach-Bliley năm 1999, hủy bỏ những yếu tố chính

của Đạo luật Class Steagall thời Đại suy thoái, tách giao dịch đầu tư qua ngân hàng khỏi giao dịch thương mại. Việc bóc tách này – được Tổng thống Clinton ký thành luật với sự hỗ trợ của Robert Rubin và Larry Summers, đã mở toang cửa cho dòng tiền từ các ngân hàng thương mại xối xả đổ vào các loại cổ phiếu có thế chấp bảo đảm, cùng các chương trình tiền tệ phi lý khác. Dự luật thứ hai là Luật Hiện đại hóa Tiêu chuẩn Hàng hóa (CFMA) thông qua năm 2000, giải phóng các giao dịch thương mại phát sinh khỏi sự giám sát thường xuyên. Đây là một dự luật hay ho khác mà chúng ta phải chịu ơn cựu TNS Mỹ Phil Gramm của Texas và thời gian ông bỏ ra để chủ trì Ủy ban Giao dịch Ngân hàng Thượng viện.

1/2/2016: HỘI NGHỊ Ở IOWA

Thứ Ba ngày 26/1/2016, Donald Trump có một quyết định gây tranh cãi là không tham gia phiên tranh biện trên *Fox News* dự kiến sẽ được tổ chức hai ngày sau đó, thứ Năm ngày 28/1 ở Des Moines, Iowa. Những người dẫn chương trình lại là Bret Baier, Megyn Kelly và Chris Wallas – những người đã chủ trì phiên tranh biện vòng sơ bộ đầu tiên của GOP ngày 6/8/2015. Quyết định này đặc biệt gây tranh cãi vì các cuộc họp của lãnh đạo GOP ở Iowa dự kiến tổ chức vào tuần tới, và Trump đang ngang ngửa với Ted Cruz và Marco Rubio trong các cuộc thăm dò luận ở Iowa; cả hai người kia đều đã có nhiều khoản đầu tư lớn cho sân chơi ở bang này. Khi lý giải cho việc không tham gia, Trump cáo buộc *Fox News* đang "chơi" ông, còn hầu hết mọi người đều nghi ngờ Trump vẫn chưa hết hận Megyn Kelly, người mà Trump vẫn gọi là "phóng viên hạng ruồi." Quyết định gây tranh cãi này cho thấy rõ Trump vẫn giữ ý định chơi theo luật riêng của ông.

Thay vì dự phiên tranh biện sơ bộ lần thứ bảy của GOP, Trump tổ chức một sự kiện cạnh tranh ở Des Moines, Iowa, quyên được 6 triệu đô la cho các cựu binh Mỹ, làm Reuters phải đưa tin Trump đã "nâng tầm được sự kiện này với sự khoa trương điển hình."

Đây không phải lần đầu tiên những người dẫn dắt tranh biện bị bẽ mặt. Ngày 30/10/2015 Chủ tịch RNC trong thư gửi phụ trách *NBC News* Andrew Lack thông báo cho hệ thống tin truyền hình này là RNC tạm ngưng quan hệ đối tác với *NBC*, tức là ngăn không cho *NBC* truyền hình một phiên tranh biện vòng sơ bộ của GOP dự kiến tổ chức ngày 26/2/2016, để ngỏ quyền phát sóng cho các hãng khác. RNC đã bực tức với việc *CNBC* xử lý phiên tranh biện của GOP tổ chức ngày 28/10/2015 tại Đại học Colorado ở Boulder. *AP* đưa tin đảng Cộng hòa tức giận trước những gì họ cho là những vấn đề nhỏ nhặt, không quan trọng mà những người dẫn chương trình *CNBC* là Carl Quintanilla, Becky Quick và John Harwood đưa ra nhằm làm các ứng cử viên lúng túng. *AP* đặc biệt lưu ý việc Harwood đã hỏi Trump liệu có phải ông tranh cử "như phiên bản hài hước của chiến dịch tranh cử tổng thống" không.

Kết quả là thứ Hai ngày 1/2/2016, Trump đã thua sát nút Ted Cruz trong cuộc họp lãnh đạo ở Iowa; ông ta được 27,6% phiếu hợp lệ trong các cuộc họp kín, Trump được 24,3% và Rubio được 23,1%. Cùng có những nét riêng biệt của các cuộc tranh đua vòng sơ bộ của GOP, phương thức hội nghị ở Iowa khá phức tạp, bao gồm một loạt các cuộc họp mà ở đó các ứng cử viên cần phải giành được đa số những người ủng hộ trong cuộc họp kín đặc biệt. Việc xác định kết quả cũng phức tạp không kém ở chỗ các cuộc họp kín Iowa lấy theo tỉ lệ phiếu bầu, chứ không phải theo phương thức được ăn cả, ngã về không. Kết quả

là Cruz được tám đại biểu trong khi Trump và Rubio mỗi người được bảy.

Khá bất ngờ, Rubio là ứng cử viên tạo được đà mạnh nhất sau các cuộc họp ở Iowa, cho dù ông ta đứng ở vị trí thứ ba. Việc tin tức truyền thông cho rằng Rubio đã gần ở mức của Trump và Cruz dẫn tới một cuộc quyên góp ồ ạt, chiến dịch của Rubio nhận được hai triệu đô la trong vòng 24 giờ sau bầu cử ở Iowa. Rubio được so sánh với McCain năm 2008 và Romney năm 2012 khi cả hai thua trong hội nghị ở Iowa, nhưng lại thắng trong bầu cử sơ bộ ở New Hampshire một tuần sau đó với màn trình diễn mạnh mẽ giúp đưa cả hai vào tranh chấp đề cử của GOP.

Khi các cuộc thăm dò dư luận trước khi bắt đầu hội nghị ở Iowa cho thấy những người chưa quyết định và người Thiên Chúa giáo dòng Evangelica có xu hướng ngả về Cruz và Rubio, các chuyên gia và truyền thông chính thống lại thấy những dấu hiệu đen tối cho chiến dịch của Trump.

Điều quan trọng cần lưu ý là lịch sử gần đây của các cuộc họp lãnh đạo GOP ở Iowa cho thấy người thắng ở Iowa không nhất thiết sẽ là người sẽ được GOP đề cử. "Chỉ có hai lần trong 40 năm qua, người chiến thắng trong các cuộc họp của lãnh đạo GOP tiếp tục tuyên bố được đề cử trong các cuộc đua không có Tổng thống Cộng hòa đương nhiệm," các phóng viên Bill Barrow và Emily Swanson của *AP* viết. "Nhưng những chi tiết sau chiến thắng của Cruz và việc Rubio lên thứ hạng cao đặt ra những vấn đề lớn về chiến dịch vận động cử tri đi bầu và khả năng ông biến số người ủng hộ qua thăm dò giúp ông dẫn đầu thành những lá phiếu thực sự; và điều đó tăng sức ép buộc Trump phải chiến thắng hôm thứ Ba tới ở New Hampshire, hoặc có nguy cơ phá vỡ chiến lược vận động với tư cách người dẫn đầu đấu trường đang chia rẽ, tất yếu sẽ được đề cử."

Sau những màn trình diễn nghèo nàn của họ ở cuộc họp Iowa, ba ứng cử viên GOP khác với số phiếu ít nhất đã ngừng chiến dịch vận động: TNS Rand Paul, người được một phiếu đại biểu ở Iowa; cựu Thống đốc Mike Huckabee, người đã thắng trong các cuộc họp Iowa năm 2008 và cựu TNS Rick Santorum người đã thắng năm 2012.

"RẤT KHÔNG TRUNG THỰC"

Khi các cuộc họp Iowa đã được tiến hành, Steve King, chủ tịch chiến dịch của Cruz ở Iowa hai lần lên mạng viết bài gây bão. Trong cuộc họp ở Iowa, Ben Carson đã nói với truyền thông ông có thể về nhà ở Florida "thay quần áo" trước khi tới New Hampshire. Việc này đã làm King lên mạng lúc 8:19 tối giờ địa phương ngày 1/2 và viết "Không dự NH (New Hampshire) & SC (South Carolina) đồng nghĩa với bỏ cuộc. Thông tin này mà không đến được những người dự họp là điều quá dở." Rồi một phút sau lúc 8:20, King viết tiếp: "Carson có vẻ đã bỏ cuộc. Những người dự cuộc họp ở Iowa cần biết trước khi họ bỏ phiếu. Tôi hi vọng hầu hết sẽ bỏ cho Cruz." King kết thúc cả hai bài viết với một đường dẫn tới một tweet khác lúc 7:43 cùng tối đó của Chris Moody, phóng viên kỳ cựu của chương trình *Politics* trên *CNN*. Moody viết, "Carson sẽ không tới NH (New Hampshire)/SC (South Carolina) mà sẽ về Florida tắm giặt, nghỉ ngơi. Thứ Năm ông sẽ đến Washington DC dự Bữa sáng cầu nguyện quốc gia."

"Rất không trung thực" là điều Ben Carson gọi chiến dịch của Cruz, vì cái mà ông nghi là chiến lược ném đá giấu tay nhằm làm những người bỏ phiếu cho ông nản lòng trong khi các cuộc họp đang diễn ra. "Từ nhiều tháng nay, chiến dịch của tôi đã sống sót qua nhiều lời dối trá và những trò bẩn thỉu của đối thủ, những

người thường nói ghê tởm trò chơi của tầng lớp chính trị, nhưng thực ra họ lại là những bậc thầy," Carson viết trong một tuyên bố ra ngày hôm sau. "Ngay cả tối nay, các đối thủ của tôi đã dùng đến những trò hề chính trị bằng cách tweet, gửi tin nhắn và nói với lãnh đạo các quận, hạt là tôi đã ngừng chiến dịch vận động – trong một số trường hợp, yêu cầu những người dự họp thay đổi lá phiếu," Carson nói về cuộc họp Iowa tối thứ Hai. Carson cảm thấy chắc chắn đây là trò chơi xấu. "Một trong những lý do tôi tham gia cuộc đua là để ngăn chặn những việc làm lừa dối và phá hoại, những thông tin này chỉ càng làm tôi thêm quyết tâm theo đuổi, chiến đấu 'vì nhân dân' và trả lại cho họ quyền kiểm soát chính phủ," Carson nói.

King bảo vệ những thông điệp trên mạng của mình, nói khi có tin từ Chris Moody của *CNN*, ông đã nói với giám đốc nhân sự của mình: "Chúng ta không thể mời mọi người dự họp và bầu cho một ứng cử viên đang nhiều khả năng sẽ bỏ cuộc." Trump không đồng tình. Ngày 3/2/2016 tờ *Washington Post* đưa tin Trump, người đang đứng thứ hai ở Iowa tuyên bố Cruz cố ý lừa dối cử tri Iowa tối thứ Hai đó, để họ tin ứng cử viên Ben Carson sắp bỏ buộc. Ông kêu gọi xóa bỏ kết quả chiến thắng của Cruz và tiến hành bỏ phiếu lại. "Ted Cruz không thắng ở Iowa; ông ta đánh cắp chiến thắng," Trump viết trên Twitter sáng thứ Tư. "Đó là lý do tất cả các cuộc thăm dò đều sai đến thế, và tại sao ông ta được nhiều phiếu hơn mong đợi. Đểu!" Trong một tweet tiếp theo, ông nói rõ hơn. "Trên cơ sở trò gian lận mà TNS Ted Cruz đã làm trong cuộc họp ở Iowa, hoặc sẽ phải tiến hành một cuộc bầu cử mới, hoặc kết quả của Cruz bị hủy bỏ." Tờ *Washington Post* đưa tin tại hội trường khi việc bỏ phiếu đang được tiến hành ở Iowa, nhân viên của Cruz ở nhiều quận bắt đầu nói với cử tri về việc Carson bỏ cuộc trong một âm mưu rõ ràng là để làm họ không

bỏ phiếu cho Carson, vì một phiếu cho Carson sẽ là một phiếu bầu lãng phí.

Chiến dịch của Cruz đáp trả những tweet của Trump, gọi ông là "kẻ thua cuộc cay cú." Ngày 12/2/2016 *Politico* đưa tin rằng chưa tới 24 giờ Trump đã tweet 6 lần với nhiều kiểu khác nhau, tập trung vào chủ đề "TNS bang Texas không đáng tin." *Politico* lưu ý các tweet của Trump bắt đầu với lời cáo buộc Cruz đang vận động một cách tiêu cực bằng các cuộc gọi tự động. Khi Cruz phủ nhận những lời cáo buộc với các phóng viên trước cuộc tiếp xúc cử tri ở Fort Mill, South Carolina, Trump tweet trả lời: "Chúng tôi nhận được thông tin từ nhiều cử tri là người của Cruz đang quay lại làm những việc bẩn thỉu và gian dối 'cưỡng bức phiếu bầu' của họ. Chúng tôi đang theo dõi!" Trong những lần tweet sau, Trump gắn việc Cruz phủ nhận cưỡng bức phiếu với những lời nói dối của ông ta về Ben Carson. Khi cuộc chiến trên Twitter leo thang, cái tên mà Trump gọi Cruz là Ted "Dối trá" ra đời. "Ted Dối Trá đã ra tuyên bố nói 'Trump và Rubio đứng về phía Obama trong vấn đề hôn nhân đồng tính.'" Trump tweet. "Cruz là kẻ nói dối tồi tệ nhất, hoặc điên khùng hoặc rất gian trá."

TED TRỞ THÀNH "TED DỐI TRÁ" NHƯ THẾ NÀO?

Có bao giờ bạn tự hỏi tại sao Donald Trump lại đặt cho Ted Cruz biệt danh "Ted Dối trá?"

Rõ ràng Trump đã nghĩ Ted nói dối ở vài thời điểm nào đó trong chiến dịch vận động. Tuy nhiên, nếu nói Ted gian dối "ở vài thời điểm" trong chiến dịch vẫn là chưa hết. Ted có thể là kẻ nói dối đê tiện nhất đã từng ra tranh cử tổng thống! Tôi nhận ra điều này ngay khi nó diễn ra, nhưng vì lợi ích của người đọc, tôi sẽ nêu qua vài ví dụ mà tôi đã kiểm tra sự thật trước khi viết.

Ted sẽ làm chúng ta tin ông ta là TNS duy nhất đã đứng lên chiến đấu chống ân xá người nhập cư, Obamacare và Kế hoạch hóa gia đình. Trong cái ông ta mô tả là cuộc chiến chống lại thể chế, ông ta đã kiên quyết, không khuất phục trước sức ép. Những lời hùng biện phục vụ chiến dịch này rất hay, nhưng sự thật lại khác. Ted mô tả cuộc chiến của ông ta chống Marco Rubio, người ủng hộ kế hoạch ân xá đại trà bằng việc nói "Tôi không bao giờ ủng hộ hợp pháp hóa. Tôi dẫn đầu cuộc chiến chống hợp pháp hóa và ân xá (của Rubio)." Cụm từ "không bao giờ ủng hộ hợp pháp hóa" là hoàn toàn dối trá. Ngay từ khi còn làm cho chiến dịch tranh cử của Bush với tư cách cố vấn chính sách về cải cách nhập cư, và sau đó là thành viên ban lãnh đạo "Viện Liên minh Hispanic vì Thịnh vượng" có trụ sở ở Washington, Cruz đã làm việc và dự thảo các chính sách cho phép người nhập cư không có hồ sơ được ở lại Mỹ và theo đuổi tư cách pháp nhân hợp pháp. Mới gần đây vào tháng 1/2013, khi một nhóm tám TNS đưa ra đề nghị cải cách nhập cư trong đó có cả vấn đề quốc tịch, Cruz lẽ ra có thể phủ quyết nó. Ông ta không cam kết, và mấy tháng trời cũng không chịu trả lời câu hỏi ông ta sẽ bỏ phiếu ủng hộ hay chống lại đề nghị ấy.

Rồi Cruz đưa ra một tu chính án trong đó ông ta chủ trương "tư cách pháp nhân không quốc tịch." Sửa đổi đã không được chấp thuận, nhưng Cruz vẫn không thừa nhận ông ta ủng hộ con đường tiến tới hợp pháp hóa. Ông ta vạch chiến lược đứng giữa để có thể xem xét mọi hơn thiệt tùy thuộc vào điều có lợi nhất lúc đó cho mình. Về việc này, mục *Tìm hiểu thực tế* của *Washington Post* vì không có cách nào để khẳng định lập trường của Cruz đã kết luận vào ngày 15/12: "Cruz đặt mình vào vị thế giúp ông ta có vẻ ủng hộ hợp pháp hóa nếu cải cách toàn diện luật nhập cư được thông qua, hoặc tỏ ra chống nhập cư nếu lập trường của

những người theo đường lối cứng rắn có thể sẽ được chấp nhận." Tới tháng 1/2016, Cruz thông báo tất cả các biện pháp ông ta đề nghị trong dự luật là một nỗ lực để phá dự luật. Nói cách khác, nỗ lực của ông ta nhằm thông qua luật "hợp pháp hóa không cần quốc tịch" là mưu mẹo, một trò giả dối như Greta Van Susteren nói trong cuộc phỏng vấn Cruz vào tháng 12/2015. Van Susteren không thể tin nổi điều đó. Bà ngạc nhiên hỏi: "Đó là viên thuốc độc dùng để giết toàn bộ dự luật?" Cruz trả lời "Và nó đã thành công." Loại người nào có thể thêu dệt một chuyện như thế? Nếu ông ta không nói dối trước đó, thì ông ta đang nói dối bây giờ. Một kẻ lươn lẹo. Nó làm một nhà báo cánh tả phải tuyên bố "Cruz là kẻ dối trá ngoạn mục nhất từng tranh cử tổng thống," và thật không may đánh giá đó lại chính xác.

Một lời dối trá khác của Cruz là khi ông ta nói mình chống Wall Street và việc chính phủ giúp các ngân hàng vượt qua khó khăn. Thực tế trong chiến dịch tranh cử, như lúc trước tôi đã viết, khi Heidi vợ Ted tạm nghỉ làm giám đốc điều hành ở Goldman Sachs, thì ngân hàng này vừa nhận được 10 tỉ đô la trợ giúp. Vợ chồng Cruz được vay tiền lợi tức thấp từ Goldman Sachs và Citibank, nhưng không báo cáo chúng. Việc này làm ta nhớ tới tuyên bố của ông ta rằng "toàn bộ thông tin về những khoản vay lớn nhận được để tài trợ cho chiến dịch tranh cử Thượng viện năm 2012 đã được công khai và minh bạch từ nhiều năm." *FactCheck.org* một lần nữa lại tuyên bố những khoản vay này không minh bạch. Cruz không tiết lộ ông ta đã nhận được những khoản vay từ Goldman Sachs và Citibank tổng cộng trong khoảng từ 350.002 đô la đến 750.000 đô la tính tới ngày 9/7/2012. Đó là sau bầu cử sơ bộ của ông ta vào 29/5/2012, và sau khi ông ta đã đổ vào chiến dịch gần một triệu đô la. Cruz nhận một khoản vay từ Goldmann Sachs khoảng từ 100.001 đến 250.000 đô la cho

chiến dịch vận động 2012, nhưng nó không được báo cáo trong khai báo tài chính mãi tới 15/5/2013 – lúc đó ông ta đã là TNS Mỹ. Như *FactCheck.org* nhấn mạnh, trong cả hai báo cáo, Cruz không thông báo những khoản vay cho chiến dịch vận động. Điều này luật đạo đức không đòi hỏi vì những hình thức này chỉ đơn giản là để tiết lộ các nguồn tài chính cá nhân (tài sản, tiền nợ phải trả, vân vân). Nhưng lẽ ra ông ta phải báo cáo việc sử dụng những khoản vay này cho chiến dịch vận động trong các báo cáo riêng về chiến dịch vận động với Ủy ban Bầu cử Liên bang. Ông ta đã không làm việc đó.

Cruz đã nói nhiều về những phẩm chất giúp ông ta xứng đáng trở thành tổng thống, đặc biệt là trong tầm ngắm bổ nhiệm vào Tòa án Tối cao; ông ta đã có tranh tụng về chín vụ án trước Tòa án Tối cao, và như chiến dịch vận động của ông ta nói trong quảng cáo, ông ta thắng tất cả. Theo *FactCheck.org* thì điều này không đúng. Quả là Cruz có tranh tụng về chín vụ án nhưng chỉ thắng hai, số còn lại thua hoặc được thông qua một phần.

Ngay trước cuộc họp lãnh đạo ở Iowa vào tháng Hai, cử tri nhận được một thứ giống như tài liệu của chính phủ gửi qua bưu điện. Với ngôn từ chính thức đao to búa lớn như "Cảnh báo Bầu cử" và "Vi phạm của Cử tri," bảng thông báo có vẻ là một báo cáo về sự tham gia của cử tri trong các cuộc bầu cử gần đây. Thông báo đó có thể thích hợp nếu bỏ phiếu là bắt buộc theo luật định, nhưng ở Iowa bầu cử là tự nguyện, nên không gì có thể biện minh cho việc đe dọa cử tri là họ có thể vi phạm nghiêm trọng luật bầu cử nếu không có mặt trong hội nghị ở Iowa. Người nhận và hàng xóm của người nhận được phân loại, F là "không" nếu việc tham dự của họ trong các cuộc bầu cử gần đây là không trọn vẹn. Ngôn từ trong bản thông báo ám chỉ Bộ trưởng phụ trách đối ngoại Iowa và/hoặc thư ký bầu cử quận có trách nhiệm viết

thư theo "hồ sơ công khai chính thức." Điều đó không đúng. Bộ trưởng phụ trách đối ngoại đảng Cộng hòa của Iowa Paul Pate nói với *Daily Mail*, thông cáo của Cruz "đã nói sai về vai trò của văn phòng tôi, và tệ hơn đã nói sai về luật bầu cử của Iowa." Cruz đáp trả, nói ông sẽ không xin lỗi và sẽ "sử dụng mọi công cụ có thể để kéo người Iowa tới các cuộc bỏ phiếu."

Thậm chí Cruz còn nói dối về một cuộc trao đổi của ông ta và vợ liên quan đến việc tài trợ chiến dịch vận động. Ông ta nhớ lại lúc nói với vợ mấy tuần trước vòng bầu cử sơ bộ Thượng viện, khi ông ta đang tụt lại sau trong các cuộc thăm dò. "Em yêu. Anh muốn mình bỏ toàn bộ tài sản vào chiến dịch." "Điều làm tôi ngạc nhiên, lúc đó và cả bây giờ, là Heidi đã trả lời sau sáu mươi giây, 'Em hoàn toàn đồng ý' mà không hề do dự." Heidi Cruz lại kể một câu chuyện khác hẳn. Bà ta nói với *Politico* rằng "muốn ông ấy trước hết hãy quyên tiền ở đâu đó đã để biết chắc có người đang ủng hộ ông ấy." Và rồi thậm chí "bà đề nghị họ không ném toàn bộ tiền vào chiến dịch, trừ phi phân biệt được chiến thắng và thất bại." Có quá nhiều lời dối trá tuôn ra từ miệng Ted, đến nỗi sẽ cần cả một cuốn sách để liệt kê chúng. Người ta tự hỏi không biết Cruz học được ở đâu tài nói dối ấy.

"TRƯỜNG CA" FIDEL CASTRO: "RAFAEL DỐI TRÁ" SẢN SINH RA "TED DỐI TRÁ" NHƯ THẾ NÀO?

Chẳng phải tìm đâu xa hơn cha ông ta, Rafael Cruz. Ông này đã nói dối về mọi chi tiết của cuộc đời mình. Ông ta đã dựng lên câu chuyện khác, hoàn toàn bịa đặt về đời mình để rao giảng việc ông ta đã được Chúa Jesus cứu rỗi từ đói nghèo trở nên giàu có, rồi lại trở về đói nghèo thế nào – một sự bịa đặt tinh vi mà Ted thường kể lại và tô vẽ thêm. Thêm thắt cho sự gian dối? À, vâng. Tại sao không? Ông già Cruz kể nhiều về chuyện đã lớn lên

trên đất Cuba bị áp bức và quân phiệt dưới chế độ của Fulgencio Batista. Năm 14 tuổi ông ta tham gia "cách mạng" và suốt bốn năm liền tham gia vào việc "phá hoại, tuyên truyền, tập sử dụng vũ khí, vân vân và vân vân." Về sau ông ta nói "bị bắt và đánh đập dã man, cứ bốn tiếng lại bị tra tấn một lần suốt bốn ngày liền." Vào đêm thứ tư, ông ta bị đấm đá và đánh đập đến bất tỉnh, được dẫn giải quanh Matanzas (thành phố nơi ông ta bị giam giữ) nên ông ta có thể "thấy những gì ông sẽ không còn được thấy khi họ giết ông." Sáng hôm sau, điều kỳ diệu đã xảy ra khi họ thả ông ta, nói họ sẽ bắt ông ta nếu có thêm những vụ đánh bom. Ted tô vẽ thêm, nói cha ông ta bị đánh gãy hàm răng trên. Chuyện kể tiếp là cha của Rafael đánh xe chở con trai từ trại giam về nhà. Một giờ sau, một phụ nữ bí ẩn của "thế giới bí mật" bảo Rafael phải rời Cuba. Ông ta từng là học sinh đạt toàn điểm A ở trường phổ thông, vì thế ông ta quyết định tới học đại học ở Mỹ. Ông ta viết ba lá thư cho các trường đại học và một trường đã nhận. Rồi Rafael ba chân bốn cẳng tới đại tới Sứ quán Mỹ và được cấp visa sinh viên bốn năm. Một người bạn của gia đình đã hối lộ ai đó trong chính phủ để đóng dấu vào hộ chiếu Cuba của Rafael. (Sau này Rafael đổi thành "tôi thuyết phục chính phủ Cuba để tôi rời đất nước bằng visa sinh viên"). Rồi ông ta nấp trong xe của cha, trên sàn ghế sau và được đưa xuống phà đi Key West, Hoa Kỳ. Có quá nhiều lỗ hổng và dối trá trong bản trường ca này, đến nỗi nghe mà ớn. Theo tác giả Paul LeBon, người đã có gần 60 năm phát triển tình bạn sâu sắc với các anh hùng cách mạng thực sự ở Cuba và gia đình họ, câu chuyện của Cruz là một đống những lời dối trá."

Cách mạng đã không nổ ra khi Cruz 14 tuổi đang học lớp chín. Mãi tới năm 1957, cuộc cách mạng của Castro mới thật sự bắt đầu khi Cruz 18 tuổi. Từ 1953 đến 1957 không có

cuộc cách mạng nào đang diễn ra. Cách mạng chỉ là cuộc tấn công một ngày của Castro và những người ủng hộ ông ta vào Trại lính Moncada ngày 26/7/1953, và bị quân của Batista đập tan. Rất nhiều người bị chết và Castro bị đày sang Mexico năm 1955. Không có học sinh trung học nào tham gia vụ đó. Thực tế, cuộc tấn công Moncada còn xảy ra trước khi Rafael Cruz vào học lớp chín.

Theo những người Cuba có mặt lúc đó, chính sách của Batista không phải là tra tấn tù nhân, trừ phi là tù nhân giá trị cao được coi là có những thông tin quý giá. Quy định của họ là lôi tù nhân ra xử bắn. Rafael nói dối về việc bị bắt và bị tra tấn. Nếu bị tra tấn dã man đến thế (ông ta chưa bao giờ mô tả thế nào), làm sao ông ta có thể được đi một chuyến du ngoạn để thấy đèn thành phố vào đêm thứ tư ông ta bị giam giữ? Rồi còn việc sáng hôm sau ông ta được thả? Người cha đánh xe đến đưa ông ta về nhà? Lại còn các vết thương, xương sườn gãy, hàm bị vỡ, mặt mày thâm tím sưng húp? Họ có dí xì gà cháy vào người ông ta không? Hãy nhớ là cứ bốn tiếng là ông ta lại bị tra tấn, liên tục suốt bốn ngày. Người lớn thường gục ngã trước những đòn tra tấn. Ông ta là đứa trẻ chẳng có địa vị gì trong cách mạng, giả như chúng ta cứ tin đó là con người cách mạng đi. Làm sao ông ta có thể duy trì được bảng điểm toàn A trong những năm học ở trường, khi nói rằng thời gian đó đang ở cách xa hàng trăm dặm, chiến đấu cho cách mạng? Một đứa trẻ 14 đến 17 tuổi không thể vừa đến trường, vừa tham gia cuộc chiến (mà lúc đó không xảy ra) ở rất xa. Mà làm cách nào Rafael Cruz biết các trường đại học ở Mỹ mà viết thư tới. Ông ta bảo rằng mình không nói được một chữ tiếng Anh nhưng vẫn viết được thư xin nhập học. Ông ta không gửi bảng điểm, không chứng minh tài chính, không có đơn ứng tuyển, chỉ cần hai tháng trước khi năm học bắt đầu. Rồi ông ta được chấp nhận trong vòng vài tuần? Làm thế nào mà được vậy?

Về visa học sinh bốn năm mà ông ta được Sứ quán Mỹ cấp, visa học sinh được cấp mỗi năm một lần và phải đáp ứng một số yêu cầu nhất định. Năm 1957, người xin cấp visa sinh viên đòi hỏi phải có đủ tiền để trang trải chi phí. Người xin cấp phải thông thạo tiếng Anh để có thể theo hết khóa học. Theo chính lời kể của Cruz, ông ta chỉ có 100 đô la và không biết tiếng Anh. Dù thế nào, ông ta cũng sẽ bị từ chối visa sinh viên một năm. Theo một luật sư Cuba am hiểu những vấn đề này, xin visa sinh viên ở Sứ quán Mỹ tại Cuba đòi hỏi thời gian dài. Phải có giấy hẹn. Đúng hẹn, người xin visa phải đích thân đến. Sau đó Sứ quán Mỹ phải kiểm chứng thông tin. Rồi phải một cuộc hẹn nữa để hoàn tất giấy tờ.

Cruz nói có người đã hối lộ một quan chức để đóng dấu xuất cảnh vào hộ chiếu của ông ta. Thì cứ cho là thế. Rồi câu chuyện lại chuyển từ hối lộ sang việc Rafael Cruz thuyết phục một quan chức cho phép ông ta đi. Tại sao Rafael Cruz phải nấp trong xe của cha nếu ông ta được phép đi?

Câu chuyện càng ngày càng khó tin khi Cruz kể lại ông ta vào Mỹ thế nào và tới Austin, Texas ra sao. Ông ta nói trong vòng 24 tiếng, trường đại học đã gửi ông ta tới cơ quan Di trú và Quốc tịch Mỹ (INS), ở đó ông ta nhận được thẻ An sinh xã hội – tất cả chỉ trong vòng 24 tiếng? Nhưng Rafael cũng kể với chúng ta ông ta không nói được tiếng Anh, nhấn mạnh rằng ông ta tới một đất nước xa lạ nơi ông ta không biết ai, phải tự mình bươn chải kiếm sống. Ông ta nhận giấy tờ của ông ta ở đâu? Là người nước ngoài, làm sao ông ta lại có thẻ An sinh xã hội, chưa nói đến việc được cấp chỉ trong 24 giờ? Ông ta trả học phí bằng cách nào?

Về tiếng Anh, câu chuyện của ông ta tự mâu thuẫn khi kể: "Tôi nghe lời khuyên của giáo viên tiếng Anh ở Cuba. Tôi thường ngồi hàng giờ trong rạp chiếu phim, xem đi xem lại một

bộ phim. Trong một tháng, tôi đã luyện nói được tiếng Anh." Những lời này nực cười đến mức không thể diễn tả bằng lời! (Chỗ nào ở Cuba chiếu phim Mỹ?) Tôi nghĩ ông ta không nói được tiếng Anh. Tôi nghĩ ông ta đã chiến đấu trong cuộc cách mạng bốn năm thay vì đến trường học. Làm sao một người có thể học một ngoại ngữ chỉ bằng việc xem đi xem lại một bộ phim suốt một tháng?

Vì vậy, ý tôi là Ted Cruz đã học được cách nói dối từ cha mình. Cha nào thì con nấy. Ted kể đi kể lại câu chuyện hoang đường này để minh họa cho cách đạt được giấc mơ Mỹ. "Hãy nhìn gương cha tôi." Tào lao, vớ vẩn.

Ted Cruz ủng hộ những chuyện dối trá của cha mình, thường bịa thêm những điều dối trá mới, như nói với người nghe rằng cha mình là một linh mục ở Dallas. Điều này hơi lạ vì Rafael Cruz chưa bao giờ nói mình là linh mục. Nếu đúng ông ta là linh mục, ông ta đã học trường dòng nào, hay học thần học ở đâu? Giáo xứ của ông ta ở đâu? Kết luận đáng buồn là cả Rafael và con trai Ted Cruz đều là những nghệ sĩ chuyên nghiệp hạng rẻ tiền nhất.

Sự thật là Rafael Cruz sinh trong một gia đình trung lưu khá giả có quan hệ với chính quyền. Khi đã ở Mỹ, ông sinh được hai người con trong khi theo học ở Austin. Sau khi có con, Rafael bỏ rơi gia đình chạy sang Canada. Người "phụ nữ khác" ở Canada sinh thêm cho ông hai người con, một người trong số đó là Ted Cruz.

9/2/2016: BẦU CỬ SƠ BỘ Ở NEW HAMPSHIRE

Sau khi thua sát nút Cruz ở Iowa, chiến dịch vận động của Trump nhanh chóng thay đổi chiến lược cho bầu cử sơ bộ New Hampshire sẽ được tổ chức tám ngày sau đó vào ngày 9/2/2016.

Những người trong chiến dịch vận động của Trump miễn cưỡng thừa nhận việc Trump không tham dự phiên tranh biện của *Fox News* tổ chức ở Des Moines trước các cuộc họp kín của lãnh đạo ở Iowa nhiều khả năng sẽ có hại cho ông. Cũng rõ ràng là Cruz đã coi trọng các cuộc họp kín Iowa hơn Donald Trump, điều này được phản ánh trong lượng thời gian và tiền bạc mà chiến dịch của Cruz góp vào việc xây dựng tổ chức ở Iowa. Trump cần phải cho thấy ông có thể biến những đám đông ông lôi kéo được tới các cuộc tiếp xúc cử tri thành những lá phiếu thắng cử. Trump tăng số sự kiện đã lên kế hoạch hằng ngày ở New Hampshire, và nỗ lực thu hút được hàng chục đơn vị địa phương ủng hộ. "Tổ chức New Hampshire của Trump từ nhiều tháng có vẻ đã mạnh hơn chiến dịch mà ông tổ chức ở Iowa. Ông đã có được hàng chục đơn vị địa phương ủng hộ, và các trụ sở chiến dịch của ông ở Manchester rất lớn với rất nhiều nhân viên và tình nguyện viên thực hiện các cuộc gọi," *AP* đưa tin. "Trump vẫn dẫn đầu trong các cuộc thăm dò dư luận ở bang thường được coi là khu vực thân thiện hơn với những doanh nhân tỉ phú. Cử tri có xu hướng thích những ứng cử viên ôn hòa hơn, nên ở đây ông hòa hợp một cách tự nhiên hơn là ở Iowa đông người theo dòng Evangelica, dù ông đã nỗ lực kêu gọi nhóm này."

Tại phiên tranh biện của GOP do *ABC* chủ trì tổ chức ở Đại học Saint Anselm ở Manchester, New Hampshire ngày 6/2/2016, Rubio đã phạm một sai lầm chiến thuật nghiêm trọng. Đây được cho là "một trong những đêm tồi tệ nhất suốt toàn bộ chiến dịch của ông" vì Rubio đã lặp lại chính mình tới ba lần trong cuộc trao đổi kéo dài, chật vật tự bảo vệ bản thân trước Thống đốc bang New Jersey Chris Christie, người đã cố ý đâm chọt vào sự non kinh nghiệm của Rubio. Những lời làm người ta phật ý mà Rubio nhiều lần nhắc lại từng chữ khi trả lời Christie là: "Cuối

cùng là thế này. Quan niệm cho rằng Barack Obama không biết ông ta đang làm gì là không đúng. Ông ta biết chính xác mình đang làm gì." Đến lần nhắc lại thứ tư, Christie chặn ngang: "Đó là cái Washington DC đang làm. Động thái đầu tiên với những thông tin không đúng và không đầy đủ, rồi bài nói thuộc lòng dài 25 giây ông ta đều làm theo cố vấn cả." Khán giả trong phòng vỗ tay. Christie nói tiếp: "Ông thấy không, Marco. Nó là thế này. Khi ông là Tổng thống Mỹ, khi ông là Thống đốc bang, bài diễn văn thuộc lòng dài 30 giây của ông về sự vĩ đại của nước Mỹ cuối cùng không giải quyết được việc gì cho ai cả. Họ hi vọng ông phải dọn băng tuyết. Họ hi vọng ông mở cửa trường học. Và khi thảm họa thiên tai tồi tệ nhất trong lịch sử xảy ra ở bang, họ hi vọng ông tái thiết bang này, và đó là những gì tôi đã làm." Christie kết thúc lời chỉ chiết bằng cách nói thêm: "Chẳng có cái nào trong những thứ đó xảy ra trên sàn Thượng viện Mỹ. Đó là một công việc tốt, tôi rất vui vì ông chạy đua vào đó, nhưng nó không giúp chuẩn bị để ông làm tổng thống Mỹ."

AP phán một câu chống lại Rubio sau tranh biện New Hampshire mà hẳn là không ứng cử viên tổng thống nào muốn nghe. "Rubio đã trải qua giây phút tồi tệ nhất trong tranh biện bầu cử tổng thống vào thời điểm tệ hại nhất, đã ngã đau khi buộc phải trả lời vấn đề cơ bản mà các đối thủ nêu ra: liệu ông có đủ kinh nghiệm cần thiết để đứng đầu đất nước," *AP* viết. "Đó là giây phút then chốt với Rubio ba ngày trước cuộc đua tranh ở New Hampshire, nơi ông hi vọng đánh bật Christie, Bush và Thống đốc Ohio John Kasich ra khỏi cuộc chơi. Thậm chí nếu nó không làm thay đổi đáng kể màn đấu đá ở New Hampshire, giây phút này làm tăng những băn khoăn về sự sẵn sàng của Rubio để chiến đấu với Hillary Clinton trong phiên tranh biện liên bang."

Trump thắng vòng sơ bộ New Hampshire với 35,2% số phiếu, dễ dàng vượt qua Kasich ở vị trí thứ hai với 15,7%, Cruz thứ ba với 11,6% và bỏ xa người về vị trí thứ năm Rubio với 10,5%. Vì không đạt được mức tối thiểu 10% số phiếu để có đại biểu từ bang của họ, hoặc đủ tiêu chuẩn cho vòng tranh biện tiếp theo do *CBS* chủ trì, Carly Fiorina, Chris Christie và Jim Gilmore đều ngừng chiến dịch vận động, và đấu trường chỉ còn sáu ứng cử viên. Trong một cuộc đua tính theo tỉ lệ phiếu, Trump được 11 đại biểu, Kasich được 4, Cruz và Rubio mỗi người được 2. Với thắng lợi được coi là thuyết phục, cuộc tranh đua ở vòng sơ bộ GOP thu hẹp lại, chỉ còn Trump đối đầu với Cruz, Rubio, Kasich, Carson và Bush.

Vòng đầu của các cuộc bầu cử sơ bộ sớm kết thúc ở South Carolina ngày 20/2/2016, sau đó là Nevada ngày 23/2/2016. Trump lại dễ dàng chiến thắng, được 32,5% phiếu để có 50 đại biểu trong cuộc đối đầu "được ăn cả" ở bang South Carolina, và 45,7% ở Nevada nơi ông có thêm 14 đại biểu trong cuộc đua tính theo tỉ lệ phiếu bầu.

Vào cuối vòng bầu cử sơ bộ ở Nevada, đấu trường nhanh chóng thu hẹp chỉ còn Trump đối đầu với Cruz và Rubio vì Bush rút sau South Carolina, trong khi Kasich và Carson không đủ 10% phiếu ở cả hai bang.

Đến lúc này, Trump dẫn đầu với 82 đại biểu, so với 17 của Cruz và 16 của Rubio – vẫn còn thiếu nhiều mới đủ 1.237 đại biểu cần để thắng cuộc bầu cử đầu tiên.

TRUMP ĐỐI ĐẦU CRUZ: NHỮNG LỜI LĂNG MẠ

Khi chiến dịch nóng dần lên, Trump và Cruz bắt đầu một loạt lời qua tiếng lại. Ngày 23/9/2016, trên tạp chí Time Katie

Reilly tập hợp lại 14 lần Donald Trump và Ted Cruz lăng mạ nhau. Danh sách của bà như sau:

1. **Trump: "Cruz còn xấu xa hơn cả Hillary."** Trump nói về Cruz ngày 20/1, "Cruz là một công dân Canada nhưng ông ta lại bảo 'Ô, tôi không biết việc đó.' Tại sao ông ta không biết việc đó? Rồi về các khoản vay ngân hàng. 'Ô, tôi không biết việc đó.' Thông minh lắm! Ông ta không biết việc đó ư? Hừ! Nếu bạn nghĩ một chút bạn sẽ thấy cái kiểu đó còn xấu xa hơn cả Hillary".

2. **Trump: "Sao Ted Cruz có thể là người Thiên Chúa dòng Evangelica được?"** Trump tweet vào ngày 12/2: "Sao Ted Cruz có thể là người Thiên Chúa dòng Evangelica được, khi ông ta nói dối như cuội và vô cùng không trung thực?"

3. **Trump: "Ông là kẻ dối trá nhất"** Trump nói với Cruz trong phiên tranh biện sơ bộ ngày 13/2: "Ông là kẻ dối trá nhất. Có lẽ ông còn tồi tệ hơn cả Jeb Bush." "Một gã xấu xa. Giờ tôi biết tại sao ông ta không được đồng nghiệp nào ủng hộ."

4. **Trump: "Tôi sẽ nói hết về chuyện của vợ ông!":** "Ted 'Dối trá' vừa sử dụng một ảnh quảng cáo cho GQ của Melanie. Cẩn thận, Ted 'Dối trá', nếu không tôi sẽ kể hết chuyện về vợ ông!" Trump tweet ngày 22/3.

5. **Cruz: "Đàn ông thực thụ không công kích phụ nữ."** "Donald! Đàn ông thực thụ không công kích phụ nữ. Vợ ông là một phụ nữ đáng yêu, và Heidi là tình yêu của đời tôi," Cruz tweet ngày 24/3 sau khi Trunp chia sẻ một so sánh không hay về Melanie Trump với Heidi Cruz.

6. **Cruz: "Donald! Ông là đồ hèn đạo đức giả."** "Không thể chấp nhận một kẻ bắt nạt cao lớn, to mồm ở New York công kích vợ tôi. Không thể chấp nhận việc ông ta nói những lời xúc phạm, viết các tweet xấu xa – và tôi không biết ông ta làm gì lúc đêm khuya, nhưng ông ta có xu hướng làm những việc này vào khoảng 11:30 hằng đêm, tôi cho rằng đó là khi nỗi sợ của ông ta tới đỉnh điểm," Cruz nói ngày 24/3. "Tôi thường không hay tức giận. Nhưng ông gây sự với vợ tôi, ông gây sự với các con tôi, tôi sẽ không cho qua. Donald! Ông là một thằng hèn. Hãy để Heidi yên!"

7. **Cruz: "Luôn đáng hổ thẹn."** "Cách hành xử đáng hổ thẹn của Donald Trump không xứng với Phòng Bầu dục, đó không phải người mà chúng ta đang tìm kiếm, và chúng ta sẽ không thuận theo," Cruz tweet ngày 25/3.

8. **Cruz: "Đề cử Donald Trump sẽ là thảm họa":** "Đề cử Donald Trump sẽ là thảm họa. Việc đó sẽ trao Nhà Trắng cho Hillary Clinton," Cruz tweet ngày 29/3.

9. **Cruz: "Phần tử rất tự do của chính quyền":** "Cuộc đua này đơn giản. Donald Trump và Hillary Clinton là những phần tử rất tự do của chính quyền," Cruz tweet ngày 26/4.

10. **Trump: "Cha của Cruz nghe chừng liên quan tới vụ ám sát JFK":** "Cha của ông ta đã ở chỗ Lee Harvey Oswald trước khi Oswald – bạn biết đấy, bị bắn chết. Ý tôi là toàn bộ việc này rất buồn cười," Trump nói về cha Cruz, ông Rafael trong phỏng vấn ngày 3/5. "Ông ta đang làm gì với Lee Harvey Oswald ngay trước khi hắn chết? Trước vụ nổ súng? Thật kinh khủng."

11. **Cruz: "Người đàn ông này là kẻ nói dối bệnh hoạn"** "Người đàn ông này là kẻ nói dối bệnh hoạn. Ông ta không biết sự khác nhau giữa sự thật và dối trá. Mọi thứ từ miệng ông ta tuôn ra hầu như đều dối trá, và tôi cho đây là một biểu hiện tâm thần rõ ràng; phản ứng của ông ta là cáo buộc mọi người đều nói dối," Cruz nói với các phóng viên hôm 3/5. "Người này không thể biết đâu là sự thật, nhưng ông ta lại còn kết hợp nó với bệnh ái kỷ – mức độ ái kỷ thậm chí vượt ngoài sự tưởng tượng của đất nước này. Donald Trump tự yêu bản thân đến nỗi Barack Obama nhìn ông ta rồi phải thốt lên: 'Công tử bột, anh làm sao thế?' rồi bỏ đi." "Người này là kẻ hoàn toàn vô luân. Đạo lý không tồn tại với ông ta," Cruz nói thêm. "Donald là kẻ chuyên bắt nạt... kẻ bắt nạt đến từ cái hang bất an sâu hun hút."

12. **Cruz: "Hãy bầu cho lương tâm":** "Và với những người đang nghe, tháng 11 này xin đừng ở nhà," trong bài nói tại Đại hội toàn quốc đảng Cộng hòa ngày 20/7, Cruz từ chối không ủng hộ Trump. "Nếu yêu đất nước này và yêu con cái bạn, tôi biết các bạn có yêu, hãy đứng dậy và lên tiếng, hãy bỏ phiếu cho lương tâm, bỏ phiếu cho ứng cử viên mà bạn tin tưởng sẽ bảo vệ tự do của chúng ta và trung thành với Hiến pháp."

13. **Cruz: "Tôi không có thói quen ủng hộ người đã công kích vợ và cha tôi,"** "Tôi không có thói quen ủng hộ người đã công kích vợ và cha tôi," Cruz từ chối ủng hộ Trump trong bài nói của mình trước đại hội toàn quốc ngày 21/7. "Bạn nghĩ thế nào nếu đứng lên nói 'bầu cho lương tâm,' và những kẻ ủng hộ mất hết lý trí của người được đề cử bắt đầu la hét 'láo quá,'" Cruz

nói. "Nếu chúng ta không thể làm nhân dân Mỹ thấy bầu cho người được đảng đề cử là phù hợp với lương tâm, phù hợp với bảo vệ tự do và trung thành với Hiến pháp, thì chúng ta sẽ không chiến thắng và chúng ta không đáng được chiến thắng."

14. **Trump: "Ông ta có thể phá hỏng sự nghiệp chính trị của mình"** "Thành thực mà nói, ông ta có thể phá hỏng sự nghiệp chính trị của mình. Tôi thấy rất dở. Tôi cảm thấy rất dở. Và bạn biết đấy, lát nữa thôi ông ta sẽ tới ủng hộ. Ông ta sẽ làm thế vì ông ta không có lựa chọn nào khác. Nhưng tôi không muốn sự ủng hộ của ông ta. Có khác gì đâu? Tôi không muốn sự ủng hộ của ông ta. Tôi đã có rất nhiều rồi – Ted, hãy ở nhà, nghỉ ngơi và tận hưởng đi," Trump nói tại cuộc họp báo ngày 22/7.

THÁNG 3/2016: MỘT THÁNG CÓ HAI SIÊU THỨ BA

Ngày 1/3/2016 được gọi là Siêu Thứ Ba I. Mười một bang sẽ tiến hành bỏ phiếu với 595 đại biểu trong các cuộc bỏ phiếu sơ bộ của GOP, tức là gần một nửa số 1.237 đại biểu cần để bảo đảm chiến thắng trong vòng bỏ phiếu đầu ở RNC, Cleveland vào tháng Bảy.

Gần tới Siêu Thứ Ba, Trump gọi cho chương trình *Good Morning America* (Chào nước Mỹ) của *ABC* để một lần nữa bác bỏ âm mưu của truyền thông gắn ông với kẻ theo thuyết ưu việt da trắng David Duke, người đã từng là lãnh đạo của đảng 3K[1] có trụ sở ở New Orleans. Sau khi phủ nhận không có quan hệ với David Dude, Trump nói với hãng tin này: "Không ai làm nhiều việc cho bình đẳng chủng tộc hơn tôi." Đây là một vấn đề vẫn

1. Ku Klux Klan(3K): tên một hội kín ở Mỹ.

đeo bám Trump, ví dụ *Washington Post* xới lại những bình luận của Trump về David Duke từ năm 1991 để lập luận Trump "nhìn chung đã không có những tuyên bố lên án mạnh mẽ quan điểm của Duke."

Tranh cãi bắt đầu ngày 29/2/2016 khi Jake Tapper của *CNN* trong cuộc phỏng vấn Trump đã thúc ông phải "công khai lên án chủ nghĩa phân biệt chủng tộc của Duke, một ông lớn của đảng 3K," thúc giục Trump khẳng định không muốn phiếu của David Duke, hoặc phiếu của bất cứ kẻ ủng hộ thuyết ưu việt da trắng nào trong bầu cử 2016. Theo *Washington Post*, Trump trả lời Tapper, khẳng định: "Tôi không biết gì về David Duke. Đủ rồi chứ? Tôi không biết những gì anh đang nói về sự ưu việt của người da trắng. Vậy đấy, tôi không biết. Tôi không biết – anh ta ủng hộ tôi, hay chuyện gì thế này? Bởi vì tôi không biết gì về David Duke. Tôi không biết gì về những người theo thuyết ưu việt da trắng."

Nhưng đến Siêu Thứ Ba I, truyền thông chính thống vẫn bám lấy tin đó, cảm thấy vấn đề này sẽ chia rẽ Trump với cử tri Mỹ gốc Phi. Tapper chỉ đang thực hiện trò chơi kinh điển "nói hớ" khi ông ta cố tạo tranh cãi về David Duke, người thực sự chỉ ngẫu nhiên được nhắc thoáng qua trong hàng ngàn cuộc phỏng vấn của Trump với truyền thông từ 1991. Đôi khi được hỏi trên truyền hình hay đài phát thanh, Trump thừa nhận David Duke đang thu hút được tình cảm sâu đậm của rất nhiều người ở miền trung nước Mỹ; họ cho chương trình cực tả đang thống trị đảng Dân chủ từ những năm 1960 đã không chú ý đúng mức đến nhu cầu chính đáng của những người thuộc tầng lớp lao động Mỹ. Trump lúng túng trước những câu hỏi của Tapper, chính xác vì đột nhiên bị hỏi về vấn đề David Duke. Trump không vận động David Duke ủng hộ, và Trump không có ý định o bế

chủ nghĩa phân biệt chủng tộc của những người theo thuyết ưu việt da trắng. Nhưng câu hỏi của Tapper là để gắn cho Trump và những người ủng hộ ông cái mác ngầm đồng tình với đảng 3K, căm ghét tất cả các cộng đồng thiểu số, dân nhập cư và Hồi giáo.

Mặc dù truyền thông chính thống quyết ủng hộ Clinton gài bẫy làm Trump phân tâm trong trò nghi binh "nói hớ," miền trung nước Mỹ thấy rõ trò này, và các cuộc bầu cử tiếp tục ủng hộ Trump là người dẫn đầu cuộc đua của GOP. Khi các cuộc bầu cử sơ bộ kết thúc, Trump ra về với bảy bang và 255 đại biểu, chiến thắng ở Alabama, Arkansas, Georgia, Masschusetts, Tennessee, Vermont và Virginia. Cruz đứng thứ hai với ba bang và 218 đại biểu, thắng ở Alaska, Oklahoma và Texas. Rubio về thứ ba, chỉ thắng ở một bang là Minnesota, nhưng có thêm 96 đại biểu. Kasich được 21 đại biểu, mặc dù ông không thắng ở bang nào. Carson người không đứng cao hơn người về thứ ba trong bất cứ bầu cử ở bang nào đã ngừng đua sau khi chỉ được ba đại biểu ở Siêu Thứ Ba. Kết quả là khi Siêu Thứ Ba kết thúc, cuộc đua của GOP chỉ còn lại bốn ứng cử viên là Trump với 337 đại biểu, Cruz 235, Rubio 112 và Kasich 27.

Hôm sau, ngày 3/3/2016, Mitt Romney ứng cử viên tổng thống của GOP đã bị Obama đánh bại năm 2012 có bài nói 17 phút ở Đại học Utah, thành phố Salt Lake. Ông ta công kích hoạt động tranh cử của Trump, tới mức gọi ông là "hàng giả" và thúc ép việc có một phiên tranh biện, cho rằng dù Trump có thể được nhiều đại biểu tham dự đại hội toàn quốc trong các cuộc bầu cử sơ bộ, ông vẫn có thể còn xa mới đạt 1.237 đại biểu cần để thắng trong vòng đầu của đại hội toàn quốc. Nếu thế thì cuối cùng dù ứng cử viên như Cruz hay Rubio về hai hay ba tính theo số đại biểu có được trong các cuộc bầu cử sơ bộ có thể sẽ nổi lên là ứng cử viên tổng thống của GOP ở các vòng sau, nếu RNC ở Cleveland trở thành "đại hội qua trung gian môi giới."

"Cái tôi biết, Donald Trump là kẻ giả dối, một kẻ gian lận," Romney nói trong phần kết luận bài diễn văn của mình. "Những lời hứa của ông ta cũng vô giá trị như bằng cấp của Đại học Trump. Ông ta coi công chúng Mỹ chỉ là những kẻ miệng còn hơi sữa. Ông ta tự do đi vào Nhà Trắng, và cái chúng ta có chỉ là một kẻ lắm tiền." Romney gọi các chính sách của Trump là ngông cuồng, cho "các chính sách đối nội của ông ta sẽ dẫn tới suy thoái. Chính sách đối ngoại của ông ta sẽ làm nước Mỹ và thế giới ít an toàn hơn." Thấy như thế chưa đủ, Romney nói thêm những câu sau: "Ông ta không có tính cách hay óc suy xét để làm tổng thống, và khí chất cá nhân của ông ta dự báo Mỹ sẽ không còn là thành phố sáng ngời trên đồi nữa. Tôi tin tới đây nước Mỹ sẽ lại vĩ đại. Và giờ là lúc lựa chọn. Chúa phù hộ cho chúng ta chọn được ứng cử viên, người sẽ biến nhãn quan ấy thành hiện thực."

Romney lập luận để cử Trump sẽ bảo đảm chiến thắng cho Hillary Clinton. "Đoạn băng hình trao đổi không hay ho gì giữa Tapper và Trump về Ku Klux Klan sẽ được phát 100.000 lần trên hệ thống cáp, và ai biết có bao nhiêu triệu lần trên các mạng xã hội," Romney cả quyết, khán giả vỗ tay cười ầm. "Một số người nói ông Trump là kẻ bịp bợm, là kẻ lừa dối – cảm ơn. Để tôi nói lại điều này. Có nhiều bằng chứng cho thấy ông Trump là kẻ bịp bợm, là kẻ gian trá. Ông Trump đã thay đổi lập trường nhiều lần không chỉ qua từng năm, mà từng giai đoạn của chiến dịch vận động. Và về Ku Klux Klan thì thay đổi hằng ngày trong ba ngày liên tiếp."

Cuối ngày hôm đó, Trump trả đòn Romney trong chiến dịch tiếp xúc cử tri ở Portland, Maine. Trump gọi Romney là "ứng cử viên thất bại" vì đã thua Obama trong bầu cử 2012. "Ông ta đã thất bại thảm hại," Trump nói tiếp, cả quyết 2012 là cuộc bầu cử lẽ ra Romney phải thắng. "Tôi không phải là người

hâm mộ Barack Obama, và tôi ủng hộ Mitt Romney," Trump nói tiếp. "Các bạn có thể thấy ông ta trung thành thế nào. Ông ta cầu xin tôi ủng hộ. Lẽ ra tôi có thể nói 'Mitt, hãy quỳ xuống.' Chắc ông ta sẽ quỳ thật. Ông ta đang cầu xin tôi mà." Romney tiếp tục công kích Trump, nói với Wolf Blitzer của *CNN* trong cuộc phỏng vấn ở thành phố Park, bang Utah ngày 10/6/2016 là ông sẽ không ủng hộ cái giá mà doanh nhân New York đưa ra. "Tôi chỉ không thể hạ thấp tên tuổi của mình như một người bỏ phiếu cho những nguyên tắc có mùi phân biệt chủng tộc, bài ngoại, coi thường phụ nữ, mù quáng hay người lúc nào cũng nói những lời thô tục," Romney nói, rồi thêm: "Tôi không muốn thấy chủ nghĩa phân biệt chủng tộc lan ra." Blitzer hỏi Romney liệu Trump có thể làm gì để được ông ủng hộ. "Tôi không nghĩ ông Trump có những thứ mà tôi đang tìm kiếm để có thể được tôi ủng hộ," Romney trả lời. "Ông ta đã cho thấy mình là người thế nào, và tôi đã quyết định một người với bản chất ấy không nên là người làm tấm gương cho các thế hệ tương lai."

Giữa Siêu Thứ Ba I và Siêu Thứ Ba II, tám bang, hai vùng lãnh thổ là Guam và quần đảo Virgin cũng như Puerto Rico và DC tổ chức bầu cử sơ bộ và các cuộc họp kín của lãnh đạo. Kết quả của Siêu Thứ Ba I được nhắc lại, Trump vẫn dẫn đầu, thắng năm bang – Kentucky, Louisiana, Hawaii, Michigan và Mississippi và 140 đại biểu, theo sau là Cruz thắng ba bang – Kansas, Maine và Idaho – với 137 đại biểu; Rubio về thứ ba thắng ở Puerto Rico và DC, theo sau là Kasich lại không thắng được bang nào.

Siêu Thứ Ba II ngày 15/3/2016 bắt đầu các cuộc bầu cử sơ bộ "được ăn cả" ở Florida và Ohio, cũng như các cuộc bầu cử sơ bộ ở Illinois, Missouri, North Carolina và quần đảo North Mariana với tổng số 367 đại biểu để các ứng cử viên tranh giành. Ở đây Trump đã có chiến thắng quyết định, thắng tất cả các cuộc

bỏ phiếu sơ bộ Siêu Thứ Ba II, trừ Ohio rơi vào tay Thống đốc Ohio Kasich. Khi bỏ phiếu kết thúc vào Siêu Thứ Ba, tổng số đại biểu của Trump đã lên tới 705, Cruz vẫn thứ hai với 423 đại biểu. Vì đã thua Trump ngay ở bang nhà Florida trong bầu cử sơ bộ 99 đại biểu theo thể thức "được ăn cả," Rubio ngừng chiến dịch vận động. Đấu trường nay chỉ còn lại ba ứng cử viên: Trump, Cruz và Kasich. Dù trong thực tế vấn đề duy nhất còn lại là liệu Cruz có thể ngăn nổi Trump đạt tổng số rất quan trọng 1.237 đại biểu hay không, và liệu Kasich có cơ hội trong cuộc chiến ở đại hội RNC nơi Trump và Cruz đều là hai ứng cử viên được ưu ái ngang nhau. Về mặt số học, Cruz vẫn chưa bị coi là không đạt tổng số 1.237 đại biểu, nhưng ông ta thực sự cần thắng các cuộc bầu cử còn lại nếu muốn có cơ hội đi tiếp.

Sau Siêu Thứ Ba II, những người đánh cược tiếp tục tính toán là sẽ khó chứ không phải là không thể cho Trump để đạt mục tiêu 1.237 đại biểu. "Việc cử tri Cộng hòa hôm thứ Ba không nhất trí cho thấy cuộc đua giành đề cử của đảng sẽ phải tới tận Cleveland, nhiều khả năng đại hội đua tranh có thể làm GOP vỡ thành hai mảnh," các phóng viên chính trị của tạp chí Time nhận xét. "Donald Trumps dẫn đầu về số lượng đại biểu bằng việc giành giải lớn nhất đêm đó, một thắng lợi vang dội ở Florida đánh bật TNS Marco Rubio ra khỏi cuộc đua," tạp chí Time viết tiếp. "Trump cũng chiến thắng ở Illinois và North Carolina, và có vẻ chắc chắn sẽ giành được chiến thắng thứ tư ở Missouri khi kết quả cuối cùng được kiểm vào đêm muộn thứ Ba. Nhưng việc không giành được thắng lợi áp đảo ở Ohio sẽ làm ông phải tiến hành cuộc tranh đấu khó khăn nhằm giữ vững 1.237 đại biểu cần có để thắng chắc đề cử của GOP." *Fox News* đã nhận định, đúng là sau khi thắng bầu cử sơ bộ Ohio, Kasich vẫn trong cuộc đua, hi vọng sẽ là kỳ đà cản mũi. "Ngay

cả khi đã thua trong Siêu Thứ Ba, Kasich vẫn đứng vị trí thứ tư về số đại biểu GOP và phải đối mặt với đoạn đường khó khăn nhất so với các ứng viên còn lại cho tới khi đại hội lựa chọn đề cử," *Fox News* bình luận. "Tuy nhiên, ông công khai nói rằng hi vọng sẽ không để Trump có được số đại biểu cần có trước đại hội toàn quốc vào tháng Bảy ở Cleveland."

NỘI VẤT VẢ CỦA NGƯỜI ĐIỀU HÀNH CHIẾN DỊCH CỦA TRUMP

Mặc dù dẫn đầu GOP ngay từ khi tuyên bố ra tranh cử, Trump đã tiến hành chiến dịch với đội ngũ nhân viên vô cùng mỏng. Gần như ngay từ đầu, hai trụ cột vẫn luôn là Corey Lewandowski 41 tuổi và Hope Hicks 27 tuổi khi được nhận vào làm.

Lewandowski tốt nghiệp học viện cảnh sát New Hampshire năm 2006, làm việc trong Sở Cảnh sát bang trước khi được thuê làm giám đốc tổ chức "Người Mỹ vì Thịnh vượng" của New Hampshire – nhóm luật sư biện hộ bảo thủ do anh em tỉ phú David và Charles Koch thành lập. Trước khi làm cho Trump, Lewandowski không có kinh nghiệm về vận động chính trị tầm quốc gia. Năm 2002 Lewandowski làm cho chiến dịch tái tranh cử của TNS Mỹ Robert C. Smith ở New Hampshire, người đã thua vòng sơ bộ của đảng Cộng hòa trước John E. Sununu, con trai cựu Thống đốc New Hampshire, cựu giám đốc nhân sự Nhà Trắng John H. Sununu. Năm 1994 khi vẫn còn là sinh viên, Lewandowski thất bại trong chiến dịch bầu cử bổ sung vào Hạ viện Massachusetts, và năm 2012 anh ta không đắc cử vào chức phụ trách ngân khố của Windham, New Hampshire.

Hope Hicks, đã từng là người mẫu nhí cho Ralph Lauren, tham gia thế giới của Trump năm 2012 khi cô bắt đầu làm việc cho dòng sản phẩm thời trang của Ivanka Trump trong lúc vẫn

làm cho hãng quan hệ công chúng Hiltzik Strategies. Tháng 8/2014 Hicks làm việc trong tổ chức Trump, tiếp tục xử lý mảng quan hệ công chúng cho dòng thời trang của Ivanka Trump, cũng như vài khu nghỉ dưỡng của Trump. Trong tiểu sử trên *Cosmopolitan*, Hicks được mô tả là "cựu tuyển thủ của trường" vì đã bốn năm chơi cho Đại học Southern Methodist ở Dallas, nơi cô hoàn thành chương trình đại học. *Cosmopolitan* đưa tin rằng tháng 1/2015 khi Donald Trump gọi Hicks vào văn phòng, nói ông muốn mời cô làm phát ngôn viên cho chiến dịch tranh cử tổng thống sắp tới mà ông dự định sẽ bắt đầu vào tháng Sáu, thì Hicks vẫn chưa hề có kinh nghiệm chính trường.

Ngày 15/3/2016 ba phóng viên của *Politico* đứng đầu là Kenneth P. Vogel đưa tin rằng bản tính nóng nảy và lối lãnh đạo nặng tay của Lewandowski đã gây nhiều lo ngại trong đội ngũ chiến dịch của Trump, như vào tháng 2/2016 một số người thậm chí còn lên kế hoạch lật đổ anh ta. "Trong các cuộc phỏng vấn với hơn 20 nguồn tin đã từng gặp Lewandowski khi anh ta làm việc cho chiến dịch vận động của Trump và cho nhóm luật sư biện hộ "Người Mỹ vì Thịnh vượng" được anh em Koch hỗ trợ lúc trước, đã có nhiều lời phàn nàn Lewandowski là người thô bạo với phóng viên và hay gợi tình các nhà báo nữ, trong khi hay quát mắng với lời lẽ thiếu tôn trọng các viên chức bảo thủ và những người cùng làm mà anh ta cho là đang thách thức quyền lực của anh ta," *Politico* đưa tin.

Trong thời anh ta điều hành chiến dịch của Trump, Lewandowski trở nên nổi tiếng vì cứ nhất định nhắc đi nhắc lại câu "Trump phải là Trump" – một câu mà những người khác trong đội ngũ chiến dịch coi là lời bàn cãi về việc phương pháp không gò ép và tự do của Trump mang lại kết quả với cử tri, cho dù những bình luận không soạn sẵn, thường là ứng khẩu với

nhiều câu lỡ miệng trong các bài nói chuyện sẽ làm mất thời gian quý báu và nỗ lực của chiến dịch để sửa chữa. Những người chỉ trích trong nội bộ phe Trump có chung quan điểm Lewandowski là một quả đạn pháo ngòi nổ ngắn, một sự kết hợp nguy hiểm để làm người đồng hành trên máy bay với Trump vì anh ta sẽ có nhiều thời gian chia sẻ với ứng cử viên những ác cảm của mình về đồng nghiệp, đối thủ chính trị và những người có vẻ là địch thủ.

Tranh cãi về Lewandowski nổ ra ngày 8/3/2016 sau cuộc họp báo của Trump tại Trump National Golf Club ở Jupiter, Florida. Đây là giai đoạn ngay sau Siêu Thứ Ba I, thời điểm Trump đang cố gò mình từ phong thái máu lửa mà ông vốn thường sử dụng để công kích các đối thủ, sang tư thế mang tính ngoại giao hơn mà truyền thông chính thống gợi ý rằng sẽ thích hợp đối với một chính trị gia chín chắn trong bầu cử liên bang, nếu Trump được đề cử. Lewandowski đã gạt bỏ mọi cơ hội kéo dài hình tượng một Trump "tử tế và dịu dàng hơn," khi anh ta bị cáo buộc túm cổ phóng viên Michelle Tields của *Breitbart*, cố giúp Trump ra khỏi phòng họp báo mà không bị các phóng viên liên tục bám theo, hò hét đặt ra các câu hỏi.

"Tối thứ Ba, khi nói chuyện với các phóng viên có mặt và với cả nước nói chung, Trump trong tâm trạng đặc biệt vui vẻ," Michelle viết, mô tả sự kiện bằng chính lời của mình. "Các hãng thông tấn vừa tuyên bố ông đã thắng bầu cử sơ bộ của đảng Cộng hòa ở Mississippi và khi đang thực hiện bài nói chuyện, ông cũng thắng ở Michigan."

Cô viết tiếp: "Họ không mời tôi đến để đặt câu hỏi trong cuộc họp báo được truyền hình, nhưng sau đó Trump đi vòng quanh, dừng lại trước mỗi phóng viên để họ hỏi. Khi ông đến chỗ tôi, tôi hỏi ông quan điểm thế nào là hành động quyết đoán."

Đây là lúc Lewandowski can thiệp.

"Trump lắng nghe câu hỏi, nhưng trước khi ông có thể trả lời, tôi bị giật ngược trở lại," Fields nhớ lại. "Có người đã nắm chặt tay, kéo tôi ngồi xuống. Tôi gần như ngã xuống sàn, nhưng vẫn cố giữ được thăng bằng. Tuy nhiên, người tôi run bắn."

Phóng viên Ben Terris của tờ *Washington Post* viết ngay sau sự kiện này rằng Lewandowski là người đã túm chặt cánh tay của Fields và kéo cô ta ra khỏi lối đi. Terris viết Fields sấy chân, những dấu ngón tay vẫn còn hằn rõ trên cánh tay cô ta. Sau đó Fields đưa lên Twitter ảnh những vết bầm tím trên cánh tay mà cô nói là do bị Lewandowski tấn công. Hope Hicks ra một tuyên bố của chiến dịch nói lời cáo buộc của Fields là "hoàn toàn sai," nói cô có mặt ở đó khi Trump rời phòng họp báo và "không thấy có chuyện gì xảy ra."

Phóng viên Jerome Corsi của *WND* ghi nhận phóng viên Michelle Fields là người liên quan đến một loạt sự việc trong đó cô "đã có tiền sử muốn lên mặt báo," trích lại sự việc xảy ra tháng 11/2011 khi Fields, lúc đó là phóng viên của Daily Caller nói cô và người quay video Direna Cousins bị các sĩ quan cảnh sát New York "đánh" khi cảnh sát cố dẹp những người biểu tình của phong trào Chiếm Wall Street, cũng như vụ Fields cáo buộc cựu HNS Mỹ Allen West đã động chạm cô trước thang máy khi họ còn là đồng nghiệp ở PJ Media.

Ngày 8/3, cảnh sát ở Jupiter, Florida buộc tội Lewandowski đã có hành động xấu trong vụ này. Sau đó ngày 14/4, chưởng lý quận Palm Beach quyết định không truy cứu. *CNN* đưa tin Lewandowski nhẹ người vì lời cáo buộc bị gạt bỏ, nói anh ta thấy rõ vụ này là trò "làm phân tâm" chiến dịch. Ở đây Lewandowski nói đúng. Việc này đổ thêm dầu vào những kết luận mà truyền

thông ủng hộ Clinton đang ra sức tiến hành nhằm chống lại Trump. Họ nói vụ Lewandowsi càng tăng độ tin cậy cho cáo buộc Trump "chống phụ nữ," cũng như xu hướng khuyến khích phản ứng thô bạo của những người ủng hộ Trump đối với những người nghe biểu lộ sự chống đối hoặc không đồng tình với thông điệp của ông.

Sau sự kiện này, Trump vẫn tin tưởng Lewandowski. Ngày 11/3 Trump nói với *CNN* ông nghĩ Fields dựng lên toàn bộ câu chuyện, coi mình là nạn nhân để có thể thế chỗ của Trump thành người thu hút mọi sự chú ý trong các bản tin của truyền thông về chiến dịch tranh cử. "Mọi người đều nói không có chuyện gì," Trump bảo. "Có lẽ cô ta đã bịa chuyện. Tôi nghĩ đó là những gì đã xảy ra." Nhưng khi vụ việc lắng xuống và nhạt dần, động lực trong chiến dịch của Trump thay đổi. Trump và các cố vấn cao cấp nhận ra chiến dịch đang chuyển sang một quy mô mới. Lúc này hằng ngày các hãng truyền thông tin tức có những cuộc bàn luận 24/7 về vấn đề liệu Trump có "cửa" đạt mục tiêu 1.237 để cử không. Để Trump trở thành tổng thống, ông và chiến dịch của ông cần có kỷ luật hơn. Thắng trong tranh đua vòng sơ bộ còn lại và thu hút được các đại biểu ở đại hội đảng toàn quốc bầu cho Trump như đòi hỏi của vòng bỏ phiếu đầu sẽ cần những kỹ năng điều hành chín chắn và có kinh nghiệm mà Lewandowski rõ ràng đang thiếu.

TRUMP THUÊ MANAFORT

Tối thứ Sáu trước lễ Phục sinh, Trump gọi về nhà tôi ở vùng nam Florida. "Họ có thể tước đoạt cơ hội của tôi không?" ông hỏi. Hãy nhớ Trump gọi sau khi thua đau ở Wisconsin, North Dakota, Colorado và bị nẫng mất số đại biểu ở Louisiana ngay trước mũi – cho dù ông đã dễ dàng thắng các cuộc bầu cử sơ bộ ở

Louisiana. Vì thế rõ ràng là ông đang lo lắng. "Có, họ có thể tước đoạt nó và họ sẽ làm như thế," tôi nói. "Mặc dù tôi thắng tất cả các cuộc bầu cử sơ bộ ư?" "Phải, họ sẽ giở trò với các quy định." "Tôi nên làm gì?" ông trùm bất động sản hỏi. "Ông gọi Paul Manafort, đối tác trước đây của tôi. Ông đã gặp ông ấy. Ông ấy là bạn của Tom Barrack và biết nhiều về đường đi nước bước của đại hội hơn bất kỳ ai ở Mỹ." Trump hỏi số di động của Manafort và tôi cho ông.

Ngày 28/3 Trump thuê chiến lược gia Cộng hòa kỳ cựu Paul J. Manafort để dẫn dắt các nỗ lực thu hút số đại biểu cuối cùng. Tờ *New York Times* bình luận Manafort 66 tuổi "là một trong số ít những chiến lược gia chính trị của cả hai đảng có kinh nghiệm trực tiếp điều hành các cuộc đấu đá giành đề cử." Tờ báo nhận xét khi còn là nhà hoạt động Cộng hòa trẻ tuổi, Manafort đã giúp điều hành những vấn đề tại đại hội năm 1976 cho Gerald Ford trong cuộc đối đầu với Ronald Reagan, lần cuối cùng đảng Cộng hòa bước vào đại hội toàn quốc mà không có ứng cử viên nào được đề cử.

Tờ *New York Times* viết tiếp, nhấn mạnh Manafort có chức năng tương tự trong chiến dịch của Reagan năm 1980, đóng vai trò chủ đạo trong các đại hội đảng toàn quốc năm 1988 và 1996 giúp George Bush và Bob Dole. "Việc thuê Manafort là dấu hiệu cho thấy ông Trump tăng cường tập trung vào cuộc tranh giành đại biểu khi các đối thủ đang kiên trì ngăn ông đạt 1.237 đại biểu cần có để bảo đảm được đảng Cộng hòa đề cử," phóng viên chính trị kỳ cựu Alexander Burns và Maggie Haberman viết. "Trong tình huống đó, các đối thủ của ông Trump hi vọng họ có thể giật giải khỏi tay ông trong đại hội tranh tài toàn quốc."

Chỉ vài ngày sau, Trump cho biết Manafort, chứ không phải Lewandowski là người điều hành chiến dịch lúc bấy giờ.

Trong khi Trump không sa thải Lewandowski, quyết định thuê Manafort và bổ nhiệm ông điều hành chiến dịch đã giáng cấp Lewandowski xuống làm "người bình thường," chỉ là thư ký sự vụ có nhiệm vụ đi cùng Trump, tất cả các quyết định chiến lược bây giờ đều do Manafort phụ trách.

Paul J. Manafort Jr. lớn lên ở thành phố New Britain nghèo khổ của bang Connecticut, nơi cha ông Paul Manafort Sr. là thị trưởng Cộng hòa được lòng dân ở một thành phố toàn người Dân chủ. Paul tốt nghiệp đại học Georgetown, nơi ông hoạt động tích cực trong số những người Cộng hòa ở trường đại học và là đối thủ truyền kiếp của Karl Rove. Chính trong đội ngũ Những người Cộng hòa trẻ mà Paul, giống như những nhà hoạt động huyền thoại F. Clifton White và Bill Timmons, đã trau dồi được những kỹ năng chiến thuật tại đại hội toàn quốc. Năm 1976 Jim Baker thuê Manafort kiểm đếm số lượng đại biểu của tổng thống Gerald Ford tại đại hội toàn quốc. Manafort làm với tư cách là chuyên viên kiểm toán quốc gia chính thức của Liên đoàn toàn quốc Những người Cộng hòa trẻ, và người ta hi vọng ông sẽ trở thành Chủ tịch toàn quốc năm 1977, nhưng việc ông giúp Ford đã tạo chia rẽ trong cánh bảo thủ đang thống trị tổ chức Những người Cộng hòa trẻ. Lẽ ra tôi là người điều hành chiến dịch vận động của Manafort, nhưng lại trở thành ứng cử viên, trong khi Manafort điều hành hoạt động ồn ào của tôi ở đại hội. Chúng tôi thắng, tôi trở thành Chủ tịch Liên đoàn toàn quốc những người Cộng hòa trẻ từ năm 1977 đến 1979.

Tôi đã giới thiệu Manafort với Trump trong Đại hội toàn quốc đảng Cộng hòa năm 1988 ở New Orleans. Manafort là bậc thầy "kiểm phiếu" của GOP. Chuyên ngành của ông là "đếm rất sát" với những chiến thuật bất ngờ. Với kinh nghiệm điều hành cuộc chiến đề cử năm 1976 của Gerald Ford với Ronald Reagan,

và có vai trò tích cực trong các đại hội 1980, 1988 và 1996, Manafort được giới thiệu với các phóng viên là chuyên gia của Trump phụ trách công tác chuẩn bị đại hội. Dưới mắt mọi người, ông được thuê để đếm số đại biểu và chốt người được đề cử ở Cleveland.

Manafort đã biến đội ngũ chiến dịch vòng sơ bộ yếu kém và thiếu quy củ của nhà tỉ phú thành một đội có thể đánh bại ảo thuật gia Clinton. Được thuê chỉ mấy ngày trước khi Trump thua Ted Cruz thảm hại ở Wisconsin, nhà hoạt động lão luyện này đã phân rõ công việc cho ông. Paul và tôi thống nhất: vẫn có cửa đạt 1.237 đại biểu, con số thần kỳ để được đề cử. Nhưng điều đó cũng có nghĩa lại phải thắng trong lúc lựa chọn đại biểu – một phần sống còn trong quá trình bầu cử sơ bộ, và nó quyết định chính xác ai sẽ là đại biểu đến Cleveland. Nếu kiểm soát được việc đó và những gì xảy ra trong đại hội, việc ai thắng trong vòng bỏ phiếu không còn là vấn đề.

Việc đếm số đại biểu cũng có những phức tạp mà chỉ người chuyên nghiệp kỳ cựu như Manafort mới có thể làm được. Trung tuần tháng Tư, *Vox.com* có bài với nhan đề "Giải thích sự bất lực đáng ngạc nhiên của Donald Trump trong việc bầu đại biểu" vạch rõ Trump đã tụt lại rất xa trong việc kiểm soát số đại biểu ngay cả ở những bang Trump thắng vòng sơ bộ. Ví dụ, tất cả sáu đại biểu ở Nam Carolina về mặt chính thức sẽ phải bỏ phiếu cho Trump ngay vòng đầu. Nhưng trên thực tế, ba đại biểu là người ủng hộ Cruz và hai người không cam kết. Điều đó có nghĩa là ở Nam Carolina, một bang mà Trump đã thắng bầu cử sơ bộ và có sáu đại biểu cam kết sẽ bầu cho ông ngay từ vòng đầu, chỉ có một trong sáu người thực sự ủng hộ Trump. Điều này sẽ là thảm họa nếu đại hội bước vào vòng hai hoặc các vòng tiếp theo, theo một kịch bản Trump không đạt số 1.237 đại biểu ngay vòng bỏ phiếu

đầu tiên. *Vox.com* nhận xét chuyện kinh điển này đã từng xảy ra ở nhiều bang khác mà Trump chiến thắng. Corey Lewandowski không có kinh nghiệm xử lý độ phức tạp này. Không rõ thậm chí Corey có biết hay không rằng độ phức tạp này tồn tại trong thực tế chính trị liên quan đến việc bảo đảm đủ số đại biểu trong các cuộc bầu cử sơ bộ, những người thực sự cam kết ủng hộ ứng cử viên của bạn. Manafort xem ra chính là liều thuốc bác sĩ kê đơn cho ứng cử viên Trump để vượt qua các vòng sơ bộ để đi tới thắng lợi cuối cùng.

Trước khi Manafort được thuê, các cuộc bầu cử đều hướng tới trận chiến Wisconsin. Ngày 5/4/2016 khi nó trở thành sự thật, thất bại trong bầu cử sơ bộ Wisconsin đã lấy đi nhiều gió trên cánh buồm chiến dịch của Trump. Từ giờ trở đi, nhà tỉ phú phải giành được 69% toàn bộ các đại biểu có cam kết còn lại. Điều đó thật khó, nhưng không phải là không thể, đặc biệt với việc Manafort lúc này đã lên tàu. Sau khi thua Cruz ở Wisconsin, Trump không còn lựa chọn nào khác là phải thắng một số cuộc bầu cử sơ bộ cạnh tranh quyết liệt. Nếu không, Trump sẽ không thể hoàn thành kế hoạch. Lewandowski không ngang tầm với nhiệm vụ, đặc biệt nếu cuộc cạnh tranh kéo dài tới tận tháng Sáu ở California. Trong suốt sự nghiệp của mình, Trump được biết đến với quyết tâm và khả năng hoàn thành kế hoạch, thậm chí nếu điều đó có nghĩa phải có đội điều hành mới ngay lúc này.

Khi đã ngồi ở Trump Tower, Paul bắt đầu hiểu Lewandowski đã điều hành quá trình bầu cử sơ bộ tồi tệ đến mức nào. Lewndowski, một người thiếu kinh nghiệm, lại chưa bao giờ tham gia một chiến dịch tranh cử tổng thống tầm quốc gia đã không đánh giá hết tầm quan trọng của việc phải đầu tư vào các quỹ chiến dịch để phát triển hoạt động chính trị ở các bang quan trọng. Sau mỗi cuộc bầu cử sơ bộ hoặc họp kín của lãnh đạo,

Lewandowski thường đuổi việc đội ngũ ở bang đó và di chuyển tiếp. Việc này gây nhiều đảo lộn, kết quả là quá trình chọn lựa đại biểu phức tạp sau đó không có người xử lý. Thất bại ở những bang như Wyoming, Missouri và Utah đang bào mòn vẻ hào nhoáng bên ngoài chiến dịch vận động của nhà tỉ phú. Tới khi Trump thất bại ở Wisconsin, chiến dịch vận động mỏng manh của ông bộc lộ rõ và các phóng viên công khai đánh cược chính xác khi nào toàn bộ vở diễn sẽ hạ màn.

Khi Manafort được thuê, tôi hoàn toàn tin tưởng ông sẽ thành công trong việc bẻ lái đưa tàu đi đúng hướng. Manafort, đối tác của tôi cùng nhà vận động chiến dịch kỳ cựu của GOP và cố vấn chính trị bậc thầy Charles Black ở công ty vận động hành lang hàng đầu ở Washington mà chúng tôi cùng thành lập sau khi giúp Ronald Reagan thắng cử đã nổi tiếng là xuất sắc, ngay cả trong những việc khó khăn mang tính toàn cầu. Ở Black-Manafort-Stone, ông là đối tác chủ chốt của chúng tôi trong tất cả các công việc quốc tế, gồm cả những khách hàng gây tranh cãi như Ferdinand Marcos của Philipin và Jonas Savimbi, lãnh đạo du kích chống cộng ở Angola. Trong số những việc quốc tế đáng lưu ý gần đây nhất của ông, Paul là cố vấn cao cấp của cựu Tổng thống Ukraine Viktor Yanukovych. Để hoàn thành nhiệm vụ của mình, Paul đã làm việc ở Ukraine bảy năm, xây dựng đảng Khu vực (Party of Regions) hùng mạnh của Tổng thống. Khi Yanukovych chạy sang Nga sau những cuộc biểu tình Maidan năm 2014, Manafort vẫn nấn ná ở lại để thu dọn những mảnh vụn của cái đảng mà ông đã xây dựng. Ông vẫn tích cực hoạt động ở khu vực, nhưng Maidan cuối cùng đã kết thúc hợp đồng tư vấn chính trị lâu dài và béo bở ở Ukraine của ông.

Trong khi những dự án này đòi hỏi nhiều và tốn kém, Manafort đã học được cách giao hảo với các nguyên thủ quốc gia

như một người trong bọn họ. Cách làm việc dễ dàng của ông với các khách hàng nổi tiếng, và việc ông nắm vững luật chơi đã làm ông trở thành cố vấn hoàn hảo của Donald Trump. Ký hợp đồng chỉ vài ngày trước thất bại đã dự đoán ở Wisconsin, Manafort dẹp thất bại của Lewandowski qua một bên để tập trung vào các cuộc giành giật ở vòng sơ bộ tiếp theo. Với sự hiện diện của Manafort và đội ngũ đoàn kết, cuộc bầu cử sơ bộ ở New York ngày 19/4 có kết quả sít sao.

Lúc này, Michael Caputo đang là phụ trách bang và John Haggerty, một trong những nhà hoạt động chính trị khôn ngoan nhất mà tôi từng gặp, phụ trách chương trình. Khi bầu cử sơ bộ New York tới gần, Michael Glassner phó phụ trách chiến dịch của Trump mời Caputo và Haggerty tham gia. Cùng với Chủ tịch đảng Cộng hòa quận Erie Nick Langworthy và HNS bang Dave DiPietro, họ đã có được 85% phiếu bầu nặng ký của các chủ tịch quận GOP trước sáu tuần.

Hầu hết các chủ tịch có thế lực cam kết ủng hộ Trump trong bầu cử sơ bộ là những người đã cùng nhau ủng hộ ông ra tranh cử thống đốc năm 2014. Haggerty và những người khác đã làm được một việc lớn là đoàn kết được đội ngũ. Thực tế thất bại của cuộc tập dượt năm 2014 lại giúp nhiều trong việc ngăn chặn Ted Cruz năm 2016. Trong cuộc họp với Caputo, Haggerty và DiPietro ở Trump Tower ngày 7/4, Manafort nhìn nhận lại vai trò của bầu cử sơ bộ New York và rất mừng khi nghe nói Cruz không có hậu thuẫn. Hơn nửa số người New York được hỏi đều ủng hộ Trump và nói cách thức bang này phân chia đại biểu – theo đơn vị bầu cử Nghị viện – có thể cho ứng cử viên bang nhà giành được toàn bộ số đại biểu.

Cruz ganh đua với John Kasich để nhặt nhạnh những mảnh vụn còn sót lại trên bàn. Haggerty nói rõ với Manafort

mục tiêu của đội là: Không một đại biểu nào cho Kasich, không một đại biểu nào cho Cruz. Dưới nhiệm kỳ chủ tịch bang của Carl Paladino từ nhà thầu Buffalo, đội đã tập hợp được rất nhiều sự ủng hộ, nên mục tiêu ấy rõ ràng là có khả năng. Trump được lòng những người Cộng hòa bảo thủ ở các bang phía bắc hơn mà không được lòng số đông người ôn hòa khét tiếng của thành phố New York. Ông cũng có những điểm yếu ở Syracuse, còn Paladino đã làm các chủ tịch Cộng hòa cấp quận ở North Country xa lánh. Nhưng Haggerty vẫn lên được một kế hoạch chắc chắn để kiếm phiếu.

Manafort rời cuộc gặp, hi vọng mất tối đa từ sáu tới mười đại biểu, như thế còn lại 90 cho Trump. Ông tin tưởng Caputo sẽ mang chiến thắng về nhà. Cũng như tôi, Manafort đã biết Caputo từ những năm 1980, và đội Black Manafort đã đào luyện ông. Việc này làm Paul dễ thở hơn khi hoạch định chiến dịch và tăng thêm nhân viên.

Như tôi đã thuật lại với một chủ báo lúc đó là Stephan Bannon ở *Breitbart* vào ngày 6/4/2016 bên lề cuộc đua sít sao ở New York rằng tôi thấy rất ít những đơn vị cơ sở của Trump ở các bang. Người phụ nữ phụ trách các nỗ lực trong chiến dịch vận động của Trump ở Wisconsin trước đây đã điều hành chiến dịch của ông ở Oklahoma. Trump thua cả hai. Trước đó, bà ta chưa bao giờ tham gia chiến dịch vận động chính trị nào, nên không có bề dày kinh nghiệm. Tôi thấy điều này lặp đi lặp lại, đặc biệt ở cấp đơn vị cơ sở.

Bây giờ, tôi ngả mũ chào những người này vì lòng hăng say của họ, nhưng bầu cử tổng thống là một khoa học. Đây không phải là cái chúng ta ngồi suy đoán mà ra. Và không lâu nữa, Trump sẽ phải qua một loạt bang như Colorado, Wyoming và Arizona, những bang sẽ cần theo dõi rất cẩn thận. Những bang

này chắc chắn sẽ trở thành chiến trường giáp lá cà ở các đại hội toàn bang hoặc cuộc họp các ủy ban bang, nơi mà người của Trump đã không xây dựng các đơn vị cơ sở.

Chính ở Colorado, mưu đồ của Lewandowski nhằm phá Manafort lần đầu tiên thu hút sự chú ý của truyền thông. Ở hậu trường, từ khi Manafort tới thay vị trí quyền lực trước đây của anh ta trong chiến dịch vận động, Lewandowski chăm chỉ tìm cách phá hoại danh tiếng của người dày dặn kinh nghiệm hơn anh ta rất nhiều, người mà kiến thức chuyên môn còn hơn cả người lần đầu ra tranh cử tổng thống.

Không lâu sau, Lewandowski đặt kế hoạch chơi Manafort, ra lệnh không thi hành các việc ông giao, hoặc thậm chí không nói chuyện với Manafort hay bất cứ ai trong đội ngũ của Manafort. Một nhân viên trẻ tên là James Baker, người do chính Lewandowski gần đây tuyển dụng đứng đầu chiến dịch Colorado đã bị đuổi việc chỉ 48 tiếng sau khi anh ta đến bang này. Tội của anh ta, theo Lewandowski, chỉ là đã nói chuyện với Manafort. Sau đó, Lewandowski bị nghi ngờ đã rò rỉ cho báo chí những thông tin sai và làm mất uy tín của Baker, cố hủy hoại tên tuổi của anh này, qua đó gửi một thông điệp mạnh mẽ tới toàn đội là anh ta coi làm việc với đội ngũ mới là sự phản bội.

Manafort chật vật sắp xếp đội ngũ để xử lý việc bầu đại biểu, gạt qua bên sự phá hoại của Lewandowski và cử những người có kinh nghiệm tới các bang quan trọng. Nhưng chiến dịch này đã rất tuyệt. Không lâu sau, nó đến tai báo chí. Chiến dịch vận động của Cruz chiếm được toàn bộ 34 đại biểu trong một loạt cuộc họp quận theo đơn vị bầu cử và đại hội đảng toàn bang – một tuần sau khi Lewandowski sa thải Baker. Một tin trên truyền thông xã hội của John Hulsizer, một nhân viên bị Trump sa thải tiết lộ Lewandowski đã cố ý bưng bít không cho mọi người biết

về việc chọn đại biểu. Tức giận vì quá trình này bị bỏ qua, những người trung thành với Trump hỏi người được coi là cánh tay phải của Lewandowski là cần phải làm gì. "Khi tôi nhận được trả lời của Michael Glassner về vấn đề đại biểu, tôi bật ngửa," Hulsizer viết trên Facebook. "Anh ta nói, 'ông Trump không hiểu gì về vấn đề đại biểu, vì vậy lúc này chúng ta gạt nó ra.'"

Tất nhiên chiến thuật ngu ngốc của Lewandowski có kết quả ngược lại. Ngày 9/4/2016, tin tức về việc bầu đại biểu ở Colorado làm đội ngũ Trump rúng động. Phía Trump kinh hoàng trước việc tại sao phần sống còn của quá trình này lại bị bỏ qua. Chính vào lúc này Jared Kushner, chồng của Ivanka bắt đầu lên tiếng chỉ trích nhiều hơn và tỏ rõ thái độ không tôn trọng Lewandowski và những thất bại của anh ta.

Mới tiến hành được vài tuần, việc tái thiết một tổ chức chiến dịch từ con số không của Manafort vẫn chưa đơm hoa kết trái. Thất bại trong việc bầu đại biểu ngày càng nhiều. Nick Gass của *Politico* đúc kết điều này chỉ trong một câu dài lòng thòng: "(Ngoài Colorado, Trump) chịu thất bại về số đại biểu ở Georgia (nơi một quận bỏ phiếu cho Trump với 12 điểm, số còn lại sẽ là 90% ủng hộ Cruz), Indiana (Trump có vẻ gần như chắc chắn thua), Iowa (tất cả trừ một trong 12 đại biểu của bang cam kết ủng hộ Cruz ở vòng bầu cử thứ hai), Louisiana (Trump thua 10 đại biểu và đã gửi đơn khiếu nại tới RNC), North Carolina (Trump được ít đại biểu theo đơn vị bầu cử hơn John Kasich), North Dakota (đầu tháng này Cruz được 18 trên 25 đại biểu), South Carolina (ngày thứ Bảy Trump chỉ được một trong số sáu đại biểu qua bầu cử), South Dakota (số đại biểu ủng hộ Cruz có vẻ cao hơn) và Tennessee (chiến dịch vận động của Trump cũng dọa sẽ kiện sau một đại hội tranh cãi quyết liệt) – hầu hết rơi vào tay Cruz."

Nếu Manafort đợi một hoặc hai tuần mới tham gia, chiến dịch của Trump chắc đã vấp ngã và thất bại. Thảm bại ở Wisconsin do lỗi của Lewandowski là đòn chí mạng, nhưng chiến dịch đã có hai tuần nghỉ trước bầu cử New York, mà có vẻ ông sẽ thắng. Nhưng việc toàn đội đưa được những người Cộng hòa có tiếng tăm dẫn đầu toàn bộ 27 đơn vị bầu cử lại không thể thu hút được sự chú ý của những người làm việc ở các cơ quan đầu não.

Caputo cùng Manafort và tôi đã thúc đẩy được nỗ lực của đội ngũ phục vụ chiến dịch ở New York. Ngoài việc tìm mọi cách ngăn cản nỗ lực của chúng tôi nhằm cứu vãn chiến dịch, Lewandowski cũng nhắm vào Caputo. Những cuộc điện thoại của Caputo về tổng hành dinh không được trả lời, sau khi anh ta thấy ông nói chuyện thân mật với Manafort trong cuộc tiếp xúc cử tri của Trump ngày 6/4 ở Bethpage, New York.

Tình hình đang xấu đi: ngay cả Carl Paladino, người bạn là chủ tịch đảng bang New York của Trump cũng đã quá mệt mỏi với những cuộc họp chẳng giải quyết được gì ở Trump Tower, nên ông đã tiến hành một loạt các cuộc tiếp xúc cử tri của riêng ông và gửi lịch trình cho đội tiền trạm. Nếu ông đã không làm thế, ai biết Cruz và Kasich đã có thể giành được bao nhiêu đại biểu.

Những nỗ lực đưa hàng trăm tình nguyện viên và lãnh đạo Cộng hòa của bang xuất hiện trong các chương trình truyền hình của đảng Cộng hòa đã không có ai xem. Cuối cùng chỉ John Haggerty là có thể trực tiếp tác động vào những ngày cuối của chiến dịch ở New York – ông là thành viên duy nhất của chiến dịch bang New York làm việc trong Trump Tower vào ngày bầu cử 19/4.

Không có vấn đề gì: Những nỗ lực trong vòng bầu cử sơ bộ được tổ chức tốt tới mức Kasich chỉ được 6 đại biểu trong

khi Trump được 89 và Cruz thua, thậm chí không được đại biểu nào. Ngay cả Corey Lewandowski cũng không thể ngăn cản được chiến dịch của Haggerty.

Tiệc chiến thắng ở New York là bắt đầu một loạt những đêm ăn mừng tương tự trong hành lang Trump Tower. Nhưng với việc Manafort được bổ nhiệm điều hành chiến dịch, nhà tỉ phú lại càng hưng phấn hơn. Sau Wisconsin, hết bang này tới bang khác rơi vào tay Trump.

CRUZ: KẺ PHÁ BĨNH, CHỈ "ĐEO BÁM CUỘC ĐUA"

Có Manafort trong đội hình, chiến dịch vận động của Trump quay sang tập trung vào TNS Ted Cruz, ứng cử viên duy nhất còn lại thực sự có tiềm năng đang chơi trò phá đám, ngăn cản Trump đạt mục tiêu 1.237 đại biểu. Điều này càng thấy rõ hơn trong các cuộc bầu cử sơ bộ tổ chức từ 22/3 đến 19/4/2016. Trong tám cuộc cạnh tranh thời gian đó, Trump thắng ba bang là Arizona, North Dakota và New York cộng với Samoa thuộc Mỹ, trong khi Cruz thắng bốn bang là Utah, Wisconsin, Colorado và Wyoming. Trong khi Trump vượt lên dẫn trước, có thêm 154 đại biểu, Cruz tụt lại không xa phía sau với 123 đại biểu. Kasich vẫn trong cuộc đua đã không thắng bang nào, và không có đại biểu sau bất cứ cuộc tranh hùng nào.

Chiến thắng của Trump ở New York nghĩa là về mặt số học, Cruz không thể đạt con số 1.237 đại biểu, đơn giản vì ông cần thêm 678 trong khi chỉ còn lại 674 đại biểu nữa. "Dù tính cách nào, Cruz cũng thua trong cuộc đua giành đề cử của đảng Cộng hòa," Lauren *Fox* nói trên TalkingPointsMemo.com ngày 21/4/2016. "Tối thứ Ba sau khi về đích ở vị trí thứ ba đáng thất vọng ở New York, Cruz không còn khả năng được đảng Cộng hòa đề cử mà không phải đấu đá hỗn loạn tại đại hội ở Cleveland."

Nhưng như TPM nhận xét, Cruz vẫn cố đeo bám cuộc đua khi ông ta nói trên đài phát thanh *CBS* ở Philadelphia "Vào thời điểm này, chưa có ai đạt 1.237 đại biểu."

TPM băn khoăn liệu Cruz có lý do hợp lý nào để tiếp tục ở lại cuộc đua không. "Trong khi Cruz làm tốt hơn trước ứng cử viên tiềm năng của đảng Dân chủ Hillary Clinton trong cuộc đối đầu trực tiếp, thăm dò dư luận vẫn cho thấy tháng 11 tới ông sẽ thua bà," Lauren *Fox* nhận xét. "Thống đốc Ohio John Kasich, như ông thường nhắc cử tri khi đi vận động, là ứng cử viên duy nhất còn lại trong cuộc đua luôn cho thấy có thể đánh bại Clinton trong bầu cử liên bang." TPM còn nhận xét để có thể giành giật đề cử của Trump tại đại hội ở Cleveland, Cruz sẽ cần giải thích tại sao ông ta thật sự xứng đáng được đề cử. "Ông ta có thể lý giải Trump làm cử tri nữ xa lánh. Ông ta có thể tiếp tục khắc họa Trump là kẻ giả tạo, một kẻ bảo thủ láu cá đã cung cấp tiền cho những người Dân chủ. Không ai hiểu được tại sao những lập luận này, vốn đã không có tác dụng đối với các ứng cử viên Cộng hòa cố đánh bại Trump trong các cuộc tranh giành vòng sơ bộ lại có thể có tác dụng trong một nhiệm vụ khó khăn hơn, ấy là giành giật đại biểu từ tay Trump." TPM cũng bình luận Cruz phải vượt qua mâu thuẫn nằm ngay trong chiến dịch của ông. "Trong khi Cruz cố xây dựng hình tượng của mình là kẻ ngoài cuộc – ứng cử viên duy nhất trong cuộc đua có thể đối đầu với tổ hợp Washington để khôi phục lại vị thế của đất nước, ông sẽ lập luận ở đại hội rằng ông là người Cộng hòa thật sự và Trump là kẻ nổi loạn non nớt," Lauren *Fox* kết luận.

Ngày 4/4/2016 *Politico* đưa tin sau thất bại ở New York, Cruz bắt đầu quá trình tìm kiếm "Con ngựa thành Troia" trong số các đại biểu tham dự đại hội, định nghĩa đại biểu là phải trung thành cá nhân với một ứng cử viên, khác cái cách đại biểu đó

bắt buộc phải bầu trong vòng bỏ phiếu đầu tiên." Cruz săn tìm trong cả các đại biểu của ông, những người có thể thay đổi phiếu bầu cho ông trong vòng hai hoặc các vòng sau ở Cleveland, hoặc đại biểu của Trump, những người cũng có lập trường tương tự. *Politico* đưa tin đội của Cruz đang "nhanh chóng nêu hồ sơ chi tiết và chỉ số trung thành của từng đại biểu, chuẩn bị sân bãi để thuyết phục các đồng minh còn lưỡng lự và sử dụng tay chân của ông để nâng cao tinh thần của những người ủng hộ đang nghiêng ngả." *Politico* đưa tin thêm về nỗ lực "lèo lái đại biểu" của Cruz đối với những nhà tài trợ giàu có và hãng công nghệ cao, như *i360* được anh em Koch hỗ trợ, Viện nghiên cứu Wilson Perkins Allen, Targeted Victory và Cambridge Analytica Combined đang giúp xây dựng kiểu chiến lược với từng cá nhân mà chiến dịch của Cruz coi là thứ để xoay chuyển những đại biểu yếu bóng vía."

Ngày 25/4/2016 *CNN* đưa tin về phản ứng của Trump đối với chiến lược "Con ngựa thành Troia" của Cruz. "Tôi mới đọc một bài, Cruz đang thực sự cố để – tôi không muốn dùng từ 'hối lộ,' đâu, nhưng đúng là để hối lộ các đại biểu ở khắp nơi," Trump nói, gần như hét to từ "hối lộ" khi nhắc lại lần thứ hai. Điều trở nên rõ ràng là trong giai đoạn kiểm tra số lượng đại biểu cuối cùng trong các cuộc bầu cử sơ bộ, Trump cần chuyên môn và kinh nghiệm mà Paul Manafort đưa vào chiến dịch của ông để ngăn chặn các chính trị gia chuyên nghiệp như Cruz dùng chiến dịch hậu trường dàn dựng số lượng đại biểu nhằm ngăn không để Trump được đề cử.

CRUZ: MỘT NGƯỜI PENTACOSTA, KHÔNG PHẢI NGƯỜI EVANGELICA

Ngày 10/3, tức là sát bầu cử sơ bộ Florida vào ngày 15/3, Jacob Engels, người sáng lập tờ East Orlando Post viết bài trên

báo của ông với nhan đề "Ted Cruz, một người Pentacosta kín" trong đó Engels, một nhà hoạt động chính trị từng trải của Florida nghi ngờ việc Cruz tuyên bố là người Thiên Chúa dòng Evangelica. "Trong khi Ted Cruz tự hào tuyên bố mình là người Thiên Chúa dòng Evangelica, chiến dịch của ông ta tìm mọi cách che giấu sự thật Cruz và cha ông ta Rafael Cruz là người Thiên Chúa dòng Pentacosta, càng được che đậy kỹ hơn bằng việc nói Cruz và Heidi thuộc giáo xứ Nhà thờ Baptist Đầu tiên, nhà thờ Southern Baptist ở Houston là nhà thờ gốc của họ," Engels viết. "Người dòng Pentacosta tin rằng những tông đồ của Chúa Jesus đã được 'tài ăn nói' của Đức Chúa thánh thần giúp sức trong cái họ gọi là 'lễ Chúa rửa tội' ghi trong phần I sách Corinthian, đoạn 12:14 cho phép các tông đồ có khả năng nghe được 'ngôn ngữ cầu nguyện của Chúa' mà người Pentacosta cho tới nay vẫn tin là cho phép người nước ngoài hiểu người truyền bá Phúc âm, dù họ không cùng ngôn ngữ," Engels nhấn mạnh.

Engels đưa tin rằng phóng viên Sarah Pulliam Bailey trên *Washington Post* ngày 25/3/2015 là người đầu tiên nhận ra logo tranh cử tổng thống của Cruz giống logo chiếc lưỡi lửa rửa tội thường được dùng để nhận dạng các nhà thờ dòng Pentacosta. Engels nhận xét, hiện Rafael Cruz được xác định không phải là người dòng Evangelica, mà là linh mục của Giáo đoàn Quốc tế Lưỡi lửa rửa tội, mặc dù tháng 1/2013 khi Ted Cruz chuẩn bị chiến dịch tranh cử tổng thống, Rafael Cruz đã đóng trang mạng *www.purifyingfire.org* sau khi nhiều *blog* bắt đầu xác định giáo đoàn này bắt nguồn từ "tư tưởng Thiên Chúa giáo cực đoan được biết tới dưới cái tên Thuyết Tự trị hoặc Tái thiết Thiên Chúa giáo."

Thuyết Tự trị kêu gọi những người lãnh đạo Thiên Chúa giáo được sắc phong phải nắm quyền cai quản để xây dựng luật

của đất nước theo luật của Kinh Thánh. Engels đưa ra nhiều tài liệu cho thấy ngày 26/8/2012, Rafael Cruz dự lễ khánh thành Nhà thờ lớn Khởi Nguồn Mới của linh mục Larry Hutch ở Bedford Texas phía ngoài Dallas. Cũng trong đoạn băng hình về sự kiện này trên YouTube, khi thuyết giảng về Tự trị, ông đã tuyên bố con trai ông Ted Cruz được "tấn phong" sứ giả thuyết Tự trị quyền năng sẽ giúp luật của Đức Chúa trời nắm quyền thống trị. Trong phần kết luận, Engels đưa ra lập luận, bằng việc xác nhận Ted Cruz là người được sắc phong, Refael Cruz đã coi con trai mình là người được Chúa chọn để lãnh đạo một cuộc đảo chính, nên "chiến dịch tranh cử của Ted Cruz không hẳn là về Nhà Trắng, mà về những con ngựa trắng sẽ dẫn ta vào Vương quốc của Chúa trời như trong Thiên Khải của Kinh Tân ước, Chương 19."

Vì chiến dịch tranh cử của Cruz dựa nhiều vào lập luận ông là ứng cử viên duy nhất của GOP nói rõ là người Thiên Chúa dòng Evangelica, bài viết nổi tiếng của Engels ngay trước bầu cử sơ bộ Florida có lẽ đã đủ để đưa Cruz về thứ ba với 17% phiếu, đứng sau Rubio với 27% trong cuộc cạnh tranh mà Trump được 46%, nhiều hơn số phiếu của Cruz và Rubio cộng lại.

TỜ NATIONAL ENQUIRER

Ngày 23/3/2016, tờ *National Enquirer* đăng câu chuyện các nhà điều tra riêng đang đào xới ít nhất năm vụ ngoại tình dính đến Ted Cruz. Câu chuyện giật gân này sẽ không bị gạt ngay đi, vì năm 2007, *National Enquirer* đã khui chuyện cựu TNS John Edwards, là ứng cử viên phó tổng thống trong liên danh với TNS John Kerry năm 2004, đã che giấu vụ tai tiếng về cuộc tình có con với Rielle Hunter, người làm phim ông thuê trong chiến dịch tranh cử của ông. "Dấu chấm hết cho Ted Đối bại" và "Năm

người tình bí mật của Cruz" tràn lan trên trang đầu của *National Enquirer* ở các siêu thị và quán rượu trong cả nước. Tôi lại nghĩ những lời cáo buộc kiểu này đã cho Cruz có được cái vẻ đàn ông mà rất đau là ông ta không có.

Hai ngày sau, vào ngày 25/3, trong cuộc họp báo ở Wisconsin, Ted Cruz lên án câu chuyện, tuyên bố: "Thứ rác rưởi này không có chỗ trong chính trị." Cruz cáo buộc nhân viên của Trump đã cung cấp chuyện này cho *National Enquirer*, tờ báo lá cải ủng hộ Trump. "Bạn biết đấy, Donald thích đặt biệt danh cho người khác, và cũng theo lối này không ai ngạc nhiên khi mọi người gọi ông ta là "Donald Dối trá" vì bản chất của ông ta từ đầu tới cuối là gian dối," Cruz nói. "Chuyện này chẳng liên quan gì đến chính trị. Nhiều năm sau, khi các con gái tôi tra trên Google, chúng sẽ đọc thấy những lời dối trá, những cuộc công kích mà Donald, tay chân, bạn bè ông ta và tờ *National Enquirer* thực hiện." Nhưng thiệt hại đã xảy ra rồi khi mà *#CruzSexScandal* bắt đầu lan truyền trên Twitter.

Vụ tai tiếng ngoại tình của Cruz, được bàn luận nhiều trên Internet, xuất hiện khi Super PAC *Làm nước Mỹ Tuyệt hảo* ủng hộ Cruz, trong quảng cáo chiến dịch tranh cử 2016 đã đăng ảnh khỏa thân của vợ Trump là bà Melania, xuất hiện lần đầu tiên trên tạp chí GQ số tháng 1/2000 cách đây 16 năm với nhan đề "Gặp Melania Trump. Đệ nhất phu nhân sắp tới của bạn. Hoặc thứ Năm này bạn có thể ủng hộ Ted Cruz." Trump trả đũa ngay khi quảng cáo của Super PAC xuất hiện, đưa lên Twitter hai bức ảnh chụp nửa người, một bên là Heidi vợ Cruz mặt mày cau có, còn bên cạnh là Melania xinh đẹp. Khi đưa hai ảnh này để so sánh, Trump tweet: "Những hình ảnh này còn hơn cả ngàn lời nói."

Có thể thấy trước là Cruz sẽ bắn trả, lên án Trump. "Không dễ làm tôi bực tức. Tôi không hay tức giận. Nhưng việc ông ta

đã động đến vợ tôi, động đến các con tôi làm tôi nổi giận," Cruz nói ở Wisconsin. "Donald, ông là kẻ hèn hạ. Hãy để Heidi yên." Cruz cho rằng Trump bắt đầu chuyện này với một tweet trong các cuộc bầu cử sơ bộ ở Arizona và Utah khi Trump dọa sẽ "nói hết mọi chuyện" về vợ Cruz – một ngụ ý mà Cruz khẳng định những người trong chiến dịch của Trump dựng chuyện vu khống Cruz liên quan tới các cuộc ngoại tình. Cruz đi xa tới mức cho rằng Trump đã đả kích cá nhân, công kích vợ ông vì "tối qua Trump có một đêm mất ngủ ở Utah," nơi Cruz được 70% số phiếu bầu, cho phép ông có 40 đại biểu, trong khi thắng toàn bộ 58 phiếu trong cuộc cạnh tranh được ăn cả, ngã về không ở Arizona.

Trump đáp lại trong một tuyên bố nói, "Tôi không biết gì về việc đó, và tôi vẫn chưa đọc nó. Tôi cũng không liên quan gì tới *National Enquirer* và không như Ted Cruz Dối trá, tôi không có quanh mình những kẻ đầu trộm đuôi cướp, lũ tay sai, và rồi giả vờ mình hoàn toàn vô tội." Trump viết tiếp: "Vấn đề của Ted Cruz với *National Enquirer* là vấn đề của ông ta và chỉ riêng ông ta. Trong khi họ đã đúng về O.J. Simpson, John Edwads và những người khác, tôi rất hi vọng họ đã nhầm về Ted Cruz Dối trá."

Rồi Cruz đổ lỗi cho tôi, Roger Stone, về chuyện này. "Đó là câu chuyện được trích dẫn từ một nguồn tin được ghi nhận: Roger Stone, cố vấn chính trị chính của Donald Trump," Cruz nói.

"Chuyện này đang tấn công gia đình tôi. Và điều hết sức rõ ràng là tay sai của Donald, Roger Stone từ nhiều tháng nay đã úp mở sẽ có cuộc tấn công này. Không ngạc nhiên khi những tweet của Donald diễn ra một ngày trước khi xuất hiện cuộc tấn công. Và tôi muốn lưu ý, ông Stone là người có sau lưng 50 năm sử dụng những trò bẩn thỉu. Ông ta là người, phải dùng từ mới sáng tạo ra là, giao cấu với loài gặm nhấm. Vậy để tôi nói rõ: Donald

Trump có thể là con chuột cống, nhưng tôi không có ham muốn giao cấu với ông ta."

"Ted Cruz đớp mồi như một kẻ mất trí."

Tôi phủ nhận không có bất cứ trách nhiệm nào trong việc đưa bài hoặc bắt đầu câu chuyện. Thực tế Frank Marano của AM70 The Answer đã phỏng vấn tôi hôm 28/3/2016 và đây là trích một đoạn của cuộc phỏng vấn ấy.

> **FRANK MORANO**: Chúng tôi đang ngồi với Roger Stone, tác giả sách bán chạy nhất của tờ *New York Times*, nhà tư vấn chính trị kỳ cựu của đảng Cộng hòa, cựu cố vấn của Donald Trump và là người duy nhất bạn đã nghe Ted Cruz nhắc đến trong đoạn băng chúng tôi vừa phát, người duy nhất được trích dẫn trong bài báo khó tin của *National Enquirer*... Tôi không biết bắt đầu từ đâu, nhưng rõ ràng chiến dịch của Cruz nói ông có lỗi về mọi chuyện, trừ việc bắt cóc cô bé nhà Lindbergh. Tại sao lại như vậy? Mọi người, thậm chí cả *New York Times* hôm nay cũng thừa nhận âm mưu bởi móc chuyện ngoại tình của Cruz thoạt đầu được chiến dịch của Rubio thực hiện, tại sao họ lại nói ông là người phải chịu lỗi?
>
> **ROGER STONE**: Tôi đoán đây là âm mưu đánh lạc hướng. Ông đã tham gia chính trị từ lâu, hẳn biết không được người ta nói đến là điều tồi tệ hơn là bị người ta nhắc đến. Vì thế tôi đoán, tôi có thương hiệu, có lẽ là thương hiệu về chính trị cứng rắn và mạnh mẽ, thương hiệu về những chuyện đầy kịch tính, nhưng trong trường hợp đặc biệt này, các thám tử tư được đặc biệt trích dẫn trong bài báo... thực sự đang làm và được Marco Rubio trả công. Tôi tin là chiến dịch của Rubio đã chọn không sử dụng những thông tin này, mà giữ nó làm con bài để phòng những luận điệu xuyên tạc về đời sống riêng tư của Rubio, và cuối cùng họ chọn không sử dụng nó. Rất nhanh sau đó, ông ta đã rớt khỏi cuộc đua.
>
> Tôi nghĩ những thám tử tư này được trả công hai lần. Họ được trả khi làm việc đó cho Marco Rubio, và họ lại được trả

tiền khi tự mình bán tiếp cho *National Enquirer*. Họ sẽ thừa nhận họ phải trả tiền cho những thông tin mà họ tin chắc là chính xác. Nhưng trong trường hợp này, tôi có thể nói thẳng với ông, tôi không đưa câu chuyện này cho *National Enquirer*, và việc đổ lỗi cho Donald Trump hoặc chiến dịch của ông là hơi nực cười. Tôi không bao giờ bàn việc này với Doanld hay bất cứ ai trong chiến dịch của ông.

Tất cả những gì tôi làm khi một phóng viên lâu năm của *National Enquirer* mà tôi quen biết lúc chị còn làm ở tờ *New York Post,* và trước đó ở *UK Daily Mail* gọi xin tôi vài lời bình luận là tôi vui lòng bình luận: "Nếu việc này được chứng minh, đó sẽ là vấn đề rất lớn cho hình ảnh của Ted, vì hình ảnh ấy được xây dựng trên cái đạo đức ưu việt và sức thu hút của ông ta với những người Thiên Chúa dòng Evangelica...

MORANO: Sao chúng ta cứ phải quan tâm đến việc Ted ngủ với ai chứ?

STONE: Cả tôi và ông đều không đang tranh cử tổng thống... Ông ta thì có, ông ta xây dựng hình ảnh mình là tấm gương đạo đức, và tôi nghĩ thói đạo đức giả này lại là vấn đề ở đây. Và ta sẽ phải tự hỏi liệu một trong những phụ nữ này có làm cho chiến dịch tranh cử của Carly Fiorina, không lâu sau đó Ted Cruz trả cho Carly nửa triệu đô la. Ted coi thường Carly và Carly cũng xem thường Ted. Vậy 500.000 đô la để làm gì? Ta có thể hỏi đó có phải tiền mua sự im lặng không? Ông ta (Ted Cruz) đặc biệt gọi tôi là tay sai. Tay sai thì được trả công. Chiến dịch của Trump không trả cho tôi xu nào, nên theo định nghĩa đó tôi không phải là tay sai... Tôi nghĩ ông ta mới là người giao cấu với loài gặm nhấm...

"Ngủ với chuột" là từ mới được đặt để mô tả tôi và các đồng minh chính trị khác của Richard Nixon, những người đã tung tin đồn và phá hoại các sự kiện trong chiến dịch của đối thủ.

Việc *CNN* để Ted Cruz mạt sát đích danh tôi một cách sai trái ít nhất ba lần trong khung giờ vàng mà không hề cho tôi cơ

hội đáp trả trên sóng không chỉ vi phạm đạo đức báo chí, mà còn bộc lộ *CNN* là tổ chức đưa tin không ra gì bởi họ chống bất cứ cái gì dính đến Trump.

RAFAEL CRUZ VÀ LEE HARVEY OSWALD

Ngày 7/4/2014, Wayne Madsen, một cựu sĩ quan tình báo quân sự Mỹ đưa ra một báo cáo do ông viết với nhan đề, "Có phải cha của ứng cử viên tổng thống Cruz liên quan tới vụ ám sát JFK?"

Sau đó, ngày 20/4/2016, *National Enquirer* đăng một chuyện giật gân trên trang đầu, "Cha của Ted Cruz liên quan tới vụ ám sát JFK." Tờ báo đăng bức ảnh cho thấy một người đàn ông nhìn rất rõ đang giúp Lee Harvey Oswald, người mà Ủy ban Warren xác định là kẻ giết JFK phân phát truyền đơn "Công bằng cho Ủy ban Cuba" bên ngoài Trung tâm Thương mại Quốc tế ở New Orleans hôm 16/8/1963, chỉ ba tháng trước khi JFK bị ám sát ở Dallas. Bão lửa bùng lên, hầu hết các kênh tin lớn gạt bỏ ý đó, cho đây là những cáo buộc giật gân trong một âm mưu xấu chơi không thể chứng minh hoặc bác bỏ mà những người ủng hộ Trump khuấy lên. "Đây lại là thứ rác rưởi trên một tờ báo lá cải chuyên đăng những chuyện rác rưởi," giám đốc truyền thông Alice Stewat nói với tờ *Miami Herald.* Bà một mực phủ nhận người đứng cạnh Oswald trong ảnh năm 1963 là cha Cruz, Rafael. "Chẳng hay ho gì khi có người để Trump bàn luận về việc này. Đó là thứ rác rưởi, và rõ ràng Donald muốn nói những chuyện rác rưởi. Ted Cruz sẽ làm những gì ông đang làm là nói về việc làm, tự do và an ninh cho nhân dân Mỹ," Stewart khẳng định.

"Những vấn đề trước đây về hoạt động trong những năm 1960 của Rafael Cruz Sr., cha của ứng cử viên GOP hi vọng trở

thành tổng thống Rafael Cruz Jr. (Ted Cruz) lại nổi lên. Dựa trên sự hiện diện của Cruz cha, nhà hoạt động chống Castro ở Dallas và New Orleans trước vụ ám sát tổng thống John F. Kennedy ngày 22/11/1963, có nhiều lý do để tin Cruz có quan hệ với các chiến dịch chống Castro của Cục tình báo trung ương Mỹ (CIA)," Madsen viết. "Hơn nữa, một người Cuba được kể coi là đã ám sát JFK thuê và thấy rõ trong ảnh rất giống Cruz được Oswald và một nhóm người Cuba thuê đang phân phát truyền đơn 'Không được động đến Cuba' ở New Orleans mùa hè năm 1963," Madsen viết tiếp. "Bức ảnh Oswald và những người Cuba khác mà hắn thuê cho Ủy ban Công bằng với Cuba được chụp bên ngoài Trung tâm Thương mại Quốc tế ở New Orleans ngày 16/8/1963. Báo cáo của Wayne Madsen được một nguồn tin cho biết, người đứng cạnh Oswald không ai khác chính là Rafael Cruz. Ảnh chụp ở Trung tâm Thương mại được đối chiếu với ảnh Cruz chụp năm 1954 có trong tài liệu chính thức của Bộ giáo dục Cuba.

Madsen, nhà nghiên cứu dày dạn kinh nghiệm được coi là chuyên gia về vụ ám sát JFK lưu trong Hồ sơ Quốc gia ở Công viên Đại học nhanh chóng tìm thấy chứng cứ Rafael Cruz là người có quan hệ với CIA. "Năm 1957, Rafael Cruz, con trai của một nhân viên Hãng thu âm RCA có quan hệ với Cục tình báo trung ương Mỹ rời Cuba sang Mỹ," Madsen lưu ý. "Cruz nói ông đã cùng Castro chiến đấu chống chính phủ phát xít Fulgencio Batista, nhưng về sau bất đồng với cách mạng. Tuy nhiên, Cruz rời Cuba hai năm trước khi cuộc cách mạng của Castro nổ ra." Những lời dối trá trong câu chuyện về cuộc đời của Rafael Cruz được Madsen chú ý, ông vốn là nhà phân tích tình báo được đào tạo bài bản để phát hiện những điều bất nhất, một kiểu dối trá "tạo ra lịch sử cá nhân" vốn đã rất nổi tiếng với các "huyền thoại CIA." "Cruz đến Austin, đăng ký theo học Đại học Texas,"

Madsen tiếp tục. "Đây là chuyện lạ vì ông nói rời Cuba với 100 đô la khâu trong đồ lót. Cuối cùng Cruz đã được quy chế cư trú vĩnh viễn và bằng đại học về Toán của Đại học Texas. Năm 1959, Cruz lấy Ann Garza và sau khi tốt nghiệp Đại học Texas năm 1961, hai vợ chồng ông rời Dallas tới New Orleans sau khi sinh con gái thứ hai ngày 18/11/1962."

Madsen tiếp tục liệt kê chi tiết các phần khai của Rafael Cruz mà rõ ràng không khớp lắm với những gì đã ghi trong hồ sơ được lưu. "Khi sống với vợ và hai con gái ở New Orleans, Cruz nói ông có hai địa chỉ, một là ngôi nhà chung cư thuê giá rẻ cách xa Đại lộ Jackson," Madsen nhận xét. "Cruz làm cho một công ty dầu mỏ ở New Orleans. Ông đã không cung cấp nhiều thông tin về thời gian ông ở New Orleans và quãng thời gian trong đó có việc ông rời Dallas." Madsen tiếp tục, nhận xét Cruz và Julia vợ ông ly hôn ở New Orleans hoặc Dallas, hình như 1962 hoặc 1963, một chi tiết mà Madsen nói "cũng còn bị phủ trong màn bí mật." Madsen tiếp tục bản tóm tắt như sau: "Rõ ràng Cruz nói ông đăng ký quân dịch năm 1967 khi sống ở phố Jackson, New Orleans. Đăng ký quân dịch là yêu cầu bắt buộc đối với những cư dân ngoại quốc như Cruz. Cruz rõ ràng đã đợi đến tuổi 28 mới đăng ký quân dịch, việc bị coi là phạm tội hình sự vào lúc đó vì ông để quá lâu."

Một việc cũng chưa rõ là tình hình cuộc hôn nhân thứ hai của Cruz, Madsen chỉ rõ. "Trong khi đủ điều kiện đăng ký quân dịch và có thể phải phục vụ ở Việt Nam, một đất nước nơi các anh em nhập cư người Cuba như Otto Macias vui vẻ tình nguyện lên đường, Cruz chạy sang Calgary, Canada với người vợ thứ hai Eleanor Darragh," ông viết. "Darragh người gốc Delaware, tốt nghiệp Đại học Rice của Houston, làm việc cùng công ty dầu mỏ ở New Orleans, nhưng thực sự không có hồ sơ lưu nào về Eleanor Darragh Wilson Cruz sống ở New Orleans thời gian đó."

Madsen nhận xét tờ khai đăng ký quân dịch ngày 26/7/1967 của Rafael Cruz nói chủ của Cruz là Công ty Dịch vụ máy tính & Địa vật lý. "Công ty này chính là Compagnie Générale de Geophysique (CGG) có trụ sở ở Pháp. Ngày ghi 26/7/1967 cũng là ngày quan trọng đối với người Cuba. Castro gọi mặt trận nhân dân cách mạng của ông là "Phong trào 26/7," Madsen đưa tin. "CGG có quan hệ với tập đoàn dầu mỏ Schlumberger cùng Halliburron là một trong hai công ty khai thác dầu trên đất liền lớn nhất thế giới. Schlumberger rất tích cực với CIA và Công ty Dầu ngoài khơi Zapata của George H. W. Bush." Madsen viết tiếp: "Hơn nữa, Jean de Menil, con rể của Conrad Schlumberger, người sáng lập công ty Schlumberger là nhân vật quan trọng ở Permindex, một mặt trận của CIA có cơ sở ở New Orleans do Clay Shaw tổ chức, vốn là mục tiêu điều tra quan trọng của Garrison về mối liên hệ giữa New Orleans với vụ ám sát JFK ở Dallas."

Madsen bình luận, năm 1967 khi Rafael Cruz Sr. rời New Orleans hình như với người vợ thứ hai (mẹ Ted Cruz) Eleanor Darragh Wilson đúng năm điều tra chính thức của Garrison về dính líu của các mối liên hệ New Orleans tới vụ ám sát Kennedy, bắt đầu với việc buộc tội Shaw chính là người có trụ sở trong Trung tâm Thương mại Quốc tế, nơi Oswald và ông X tham gia việc phân phát truyền đơn Công bằng với Cuba ngày 16/8/1963. "Cũng có thông tin Eleanor, mẹ của Ted Cruz làm cho công ty con của Schlumberger," Madsen chỉ rõ. "Khi gia đình Cruz rời đi Calgary năm 1967, họ làm việc dưới tên Công ty TNHH Rafael B. Cruz và Cộng sự của Rafael B. Cruz Sr."

Madsen đã tìm được tài liệu ở Hồ sơ Quốc gia cho thấy Jim Garrison khi điều tra vụ ám sát JFK đang cố tìm thông tin về ba người được cho là đang ở Calgary, một trong số đó Madsen tin có

thể là Rafael Cruz. Một thực tế ai cũng biết là Oswald làm việc cho nhóm mặt trận CIA của cựu sĩ quan FBI Guy Banister. Banister chỉ thị cho Oswald phân phát truyền đơn. Hoạt động này là một trong nhiều hoạt động của Oswald để tạo hình ảnh Oswald có vẻ là người ủng hộ Castro, người có cảm tình với Liên Xô. Oswald tuyển mộ hai người giúp việc hôm đó và một trong hai người trông rất giống Rafael Cruz, cũng là người Cuba như tôi nói lúc trước. Điều làm câu chuyện này trở nên thú vị là rất có thể Rafael Cruz đang sống ở New Orleans năm 1963, mặc dù ông ta đã nói trong hồ sơ mãi tới 1965 ông mới đến New Orleans. Người ta đều biết Rafael Cruz đã tham gia các cuộc biểu tình chính trị ủng hộ Castro ở Cuba. Mãi sau khi Castro bắt đầu ngả theo cộng sản, Cruz mới đổi bên và cuối cùng rời Cuba sang Mỹ. Tuy nhiên, có thể là Rafael Cruz – dù sự thật về việc ông rời Cuba là thế nào, gần như chắc chắn đã được các quan chức chính phủ Mỹ phỏng vấn, rất có thể có cả CIA, khi ông tới Mỹ. Trong khi đó những lời nói dối mà Rafael và Ted Cruz kể bằng cách nào và tại sao cha ông rời Cuba càng thổi bùng dị nghị là họ đã dựng chuyện để che giấu một sự thật nào đó mà gia đình Cruz có thể thấy vẫn chưa tiện tiết lộ vào lúc này.

Những tấm ảnh trên khêu gợi sự tò mò vì Ủy ban chuyên trách của Hạ viện về các vụ ám sát đã kiểm tra chúng ngay từ những năm 1970. Việc Cruz giống người trong ảnh chưa bao giờ được khẳng định. Vào tháng 5, tôi cho biết là mình đã nói chuyện với một nguồn tin xác nhận người đàn ông bí ẩn kia là Rafael Cruz. Nhiều lần người ta hỏi có phải tôi khởi nguồn dư luận hoặc đưa ra câu chuyện không. Không, không phải tôi. Việc mang tiếng là kẻ "thủ đoạn bẩn thỉu" đã đặt tôi vào hàng nghi can. Hễ khi nào chuyện dâm tục xuất hiện, đặc biệt những chuyện có hình ảnh không hay về các chính trị gia mà tôi không ủng hộ, tôi là người bị buộc tội.

CRUZ NGỪNG CHIẾN DỊCH VẬN ĐỘNG

Ngày 26/4, Trump thắng ở toàn bộ năm bang – Connecticut, Delaware, Maryland, Pennsylvania và Rhode Island trong cái được gọi là "Bầu cử tốc hành Acela," ý nói tới Tàu tốc hành Acela của Amtrack chạy qua những bang này. Việc này cho Trump thêm 111 đại biểu, Cruz thêm hai và Kasich thêm năm. Sau bầu cử sơ bộ Acela, sự chú ý của cả nước dồn vào Indiana, nơi Trump cần thắng 17 đại biểu trong cuộc bỏ phiếu "được ăn cả" sẽ tổ chức vào ngày 3/5 nếu ông muốn có cơ hội giành được 1.237 đại biểu. Ngày 26/4, *Washington Post* đưa tin Cruz dùng chiêu bài "Đức Mẹ Đồng trinh" khi tuyên bố trong một sự kiện vận động rằng Carly Fiorina sẽ là ứng cử viên phó tổng thống nếu ông được GOP đề cử. Fiorina ủng hộ Cruz sau khi bà bỏ cuộc ngày 9/3. Từ lúc đó, Fiorina làm việc như một người đại diện của Cruz, nói chuyện và vận động cho ông ta. Tờ báo nhận xét quyết định chọn Fiorina chỉ là quyết định chơi "chiêu bài phụ nữ." Từ khi bà tranh cãi với Trump trong phiên tranh biện do *CNN* chủ trì tháng 9/2015, Fiorina được coi là một "con chó cắn càn xem ra khá hiệu quả trong việc chống phá Trump."

Đội của Cruz nói rõ với các phóng viên rằng bầu cử Indiana sẽ là kết thúc của Donald Trump. Họ tập trung những gì họ còn tại Indiana, có lẽ chỉ vì tin chắc thất bại ở đó sẽ làm đề cử vượt khỏi tầm tay của TNS bang Texas. Ngày 29/4, chỉ mấy ngày trước các cuộc bỏ phiếu vòng sơ bộ, chiến dịch của Trump nhận ra Cruz đang gây sức ép để Thống đốc Mike Pence ủng hộ ông ta. Đó là một ngày căng thẳng ở Trump Tower; cả Manafort và giám đốc nhân sự Rick Gates đều có mặt tại đó, theo dõi tình hình qua điện thoại.

Manafort đang gọi điện trong căn phòng vắng tanh, còn Gates sang văn phòng Michael Caputo – ông này đã đến làm việc

tại trụ sở theo lời mời của Manafort sau chiến thắng ở New York, lo lắng nói về khả năng liên minh Pence-Cruz. Mới có tin Pence sẽ không ủng hộ – kết quả chuyến thăm phái viên của Manafort. Thông điệp của ông là: Trump sẽ thắng và Pence sẽ đứng đầu danh sách những người liên danh tranh cử tiềm năng.

Nhưng có một lúc, trên màn hình phẳng treo tường tầng 15, *CNN* tuyên bố vị thống đốc cuối cùng sẽ ủng hộ Cruz trong một cuộc phỏng phấn sắp tới trên đài phát thanh. Gates vội chạy qua nói với Manafort và họ gọi điện tới Indiana để kiểm tra thông tin. Họ nghe từ một người bạn thân của Pence, người đang làm việc cho vị thống đốc này nói đó là việc không thể ngăn được. Pence sẽ ủng hộ Cruz, nhưng không hi vọng tuyên bố này là sự ủng hộ mạnh mẽ.

"Tôi không chống lại ai, nhưng tôi sẽ bỏ phiếu cho Ted Cruz trong vòng sơ bộ của đảng Cộng hòa," Pence nói trong một cuộc phỏng vấn của đài truyền hình địa phương ngày 29/4/2016 ủng hộ Cruz như đã biết trước. Pence ca ngợi "hiểu biết Hiến pháp của Cruz" và cho biết sẵn sàng "tiếp nhận sự lãnh đạo" của đảng ông ta. Nhưng Pence cũng có những lời tử tế về Trump, ca ngợi việc Trump đã lôi ra trước công chúng quyết định đóng cửa nhà máy ở Indianapolis của nhà sản xuất điều hòa Carrier, đưa 2.100 việc làm sang Mexico. Pence nhấn mạnh Trump đã "lên tiếng về sự tuyệt vọng của hàng triệu người lao động Mỹ vì thiếu những tiến triển ở Washington DC." Pence khuyến khích cử tri Hoosier hãy "tự quyết định," nhấn mạnh sự trung thành của ông là dành cho đảng Cộng hòa. "Để tôi nói rõ về cuộc đua này," Pence thận trọng. "Dù ai được giới thiệu là ứng cử viên tổng thống Mỹ tại đại hội toàn quốc của đảng Cộng hòa, tôi sẽ vẫn làm việc hết mình để người đó được bầu vào mùa thu này."

Ngày bầu cử Indiana mùng 3/5, Trump trở lại chủ đề JFK, gọi điện cho chương trình buổi sáng "Fox và những người bạn" của *Fox News*. Hãng truyền hình này sẽ chiếu một đoạn băng hình cho thấy Ted Cruz đối diện một người ủng hộ Trump cầm biển "Khôi phục sự vĩ đại của nước Mỹ" trên một con phố ở Indiana. "Trump đang lừa dối bạn," Cruz nói. "Ông ta sử dụng bạn như một kẻ mất trí." Không bị thuyết phục, người ủng hộ Trump đáp: "Ngày mai ông sẽ thấy," ý nói bầu cử sơ bộ sẽ tổ chức ngày hôm sau ở Indiana. "Indiana không muốn có ông," ủng hộ viên vô danh của Trump khẳng định. "Ông chính trị gia, ông chính là vấn đề. Nước Mỹ sẽ tốt đẹp hơn nếu không có ông." Khi được hỏi ông nghĩ gì về đoạn băng hình, Trump lập tức trả lời. "Họ biết Cruz đang nói dối," ông nói. "Chính vì thế chúng ta mới gọi ông ta là 'Ted Dối trá'. Họ là những người thông minh. Những người thu nhập trung bình mà 18 năm nay chưa được tăng lương."

Tiếp theo, "*Fox* và Những người bạn" bình luận Cruz đang có nỗ lực cuối cùng để đánh bại Trump ở Indiana. "*Fox* và Những người bạn" bật cho Trump xem đoạn băng Rafael Cruz nói ở Indiana, "Tôi đã cầu khẩn, tôi đã huy động tất cả đội ngũ con chiên của Chúa bỏ phiếu theo lời của Người. Hãy bầu cho ứng cử viên nào tin vào lời của Đức Chúa và Hiến Pháp Mỹ. Và tôi tin người đó là con trai tôi, Ted Cruz. Bầu cho người khác sẽ là phá hoại nước Mỹ." Trump trả miếng, nói thật "ô nhục" khi cha Ted Cruz lại tới Indiana nói những lời như vậy, nói nhiều người dòng Evangelica nổi tiếng đã ủng hộ ông ta. Việc này lại làm Trump nhắc tới câu chuyện JFK. "Cha ông ta đã đứng với Lee Harvey Oswald trước khi Oswald bị, bạn biết đấy, bị bắn chết. Ý tôi là toàn bộ chuyện này rất nực cười, ngay trước khi JFK bị ám sát," Trump nói. "Thậm chí không có ai nêu chuyện này. Họ thậm chí

còn không nói về nó. Báo chí có đăng và không ai nói về nó. Tôi muốn nói ông ta đang làm gì ở đó – ông ta đang làm gì với Lee Harvey Oswald ngay trước vụ ám sát? Trước khi súng nổ? Thật kinh khủng."

Ngày 3/5, các nhân viên chiến dịch và người ủng hộ lại kéo đến hành lang Trump Tower theo dõi khi kết quả bầu cử căng thẳng ở Indiana được công bố. Trump dẫn đầu rất xa trong những lần kiểm phiếu sớm, và rõ ràng ông sẽ nhanh chóng đánh bại Cruz. Nhân viên của Trump, ứng cử viên, gia đình và bạn hữu – và hầu hết giới truyền thông hoài nghi đang có mặt đều ngạc nhiên về những gì xảy ra tiếp theo: vì không còn cửa được đề cử, Ted Cruz rút khỏi cuộc đua vào ghế tổng thống.

Trump rất cao thượng khi đã chiến thắng, cho dù Cruz ngày hôm trước đã không từ cách nào thóa mạ ông để có tên trong sách. "Ted Cruz, tôi không biết ông ta thích tôi hay ông ta không thích tôi, nhưng ông ta là một ứng cử viên đáng sợ," ông nói. "Ông ta là người cứng rắn, thông minh. Và ông ta có một tương lai đáng kinh ngạc." Những kẻ to mồm đều nhận xét bài tuyên bố chiến thắng chẳng thể nói là tập trung và lịch sự, ứng cử viên lấc cấc này thực ra đang diễn vai ông ta cần diễn.

Trump giành thắng lợi quyết định trong bầu cử sơ bộ Indiana, được 53,3% phiếu và 57 đại biểu, Cruz về thứ hai với 36,6% và Kasich cách xa phía sau với 7,6%.

Tối hôm ấy Cruz, ứng cử viên duy nhất thắng Trump ở nhiều bang trong các cuộc bầu cử sơ bộ và các cuộc họp kín của bang trước đó, dừng chiến dịch vận động. "Ngay từ đầu tôi đã nói tôi sẽ tiếp tục chừng nào còn có cơ hội chiến thắng. Tối nay, tôi xin lỗi phải nói con đường đó có vẻ đã đóng trước mắt tôi," Cruz nói trong tuyên bố thừa nhận thất bại trước những người ủng hộ

ở Indianapolis tối thứ Ba. "Cử tri đã chọn một con đường khác, và với trái tim trĩu nặng nhưng lạc quan vô bờ cho tương lai lâu dài của đất nước, chúng tôi sẽ dừng chiến dịch vận động." *New York Times* khi đưa tin về quyết định của Cruz đã nhận xét trước đó gần một tháng Cruz có vẻ đang trên đường tới chiến thắng. "Ông đã thắng ở Wisconsin," phóng viên Matt Flegenheimer viết trên *New York Times*. "Ông đã thống trị các cuộc bầu đại biểu, ở vào thế hầu như có thể sẽ chiến thắng ngay tại đại hội Cộng hòa vào tháng 7, trong khi chiến dịch của Donald J. Trump đang rơi vào xáo trộn nội bộ."

PAUL MANAFORT ĐÃ GÓP MẶT

Với Trump vững bước trên đường tới chỗ được đảng Cộng hòa đề cử và hằng ngày Manafort điều hành chiến dịch, tình hình đang sáng sủa hơn. Và mỗi ngày qua đi, Corey Lewandowski càng thất thế. Nhưng hằng ngày anh ta vẫn cố dựng chướng ngại trước Manafort.

Chiến lược của Lewandowski là tìm tất cả những lỗi của Manafort, thổi phồng chúng lên với ứng cử viên. Khi không tìm được lỗi nào, anh ta tạo ra vấn đề. Và mỗi khi Manafort tìm cách giải quyết một vấn đề, Lewandowski tìm mọi cách để chắc chắn giải pháp của ông thất bại – ngay cả khi điều đó có hại cho Donald Trump.

Đội ngũ của Lewandowski gồm giám đốc truyền thông Hope Hicks và Phó trợ lý, Giám đốc đội tiền trạm của Trump George Gigicos. Ba người họ kiểm soát mọi ngả tiếp cận Trump khi ông đang trên đường vận động. Và với chương trình vận động mạnh mẽ của Trump, ông di chuyển nhiều hơn là nghỉ ngơi. Manafort có thể là người đảm trách, nhưng khi máy bay của Trump cất cánh, toàn bộ vận hành của chiến dịch thay đổi. Corey là người sắp xếp.

Với kết quả từ Indiana, Reince Priebus của RNC tối 3/5 tuyên bố trên Twitter ngay sau khi Cruz thông báo rút khỏi cuộc đua rằng Donald J. Trump "là ứng cử viên sẽ được GOP giới thiệu." Ông nói thêm, "tất cả chúng ta cần đoàn kết và tập trung vào việc đánh bại *@HillaryClinton #NeverClinton*." Ngày hôm sau, Kasich ngừng chiến dịch tranh cử, với những lưu ý kéo dài khoảng 15 phút ở Columbus Ohio. "Tôi luôn nói Chúa đã có một mục đích cho tôi, cũng như cho mọi người," Kasich nói. "Và hôm nay khi dừng chiến dịch vận động, tôi có lại niềm tin, niềm tin sâu sắc hơn là Chúa sẽ cho tôi thấy con đường đi tới và hoàn thành mục đích của đời tôi." Rút khỏi cuộc đua vào ghế tổng thống, cả Cruz và Kasich không ai làm thêm một bước là ủng hộ Trump.

Với việc là ứng cử viên có thể sẽ được đề cử, Trump dễ dàng chiến thắng trong các cuộc bầu cử còn lại: Nebraska, West Virginia, Oregon và Washington tổ chức cùng thời gian từ ngày 10 đến 24/5; cũng như California, Montana, New Jersey, New Mexico và South Dakota tổ chức ngày 7/6. Cuối cùng Trump đã được GOP đề cử với 1.725 đại biểu, nhiều hơn 488 đại biểu so với số 1.237 cần để thắng trong vòng bỏ phiếu đầu tiên.

Những việc này sẽ không thể có được nếu Lewandowski vẫn còn giữ nguyên vị trí. Khi ngày 3/5 tới gần, Trump nhận ra ông được GOP đề cử ngay từ vòng một là vì Manafort đã can thiệp thông thạo như một người chuyên nghiệp từng trải trong việc vận hành các cơ chế để thắng cử, cộng với các kỹ năng xử lý khủng hoảng lão luyện mà chỉ người trưởng thành thực sự mới có thể thực hiện được.

TRUMP: VỊ THẾ CỦA ỨNG CỬ VIÊN CUỐI CÙNG

Gần một năm đã trôi qua, nhưng Trump – ứng cử viên tổng thống nhiều khả năng nhất sẽ thành công, người duy nhất

chưa bao giờ nắm giữ vị trí trong chính quyền là ứng cử viên cuối cùng trong cái vốn là đấu trường đông đúc ứng cử viên của đảng Cộng hòa.

Nhìn chung, các ứng cử viên GOP trong các cuộc bầu cử sơ bộ của đảng Cộng hòa tham gia tổng cộng 12 phiên tranh biện bắt đầu từ 6/8/2016 ở Quicken Arena, Cleveland, Ohio và kết thúc sớm hơn một chút ở Đại học Miami, Miami, Florida sau một phiên tranh biện do *CNN* chủ trì ngày 10/3/2016. Chỉ có một phiên bị hoãn. Ban đầu tranh biện cuối cùng dự định sẽ tổ chức vào thứ Hai 21/3/2016 ở Thành phố Salt Lake, bang Utah nhưng nó bị hoãn sau khi Trump và Kasich nói họ sẽ không dự.

Cuộc đua ma ra tông 12 phiên tranh biện được chấm dứt với đấu trường ngày càng thu hẹp vì các ứng cử viên thay nhau bỏ cuộc khi các cuộc bầu cử sơ bộ, các cuộc họp kín của lãnh đạo và đại hội toàn bang đi qua toàn bộ 50 bang, mở đầu là Iowa ngày 1/2/2016 và kết thúc với hai trong số những bang đông dân nhất – California và New Jersey, và ba bang miền tây ít dân nhất – Montana, New Mexico và South Dakota ngày 7/6/2016.

Rick Perry là người đầu tiên bỏ cuộc ngày 11/8/2015, theo sau là Scott Walker ngày 21/9/2015. Cuối tháng 12/2015, thậm chí trước khi các cuộc bầu cử bắt đầu, Bobby Jindal, Lindsey Graham và George Pataki rút, chỉ còn lại 12 ứng cử viên GOP trên đấu trường.

Trong năm 2016, việc không thắng trong các cuộc bầu cử sơ bộ và vì vậy mất các nhà tài trợ là lý do chính khiến các ứng cử viên GOP bỏ cuộc. Tháng 2/2016 bảy người nữa rút khỏi cuộc đua, gồm Mike Huckabee, Rand Paul, Rick Santorum, Carly Fiorina, Chris Christie, Jim Gilmore và Jeb Bush.

Khi Jeb thừa nhận thất bại ở Columbia, Nam Carolina ngày 20/2/2016, cuộc đua vào Nhà Trắng của GOP đạt tới thời khắc phân định rõ ràng. Trước một phòng khiêu vũ trong khách sạn đông nhân viên, nhà tài trợ, người ủng hộ và bạn hữu lâu năm, Bush tự hào nói: "Trong chiến dịch này, tôi đã đứng vững trên lập trường của mình, không đổ rạp trước các cơn bão chính trị." Cao hứng vì là một ứng cử viên nổi tiếng của chính quyền, bài tuyên bố thừa nhận thất bại của Bush càng cho thấy rõ ông đã trở thành nạn nhân của chính những tính toán sai lầm của mình.

Như *Washington Post* nhận xét, Bush, người chưa từng làm việc ở Washington hoặc có công việc tầm liên bang là người được giới tinh hoa của GOP ưu ái vì gia đình và những quan hệ gắn gũi với nhiều nhà tài trợ hào phóng nhất và lãnh đạo cao cấp nhất của GOP. Tờ báo nói thêm, vào lúc Bush thừa nhận thất bại, cái Super PAC "Quyền Nước Mỹ đứng dậy" đã quyên góp được 118 triệu đô la và tính đến tháng 2/2016 đã sử dụng 95,7 triệu, chủ yếu vào việc quảng cáo để công kích các ứng cử viên GOP khác.

Washington Post cũng chỉ rõ Jeb chưa bao giờ tìm được cách thoát khỏi tên tuổi gia đình, mặc dù ông liên tục khẳng định chiến dịch tranh cử tổng thống "không thể chỉ về quá khứ, không thể về bố mẹ tôi hoặc anh trai tôi, những người tôi yêu quý. Nó phải về những lý tưởng tôi tin để đưa nước Mỹ tiến về phía trước." Vâng, Bush đã không thể thay đổi được chiến dịch thành cuộc trưng cầu dân ý về hồ sơ của ông khi còn là thống đốc Florida. Ngược lại, ông bị lún sâu vào các cuộc tranh cãi liệu ông có cho phép hành động quân sự chống Saddam Hussein như anh trai ông đã làm sau các cuộc tấn công khủng bố 11/9 không. Bị gặng hỏi nhiều lần, cuối cùng ông thừa nhận nếu "biết những gì ngày nay chúng ta biết," ông sẽ không ra lệnh tiến hành chiến tranh ở Iraq.

Tới phiên tranh biện lần thứ 12 của GOP ngày 10/3/2016, đấu trường chỉ còn lại năm ứng cử viên: Donald Trump đối đầu Ben Carson, Marco Rubio, Ted Cruz và John Kasich. Trong năm người này, Ben Carson là ứng cử viên còn lại duy nhất không thắng cuộc bầu cử sơ bộ nào.

Trong khi Trump nổi lên là một chiến binh hung hãn, Carson tạo cảm giác về một vị bác sĩ phẫu thuật nhút nhát nhưng có tài, quan tâm phục vụ lợi ích của chính thể Cộng hòa thay vì xây dựng sự nghiệp chính trị cho mình. Khi đấu trường các ứng cử viên của đảng Cộng hòa đã ổn định, Trump và Carson ở vị trí là những người ngoài cuộc trong một cuộc bầu cử mà cử tri GOP được tự do bày tỏ việc họ coi thường các ứng cử viên của thể chế GOP, điển hình là Jeb Bush.

Trong khi cả Rubio và Cruz là những người trong cuộc của Washington vì là TNS liên bang, mỗi người đều tin mình có lợi thế rõ ràng trước Donald Trump. Marco Rubio tiếp tục tin gốc gác Cuba của ông sẽ cho ông cơ hội tốt nhất để giành được các cử tri Hispanic cần thiết nếu ứng cử viên tổng thống của GOP muốn có cơ hội đánh bại Hillary. Cruz, người cùng gốc Cuba như Rubio cũng cảm thấy ông có lợi thế rõ ràng thu hút được những người Evangelica Cộng hòa bảo thủ vì lòng tin mãnh liệt mà ông và người cha linh mục thường thể hiện. Cuối cùng Carson rút ngày 2/3/2016, theo sau là Rubio – người chỉ thắng các cuộc bầu cử sơ bộ ở DC, Minnesota và Puerto Rico. Rubio rút ngày 15/3/2016, sau Ben Carson vài ngày.

Khi các cuộc bầu cử sơ bộ kết thúc, chỉ còn John Kasich, người chỉ thắng ở Ohio và Ted Cruz thắng 11 bầu cử sơ bộ là hai ứng cử viên duy nhất còn lại trong cuộc đua tiếp tục chiến đấu với Donald Trump. Cuối cùng chiến thắng của Trump mang tính quyết định, thắng 41 cuộc bầu cử sơ bộ và giành thêm được gần

500 đại biểu, nhiều hơn số 1.237 ông cần để thắng trong vòng bầu cử đầu tiên. Kasich là người rút sau cùng vì tin cuối cùng lãnh đạo GOP sẽ ngả về phía ông, một người Cộng hòa ôn hòa đã vượt xa Clinton trong các cuộc thăm dò dư luận để đoàn kết toàn đảng trong cái ông hình dung sẽ là một đại hội đổi chác phiếu đầy cạnh tranh mà ông biết trước sẽ có sau cuộc đấu đá nội bộ quyết liệt đầy ác ý.

Chưa bao giờ có gì giống như thế trong lịch sử chính trị Mỹ. Một nhà tỉ phú lòe loẹt và to mồm của thành phố New York, được đặc tả là "thằng hề" khi ông mới tuyên bố ra tranh cử, cuối cùng lại đánh bại được hàng loạt các ứng cử viên nổi tiếng không phải vì nghề chính trị chuyên nghiệp của họ, mà vì những biệt danh Trump đặt cho họ. Khi GOP chuẩn bị tới Cleveland vào tháng Bảy, "Jeb Thiểu năng," "Marco Còi" và "Ted Dối trá" đều đã trở thành khán giả, trong khi kỳ lạ là Donald J. Trump lại chuẩn bị đối đầu với "Hillary Lươn lẹo" trong cuộc chiến lớn nhất.

PHẦN THỨ HAI

HILLARY CLINTON GIAN LẬN ĐỀ CỬ CỦA DNC

Phần này ghi lại cách Hillary Clinton cuối cùng đã được đảng Dân chủ đề cử năm 2016 – một thành tựu mà bà và những người ủng hộ vui mừng coi là sự kiện đầu tiên trong lịch sử, một phụ nữ lần thứ hai thất bại trong nỗ lực để được bầu làm tổng thống Mỹ.

Sự thật là Hillary Rodham Clinton đã suốt đời phấn đấu tranh cử tổng thống từ khi trưởng thành, chắc chắn ít nhất từ khi bà còn là sinh viên ở Wellesley, một trường đại học dành cho nữ sinh tầng lớp tinh hoa ở Massachusetts, một trong những trường của Đại học Seven Sisters dành cho nữ thành lập năm 1915, bên cạnh các trường thuộc Ivy League chỉ dành cho nam.

Những gì Hillary cố kiên trì che giấu cử tri là một sự thật quan trọng khác để hiểu bà, tức là hiểu gốc rễ tư tưởng chính trị cực tả cấp tiến của bà từ những năm 1980.

Ở Wellesley, Hillary đã thay đổi, không còn là "Cô gái vùng Goldwater," nơi bà sống với cha mẹ ở Park Ridge, Illinois. Khi ở Wellesley, Hillary trở nên cấp tiến, quyết định dành thời gian với nhà hoạt động xã hội Saul Alinsky, nhà "tổ chức cộng đồng" chính gốc mà cuốn sách nhỏ năm 1971 "Những Quy định cho Người Cấp tiến" cổ xúy các hoạt động xã hội được viết để tưởng nhớ Lucifer, người mà Alinsky gọi là "nhà cấp tiến đầu tiên con người biết tới, đã nổi loạn chống lại thể chế và thực hiện hiệu quả tới mức ông đã có được vương quốc riêng của mình."

Khi quyết định viết luận văn tốt nghiệp về Alinski, Hillary đã có thời gian được ông hướng dẫn ở Chicago khi Alinsky đang phát triển những ý tưởng cho cuốn sách, còn Hillary đến thăm những vùng ngoại ô thu nhập thấp của thành phố, tiến hành nghiên cứu thực địa cho luận văn của mình. Luận văn tốt nghiệp 92 trang của Hillary nhan đề "CHỈ CÓ THỂ LÀ CHIẾN ĐẤU... Phân tích về Mô hình Alinsky." Hillary lấy đầu đề từ hai câu trong bài thơ thứ hai "Chiếc sọ dừa miền Đông" trong cuốn *Bốn bộ tứ* của T.S. Eliot viết năm 1940 là (i) "Chỉ có chiến đấu mới lấy lại được những gì đã mất" và (ii) "Rồi lại tìm thấy và lại mất."

Trong luận văn tốt nghiệp, Hillary định nghĩa người cấp tiến như sau: "Người cấp tiến là người ủng hộ những thay đổi bao trùm trong luật pháp và phương pháp quản lý hiện hành. Những thay đổi đưa ra nhằm vào gốc rễ của các vấn đề chính trị mà theo thuật ngữ của chủ nghĩa Marx là thái độ và hành vi ứng xử của con người." Hillary có cùng quan điểm với người đã đánh bại bà năm 2008 khi Hillary lần đầu tiên tranh cử tổng thống không thành công – đó là Barack Hussein Obama, người giống như Hillary cũng là một tín đồ "tổ chức cộng đồng" kiểu Saul Alinsky có gốc rễ là phe cực tả của chính trị Chicago, người bắt đầu sự nghiệp sau Hillary gần hai thập niên.

Cuối cùng trước khi nghiên cứu bảng tóm lược này, một sự thật nữa cũng quan trọng để hiểu được Hillary: đó là không giống William Jefferson Clinton chồng bà, Hillary thiếu sức thu hút để có thể là kiểu chính trị gia tự nhiên mà cử tri thực sự yêu thích. Hillary gặp Bill Clinton năm 1971 ở Đại học Luật Yale khi hai người còn là sinh viên. Một cái nhìn rõ hơn đã được Dolly Kyle, một trong những người tình dài lâu của Bill trong cuốn sách xuất bản năm 2014 mang tên *Hillary, người đàn bà khác*

đã gọi Hillary là "Cai ngục" sau khi mô tả hôn nhân của Bill và Hillary là sự dàn xếp chính trị.

Kyle khẳng định Hillary nhận ra bà không thể thành công lớn trong chính trị trừ phi nấp trong chiếc áo đuôi tôm của Bill – một nhận thức đã làm Hillary choáng váng sau khi không qua được kỳ kiểm tra luật ở Washington DC và bị đẩy ra khỏi Ủy ban điều tra vụ Watergate sau tranh cãi với lời cáo buộc "hành vi thiếu đạo đức" vẫn còn đeo bám bà. "Hillary ở lại Washington cho tới mùa hè năm 1974, vùng vẫy bằng mọi cách để xác lập mình là một quyền lực chính trị tiềm năng bên cạnh chiếc ghế quyền lực trong thành phố thủ đô của nước Mỹ," Kyle viết. "Đó là cái bà ta không bao giờ có thể tự mình làm được."

4.

BERNIE SANDERS, MỘT NGƯỜI XÃ HỘI CHỦ NGHĨA CŨ THÁCH THỨC CLINTON, NGƯỜI CÓ THỂ TRỞ THÀNH TỔNG THỐNG

Tôi không muốn choảng mạnh Bernie Sanders Khùng vì tôi thích theo dõi những gì ông ta đang làm với Hillary Lươn lẹo. Thời của ông ta sẽ tới.

— Donald J. Trump trên Twitter, 11/5/2016

Mặc dù một vài chính trị gia nghiêm túc ở cả hai đảng không nghi ngờ Hillary Clinton sẽ ra tranh cử vào Nhà Trắng lần thứ hai năm 2016, khi tất cả mọi tin đồn đều lắng xuống thì vào Chủ nhật ngày 12/4/2015, Clinton phát một băng hình dài hai phút sau 3 giờ chiều ET. Cuối cuốn băng bà mỉm cười nói: "Tôi sẽ ra tranh cử tổng thống."

Băng hình của Hillary bắt đầu bằng việc tập trung vào chủ đề đa dạng văn hóa, đa sắc tộc, đa dạng ngôn ngữ; ghi cảnh nhiều thanh niên Mỹ không nêu danh tính nhưng vui vẻ, hấp dẫn mô tả trong một hai câu điều gì đang diễn ra trong cuộc sống của họ. Rõ ràng cuốn băng là một sản phẩm chuyên nghiệp và tốn kém,

đã được cân nhắc nhiều mặt của đội ngũ chiến dịch để đưa ra một thông điệp được tính toán cẩn thận. Theo dõi cuốn băng với tư duy phản biện, rõ ràng người ta thấy chính trị bản sắc là chủ đề chính trong lần tranh cử của Clinton, tâm điểm là hướng tới bầu nữ tổng thống đầu tiên.

THÁNG 4/2015: HILLARY TUYÊN BỐ RA TRANH CỬ

Đây là kịch bản không chính thức cho băng hình của Hillary, trong đó ghi nhận ý nghĩa quan trọng của chính trị bản sắc qua những hình ảnh đặc sệt "chất Mỹ tiêu biểu":

> MỘT PHỤ NỮ TRUNG NIÊN DA TRẮNG KHÔNG RÕ DANH TÍNH quần bò, áo màu tím đang làm việc ngoài trời: "Giờ là mùa xuân, vì thế chúng tôi có thể bắt đầu chuẩn bị vườn tược. Cà chua của tôi rất nổi tiếng ở đây, trong khu tôi đang sống. CẢNH QUAY: Người phụ nữ đang làm trong vườn, vừa đi vừa ngửa tay lên trời. Mỉm cười.
>
> MỘT PHỤ NỮ KHÔNG RÕ DANH TÍNH (không rõ sắc tộc hay dân tộc) với MỘT CÔ BÉ: Con gái tôi chuẩn bị vào mẫu giáo năm sau. Vì vậy chúng tôi làm việc chỉ để nó có thể tới một trường tốt hơn. CẢNH QUAY: Mẹ và con gái, đứa trẻ thu và xếp chữ "CÁ" trong khung chữ.
>
> 1. MỘT NGƯỜI ĐÀN ÔNG HISPANIC KHÔNG RÕ DANH TÍNH cùng NGƯỜI ĐÀN ÔNG HISPANIC TRẺ HƠN KHÔNG RÕ DANH TÍNH nói chuyện bằng tiếng Tây Ban Nha có phụ đề tiếng Anh: Mi hermano u uo estamos empeazando nuestro primer negocio. Dịch: Anh trai tôi và tôi chuẩn bị mở cửa hàng kinh doanh đầu tiên. CẢNH QUAY: Hai anh em treo các bức ảnh lên tường. Cùng đứng, trông hạnh phúc, cười vui vẻ.
> 2. NGƯỜI MẸ DA TRẮNG KHÔNG RÕ DANH TÍNH cùng CON TRAI 5 TUỔI: "Sau 5 năm nuôi con, bây giờ tôi chuẩn bị đi làm lại." CẢNH QUAY: Người mẹ ngồi

bế con trên lòng, đọc cuốn sách. Người mẹ đứng một mình, mỉm cười.

3. NAM VÀ NỮ THANH NIÊN MỸ GỐC PHI KHÔNG RÕ DANH TÍNH: "Hằng ngày chúng tôi đều nỗ lực để có tâm thế sẵn sàng và được chuẩn bị." CẢNH QUAY: Đôi nam nữ lấy đồ chơi từ trong hộp. Chồng đứng cạnh vợ, âu yếm đặt tay lên bụng vợ rõ ràng đang mang thai. Chồng nói, "Con trai của cha. Ngay bây giờ. Sắp chào đời rồi con ạ." Hai vợ chồng mỉm cười.

4. MỘT PHỤ NỮ CHÂU Á KHOẢNG 20 TUỔI KHÔNG RÕ DANH TÍNH: "Ngay lúc này, tôi đang đăng ký xin việc. Đó là để thấy thế giới thực là thế nào sau khi tốt nghiệp đại học." CẢNH QUAY: Cô gái đi dọc phố, tìm kiếm địa chỉ, vào qua cửa trước mở ra phố của cửa hàng. Kết thúc bằng cảnh cô gái đứng bên trong, cửa sổ phía sau lưng, quần áo tuyền toàng, mỉm cười.

5. HAI NAM THANH NIÊN KHÔNG RÕ DANH TÍNH: "Mùa hè này tôi sẽ lập gia đình với người tôi thực sự yêu thương." CẢNH QUAY: Hai thanh niên da trắng đi cạnh nhau dọc phố, vẻ hạnh phúc. Cận cảnh hai người nắm chặt tay nhau. Máy quay trở lại cảnh hai người tiếp tục đi dọc phố, mỉm cười, tay trong tay có vẻ hạnh phúc.

6. CẬU BÉ MỸ GỐC PHI KHÔNG RÕ DANH TÍNH: "Cháu chuẩn bị tham gia một vở kịch. Cháu sẽ đóng giả là cá. Những chú cá nhỏ." CẢNH QUAY: Cậu bé đứng trước ghế trong phòng khách. Chắp tay, lòng bàn tay hướng vào nhau, các ngón tay chĩa lên cao, đưa lên đưa xuống theo nhịp hát. "Hai chú cá nhỏ."

7. MỘT NGƯỜI ĐÀN BÀ DA TRẮNG KHÔNG RÕ DANH TÍNH sắp đến tuổi hưu: "Không lâu nữa tôi sẽ nghỉ hưu. Nghỉ hưu nghĩa là tái tạo bản thân theo nhiều cách." CẢNH QUAY: Những bức tranh trong khung, người phụ nữ với người đàn ông (có lẽ là chồng) đang đứng cùng nhau. Người phụ nữ đứng bên ngoài nhà,

ngón cái tay trái giơ lên. Cảnh người phụ nữ trên xe, ngồi ghế trước.

8. MỘT PHỤ NỮ KHÔNG RÕ DANH TÍNH (da nâu). MỘT ĐÀN ÔNG DA TRẮNG KHÔNG RÕ DANH TÍNH: Hai người đang chuyển đồ vào nhà khi người phụ nữ nói: "Chúng tôi đang chỉnh trang nhà cửa." Người đàn ông: "Nhưng chủ yếu chúng tôi chỉ thực sự muốn con chó nhà mình không lục trong thùng rác." Người phụ nữ: "Và vì thế chúng tôi rất hi vọng cho năm 2015, điều đó sẽ xảy ra." CẢNH QUAY: Người đàn ông và người phụ nữ cùng ở trong nhà, con chó đang cố mở thùng rác để lôi các thứ ra.

9. ĐÀN ÔNG ĐẦU HÓI ĐANG ĐỘ TUỔI 30 KHÔNG RÕ DANH TÍNH: "Gần đây tôi đã bắt đầu một nghề mới. Đây là công ty đã qua năm đời, có ý nghĩa lớn đối với tôi. Đất nước này xây dựng trên tinh thần làm việc chăm chỉ, và tôi thực sự cảm thấy vui được là một phần của nó." CẢNH QUAY: Người đàn ông đi qua xưởng đầy máy móc, dừng lại bên cỗ máy, làm việc.

10. HILLARY CLINTON xuất hiện trên màn hình trước ngôi nhà có vẻ ở ngoại ô, sơn trắng, hàng rào cây xanh và phía sau là các bụi cây trồng dưới cửa sổ, không ghi ở đâu.

CẢNH QUAY: Hillary nói trước máy quay, xen kẽ là cảnh người Mỹ đang làm việc, sống và chơi đùa vui vẻ cùng nhau. Tiếng của Hillary tiếp tục không bị ngắt quãng trên nền nhạc dìu dịu. Máy quay riêng những cảnh hằng ngày ở nước Mỹ. Hillary mỉm cười nhìn vào máy, khẽ gật đầu nói "Vâng."

ĐỐI THOẠI CỦA HILLARY: "Tôi cũng sẵn sàng làm một việc gì đó," Hillary nói. "Tôi sẽ ra tranh cử tổng thống. Người Mỹ từ lâu đã phải vật lộn với những thời kỳ kinh tế khó khăn, nhưng boong tàu vẫn xếp đầy thứ có lợi cho những người trên ca bin."

Hillary tiếp tục: "Hằng ngày người Mỹ cần một người bảo vệ họ, và tôi muốn là người đó. Vì thế các bạn có thể làm

nhiều hơn thay vì chỉ đứng nhìn, các bạn có thể tiến lên, đứng vào hàng đầu vì khi các gia đình lớn mạnh, nước Mỹ cũng hùng mạnh."

Hillary kết luận: "Vì vậy tôi sẽ lên đường để vận động phiếu của các bạn, vì giờ là thời đại của các bạn và tôi hi vọng các bạn sẽ đi cùng tôi trong chuyến hành trình này."

BĂNG HÌNH KẾT THÚC VỚI LOGO CỦA HILLARY – Hai cột màu xanh, Mũi tên đỏ cắm vào hai cột xanh, và chữ "Hillary vì..." in trắng trên mũi tên đỏ và "nước Mỹ" màu xanh trên đầu mũi tên. Hillary mặc áo vét xanh, áo cánh đỏ cùng màu với logo. Cổ đeo vòng vàng nhỏ và hoa tai vàng khiêm tốn. Vẻ đơn giản khi ở ngoài, quần áo thích hợp cho thời tiết mùa xuân.

TOÀN BỘ THỜI LƯỢNG: 2 phút 13 giây.

Chủ ý rõ ràng của cuốn băng là vẽ lên những hình ảnh hạnh phúc chứng minh nhiều thành tựu mà chương trình đa dạng văn hóa, đa dạng sắc tộc của đảng Dân chủ mang lại. Nó nhấn mạnh phụ nữ da trắng độc lập dù có hay chưa có gia đình, liên đoàn người cùng giới LBGT hạnh phúc, người Hispanic nói hai ngôn ngữ mở một cơ sở kinh doanh nhỏ mà không cần biết địa vị nhập cư của họ hợp pháp hay không hợp pháp, cũng như người Mỹ gốc châu Á và người Mỹ có nguồn gốc không chắc chắn hoặc pha trộn chủng tộc và/hoặc cùng sắc tộc là một phần của các gia đình truyền thống, trong các gia đình đơn thân, hoặc đơn giản là tự kiếm sống, kể cả trẻ em.

Việc này trở thành câu thần chú của đảng Dân chủ, khẳng định gia đình truyền thống đã lạc hậu, hôn nhân phải có cả những người LBGT, tất cả các sắc tộc cũng như các nhóm thiểu số có thể và nên tham gia các việc đa sắc tộc, đa văn hóa, đa dân tộc. Vấn đề là Hillary mở đầu chiến dịch tranh cử tổng thống với một đoạn băng hình có bà trong khung cảnh một vùng ngoại ô miền trung

nước Mỹ để đặt bà lên bệ của chính trị bản sắc. Viễn cảnh thiên đường ghi trong băng là một nước Mỹ không biên giới phản đối các định nghĩa truyền thống về các mối quan hệ, và kết quả là ai cũng có một ngôi nhà, được học hành cũng như có việc làm, sở thích riêng và/hoặc vui chơi giải trí, và chúng ta sẽ hòa hợp trong một đại gia đình hạnh phúc. Bất cứ gì đe dọa chương trình này theo định nghĩa trên sẽ là phân biệt giới tính, bài ngoại, phân biệt chủng tộc, mù quáng, chống LBGT, chống Hồi giáo – nói cách khác đều là xấu xa.

Một bài trên tờ *New York Times* viết về đoạn băng hình nhấn mạnh, trước khi chiến dịch vận động của Clinton công khai đoạn băng tuyên bố quyết định chính thức ra tranh cử của Hillary, John D. Podesta, chủ tịch chiến dịch của Hillary đã tiếp xúc với các nhà tài trợ hàng đầu và những cộng sự lâu năm của Clinton. Podestra nổi tiếng là người trong cuộc ở Washington, nhà hoạt động tự do lâu năm của đảng Dân chủ với thành tích gồm việc thành lập nhóm cố vấn (*think-tank)* cánh tả được biết dưới cái tên "Trung tâm vì sự Tiến bộ của Mỹ" (CAP), cũng như là giám đốc nhân sự của Tổng thống Bill Clinton ở Nhà Trắng và tư vấn cho Tổng thống Barack Obama.

Đoạn băng này mới chỉ là khởi đầu trên truyền thông. Không lâu sau, Hillary tổ chức một sự kiện tiếp xúc cử tri để bà có thể nói về chính sách như một phần trong việc đích thân thông báo ra tranh cử.

CLINTON TUYÊN BỐ RỘNG RÃI

Chủ nhật ngày 13/6/2015, Hillary đích thân phát động chiến dịch vận động với một cuộc tiếp xúc cử tri lớn ở Đảo Roosevelt trên sông Đông, giữa đảo Manhattan ở phía tây và quận Queens trên Long Island ở phía đông của thành phố New York. Trong bộ đồ màu xanh sáng, Hillary đứng nói trên bục, phía trên là logo chiến

dịch của bà. Nhìn từ trên xuống, các nhà phê bình xem những bức ảnh này đã bình luận một cách châm biếm là logo của Hillary, nhất là khi ở đây, thành phố New York, làm người ta nhớ tới tòa tháp đôi bị máy bay đâm xuyên, nhớ đến cuộc tấn công khủng bố 11/9 vào Trung tâm Thương mại Thế giới. Chiến dịch của Clinton ước tính đám đông tham dự vào khoảng 5.500 người, nhưng một nửa số đó nghe có vẻ chính xác hơn.

"Trong tiết trời nắng đẹp, bao quanh là những người ủng hộ vẫy cờ trên Đảo Roosevelt ở New York, bà Clinton cam kết sẽ tiến hành một cuộc vận động rộng khắp, tạo dựng một nền kinh tế bao trùm hơn, cho dù còn những tiếng nói mới trong đảng Cộng hòa tiếp tục thúc đẩy 'các chính sách kinh tế từ trên xuống đã làm chúng ta thất bại trước đây,'" Amy Chozik đưa tin trên tờ *New York Times.*

Bài nói của Clinton được viết ra để nhắc các cử tri về việc bà đã phục vụ trong chính phủ với tư cách TNS của New York và Ngoại trưởng, với tòa nhà Liên Hợp Quốc có thể nhìn thấy ở phía sau. "Sống cùng gia đình ở New York, với rất nhiều bạn bè gồm nhiều người New York đã cho tôi vinh dự được phục vụ họ trong Thượng viện suốt tám năm," Clinton nói. "Ngay phía bên kia sông là trụ sở Liên Hợp Quốc, nơi tôi đã nhiều lần đại diện cho đất nước." Rồi với việc nhắc tới FDR, vẫn là một anh hùng của đảng Dân chủ, Hillary nêu chủ đề bà định nhấn mạnh, đó là bà hi vọng sẽ là nữ tổng thống đầu tiên. "Đứng ở đây trong công viên xinh đẹp được xây để tưởng nhớ tầm nhìn lâu dài của Franklin Roosevelt về nước Mỹ, một đất nước chúng ta mong muốn như thế," bà nói tiếp. "Và ở một nơi... hoàn toàn không có trần kính."[1]

---

1. Ý nói đến những rào cản về giới trong chính trị khi chưa từng có phụ nữ làm tổng thống Mỹ.

Nói "không có trần kính" rõ ràng có ý gắn khung cảnh nói chuyện ngoài trời với mục tiêu của Hillary "phá vỡ trần kính," cái mà người ủng hộ nữ quyền trong chính trị Mỹ luôn coi là rào cản phân biệt giới tính trong một xã hội do nam giới thống trị dựng lên để hạn chế sự tiến bộ của phụ nữ trong kinh doanh và chính trị.

Tờ *Guardian* ở London tóm tắt bài nói 45 phút của Clinton ở Đảo Roosevelt như sau:

- Clinton sẽ làm kinh tế Mỹ hoạt động vì mọi người Mỹ – từ hộ lý, lái xe tải, cho tới cựu chiến binh và các chủ kinh doanh nhỏ, và chấm dứt các chính sách kinh tế từ trên xuống trước đây "đã không mang lại lợi ích cho chúng ta."
- Bà muốn chấm dứt tình trạng bất bình đẳng thu nhập, làm tầng lớp trung lưu lại có ý nghĩa, và cho người nghèo cơ hội trở thành trung lưu.
- Bà hứa sẽ chấm dứt sự đối đầu ở Washington và hợp tác với Nghị viện.
- Bà hứa lắng nghe các nhà khoa học về biến đổi khí hậu, sẽ siết chặt các nhà băng hiện có "nguy cơ quá cao" và cho "các gia đình người nhập cư tuân thủ luật pháp được nhập quốc tịch."
- Bà đề nghị xây trường mẫu giáo và các trung tâm giữ trẻ chất lượng cho tất cả trẻ em ở Mỹ và sẽ trả tiền nghỉ ốm, nghỉ việc gia đình, lương bình đẳng và lương tối thiểu cao hơn.
- Bà hứa làm người Mỹ an toàn: "Tôi đã đứng vững trước các đối thủ như Putin và tăng cường sức mạnh của các

đồng minh như Israel. Tôi đã ở trong phòng tình hình ngày chúng ta bắt Bill Laden. Nhưng tôi biết – tôi biết chúng ta phải khôn ngoan và hùng mạnh."

- Bà cũng kêu gọi sửa đổi hiến pháp để bỏ quyết định của Tòa án tối cao về Công dân thống nhất. Bà cũng đề nghị đăng ký cử tri ngay và phổ cập, mở rộng bầu cử sớm.

"Đây là những việc hoàn toàn tiến bộ," tờ Guardian bình luận về bài phát biểu. "Tôi có thể không là ứng cử viên trẻ nhất trong cuộc đua, nhưng tôi sẽ là nữ tổng thống trẻ nhất trong lịch sử nước Mỹ," Clinton nói trong phần kết thúc, Bill Clinton đứng cùng bà trên sân khấu với một phông mà *Washington Post* nhận xét là "đẹp ngỡ ngàng với những nhà chọc trời Manhattan ở phía sau, trụ sở Liên Hợp Quốc phía xa sau lễ đài rực sáng trong nắng."

Vấn đề với bài nói của Hillary là cương lĩnh tranh cử của bà chẳng có gì mới hoặc thật sự gây hứng thú. Hillary đã ở trên sân khấu chính trị quốc gia hầu như liên tục từ 1996, trọn vẹn hai thập niên. Hầu như tất cả những người Dân chủ ra tranh tổng thống từ 1996 đều cam kết chấm dứt bất bình đẳng thu nhập bằng việc đánh thuế người giàu để phân chia thu nhập cho người nghèo. Nhưng mặc dù các chương trình của đảng Dân chủ nhằm chấm dứt nghèo đói có thể thấy từ thời Xã hội Vĩ đại mà Lydon Baines Johnson tuyên bố năm 1964 – hơn 50 năm trước, nhà nước phúc lợi xã hội của đảng Dân chủ với khoảng 20 tỉ đô la và 80 chương trình phúc lợi vẫn không giảm được bất bình đẳng thu nhập hay xóa được đói nghèo.

Là Đệ nhất phu nhân, TNS bang New York, Ngoại trưởng Mỹ, Hillary Clinton có thể kể ra các thành tựu chính của bà là gì? Dưới chính quyền Bill Clinton, Hillary đã không thông qua được cái lúc đó được biết là "Hillary-Care," tiền thân của Luật

Chăm sóc đang có, được biết dưới cái tên Obamacare. Chồng bà đã ký NAFTA – một vấn đề cả Donald Trump và TNS Bernie Sanders đều dùng chống lại bà. Là TNS New York, bà đã không đưa ra được bất cứ đạo luật nào để cải thiện giáo dục công ở Mỹ, một thử thách mà hàng chục ngàn trẻ em trong các trường công phải chịu đựng. Là Ngoại trưởng, chiến dịch của Hillary bị hoen ố bởi cái chết của Đại sứ Chris Stevens và ba người Mỹ dũng cảm khác ở Benghazi, Lybia ngày 11/9/2012, cũng như "Mùa Xuân Ả-rập" biến thành khủng bố hỗn loạn, lan rộng từ Lybia sang Bắc Phi vào Syria. Thêm vào đó là trách nhiệm của Hillary đối với việc trỗi dậy của ISIS ngay trước mắt bà.

Công chúng Mỹ đã thấy chiến dịch 2008 của Hillary, và đã đạp bỏ nó vì sức thu hút "Hi vọng và Thay đổi" của Barack Hussein Obama. Sao Hillary nghĩ diễn lại chiến dịch tranh cử 2008 lần thứ hai đột nhiên sẽ thắng lợi?

NGÀY 29/4/2015: BERNIE SANDERS RA TRANH CỬ

Thứ Năm ngày 29/2/2015, TNS Bernie Sanders, một người độc lập của Vermont, người có những cuộc họp kín với lãnh đạo đảng Dân chủ đã thông báo trong một tuyên bố lặng lẽ nhất trong lịch sử Mỹ là ông sẽ ra tranh cử Tổng thống Mỹ. Trong chiều nắng ấm, Sanders mặc bộ vét màu xám, sơ mi xanh và cà vạt xanh họa tiết đơn giản, tay cầm mấy tờ giấy cuộn tròn bình tĩnh bước lên chiếc bục đơn giản dựng trên sân tòa nhà Nghị viện Mỹ ở Washington.

Tuyên bố dài chừng mười phút, với khoảng hơn hai chục người ủng hộ có mặt hỏi nhiều câu chiếm hết nửa thời gian. Sanders bắt đầu bằng việc nói với các phóng viên ông không có "thời gian vô hạn" vì phải trở vào Thượng viện. "Hãy để tôi nói điều này," ông mở đầu. "Hiện nay đất nước này, theo tôi, có

nhiều khủng hoảng hơn bất cứ thời gian nào từ thời Đại suy thoái những năm 1930." Nhận xét này cho thấy rõ trong chiến dịch vận động tranh cử, Sanders sẽ tập trung nhiều vào kinh tế, với điểm nhấn là bất bình đẳng thu nhập.

"Với hầu hết người Mỹ, thực tế là họ đang phải làm nhiều giờ hơn nhưng lương thấp hơn," ông nói tiếp. "Nếu tính theo mức độ lạm phát, họ kiếm được ít tiền hơn những năm trước, mặc dù công nghệ và năng suất đã tăng ghê gớm. Vì thế, tôi đã nói chuyện với rất nhiều người trên cả nước và nghe họ hỏi "Tại sao tôi làm ra nhiều sản phẩm hơn, làm nhiều giờ hơn mà lương lại ít hơn? Con tôi không thể vào đại học, tôi đang gặp khó khăn trong việc kiếm đủ tiền cho chăm sóc y tế." Để chốt lại, Sanders đặt câu hỏi: "Làm sao lại có việc 1% người giàu nhất sở hữu số của cải bằng cả số của 90% người còn lại phía dưới?" Sanders trả lời câu hỏi ấy như sau: "Câu trả lời của tôi là kiểu kinh tế này không chỉ sai, mà còn không bền vững."

Khi người ủng hộ hỏi Sanders định làm gì để khác Hillary Clinton, ông trả lời ông bỏ phiếu chống và phản đối mạnh mẽ cuộc chiến tranh Iraq do Tổng thống George W. Bush phát động chống Saddam Hussein, vì ông tin cuộc chiến Iraq sẽ dẫn tới những tàn phá lớn trong khu vực; ông đang góp sức để đưa tới chấm dứt Đối tác xuyên Thái Bình Dương (TPP) vì ông cho rằng nó là một trong loạt hiệp định tự do thương mại khủng khiếp nhất, làm hàng triệu người Mỹ mất việc làm được trả lương tốt. Ông nhấn mạnh ông phản đối Đường ống dẫn dầu Keystone, nói ông chống việc vận chuyển "những thứ nhiên liệu bẩn thỉu nhất trên thế giới."

Khi vội trở vào Thượng viện, Sanders trả lời câu hỏi cuối cùng của phóng viên muốn biết liệu việc ông nói ra những ý tưởng này có quan trọng hơn việc cạnh tranh với Clinton cho

đề c của đảng Dân chủ năm 2016 không. "Anh sẽ phải hiểu chúng tôi đang trong cuộc đua để chiến thắng," Sanders trả lời. "Nhưng tôi đề nghị mọi người hiểu tiểu sử của tôi. Rõ ràng anh đang thấy người có một trong những tiểu sử chính trị bất thường nhất so với bất kỳ ai trong Nghị viện Mỹ. Không chỉ vì tôi là người độc lập làm việc lâu nhất trong lịch sử Nghị viện Mỹ, mà còn vì khi lần đầu tranh cử vào chính quyền bang, tôi chỉ được 1% phiếu. Tôi không biết có nên tự hào về điều đó không, nhưng trong cuộc bầu cử cuối cùng, tôi được 71% phiếu." Rồi vì vội vào họp Thượng viện, Sanders đi thẳng vào các chủ đề, nói ông đã khuấy động được các đơn vị cơ sở của đảng Dân chủ hơn bất cứ bài nói hay băng hình nào của Hillary Clinton có thể làm được, không cần biết chúng được dàn dựng chuyên nghiệp hay tốn kém thế nào.

"Vấn đề là đó không phải vấn đề chính," Sanders khẳng định. "Vấn đề đúng là liệu bạn có nêu được những gì thẳm sâu trong suy nghĩ của người Mỹ nếu bạn cố kết nối phong trào, nói chúng ta cần đoàn kết như một dân tộc và nói đây là Capitol, Capitol xinh đẹp này, đất nước là của tất cả chúng ta, chứ không phải của những tỉ phú. Đó không phải để nêu vấn đề. Đó là để thắng cử. Đó điều người Mỹ quan tâm." Nói xong Sanders xoay người, vẫy chào đám đông đang vỗ tay thưa thớt rồi vội qua thảm cỏ trở vào với công việc bên trong.

Đã 73 tuổi khi tuyên bố ra tranh cử, Sanders sinh ở Brooklyn năm 1941, tốt nghiệp Đại học Chicago năm 1964. Khi ông tuyên bố ra tranh cử tổng thống, báo chí cánh tả lập tức nhận thấy, tiểu sử nổi tiếng của Sanders khi có liên hệ với những người xã hội chủ nghĩa cánh tả sẽ trở thành gánh nặng cho tranh cử trong bầu cử liên bang. Sanders có mối liên hệ với Liên đoàn XHCN trẻ hoặc đảng Công nhân XHCN Trotsky. Trong phong trào Quyền Dân

sự những năm 1960, Sanders là nhà hoạt động chính trị tham gia Nhóm Bình đẳng chủng tộc, và biểu tình phản đối của Ủy ban Điều phối Phi bạo lực của Sinh viên.

Ngay cả hiện nay, Sanders cũng nhận mình là một người "XHCN dân chủ" (chữ "d" không viết hoa), chứ không phải tư bản chủ nghĩa. Sanders bắt đầu sự nghiệp chính trị năm 1981 khi được bầu là thị trưởng Burlington, bang Vermont trong nhiệm kỳ đầu của ba nhiệm kỳ, nhậm chức với tư cách là người xã hội chủ nghĩa tự xưng (phản đối việc bị mô tả là cộng sản), người lúc nào cũng treo trên tường văn phòng bức ảnh nhà tổ chức liên đoàn lao động ngành đường sắt Eugene V. Debs, ông này đã bị kết án tù trong Thế chiến I theo Đạo luật chống bạo loạn năm 1918 vì đã có bài phát biểu chống chiến tranh ở Ohio. Debs, người đã năm lần tranh cử tổng thống với tư cách ứng cử viên của đảng XHCN Mỹ, lần cuối cùng tranh cử từ trong tù năm 1930 được 3,41% phiếu. Mặc dù từng là một người độc lập và nhà hoạt động xã hội chủ nghĩa, Sanders khẳng định ông có ý định cạnh tranh với Hillary Clinton cho đề cử của đảng Dân chủ.

Washington Post khi đưa tin tuyên bố của Sanders đã không giấu giếm trong kết luận của bài bình luận rằng "Ông ta sẽ thắng." Bài của *Washington Post* nói rõ Sanders, người ít được biết đến nhất trong hầu hết giới tự do trên toàn quốc không có ý định so kè với số tiền Hillary Clinton bỏ ra để vận động quyên góp tài trợ. "Cho dù nếu Sanders muốn cố quyên góp được nhiều loại tiền để giúp ông đủ sức cạnh tranh với Clinton, ông cũng không thể làm được," Chris Cillizza viết trên tờ *Washington Post*. "Hoặc gần như không thể." Tờ báo khẳng định Sanders không quan tâm đến thắng thua. "Ông đã hoạt động trong chính trị đủ lâu – ông ở trong chính trị bang và liên bang hầu như liên tục từ 1981 –

để hiểu Clinton người đang dẫn trước mạnh thế nào, và để hiểu được những hạn chế của ông với tư cách là ứng cử viên," Cillizza nhận xét. "Việc Sanders tranh cử thực ra là để tác động tới phiên tranh biện trong đảng Dân chủ về cái gì là then chốt của bầu cử tổng thống bốn năm một lần. Sanders muốn kéo Clinton (và bất cứ ai tham gia tranh cử) về phía tả trên những vấn đề như thương mại (ông phản đối TPP), vấn đề cải cách tài chính của chiến dịch vận động và bất bình đẳng thu nhập."

Khoảng chín tháng ba ngày sau, *Washington Post* đã thay đổi giọng điệu. "Từ chỗ rất lặng lẽ thông báo cho tới lập trường của ông hôm nay ở cuộc họp Iowa của lãnh đạo đảng – cãi vã căng thẳng với Hillary Clinton về vụ Hawkeye trước bầu cử sơ bộ New Hampshire ngày 8/2 – điều đó thật sự đã làm mọi người sửng sốt," Cillizza viết trong bình luận của *Washington Post* ngày 1/2/1016. Dẫu sao Sanders cũng trở thành một phong trào – một hiện tượng chính trị mà chiến dịch vận động từ chỗ không có gì nhảy vào chặn bước Clinton chỉ để chiếm được cái khí thế sôi sục của thế hệ Millennials (Thiên niên kỷ) và trí tưởng tượng của các đơn vị cơ sở thiên tả của đảng Dân chủ. Đáng chú ý là Hillary, người có lẽ sẽ được đảng đề cử năm 2016, suýt bị đánh bại lần thứ hai như năm 2008 – lần này bị một người xã hội chủ nghĩa già cả ít tiếng tăm, một người độc lập từ Vermont có các mối liên hệ với lãnh đạo đảng Dân chủ thách thức mà không phải thế đặc biệt trung thành với đảng Dân chủ. Hillary vùng vẫy, vận dụng tất cả những bản năng thấp hèn và phi đạo lý nhất, bí mật họp sức với Podesta và Debbie Wasserman Schultz, chủ tịch Ủy ban Quốc gia đảng Dân chủ DNC để dàn xếp quá trình bầu cử sơ bộ nhằm chắc chắn rằng Sanders sẽ thua, mặc dù trong hai người, ông là chính trị gia được lòng dân và có sức thu hút hơn.

THÁNG 5/2015: NHỮNG CUỘC TIẾP XÚC CỬ TRI KHỞI ĐẦU THU HÚT QUẦN CHÚNG

Ngày 26/5/2015, Sanders đích thân tổ chức chiến dịch tranh cử tổng thống bằng cuộc tiếp xúc cử tri ngoài trời ở thành phố quê nhà của ông là Birlington, Vermont. Sự kiện diễn ra trong một ngày nắng ấm, thu hút đám đông khoảng 5.000 người trong cái mà *Washington Post* mô tả là "sự kiện đỉnh cao của Vermont ngập tràn kem miễn phí, nhạc zydeco và bài nói của cả Ben và Jerrry về sự nổi tiếng kiểu kem." Nhà bình luận chính trị lão luyện Russel Berman viết cho *The Atlantic* cũng bình luận về cuộc tiếp xúc cử tri không theo kiểu nào của Sanders. "Đó là cuộc tiếp xúc cử tri, nhưng xem ra giống một lễ hội hơn, với kem miễn phí của Ben&Jerrry và phần trình diễn của 'Mứt Xoài' – vũ đoàn sáu người có cơ sở ở Vermont với những màn trình diễn kết hợp Zydeco, Cajun và nhạc Caribbe," Berman viết. "Sự lôi cuốn của nhạc sống, đồ ăn Phish và khung cảnh đẹp bên hồ Champlain thu hút đám đông hình như khoảng hàng ngàn người, nhưng có một điểm lớn hơn cho sân khấu chính trị này." Berman nhận xét Sanders, giống như những người chiếu dưới trước đây muốn tỏ ra ông có thể tổ chức một chiến dịch đáng tin cậy mà không cần dựa vào ủng hộ tài chính của các nhà tài trợ tỉ phú. "Ông không mời Ben Cohen và Jerry Greenfield chỉ để phân phát loại kem mang tính biểu tượng của họ – hai người từ lâu đã thay mặt các phong trào tự do, gồm cải cách tài chính chiến dịch vận động (hay như họ gọi, 'Lấy bột khỏi gói hỗ chính trị!') ủng hộ ông." Berman viết, "Sanders cần thúc đẩy các nhà hoạt động và nhà tài trợ nhỏ, và ông hi vọng kiểu vận động thay thế này có thể làm nên chuyện."

Khi ông bắt đầu nói, đám đông – chủ yếu người da trắng ở Vermont với đa số là những người thuộc Millennials, xen lẫn người cao tuổi bắt đầu hô vang "Bernie!" và "Hãy ủng hộ Bern!" –

những câu sẽ vang vọng trong các cuộc tiếp xúc cử tri sau này của Bernie. "Hãy để tôi nói rất rõ," Sanders nhắc lại tuyên bố lúc đầu khi tranh cử tại cuộc họp báo nhỏ trên thềm nhà Nghị viện Mỹ. "Có gì đó rất không ổn khi chỉ 1/10 của 1% người giàu sở hữu hầu như toàn bộ của cải bằng số của cải mà 90% người bên dưới sở hữu, khi 99% thu nhập mới rơi vào tay số 1% giàu nhất này." Phóng viên Ben Terris viết cho *Washington Post* bình luận, bài nói của Sanders giống như ông đã bắt kịp được với thời đại và thời đại bắt nhịp được với ông.

"Ông nói về bất bình đẳng thu nhập, quốc hữu hóa dịch vụ y tế và phân chia lại của cải từ khi ông còn là thị trưởng có tư tưởng xã hội chủ nghĩa ở đây, Burlington trong những năm 1980," Terris viết. "Ông đề cập các vấn đề này khi ông là đại biểu đơn độc trong Nghị viện Vermont năm 1991, và năm 2010 khi là TNS, ông có bài nói dài tám tiếng chống việc kéo dài cắt giảm thuế dưới thời tổng thống Bush." Terris tiếp tục nhận xét, chính trị của Sanders luôn có tác dụng ở Vermont từ thời ông còn là thị trưởng Burlington, thành phố được nói tới là "Cộng hòa Nhân dân Burlington" và những người ủng hộ ông được gọi là "Công dân của Sanders." Terris bình luận cả hai từ này đều không được dùng theo nghĩa xấu ở Vermont, bang đầu tiên hợp pháp hóa hôn nhân đồng tính, quê hương của kem Ben và Jerry, và là bang duy nhất trong cả nước mà thành phố thủ phủ không có nhà hàng đồ ăn nhanh McDonald.

Khi Sanders nói đến các vấn đề chính, bao gồm chăm sóc sức khỏe cho mọi người và chống biến đổi khí hậu, về bất bình đẳng của cải và thu nhập, tăng lương và tạo việc làm, cũng như bắt đầu cải cách tài chính chiến dịch vận động tranh cử, ông đã nhanh chóng khuấy động cái trở thành vấn đề có thương hiệu trong sức thu hút của ông: cung cấp giáo dục đại học miễn phí

cho tất cả. "Và khi chúng ta nói đến giáo dục, hãy để tôi nói rõ. Trong nền kinh tế toàn cầu mang tính cạnh tranh cao, chúng ta cần lực lượng lao động được giáo dục tốt nhất mà chúng ta có thể có," Sanders nói. "Thật điên rồ và không hiệu quả đối với lợi ích của đất nước chúng ta, khi hàng trăm ngàn người trẻ thông minh nhất không thể đủ tiền theo học đại học, và hàng triệu người khác rời trường với một núi nợ đè nặng trên vai trong nhiều năm." Việc này dẫn đến cam kết chính mà Sanders sẽ nhắc lại rất nhiều lần. "Điều đó phải chấm dứt," ông nói. "Vì thế khi là tổng thống, tôi sẽ chiến đấu để miễn học phí tại các trường công và đại học, cũng như để giảm mạnh lãi suất vay vốn sinh viên."

Millennials dùng để gọi những người sinh giữa năm 1980-1995 được coi là "thế hệ có bằng cấp" đã nêu vấn đề "quyền tham gia," và trở thành một lực lượng chính trị hùng hậu. Ngoài việc đòi được miễn phí đại học, Millennials còn đòi không chỉ việc làm, mà cả những việc có ý nghĩa khác, như lương đủ sống, tuần làm việc kiểu Pháp, đào tạo nghề miễn phí và lao động công ích." Phóng viên John Wagner viết trên *Washington Post* chỉ ra rằng Millennials nhận thấy ở Bernie Sanders là một ứng cử viên đáng yêu. "Họ đã sống trong trì trệ kinh tế, đã thấy cha mẹ mình phải vật lộn với cuộc sống, và trở nên lo lắng về tương lai của mình," Wagner viết. "Họ tốt nghiệp đại học với gánh nợ khổng lồ đè nặng trên vai, và những bất ổn đang gặm nhấm khả năng có việc làm và có nhà của họ. Họ ít tin vào chính phủ và các thể chế khác mà họ đã nghĩ có thể coi là chỗ dựa." Trong khi thông điệp kinh tế của Sanders rõ ràng có sức khuấy động ý thức về quyền của những người thuộc Millennials, những người khác cảm thấy lời kêu gọi lớp trẻ của Sanders hoàn toàn chính đáng. Với Cenk Uygur, chủ nhân chương trình tin tức mạng "Những người Thổ trẻ," lời kêu gọi Millennials của Bernie hoàn toàn chính đáng.

"Người ta không thể làm giả được một hồ sơ kéo dài 40 năm," Uygur viết. "Thế hệ già hơn trưởng thành trong vất vả khốn khó, với các chính trị gia giả tạo và vờ vĩnh," ông ta viết. "Bernie Sanders là người không thuộc thời đại của ông, mà là người của thời nay. Ông chân thật, không trau chuốt trước khi bất cứ ngôi sao nào trên YouTube nghĩ tới hình tượng hay ho này."

BIDDEN VÀ WARREN: "TRANH CỬ HAY KHÔNG TRANH CỬ?" ĐÓ LÀ VẤN ĐỀ

Mặc dù cuộc chạy đua cho đề cử của đảng Dân chủ luôn là lựa chọn giữa Clinton và Sanders, kịch tính ở chỗ liệu Phó Tổng thống Joe Bidden và/hoặc TNS bang Massachusetts Elizabeth Warren có quyết định ra tranh cử hay không. Phần lớn tin đồn về Bidden bắt nguồn từ cái được tin là ác cảm kéo dài giữa Hillary và Tổng thống Barack Obama có từ thời Obama đánh bại Hillary trong lần tranh cử tổng thống đầu tiên của bà năm 2008. Nhân vật chính đưa ra luận điểm này là tác giả viết về chính trị Ed Klein, người có cuốn sách bán chạy nhất năm 2014 là "Mối thù vấy máu: Phe Clinton đối đầu cánh Obama" cho rằng căng thẳng giữa hai gia đình đong đầy thù ghét. Ngày 19/10/2015 *Breitbart* đưa tin Tổng thống Obama từ chối gặp Hillary, trong khi Obama và các đồng minh của ông thúc giục phó tổng thống Bidden thách thức bà khi đảng Dân chủ giới thiệu ứng cử viên. Klein đưa tin lúc đầu Obama gặp Elizabeth Warren, người đã từ chối, sau đó gặp Martin O'Malley, cựu thống đốc Maryland, nhưng Obama bắt đầu nhận ra ông này "không đủ tiêu chuẩn."

Xuất hiện trong chương trình *Today Show* của *NBC* ngày 9/4/2015, người ta hỏi Warren ba lần và lần nào bà cũng gạt quyết định ra tranh cử tổng thống, dù có người nói một phong trào tiến bộ đang được thành lập để đưa bà vào cuộc đua. "Tôi

không tranh cử, và tôi sẽ không ra tranh cử," bà nói. "Tôi đang ở Washington. Tôi đang có một công việc tuyệt vời và một cơ hội để tạo sự khác biệt trên nhiều vấn đề thực sự quan trọng." Sau đó Savannah Guthrie dẫn chương trình hỏi Warren liệu bà có "thẳng thừng và dứt khoát bác bỏ việc ra tranh cử" không. Warren lại khẳng định "Tôi không tranh cử." Cuối cùng Guthrie hỏi – nói đây giống khả năng "quất con ngựa đã chết." "Bà có bao giờ thậm chí xem xét, suy nghĩ về khả năng tranh cử tổng thống không?" Câu trả lời của Warren chỉ một từ "Không" thẳng thừng và kiên quyết. Đưa tin về cuộc trao đổi này, MSNBC nhận xét những nhóm tự do như *MoveOn.org* và Dân chủ cho nước Mỹ cùng với Super PAC "Sẵn sàng cho Warren" đã hi vọng thuyết phục được Warren là bà có thể đánh bại Hillary để giành đề cử của đảng Dân chủ.

Bidden mất nhiều thời gian hơn trước khi quyết định. Ngày 21/10/2015 trong một tuyên bố từ Vườn Hồng Nhà Trắng, đứng giữa tổng thống Obama bên phải và vợ ông Jill Bidden bên trái, Bidden nói với cả nước ông sẽ không ra tranh cử tổng thống 2016. "Không may là tôi tin chúng tôi không còn thời gian, thời gian cần thiết để tiến hành chiến dịch vận động để cử thành công," Bidden giải thích. Thế nhưng nhiều người kể cả *Wall Street Journal* nhận xét, việc mất người con trai Beau Bidden tiếp tục đè nặng lên Bidden. Beau Bidden, con trai đầu của phó tổng thống và cựu Tổng chưởng lý Delaware mất ngày 30/6/2015 ở tuổi 46 sau cuộc chiến kéo dài với ung thư não. "Toàn bộ gia đình Bidden buồn không diễn tả được bằng lời," phó tổng thống nói trong một thông báo bằng văn bản. "Chúng tôi biết tinh thần của Beau sẽ sống mãi trong tất cả chúng tôi – đặc biệt qua vợ cháu Hallie và hai đứa con đáng yêu Natalie và Hunter."

Ngay cả khi Hillary bắt đầu như người "tất yếu" sẽ được đảng Dân chủ đề cử năm 2016, nhiều người Dân chủ khác đã biểu lộ lo lắng bà sẽ đưa vào cuộc tranh cử nhiều vấn đề nan giải. Những vụ bê bối đã gây tai họa cho vợ chồng Clinton từ khi Bill được bầu thống đốc Arkansas lại tiếp tục kéo qua nhiệm kỳ Ngoại trưởng của Hillary. Điều làm người Dân chủ lo lắng là những tranh cãi liên tục về hành động và lời giải thích của Hillary trong và sau cuộc tấn công khủng bố ở Benghazi, khả năng bị buộc tội hình sự của Bộ Tư pháp sau một loạt điều tra hình sự của FBI đối với việc bà sử dụng hệ thống thư điện tử cá nhân khi là Ngoại trưởng, cộng với nhiều lời cáo buộc khác đang lan truyền rằng Quỹ Clinton là một "mạng lưới tội phạm rộng lớn" cùng vấn đề sức khỏe đã đeo bám Hillary từ khi bà bị choáng ngã năm 2012. Hillary đã thua Obama năm 2008. Liệu bà có gì để đánh bại GOP năm 2016? Vấn đề này làm những người Dân chủ lo lắng tìm người thay thế.

Điều ít người nhớ là ngoài TNS Bernie Sanders, Hillary có ba người khác cùng tranh cử khi các phiên tranh biện sơ bộ của đảng Dân chủ bắt đầu tháng 10/2015. Trên sân khấu cùng Hillary và Bernie trong tranh biện đầu tiên là cựu thống đốc Maryland Martin O'Malley, người cuối cùng đã quyết định tuyên bố ra tranh cử, cùng cựu TNS Virginia Jim Webb và cựu thống đốc Rhode Island Lincoln Chafee. Webb và Chafee dừng chiến dịch của họ ngay trước các cuộc họp kín Iowa tổ chức ngày 1/2/2015, và O'Malley cũng dừng ngay sau đó. Cũng tham gia cuộc đua trong một thời gian ngắn là Giáo sư Luật Đại học Harvard Lawrence Lessig, nhà hoạt động chính trị mà lòng nhiệt thành đối với cải cách tài chính của chiến dịch vận động và cải cách hệ thống bầu cử đã đưa ông tới việc thúc đẩy tổ chức Đại hội Hiến pháp lần thứ hai. Lessig đã quyên được một triệu đô la trong ủy

ban thăm dò, nhưng rút khỏi cuộc đua ngày 2/11 sau khi không đạt đủ tiêu chuẩn tham gia trên sân khấu cùng những người khác trong các phiên tranh biện sơ bộ của đảng Dân chủ.

Phát biểu tại cuộc họp mùa hè của đảng Dân chủ ở Minneapolis ngày 28/8/2015, Clinton đề cập cái *CNN* mô tả là "những thính giả rõ ràng ủng hộ Clinton." Khi nói chuyện với các phóng viên sau bài phát biểu lạc quan của mình, Clinton trấn an người còn nghi ngờ là bà đã học được những bài học của năm 2008. "Như một số người trong các bạn còn nhớ, năm 2008 tôi được nhiều phiếu nhưng không có đủ số đại biểu," Clinton giải thích. "Vì vậy tôi nghĩ có thể hiểu, lần này trọng tâm của tôi là số lượng đại biểu cũng như số phiếu bầu." Sau đó Clinton nói thêm, "Chúng tôi đang vận động thật sự vất vả để có được càng nhiều người ủng hộ càng tốt. Tất nhiên, điều đó sẽ gồm cả các siêu đại biểu... Tôi ấm lòng trước đáp ứng tích cực mà tôi đang nhận được."

5.

VÒNG 1: HILLARY TUYÊN BỐ THẮNG SANDERS

Với tất cả cử tri của Bernie Sanders đã bị hệ thống siêu đại biểu gian dối bỏ rơi, chúng tôi đang rộng tay chào đón các bạn.

— Donald J. Trump ở Briarcliff, New York, 7/6/2016

Phiên tranh biện đầu tiên của ứng cử viên đảng Dân chủ được tổ chức vào thứ Ba ngày 13/10/2015, do *CNN* chủ trì tại Khách sạn Wynn ở Las Vegas, Nevada. Theo *Politico*, phiên tranh biện thu hút 15,3 triệu người theo dõi, đông nhất trong lịch sử đảng Dân chủ.

Nó vẫn còn thua GOP với 24 triệu người theo dõi phiên tranh biện đầu tiên do *Fox News* chủ trì ngày 6/8/2015, và 23 triệu người theo dõi phiên tranh biện thứ hai do *CNN* dẫn ngày 16/9/2015. Donald Trump nổi tiếng vì đã làm các phiên tranh biện giới thiệu ứng viên tranh cử tổng thống của GOP có lượng người theo dõi cao nhất từ trước tới nay, là buổi truyền hình được xếp hạng cao nhất trong lịch sử 20 năm của kênh *Fox News;* rất nhiều phiên tranh biện sơ bộ của GOP năm 2012 cũng do *Fox* dẫn chương trình chỉ có được 3,2 triệu người xem.

Số liệu người theo dõi rõ ràng cho thấy công chúng thích thú với những tranh cãi sẽ xảy ra trong đảng Cộng hòa khi Donald Trump trong tranh biện được gọi là "David" thách thức những "Goliath" chuyên nghiệp của GOP. Ngược lại, ít chính trị gia chuyên nghiệp nghi ngờ Hillary Clinton sẽ được đảng Dân chủ đề cử. Khoảng mười triệu người Mỹ cảm thấy ít thú vị khi theo dõi phiên tranh biện sơ bộ của đảng Dân chủ, trong đó vấn đề chính mà họ quan tâm là Bernie sẽ buộc Hillary phải ngả sang phía tả bao xa?

THỨ BA NGÀY 13/10/2015: PHIÊN TRANH BIỆN ĐẦU TIÊN CỦA ĐẢNG DÂN CHỦ

Vấn đề chính của buổi tối tranh biện do Anderson Cooper dẫn chương trình nổi lên khi Bernie Sanders có cơ hội để cập vấn đề các *thư điện tử* cá nhân gây tranh cãi mà Clinton sử dụng khi là Ngoại trưởng. Câu trả lời của Sanders hầu như ngay lập tức lan rộng. "Để tôi nói – hãy để tôi nói vài điều có thể không phải là vấn đề chính trị lớn," Sanders mào đầu. "Nhưng tôi nghĩ bà Ngoại trưởng đã đúng, đó là người Mỹ đã mệt mỏi và chán ngán phải nghe mãi về những *thư điện tử* chết tiệt của bà ấy." Khán giả trong khách sạn Wynn vỗ tay rất to. Clinton mỉm cười, bước lại gần bắt tay Sanders lúc này đang đứng trên sân khấu cạnh bà. Lời bình luận có vẻ đã gỡ cho Clinton trách nhiệm pháp lý trong vụ tai tiếng khi Sanders làm rõ ông không tin nó sẽ là một vấn đề trong chiến dịch tranh cử, ít nhất trong những cuộc bầu cử sơ bộ của đảng Dân chủ. Hillary nhắc lại việc bà sử dụng máy tính để gửi các thư điện tử cá nhân là "sai," nói "nó không phải là lựa chọn hay nhất" – những bình luận mang hàm ý bà không có tội khi sử dụng thư điện tử. Bà công kích các cuộc điều tra của Nghị viện về việc sử dụng thư điện tử của bà là một nỗ lực chính trị mang tính đảng phái để "hạ thấp kết quả thăm dò dư luận của tôi."

Sanders công kích mạnh Clinton về quyết định của bà với tư cách TNS Mỹ bỏ phiếu ủng hộ tiến hành chiến tranh Iraq năm 2003. "Tôi là cựu chủ tịch Ủy ban Cựu chiến binh của Thượng viện và với cương vị đó, tôi đã học được một bài học rất lớn về cái giá của chiến tranh; tôi sẽ làm mọi việc có thể để chắc chắn nước Mỹ sẽ không dính vào một vũng lầy khác như ở Iraq, một sai lầm chính sách lớn nhất trong lịch sử của đất nước này," Sanders nói. "Chúng ta sẽ lập một liên minh các nước Ả-rập để làm việc đó. Chúng ta sẽ hỗ trợ, nhưng tôi không ủng hộ lực lượng bộ binh Mỹ ở Syria."

Biết rõ Sanders chống thỏa thuận thương mại tự do TPP mà chính quyền Obama đang thương lượng khi Clinton là Ngoại trưởng, Clinton tìm cách né tránh, ngụ ý bà quyết định không ủng hộ thỏa thuận này. "Hãy lấy thỏa thuận thương mại làm ví dụ. Tôi phải nói, ba năm trước khi còn làm Ngoại trưởng, tôi hi vọng đó sẽ là tiêu chuẩn vàng. Mới tuần trước đã đi đến những thương lượng cuối cùng và nếu xem xét kỹ, nó không đáp ứng những tiêu chuẩn của tôi. Tiêu chuẩn của tôi là việc làm mới tốt hơn cho người Mỹ, nâng lương cho người Mỹ," Clinton lý giải. "Tôi muốn chắc chắn có thể nhìn thẳng vào mắt của bất cứ người Mỹ trung lưu nào và nói 'việc này sẽ giúp nâng lương của ông bà.' Và tôi kết luận là tôi không thể."

Trong phần lớn phiên tranh biện, các ứng cử viên đều đồng ý về những vấn đề tiêu chuẩn của đảng Dân chủ, đưa ra các quan điểm hầu như giống nhau khi được hỏi về những vấn đề liên quan đến bất bình đẳng thu nhập, sự cần thiết phải tạo việc làm, vấn đề biên giới mở và nhập cư. "Trong khi phiên tranh biện sơ bộ của đảng Cộng hòa bị khuấy động vì tranh cãi nhiều cảm xúc liên quan đến vấn đề nhập cư, các ứng cử viên Dân chủ chủ yếu thống nhất trong việc kêu gọi mở đường cho hàng triệu người hiện đang

ở Mỹ một cách bất hợp pháp có địa vị hợp pháp," *AP* đưa tin. "Đảng Dân chủ đang dựa vào sự ủng hộ trong bầu cử liên bang của người Hispanic, khối cử tri mà đa số đã bỏ phiếu cho Obama năm 2012."

Truyền thông chính thống ngả theo một đảng chủ yếu ủng hộ Clinton vội vã nói phiên tranh biện trên *CNN* là thắng lợi của Clinton. "Từ vấn đề kiểm soát súng đạn và các quy định siết chặt các giao dịch ngân hàng, tới đại học miễn phí và lợi ích An sinh Xã hội, bà Clinton đặt mình vào vị trí một nhà vô địch của những người tự do, người trẻ tuổi và người cao tuổi – những cử tri trong liên minh của Sanders, trong khi tiếp tục tranh thủ phụ nữ khi tỏ ra là người ủng hộ cho gia đình và trẻ em (và có thể là cho đất nước) khi trở thành nữ tổng thống đầu tiên," phóng viên Patrick Healy viết cho *New York Times*. "Ông Sanders, người nói rõ rất ghét cuộc tranh cãi về thư điện tử được mọi người ca ngợi có vẻ rụt rè và phản ứng trước nhiều vấn đề khác, ngập ngừng công kích Hillary về những mối liên hệ của bà với Wall Street, và gặp rắc rối khi phải bảo vệ sự chống đối trước đây của ông với luật kiểm soát súng đạn chặt chẽ hơn và cải cách chế độ nhập cư."

Đảng Dân chủ tiến hành tất cả chín phiên tranh biện từ cuộc đầu đến cuộc cuối ngày 14/4/2016. Tính đến phiên tranh biện cuối cùng, khán giả theo dõi truyền hình giảm xuống còn 5,6 triệu, khoảng 1/3 so với số theo dõi tranh biện đầu tiên. Trong khi lượng người theo dõi các phiên tranh biện sơ bộ của GOP cũng giảm một nửa từ phiên đầu đến phiên cuối, nhưng lượng khán giả theo dõi phiên tranh biện cuối cùng tổ chức ngày 10/3/2016 vẫn được 11,8 triệu, gấp đôi số người theo dõi của đảng Dân chủ.

Việc này lại cho thấy khả năng thống trị truyền thông của Donald Trump trong suốt các kỳ tranh biện sơ bộ 2016, cả người ủng hộ lẫn người chống, như một số đo mức độ Trump nắm bắt được suy nghĩ của công chúng Mỹ ngay khi ông lần đầu tuyên bố ra tranh cử. Một yếu tố khác giải thích tại sao lượng khán giả truyền hình ít quan tâm đến các phiên tranh biện sơ bộ của đảng Dân chủ là mức độ cơ bản giống nhau của Clinton và Sanders về những gì đã trở thành trọng tâm tiêu chuẩn của đảng Dân chủ trong những năm gần đây. Trong khi Clinton và Sanders tranh biện về những điểm tốt, ví dụ trong việc chống Hội Súng trường Quốc gia, hay ủng hộ Kế hoạch hóa gia đình, cả hai đều ủng hộ siết chặt các quy định về súng đạn mà những người bảo thủ coi là hạn chế quyền tự do theo Tu chính án thứ hai, và cả hai đều chống việc dùng quỹ của người nộp thuế cho chương trình "Kế hoạch hóa gia đình" khi hăng hái nói quyết định của Tòa án tối cao vụ "Roe đối đầu Wade" đã xác nhận nạo phá thai là "quyền riêng tư của phụ nữ," cho dù chủ đề này không được đề cập trong Hiến pháp hoặc Luật Quyền công dân. Việc phân biệt rõ "trái bóng chày vẫn trong cuộc" này rõ ràng ít thú vị hơn các phiên tranh biện sơ bộ của đảng Cộng hòa mà cho đến phút chót, các ứng cử viên vẫn chống đề cử Donald Trump do nghi ngờ tính hợp pháp của chiến dịch vận động của ông, hoặc trách nhiệm của họ ủng hộ ông như những người Cộng hòa nếu ông được đề cử.

CLINTON VÀ SANDERS THAY NHAU THẮNG TRONG CÁC CUỘC BẦU CỬ SƠ BỘ

Ngày 1/2/2016, Clinton đánh bại Sanders trong cuộc bầu cử sơ bộ Iowa với cách biệt nhỏ nhất, 49,8% so với 49,6%. Một tuần sau đó ngày 8/2/2016, báo chí đưa tin Sanders đã đánh bại Hillary ở New Hampshire, 60,1% so với 37,7%. Hillary thắng dễ

dàng hai cuộc bầu cử sơ bộ tiếp theo: Nevada ngày 20/2/2016 với 52,6% phiếu và Nam Carolina ngày 27/2/2016 với 73,3%. Vào Siêu Thứ Ba ngày 1/3/2016, Clinton thắng tám cuộc bầu cử sơ bộ – Alabama, Arkansas, Georgia, Massachusetts, Tennessee, Texas, Virginia và Samoa thuộc Mỹ; Sanders thắng bốn – Colorado, Minnesota, Oklahama và Vermont. Khi số phiếu kiểm ngày Siêu Thứ Ba kết thúc, Clinton dẫn trước Sanders một khoảng rất xa là 200 đại biểu.

Bất ngờ đầu tiên là trong các cuộc cạnh tranh vòng sơ bộ của đảng Dân chủ ngày 8/3/2016, Sanders thắng ở Michigan với cách biệt 1,5%. Chính giới thực sự ngỡ ngàng. "Hillary dẫn trước tới 21% trong các cuộc thăm dò dư luận, cho tới tận khi Sanders tạo nên bất ngờ. Ai cũng nghĩ Clinton sẽ thắng ở bang công nghiệp này vì dẫn trước Sanders với hai con số trong các cuộc thăm dò trước bầu cử ngày thứ Ba," *Politico* nhận xét khi đưa tin về chiến thắng của Sanders ở Michigan. "Nhưng chiến dịch của Sanders có vẻ coi Michigan là 'cuộc đối đầu quan trọng,' công kích mạnh những chính sách của bà Clinton về thương mại và những mối liên hệ với Wall Street. Sanders đang hi vọng chiến thắng ở bang miền trung tây có nhiều đại biểu – cho đến nay đứng thứ hai chỉ sau Texas – sẽ cho thấy thông điệp kinh tế hợp lòng dân của ông có thể vang xa."

FiveThirtyEight.com, một *blog* mà tổng biên tập Nate Silver là người vô cùng thông thạo về thăm dò dư luận, cho chiến thắng bất ngờ này là vì những người thăm dò đã đánh giá thấp lượng người trẻ tuổi đi bầu. Cử tri dưới 30 tuổi chiếm 19% lượng cử tri vòng sơ bộ của đảng Dân chủ ở Michigan, gần như ngang với số cử tri từ 65 tuổi trở lên. Các nhà thăm dò ước tính cử tri dưới 50 tuổi chiếm khoảng 1/4 số cử tri của đảng dân chủ ở bầu cử sơ bộ Michigan, nhưng hóa ra cử tri dưới 50 lại hơn một nửa. "Các

nhà thăm dò đã đánh giá thấp ảnh hưởng của Sanders đối với cử tri trẻ hơn," trong khi đánh giá quá cao sự nhiệt tình của những người nhiều tuổi hơn ủng hộ Clinton sẽ đi bỏ phiếu cho bà, *blog* này kết luận.

Cuối tháng Ba và đầu tháng 4/2015, Sanders thắng liền tám trong chín cuộc bầu cử sơ bộ – Alaska, Hawaii, Idaho, Utah, Washington, Wisconson, Wyoming và "những người Dân chủ ở nước ngoài," tất cả đều ở mức hai con số, trong khi Clinton chỉ thắng ở Arizona. Nhưng kỳ lạ là Clinton lại dẫn đầu về số lượng đại biểu. Tại sao? Câu trả lời đòi hỏi phải hiểu một góc khuất quan trọng trong quá trình DNC lựa chọn đề cử của đảng – đó là "Siêu đại biểu."

NGÀY 18/2/2016: LO NGẠI VỀ SỨC KHỎE CỦA HILLARY TRONG CHUYẾN ĐI LAS VEGAS

Ngày 18/2/2016 trong chuyến đi vận động tới Las Vegas trước bầu cử Nevada, người ta thấy Hillary vẫn sử dụng kính áp tròng như mọi lần khi lên máy bay ở Chicago. Nhưng khi tới Lâu đài Caesars ở Las Vegas dự cuộc gặp đêm muộn với người lao động ở khách sạn, bà mang cặp kính gọng đen rất to, mắt thấu kính thường chỉ được bác sĩ kê đơn cho những bệnh nhân mắt bị quáng. Việc này xảy ra sau bài nói của Hillary hồi đầu tuần tại Trung tâm Nghiên cứu Văn hóa Da đen Schomburg ở Harlem, New York, nơi Hillary bị cơn ho rũ rượi lần thứ ba khi đang nói về quan hệ chủng tộc. Đưa tin về việc này, *Breitbart News* nhận xét cơn ho của Hillary nặng đến nỗi người nghe bắt đầu hô to "Hillary! Hillary!" để động viên bà, trong khi Clinton phải uống mấy ngụm nước để dứt cơn ho.

Hillary cũng mang kính gọng đen to với mắt kính Fresnel khi xuất hiện trước Phiên điều trần của Ủy ban Giám sát Nghị

viện Mỹ ngày 8/5/2013 điều tra về vụ Benghazi. Hillary không kiểm soát được mình khi trả lời câu của TNS Cộng hòa bang Wisconsin Ron Johnson hỏi tại sao cuộc tấn công khủng bố ở Benghazi lại xảy ra. Một đoạn băng hình nổi tiếng mà các đối thủ của Hillary thường sử dụng trong suốt chiến dịch tranh cử 2016, trong đó Hillary mang kính gọng đen và áo khoác dài màu xanh đã được phát rộng rãi. "Nhìn từ mọi góc độ, có một thực tế là bốn người Mỹ của chúng ta đã chết." Hillary thừa nhận, giơ hai tay, lòng bàn tay ngửa lên với vẻ tuyệt vọng. "Đó có phải biểu tình phản đối hay những người này đến đó để dạo chơi một đêm và quyết định sẽ giết vài người Mỹ?" bà nói tiếp. "Vào lúc này, việc đó có gì khác nữa đâu?" Rồi ngày 22/10/2915 khi điều trần trước Ủy ban Chuyên trách của Nghị viện về Benghazi, Clinton lại bị ho, những người chất vấn tạm thời phải dừng hỏi.

"TỔN THƯƠNG NÃO" DO CHẤN ĐỘNG NĂM 2012?

Tháng 5/2014 vấn đề mắt kính Fresnel được cả nước chú ý khi chiến lược gia Karl Rove của đảng Cộng hòa trong một hội nghị khẳng định cử tri phải được biết, tại sao Hillary lại mang mắt kính Fresnel chỉ được bác sĩ kê cho những người bị chấn thương não. Như tin đưa lúc đầu trên cột "Trang Sáu" của *New York Post*, Rove nói nếu Hillary tranh cử tổng thống, cử tri phải được biết điều gì đã xảy ra khi bà bị ngã tháng 12/2012. Hillary khẳng định cú ngã là do mất nước vì dạ dày bị virus. Bà cũng khẳng định cục máu trong đầu bà đã được điều trị thành công, không ảnh hưởng đến não. Trong một phỏng vấn sau đó với *Washington Post*, Rove nói Clinton đã phải nằm 30 ngày trong bệnh viện để hồi phục và điều trị cục máu đông. "30 ngày trong bệnh viện!" Rove chất vấn. "Và khi xuất hiện trở lại, bà đeo loại kính chỉ dành cho

những người bị chấn thương não vì ngã? Chúng ta cần biết việc này là thế nào." *Washington Post* sửa lại chỉ có ba ngày chứ không phải 30 ngày như Rove nói; Clinton nằm lại sau khi được đưa tới Bệnh viện Presbyterian – Trung tâm Y tế của Đại học Columbia ở New York để điều trị tụ huyết sau khi bị ngã vì mất nước liên quan tới virus trong dạ dày, theo các trợ lý của Clinton và quan chức bệnh viện cho biết.

Khi được hỏi về những cáo buộc của Rove trong phiên hỏi đáp ở Quỹ Peterson ở Washington ngày 14/5/2014, Bill Clinton nói với khán giả chấn thương của Hillary "cần sáu tháng điều trị nghiêm túc mới khỏi." *ABC News* khi đưa tin về bình luận của Tổng thống Clinton đã tóm tắt đầu đuôi cú ngã của Hillary, vết thương và sau đó là cục máu trong não bà. Ngày 30/12/2012, Clinton được đưa vào Bệnh viện Presbyterian ở New York, sau khi cục máu trong đầu bà được phát hiện trong lần kiểm tra tiếp theo do những chấn thương từ lần ngã của bà mấy tuần trước đó.

Ngày 30/12/2012, người phát ngôn Bộ Ngoại giao Phillipe Reines nói: "Hôm nay sau khi khám lại, các bác sĩ của Ngoại trưởng Clinton phát hiện một cục máu trong đầu, do những chấn thương của bà mấy tuần trước đó. Bà được điều trị bằng thuốc chống đông và nằm ở Bệnh viện Presbyterian, New York để họ có thể theo dõi điều trị trong 48 giờ tới. Các bác sĩ của bà sẽ tiếp tục theo dõi tình trạng sức khỏe, gồm cả những vấn đề khác liên quan tới chấn thương. Họ sẽ quyết định có cần phải có những hành động tiếp theo." Ngày 31/12/2012, các bác sĩ theo dõi bệnh tình của bà ra thêm một tuyên bố như sau: "Sau cuộc kiểm tra định kỳ bằng máy chụp cắt lớp hôm chủ nhật, phim chụp cho thấy một cục máu đông tĩnh mạch ở thùy ngang bên phải. Đây là cục máu trong mạch nằm giữa não và hộp sọ phía sau tai phải. Nó sẽ

không gây xuất huyết hay phá hoại hệ thần kinh. Để làm tan cục máu, đội ngũ y khoa của bà bắt đầu điều trị cho Ngoại trưởng bằng các loại thuốc chống đông máu. Bà sẽ xuất viện khi đã dùng đủ liều lượng thuốc. Về các mặt khác trong quá trình hồi phục, Ngoại trưởng đang có những tiến triển tuyệt vời, và chúng tôi tin bà sẽ hoàn toàn bình phục. Tinh thần bà rất vui vẻ, hợp tác tốt với các bác sĩ, gia đình và nhân viên."

Ngày 16/11/2015, nhóm Judicial Watch (Theo dõi Tư pháp) có trụ sở ở Washington công bố trao đổi giữa Huma Abedin và Monica Hanley, trợ lý của bà ngày 26/2/2013 về lịch trình của Clinton. Họ cho biết nó "rất quan trọng" khi điện thoại cho Clinton vì cựu Ngoại trưởng "thường xuyên bối rối."

Vấn đề này lại xuất hiện trong phiên tranh biện thứ ba của đảng Dân chủ ở Goffstown, N.H. ngày 19/12/2015 khi Clinton phải đi vệ sinh năm phút, trở lại muộn khi các ứng cử viên Bernie Sanders và cựu Thống đốc Maryland Martin O'Malley, ứng cử viên cạnh tranh từ rất sớm để được đề cử, người được nhắc đến khi trước đã ngừng chiến dịch sau cuộc họp lãnh đạo Iowa, vẫn đứng trên sân khấu sẵn sàng tiếp tục tranh biện sau những phút nghỉ cho quảng cáo thương mại. Clinton vẫn chưa quay lại, để trống chỗ đứng giữa sân khấu trông rất buồn cười. Lúc đầu các phóng viên cho việc bà chậm quay lại vì từ sân khấu tới nhà vệ sinh nữ cách một đoạn xa. Alex Swoyer trên *Breitbart* giải thích sự vắng mặt của Hillary bằng việc đưa tin từ các nguồn thuộc lực lượng cảnh sát phía sau sân khấu nói, việc bà chậm quay lại liên quan đến sự "xuất hiện vấn đề chấn thương não," buộc Hillalry phải ngồi nghỉ trên ghế ngoài sân khấu cho qua cơn mệt, choáng và mất phương hướng.

Những thư điện tử của bà do *WikiLeaks* công bố rõ ràng đã làm chiến dịch của Clinton lo lắng rằng sức khỏe của Hillary có

thể trở thành vấn đề ngay từ đầu năm 2015. Ngày 14/3/2015, một người phụ trách chiến dịch của Clinton gửi email cho Podesta, hỏi liệu ông có thể nói chuyện với Hillary về vấn đề thuế và y tế được không. "Tôi biết cả hai vấn đề vô cùng nhạy cảm, nhưng tôi tự hỏi liệu cả hai có nên được xử lý sớm, để chúng ta có thể kiểm soát được, thay vì trả lời những kêu gọi phải minh bạch. Ông nghĩ sao?" Trong thư trả lời ngày 21/4/2015, trợ lý cao cấp và bạn tâm giao Huma Abedin của Clinton cảnh báo nhiều quan chức cao cấp khác của chiến dịch là Hillary "sáng nay sẽ phải điều trị thêm một chút vì đầu bà vẫn chưa hoàn toàn bình phục," rõ ràng nói tới những vấn đề hậu chấn thương dai dẳng đối với hệ thần kinh.

HILLARY: "NGUY CƠ TỬ VONG CAO" VÌ CÁC CỤC MÁU ĐÔNG

Thông tin về sức khỏe của Hillary Clinton do chiến dịch tranh cử của bà đưa ra gói gọn trong thư từ bác sĩ của bà, Lisa Bardack, ngày 28/7/2015. Trong thư, bác sĩ Bardack tiết lộ Clinton nói chung "khỏe mạnh," nhưng bà cũng nêu hai hiện tượng tắc mạch theo thuật ngữ y học là "nghẽn mạch." Bardack tiếp tục lưu ý rằng Clinton bị hai trường hợp nghẽn mạch ở chân. "Hồ sơ y tế trước đây của bà chỉ rất rõ bà đã bị nghẽn mạch năm 1998 và 2009." Thư của Bardack cũng khẳng định Clinton bị nghẽn mạch thùy ngang – một cục máu đông giữa não và hộp sọ sau tai trái do chấn thương năm 2012. "Vì bị chấn thương, bà Clinton bị lóa mắt một thời gian, phải đeo thấu kính Fresnel." Để phòng ngừa, Bardack cho rằng Clinton được kê cho "dùng thuốc chống đông hằng ngày."

Tờ *New York Daily News* trong một bài viết năm 2007 khi Clinton 60 tuổi đã mô tả sự kiện năm 1998 là "nguy cơ tử vong cao." Bà đang vận động cho Chuck Schumer vào Thượng viện

New York khi chân phải của bà sưng tấy rất đau đớn. "Bà nghĩ chỉ cần giảm bớt tần suất đi máy bay," phóng viên Heidi Evans của *New York Daily News* viết. "Một bác sĩ của Nhà Trắng nói bà phải vào Bệnh viện Hải quân Bethesda gấp, ở đó các bác sĩ phát hiện một cục máu lớn sau gối phải của bà." Clinton nói với tờ báo: "Cái đó thật đáng sợ vì phải điều trị ngay – không ai muốn bị rủi ro khi nó vỡ, chạy lên não, hoặc tim hoặc phổi. Đó là nỗi sợ lớn nhất về sức khỏe mà tôi từng có." Hillary gửi một thư điện tử khác cho Cheryl Mills ngày 19/8/2011 về một bài báo mà bà đã đọc. "Bạn có bị mệt mỏi khi phải quyết định không?" Hai tháng sau, trong một thư khác, cố vấn cao cấp về chính sách đối ngoại của Clinton ở Bộ Ngoại giao Jacob Sullivan thông báo với bà về một loại thuốc gọi là Provigil (Modafinil) dùng để điều trị "bệnh ngủ quá nhiều ở những bệnh nhân Parkinson và Alzheimer" cũng như "chứng ngủ quá nhiều vì thuốc an thần."

Evans đưa tin Clinton nói bà không còn phải dùng thuốc chống đông máu và đã có "sức khỏe tốt trong khi đi khắp nước chín tháng qua, giữ đúng lịch trình mà trợ lý bằng nửa tuổi bà cũng phải kiệt sức." "Tôi may mắn có sức chịu đựng tốt," Clinton nói với Evans. "Tôi cố chăm sóc bản thân. Việc này khó khi đi vận động vì có quá nhiều đồ ăn tạp nham và nhiều thứ cám dỗ xung quanh. Tôi không thường xuyên luyện tập nhiều như trước khi bước vào chiến dịch tranh nóng bỏng, nhưng tôi cố ra ngoài đi bộ."

Nhưng năm 2015, bác sĩ Bardack không đánh giá như thế. Bà nói Clinton đã dùng thuốc chống đông liên tục từ sau sự kiện máu đông năm 1998. "Năm 1998 bà (Hillary Clinton) cũng được khuyên uống Lovenox, một loại thuốc chống đông tác dụng nhanh, khi bà bay những chuyến dài. Bà đã bỏ loại thuốc này, chuyển sang dùng Coumadin." Trong khi Bardack không

nói rõ khi nào Clinton chuyển từ Lovenox sang Coumadin, bà nói Clinton vẫn đang dùng Coumadin, rõ ràng là bây giờ vẫn thường xuyên dùng. "Liều Coumadin của bà được theo dõi thường xuyên, và bà đã không bị tác động phụ nào của thuốc," Bardack viết.

Phóng viên Jerome R. Corsi của *WND,* trong khi xem xét tình trạng sức khỏe của Clinton nhận xét hai loại thuốc Clinton đang dùng hằng ngày là thuốc cũ, cả hai được làm từ các thành phần tự nhiên. Với chứng tuyến giáp quá tải, Bardack kê đơn cho bà dùng Armour Thyroid, loại thuốc tự nhiên làm từ tuyến giáp của lợn sấy khô. Vì Clinton có xu hướng bị máu cục cao, Bardack kê Coumadin – một loại thuốc chứa warfarin, lúc đầu là một loại thuốc diệt chuột nổi tiếng, được dùng để làm chuột chảy máu đến chết sau khi ăn. Cả hai loại thuốc này được khẳng định trong báo cáo của bác sĩ của bà.

"Việc giảm tải tuyến giáp có thể dẫn tới tình trạng máu quá dễ bị đông, làm phức tạp thêm việc sử dụng các loại thuốc làm loãng máu mà bà cần để kiểm chế chứng sản sinh các cục máu đông do di truyền của cơ thể." Bác sĩ Ronald Hoffman giải thích với *WND.* "Các tài liệu y tế cảnh báo bệnh nhân dùng Armour Thyriod có thể cần phải giảm lượng Coumadin mà họ đang dùng và điều này đòi hỏi phải kiểm tra máu liên tục để đảm bảo hỗn hợp hai loại thuốc này được điều chỉnh phù hợp," ông nói. Hoffman, bác sĩ của thành phố New York dẫn chương trình *Dùng thuốc thông minh* trên đài phát thanh toàn quốc, là cựu chủ tịch của tổ chức Bác sĩ bổ sung và thay thế lớn nhất cả nước thuộc Đại học Vì sự tiến bộ của Y Dược viết tắt là ACAM. Hơn nữa, ông còn là người sáng lập và giám đốc dược của Trung tâm Hoffman chuyên về phương pháp dùng thuốc tự nhiên kết hợp các dụng cụ đánh giá y tế về trao đổi chất và

dinh dưỡng với những cải tiến công nghệ cao về ngành dược truyền thống.

Rõ ràng tình trạng sức khỏe của Clinton nghiêm trọng hơn bà và đội ngũ của bà tiết lộ.

CLINTON TẬP TRUNG VÀO SIÊU ĐẠI BIỂU

Quá trình bầu cử sơ bộ của DNC khác RNC ở một cách thức quan trọng là "siêu đại biểu" – đội ngũ tinh hoa của các đại biểu DNC không bị ràng buộc vào kết quả những cuộc tranh đua ở bang của họ.

Siêu đại biểu được đảng Dân chủ dựng lên để dành cho tầng lớp tinh hoa của đảng một lợi thế không công bằng đối với cử tri đảng Dân chủ trong việc quyết định ứng cử viên nào sẽ được đề cử sau các cuộc bầu cử và họp kín của lãnh đạo đảng. DNC lần đầu ra mắt quy trình này trong vòng bầu cử sơ bộ và họp kín năm 1972, coi đó như một cải cách để lấy việc đề cử ứng viên của đảng khỏi tay các ông lớn trong hậu trường đổi chác phiếu tại các đại hội đầy cạnh tranh nhằm chọn ra ứng cử viên được giới lãnh đạo chuyên nghiệp của đảng Dân chủ ở Washington ưu ái.

Chế độ Siêu đại biểu được coi như một biện pháp sửa sai sau các cải cách của DNC những năm 1970, xuất hiện lần đầu trong các cuộc bầu cử sơ bộ và họp lãnh đạo mà kết quả là có hai ứng cử viên, cả hai đều bị GOP đánh bại với chiến thắng áp đảo: George McGovern năm 1972, người bị Tổng thống đương nhiệm Richard Nixon dễ dàng đánh bại, và Jimmy Carter năm 1976, người đã thua đối thủ Ronald Reagan của GOP trong lần tranh cử năm 1980. Khi TNS Ted Kennedy thách thức Tổng thống Carter năm 1980 trong cuộc đua tranh tới tận đại hội đảng, DNC thành lập Ủy ban Hunt do Thống đốc của North Carolina lúc đó là James Hunt đứng đầu, và kết quả là chế độ siêu đại biểu ra đời.

Theo quy định của DNC, siêu đại biểu rơi vào một trong ba loại sau:

1. Một quan chức quan trọng, kể cả TNS, HNS, thống đốc, và lãnh đạo đảng Dân chủ ở các bang;
2. Một nhân vật có tiếng của đảng như cựu hoặc đương kim chủ tịch hoặc phó chủ tịch;
3. Một số lãnh đạo các tổ chức chi nhánh của DNC.

Siêu đại biểu của DNC có xu hướng nói rõ sự ủng hộ của họ trước khi bầu cử sơ bộ được tổ chức ở bang, nhưng theo quy định của DNC, họ có thể thay đổi ý định ngay trước khi họ bỏ phiếu ở vòng đầu tiên.

Tổng cộng có 712 siêu đại biểu, chiếm khoảng 15% số lượng được giới thiệu; 85% còn lại được chọn qua các cuộc bầu cử sơ bộ và họp kín của DNC. Lợi thế lớn của siêu đại biểu là không như đại biểu thường, họ được tự do bỏ phiếu vòng đầu cho ứng cử viên nào họ chọn để ủng hộ trong đại hội toàn quốc giới thiệu ứng cử viên. Theo quy định của DNC, đại biểu thường bị ràng buộc phải bầu cho ứng cử viên thắng trong bầu cư sơ bộ và họp kín của lãnh đạo ở bang đó. Vì thế, trong khi Sanders thắng 15 trên 24 đại biểu thường trong bầu cử sơ bộ ở New Hampshire, sáu trong số tám siêu đại biểu cam kết ủng hộ Clinton, hai người còn lại từ chối tiết lộ. Vì thế kết quả thực sự của bầu cử sơ bộ New Hampshire là Sanders thắng phiếu phổ thông, 21 đại biểu cho Clinton, 24 cho Sanders với hai siêu đại biểu vẫn chưa cam kết mặc dù Sanders đánh bại Clinton với 22% phiếu. Phân tích kết quả bầu cử New Hampshire, *Washington Post* viết, các siêu đại biểu cho Clinton lợi thế lớn hơn Sanders để giành 2.382 đại biểu cần để được đề cử. Với hầu hết số 712 siêu đại biểu cam kết trước sẽ ủng hộ Clinton không phụ thuộc vào kết quả của bầu cử sơ bộ

và họp lãnh đạo DNC ở các bang, Sanders dù có thể giành đa số 1.670 đại biểu trở lên để thắng phiếu phổ thông trên toàn quốc nhưng vẫn không được đề cử.

Debbie Wasserman Schultz cố giải thích cho Jake Tapper của *CNN* về ảnh hưởng của siêu đại biểu đối với kết quả chọn đại biểu ở New Hamppshire của Sanders, nhưng cũng thấy khó khi giải thích quá trình siêu đại biểu của DNC công bằng thế nào đối với các cử tri đơn vị cơ sở của đảng Dân chủ đang tìm cách thúc đẩy sự đa dạng trong kết quả bầu cử sơ bộ. "Thực sự các đại biểu chưa cam kết phải biết chắc lãnh đạo đảng và các quan chức được bầu không rơi vào thế phải đi ngược với suy nghĩ của những người hoạt động ở đơn vị cơ sở," bà ta nói.

NGÀY 7/6/2016: HILLARY TUYÊN BỐ THẮNG LỢI

Lúc 2:18 GMT ngày 7/6/2016, ngay từ sáng sớm ngày bầu cử sơ bộ của đảng Dân chủ ở California, *AP* đưa tin Hillary đang đến gần giây phút lịch sử. "Tám năm sau khi thừa nhận bà không thể đập vỡ trần kính cao nhất, cứng nhất," Hillary Clinton đang ghi tên mình vào lịch sử khi cuối cùng bà đã đạp đổ chướng ngại, trở thành ứng viên sẽ được đảng Dân chủ đề cử," *AP* nhận xét. "Trong suốt chiến dịch vòng sơ bộ khó khăn đến kinh ngạc, Clinton đã thận trọng nhấn mạnh vị trí người mở đường của bà. Nhưng những ngày vận động gần đây ở California, cựu Ngoại trưởng cho thấy bà sẵn sàng thừa nhận bà rõ ràng là người phụ nữ đầu tiên đứng đầu danh sách đề cử của một chính đảng lớn tại Mỹ." Sau đó, trong một thông cáo báo chí riêng khi phiếu đã được kiểm xong ở California, *AP* đưa tin kết quả sớm ở bầu cử sơ bộ California cho thấy có vẻ Hillary Clinton đã đủ số đại biểu cam kết và siêu đại biểu để được đảng Dân chủ đề cử.

Tối hôm đó trong bộ đồ màu trắng, áo khoác cùng màu, Hillary có bài "tuyên bố chiến thắng" trước người ủng hộ ở Brooklyn, New York, nơi đặt tổng hành dinh chiến dịch của bà. Tám năm đã trôi qua kể từ tuyên bố nổi tiếng "18 triệu vết rạn nứt" hôm 7/6/2008 thừa nhận thất bại trước Barack Obama sau khi thua ở bầu cử sơ bộ California. "Mặc dù lúc này chúng ta vẫn chưa thể phá vỡ được trần kính cao nhất, cứng nhất, nhưng cảm ơn các bạn, đã có 18 triệu vết nứt trên trần đó," Clinton nói với các phóng viên buổi tối tám năm trước. "Tới đây mọi việc sẽ dễ dàng hơn." Còn lần này, tám năm sau ở Brooklyn, Clinton tuyên bố cuối cùng bà đã có thể là ứng cử viên được đảng Dân chủ đề cử, trở thành người phụ nữ đầu tiên đứng đầu danh sách tranh cử tổng thống của một chính đảng lớn.

Tin tưởng bà sẽ được đảng Dân chủ giới thiệu ra tranh cử tổng thống năm 2016, Hillary biến đêm đó thành đêm ăn mừng của nữ quyền. "Thắng lợi đêm nay không phải của một người," Hillary mở đầu bài nói. "Nó thuộc về các thế hệ phụ nữ và đàn ông, những người đã đấu tranh và hy sinh để có thể có được giây phút này." Từ đây Hillary nhắc tới chiến dịch thế kỷ 19 xác lập quyền bỏ phiếu của phụ nữ. "Ở đất nước chúng ta, nó bắt đầu ngay tại đây New York, ở một nơi gọi là Thác Seneca năm 1848, khi một nhóm nhỏ đầy quyết tâm những người phụ nữ và đàn ông có cùng suy nghĩ phụ nữ xứng đáng được quyền bình đẳng đã đưa ra Tuyên ngôn về Các quyền Dân sự, Chính trị, lần đầu tiên trong lịch sử nhân loại có tuyên ngôn loại này," bà nói. "Vì thế chúng tôi rất biết ơn những người trước đây đã đến, và tối nay thuộc về tất cả các bạn."

Mỉm cười rạng rỡ, trông có vẻ thỏa mãn nếu không nói là tự mãn, Clinton bắt đầu bằng việc nhắc lại hình ảnh trần kính. "Tối nay có thể khó nhìn thấy, nhưng lúc này chúng ta đang

đứng dưới một trần kính. Nhưng đừng lo. Chúng ta sẽ không phá vỡ cái trần này đâu." Bà tiếp tục tuyên bố thắng lợi của bà trong truyền thống nữ quyền. "Nhờ các bạn, chúng ta đã đạt một mốc lịch sử – lần đầu tiên trong lịch sử nước ta, một phụ nữ sẽ là người được một chính đảng lớn giới thiệu ra tranh cử tổng thống Mỹ." Chủ ý của Clinton thấy rõ: cử tri nên bầu cho bà vì bà là phụ nữ. Trong bối cảnh chính trị thiên tả không thể dung thứ của đảng Dân chủ do hệ tư tưởng thúc đẩy, ít người ủng hộ Hillary thấy được cái giả dối trong lời kêu gọi bỏ phiếu cho Hillary vì bà là phụ nữ, bởi chính nó cũng đã là kỳ thị nam nữ.

Thứ Năm ngày 9/6/2016, *AP* đưa tin Bernie Sanders lúc này ngày càng chịu sức ép từ lãnh đạo giấu tên của đảng Dân chủ để ngừng chiến dịch vận động tranh cử tổng thống. "Ông thế sẽ tiếp tục chiến đấu cho một cuộc cách mạng chính trị, nhưng đã thấy có những dấu hiệu ông sẽ cúi đầu trước việc tất yếu, và kết thúc nỗ lực nổi loạn của ông," *AP* đưa tin. "Với Sanders, khi chiến dịch vào Nhà Trắng đáng nể của ông không còn những bước tiếp theo, câu hỏi duy nhất là khi nào. Cũng quan trọng cho Sanders là làm sao để duy trì được chiến dịch dưới hình thức nào đó, bằng cách chuyển từ xu hướng chính trị mới mẻ của ông thành chính sách để thay đổi đảng Dân chủ, Thượng viện hay thậm chí cả đất nước, những vấn đề có cả bất bình đẳng thu nhập và cải cách tài chính chiến dịch tranh cử," *AP* nhận xét Sanders đã hứa sẽ tiếp tục chiến dịch cho tới cuộc bầu cử sơ bộ cuối cùng sẽ được tổ chức ở DC tuần tới. Nhưng lời hứa đó đang bị đặt dấu hỏi, khi hai người gần gũi với các kế hoạch của Sanders khẳng định với *AP* là một nửa nhân viên chiến dịch của Sanders đang không có việc.

Trong cuộc gặp với Tổng thống Obama ở Nhà Trắng hôm thứ Năm ngày 9/6/2016, Sanders tỏ ý sẵn sàng ủng hộ Hillary,

nhưng ông vẫn từ chối thừa nhận thất bại. Ông nói về Clinton bên ngoài Nhà Trắng sau khi gặp Tổng thống Obama: "Tôi mong gặp bà ấy trong tương lai gần, xem chúng tôi có thể hợp tác với nhau thế nào để đánh bại Donald Trump và thành lập một chính phủ đại diện cho tất cả chúng ta, chứ không phải chỉ cho 1% dân số."

AP đưa tin căng thẳng giữa chiến dịch của Clinton và Sanders âm ỉ suốt hai ngày liền trong cuộc gặp bàn cương lĩnh tranh cử tại một phòng khiêu vũ ẩm thấp của một khách sạn ở Orlando vào tháng 7, ngay trước kỳ đại hội đề cử của DNC ở Philadelphia. "Dù được nhượng bộ trên nhiều vấn đề, song những người ủng hộ Sanders la hét giận dữ trước những thất bại, như việc không phản đối Hiệp định thương mại xuyên Thái Bình Dương," *AP* đưa tin. "Gần cuối buổi họp, những người ủng hộ Sanders tức giận gào thét phản đối âm mưu đưa thêm tên Clinton vào tài liệu ở một số chỗ mà họ cho là có ý bà đã được đề cử chính thức." Phe Clinton tìm mọi cách đưa tên bà vào danh sách những khuyến nghị của ủy ban đề cử để không bị gạt ra. "Làm việc này (thêm tên Hillary) là một cái tát vào mặt chúng ta. Bà ta chưa được đề cử," Diana Hatsis-Newhoff, một nữ hộ lý 54 tuổi từ Palm Beach, một người ủng hộ Sanders nói với *AP*. Nhưng cuối cùng sau khi chững lại vài tuần để tìm cách có được nhượng bộ của Hillary về các chính sách tự do, và khi ông vận động thúc đẩy cương lĩnh của đảng Dân chủ xa hơn về cánh tả, cuối cùng Sanders đồng ý rút khỏi cuộc đua, *AP* nhận xét.

Xuất hiện cùng Hillary ở Portsmouth, New Hampshire, một bang mà Sanders đã thắng đầy thuyết phục chỉ năm năm trước, Sanders ủng hộ đối thủ của ông. "Ngoại trưởng Clinton đã thắng trong quá trình đề cử của đảng Dân chủ và tôi chúc mừng bà về điều đó," Sanders nói từ bục diễn thuyết đặt ngay

trước thông điệp chiến dịch của Clinton "Đoàn kết sẽ mạnh hơn." Sanders tuyên bố chính thức ngừng chiến dịch tranh cử của ông. "Bà ấy sẽ là đề cử của đảng Dân chủ ra tranh cử tổng thống, và tôi sẽ làm mọi việc tôi có thể để bảo đảm bà sẽ là tổng thống tiếp theo của nước Mỹ." Quyết tâm của Sanders kéo chiến dịch của Clinton xa hơn về cánh tả thể hiện rõ trong những nhận xét cuối bài của ông. "Cho tới nay, chúng ta đã đưa ra được một cương lĩnh tiến bộ nhất trong lịch sử của đảng Dân chủ," Sanders nói với các phóng viên. "Việc của tôi là theo dõi cương lĩnh đó được thực hiện."

SANDERS NÓI VỀ SIÊU ĐẠI BIỂU: CHẾ ĐỘ ĐƯỢC SẮP ĐẶT TRƯỚC

Tháng 4/2016, tranh cãi trong nội bộ đảng Dân chủ nổ ra khi những người ủng hộ Sanders gồm cả cử tri thuộc nhóm Millennials trở nên phẫn nộ vì Sanders thắng tám trong chín cuộc cạnh tranh cuối cùng với hai con số, nhưng Hillary lại được nhiều đại biểu hơn. "Điều này trước hết do chế độ siêu đại biểu của Đảng Dân chủ, chế độ đã bị lên án nặng nề trong lần bầu cử này vì hoàn toàn thiếu dân chủ," Ben Norton viết trên *Salon.com* ngày 12/4/2016. "Hàng trăm người thuộc loại tinh hoa không được bầu là siêu đại biểu hoặc đại biểu không cam kết đã chuyển phiếu trong bầu cử sơ bộ." Norton cũng phản đối việc truyền thông đứng về phía Clinton vì đã gộp siêu đại biểu vào tổng số đại biểu được kiểm khi đưa tin về các cuộc bầu cử sơ bộ, làm nó có vẻ như Clinton dẫn trước xa hơn thực tế. Theo tính toán của Norton, Sanders được khoảng 45% phiếu của đại biểu có cam kết, những người thực sự được bầu qua bỏ phiếu và tự do ủng hộ bất cứ ứng cử viên nào họ muốn. "Khi chúng ta nói về chế độ sắp đặt trước, quan trọng là phải hiểu đại hội đảng Dân chủ vận hành thế nào," Sanders lý giải. "Chúng tôi giành được 45%

số đại biểu có cam kết, nhưng chúng tôi chỉ được 7% siêu đại biểu. Vì thế nói cách khác, cái cách mà chế độ này vận hành là những ứng cử viên được lãnh đạo ủng hộ gần như thắng tất cả các ứng cử viên khác." Sanders hiểu rõ quá trình đề cử của đảng Dân chủ đã dàn xếp ưu ái Hillary. "Việc này khiến cho các ứng cử viên mới như chúng tôi khó thắng," Sanders kết luận. Mặc dù thừa nhận ông thua Clinton vì siêu đại biểu được cộng vào tổng số đại biểu, Sanders vẫn khẳng định gần như không có khả năng Clinton giành được 2.383 đại biểu cần để được đề cử, nếu không có các siêu đại biểu.

Ngày 14/4/2016 người phát ngôn Brian Fallon của Clinton trong phỏng vấn của *CNN New Day* nói "không có cơ hội" Clinton tới Đại hội Quốc gia đảng Dân chủ ở Philadelphia mà không được đề cử. Fallon ước tính với một "kết quả tốt" trong bầu cử sơ bộ New York sẽ tổ chức thứ Ba sau đó, và bỏ phiếu ở năm bang vào "Siêu thứ Ba II" hoặc "Bầu cử sơ bộ Acela" gọi theo Tàu tốc hành Acela của Amtrack ngày 26/4/2016 ở Delaware, Maryland, Pennsylvania, Connecticut và Rhode Island, Clinton đang đến rất gần con số thần kỳ 2.383 đại biểu cần có để được đề cử. "Lúc đó có thể có một vài cạnh tranh vào tháng Năm, và khi cộng thêm số đại biểu cam kết mà bà đang có lúc này, thì bà sẽ hơn Sanders khoảng 200 đại biểu cam kết," Fallon viết tiếp.

Đúng là Clinton thắng ở New York và bốn trong số năm bang ngày 26/4/2016, trong khi Sanders chỉ thắng ở Rhode Island. Ngày hôm sau, *AP* khẳng định tính toán của Fallon là đúng. "Clinton đang ở thế mạnh hơn, lúc này đã đi được khoảng 90% quãng đường tới đề cử," *AP* đưa tin vào thứ Tư ngày 29/4/2016. "Sanders đã không cho đối thủ của mình thắng tuyệt đối hôm thứ Ba, khi ông thắng ở Rhode Island, nhưng có lẽ ông sẽ cần một phép màu."

Nhưng vấn đề siêu đại biểu và cách Sanders đã lên tiếng là bị đối xử không công bằng theo tiến trình bầu cử đã được dàn xếp để đề cử Clinton làm rất nhiều cử tri nhóm Millennials không đi bỏ phiếu. Trong cuộc họp chiều thứ Bảy ngày 23/7/2016 tại một phòng nhỏ ở Trung tâm Wells Fargo của Philadelphia, Ủy ban Điều lệ của DNC đã họp phiên đầu tiên, bác bỏ đề nghị xóa vai trò siêu đại biểu trong những cuộc bầu cử sơ bộ của đảng Dân chủ trong tương lai. Quyết định được thông qua bất chấp các cuộc bỏ phiếu trong các kỳ đại hội của đảng Dân chủ ở nhiều bang đã ủng hộ xóa bỏ, hoặc nếu không cũng giảm thiểu hoặc hạn chế quyền hạn của siêu đại biểu. Ít có khả năng đề nghị sẽ được thông qua, khi Ủy ban Điều lệ của DNC do cựu HNS ưa nói thẳng ủng hộ Clinton của bang Massachusetts Barney Frank đồng chủ trì. Debbie Wasserman Schultz cũng đã chỉ định 25 thành viên của Ủy ban Điều lệ được phép bỏ phiếu cho đề nghị này. Những bổ sung do 52 thành viên của Ủy ban Điều lệ đảng Dân chủ cùng ký tên đưa ra bị đánh bại khi 108 thành viên bỏ phiếu chống và chỉ có 58 phiếu thuận. Và đề nghị xóa bỏ hay hạn chế siêu đại biểu chỉ được đưa ra bỏ phiếu sau khi các đại biểu ủng hộ Sanders đã bỏ phòng họp ra ngoài.

WIKILEAKS: DNC QUYẾT PHÁ HOẠI CHIẾN DỊCH CỦA SANDERS

Mặc dù những người ủng hộ Clinton và các nhà hoạt động chiến dịch dân chủ sẽ nói *WikiLeaks* và Julian Assange đã đánh cắp những tài liệu nhạy cảm nhất của họ và đổ lỗi cho Nga, nhưng họ không thấy một thực tế là sau đó xuất hiện nhiều nguồn tin khác. Những nguồn tin này nói rõ các tài liệu bị rò rỉ, chứ không phải bị lấy cắp trên mạng, do một nhân viên DNC bất mãn, ghê tởm cái lối họ bẻ cong các quy định để làm hại Bernie Sanders cung cấp cho *WikiLeaks*. Tôi tin người đó là Seth Rich, người

không lâu sau bị năm phát đạn vào lưng. Mặc dù *Washington Post* nói động cơ của vụ giết Rich là cướp của, nhưng cha của nhân viên DNC này nói với các phóng viên là ví, tiền và đồ trang sức của anh ta vẫn còn nguyên.

Bắt đầu thứ Sáu ngày 22/7/2016, một tuần trước Đại hội Toàn quốc đảng Dân chủ sẽ giới thiệu Hillary ra tranh cử tổng thống tại đại hội của đảng ở Philadelphia, Julian Assange của *WikiLeaks* công bố đợt đầu gói 19.252 thư điện tử của các quan chức đảng Dân chủ. Ngay sau đó, *WikiLeaks* công bố tiếp 44.053 thư điện tử và 17.761 tài liệu đính kèm lấy từ tài khoản mạng của bảy nhân vật DNC quan trọng, gồm cả Giám đốc truyền thông DNC Luis Miranda, Cố vấn cao cấp Andrew Wright và các quan chức quan trọng phụ trách mảng tài chính của DNC. Những thư này được gửi trong suốt giai đoạn từ 1/2015 đến tháng 5/2016. Chúng có sức phá hoại ghê gớm vì các chứng cứ chỉ rõ "Hill-BOTS" đã âm mưu với những đảng viên Dân chủ khác dàn xếp các cuộc bầu cử sơ bộ để Bernie Sanders không có cơ hội thắng cử. "Hill-BOTS" là ghép hai từ Hillary và người máy (ROBOT) chỉ những người trong phe Hillary, kể cả được thuê hay tự nguyện, dùng để mô tả nhóm người hoạt động chính trị can thiệp vào tiến trình chính trị và liên tục xuất hiện trên truyền thông xã hội để bảo vệ ứng cử viên của mình, và phỉ báng đối thủ.

Một thư điện tử có sức phá hoại đặc biệt cho thấy quan chức chính phụ trách tài chính Brad Marshall đã gửi thư cho giám đốc phụ trách truyền thông của DNC Luis Mirand, sao gửi các quan chức truyền thông DNC khác ngày 5/5/2016, tuy không nêu đích danh Bernie Sanders, nhưng gợi ý có thể dùng vấn đề tôn giáo để chống một số phần tử nghi là vô thần có nguồn gốc Do

Thái. Thư này viết, "Có thể không tạo nhiều khác biệt, nhưng với KY (Kentucky) và WVA (West Virginia), chúng ta có thể gặp người nào đó và hỏi về đức tin. Anh ta tin là có Chúa trời không? Anh ta sẽ lảng tránh, nói anh ta có nguồn gốc Do Thái. Tôi nghĩ tôi biết anh ta là người vô thần. Điều này khác với những người tôi đã hỏi. Những người Thiên Chúa Southern Baptist tôi hỏi sẽ nói có sự khác biệt lớn giữa người Do Thái và người vô thần." Ý của Marshall là trong những cuộc cạnh tranh vòng sơ bộ sắp tới ở Kentucky và West Virginia, hai bang có người theo Southern Baptist đông, Hillary Clinton có thể lại có lợi thế nếu Luis Miranda tìm cách tiết lộ cho những người ủng hộ Hillary chuyện Bernie Sanders gốc Do Thái và thực sự là người vô thần. Hầu như ngay lập tức, Marshall xin lỗi Sanders, lên Facebook cá nhân công khai bình luận: "Tôi xin lỗi sâu sắc những thư thiếu nhạy cảm được viết khi đang xúc động có thể gây lúng túng cho DNC, cho bà chủ tịch và cho tất cả nhân viên đang nỗ lực hết mình để làm bầu cử sơ bộ trở thành một quá trình công bằng và cởi mở. Những bình luận của tôi không phản ánh lòng tin của tôi, hay lòng tin của DNC và các nhân viên. Tôi xin lỗi những người tôi đã làm phật ý."

Một thư khác do Mark Paustenbach, phát ngôn viên của DNC, gửi cho Luis Miranda, gợi ý DNC nên rỉ tai những người ủng hộ Hillary theo lập trường của đảng cùng bản "tóm tắt kỹ về Bernie," có ý nói chiến dịch của Sanders là một "mớ hỗ lốn" vô tổ chức. Ghi ngày 21/5/2016, ba tuần trước bầu cử California, thư Paustenbach gửi cho Miranda như sau: "Không biết liệu có một bản tóm tắt chi tiết về Bernie để viết thành câu chuyện nói Bernie chưa bao giờ kết nối được hành động, và chiến dịch của ông ta là một mớ hỗ lốn không." Sau khi đưa ba ví dụ về cái mà ông ta gọi là "hỗ lốn," Paustenbach kết thúc thư như sau: "Đây

không phải mưu đồ của DNC, mà vì họ không bao giờ kết nối được hành động."

Phóng viên Michael Sainato, đồng thời là nhà phân tích có xu hướng tiến bộ sau khi nghiên cứu kho thư điện tử của DNC mà *WikiLeaks* công bố đã đi tới kết luận các thư này vạch rõ Debbie Wasserman Schultz, Chủ tịch DNC cũng như các yếu nhân của DNC đều "thù ghét" Sanders. Đây là chứng cứ cho thấy DNC từ lâu đã ưu ái Clinton trước khi các cuộc bầu cử sơ bộ bắt đầu. Thay vì đối xử công bằng với Sanders, "DNC lại tỏ ra ghét bỏ ông, ghét bỏ hàng ngàn cử tri và những cử tri không có quyền bầu cử mà ông có thể đã đưa vào đảng," Sainato viết trước ngày đại hội toàn quốc giới thiệu ứng cử viên của đảng Dân chủ ở Philadelphia. Sainato bình luận thêm là đống tài liệu mà *WikiLeaks* công bố có sức phá hoại đặc biệt vì những dàn xếp thiên vị Clinton chống Sanders đã được khẳng định trong các bản ghi nhớ nội bộ của DNC được một *hacker* người Rumani Guccifer2.0 công bố trên Internet lúc 2:00 ngày 24/7/2016. Những tài liệu Guccifer 2.0 công bố cho thấy rõ các quan chức DNC đã lên kế hoạch để cử Clinton từ đầu tháng 3/2015.

"Tài liệu *WikiLeaks* và Guccifer2.0 đưa ra có thể đi tới kết luận hoàn hảo là bầu cử sơ bộ của đảng Dân chủ đã tìm mọi cơ hội để phá hoại dân chủ, trong khi vẫn cố tình phủ nhận bằng được," Sainato viết tiếp. Họ định sử dụng những quy định của đảng, kể cả sử dụng siêu đại biểu, những người không hẳn đã ủng hộ Clinton trước khi các cuộc bầu cử sơ bộ bắt đầu, để đảng Dân chủ có thể đứng trên cả quá trình bầu cử. Trong các cuộc bầu cử sơ bộ, quan chức DNC đã có những quyết định giúp Clinton xây dựng và duy trì thế dẫn trước Sanders. Có lẽ tối tệ nhất, Sainato kết luận, là việc DNC đã thiên vị để cử Clinton, nên Sanders không chỉ tranh cử với Clinton, mà còn tranh cử với toàn bộ

thể chế đảng Dân chủ. "Bước vào Đại hội của DNC, cử tri bắt đầu hiểu tiếng nói của họ ít được giới lãnh đạo đảng quan tâm," Sainato kết luận.

Ngày 24/7/2016, hai ngày sau đợt đầu trong hai đợt *WikiLeaks* công bố các thư điện tử của DNC, việc nữ HNS Florida Debbie Wasserman Schultz từ chức cương vị chủ tịch DNC rõ ràng cho thấy uy tín của đảng Dân chủ đã bị hủy hoại thế nào sau khi những tài liệu bị rò rỉ. Phó chủ tịch DNC Donna Brazile, một người ủng hộ Clinton, được bổ nhiệm làm chủ tịch lâm thời của DNC. Schultz đệ đơn từ chức chiều muộn chủ nhật, một ngày trước khi DNC tiến hành đại hội toàn quốc ở Philadelphia. Thời điểm không thể tồi tệ hơn cho đảng Dân chủ.

6.

VÒNG 2: HILLARY TẬP TRUNG CÔNG KÍCH TRUMP

Clinton thất bại hết lần này tới lần khác. Những gì Hillary Clinton làm cho gia đình bạn trong 26 năm qua chỉ là thế này sao? Không có gì. Không có gì!... Hãy nhớ khi bạn đi bầu, đừng bầu cho Hillary Lươn lẹo. Hãy nhớ kỹ trong đầu: Hillary Lươn lẹo. Bà ta là kẻ gian giảo.

— Donald Trump, Melbourne Florida, 27/12/2016

Khi các cuộc bầu cử sơ bộ của đảng Dân chủ đang tiến hành và việc đề cử Hillary trở nên thực sự chắc chắn, Hillary Clinton bắt đầu tập trung công kích Trump. Chiến lược này cho Hillary một tháng, trước khi Đại hội toàn quốc DNC bắt đầu để thực hiện chiến lược bầu cử nói chung được xây dựng nhằm thuyết phục nhân dân Mỹ thấy rằng bà là ứng cử viên tốt nhất để bầu làm tổng thống.

TẤN CÔNG ĐẠI HỌC TRUMP

Ngày 9/6/2016, hai ngày sau bầu cử sơ bộ California và "tuyên bố chiến thắng" của Clinton cho thấy bà sẽ được đảng đề

cử, TNS Elizabeth Warren có bài phát biểu tại Hội Hiến Pháp Mỹ (ACS), trong đó bà ủng hộ Hillary và công kích Trump.

Warren lấy tâm điểm cụ thể để công kích Trump là vụ kiện tầm quốc gia của tập thể sinh viên chống lại Đại học Trump ở California. Trong cuộc nói chuyện ở San Diego tháng 5 vừa qua, Trump dành 12 phút thóa mạ Gonzalo Curiel, thẩm phán một quận ở San Diego, người xử lý vụ kiện. "Phiên tòa sẽ mở khoảng tháng 11," Trump nói trong cuộc tiếp xúc cử tri tại San Diego hồi tháng 5. "Lẽ ra sẽ không có phiên tòa nào hết. Lẽ ra, nó phải bị gạt phăng trong từ vòng sơ thẩm. Mọi người đều bảo thế, nhưng tôi đang có một thẩm phán căm ghét Donald Trump. Ông ta là kẻ ghen ăn tức ở. Tên ông ta là Gonzalo Curiel. Và ông ta không làm những việc đúng." Trump nói rõ Tổng thống Obama đã bổ nhiệm Curiel. "Nói thẳng ra, ông ta nên từ nhiệm. Ông ta đưa ra phán quyết hết lần này tới lần khác, toàn tiêu cực, tiêu cực và tiêu cực," Trump nói, tiếp tục công kích Curiel. "Luật sư chính của tôi nói trước nay ông chưa bao giờ thấy những việc như thế này." Sau đó Trump công kích gốc gác của Curiel. "Vậy vị thẩm phán này là cái gì, là ai? Chúng ta tin ông ta là người Mexico. Tuyệt!" Trump nói tiếp, "Tôi nghĩ cái đó tốt thôi. Bạn biết không? Tôi nghĩ người Mexico cuối cùng sẽ yêu mến Donald Trump khi tôi cho họ việc làm. Tôi nghĩ họ sẽ thích điều đó. Tôi nghĩ họ sẽ yêu mến tôi..."

Việc này cho Warren đủ đạn để tấn công Trump trong bài phát biểu trước Đại hội ASC. "Gonzalo Curiel sinh ở Indiana, chứ không phải Mexico, cha mẹ ông là người nhập cư đã làm việc quần quật cả đời mà chẳng có gì," Warren nhận xét, bình luận Trump đang "chọc ngoáy" một thẩm phán bị luật liên bang và đạo đức tư pháp ràng buộc nên không tự bảo vệ được. Warren coi sự công kích của Trump là "đúng những gì người ta nghĩ từ

một kẻ chuyên ăn hiếp, phân biệt chủng tộc, mặt dày mày dạn." Bà phản đối việc Trump nói Curiel phải biết xấu hổ về bản thân mình. "Không, Donald. Chính ông mới là người phải biết xấu hổ. Xấu hổ vì đã dùng những từ đao to búa lớn của chiến dịch tranh cử để công kích tính cách và lòng chính trực của một thẩm phán, chỉ vì ông nghĩ ông có quyền trời cho để ăn cắp tiền của dân và thoát tội. Ông phải biết tự xấu hổ, ông đã làm đất nước vĩ đại này hổ thẹn." Warren phản đối việc Trump nói Curiel là nỗi ô nhục. "Không, Donald! Cái ông đang làm mới thật sự là nỗi ô nhục," Warren nói tiếp. "Động chạm tới gốc gác một thẩm phán đã có nhiều năm bảo vệ nước Mỹ khỏi những vụ khủng bố của những kẻ giết người và buôn bán ma túy chỉ vì trước đây gia đình ông ấy từ đâu đó đến Mỹ. Ông, Donald Trump. Ông mới chính là nỗi ô nhục!" Warren kết luận, khẳng định Trump "chọn phân biệt chủng tộc làm vũ khí của mình" trong khi cho mục đích của Trump cũng như của những người Cộng hòa còn lại là "hoàn toàn giống nhau," đó là "buộc tòa án phải khuất phục trước kẻ giàu và kẻ mạnh."

Ngày 1/6/2016, Jerome Corsi trên *WND* đã chứng minh những tài liệu công bố trong vụ kiện của sinh viên cáo buộc Đại học Trump gian lận đến từ một hãng luật đã trả Bill và Hillary Clinton tổng cộng 675.000 đô la cho các bài nói chuyện. *LawNewZ.com* đưa tin Hãng luật Robbins Geller Rudman & Dowd trả vợ chồng Clinton cao hơn bất cứ bài nói nào trong 104 bài họ đã trả. Hãng luật ở San Diego này trả Bill Clinton 250.000 đô la cho một bài nói chuyện năm 2009 (trước khi hãng được đổi tên) và trả Hillary Clinton 450.000 cho các bài nói năm 2013 và 2014.

LawNewZ.com đưa tin thêm Patrick Coughlin, một trong những luật sư của Robbins Geller nói rõ những lần đóng góp của

ông cho chiến dịch tranh cử của Hillary Clinton. "Hồ sơ lưu trữ của Ủy ban Bầu cử liên bang cho thấy Coughlin là người ủng hộ tài chính từ lâu của cả DNC và Hillary Clinton," bài trên *LawNewZ.com* viết. "Tháng Hai, ông ta đóng góp 5.400 đô la cho chiến dịch của bà ta."

Theo hồ sơ đệ trình Tòa án cấp quận Nam California ngày 18/10/2013, trong số 12 luật sư đại diện cho bên nguyên, doanh nghiệp California Art Cohen trong vụ RICO Cohen kiện Trump được ghi là thành viên của Hãng Luật Robbins Geller Rudman & Dowd. Ngày 10/12/2014, thẩm phán quận Gonzalo P. Curiel ở San Diego chấp nhận đơn của Cohen là một vụ kiện cấp quốc gia, phiên tòa công khai đầu tiên sẽ được mở cùng ngày 18/7, ngày khai mạc của RNC.

Mấy ngày sau, vào ngày 6/6/2016, trên *WND.com* Corsi công bố tài liệu cho thấy thẩm phán Curiel và hãng luật Robbins Geller Rudman & Dowd là thành viên của Hội Luật sư La Raza tại San Diego, một nhóm không phải chi nhánh của Hội đồng La Raza toàn quốc mà lại có quan hệ với tổ chức gây tranh cãi này, dịch theo nghĩa đen là "Chủng tộc."

Thẩm phán Gonzalo Curiel, người được Tổng thống Obama bổ nhiệm, bị Donald Trump chỉ trích là "kẻ ghen ăn tức ở" lẽ ra không nên xét xử vụ kiện đã ghi mình là hội viên Hội Luật sư La Raza của San Diego trong bản điều tra tư pháp ông điền khi được bầu làm thẩm phán liên bang. Trong giấy mời dự Tiệc tối của Quỹ Học bổng hằng năm năm 2014, tên ông được ghi là thành viên của Ủy ban Chuyên trách của Thượng viện. Trong khi đó, hãng luật có cơ sở ở San Diego đại diện cho bên nguyên trong vụ kiện Đại học Trump, Robbins Geller Rudman & Dowd được ghi là người tài trợ sự kiện này.

Trong khi những người công kích Trump lập luận Hội Luật sư La Raza San Diego không phải chi nhánh của Hội đồng toàn quốc La Raza, Corsi lưu ý những việc sau:

- Hội Luật sư La Raza San Diego là thành viên của Hội Luật gia La Raza California, có chi nhánh là Hội Luật sư Chicago/Latino California.
- Trên trang mạng của Hội Luật gia La Raza của California, *LaLazzaLawyers.net*, Hội đồng toàn quốc La Raza được ghi trong "Những liên kết & chi nhánh" phía cuối trang.
- Trang mạng của Hội Luật sư La Raza San Diego, *sdlrla.com* cùng được ghi là Hội Luật sư Latino/Latina của San Diego.
- Trên trang "tổ chức được chấp thuận," trang mạng tổng hợp liệt kê Hội đồng toàn quốc La Raza là một phần của "cộng đồng" cùng Hội Luật gia toàn quốc Hispanic, một nhóm mới đổi tên từ Hội Luật gia toàn quốc La Raza và Hội Luật sư toàn quốc La Raza – cái tên có từ lúc thành lập năm 1971.

Trong khi Corsi thừa nhận Hội Luật gia La Raza San Diego và Hội đồng toàn quốc La Raza đúng là hai thực thể riêng biệt hợp tác hợp pháp, ông chỉ rõ hai nhóm này rõ ràng có vẻ có quan hệ liên ngành từ khi xuất hiện MEChA – *Moviemento Estudiantil Chicanos de Atzlán*, một phong trào sinh viên cấp tiến có tư tưởng biệt lập những năm 1960 ở California gắn với ý tưởng bí ẩn của thổ dân Aztec về một "quốc gia Atzlán gồm phần lớn miền trung tây nước Mỹ, kể cả California." David Horowitz cũng đưa ra các tài liệu trên trang mạng "Tìm hiểu các trang mạng" của ông ta. La Raza, tiếng Tây Ban Nha có nghĩa "chủng tộc," cũng bắt nguồn từ một tổ chức có tên "mặt trận thống nhất" –

Tổ chức Toàn quốc vì người Mỹ gốc Mexico viết tắt là NOMAS những năm 1960, lúc đầu được Quỹ Ford và sau này là Viện Xã hội Mở của George Soros và Quỹ John D. và Catherine T. MacArthur tài trợ. Năm 1968, Hội đồng Tây Nam của La Raza được tổ chức với sự tài trợ của Quỹ Ford. Đến năm 1972, nhóm này đổi tên thành Hội đồng toàn quốc La Raza và mở văn phòng ở Washington DC.

Ngày 18/11/2016, sau khi được bầu là tổng thống, Trump đồng ý trả 25 triệu đô la để giải quyết vụ kiện Đại học Trump. *Washington Post* đưa tin cố vấn trưởng Alan Garten của Tổ chức Trump nói ông ta nghĩ Trump có thể thắng kiện, nhưng đồng ý giải quyết để có thể "chú tâm vào những vấn đề quan trọng mà đất nước đang đối mặt" trong kỳ chuyển giao nhiệm kỳ tổng thống. Tờ báo cũng đưa tin Tổng Chưởng lý New York Eric Schneiderman, người đâm đơn lần thứ hai kiện Đại học Trump nói 25 triệu đô la là "sự tráo trở đáng kinh ngạc của Trump, và một thắng lợi lớn cho hơn 6.000 nạn nhân bị trường đại học của ông ta lừa đảo."

PHẢN CÔNG: BILL CLINTON VÀ QUỸ GIÁO DỤC LAUREATE

Chiến dịch của Clinton công kích Đại học Trump dẫn tới việc Quỹ Giáo dục Laureate (dành cho học sinh giỏi) ngày càng bị nhòm ngó, một vụ tai tiếng giáo dục phi lợi nhuận mà một công ty hoạt động dưới vỏ bọc các trường đại học đã trả Bill Clinton 16,5 triệu đô la để làm người đại diện, trong khi Bộ Ngoại giao của Hillary Clinton đã chuyển ít nhất 35 triệu đô la cho hội phụ huynh.

Vụ này liên quan đến Quỹ Giáo dục Laureate, một trường "đại học" quốc tế phi lợi nhuận gần vỡ nợ khiến hàng ngàn nạn

nhân là sinh viên phải nợ học phí đến 756 triệu đô la theo ước tính của Forbes, tức là hơn ba phần tư của một tỉ đô la. Quỹ Giáo dục Laureate, một trong những trường đại học phi lợi nhuận lớn nhất thế giới bổ nhiệm Bill Clinton là "hiệu trưởng danh dự" năm 2004. Ông ta đã đi khắp thế giới quảng bá cho sự hiện diện của Laureate ở những nước thuộc nhiều khu vực khác nhau như Malaysia, Peru và Tây Ban Nha. Thành lập năm 2004 trên cơ sở hệ thống các Trung tâm hỗ trợ đại học Sylvan sở hữu 75 trường ở 30 quốc gia khi Bill Clinton được thuê làm người đại diện, trường này sẵn sàng mở rộng để mang sự giàu có tới những người có tên trong bảng A – những học sinh giỏi nhất, nên đã thu hút được các nhà đầu tư giáo dục với một đội ngũ được Bill Clinton phê chuẩn gồm George Soros, Henry Kravis của Ngân hàng đầu tư Wall Street KKR và Paul Allen của Microsoft.

Người sáng lập và Giám đốc điều hành Laureate Douglas L. Becker nói ông được nhận vào Harvard, nhưng từ chối vì thích tiếp tục làm việc trong một cửa hàng máy tính địa phương thay vì lấy bằng đại học ở một trường thuộc Ivy League tiếng tăm. Một bài trên *New York Times* năm 1985 nói Becker cũng từ chối theo học tại Đại học Pennsylvania mà nghe đâu ông được nhận là sinh viên dự bị đại học ngành y. Mặc dù nói được nhận vào Harvard và Đại học Pennsylvania, tiểu sử viết về Becker lại ghi rõ ông không học qua đại học. Năm 2014, trong khi gia đình Clinton vẫn đang cố giữ kín việc họ được Quỹ Laureate trả bao nhiêu, Eric Owens, biên tập viên phụ trách mảng giáo dục của *Daily Caller* bắt đầu để ý đến Clinton. Cho rằng Laureate "đang vướng vào cuộc tranh cãi trên phạm vi toàn cầu," Owens dự đoán món tiền bí mật mà Becker trả cho Bill Clinton phải rất nhiều mới có thể khiến ông "săn mồi" cho công ty khắp thế giới. Owens nhận xét thêm, Hillary Clinton "giúp hợp pháp hóa Laureate trong mắt

thế giới bằng việc biến trường đại học khổng lồ này thành một phần trong đối tác toàn cầu của Bộ Ngoại giao."

Vòng tròn đã kín, Quỹ Clinton bắt đầu hành động.

Thông cáo báo chí của Laureate năm 2013 nói Các trường Đại học quốc tế Laureate sẽ bắt đầu các buổi truyền hình trực tiếp phiên họp hằng năm của Sáng kiến toàn cầu Clinton (CGI). Hơn 45.000 sinh viên Laureate sẽ được nghe bài nói của Tổng thống Obama, ngôi sao nhạc rock Bono và Tổng Giám mục Desmond Tutu. "Bốn sinh viên Laureate từ Brazil, Malaysia và Mexico sẽ được đại biểu tham dự CGI phỏng vấn từng người," thông cáo báo chí nói. "Những sinh viên này cũng sẽ phỏng vấn những người dự CGI như Sheryl Sandberg, giám đốc điều hành Facebook và tác giả cuốn sách *Thế giới nghiêng* bán chạy nhất của *New York Times* và Chelsea Clinton, thành viên Ban giám đốc Quỹ Clinton. Các cuộc trao đổi này sẽ được phát bằng tiếng Anh, tiếng Tây Ban Nha và tiếng Bồ Đào Nha," thông cáo báo chí viết tiếp. Đây là lần thứ hai liên tiếp Laureate đã truyền hình trực tiếp cuộc họp hằng năm của CGI.

Năm 2012 khi Bill Clinton đang quản lý CGI U – Đại học thuộc Sáng kiến toàn cầu của ông được năm năm, thì Quỹ Giáo dục Laureate của Doug Becker đương nhiên là nhà bảo trợ.

Ngày 14/4/2015, Jennifer Epstein đưa tin trên *Bloomberg Politics* là Bill Clinton quyết định rời cương vị "hiệu trưởng danh dự" của Laureate mà ông đã giữ trong năm năm, nhưng là sau khi ông đã đi thăm 19 trong số 88 trường của Laureate trên thế giới, và đã nói chuyện với hàng chục ngàn sinh viên của họ. Epstein nhận xét việc rời cương vị này là do Hillary thúc giục, khi chiến dịch tranh cử của bà đang phối hợp cùng TNS Dân chủ bang Massachusetts Elizabeth Warren chỉ trích chính phủ liên bang

"đang tài trợ cho một ngành công nghiệp vì lợi nhuận bóc lột giới trẻ." Epstein nhận xét những lo ngại này không thể hiện rõ năm 2008 khi Hillary nhận 4.600 đô la đóng góp cho chiến dịch tranh cử của bà. Đây là lần thứ hai của Becker vì trước đây ông cũng đã góp 2.000 đô la cho chiến dịch bà tranh cử vào Thượng viện.

Có thể thấy trước những cuộc phản công chống sự dính líu tài chính của vợ chồng Clinton trong vụ Quỹ Laureate hầu như sẽ không được truyền thông chính thống đưa tin, trong khi những cáo buộc Trump phân biệt chủng tộc vì đã thóa mạ thẩm phán Curiel xảy ra vài ngày trước của TNS Warren lại được truyền thông đăng tải, khiến Trump phải tốn thời gian vận động quỹ báu để tự bảo vệ.

Đảng Dân chủ thuê bọn vô chính phủ "được trả công gây rối" nhằm phá các cuộc tiếp xúc cử tri của Trump

Thứ Sáu ngày 11/3/2016, khi Trump nói chuyện ở Nhà hát lớn Peabody trung tâm St Louis, những người phản đối trong số khán giả đã la hét làm gián đoạn cuộc gặp. Trump phản ứng dữ dội từ trên diễn đàn. "Tống cổ hắn khỏi đây, tên to mồm!" Trump nói vào một trong năm, sáu lần gián đoạn mà cảnh sát phải lôi những người này ra ngoài trong tiếng reo hò đồng tình vang lên như sấm của đám đông. "Về nhà với mẹ đi," ông nói trong một lần khác mà cảnh sát phải can thiệp, theo tin của tờ *St Louis Post Dispatch*. "Việc này vui hơn là chỉ phát biểu," ông khôi hài nói với đám đông trong một lần lộn xộn khác. Ông châm biếm việc thường xuyên bị gián đoạn và người phản đối bị lôi ra ngoài là "hay, đỡ phải nghỉ giải lao. Thú vị đấy chứ? Các bạn đang có thời gian nghỉ ngơi thoải mái, đúng không?" Tại cuộc tiếp xúc cử tri tại St Louis, khoảng 32 người đã bị bắt vì gây rối trật tự, 29 người trong số đó bị bắt gần ngay khán đài và ba người bên ngoài, trong đó có ít nhất một người bị bắt vì đã tấn công ông.

Tờ *St Louis Post Dispatch* đưa tin thêm là Trump lấy làm tiếc vì truyền thông chỉ trích ông là "người gian dối nhất quả đất..., xấu xa nhất," nên người gây rối đã được đối xử nhẹ nhàng. Ông nói cảnh sát "có ý thức chính trị đúng đắn nên mất thêm một chút thời gian. Những người phản đối nhận ra họ không phải chịu hậu quả nào. Các bạn! Đất nước chúng ta cần phải cứng rắn hơn." Ông nói thêm "Chắc sẽ rất hay...," lấp lửng để khán giả tự suy ngẫm. "Tôi sẽ không nói tôi đang nghĩ gì, thưa các bạn. Tôi là người tử tế. Tôi từ chối nói ra." Trump phản ứng có kiềm chế sau khi tháng trước ông bị chỉ trích vì đã hét khán giả ủng hộ ông ở Cedar Rapids, Iowa phải "nện cho bọn biểu tình tối tăm mặt mũi" và ông sẽ trả án phí. "Có người trong đám đông mang theo cà chua. Nếu các bạn thấy kẻ nào sắp sửa ném, hãy đập chết hắn. Nghiêm túc đấy. Được không? Hãy cho hắn đo ván – tôi hứa với các bạn tôi sẽ trả án phí. Tôi hứa. Tôi hứa. Cũng không tốn nhiều lắm, vì tòa án cũng đồng tình với chúng ta." Trump thay đổi phương pháp lúc đầu, thô bạo hơn với người phản đối, sau khi rõ ràng đảng Dân chủ đang cố khắc họa ông là kẻ chuyên ăn hiếp, khuyến khích người ủng hộ theo xu hướng ưu việt da trắng, dùng những chiến thuật kiểu Nazi để trấn áp người biểu tình. Tài liệu của đảng Dân chủ bắt đầu thành hình sau sự kiện tháng 11/2015 khi Trump bảo vệ mấy người ủng hộ ông vì đã đánh một người ủng hộ *#BlackLivesMatter* và nói "lẽ ra phải cho hắn nhừ đòn."

Cùng ngày 11/3/2016, những người phản đối đã khiến Trump phải hủy cuộc nói chuyện ở Chicago. *CNN* đưa tin là xung đột giữa người ủng hộ và người biểu tình chống Trump, những cuộc phản đối trên đường phố làm cảnh sát lo lắng buổi gặp không an toàn. Nó dự kiến được tổ chức ở Đại học Chicago, nhưng khả năng biểu tình tăng cao khi những người biểu tình phản đối vây kín ít nhất năm khu vực quanh khán đài. "Ông Trump vừa tới

Chicago, và sau khi gặp lực lượng hành pháp đã quyết định vì sự an toàn của hàng chục ngàn người tập trung quanh khán đài, cuộc gặp tối nay sẽ chuyển sang một ngày khác," chiến dịch của Trump nói trong một tuyên bố. "Rất cảm ơn các bạn đã đến tham dự và xin vui lòng ra về trong hòa bình." Sau thông báo này, nhiều cuộc xung đột đã xảy ra ở khu vực khán đài khi một đội rất đông cảnh sát của Chicago tới lập lại trật tự. Những người ủng hộ Trump hô vang "chúng tôi muốn Trump" trong khi người biểu tình hô "chúng tôi vứt bỏ Trump." Những người khác phản đối Trump, giơ cao biểu ngữ của Bernie Sanders khi họ bắt đầu hô "Bernie."

Việc hủy cuộc diễu hành ở Chicago là điểm nhấn để Jonathan Chait, nhà bình luận tiến bộ viết một bình luận trên tạp chí *New York,* mà sau này trở thành tài liệu chiến dịch mà đảng Dân chủ dùng để gắn mác cho Trump và công kích ông. "Đảng Cộng hòa dựa vào việc bí mật kích động phân biệt chủng tộc và chủ nghĩa dân tộc," Chait viết. "Tôi thấy Trump đang lộ rõ những gì đã được cố tình che giấu. Nó giống như viên thuốc nén, quá ít để có thể chữa cho chủ nhân, nhưng quá nhiều để bắt đầu phản ứng với các tế bào máu. Bạo lực nổ ra cuối tuần rồi cho thấy bệnh có thể di căn xa hơn tôi nghĩ nhiều, và lây nhiễm sang những tế bào còn khỏe của cơ thể chính trị."

Lúc này Chait lo những gì ông cho là kích động bạo lực độc hại của Trump bản thân nó đã nguy hiểm, theo đúng tinh thần thiên tả không dung thứ là muốn gắn mác cho những phát biểu không theo chuẩn chính trị là thù hận mà cánh cực tả coi là tội ác. "Tôi vẫn tin Trump không thể thành công trong tranh cử tổng thống," Chait viết tiếp. "Nhưng điều tôi không hiểu là khả năng phong cách độc đoán của ông có thể hạ thấp nền chính trị Mỹ xuống mức thất bại nào. Người ta xì xào về việc bầu cử sẽ được giải quyết trên đường phố, một ý tưởng độc hại không an toàn ngay cả

với những liều nhỏ nhất." Trong khi Chait chống việc kêu gọi biểu tình phản đối để Trump không thể phát biểu được, ông bày tỏ tin tưởng của mình là đất nước đã hai lần bầu cho Barack Obama chắc chắn sẽ đánh bại Trump. "Ông ta đang rải độc trên toàn hệ thống – hệ thống có thể vượt qua thất bại của ông ta," Chait kết luận. "Bất cứ ai quan tâm đến sức khỏe của nền dân chủ Mỹ đều phải hi vọng việc này nên kết thúc càng chóng vánh càng tốt."

Ngày 29/4/2016, khoảng 3.000 người biểu tình trong khu vực quanh Burlingame, California nơi Trump sẽ có bài nói tại đại hội GOP California. Có lúc người biểu tình tràn qua các cửa an ninh và gây lộn với những người ủng hộ Trump. Nhiều người hung hăng vây kín khu vực phía ngoài đại hội, đập phá xe cảnh sát. Cuối cùng cảnh sát đã lập lại trật tự trong khu vực. Vì lý do an toàn, Trump buộc phải trèo qua tường cổng sau vào địa điểm họp.

Ngày 24/5/2016, người biểu tình cả bên trong và phía ngoài Trung tâm Hội nghị Albuquerque đã cản trở cuộc nói chuyện của Trump. "Trong một cảnh tượng đáng sợ hơn của năm tranh cử tổng thống, người biểu tình ở New Mexico chống Donald Trump ném những chiếc áo phông, chai nhựa đang cháy và các đồ vật khác vào các sĩ quan cảnh sát làm bị thương vài người, lật đổ các thùng rác và chướng ngại vật," *AP* đưa tin. "Cảnh sát đã phun hơi cay và ném lựu đạn khói vào đám đông tụ tập bên ngoài Trung tâm Hội nghị Albuquerque." *AP* nhận xét bên trong trung tâm hội nghị, những người biểu tình phản đối liên tục hô vang khẩu hiệu và giơ cao biểu ngữ "Trump là tên phát xít. Chúng tôi đã nghe đủ rồi" làm Trump phải ngừng nói.

Đã có lúc trong cuộc tập hợp Albuquerque của Trump, các sĩ quan cảnh sát phải dùng vũ lực lôi một phụ nữ biểu tình khỏi diễn đàn, trong khi những người biểu tình khác xung đột với cảnh sát, cố không bị lôi ra ngoài trung tâm hội nghị. Trump

phản ứng "với lối hăm dọa thường thấy ở ông," *AP* bình luận, nhận xét Trump đã chỉ thị lực lượng an ninh đuổi người biểu tình ra ngoài trong khi ông chế giễu hành động của họ, châm biếm "Về nhà với mẹ" như ông đã làm ở St Louis. Hàng nghìn người ủng hộ Trump phản ứng với các vụ lộn xộn của những người biểu tình, hô to "Hãy xây tường!" Bên ngoài phòng họp, biểu tình cũng trở thành bạo lực; cảnh sát Albuquerque báo cáo một số sĩ quan cảnh sát bị thương phải điều trị vì bị người biểu tình ném đá. *AP* đưa tin trong cuộc tiếp xúc cử tri, những người biểu tình bên ngoài đã đạp đổ rào chắn và xung đột với cảnh sát mặc đồ chống bạo loạn. Chưởng lý Albuquerque Doug Antoon nói đá bay qua các cửa sổ của trung tâm hội nghị khi ông ra về vào tối thứ Ba. "Đây không phải là biểu tình, đây là bạo loạn," Antoon nói với *AP*. "Đây là nhóm những kẻ thù hận."

Bài tiếp theo của *AP* ngày 25/5/2016 đưa tin về sự kiện Albuquerque nhận xét bốn người đã bị bắt trong cuộc biểu tình và bị buộc tội gây rối trật tự, trong khi 12 người khác bị tạm giữ, sau được thả, và nhiều cuộc bắt giữ khác." "Một ngày sau khi bạo loạn nổ ra bên ngoài buổi nói chuyện của Donald Trump, các sĩ quan cảnh sát Albuquerque kết luận cuộc biểu tình ít liên quan tới phản đối chính trị, mà chỉ là một nhóm càn quấy quyết nhân sự kiện này gây rối trật tự công cộng."

Thứ Năm ngày 2/6/2016, một nhóm càn quấy khoảng 300 đến 400 người biểu tình chống Trump đã tập trung bên ngoài Trung tâm hội nghị San Jose, California, nơi Trump nói chuyện. Họ hung hăng tấn công những người ủng hộ Trump đang rời phòng hội nghị. Băng hình ghi cảnh này cho thấy những người biểu tình trẻ tuổi chống Trump tấn công những người ủng hộ ông, đấm đá, nhổ nước bọt vào họ, làm họ chảy máu, trong đó có cả người già và phụ nữ." Một thanh niên ủng hộ Trump trên

màn hình chìa môi rớm máu vì bị một người biểu tình đánh và phàn nàn lưng áo sơ mi của anh bị xé toạc. Một phụ nữ ủng hộ Trump đang cố đứng vững, biểu ngữ ủng hộ Trump bị giật khỏi tay, kính rơi xuống đường. Một phụ nữ khác mặc áo nỉ in chữ Trump bị người biểu tình dồn vào góc, ném trứng vào mặt. Cảnh sát San Jose xuất hiện, đứng bên ngoài bảo vệ phòng họp nhưng không dẹp nổi đám đông giận dữ đang ném chai lọ, giơ nắm đấm và bao vây những người ủng hộ Trump đang rời phòng họp, đuổi theo tới tận bãi đậu xe."

Đây chỉ là vài chục cuộc tấn công chiến dịch vận động của Trump ở nhiều thành phố như Chicago, Detroit, Houston, Los Angeles, Miami và Washington DC. Có phải đó là những cuộc biểu tình chính đáng ngẫu nhiên? Có lẽ lúc đầu thì một số là thế, nhưng phong trào chống Trump nhanh chóng mạnh lên và lan rộng do được George Soros tài trợ. Trong các quảng cáo của các tổ chức do Soros cung cấp tài chính trên *Craigslist* ở các thành phố lớn của Mỹ, người ta hứa trả 15 đô la một giờ cho "nhân viên toàn thời gian." Mạng Hành động Cộng đồng Washington, một tổ chức thuộc Quỹ Xã hội mở đã bỏ ra 50.000 đô la cho chương trình này để đăng các quảng cáo trên *Craigslist* ở Seattle. Quảng cáo trên *Craigslist* ở Los Angeles kêu gọi những người "chống Trump" chặn các ngã tư Highlands và Hollywood không cho người và xe qua lại. Truyền thông đã quay phim và chụp được ảnh một trong những người thuộc "đơn vị cơ sở" tham gia biểu tình tự xích cổ mình vào một xe bán tải. Về sau mới biết người phụ nữ đã bị xóa tên này trực tiếp làm cho Quỹ Xã hội mở của Soros.

LẬT TẨY CHIÊU BÀI CỦA ĐẢNG DÂN CHỦ THUÊ BỌN VÔ CHÍNH PHỦ "GÂY NÁO LOẠN"

Ngày 17/10/2016, nhà báo điều tra bảo thủ và Giám đốc Chương trình Veritas James O'Keefe công bố đoạn băng hình sau

cuộc điều tra kéo dài một năm cho thấy chiến dịch của Hillary Clinton đã để các "phần tử hoạt động ngầm" của đảng Dân chủ tuyển dụng và thuê giang hồ thâm nhập gây rối tại các cuộc tiếp xúc cử tri của Donald Trump. "Trong đoạn băng, các nhà hoạt động của đảng Dân chủ như Robert Creamer và Scott Foval tiết lộ chiến lược tạo cảm giác 'vô chính phủ' trong và quanh các sự kiện xuyên suốt chiến dịch của Donald Trump." Foval nói với một người hoạt động ngầm: "Một trong những việc chúng ta đang làm là tiến hành những cuộc biểu tình của đơn vị cơ sở ngay trong các sự kiện của họ. Như cách chúng ta thâm nhập," *Real Clear Politics* đưa tin.

Trong đoạn băng hình, Foval giải thích: "Đây là thuật ngữ trong trò dùng chó đuổi bắt chim: Ta để họ xếp hàng phía trước, nghĩa là phải tới đó lúc sáu giờ sáng vì họ phải đến trước đám đông, để khi Trump đi vào, họ sẽ là những người hỏi ông ta trước các phóng viên, vì họ đến đó trước. Để thực hiện chiến dịch kiểu này, phải bắt đầu gặp họ từ hai tuần trước, dạy họ cách hỏi. Phải huấn luyện họ như kiểu dạy chó đuổi bắt chim." Cũng trong băng hình của O'Keefe, Creamer giải thích tổ chức Đối tác Dân chủ của ông ta hằng ngày thực hiện "đăng ký" với chiến dịch của Clinton để phối hợp hành động. Foval giải thích chiến dịch của Clinton sử dụng các Đối tác Dân chủ để phá các luật lệ ngăn không để các quảng cáo của Super PAC và các nhóm hành động trực tiếp tham gia cùng các chiến dịch vận động. "Chiến dịch trả tiền cho DNC; DNC trả tiền cho Đối tác Dân chủ và Đối tác Dân chủ trả tiền cho Nhóm Foval." Thông qua đường dây trả tiền gián tiếp này, chiến dịch của Clinton chính là người có trách nhiệm trả tiền cho Nhóm Foval để thuê những kẻ thần kinh có vấn đề thâm nhập vào chiến dịch của Trump, dùng các kỹ thuật đối đầu để gây rối các buổi nói chuyện của Trump và kích động bạo lực.

Trên máy quay giấu kín của O'Keefe, những "phần tử hắc ám của đảng Dân chủ" thừa nhận mục đích của họ là để báo chí đưa tin tiêu cực, đổ lỗi cho Trump gây bạo lực mà chính chiến dịch của Clinton trả tiền gây ra. "Tôi nói chúng tôi có những người đầu óc không tỉnh táo, trả tiền cho họ làm bậy, nhưng không được phạm sai lầm," Foval thừa nhận trên băng hình của O'Keefe. "Trong 20 năm qua, tôi đã trả cho vài gã vô gia cư để làm những việc điên rồ. Tôi mời họ ăn tối và cũng phải biết chắc họ được ăn ngủ khách sạn, được tắm rửa. Và tôi đưa họ vào chương trình. Giờ cũng giống như những gì tôi đã làm. Nhưng thực tế chủ yếu họ là những người trong nghiệp đoàn. Có nhiều người trong nghiệp đoàn của chúng tôi... họ sẽ làm những gì chúng tôi muốn. Họ sẽ làm ngay." Một trong những "nhà hoạt động da màu" trong băng của O'Keefe thừa nhận trách nhiệm trả tiền cho người biểu tình phá rối các cuộc nói chuyện của Trump ở Chicago tháng 3 vừa rồi. Những người khác thừa nhận đã gài những kẻ kích động vào chiến dịch của Trump, huấn luyện họ để biết cách tấn công chính họ. Người ta đặc biệt sốc với tiết lộ một bà 69 tuổi đã bị "người Nazi ủng hộ Trump" đấm vào mặt ở Asheville, North Carolina ngày 14/9/2016 lại là người được các "phần tử hoạt động ngầm" của đảng Dân chủ đưa vào gây cảnh bạo lực nên mới bị đấm.

Sau khi đoạn băng của O'Keefe được công bố, các "phần tử hoạt động ngầm" của đảng Dân chủ như Robert Creamer và Scott Foval bị đuổi việc. Tuyên bố của Trump nói những kẻ làm việc cho đảng Dân chủ đang trả triền cho bọn đâm thuê chém mướn, bọn thần kinh và bọn vô chính phủ để cản trở và gây bạo loạn trong các cuộc nói chuyện của ông là có chứng cứ. Những người biểu tình được DNC trả nhiều tiền để làm việc này, và "tôi cứ tự hỏi không hiểu sao những người này lại có mặt ở đây, vì họ có vẻ chưa bao giờ nghĩ được gì khác hơn việc biểu tình phản

đối," ông Trump nói với đám đông ở Colorado Springs, theo tin của *Washington Times*. "Và hôm qua tin tức lộ ra, nhưng truyền thông cố che giấu. Song tin này đã lan truyền đầy trên Internet. Họ đã bị tóm."

Sau khi người quản lý chiến dịch của Clinton Robby Mook nói không có mối liên hệ nào giữa những phần tử sử dụng vũ lực và Hillary, O'Keefe công bố một băng hình mới cho thấy một kế hoạch được Hillary ủng hộ đưa các nhân vật trong phim Vịt Donald xuất hiện trong các cuộc tiếp xúc cử tri của Trump trên toàn quốc nhằm gây rối chiến dịch chính trị của ông. Ý tưởng này là có một người trong trang phục Vịt Donald theo sau Trump với biểu ngữ "chính sách hoàn thuế của Vịt Donald." Đoạn băng của O'Keefe cho thấy lãnh đạo Đối tác Dân chủ Robert Creamer đưa ra ý tưởng này chính là từ ý tưởng của đích thân ứng cử viên. "Và cuối cùng đó là ứng cử viên Hillary Clinton, tổng thống tiếp theo của nước Mỹ muốn những chú vịt tham gia. Đội ơn Chúa! Chúng ta sẽ có lũ vịt tham gia," Creamer nói trong băng hình. Rồi vội vã thêm, "Đừng nói lại điều đó với bất cứ ai."

Đáng buồn là những người làm việc cho đảng Dân chủ bất chấp đạo lý đã phá vỡ luật bầu cử để phối hợp với chiến dịch của Clinton, trả tiền thuê bọn khủng bố, toàn lũ dầu trộm đuôi cướp, bọn vô chính phủ và đầu óc có vấn đề trà trộn vào đám đông của Trump, phản đối cả trong và ngoài khu vực tổ chức sự kiện nhằm gây bất ổn và bạo lực. Rồi khi kế hoạch được thực hiện trên diện rộng, chiến dịch của Clinton và những người đại diện chiến dịch lên truyền thông đổ lỗi cho Trump đã gây náo loạn và bạo lực, nhằm vẽ lên hình ảnh Trump và những người ủng hộ ông là những kẻ căm ghét con người, nhiều lần khắc họa họ là Nazi, những tên theo thuyết ưu việt của người da trắng, phát xít, kỳ thị giới, bài ngoại, chống đồng tính và chống Hồi giáo.

CON LẬT ĐẬT CỐ SỨC TẤN CÔNG DONALD TRUMP

Có lẽ nhân vật bất bình thường nhất xuất hiện trong mưu đồ thất bại nhằm làm chệch bánh con tàu chiến dịch của Trump là một người có tên David Brock.

Thực sự cần liên tục theo dõi Brock mới biết anh ta đang làm việc cho cánh hữu hay cánh tả, và tự hỏi không biết anh ta có phải là loại điệp viên hai mang (trong suy nghĩ của anh ta) như nhiều người trong chiến dịch của Hillary Clinton cũng băn khoăn khi anh ta "giúp đỡ" chiến dịch của bà. Để hiểu Brock, phải thấy những năm trước đây anh ta luôn gió chiều nào xoay chiều ấy. Trong cuốn sách *Mù quáng vì cánh hữu: Lương tâm của một người cựu bảo thủ* năm 2002, Brock viết rằng khi còn học tại Trường Phổ thông trung học Newman Smith ở Carrollton, Texas, anh ta là biên tập viên của tờ *Odyssey* của trường và "đã đưa tờ báo trở thành tuần báo có tiếng là tự do trong các khu vực 'vành đai nắng ấm' ủng hộ Reagan." Sau đó Brock theo học Đại học California, Berkeley, làm phóng viên và biên tập viên cho tờ *Nhật báo người California* của trường.

Nhưng ở Berkeley "anh ta thấy không hợp với văn hóa cánh tả giáo điều nên đã chuyển sang hướng khác," tức là nghiêng bên này, ngả bên kia, và bắt đầu cho ra tuần báo bảo thủ mới *Berkeley Journal* do các cựu sinh viên của trường tài trợ. Anh ta cũng có bài "Cuộc chiến chống những người Mác xít ở trường đại học" đăng trên *Wall Street Journal*. John Podheretz, lúc đó là biên tập viên của tờ *Insight*, một tạp chí của *Washington Times* rất ấn tượng với ý kiến của anh ta trên *Wall Street Journal*, nên mời anh ta về làm việc. Sau đó Brock tiếp tục nhận được học bổng của Quỹ Heritage vì được Quỹ John M. Olin giới thiệu. Tháng 3/1992 anh ta viết một bài điều tra dài 17.000 từ cho tạp chí *American*

Spectator về Anita Hill, người cáo buộc Clarence Thomas quấy rối tình dục. Trong bài, anh ta vạch trần lời khai trước tòa trong vụ án Thomas là "chuyện hoang đường không đáng tin của những người hoạt động cánh tả cố hạ bệ Thomas." Kết quả là anh ta có chân chính thức tại *American Spectator,* một tạp chí chủ yếu được tỉ phú ủng hộ các sự nghiệp cánh hữu Richard Mellon Scaife tài trợ. Năm 1993 Brock chuyển bài viết thành cuốn *Con người thực của Anita Hill,* trở thành cuốn sách bán chạy nhất. Trong cuộc phỏng vấn trên đài phát thanh quốc gia ngày 2/7/2001, Brock nói khi đang ở *American Spectator* viết về Anita Hill, anh ta là một "công cụ của những người hoạt động cánh hữu, những người đã cung cấp cho anh ta những thông tin giả về Hill." Anh ta nói với Nina Totenberg, phóng viên phụ trách mảng pháp luật của *NPR* là vào lúc đó, anh ta đã chấp nhận sự thật của những thông tin này mà không kiểm tra.

Ngây ngất với tên tuổi là người bảo thủ rất cứng rắn sau thành công của *Con người thực của Anita Hill,* Brock được nhà xuất bản bảo thủ *Free Press* đưa trước một triệu đô la để viết một cuốn sách về Hillary Clinton. Không may cho *Free Press*, họ trả tiền cho Brock trong khi anh ta đang lúc lắc ngả nghiêng trong một việc khác. Thay vì phải đánh Hillary Clinton, anh ta lại viết *Sự quyến rũ của Hillary Rodham,* một cuốn sách chủ yếu là ủng hộ Clinton khi anh ta bắt đầu nghiêng sang chính trị cánh tả. Nhưng vào lúc đó, Hillary nghi ngờ anh ta và không nói gì để anh ta viết cuốn sách. Rõ ràng bà vẫn chưa biết anh ta là kẻ lựa theo chiều gió. Trong lời tựa, Brock viết: "Một đêm lạnh giá tháng 2/1996 giữa trời bão tuyết, tôi đứng xếp hàng mấy tiếng đồng hồ trong một hiệu sách ở McLean, Virginia, nơi Đệ nhất phu nhân đang ký tặng cuốn *Cần cả làng cùng làm*. Cuối cùng khi đến lượt, tôi tự giới thiệu và hỏi khi nào tôi có thể phỏng vấn bà để viết cuốn sách về bà. "Có lẽ không bao giờ," bà lạnh nhạt trả lời. Cuốn sách thất

bại thảm hại. Brock không đưa ra được những cuộc tình ngoài luồng của Bill Clinton như đã hứa với nhà xuất bản, thay vào đó là cuốn sách chẳng có gì mới, trừ việc vụng về bảo vệ Hillary là nạn nhân "trò bới lông tìm vết của luật sư." *Free Press* mất ít nhất một triệu đô la cho cuốn sách, và biên tập viên Adam Bellow của Brock bị đuổi việc.

Tháng 7/1997, Brock đã ngả hẳn về một phía khi viết một bài cho tạp chí *Esquire* nhan đề *Thú nhận của một sát thủ cánh hữu* trong đó anh ta lấy phần lớn những gì đã viết về Anita Hill và biến cụm từ "lính canh cửa"[1] trở nên nổi tiếng, trong khi phê phán phương pháp đưa tin bảo thủ của chính anh ta. Trong bài đó anh ta viết rằng mình "muốn biến mất," "David Brock, chiến binh trên đường của cánh hữu đã chết." Gã nghệ sĩ lật đật này lại hạ cánh, lần này trở lại cánh tả và bỏ vào túi mình tiền của tỉ phú bảo thủ Scaife mà không hề cắn rứt lương tâm, lại một lần nữa ra đi với món tiền kếch xù của chính những người bảo thủ mà anh ta đã phản bội. Trong cuốn *Mù quáng vì cánh hữu: Lương tâm của một người cựu bảo thủ* năm 2002, Brock tăng hết tốc lực, công kích quyền chính trị mà vì nó trước đây anh ta đã chiến đấu, lý giải anh ta chịu đựng như một người đồng tính phải che giấu trong gần như suốt sự nghiệp bảo thủ của mình. Anh ta thú nhận đã gặp phiền phức vì tham gia vào các cuộc điều tra không nương tay về vợ chồng Clinton.

Năm 2004, Brock thành lập nhóm theo dõi truyền thông cánh thiên tả *Media Matters*. Nhóm này đã hợp tác với George Soros trong việc kết liễu sự nghiệp tin tức truyền hình của Glenn Beck và làm Lou Dobbs bị *CNN* sa thải. Sau đó anh ta thành lập *American Bridge*, một ủy ban hành động chính trị đã quyên

1 Nguyên văn: troopergate.

được 12 triệu đô la từ các nhà tài trợ, trong đó có Soros, để thuê khoảng 80 nhân viên làm "người dẫn đường" có nhiệm vụ theo dõi những người Cộng hòa, tìm những cơ hội "nói hớ" để có thể đánh đổ sự nghiệp bảo thủ của họ. Trong vai trò mới là tay đao búa thiên tả, Brock khoe đã công bố câu lỡ miệng "hãm hiếp chính đáng" mà TNS Cộng hòa Todd Akin nói với một đài truyền hình ở Missouri – những bình luận mà các phóng viên truyền thông chính thống đưa lại nguyên xi những bài báo mà *Media Matters* đã đăng để theo dõi chiến dịch tranh cử của Mitt Romney đảng Cộng hòa năm 2012. *Media Matters* chuyên theo dõi các phóng viên bảo thủ phụ trách mảng điều tra chi tiết đã được đưa vào tầm ngắm nhằm chống họ bằng những lập luận bảo thủ "kiểm tra thực tế," bước tiếp theo là gửi cho đài phát thanh hay truyền hình nào cung cấp giờ phát sóng cho các phóng viên bảo thủ có trong tầm ngắm của *Media Matters* bộ hồ sơ gồm tất cả những bình luận phóng viên đó đã nói mà *Media Matters* coi là không đúng về chính trị. Nếu thế chưa đủ, *Media Matters* sẽ sẵn sàng tham gia với các nhà hoạt động do Soros tài trợ để tiến hành chiến dịch đe dọa các hãng truyền hình quảng cáo nào dám dành giờ phát sóng cho các phóng viên bảo thủ mà sự nghiệp của họ đã bị Brock quyết tâm hủy hoại.

Những thư điện tử *WikiLeaks* công bố liên quan đến John Podesta, chủ tịch chiến dịch vận động 2016 của Hillary cho thấy rõ đảng Dân chủ đã coi người ngoài như Brock là kẻ gây rối và nguy hiểm đến mức độ nào. Neera Tanden, chủ tịch có xu hướng tiến bộ của Trung tâm Vì sự Tiến bộ của Mỹ do Podesta thành lập đã cảnh báo Podesta trong một thư điện tử mà *WikiLeaks* công bố, "Tôi hi vọng bây giờ Hillary thực sự hiểu David Brock là kẻ điên khùng mạt hạng thế nào." (Câu trả lời cuối cùng của Podesta cho Tanden chỉ ngắn gọn trong một thư điện tử, "Brock

là cái máy nuốt tiền!" Câu Podesta trả lời bình luận "điên khùng mạt hạng" của Tanden cho thấy, rõ ràng Podesta ghê tởm những hành vi vô đạo lý của Brock.

Đồng tình với Tanden, Podesta tìm cách cảnh báo Hillary anh ta là kẻ nguy hiểm, không đáng tin, chỉ là "súng cho thuê" sẵn sàng giao cho ai trả giá cao nhất. Brock, đã từng căm ghét Hillary và giờ là người ủng hộ bà ta, có khả năng sẽ lật mặt, tiếp tục bêu riếu Hillary bằng việc thú nhận sẽ "cải" sang bảo thủ nếu số tiền trả cho Brock đủ để lại làm anh ta lá mặt lá trái về tư tưởng.

Lo ngại của Podesta bắt đầu khi có tin là Brock đã tách chiến dịch phản ứng nhanh của những người ủng hộ Clinton khỏi Super c thành một Super PAC riêng để phối hợp với chiến dịch của Clinton, bỏ qua các quy định của Ủy ban Bầu cử Liên bang bằng cách chỉ đưa tin trong các *blog* trên mạng. Mục đích của Brock là đặt anh ta vào trung tâm hoạt động nhiều triệu đô la của chiến dịch Clinton, để bảo vệ Clinton bằng cách hạ thấp nhân phẩm và làm ô danh bất cứ ai dám công kích Hillary, trong đó có tôi, Roger Stone. *Media Matters* của Brock nhắm vào tôi, gán cho tôi là "cái đế vững chắc của cỗ máy Trump" trong khi phát động chiến dịch nói xấu nhằm làm tôi bị đuổi khỏi các bản tin truyền hình trong thời gian chiến dịch. Với việc các hãng truyền hình đã nằm trong túi Hillary, cùng với báo viết chính thống thiên tả, Brock cơ bản đã thành công trong việc ngăn chặn tôi lên hình trong hai tháng cuối chiến dịch, sau khi tôi đã có vài lần trả lời phỏng vấn của các hãng truyền hình lớn để giới thiệu cuốn sách bán chạy nhất *Cuộc chiến chống phụ nữ* của vợ chồng Clinton xuất bản tháng 9/2016.

Máy quay của *Project Veritas* ghi được cảnh Bradley Beychock, tay chân của David Brock, Chủ tịch của *Media Matters vì Nước Mỹ* đang khoe khoang về nỗ lực bôi nhọ và cấm cửa tôi.

Beychock vênh váo khoác lác về cuộc tấn công của *Media Matters* nhắm vào tôi. "Vì thế tôi nghĩ với Trump, vai trò lớn của chúng tôi – những người theo dõi truyền thông – là tóm cổ những kẻ giá trị nhất của ông ta và tống ra ngoài. Và người đầu tiên là Roger Stone," Beychock nói. Nếu Đội Trump 2016 có ai là người giá trị nhất, người đó là James O'Keefe.

VỤ TAI TIẾNG THƯ ĐIỆN TỬ CỦA HILLARY CLINTON: "CỰC KỲ BẤT CẨN"

Ngày 5/7/2016, gần ba tuần ngay trước đại hội đề cử của DNC ở Philadelphia, giám đốc FBI James Comey thông báo trong một tuyên bố công khai toàn quốc được phát trực tiếp trên các kênh tin tức truyền hình là, mặc dù có chứng cứ Hillary Clinton "cực kỳ bất cẩn" trong việc xử lý các thư điện tử mật trên máy tính cá nhân khi bà còn làm Ngoại trưởng, FBI sẽ không kiến nghị xem xét hình sự đối với Hillary Clinton. Tuyên bố của Comey có tác động ngay lập tức, tạo cho chiến dịch của Clinton cơ sở để tuyên bố bà đã được gỡ bỏ mọi trách nhiệm hình sự trong việc sử dụng hộp thư cá nhân, mặc dù vẫn tiếp tục có nhiều lo ngại nghiêm trọng vì gửi các tài liệu mật của chính phủ qua kênh thư điện tử không bảo đảm an ninh đã vi phạm luật an ninh quốc gia. Ngay sau thông báo của Comey, người phát ngôn chiến dịch Brian Fallon của Clinton ra tuyên bố nói "Chúng tôi hài lòng với việc các quan chức chuyên nghiệp xử lý vụ này đã quyết định không có thêm hành động của Bộ là thích hợp. Như Ngoại trưởng từ lâu đã nói, việc bà sử dụng thư cá nhân là sai và bà sẽ không lặp lại. Chúng tôi vui mừng khi vấn đề đến nay đã được giải quyết."

Thông báo của Comey đã giảm tác dụng khi có thông tin công khai ngày 27/6/2016, một năm sau cuộc điều tra hình sự

của FBI về những thư điện tử của Hillary, Bill Clinton lùi giờ cất cánh chiếc phản lực riêng của ông ở Sân bay quốc tế Phoenix Sky Habor, sau khi một nhân viên mật vụ thông báo với ông máy bay của Tổng chưởng lý Loretta Lynch chuẩn bị hạ cánh. Trong khi Lynch khẳng định cuộc gặp ngắn với Clinton trên khoang máy bay của bà ở khu vực đỗ của Sky Habor là hoàn toàn trong sáng, vì hai người chỉ thảo luận những sở thích cá nhân không quan trọng về chính trị, động cơ của cuộc gặp vẫn còn nhiều nghi vấn. Nhất là Lynch một mực nói cuộc gặp Bill Clinton của bà chỉ mang tính xã giao, hai người chủ yếu nói chuyện về con cháu và về golf.

Thứ Sáu ngày 2/7/2016, Lynch tỏ ý lấy làm tiếc bà đã gặp cựu Tổng thống trong khi cuộc điều tra của FBI về máy tính cá nhân của Hillary vẫn đang còn được tiến hành. "Chắc chắn tôi sẽ không làm thế nữa," Lynch nói về cuộc gặp với cựu Tổng thống, người đã đề cử bà làm Chưởng lý phụ trách Quận Đông của New York năm 1999, như *AP* nhận xét khi đưa tin về việc này. *Washington Post*, tờ báo thiên vị ủng hộ Clinton buộc phải thừa nhận "Bill Clinton đã làm mọi việc rối tung." *Washington Post* không thể khẳng định cuộc gặp diễn ra là vì sự "can thiệp ngu ngốc" hay "ngu ngốc thật sự" của Bill Clinton, nhưng tờ báo chắc chắn cuộc gặp "dẫn tới thời điểm khủng khiếp cho vợ ông và đảng Dân chủ, cho Tổng thống Obama và cho những cảm nhận về tính nhất quán của chính quyền của ông ta."

Ngay lập tức Trump có phản ứng trong một chương trình phát thanh của Mike Gallagher. Trong cuộc phỏng vấn dài 15 phút, Trump tỏ ra lo ngại. "Thật kinh ngạc. Theo tôi hiểu, thực tế họ ở trên máy bay. Thật kinh khủng. Đó thực sự là trò lén lút. Theo tôi hiểu, thực sự có cái gì đó mà họ không muốn công khai. Khiếp thật! Tôi chỉ nghĩ quá kinh khủng. Tôi nghĩ quá khủng

khiếp." Trump nhận xét cuộc gặp càng khẳng định cáo buộc của ông về chuyện bầu cử bị "sắp xếp" nhằm tạo lợi thế cho Hillary. *New York Times* đưa tin cuộc gặp giữa Bill Clinton và Lynch khoảng 20 phút, lưu ý chồng bà cũng có mặt trong khi họ bàn bạc. Tuy nhiên, việc này không làm ông Trump tin. "Bạn gặp một người trong nửa tiếng mà chỉ nói chuyện về con cháu và một chút về golf. Tôi không biết, nhưng có vẻ cuộc gặp hơi dài mà," Trump nói với tờ báo.

HILLARY NÓI DỐI VỀ THƯ ĐIỆN TỬ

Ngay từ đầu, chiến lược của Hillary khi vụ tai tiếng thư điện tử xuất hiện là nói dối – một chiến lược càng kéo dãn độ tin cậy vốn đã thấp của bà trong mắt người Mỹ. Ngày 10/3, cựu Ngoại trưởng Hillary Clinton tổ chức cuộc họp báo tại trụ sở Liên Hợp Quốc ở thành phố New York để ra tuyên bố cố dẹp yên vụ tai tiếng đang lan rộng về việc bà sử dụng máy tính cá nhân để gửi và nhận các thư điện tử của Bộ Ngoại giao. Có lẽ Hillary định dùng cuộc họp báo để dập tắt những tranh cãi về thư điện tử, nhưng thực tế những giải thích của bà lại quay lại ám ảnh bà khi Comey cuối cùng thông báo quyết định không khởi tố của FBI. Trong khi tuyên bố miễn mọi trách nhiệm hình sự cho Clinton, Comey cũng nói điều tra của FBI bác bỏ một số việc quan trọng mà Hillary Clinton đưa ra để bảo vệ mình trong cuộc họp báo ở trụ sở Liên Hợp Quốc.

Việc Clinton sử dụng máy tính cá nhân khi còn làm Ngoại trưởng được mọi người biết tới không phải qua tiết lộ của Clinton hay của Bộ Ngoại giao, mà là những tiết lộ của một *hacker* người Rumani Marcel Lazar đã có lần được nói tới dưới tên tài khoản "Guccifer" – kết hợp hai từ "Gucci" và "Lucifer." "Ngày 15/3/2013 Smoking Gun tiết lộ Guccifer đã xâm nhập

vào tài khoản của Sidney Blumenthal 64 tuổi, một cựu cố vấn cao cấp Nhà Trắng của Bill Clinton và bạn tâm giao lâu năm của Hillary Clinton. Bài báo nhận xét Guccifer khi thâm nhập tài khoản của Blumenthal đã lấy được toàn bộ thư điện tử của Blumenthal gửi Hillary Clinton. Trong một cuộc phỏng vấn ở Rumani năm 2015, Guccifer lúc này đang trong tù nói với một phóng viên anh ta đã lấy được bản ghi nhớ những thư của Hillary Clinton khi còn là Ngoại trưởng, kèm biên bản các cuộc giao ban của CIA. "Tôi thường đọc những bản ghi nhớ của bà ta sáu bảy tiếng, rồi bỏ máy ra làm vườn," Guccifer nói.

Trong một bài sau đó ngày 18/3, Smoking Gun lại làm rõ những thư của Blumenthal bị Guccifer lấy cắp và công bố đã được gửi cho Clinton theo địa chỉ thư điện tử không phải của chính phủ mà qua tên miền *clintonemail.com.* Việc này đã lộ rõ rằng khi làm Ngoại trưởng, Hillary có thể đã vi phạm luật an ninh quốc gia vốn quy định chặt chẽ trách nhiệm của nhân viên chính phủ trong việc xử lý các tài liệu mật. Người ta lập tức lo ngại là quyết định bỏ qua các phương diện an toàn thư điện tử của Bộ Ngoại giao có thể làm Hillary dính đến trách nhiệm hình sự. Vấn đề đặc biệt xác đáng với công chúng Mỹ vì chỉ vài ngày trước, ngày 3/3/2015, cựu giám đốc CIA và cựu chiến binh nhiều huân chương, tướng David Petraecus đã đồng ý với các công tố viên liên bang ông sẽ nhận tội để được hưởng mức án nhẹ vì đã chia sẻ thông tin mật với người viết tiểu sử, đồng thời là người tình của ông, Paula Broadwell.

Trong cuộc họp báo ở trụ sở Liên Hợp Quốc, Clinton mặc bộ đồ may đo sang trọng – màu trắng ngà chấm đen, áo ngoài cùng tông màu, vẫn nói với giọng kiểu kỳ mà bà thường dùng để đọc tuyên bố của Bộ Ngoại giao khi tới thăm các nước trên thế giới với tư cách Ngoại trưởng. Trong buổi họp báo căng thẳng

này, Clinton trông bực bội, hình như chỉ hơi dịu đi một chút khi cho phép khán giả hỏi về việc bà đã xử lý công việc ra sao khi làm Ngoại trưởng. Mỉa mai ở chỗ quan tâm của công chúng về việc bà là Ngoại trưởng lại liên quan đến khả năng bà đã phạm tội khi quyết định chuyển tài liệu về công việc của Bộ Ngoại giao không qua hệ thống thư an toàn; hệ thống này đòi hỏi không chỉ bảo đảm an ninh cho các tài liệu mật, mà còn lưu những thư của bà với tư cách là Ngoại trưởng vào những hồ sơ riêng trong hệ thống thư gắn với hồ sơ lưu trữ và kiểm soát của Bộ Ngoại giao.

Hillary mở đầu buổi họp báo bằng việc bình luận về công việc của Liên Hợp Quốc cứ như "mọi việc vẫn bình thường" và bà vẫn còn là Ngoại trưởng. Sau phần thảo luận khoảng năm phút về công việc của Liên Hợp Quốc tại buổi họp báo, Hillary chuyển chủ đề sang tâm điểm của buổi họp báo, giải thích bà sử dụng máy tính cá nhân ở Bộ Ngoại giao để gửi thư cho tiện. "*Thứ nhất*, khi bắt đầu làm Ngoại trưởng, tôi chọn dùng tài khoản thư cá nhân qua mạng cho tiện, tài khoản này được Bộ Ngoại giao cho phép vì tôi nghĩ nó sẽ dễ dàng hơn khi chỉ cần mang theo một máy cho cả công việc và thư từ cá nhân, khỏi phải mang hai máy," bà nói. "Giờ nhìn lại, có lẽ tốt hơn nếu tôi chỉ sử dụng tài khoản thứ hai và mang theo điện thoại thứ hai, nhưng lúc đó điều này hình như không phải là vấn đề." Clinton đã kéo căng uy tín của mình trong vị trí tranh cử tổng thống lần thứ hai, nhưng sự thật cũng rõ là việc bà không đủ trình độ kỹ thuật để sử dụng hai máy BlackBerry có thể phản ánh năng lực máy tính của bà.

Sau đó bà khẳng định phần lớn thư là gửi cho nhân viên chính phủ, ý nói bà chưa bao giờ có ý định bỏ qua hệ thống thư từ bảo đảm an ninh của Bộ Ngoại giao. "*Thứ hai*, đa phần thư từ của tôi là về công việc gửi cho các nhân viên chính phủ theo địa chỉ cơ quan của họ, có nghĩa chúng được nhận và lưu ngay

trên hệ thống ở Bộ Ngoại giao." Tuy nhiên, lời giải thích chỉ là trò khéo léo để nói bà gửi và nhận thư công việc qua máy tính cá nhân, ngay cả khi bà gửi hoặc nhận từ các nhân viên Bộ Ngoại giao. Lời giải thích cũng không loại trừ khả năng thư từ gửi cho Hillary hay bà nhận từ những cá nhân không trên hệ thống bảo mật của Bộ Ngoại giao có thể vẫn sẽ được lưu trên các máy tính cá nhân khác.

Rồi Hillary thừa nhận bà và cộng sự đã hủy một số lớn thư gửi từ Bộ Ngoại giao, nói toàn bộ thư từ của Bộ Ngoại giao về công việc chính phủ đều được lưu lại. "*Ba là,* sau khi không còn là Ngoại trưởng, Bộ Ngoại giao yêu cầu các cựu Ngoại trưởng giúp cung cấp các bản sao thư điện tử liên quan đến công việc trong tài khoản cá nhân của chúng tôi," bà nói tiếp. "Tôi đáp ứng ngay, cung cấp toàn bộ thư điện tử của tôi có thể liên quan đến công việc, tổng cộng khoảng 55.000 trang in, cho dù tôi biết bộ Ngoại giao đã lưu giữ rất nhiều."

Hillary làm rõ ý bà là gì khi dùng từ thư điện tử "cá nhân" của Bộ Ngoại giao. "Chúng tôi phải qua một quy trình chặt chẽ để xác định tất cả thư của tôi đều liên quan đến công việc và chuyển chúng cho Bộ Ngoại giao," bà giải thích. "Cuối cùng, tôi chọn không giữ lại thư từ cá nhân của mình – những thư về chuẩn bị đám cưới của Chelsea hay tang lễ của mẹ tôi, những thư chia buồn gửi bạn bè cũng như các bài tập yoga, các kỳ nghỉ gia đình, các thứ khác mà bạn thường thấy trong các hộp thư trên mạng." Hillary cho điều này rõ ràng là hợp lý. "Không ai muốn thư từ cá nhân của họ bị công khai, và tôi nghĩ hầu hết mọi người hiểu điều đó và tôn trọng riêng tư," bà khẳng định. Vấn đề là xem kỹ những thư điện tử, kể cả quyết định coi chúng là hết sức riêng tư, Hillary và các cộng sự đã làm mà không kiểm tra từng cái xem có thư nào bị hủy vì là thư "cá nhân" có thể vẫn còn lưu những

thông tin mật hoặc thông tin nhạy cảm của chính phủ gửi cho Clinton với tư cách là Ngoại trưởng.

Cuối cùng, Clinton khẳng định bà đã cho phép Bộ Ngoại giao công bố toàn bộ thư điện tử liên quan đến công việc của bà. "*Bốn là*, tôi đã thực hiện một biện pháp chưa có tiền lệ là yêu cầu Bộ Ngoại giao công bố cho mọi người thấy những thư điện tử liên quan đến công việc của tôi," bà khẳng định. "Tôi rất tự hào về công việc mà tôi, các đồng nghiệp và các nhân viên chính phủ của chúng ta đã làm ở Bộ Ngoại giao trong thời gian bốn năm tôi là Ngoại trưởng, và tôi hi vọng mọi người có thể tự thấy điều đó." Bà kết luận bằng việc nói thêm lời xin lỗi, tựa như xin lỗi là đủ cho các việc làm tội lỗi mà bà có thể đã vô tình phạm phải. "Lúc này một lần nữa nhìn lại, tôi chỉ nghĩ dùng một máy sẽ đơn giản hơn, nhưng rõ ràng việc đã không phải vậy," Hillary kết luận.

NGOẠI TRƯỞNG

Ngày 2/9/2016, FBI công bố bản tóm tắt đầy đủ chi tiết của cuộc điều tra máy tính cá nhân của Hillary Clinton. Các tài liệu này chỉ rõ Clinton thực tế đã dùng tổng cộng 13 điện thoại di động nối với hai số máy được biết có thể dùng để gửi thư qua tài khoản *clintonemail.com* của bà. "Trợ lý cao cấp của Clinton là Huma Abedin nói với FBI rằng cũng không có gì lạ khi Clinton dùng một máy BlackBerry mới trong thời gian ngắn, trước khi trở lại máy cũ hơn mà bà quen sử dụng. Cô ta cũng nói những điện thoại không sử dụng thường bị mất," tờ *The Hill* đưa tin đúng vào ngày các tài liệu điều tra của FBI được công bố. "Người giúp đặt máy chủ cho Clinton nói ông nhớ hai trường hợp mà ông đã hủy các máy cũ bằng cách tháo rời hoặc dùng búa đập nát. Clinton nói các trợ lý của bà cũng vứt các SIM cũ sau khi đổi máy." FBI không thể tìm được những máy mà Clinton đã sử dụng.

Cuộc điều tra của FBI phát hiện trong số 30.000 thư điện tử Clinton chuyển cho Bộ Ngoại giao năm 2014, có 110 thư lưu trong 52 chuỗi chứa các thông tin được coi là mật vào thời gian chúng được gửi. *Politifact.com* đưa tin tám chuỗi chứa các thông tin tối mật, mức bảo mật cao nhất; 36 chuỗi chứa các thông tin mật. Kết quả này trực tiếp bác bỏ những tuyên bố mà Clinton nhiều lần công khai nói bà không bao giờ nhận hoặc gửi bất cứ tài liệu nào đóng dấu mật trên máy tính cá nhân của bà. *Politifact.com* cũng đưa tin có thêm 2.000 thư sẽ là loại mật, hoặc cao hơn mức bảo mật, nghĩa là không phải loại mật khi được gửi lần đầu. Trang mạng này cũng bình luận đây là một "việc làm thường xuyên khi các tài liệu được xem xét trước khi công bố, theo các chuyên gia về độ minh bạch thông tin." *Politifact.com* khẳng định thêm, các nhà điều tra của FBI phát hiện "vài ngàn" thư điện tử liên quan công việc mà Clinton không chuyển cho Bộ Ngoại giao, trong đó có ba thư được coi là mật khi được gửi, mặc dù chúng không được đóng dấu mật. Phát hiện này bác bỏ tuyên bố của Clinton nói bà đã giao toàn bộ thư điện tử liên quan đến công việc của bà cho Bộ Ngoại giao.

Cuộc điều tra của FBI cũng khẳng định cáo buộc của Trump là Clinton đã xóa 31.830 thư từ cá nhân trong khoảng thời gian từ 25 đến 31/3/2015, bất chấp trát ngày 4/3 của Ủy ban Chuyên trách Hạ viện về Benghazi yêu cầu Clinton phải trao toàn bộ thư điện tử của bà cho Nghị viện. Trong khi nêu những sự thật này, *Washington Post* đưa tin tháng 12/2014, trợ lý của Clinton là Cheryl Mills bảo một nhân viên công ty mạng di động Platte River Networks ở Colorado, lúc đó đang xử lý máy tính cá nhân của Clinton, xóa những thư điện tử không liên quan đến công việc đã lưu trên máy hơn 60 ngày. Rồi ngày 4/3/2015, Ủy ban về Benghazi gửi trát yêu cầu Clinton trao những thư điện tử của bà

liên quan đến Lybia. Sự thật mà *Washington Post* đưa ra nói rõ ba tuần sau, giữa 25/3 và 31/3, nhân viên của Platte River Networks thốt lên "thôi chết!" vì nhận ra anh ta đã không xóa những thư mà tháng 12/2014 Mills đã yêu cầu, anh ta nói với FBI. Nhân viên này sau đó đã xóa các thư đó, sử dụng một chương trình xóa dữ liệu có tên là *BleachBit*.

Ngày 22/8/2016, *Washington Post* đưa tin cuộc điều tra của FBI về máy tính cá nhân của Clinton đã phát hiện 14.900 thư và tài liệu trong thời gian bà còn là Ngoại trưởng mà luật sư của bà đã không tiết lộ. Theo tờ báo, 14.000 tài liệu của Clinton là gần đúng 50% số 30.000 mà các luật sư của Clinton coi là liên quan đến công việc và trao cho Bộ Ngoại giao. Phát hiện này là kết quả yêu cầu theo Dự luật Tự do Thông tin (FOIA) mà Judicial Watch có trụ sở ở Washington một mực đòi hỏi trong tòa án liên bang. Khi cuộc điều tra vụ tai tiếng thư điện tử của Clinton tiến triển, quyết tâm và cách làm hiệu quả của Judicial Watch trong việc đệ đơn yêu cầu theo luật FOIA, theo đuổi thách thức buộc phải công bố những tài liệu và khai báo trước tòa án liên bang, trong nhiều trường hợp đã chứng tỏ có kết quả khai thông bế tắc, với việc hết lần này tới lần khác Judicial Watch có những phát hiện quan trọng mà các ủy ban Nghị viện được giao điều tra về vụ tai tiếng và FBI đã không tìm ra.

THƯ ĐIỆN TỬ BÓC TRẦN LỜI DỐI TRÁ CỦA CLINTON VỀ BENGHAZI

Ngày 2/11/2015, Judicial Watch thông báo có các tài liệu của Bộ Ngoại giao khẳng định lúc 11:00 tối ET diễn ra cuộc tấn công chết người vào Lãnh sự quán Mỹ ở Benghazi, Ngoại trưởng lúc đó là Hillary Clinton đã gửi thư điện tử cho con gái nói "Nhóm giống Al-Qaeda" đã tiến hành cuộc tấn công, chứ

không phải như "những thông tin nóng bỏng trên Internet" đưa lại lời bà nói trong tuyên bố công khai chính thức một giờ trước đó. Các tài liệu này được đưa ra nhằm đáp ứng vụ kiện của Judicial Watch theo quy định của FOIA. Judicial Watch nhấn mạnh thư điện tử đầu tiên của Hillary Clinton gửi Chelsea được chuyển cho Ủy ban Chuyên trách về Benghazi ngày 20/10/2015 và công bố vào ngày bà Clinton khai báo 22/10/2015, nhưng hồ sơ của tòa án trong vụ kiện của Judicial Watch cho thấy chúng chỉ được đưa ra sau khi hai thẩm phán tòa án liên bang lệnh cho Bộ Ngoại giao cung cấp thêm hồ sơ về Benghazi cho Judicial Watch.

Theo tiết lộ của Judicial Watch, tài liệu của Bộ Ngoại giao gồm một thư thứ hai lúc 11:11 ET mà bà Clinton gửi cho con gái Chelsea tối 11/8/2012 khi cuộc tấn công ở Benghazi vẫn đang tiếp diễn. Clinton gửi thư này cho Chelsea qua một địa chỉ Chelsea lấy tên giả là "Diane Reynolds" mà cô thường dùng khi gửi hoặc nhận thư điện tử mẹ cô gửi qua máy tính cá nhân. Clinton viết cho Chelsea: "Hai sĩ quan của chúng ta đã bị một nhóm giống như Al-Qaeda giết ở Benghazi. Ông đại sứ mà chính tay mẹ chọn (Christopher Stevens) và một sĩ quan liên lạc trẻ làm nhiệm vụ tạm thời cùng vợ và hai con. Một ngày rất căng thẳng và mẹ lo ngày mai cũng sẽ thế." Nhưng trong một thư sớm hơn lúc 10:08 tối 11/9, Hillary Clinton ra tuyên bố chính thức của Bộ Ngoại giao đổ trách nhiệm cuộc tấn công cho một băng hình khuyết danh xúc phạm đạo Hồi trên Internet. Không có lời nào trong thông cáo báo chí của Bộ Ngoại giao nói tới hành động khủng bố tại hay ở gần lãnh sự quán Benghazi.

> Một số người tìm cách bào chữa cho hành vi xấu xa này khi nói đây là phản ứng với những tài liệu nóng bỏng trên Internet. Mỹ lấy làm tiếc trước bất cứ nỗ lực quốc tế nào để hạ thấp đức

tin tôn giáo của người khác. Cam kết của chúng tôi chấp nhận tôn giáo có từ khi lập quốc. Nhưng để tôi nói rõ: Sẽ không bao giờ có thể biện minh cho các hành động bạo lực kiểu này.

"Thư điện tử quan trọng này cho thấy Hillary Clinton cố tình nói dối về cuộc tấn công khủng bố ở Benghazi," Chủ tịch Tom Fitton của Judicial Watch nói. "Và một lần nữa chính vụ kiện của Judicial Watch, chứ không phải Nghị viện, mới buộc Bộ Ngoại giao phải công khai thư điện tử lật tẩy trò giả dối này trước nhân dân Mỹ. Tôi không nghi ngờ việc chính quyền Obama và Hillary Clinton biết có thư này, nhưng không chịu công bố cho Judicial Watch, cho Tòa án và Nghị viện, và điều đó là bất hợp pháp."

Cuộc tấn công Benghazi xảy ra vào giữa chiến dịch tranh cử năm 2012 của Tổng thống Obama và ứng cử viên Cộng hòa, cựu thống đốc Masachussettes Mitt Romney. Một trong những chủ đề chính trong chiến dịch của Obama là những thắng lợi trong chống khủng bố mà ông cho rằng chính phủ của ông đã đạt được. Obama đã đúc kết trong một câu ngắn gọn: "GM vẫn sống, còn Osama bin Laden đã chết" – một tuyên bố nhắc khéo đến việc chính phủ Obama đã giải cứu hãng ô tô General Motors năm 2009 và tiêu diệt trùm khủng bố Al-Qaeda Osama bin Laden ở Pakistan ngày 2/5/2011. Nếu cuộc tấn công ở Benghazi ngày 11/9/2011 được cho là tấn công khủng bố, thì những lời Obama nói bọn khủng bố đang tháo chạy có thể bị bóc mẽ. Bằng cách khẳng định cuộc tấn công Benghazi là phản ứng với một cuốn phim sản xuất ở Mỹ xúc phạm đạo Hồi, chính quyền Obama tìm cách giải thích khác, cho dù không đúng, để có thể tiếp tục làm lệch hướng chỉ trích của Romney. Cũng như Obama, Hillary Clinton lúc này đang tính toán cơ hội ra tranh cử tổng thống lần thứ hai năm 2016, nên không muốn bị đả kích chính trị nếu

thừa nhận bọn khủng bố có liên hệ với Al-Qaeda vẫn sống khỏe ở Lybia – một đòn giáng mạnh vào trách nhiệm đứng đầu Bộ Ngoại giao của bà.

Thư điện tử của Hillary gửi Chelsea vào buổi tối diễn ra cuộc tấn công ở Benghazi được coi là tiết lộ đầu tiên chính xác vì những thư điện tử gửi khi cuộc tấn công vẫn đang diễn ra cho thấy Hillary đã biết nó là tấn công khủng bố, chứ không phải phản ứng giận dữ trước một bộ phim. Giá như chính quyền Obama không nói dối về việc này, thì điểm mà Romney có thể ghi được trong các đợt công kích vào những tháng cuối của chiến dịch tranh cử năm 2002 sẽ có ý nghĩa quyết định có lợi cho ông. Lời nói dối bị bóc trần năm 2016 cho thấy tính hai mặt của Hillary trong việc che đậy vụ Benghazi và sử dụng máy tính cá nhân để liên lạc.

VỤ TAI TIẾNG CỦA QUỸ CLINTON BỊ VẠCH TRẦN

FBI bắt đầu điều tra bước đầu Quỹ Clinton sau khi cuốn *Tiền của vợ chồng Clinton: Những chuyện chưa kể về bằng cách nào và tại sao chính phủ và giới kinh doanh nước ngoài lại giúp Bill và Hillary giàu lên?* của Peter Schweizer xuất bản năm 2015. Schweizer, đồng sáng lập và chủ tịch Viện Minh bạch của Chính phủ và nhóm Cựu biên tập viên lưu động của *Breitbart News* tập hợp một đội ngũ các nhà nghiên cứu điều tra và nhà báo để lập hồ sơ về việc Quỹ Clinton là một âm mưu "chơi-trả-phí" rất tinh vi. Schweizer cố gắng chứng minh Bill Clinton, với cương vị người đứng đầu Quỹ, đã vận động đóng góp cho Quỹ, đã nhận tiền trả cho các buổi nói chuyện lên tới sáu bảy con số, trong đó có tiền mà các chính phủ, doanh nghiệp nước ngoài đẩy tai tiếng sử dụng để tìm cách có được những quyết định chính sách có lợi, có thể dưới tác động của Hillary Clinton trên cương vị Ngoại trưởng.

Theo nhận xét của *Fox News* ngày 17/10/2016, việc *WikiLeaks* công bố những thư điện tử lấy được từ John Podesta, Chủ tịch chiến dịch của Hillary Clinton đã cung cấp thêm tài liệu làm tăng sức nặng cho luận điểm trung tâm của Schweizer: Các nhà tài trợ Quỹ Clinton hi vọng sẽ được Bộ Ngoại giao của Hillary Clinton đền đáp để đổi lấy những món quà họ tặng. "Mọi cái chúng tôi suy đoán hoặc nghĩ từ một năm rưỡi trước đã được khẳng định trong những thư điện tử này," Schweizer nói trong chương trình buổi sáng của *Fox và Những người bạn*. Schweizer nói thêm ông ngạc nhiên khi ông, cuốn sách của ông và "vấn đề tiền bạc" của vợ chồng Clinton rất nhiều lần được nói đến trong những thư điện tử bị rò rỉ. "Điều đó cho thấy vấn đề này làm họ lo lắng nhất," ông giải thích. "Có đủ các loại câu hỏi về hai ứng cử viên, nhưng tôi nghĩ đối với Hillary Clinton, lo lắng luôn ám ảnh họ chính là dòng tiền và dòng ngoại tệ trong cuốn *Tiền của vợ chồng Clinton* thực ra là về cái gì."

Tháng 8/2016, nhà báo kỳ cựu của *WND* Jerome R. Corsi xuất bản cuốn sách *Đối tác Tội ác: Mưu đồ của vợ chồng Clinton ngân lượng hóa Nhà Trắng cho Lợi ích cá nhân* về Quỹ Clinton. Trong khi Corsi cung cấp thêm bằng chứng cho tuyên bố của Schweizer là vợ chồng Clinton đã sử dụng hình thức hối lộ, cuốn sách của ông cũng cho rằng hành động của vợ chồng Clinton cấu thành tội "cầu danh trục lợi," tức là dùng từ thiện không phải nộp thuế để thu vén lợi ích cá nhân có hại cho việc xây dựng các công trình phúc lợi mà hội từ thiện thực sự được thành lập để hoàn thành. Cuốn sách của Corsi được khơi cảm hứng từ nghiên cứu của Charles Ortel, một cộng sự người New York, một nhà phân tích nổi tiếng của Wall Street và là nhà đầu tư cá nhân. Năm 2015 Ortel đã làm Corsi chú ý tới những quan ngại của ông ta về các báo cáo tài chính của Quỹ Clinton, gồm cả tuyên bố tài chính

đã được kiểm toán và tờ khai IRS 990 hằng năm là gian lận, được thực hiện để che giấu hàng triệu đô la đang được vợ chồng Clinton và các cộng sự thân cận cất giấu để kiếm lợi cá nhân. Từ 22/4/2015, Corsi bắt đầu công bố trên *WND.com* loạt cuối cùng lên tới 20 bài liên quan đến những nghiên cứu đang tiếp tục của Ortel, đưa tin Ortel kết luận Quỹ Clinton là một "mưu đồ tội ác rộng lớn" mà vợ chồng Clinton và các cộng sự thân cận đã tiến hành trong một thời gian dài để đánh lừa công chúng, làm giàu cho bản thân và củng cố ảnh hưởng chính trị của họ.

Ngày 18/2/2015 *Washington Post* đưa tin Bill, Hillary và Quỹ Clinton đã quyên được gần hai tỉ đô la từ một "mạng lưới toàn cầu rộng khắp, bao gồm các tập đoàn khổng lồ, các tổ chức tài trợ chính trị, chính phủ nước ngoài và các nhóm lợi ích giàu có khác." Bài báo vạch rõ các nhà tài trợ cá nhân nước ngoài cũng như nhiều nước khác, những kẻ có thể được lợi dưới chính quyền của Hillary Clinton, cho dù họ không hội đủ điều kiện để được bỏ phiếu trong một cuộc bầu cử của Mỹ, hoặc đóng góp cho chiến dịch chính trị chính là những nhà tài trợ lớn của Quỹ Clinton. Việc *WikiLeaks* công bố trên 50.000 thư điện tử của Chủ tịch chiến dịch John Podesta đã cung cấp chứng cứ cụ thể chính xác về những việc làm sai trái mà Corsi và Schweizer đã dẫn. Những thư điện tử quan trọng tập trung vào vai trò của Simpson Thatcher, một hãng luật quốc tế có trụ sở ở New York mà Chelsea đã đưa về Quỹ Clinton năm 2011 để cố dọn sạch đống lộn xộn tài chính của Quỹ trước khi vụ tai tiếng nội bộ bùng nổ, gây hại cho nỗ lực tranh cử vào Nhà Trắng lần thứ hai của Hillary.

Những gì hiển hiện trong những thư điện tử mà *WikiLeaks* tiết lộ liên quan đến việc kiểm tra sổ sách của Simpson Thatcher là cuộc đấu đá quyền lực giữa Chelsea Clinton và Doug Band, một cựu "cận vệ thân thiết" của Clinton ở Nhà Trắng, người đã

thành lập Teneo. Chelsea phản đối do xung đột lợi ích, vì Doug Band vẫn tiếp tục có vai trò trong Quỹ Clinton và Sáng kiến toàn cầu Clinton, trong khi đang đứng đầu Teneo. Từ một chân chạy việc cho Bill Clinton trong Nhà Trắng đến khi đứng ra thành lập Teneo, một công ty tư vấn có liên hệ với Quỹ Clinton và Sáng kiến Toàn cầu Clinton, Band đã kiếm cho mình và vợ chồng Clinton hàng trăm triệu đô la bằng việc phối hợp công ty tài trợ của Quỹ Clinton với Teneo để có những hợp đồng tư vấn quản lý béo bở. Simpson Thatcher kiến nghị tiến hành một loạt biện pháp và Doug Band nổi giận khi Chelsea Clinton năm 2011 đã cố thực hiện những kiến nghị này. Kết quả cuối cùng là Bill Clinton phải từ bỏ chức vụ béo bở trong ban giám đốc Teneo. Nhưng Bill Clinton vẫn tiếp tục làm tư vấn cho các khách hàng của Teneo, song sau vụ lùm xùm do những cải tổ của Simpson Thatcher gây ra, thu nhập của Clinton từ Teneo bị giới hạn, và Band gặp những hạn chế mới trong khả năng tiếp cận các nhà tài trợ của Quỹ Clinton và Sáng kiến toàn cầu Clinton cho những hợp đồng tư vấn của Teneo.

Trong bản đính kèm các thư điện tử ngày 16/11/2011 mà *WikiLeaks* tiết lộ, người ta thấy khi Hillary Clinton vẫn còn là Ngoại trưởng, Band đã viết thư cho Podesta, sao gửi Cheryl Mills và Justin Cooper, cố vấn cao cấp của Bill Clinton, nêu vấn đề xung đột lợi ích đang phá hoại Quỹ Clinton từ bên trong. Bản đính kèm gồm một ghi nhớ nhan đề *Cơ sở các hoạt động của Teneo và Quỹ Clinton*, trong đó Band liệt kê các xung đột lợi ích gửi cho hai luật sư kỳ cựu của Simpson Thatcher, sao gửi Bill Clinton, Chelsea Clinton và John Podesta, cũng như đại diện pháp lý của Quỹ Clinton, và đôi lúc cho cả CEO Bruce Lindsey và cộng sự lâu năm Terry McAuliffe của Clinton, cả hai lúc đó đang là thành viên ban giám đốc Quỹ Clinton. Rõ ràng Band soạn bản ghi nhớ

đó để giải thích vai trò của ông ta trong những xung đột lợi ích vốn có trong nội bộ Quỹ Clinton, và chính sách của Teneo chia sẻ các nhà tài trợ quan trọng với Quỹ Clinton. Đứng đầu danh sách những khách hàng chung là Hãng Coca-Cola, đóng 4,3 triệu đô la từ năm 2004 cho Quỹ Clinton và/hoặc Sáng kiến toàn cầu Clinton, trong khi cũng là một khách hàng tư vấn của Teneo.

"Ngoài các hành động gây quỹ và ra quyết định thay mặt Quỹ, chúng tôi (Band và các nhà lãnh đạo khác của Teneo) đã dốc sức giúp Tổng thống có được và tham gia các hoạt động mang lại lợi nhuận gồm thực hiện những bài nói chuyện, viết sách và tham gia các loại dịch vụ tư vấn," Band lưu ý trong bản ghi nhớ. "Như vậy là chúng tôi thực tế đã phục vụ với tư cách đại lý, luật sư, nhà quản lý và người thực hiện để bảo đảm các hợp đồng nói chuyện, kinh doanh dịch vụ tư vấn," Band viết tiếp. "Trong khi ủng hộ hoạt động mang lại lợi nhuận của Tổng thống, chúng tôi cũng vận động và có được các dịch vụ thích hợp cho Tổng thống và gia đình – như du lịch cá nhân, các cuộc đón tiếp, các kỳ nghỉ và đại loại như vậy."

Band lưu ý bốn dàn xếp tư vấn lúc đó của Clinton đều do Teneo giành cho Clinton, cũng như hỗ trợ ông ta trong việc duy trì và quản lý "tất cả các mối quan hệ làm ăn có lợi nhuận (không ghi cụ thể trong bản ghi nhớ)." Band kết luận: "Từ năm 2001, các dàn xếp công việc làm ăn của Tổng thống Clinton đã đưa về cho cá nhân ông hơn 30 triệu đô la, cùng 66 triệu đô la trả dần trong chín năm nếu ông lựa chọn tiếp tục các dàn xếp hiện nay." Bản ghi nhớ cũng lưu ý Band và đồng nghiệp ở Teneo đã dàn xếp hàng triệu đô la lệ phí cho các bài nói chuyện của Clinton.

Band nhấn mạnh ông ta và các đối tác ở Teneo trong mười năm qua đã "phục vụ như người liên hệ và quản lý đầu tiên cho các hoạt động của Tổng thống Clinton – từ các hoạt động chính

tr[illegible] dụ, thay mặt ứng cử viên vận động vào các vị trí chính quyền), các hoạt động làm ăn (như cung cấp dịch vụ tư vấn cho những thực thể doanh nghiệp mà Clinton tư vấn), hoạt động của Quỹ Clinton (hỗ trợ ông tham gia thay mặt các sáng kiến và các tổ chức trực thuộc của Quỹ), hoạt động nói chuyện (ví dụ, chuẩn bị bài vở, nhân viên phục vụ và hỗ trợ Clinton trên đường đi), hoạt động in ấn sách (ví dụ, biên tập các sách của Clinton và sắp xếp hỗ trợ ông ta trong những chuyến đi giới thiệu sách) cho tới hỗ trợ nhu cầu cá nhân và gia đình (ví dụ, bảo đảm đổi chuyến bay riêng, các chuyến đi nghỉ và hỗ trợ nhu cầu cá nhân và gia đình)."

Khi Eric Braverman, CEO của Quỹ Clinton được Chelsea đưa về để thực hiện những kiến nghị của Simpson Thatcher, từ chức vào tháng 1/2015, *Politico* đưa tin việc ông nỗ lực thực hiện khuyến nghị kiểm tra sổ sách của Simpson Thatcher đã bị bóp chết do cách nhìn nhận của ba thành viên gia đình Clinton xung đột với các phe cánh nhân viên đối nghịch. Mãi tới tháng 6/2015 Band mới rời chức vụ trong Ban lãnh đạo Quỹ Clinton, khi Hillary Clinton đang bắt đầu tổ chức chiến dịch tranh cử năm 2016. Trước khi nghỉ, Band cũng nói lướt qua trong thư ngày 17/11/2015 gửi Podesta, sao cho Cheryl Mills và Justin Cooper, cáo buộc rằng trong khi ông được yêu cầu ký một chính sách có xung đột lợi ích nếu muốn là thành viên ban lãnh đạo Sáng kiến toàn cầu Clinton, Bill Clinton lại không phải ký một tài liệu như thế. Sau đó Band phản đối việc Bill Clinton đang được ba nhà tài trợ của Sáng kiến Toàn cầu Clinton trả tiền trực tiếp và ông ta "được họ tặng nhiều món quà đắt tiền" mà Band khẳng định Bill Clinton đang giữ một số ở nhà. "Tôi có thể đưa thêm 500 ví dụ về những việc như thế," ông nói thêm, oán giận vì bị Chelsea sa thải.

Xem lại các bản ghi nhớ và thư từ của Doug Band, người quản lý tài chính chiến dịch Paul H. Jossey trên *The Hill* trong một bài bình luận cũng cho rằng Band đã tiết lộ Bill và Hillary Clinton là "những đối tác tội ác." Jossey kết luận chính Band, cùng với công ty tư vấn quản lý Teneo của ông ta là trung tâm của việc hối lộ Quỹ Clinton và Sáng kiến Toàn cầu Clinton. "Band là người gác cổng cho tất cả công việc của Bill Clinton," Jossey viết. "Những ai muốn được chơi golf với cựu Tổng thống phải trả tiền trước. Theo sau là các yêu cầu đóng góp cho Quỹ. Rồi đến Quỹ của Clinton, các đơn vị liên kết – những bài nói chuyện, sách và các danh hiệu danh dự làm giàu cho Bill Clinton."

Ý của Jossey là Doug Band và Teneo là người quản lý kế sách này, với các hãng lớn tìm kiếm ưu ái của Clinton đang xếp hàng dài để được hoàn thuế và có được những quyết định chính sách của Bộ Ngoại giao thúc đẩy các cơ hội làm ăn của họ.

Jossey kết luận việc *WikiLeaks* công bố bản ghi nhớ và thư từ của Band cho thấy "những gì chúng ta đã không biết" về các hoạt động bên trong đế chế toàn cầu hai tỉ đô la của Quỹ Clinton. Kết quả là những gì chúng ta đã không biết xem ra toàn là tội ác.

TRƯỜNG HỢP KỲ LẠ CỦA HUMA ABEDIN: CÁNH TAY PHẢI CỦA HILLARY HAY PHẦN TỬ KHỦNG BỐ?

Rất nhiều điều về cuộc chinh phục Phòng Bầu dục thất bại của Hillary đã khiến cử tri nghi vấn về lòng trung thành của bà với giấc mơ Mỹ và đức tin Thiên Chúa của chúng ta. Bà đã cầm tiền (hàng triệu) của những nước đã khủng bố và bắn giết phụ nữ. Chính những người này cũng không ủng hộ cộng đồng LGBT, thậm chí tỏ ra ít thương hại họ hơn.

Nhưng những lo lắng này chủ yếu là triệu chứng của một vấn đề lớn hơn: trợ lý cao cấp Huma Abedin của Hillary, nhiều khả năng là gián điệp của Ả-rập Xê-út, khả năng xấu nhất có thể là một phần tử khủng bố. Đó là những cáo buộc nặng nề và cũng những cáo buộc mà tôi đã nghiên cứu nhiều trước khi trình bày luận điểm của tôi với công chúng Mỹ vào giữa hè năm 2016.

Trước hết, tôi công bố nghiên cứu của tôi về Abedin trên hệ thống tin tức mạng truyền thông thay thế. Ở đó tôi viết: "Huma Abedin là phó chủ tịch chiến dịch tranh cử năm 2016 của Hillary Clinton. Nhưng Huma còn nhiều hơn, nhiều hơn thế nữa. Là người thân cận nhất với người phụ nữ quyền lực nhất trong nền chính trị Mỹ và có thể là Tổng thống tiếp theo, Huma đã được mô tả theo nhiều cách khác nhau – "vệ sĩ" của Hillary, một kiểu hầu gái được cất nhắc, bạn tâm giao dịu dàng, còn với người khác, cô ta là một gián điệp Hồi giáo. Huma Abedin có thể là bất cứ điều gì, với một tiểu sử chính trị phức tạp và thú vị.

Huma Abedin, lấy ông Anthony Weiner cựu HNS đồi trụy từ nhiều năm trước, thực sự còn hơn một trợ lý đầy quyến rũ, người luôn thì thầm những lời ngọt ngào vào tai "Hillary Lươn lẹo." Việc cô ta có vai trò lớn trong vụ xóa hơn 30.000 thư điện tử là rất đáng lo ngại, nhưng gia thế và sự gần gũi của cô ta với các nhà tư tưởng Hồi giáo cực đoan còn đáng lo ngại hơn nhiều.

Hành trình của Abedin bắt đầu ở Kalamazoo, Michigan. Sinh năm 1976, được đặt tên là Huma Mahmood Abedin, cha người Ấn Độ, mẹ người Pakistan. Cha cô ta tham gia sâu trong Hội Sinh viên Hồi giáo ở Đại học Tây Michigan, một nhóm được Liên đoàn Hồi giáo Thế giới tài trợ. Truyền bá tư tưởng đạo Hồi là sứ mệnh của cha mẹ cô ta, và Huma đã tham gia và có ảnh hưởng trong phong trào nhiều hơn cả cha mẹ kỳ vọng.

Như *DiscoverTheNetworks.org* của Daniel Horiwitz vạch rõ, bà Saleha Mahmood Abedin mẹ Huma là một nhà xã hội học được biết tới là người ủng hộ mạnh mẽ luật Sharia. Là hội viên của Chị em Hồi giáo (một nhánh của tổ chức Anh em Hồi giáo dành cho phụ nữ), Saleha cũng là thành viên Ban lãnh đạo của Hội đồng Hồi giáo Quốc tế vì Giáo lệnh và Đức tin Hồi giáo. Tổ chức ủng hộ Hamas này là một phần của Liên đoàn Những người tử tế mà chính phủ Mỹ đã coi là một tổ chức khủng bố quốc tế do giáo sĩ Yusuf al-Qaradawi của Anh em Hồi giáo cầm đầu. Có tin Saleha là người lớn tiếng ủng hộ việc cắt âm vật của trẻ em gái trong thế giới Hồi giáo. Bà ta xuất bản cuốn sách *Phụ nữ trong Hồi giáo* mà Andrew C. McCarthy mô tả là bào chữa cho những chuyện như cắt âm vật trẻ em gái, án tử hình cho những người rời bỏ đạo Hồi, tình trạng lệ thuộc của phụ nữ và việc tham gia của phụ nữ trong phong trào Thánh chiến đẩy bạo lực. McCarthy nhận xét Saleha Abedin được ca ngợi trên báo chí tiến bộ như người tiên phong về quyền phụ nữ trong thế giới Hồi giáo, nhưng đó chưa phải toàn bộ câu chuyện. "Họ chưa bao giờ nói với bạn rằng điều đó có nghĩa là "quyền của phụ nữ trong khuôn khổ luật Sharia thô bạo," McCarthy bình luận.

Khi có vai trò lãnh đạo lớn hơn, Syed Abedin, cha của Huma đưa gia đình rời Michigan tới Jeddah, khi con gái họ Huma mới được hai tuổi. Việc chuyển sang Ả-rập Xê-út là do Abdullah Omar Naseef khuyến khích. Đây là một nhân vật quan trọng trong tổ chức Anh em Hồi giáo, phó chủ tịch Đại học Abdullaziz, nơi ông ta tuyển mộ một đồng nghiệp cũ ở Đại học Abdullaziz là Syed Abedin làm việc cho Viện Các vấn đề người thiểu số Hồi giáo, một nhóm cố vấn Hồi giáo có trụ sở ở Ả-rập Xê-út mà Naseef đang lên kế hoạch sẽ mở các văn phòng ở Ả-rập Xê-út và London, Anh. Những năm đầu 1980, Naseef

phát triển quan hệ gần gũi với Osama bin Laden khi ông ta trở thành Tổng thư ký của Liên đoàn Hồi giáo Thế giới, mà như nhà báo Andrew C. McCarthy nhận xét "từ lâu đã là phương tiện chính của tổ chức Anh em Hồi giáo để truyền bá tư tưởng Hồi giáo ưu việt ra thế giới."

Sau khi cha Huma mất năm 1993, Saleha vợ ông lên thay làm giám đốc Viện các vấn đề người thiểu số Hồi giáo (IMMA) và biên tập viên của tờ báo mang tính học thuật của tổ chức này là *Nhật báo các vấn đề người thiểu số Hồi giáo*. Gần đây hơn, bà vẫn biên tập Nhật báo, và lúc này cũng là thành viên ban lãnh đạo của Đại học Dar Al-Hekma dành cho phụ nữ. Ngay cả trước khi được tự do suy nghĩ để biết phân biệt tốt xấu, Huma Abedin đã được tạo điều kiện để cam kết trung thành với nước ngoài, ruồng bỏ nơi sinh của mình là Mỹ. IMMA đã trở thành việc của gia đình, anh trai Hassan và em gái Heba của Huma giữ nhiều vai trò lãnh đạo.

Năm 1988, Naseef của Liên đoàn Hồi giáo Thế giới và chính phủ Pakistan thành lập Rabita Trust, một tổ hợp mà chúng ta có bằng chứng để nói Naseef đã tiếp tục thúc đẩy suốt năm 2014. Hãy nhớ Naseef chủ trì và ủng hộ tài chính cho IMMA của Syed Abedin. Chỉ một tháng sau vụ tấn công khủng bố 11/9 làm hàng ngàn người chết và Trung tâm Thương mại thế giới sụp đổ, một sắc lệnh của Tổng thống George W. Bush đã xác định Rabita Trust là tổ chức khủng bố toàn cầu đặc biệt, và ngày 12/10/2001 Bộ Tài chính đã đóng băng tài sản của nó. Một thông báo của Bộ Tài chính đóng băng các tài khoản của Rabita Trust cho thấy Rabita Trust là do Wa'el Hamza Jalaidan, một trong những thành viên sáng lập Al-Qaeda của bin Laden cầm đầu năm 1988. Hắn là lãnh đạo phụ trách hậu cần tổ chức của bin Laden và chiến đấu bên cạnh bin Laden ở Afghanistan. Bản thân Jalaidan cũng

đã bị Bộ Tài chính Mỹ coi là tên khủng bố toàn cầu đặc biệt, và tài khoản của hắn cũng đã bị đóng băng. Tới năm 2014, Rabita Trust được hoạt động trở lại ở Pakistan, có nhiệm vụ hồi hương những người Pakistan đang bị mắc kẹt ở Bangladesh.

Bạn có thể lý giải những mối liên kết và liên hệ này chẳng cho chúng ta biết gì về Huma Abedin, vì các thông tin cá nhân chỉ nói về các mối quan hệ chủ yếu là của cha mẹ Huma với các tổ chức Hồi giáo cực đoan. Giả định này hoàn toàn sai.

Huma Abedin sống ở Ả-rập Xê-út đến năm 17 tuổi, trong khi gia đình cô ta tiếp tục cộng tác chặt chẽ với Naseef. Trở lại Mỹ, cô ta học tại Đại học George Washington. Hai năm sau, cùng với Monica Lewinsky là thực tập sinh nội trú tại Nhà Trắng dưới thời Bill và Hillary Clinton. Monica thực tập với Bill cho tới khi mối quan hệ trai gái của họ bại lộ, còn Huma thực tập với Hillary. Năm 1998 khi vụ tai tiếng tình dục của Lewinsky đang lan rộng, Huma Abedin và các nhân viên nữ khác của Nhà Trắng tạo ra một vòng xung quanh vị Đệ nhất phu nhân lúc này đang cảm thấy nhục nhã. Trong thời gian làm ở Nhà Trắng, Abedin vẫn là biên tập viên cho công việc gia đình – *Nhật báo các vấn đề người thiểu số Hồi giáo.*

Khi Hillary tranh cử Thượng viện năm 2000, Huma tiến thân nhanh, trở thành trợ lý và cố vấn riêng của Hillary. Khi Trung tâm Thương mại sụp đổ năm 2001, Hillary Clinton đã là TNS bang New York. Khi các tài khoản của Rabita Trust bị đóng băng vì bị coi là cung cấp tài chính cho bọn khủng bố, chưa lần nào trợ lý Huma Abedin của Hillary Clinton xuất hiện để nói rõ về Abdullah Omar Naseef ân nhân của gia đình cô, về Liên đoàn Hồi giáo Thế giới hay Rabita Trust. TNS Clinton và Huma Abedin đã phản bội tất cả người dân New York và người Mỹ vì đã giữ im lặng.

Một việc cũng đáng ghi nhớ: từ tháng 4/2005 đến tháng 3/2006, cô ta mua một căn hộ ở Washington DC với giá 649.000 đô la. Vấn đề ở đây là với mức lương hằng năm không quá 28.000 đô la, tiền ấy ở đâu ra? Chúng ta đã bắt được những gián điệp sừng sỏ nhất do việc họ tiêu xài quá mức lương họ có. Vậy chính xác là chúng ta phải làm gì với một người đã sống 17 năm ở Ả-rập Xê-út, bố mẹ từ lâu đã có quan hệ gần gũi với các phần tử Hồi giáo nổi tiếng có quan hệ với các tổ chức khủng bố ở Trung Đông, rồi qua Mỹ và chỉ sau hai năm đã là trợ lý của Đệ nhất phu nhân? Đến 2008 Huma là người phụ trách số nhân viên cùng đi với Hillary và luôn ở bên cạnh bà. Năm 2009 cô ta được bổ nhiệm làm phó giám đốc phụ trách nhân sự của Ngoại trưởng Hillary Clinton. Tới lúc này, Huma mới cho người xóa tên in trên *Nhật báo các vấn đề người thiểu số Hồi giáo.*

Năm 2010 Huma lấy HNS Angthony Weiner. Năm 2011 chồng cô ta bị bắt gặp giở trò khiêu dâm, gửi những bức ảnh nhạy cảm cho một vài phụ nữ. Ông ta từ chức ở Hạ viện vào năm đó. Nhưng may mắn của Huma hình như chưa kết thúc, khi vào năm 2012 Hillary Clinton đích thân ký một hợp đồng gây tranh cãi cho phép Human vừa làm việc ở Bộ Ngoại giao, vừa làm cho một công ty tư nhân ở New York có các quan hệ sâu sắc với quỹ của vợ chồng Clinton. Bà Clinton đích thân ký giấy thay đổi chức danh, bổ nhiệm cô ta từ phó giám đốc phụ trách nhân sự lên nhân viên đặc biệt của chính phủ (SGE) – tương đương với một nhà thầu có nhiều đặc quyền. Việc này cho phép Huma làm việc cho cả Bộ Ngoại giao và cho Nhóm Teneo đã được nhắc đến trước đây. Từ tháng 6/2012 đến tháng 2/1013, Huma có tới bốn công việc. Cô ta là trợ lý Bộ Ngoại giao của Hillary; tư vấn của Nhóm Teneo; làm việc và được trả lương ở Quỹ Clinton và là trợ lý riêng của Hillary. Huma là thứ đồ ăn có tới bốn loại nước xốt!

Khi người ta biết về việc này, cả Bộ Ngoại giao và TNS Charles Grassley của Ủy ban Tư pháp Thượng viện bắt đầu điều tra về các xung đột lợi ích có khả năng xảy ra. Abedin bị nghi là biển thủ khi người ta biết cô ta đã nộp các phiếu ghi giờ làm không đúng để chiếm hơn 10.000 đô la từ tiền lương của chính phủ liên bang. Grassley cũng nghi ngờ hợp đồng với Abedin có thực sự đáp ứng những yêu cầu mà một người hợp đồng lao động cho công việc khác phải có trong công việc gốc để có thể quyết định cho người đó được ký hợp đồng. Những tài liệu mà *Washington Times* có được cho thấy cô ta đã nói với các quan chức Bộ Ngoại giao cô ta là SGE, nhưng có kế hoạch sẽ làm đúng những việc mà cô ta đã làm trên cương vị phó giám đốc phụ trách nhân sự.

Bước tiếp theo, Abedin trở thành một phần trong đội ngũ quá độ của Hillary năm 2013, giúp Ngoại trưởng Clinton lúc đó trở về với cuộc sống riêng tư. Đồng thời Abedin tiếp tục công việc ở Quỹ Clinton và thành lập Zain Endeavors LLC, công ty tư vấn luật riêng của cô ta 11 ngày trước khi Abedin rời Bộ Ngoại giao.

Ngày 16/10/2015 Abedin khai trước Ủy ban Chuyên trách Hạ viện về Benghazi, trong phiên họp kín được hi vọng sẽ tập trung vào cuộc tấn công Benghazi mà Đại sứ J. Christopher Stevens và ba công dân Mỹ khác đã bị giết. Cô ta nói: "Hôm nay tôi tới đây và sẽ hợp tác hết sức với Ủy ban. Tôi muốn tỏ lòng tưởng nhớ tới những người đã chết và bị thương trong các cuộc tấn công ở Benghazi," rồi nói thêm cô ta "vinh dự" được làm việc cho Clinton ở Bộ Ngoại giao và "tự hào" về những năm tháng đã làm ở đó. HNS Lynn Westmoreland, thành viên nhóm điều trần của đảng Cộng hòa nói Abedin thường trả lời các câu hỏi bằng câu "Tôi không nhớ" hoặc "Tôi không nhớ được."

Rõ ràng cô ta và Hillary có mối quan hệ cực kỳ gần gũi. Cô ta trung thành và chung thủy với Hillary trong suốt 20 năm.

"Tôi có một con gái. Nhưng nếu tôi có con gái thứ hai, thì đó là Huma." Hillary nói như vậy năm 2010. Bà thậm chí còn tới thăm Saleha mẹ Huma ở Ả-rập Xê-út năm 2011, nói với bà ta vị trí của Huma "rất quan trọng và nhạy cảm." Nina Burleigh viết cho *Newsweek* mô tả sự nghiệp của Huma Abedin là "đáng kinh ngạc" nếu nhìn Abedin từ một thực tập sinh ở Nhà Trắng lên đến vị trí phó chủ tịch chiến dịch tranh cử 2016 của Hillary. "Abedin đã ở vòng trong cùng đội ngũ của Hillary khi cô mới 20 tuổi," Burley bình luận. "Cô ta có lẽ hiểu Hillary Clinton rõ hơn hầu hết bạn bè gần gũi của bà, nếu không nói là cả chồng bà."

Vậy thái độ của truyền thông chính thống là thế nào trong vấn đề Huma Abedin? Nói ngắn gọn, họ không động chạm đến cô ta. Các chiến dịch bôi nhọ chính trị của cánh tả như *Media Matters* của David Brock là làm "cỗ máy tuyên truyền ủng hộ và khuấy động những khát vọng chính trị của Hillary Clinton," sẵn sàng bảo vệ chiến dịch tranh cử của Hillary bằng cách công bố những "thông tin giả mạo và bôi nhọ" bất cứ nhà báo nào dám đưa tin trung thực về mối liên hệ Hồi giáo của Abedin và quan hệ sâu đậm của cô ta với Hillary Clinton. Đây không phải là một trợ lý bình thường. Huma Abedin đã ở bên cạnh Hillary Clinton suốt mấy thập niên, và nước Mỹ xứng đáng có câu trả lời mà chúng ta vẫn chưa nhận được.

Trong suốt chiến dịch tranh cử, Trump công kích Clinton vì giữ Abedin và cả Weiner trong đội hình. "Nhân vật số một của bà ta là Huma Abedin, vợ Anthoney Weiner, kẻ biến thái dơ bẩn," Trump nói khi đang vận động ngày 27/7/2016. "Không phải tôi nói. Đó là lịch sử nói lại. Tôi không thích Huma về nhà buổi tối và kể hết những bí mật với Anthony Weiner." Rồi cuối tháng 8/2016, Weiner bị bắt khi dâm ô với một cô gái chưa đủ tuổi, Abedin cuối cùng quyết định chia tay ông ta. Trump lập tức

tuyên bố Clinton đã đánh giá sai khi để Weiner "đến quá gần" các thông tin mật. Trước khi chiến dịch tranh cử 2016 kết thúc, Trump có vẻ đã có một lời dự đoán đúng.

Vì thế vấn đề còn lại là: Gián điệp của Ả-rập Xê-út hay phần tử khủng bố? Ngay cả sau khi Hillary đã thất bại trước Donald Trump, *CBS* đăng một bài về 20 phụ nữ có thể một ngày nào đó trở thành tổng thống, và đoán xem ai đứng đầu danh sách đó? Đáng chú ý là Huma Abedin đứng gần đầu bảng của *CBS*. Với việc Huma Abedin rõ ràng vẫn quyết định tiếp tục ở đỉnh cao quyền lực của nền chính trị Mỹ, chúng ta chỉ có thể hi vọng Tổng thống Trump và những người khác sẽ đòi phải có câu trả lời rõ ràng về lịch sử cá nhân, nguồn tài chính bí ẩn và những liên hệ với các nhà tư tưởng Hồi giáo cực đoan của cô ta.

PHẦN THỨ BA

TRUMP GIÀNH ĐƯỢC NHÀ TRẮNG NHƯ THẾ NÀO?

Trong những năm 1940 và 1950, đại hội toàn quốc giới thiệu ứng cử viên của đảng Cộng hòa và đảng Dân chủ luôn là sự kiện sôi động.

Trong những thập niên này, các ứng cử viên chỉ việc đến đại hội để được đề cử. Không có các cuộc bầu cử sơ bộ trước đại hội để các ứng cử viên giành được số đại biểu cần để thắng trong vòng bỏ phiếu đầu tiên. Đấu đá ngay tại đại hội là chuyện thường thấy. Thậm chí những quy định của đại hội cũng thường phải thảo luận ngay tại chỗ. Khi một ứng cử viên được giới thiệu, những người ủng hộ ứng cử viên đó đứng dậy, tổ chức diễu hành qua hai cánh gà phòng họp, mang theo biểu ngữ thể hiện sự ủng hộ của họ cho ứng cử viên. Ban nhạc chơi trong khi người ủng hộ diễu quanh phòng, hò hát, nhảy múa, la hét và cười đùa. Số lượng và sự phấn khích của diễu hành được sử dụng như một dấu hiệu hợp lòng dân của ứng cử viên. Trong các khách sạn, lãnh đạo đảng ở bang ngồi lại để nghe các ứng cử viên trình bày và mặc cả phiếu bầu đại biểu với các đoàn khác của bang. Các nhà quản lý tại chỗ được các ứng cử viên ủy quyền đi khắp phòng họp và các phòng sau của khách sạn để thu thập phiếu bầu đại biểu. Suốt ngày đêm, các đại biểu tổ chức tiệc tùng, rượu tràn như suối. Ngay cả phòng đại hội cũng mù mịt khói thuốc.

Những thử nghiệm truyền hình trực tiếp đại hội giới thiệu ứng cử viên quốc gia đầu tiên bắt đầu năm 1948, đảng Cộng hòa

là tháng 6 và đảng Dân chủ tháng 7. Đại hội toàn quốc của cả hai đảng năm đó đều tổ chức ở Philadelphia. Tác động của truyền hình lập tức thấy rõ, cả hai đảng đều chọn Philadelphia vì nó là điểm giữa của trục cáp hữu tuyến Boston tới Richmond, bấy giờ là phương tiện truyền trực tiếp chính ở Mỹ. Năm 1948, từ Boston đến Richmond, ước tính khoảng mười triệu người có máy thu hình, và họ có thể theo dõi đại hội toàn quốc nếu họ muốn. Báo chí khi đó đưa tin cung đại hội ở Philadelphia chật kín đến tận tầng áp mái trong cái nóng mùa hè 1948, trông giống một nhà kính được đèn truyền hình sáng rực hun nóng vào những ngày trước khi điều hòa nhiệt độ trở nên thông dụng.

"Đến năm 1956, cả hai đảng đều hoàn thiện thêm các chương trình đại hội để phù hợp hơn với những đòi hỏi của việc ghi hình," tạp chí *Bảo tàng Phát thanh Truyền hình* viết. "Các quan chức của đảng rút ngắn thời gian đại hội, thu gọn các chủ đề chiến dịch của mỗi đảng, trang hoàng phòng họp bằng các băng rôn và đồ trang trí mang tinh thần yêu nước, chọn góc đặt máy để có thể quay được toàn cảnh quá trình đại hội, bỏ các phiên ban ngày, hạn chế các bài phát biểu chào mừng và các thủ tục tổ chức theo lối nghị trường, sắp xếp các phiên họp để có được lượng người theo dõi tối đa trong khung giờ vàng, và bỏ các bài phát biểu ủng hộ ứng cử viên phó tổng thống. Thêm vào đó, sự hiện diện của máy quay truyền hình đã buộc các đảng phải giấu đi các cuộc đấu đá nội bộ và lựa chọn các thành phố tổ chức đại hội có vị trí địa lý phù hợp với đảng."

Năm 1972 tranh cãi nổ ra khi một phóng viên tìm thấy một kịch bản truyền hình chi tiết đến từng phút của đại hội rơi trên sàn sau sân khấu tại đại hội toàn quốc đảng Cộng hòa ở Miami Beach, Florida. David Gergen, khi đó là người soạn diễn văn cho Tổng thống Richard Nixon ở Nhà Trắng đã thừa nhận chẳng có

gì của đại hội đảng Cộng hòa năm 1972 mà lại không có trong kịch bản đó. "Chúng tôi thực sự đã chuẩn bị ghi hình đại hội tới từng phút," Gergen thừa nhận. Máy quay đã ghi lại mọi thứ diễn ra trong phòng họp, kể cả những biểu tình "tự phát." Bill Carruthers bắt đầu sự nghiệp nhà sản xuất kiêm giám đốc truyền hình, ra mắt chương trình hài *Soupy Sales* ở Detroit, sau đó cộng tác với Steve Allen, Ernie Kovaks và Johnny Carson, và làm giám đốc kiêm nhà sản xuất các chương trình gốc *Dating Game* và *Newlywed Game.* Ông là một trong những người viết kịch bản chính của đại hội toàn quốc đảng Cộng hòa năm 1972. "Trong nghề của tôi, bạn không lên hình trừ phi bạn đã có kịch bản," Carruthers nói về đại hội đảng Cộng hòa năm 1972 ở Miami Beach. "Tức là chúng tôi viết thành kịch bản, chúng tôi chỉnh sửa nó, chúng tôi tư vấn và phối hợp đưa các bài phát biểu vào chương trình, chọn vị trí đặt máy quay, chọn mạng, và mọi thứ khác," Carruthers nói tiếp. "Và đó là một trong những đại hội tốt nhất từng được tổ chức."

Tác giả và nhà bình luận Zachary Karabel trong một bài báo năm 1998 nhan đề "Sự lên xuống của Đại hội chính trị được truyền hình trực tiếp" do Trường Chính phủ Kennedy của Harvard ấn hành nhận xét đại hội chính trị bây giờ chỉ hơn "thông tin thương mại soạn sẵn" một chút. Vì đại hội toàn quốc giới thiệu ứng cử viên đều có kịch bản trước, các cuộc bầu cử sơ bộ đã bị lấy đi chất kịch tính của quá trình giới thiệu ứng cử viên tổng thống; đại hội toàn quốc của đảng Cộng hòa và đảng Dân chủ ngày càng trở nên nhạt nhẽo; mức xếp hạng của truyền hình tuột dốc, giảm gần 15% giữa 1992-1996, và lượng khán giả giảm tới 1/3. Karabel công bố các tài liệu cho thấy những đại hội năm 1992 bị đội ngũ giám đốc điều hành tin tức của các hãng truyền hình coi là một thất bại trong thứ bậc xếp hạng, đến mức khi kết

thúc đại hội đảng Cộng hòa năm đó, Chủ tịch *ABC News* Roone Arledge đã xem xét một cách nghiêm túc việc cắt tất cả các buổi truyền hình đại hội trực tiếp.

Thay cho những khán đài đơn giản nhiều micro thường thấy trong các đại hội toàn quốc giới thiệu ứng cử viên những năm 1940 và 1960, những khán đài màu sắc tinh xảo, hoành tráng, đa phương tiện của các đại hội toàn quốc đảng Cộng hòa và đảng Dân chủ năm 2016 rất sôi động, có đường truyền Internet trông giống trung tâm chỉ huy tàu vũ trụ, hoặc màn ảnh lớn bao quanh hơn là giống diễn đàn của đại hội toàn quốc giới thiệu ứng cử viên mà bây giờ đa phần là nhàm chán. Rõ ràng trong kỷ nguyên màn hình phẳng HD cực lớn, những phòng họp mù mịt khói thuốc, cùng với vở kịch chính trị là những trận đấu đá tại hội trường qua các vòng bỏ phiếu kiểu những năm 1950 buộc người ta phải theo dõi, ngay cả khi truyền hình chỉ là một màn hình nhỏ, trắng đen rất khó xem, từ lâu đã không còn.

Tới năm 2016, các hệ thống phát thanh truyền hình và các tổ chức tin tức lớn đã hạn chế truyền hình trực tiếp đại hội đảng Cộng hòa ở Cleveland và đại hội đảng Dân chủ ở Philadelphia xuống còn vài giờ một tối. "Nếu tuần này bạn đang theo dõi, bạn sẽ thấy *ABC*, *CBS* và *NBC* vẫn truyền trực tiếp các đại hội toàn quốc mỗi đêm một tiếng hoặc hơn một chút như họ làm vào thứ Tư, khi người được GOP đề cử phó tổng thống, Thống đốc Mike Pence tiếp tục nói qua 11 giờ tối ET," Callum Borchers, chuyên gia về giao thoa giữa truyền thông và chính trị viết trên *Washington Post* thứ Năm ngày 21/7/2016, đêm cuối cùng của đại hội đảng Cộng hòa ở Cleveland. "Nhưng các hãng phát thanh truyền hình sẽ không thay đổi chương trình giờ vàng mà họ đã từng phát. Việc cắt giảm thời lượng có thể đã buộc các chính đảng phải cắt gọt chương trình đại hội, có lợi

cho sự phát triển của các hãng tin tức truyền hình. *CBS*! Anh không truyền các sản phẩm trình diễn suốt đêm ư? Tốt thôi. *CNN* sẽ làm việc đó."

Vậy mà ngay cả năm 2016, vào đêm cuối cùng của hai đại hội, khoảng 35 triệu người Mỹ theo dõi bài chấp nhận đề cử của Donald Trump, trong khi 34 triệu người theo dõi diễn văn chấp nhận của Hillary Clinton ở đại hội toàn quốc đảng Dân chủ. Đây là lượng khán giả truyền hình lớn nhất đã theo dõi ứng cử viên của hai đảng cho tới lúc này. Một cơ hội truyền hình lớn khác là phiên tranh biện đầu tiên giữa Clinton và Trump – sự kiện truyền hình thu hút khoảng 84 triệu người Mỹ, trở thành phiên tranh biện truyền hình của ứng cử viên tổng thống có nhiều người xem nhất trong lịch sử Mỹ, vượt xa số 80,6 triệu người theo dõi phiên tranh biện duy nhất giữa Tổng thống Jimmy Carter và ứng cử viên thách thức Ronald Reagan năm 1980. Lượng khán giả theo dõi phiên tranh biện thứ hai giữa Clinton và Trump giảm mạnh còn khoảng 66,5 triệu người. Số người theo dõi hai phiên tranh biện thứ ba và cuối cùng lại tăng lên, khoảng 71,6 triệu người.

Những ấn tượng đầu tiên, trong chính trị cũng như trong cuộc sống nói chung thường tồn tại lâu. Trong khi các phiên tranh biện có thể thay đổi ấn tượng của cử tri mà một ứng cử viên tổng thống có thể để lại sau bài diễn văn chấp nhận tại đại hội toàn quốc giới thiệu ứng cử viên của đảng, sẽ không có cơ hội khác giống như thế trong bất cứ vòng bầu cử tổng thống hiện đại nào. Bài diễn văn chấp nhận đề cử là cơ hội chỉ có một lần cho mỗi ứng cử viên kể câu chuyện của họ mà không bị cắt ngang trước một trong các phiên có lượng người theo dõi lớn nhất mà họ từng có. Khi khán giả theo dõi tranh biện đông hơn, với người đầu tiên thu hút nhiều người xem nhất, mỗi ứng viên

chỉ nên nói một nửa thời gian. Ngay cả lúc đó, họ phải dành thời gian tự vệ, đáp trả những công kích nêu ra trong tranh biện, cũng như sửa chữa những thiệt hại có thể có trên đường vận động. Khi đại hội toàn quốc ngày nay trở thành các thông tin đã lên kịch bản sẵn, cả hai đảng đều tiến hành đại hội của họ một cách nghiêm túc. Trong khi thời lượng các hãng phát thanh truyền hình phát vào giờ vàng bây giờ bị hạn chế, các kênh tin tức truyền hình sẽ đưa nhiều tin về đại hội hơn, tạo cho mỗi đảng cơ hội không chỉ giới thiệu ứng cử viên tổng thống của mình, mà còn cả những ngôi sao chính trị thuở trước và viễn cảnh chính trị sắp tới, nhắc cả nước nhớ về quá khứ cũng như tương lai của hai đảng.

7.

LỰA CHỌN PHÓ TỔNG THỐNG VÀ CÁC ĐẠI HỘI ĐỀ CỬ TOÀN QUỐC

Tôi tham gia vũ đài chính trị để kẻ mạnh không còn có thể tấn công những người không thể tự bảo vệ mình. Không ai hiểu hệ thống này hơn tôi. Đó là lý do tại sao chỉ tôi mới có thể xử lý được.

— Donald J. Trump, diễn văn chấp nhận đề cử, Đại hội toàn quốc đảng Cộng hòa, Cleveland, Ohio, 21/7/2016

Cho đến khi được đề cử, Trump đã thu hẹp việc lựa chọn phó tổng thống lại khá nhiều, chỉ còn Thống đốc bang New Jersey Chris Christie và cựu phát ngôn viên chính phủ Newt Gingrich. Paul Manafort và Kellyanne Conway thêm vào danh sách cựu HNS, bây giờ là Thống đốc Mike Pence.

Nhìn lại sẽ thấy nếu Trump chọn Christie, những tiết lộ gần đây nhất về chuyện ông biết việc đóng làn đường trên cầu George Washington sẽ làm hỏng liên danh của Trump. Còn nói thật, Gingrich là người của những năm 1980.

Mặc dù Pence đã ủng hộ Cruz trong cuộc bầu cử sơ bộ Indiana, Trump vẫn quyết định Pence sẽ là một người tuyệt vời

trong liên danh của ông. Rõ ràng Pence đã chơi canh bạc khi ủng hộ Cruz, nhưng cũng có những lời tử tế về Trump. Bằng cách chọn Pence, Trump đã với được tới những người bảo thủ dòng Evangelica.

Pence có quá trình hoạt động nổi tiếng trong Nghị viện. Năm 2016, ông lên kế hoạch tái cử Thống đốc Indiana. Trong cuộc đua đó, người ta chờ đợi đối đầu gay cấn giữa ông và ứng cử viên Dân chủ John R. Gregg, cựu phát ngôn viên Hạ viện bang Indiana. Đây là sự tái diễn lần bầu cử thống đốc Indiana năm 2012, và Pence đã thắng, được 49,6% phiếu bầu so với 46,4% của Gregg.

TRUMP CHỌN PENCE

Thứ Sáu ngày 15/7/2016, ba ngày trước khi Đại hội đảng Cộng hòa khai mạc, Donald Trump thông báo trên Twitter ông đã chọn Thống đốc bang Indiana Mike Pence là phó tổng thống trong liên danh tranh cử. Thời hạn cuối cùng để Pence từ chối là thứ Sáu, nên ông lập tức rút khỏi cuộc đua vào Thượng viện bang vì luật Indiana không cho phép Pence vừa tái cử thống đốc, lại vừa tranh cử phó tổng thống. Chiến dịch của Hillary Clinton lập tức tấn công Pence, gọi ông là "lựa chọn cực đoan nhất của thế hệ." Bằng cách chọn Pence, một người Thiên Chúa giáo bảo thủ được kính trọng cao trong các giới của đảng Cộng hòa, Trump gửi đi một thông điệp tới các đơn vị cơ sở của đảng Cộng hòa ông là người có cùng quan điểm với họ trong những vấn đề chính sách quan trọng. "Với việc chọn Mike Pence trong liên danh tranh cử, Donald Trump đã dứt khoát dựa vào lòng tin đáng lo ngại nhất của ông khi chọn đứng cùng liên danh với người dễ gây chia rẽ đến khó tin và không được lòng dân, người được biết đã ủng hộ chính trị phân biệt đối xử và các chính sách kinh tế thất bại luôn ưu ái các triệu phú và công ty hơn là các gia đình lao động," người

đứng đầu chiến dịch của đảng Dân chủ John Podesta nói trong một tuyên bố.

Ngày hôm sau, tại cuộc họp báo ở Khách sạn Hilton trung tâm Manhattan, Trump nói rõ điểm mạnh của ông là tranh cử tổng thống với tư cách người ngoài cuộc, trong khi Pence cho ông sự cân bằng vì Pence là lựa chọn được lòng những lãnh đạo tinh hoa cũng như các đơn vị cơ sở của GOP. "Thống đốc bang Indiana là lựa chọn số một của tôi. Tôi ngưỡng mộ việc ông ấy chiến đấu cho nhân dân và ông cũng đang chiến đấu cho các bạn. Ông vững vàng, ông là một người vững vàng," Trump nói trong một chương trình mà *CNN* cho là thiếu rõ ràng, trong đó Trump "nhiều lần vượt ra ngoài việc giới thiệu Pence để ca ngợi những thành tựu của ông trong việc giành được đề cử của đảng Cộng hòa." Trump đã tóm tắt việc ông chọn Pence như sau: "Tôi nghĩ nếu bạn nhìn vào một trong những lý do lớn nhất tôi chọn Pence – và tôi phải nói thật, một trong những lý do đó là sự thống nhất trong đảng. Rất nhiều người nói đến thống nhất trong đảng. Tôi là người không trong giới lãnh đạo. Tôi muốn là kẻ ngoài cuộc. Tôi nghĩ đó là một trong những lý do tại sao tôi đã có một chiến thắng áp đảo."

CNN cũng nhận xét Trump đã có một bước đi không bình thường là nhắc người nghe nhớ tới việc Pence đã ủng hộ Cruz trong cuộc bầu cử sơ bộ của đảng Cộng hòa ở Indiana. Như đã nhận xét ở trên, Pence ủng hộ Cruz có mức độ, nhưng ông cũng đã nói những điều tử tế về Trump. "Đó có thể kể như trường hợp không được ủng hộ lớn nhất trong đời tôi," Trump bình luận. Trump đã đánh bại Cruz một cách quyết định trong bầu cử sơ bộ ngày 3/5 ở Indiana, trong đó ông được 53% phiếu của đảng Cộng hòa so với 37% của Cruz. Trong các cuộc bầu cử sơ bộ, Cruz làm rõ những khác biệt về chính sách với Trump, ví dụ ủng hộ các

hiệp định tự do thương mại trong khi Trump chống việc tham gia hiệp định TPP. Khi Trump kêu gọi "đóng chặt cửa không cho những người Hồi giáo vào Mỹ," Cruz đã gọi đó là "xúc phạm và vi hiến." Nhưng Trump đã thấy được tầm quan trọng của vùng trung tây nước Mỹ, đặc biệt chiến thắng ở Indiana và Ohio là cơ hội của ông trong cuộc đua vào ghế tổng thống. Trong cuộc họp báo giới thiệu Pence được ông chọn là phó tổng thống, Trump cũng nhắc tới ngôi sao bóng rổ vĩ đại Bobby Knight, một người ủng hộ Trump nhiệt thành và một huyền thoại sống ở Indiana.

Thống đốc Pence một lần nữa tỏ lòng biết ơn khi chấp nhận quyết định của Trump. "Tôi chấp nhận lời mời của ông ấy, tiếp tục tranh cử với tư cách phó tổng thống Mỹ," Pence nói. "Donald Trump là người tốt và ông ấy sẽ là một tổng thống vĩ đại của Hợp chúng quốc Hoa Kỳ." Một chính trị gia chuyên nghiệp như Pence hiểu rõ vai trò của ông, người thứ hai trên phiếu bầu là để ủng hộ các lập trường chính sách của Trump, cho dù điều đó có nghĩa phải gạt bỏ những ưu tiên chính sách của cá nhân ông. Hồ sơ của Pence là điểm tựa cho Trump trong bầu cử liên bang. Là người Thiên Chúa giáo dòng Evangelica, người thường xuyên nói mình "trước hết là người Thiên Chúa giáo, rồi mới là một người bảo thủ và một người Cộng hòa" đã được ghi trong luật tự do tôn giáo của Indiana năm 2015. Đạo luật đó đã mở rộng để bảo vệ những chủ doanh nghiệp Indiana từ chối tham gia vào những cuộc hôn nhân đồng giới vì những lo ngại về tôn giáo. Điều này thúc giục cộng đồng LGBT lên tiếng là bằng việc ký tán thành đạo luật, Pence đã ủng hộ kỳ thị giới. Luật này cũng bị Barack Obama chế nhạo khi ông nói trong tiệc tối của phóng viên Nhà Trắng năm 2015 là ông và phó tổng thống Biden đồng quan điểm "một số vùng ở Indiana, họ không còn phục vụ chúng ta pizza nữa."

Bằng việc chọn Pence, Trump đã tìm được một ứng cử viên liên danh chắc chắn sẽ được lãnh đạo GOP ưng thuận, những người vẫn chưa công khai ủng hộ ông trong chiến dịch tranh cử. Sau hai lần nỗ lực giành ghế trong Hạ viện liên bang không thành, Pence trở thành HNS của Indiana kỳ thứ sáu năm 2000 và phục vụ trong Hạ viện bang mười hai năm. Ông đã kinh qua nhiều chức danh trước khi trở thành Chủ tịch Hạ viện của đảng Cộng hòa. Trong năm cuối cùng ở Hạ viện, Liên đoàn Bảo thủ Mỹ đã tín nhiệm ông 100%. Hiệp hội Súng trường Mỹ cũng đã trao danh hiệu bảo thủ cho ông, liệt ông vào loại A, trong khi "nhóm ủng hộ lựa chọn" NARAL cho ông 0% vì lập trường chống nạo phá thai của ông. "Không có gì phải bí mật, tôi là người rất ngưỡng mộ Mike Pence," Chủ tịch Hạ viện Paul Ryan nói với một phóng viên khi biết tin Trump đã chọn Pence là phó tổng thống trong liên danh của ông. "Tôi hi vọng ông ấy đã chọn được một người bảo thủ năng động, và rõ ràng Pence là một người trong số đó."

ĐẠI HỘI ĐỀ CỬ CỦA ĐẢNG CỘNG HÒA, CLEVELAND, OHIO 18/7/2016

Khi Đại hội đảng Cộng hòa khai mạc vào thứ Hai ngày 18/7/2016 ở Cleveland, những nhà lãnh đạo quan trọng của GOP đều vắng mặt. Những người nguyên là chủ tịch GOP, George H.W. Bush và George W. Bush không tham dự một phần vì Jeb Bush cũng không tham dự. Trong số những ứng cử viên tổng thống của GOP không dự đại hội Cleveland, khó hiểu nhất là John Kasich, ông lẽ ra phải là chủ nhà của đại hội GOP ở Cleveland vì là Thống đốc Ohio. Để làm xấu thêm việc ông cố tình đối đầu với Trump, Kasich dự định sẽ có mặt tại Cleveland khi đại hội họp, dự tiệc sáng chiêu đãi các đoàn của các bang, và nói chuyện với Phòng Thương mại Hispanic Mỹ. Mitt Romney và TNS John McCain, những

ứng cử viên của GOP năm 2012 và 2008 không có kế hoạch tới Cleveland dự đại hội. Người được GOP đề cử duy nhất còn sống có thể sẽ dự là cựu TNS 92 tuổi Bob Dole, mặc dù ông này không có tên trong danh sách diễn giả.

Hơn 20 TNS và một số HNS liên bang cùng nửa tá thống đốc Cộng hòa sẽ không tham dự. Chủ tịch Hạ viện Paul Ryan, cũng là người được đảng Cộng hòa đề cử phó tổng thống năm 2012 sẽ có bài phát biểu tối thứ Ba, cũng như Lãnh đạo phe đa số Hạ viện Kevin McCarthy và Lãnh đạo phe đa số Thượng viện Mitch McConnell sẽ có mặt. Nhưng nữ Chủ tịch Hội nghị GOP Cathy McMorris Rodgers, nữ đảng viên Cộng hòa có chức danh cao nhất trong Hạ viện thông báo bà sẽ không dự. "Chưa bao giờ trong lịch sử gần đây mà nhiều quan chức đảng nổi tiếng lại tẩy chay sự kiện này, hoặc có những lý do thích hợp khác để không dự vì họ hoặc là không ủng hộ, hoặc không thấy thoải mái với người có thể sẽ được đảng đề cử," Jessica Taylor nhận xét trên Đài Phát thanh quốc gia.

Tóm lại, *Politico* cho buổi khai mạc của RNC là "Ngày thảm họa số một" của Trump. Paul Manafort, giám đốc chiến dịch của Trump bắt đầu ngày hôm đó bằng việc nhiều lần xuất hiện trên *MSNBC* và các chương trình buổi sáng khác, ông nói Thống đốc bang Ohio Kasich "đang làm muối mặt bang của ông" khi không tham dự. Đoàn xe hộ tống Trump bị tai nạn trên đường tới Quicken Arena ở trung tâm Cleveland. Một trong những diễn giả gây nhiều xúc động nhất của tối đó, Patricia Smith, mẹ của một trong bốn người Mỹ bị giết ở Benghazi phát biểu để bảo đảm sẽ được các hãng truyền hình đưa lên sóng. *Politico* nhận xét khi Patricia Smith cố nuốt nước mắt phát biểu, cả hội trường chăm chú lắng nghe, khán giả bừng bừng căm giận. "Tôi buộc tội Hillary Clinton. Tôi buộc tội đích danh Hillary Clinton về cái chết của con trai tôi," Smith nói.

Sau đó, đỉnh điểm của tối thứ Hai là Melania vợ Trump phát biểu, có vẻ đã sao chép bài năm 2008 của Michelle Obama trước đại hội đảng Dân chủ ở Denver. Đây là những gì Melania nói năm 2016, những dòng in đậm là những chỗ bị nghi ngờ:

> Từ khi còn trẻ, cha mẹ đã dạy tôi **những giá trị rằng bạn làm việc chăm chỉ cho những gì bạn muốn có trong cuộc đời, rằng lời bạn nói là một trách nhiệm và bạn phải làm những gì bạn nói và giữ lời hứa của bạn, rằng bạn đối xử với mọi người với sự tôn trọng.** Họ đã dạy cho tôi thấy những giá trị và đạo lý trong cuộc sống hằng ngày của họ. Đó là bài học tôi tiếp tục truyền lại cho con trai chúng tôi, và **chúng ta cần truyền lại những bài học này cho nhiều thế hệ tiếp theo, vì chúng ta muốn con cái chúng ta trên đất nước này biết giới hạn duy nhất đối với những thành tựu của họ là sức mạnh của ước mơ và sự sẵn sàng thực hiện chúng mà họ có.**

Còn đây là những gì Michelle Obama đã nói tám năm trước, những chỗ in đậm là những từ nghi bị sao chép:

> Barack và tôi được nuôi dưỡng với cùng **những giá trị giống nhau: đó là phải làm việc chăm chỉ cho những gì bạn muốn có trong cuộc sống; lời nói của bạn là trách nhiệm và bạn làm những gì bạn nói bạn sẽ làm; bạn đối xử với mọi người với nhân phẩm và sự tôn trọng,** cho dù bạn không biết họ và cho dù bạn không đồng ý với họ. Và Barack và tôi quyết tâm xây dựng cuộc sống của chúng tôi dưới sự dẫn dắt của những giá trị này, và **truyền lại chúng cho thế hệ tiếp theo. Vì chúng tôi muốn con cái chúng tôi – và tất cả con em trên đất nước này – biết giới hạn duy nhất cho tầm cao thành tựu của họ là độ với của những ước mơ và sự sẵn sàng thực hiện chúng.**

Nhà báo Jarrett Hill, có lẽ là người đầu tiên phát hiện ra sự giống nhau, lập tức lên mạng viết Melania đã lấy cắp toàn bộ một đoạn từ bài nói của Michelle. Một điều nực cười là ý nghĩ cho rằng một người Cộng hòa lại có thể chia sẻ suy nghĩ của Michelle

Obama sau khi những người Cộng hòa đã "giận dữ một cách vô lý" khi tháng 2/2008 Michelle nói với một người nghe rằng "Lần đầu tiên trong đời từ khi trưởng thành, tôi thực sự tự hào về đất nước của tôi vì cảm thấy cuối cùng hi vọng đang trở lại."

Sau khi cố phủ nhận hoặc giảm thiểu ngôn từ bị coi là sao chép, người phát ngôn Meredith McIver của Tổ chức Trump, bạn lâu năm của gia đình Trump đã xin lỗi và đệ đơn từ chức. McIver giải thích khi viết bài cùng Melania Trump, Melanie đọc một vài đoạn trong bài phát biểu của Michelle năm 2005 mà bà ngưỡng mộ. McIver ghi lại những câu này, đưa một số vào trong bản thảo và cuối cùng thành bài phát biểu. McIver thừa nhận cô đã không kiểm tra lại những từ nguyên bản trong bài nói của Michelle Obama. "Đây là lỗi của tôi, và tôi cảm thấy kinh hoàng vì những rắc rối mà tôi đã gây ra cho Melania và gia đình Trump, cũng như cho bà Obama," McIver viết trong thư giải thích những gì đã xảy ra. "Cái đó chẳng hại ai," Trump bác đơn xin từ chức của cô.

CRUZ CHỌC GIẬN ĐẠI HỘI

Thứ Tư ngày 20/7/2016, ngày thứ ba của đại hội RNC ở Cleveland, TNS Ted Cruz đăng đàn phát biểu. Cả hội trường vỗ tay, hò reo tán thưởng kéo dài khi ông ta nói. Nhưng vấn đề vẫn treo lơ lửng là liệu ông ta có ủng hộ Trump hay không. Bài nói bắt đầu suôn sẻ, Cruz chúc mừng Trump đã được đề cử ngay trong vòng đầu bỏ phiếu tối hôm trước. Nhưng sau đó Cruz nói thêm với đại hội. "Và giống như các bạn, tôi muốn thấy tháng 11 này những nguyên tắc của đảng chúng ta chiến thắng." Nghe thấy điều đó, rất nhiều người trong hội trường băn khoăn không biết chính xác Cruz đang dẫn đi đâu khi nói những lời này.

"Nước Mỹ không chỉ là một dải đất giữa hai đại dương. Nước Mỹ là một ý tưởng, một ý tưởng đơn giản nhưng hùng

mạnh: tự do là quan trọng," Cruz nói, các đại biểu vỗ tay hoan hô. "Trong phần lớn lịch sử loài người, quyền lực chính quyền là một yếu tố thường xuyên không thể tránh được trong đời sống – chính phủ ra lệnh, người dân chấp hành. Ở đây thì không. Chúng ta không có vua, không có nữ hoàng. Chúng ta không có kẻ độc tài. Chúng ta, Người dân kiểm tra chính quyền. Chúng ta là đất nước hiếm có, vì nó được xây dựng trên năm từ tiếng Anh đẹp và hùng mạnh nhất: Tôi muốn được tự do. Chưa bao giờ thông điệp đó lại cần thiết hơn lúc này."

Cruz công kích các chính sách của Tổng thống Obama và Hillary Clinton. "Tất nhiên, Obama và Clinton sẽ nói với các bạn họ cũng quan tâm đến tương lai của con em chúng ta," ông ta nói. "Và tôi muốn tin họ. Nhưng có sự khác biệt sâu sắc trong tầm nhìn của hai đảng về tương lai. Tầm nhìn của đảng họ cho rằng ISIS là 'chiếu dưới' đã phản ứng lại cái chết của những người Mỹ ở Benghazi bằng cách hỏi 'Cái đó có gì khác đâu?' Và họ nghĩ có thể sẽ ký được một thỏa thuận với Iran, một đất nước coi 'Ngày nước Mỹ phải chết' và 'Ngày Israel phải chết' như ngày lễ ăn mừng."

Trong khi Cruz nói, truyền hình quay cảnh Trump đang vào phòng đại hội. Có thể thấy trước điều gì sẽ xảy ra khi Cruz sắp kết thúc bài phát biểu.

"Chúng ta xứng đáng có những nhà lãnh đạo giữ vững nguyên tắc. Người sẽ đoàn kết chúng ta bằng những giá trị mà chúng ta chia sẻ," ông ta nói, chẳng gây ra được mối quan tâm nào ở người nghe. "Người vì tình yêu thương mà gác căm hận sang bên. Đó là tiêu chuẩn mà chúng ta trông đợi ở tất cả mọi người," ông ta nói tiếp, lúc này một số người bắt đầu để tâm. "Và với những ai đang lắng nghe, tháng 11 này xin đừng ngồi nhà. Nếu các bạn yêu quý đất nước này, và yêu quý con em chúng ta

như tôi biết các bạn sẽ thế, hãy đứng dậy, lên tiếng và bỏ phiếu cho lương tâm của các bạn, bầu cho những ứng cử viên đã có tên trên phiếu bầu, người mà các bạn tin tưởng sẽ bảo vệ tự do của chúng ta và trung thành với Hiến pháp," ông ta nói làm người nghe bắt đầu có cảm giác không thoải mái rằng cuối cùng ông ta có thể không ủng hộ Trump. "Trường hợp mà chúng ta phải hỏi ý kiến người dân Mỹ, trường hợp mà mỗi người trong chúng ta ở hội trường này phải xin ý kiến của người dân Mỹ là hứa với từng người, chúng ta sẽ bảo vệ tự do và trung thành với Hiến pháp," ông ta nói tiếp, bắt đầu có một vài tiếng la ó.

"Chúng ta sẽ đoàn kết toàn đảng, chúng ta sẽ đoàn kết đất nước bằng cách cùng nhau giữ gìn những giá trị cùng chia sẻ, bằng cách gìn giữ tự do," Cruz bình luận. Và rồi Cruz vội kết luận bằng việc chỉ nói thế này: "Chúa phù hộ cho mỗi người, cho tất cả chúng ta. Và xin Chúa phù hộ cho Hợp chúng quốc Hoa Kỳ." Đám đông bắt đầu la hét rất lớn. Phản ứng tức thời và giận dữ. Đại biểu trong hội trường và những người theo dõi truyền hình trong cả nước đều sửng sốt. Cruz đã được đội tổ chức của Trump ở đại hội cho phép phát biểu tại RNC, nhưng ông ta đã lạm dụng quyền đó để xúc phạm người được đề cử.

"Trong giây phút nóng bỏng nhất của đại hội, những tiếng la ó và những tiếng vỗ tay vang lên khi thấy rõ là ông Cruz – trong bài phát biểu vào giờ chính, giữa sân khấu trung tâm – sẽ không ủng hộ ông Trump. Đó là cách lăng nhục nặng nề trước bài phát biểu chấp nhận đề cử chính thức của ông Trump," phóng viên kỳ cựu Patrick Healy và Jonathan Martin viết trên *New York Times*. "Khi hàng trăm đại biểu hô 'Bỏ phiếu cho Trump' và 'Nói đi!', ông Cruz cố gạt đi, cho những tiếng hô đó chỉ là 'sự phấn khích của các đại biểu New York' – đúng lúc ông Trump đột nhiên xuất hiện ở cuối hội trường. Hầu như mọi người đều xoay đầu từ ông Cruz qua nhìn Trump lúc này mặt lạnh tanh, và rõ ràng đang tức

giận vung nắm đấm về phía đại biểu." Cho dù Cruz tính toán gì thì trò giật gân này nhanh chóng biến thành tai họa. "Tiếng ông Cruz chìm trong tiếng hò hét khi ông cầu Chúa phù hộ cho đất nước và rời sân khấu trong khi nhân viên an ninh hộ tống vợ ông là Heidi ra khỏi phòng," *New York Times* tiếp tục đưa tin. Một lát sau, ông Cruz bị nhiều người sỉ vả khi ông đi dọc hành lang, và một phụ nữ hét "Đồ phản bội!" Healy và Martin bình luận. Rồi khi Cruz cố vào phòng riêng của ông trùm sòng bạc Las Vegas Sheldon Adelson, một nhà tài trợ của đảng Cộng hòa cho các chiến dịch chính trị, Cruz bị ngăn lại, không cho vào.

Ngày hôm sau, sau cuộc gặp riêng với các cố vấn ở khách sạn Ritz Carlton kế bên Quicken Arena ở trung tâm Cleveland, Cruz đối mặt với hai nhà tài trợ lớn nhất của GOP vừa dùng xong bữa sáng trong phòng ăn khách sạn. Cả hai khuyên Cruz hãy nhận ra rằng không ủng hộ Trump là một sai lầm có thể hủy hoại tương lai chính trị của Cruz trong đảng Cộng hòa. Cruz trần tình ông ta khó có thể tha thứ cho những lời xúc phạm mà Trump đã nói về vợ và cha ông ta trong chiến dịch vận động bầu cử sơ bộ. Cruz giải thích mục đích của ông ta là muốn từ đại hội này nói với những người bảo thủ trên toàn nước Mỹ, cố đặt mình vào vị trí lãnh đạo của cái mà ông ta xem là phong trào bảo thủ liên tục và mạnh mẽ trong GOP. Hai nhà tài trợ vẫn ngồi trong suốt cuộc nói chuyện, trong khi Cruz đứng cạnh, và nói chung họ không cảm thấy thuyết phục. Họ kết luận bằng cách nhấn mạnh tầm quan trọng của chủ đề đoàn kết lúc này là đánh bại Hillary Clinton, họ nhiều lần hỏi Cruz cụ thể Trump phải làm gì để có được sự ủng hộ của ông ta. Cruz từ chối trả lời trực tiếp, chỉ nói trong bài phát biểu ông ta đã nói rõ ông ta thống nhất với GOP là phải đánh bại Hillary Clinton.

Cruz đã có cơ hội thuận lợi để tự giới thiệu trước những người trung thành của GOP tại hội trường và trong cả nước –

lượng người nghe lớn nhất mà ông ta từng đăng đàn trong đời, nhưng thay vì biết ơn, ông ta lại cho phép sĩ diện và cái tôi của mình cản trở. Sáng hôm sau, Cruz khẳng định với đoàn đại biểu Texas là lời cam kết ủng hộ người được đảng đề cử mà ông ta ký với tư cách một ứng cử viên "không phải là cam kết bao trùm tất cả, nếu ông ta lại đi nói xấu vợ tôi, nói tôi như con chó con ngoan ngoãn." Với cựu Thống đốc Texas Rick Perry, giải thích của Cruz là không đủ. "Nếu mục đích của đại hội là để đoàn kết toàn đảng đứng sau ứng cử viên, thì TNS Cruz đã không đọc bản ghi nhớ," Perry trách móc Cruz khi nói với *CNN*. "Tất cả chúng ta đều cam kết sẽ ủng hộ người trong chúng ta được đề cử. Nếu ông ấy không muốn giữ lời thì đừng ký cam kết."

Chiều hôm đó, ngày thứ tư của đại hội khi RNC đang chuẩn bị nghe bài phát biểu chấp nhận đề cử của Trump, phóng viên Jerome Corsi đã phỏng vấn đoàn Texas ngay tại hội trường. Mọi người đều nhất trí cho rằng Cruz đã tự hại mình, sẽ rất khó cho ông ta để có thể có thể gây quỹ hoặc ủng hộ chính trị cho tranh cử lần sau để được GOP đề cử năm 2020, hoặc thậm chí có thể cả những nỗ lực của ông ta nhằm tái cử nhiệm kỳ hai ở Thượng viện Mỹ năm 2018.

"ĐÂY LÀ ĐẢNG CỦA TRUMP"

Thứ Năm ngày 21/7/2016, đêm cuối cùng của RNC, ứng cử viên ít khả năng nhất Donald Trump đã có cơ hội cùng gia đình ăn mừng chiến thắng là ứng cử viên tổng thống được GOP đề cử. "Đây là đảng của Trump," bài của phóng viên Nicholas Confessore chạy tít lớn trên *New York Times*. Bài báo lưu ý chỉ có một lần Trump không đọc theo bài viết sẵn "khi ông làm bộ nhăn mặt chế nhạo những người đã nói ông không bao giờ có thể thắng. Kết quả là Trump chiếm trọn vẹn khung giờ vàng của đại hội."

Theo tin của *Fox News*, diễn văn chấp nhận đề cử của Trump như luồng điện truyền khắp đại hội GOP. Các đại biểu hoan hô Trump với khẩu hiệu "Nước Mỹ" thường xuyên vang lên khi người được đề cử thề sẽ đặt "nước Mỹ là trên hết." Trump đã làm rõ hơn thông điệp của chiến dịch vận động khi ông hứa "Khôi phục sự vĩ đại của nước Mỹ," một chủ đề mà hàng triệu người ủng hộ ông đã rút thành cụm viết tắt *#MAGA*. "Mỗi ngày thức dậy, tôi lại quyết tâm làm hết sức mình cho những người tôi gặp trên khắp cả nước, những người đã bị phớt lờ, bỏ mặc và bỏ rơi... Đây là những người làm việc vất vả nhưng không có tiếng nói," Trump nói. "Tôi là tiếng nói của họ." *Fox News* nhận xét Trump kết thúc bài phát biểu bằng việc thay từ trong khẩu hiệu vận động "Tôi luôn cùng bà ấy" của Hillary Clinton. "Tôi lựa chọn đưa ra lời cam kết khác," Trump nói. "Cam kết của tôi là 'Tôi luôn cùng các bạn.'"

Truyền thông chính thống ủng hộ Clinton lập tức phản ứng, cho là Trump đã vẽ nên một "bức tranh đen tối" về nước Mỹ với vô vàn khủng hoảng lãnh đạo được ông phóng đại để lý giải ông là người duy nhất đủ tư cách giải quyết. "Với hình ảnh đen tối và giọng điệu gần như giận dữ, ông Trump đã vẽ ra một nước Mỹ như một quốc gia đang suy yếu và thậm chí nhục nhã, và tự cho mình là đấng cứu thế toàn năng, người có thể sẽ khôi phục vị thế của nước này trong mắt của cả kẻ thù lẫn người Mỹ tôn trọng luật pháp," Patrick Healy và Jonathan Martin viết trong bài trên *New York Times* ra sau diễn văn chấp nhận đề cử của Trump. Healy và Martin mô tả bài phát biểu của Trump nghe như lời kêu gọi của nhóm phát xít mới trong bối cảnh nước Mỹ phát xít, tựa như RNC đang tái hiện cuộc diễu hành của những người Mỹ gốc Đức ở Công viên Quảng trường Madison thu hút khoảng 22.000 người Mỹ ủng hộ Hitler ngày 20/2/1939. *New York Times* mô tả bài phát biểu của Trump tiếp tục đưa ra những

lời đáng sợ. "Đại hội của chúng ta diễn ra vào giây phút khủng hoảng của đất nước," Trump đứng trước nền cờ Mỹ phía sau nói với lời lẽ đe dọa. "Những cuộc tấn công lực lượng cảnh sát của chúng ta, khủng bố ở các thành phố của chúng ta đe dọa chính cuộc sống của các bạn. Bất cứ chính trị gia nào không biết mối nguy hiểm này sẽ không đủ tư cách lãnh đạo đất nước chúng ta." Theo tường thuật của *New York Times*, ta có thể thấy RNC vào đêm đại hội cuối cùng cứ như đang tái hiện cuộc diễu hành của các phần tử phát xít. "Ông Trump gần như hét to tên những bang gần đây có các sĩ quan cảnh sát bị giết trong khi đám đông vỗ tay ầm ầm, sau đó ông lại trở về chủ đề 'Luật pháp và Trật tự' trong bài phát biểu. Ông nhắc lại bốn lần, mỗi lần nhấn mạnh từng chữ," Healy và Martin viết tiếp.

Tựa như vẫn chưa đủ để vẽ nên bức tranh đáng sợ, *New York Times* so sánh Trump với Reagan, cho rằng Trump nhấn mạnh lộn xộn và náo loạn để thúc đẩy "Luật pháp và Trật tự" cực hữu kiểu phát xít. "Khuấy động lại sự náo loạn của những năm 1960 và bất ổn sau các cuộc tấn công khủng bố 11/9, ông Trump hoàn toàn xa rời những lời lạc quan về khả năng của nước Mỹ mà các ứng cử viên tổng thống của đảng Cộng hòa nói từ khi Ronald Reagan chấn chỉnh lại đảng 30 năm trước," tờ báo viết tiếp. "Trong việc tích cực ủng hộ quan điểm cứng rắn đối với tội ác, nhập cư và các nước thù địch, ông Trump đã đánh cược cử tri sẽ thích phong cách dân túy và những lời hứa bảo đảm an toàn của ông nếu họ cảm thấy thậm chí ít an toàn hơn vào Ngày Bầu cử."

Hình ảnh mà *New York Times* vẽ lên cũng là hình ảnh phe cực tả luôn nói Trump là một tên phát xít mới. "Nước Mỹ mà Trump mô tả không đúng trong bài diễn văn chấp nhận đề cử tối thứ Năm là đêm đen tối nhất ở một đất nước đã từng tự do, rõ ràng còn xa mới tới buổi sáng," phóng viên mảng quốc sự Joan

Walsh viết trên tờ *The Nation*. "Người vốn ít khả năng được GOP đề cử đã phản đối những gợi ý ông nên có bài phát biểu mang tính đoàn kết để có thể tới được toàn đảng, thế nhưng ông lại mô tả một đất nước rúng động vì tội ác, bị băm nát vì phân biệt chủng tộc, luôn bị khủng bố đe dọa và bị những người nhập cư bất hợp pháp chà đạp. Trump thay thế Richard Nixon, hứa hẹn sẽ là tổng thống tôn trọng luật lệ giống như Tổng thống đời thứ 37 của chúng ta. Ông xác định Hillary Clinton chỉ là một tội phạm, người sẽ o bế những tên tội phạm khác, những kẻ đe dọa chính cuộc sống của chúng ta." Walsh đổi lời lẽ trong tuyên bố "tôi là tiếng nói của họ" của Trump thành Trump là "tiếng nói của sợ hãi và căm hận, tiếng thét hứa hẹn trừng phạt những tội ác đã làm đất nước này không ngẩng đầu lên được, trong đó có cả những 'tội ác khiếp đảm, kinh hoàng' của Clinton." Theo Walsh mô tả, Trump "mặt đỏ phừng phừng, chửi rủa đất nước trong 76 phút không nghỉ." Walsh nhấn mạnh "Trump vẽ ra làn sóng tội ác mà hầu như không tồn tại," cho rằng Trump định mô tả một "loạt khủng hoảng báo hiệu ngày tận thế của thế giới mà ông cho là trách nhiệm của Clinton và Obama."

Có thể thấy trước truyền thông chính thống ngay lập tức ngả theo lập trường của cánh cực tả. "Vào đêm cuối cùng đại hội với toàn chuyện không hay – sao chép diễn văn, hàng loạt những cái không được thông qua – Donald Trump đã vẽ nên bức tranh u ám về nước Mỹ, thậm chí khi ông chính thức chấp nhận đề cử của đảng Cộng hòa," Reena Flores viết trên *CBS News*. Flores tiếp tục nhận xét, trong khi "nhà tỉ phú bắt đầu vẽ ra viễn cảnh đen tối của nước Mỹ," ông cũng "đặt mình vào vị trí người duy nhất có thể cứu đất nước."

Những gì truyền thông chính thống ủng hộ Clinton trong việc "đưa tin" sặc mùi thiên vị về đại hội RNC ở Cleveland đã

không thấy là đại đa số cử tri miền trung nước Mỹ vui mừng hò reo, cùng với tiếng hô "Bỏ tù bà ta!" "Xây tường đi!" của những người đang nghe Trump tối đó ở Quicken Arena. Những ý tưởng này bị báo chí cánh tả căm ghét, vì họ chỉ dựa vào những số liệu bị chính quyền thao túng cho thấy tăng trưởng việc làm (thậm chí hầu như chỉ là việc làm bán thời gian) và giảm thất nghiệp (đạt được do tăng số lao động coi là không còn trong lực lượng lao động, chủ yếu vì thiếu những việc có ý nghĩa làm họ chán không còn muốn tìm kiếm) là những dấu hiệu của sự thịnh vượng dưới thời Obama. Không hề phê phán, báo chí cánh tả ủng hộ Clinton giảm thiểu những mối đe dọa từ nhập cư bất hợp pháp, thích thấy "những người lao động không có hồ sơ" là những cử tri Dân chủ xứng đáng được hưởng quyền và lợi ích như mọi công dân Mỹ khác. Cái mà báo chí cánh tả hiểu đúng trong chương trình *American First* (nước Mỹ là trên hết) của Trump là sự kết thúc của chủ nghĩa toàn cầu biên giới mở xã hội chủ nghĩa vốn luôn phản đối "chủ nghĩa biệt lập Mỹ" để đổi lấy cách nhìn chính trị đúng đắn là không có những đe dọa an ninh quốc gia cố hữu ngay cả trong Hồi giáo cực đoan. Bài trên *The Nation* kết thúc với nhận xét Hillary đã phản đối khẳng định của Trump "tôi là tiếng nói của các bạn" bằng việc tweet "Ông không phải tiếng nói của chúng tôi *@realDonaldTrump*."

HILLARY CHỌN KAINE

Thứ Bảy ngày 23/7/2016 ở Miami Florida trước các sinh viên Đại học Quốc tế Florida (FIU), chỉ hai ngày trước đại hội toàn quốc của DNC ở Philadelphia, Hillary Clinton thông báo bà đã chọn TNS Tim Kaine là phó tổng thống trong liên danh tranh cử, một lựa chọn mà *CNN* mô tả là "chọn một người vững vàng, có kinh nghiệm trong chính quyền vào liên danh của đảng Dân chủ." Trong thông báo, Hillary nói khéo là trong khi tấm

nhìn cho nước Mỹ của Donald Trump là "đen tối," tầm nhìn của bà tích cực hơn nhiều. "Tuần tới ở Philadelphia, chúng tôi sẽ đưa ra một tầm nhìn rất khác cho đất nước chúng ta – tầm nhìn về xây dựng cầu nối, chứ không phải bức tường. Tầm nhìn này gồm cả sự đa dạng vốn làm đất nước chúng ta vĩ đại – nâng tầm mọi người, cùng nhau đứng lên vì chúng tôi biết không gì không thể hoàn thành một khi chúng ta quyết tâm," Hillary nói. "Và đó là lý do tại sao tôi rất vui mừng thông báo, người trong liên danh tranh cử của tôi không chỉ chia sẻ những giá trị này, mà còn sống chết với chúng."

Kaine bắt đầu sự nghiệp chính trị với tư cách một mục sư Tin lành am hiểu thần học giải phóng Mác xít khi làm việc với những người dòng Jesuits từ 1980 đến 1981 ở Honduras. Khi Kaine ở Honduras, thần học giải phóng được truyền bá là "trạng thái cốt lõi của Chiến tranh lạnh" – một hệ tư tưởng Mác xít được thừa nhận trái với đức tin của Nhà thờ Tin lành và của nước Mỹ." Mặc dù ngày nay Kaine tuyên bố mình chỉ là người đang thực hành Tin lành, nhưng từ năm 2013 ông đã hiểu được lập trường của phe cực tả về hôn nhân đồng giới LGBT. Không phải lúc nào ông cũng ủng hộ lập trường này. Năm 2013, khi một tòa án Massachusetts ra quyết định, trở thành bang đầu tiên cho phép hôn nhân đồng giới, Kaine ra tuyên bố chỉ trích phán quyết này khi nói hôn nhân "giữa đàn ông và đàn bà là nền tảng của gia đình, là hòn đá tảng của xã hội dân sự." Tờ *Daily Beast* cũng nhận xét khi Kaine tranh cử thống đốc Virginia năm 2005, ông có những quảng bá trên đài phát thanh mô tả mình là "người bảo thủ trên những vấn đề trách nhiệm cá nhân," và nói ông chống hôn nhân đồng tính. Kaine, người đã từng là thống đốc Virginia từ 2006 đến 2010, Chủ tịch DNC từ 2009 đến 2011, đại biểu của Virginia, được bầu vào Thượng viện liên bang năm 2012. Lập trường của ông về nạo phá thai chuyển sang cực tả sau khi ông trở

thành người trong liên danh tranh cử của Clinton, khi ông ngỏ ý ủng hộ bãi bỏ tu chính án Hyde cho phép dùng tiền thuế để trả cho các thủ tục nạo phá thai.

Có thể thấy trước, truyền thông chính thống xu hướng thiên tả ủng hộ Clinton coi Kaine là một "lựa chọn khôn ngoan" trong khi thất tiếc Hillary đã không làm nên lịch sử bằng việc chọn một người trong liên danh là phụ nữ. "Ở mọi cương vị chính quyền, từ thị trưởng Richmond tới Thống đốc Virginia, rồi TNS Mỹ, ông đã cho thấy ông là người kiên định, để lại dấu ấn bằng việc nắm vững các chi tiết chính sách và chính sách," ban biên tập *Washington Post* ca ngợi. *ABC News* bình luận khi Clinton thông báo lựa chọn phó tổng thống của bà ở Miami, Kaine mở đầu bài diễn văn bằng việc nói "Xin chào Miami! Xin chào FIU," sau đó ông nhanh chóng chuyển sang tiếng Tây Ban Nha ông học trong thời gian ở Honduras. *ABC* đưa tin Clinton đã giải thích cho đám đông sinh viên FIU: "Tôi phải nói TNS Kaine có mọi thứ mà Trump và Pence không có. Ông đủ tư cách để lãnh đạo đất nước ngay từ ngày đầu. Tiêu chuẩn quan trọng nhất khi bạn đang cố làm lựa chọn này trở nên thực sự lớn là, 'người này có thể thay thế tổng thống được không?'"

Tổ chức cánh tả Suy nghĩ vì sự Tiến bộ (TP) chỉ rõ tại sao truyền thông chính thống cánh tả lại vui mừng đến thế về Kaine. Evan Popp, một nhân viên tập sự của TP được mô tả là "nhà báo, nhà văn, người yêu thích lịch sử các đời tổng thống và người thích nước ngọt làm từ cây phong gió," trong một bài báo nhan đề "Những điều bạn cần biết về Tim Kaine, phó tổng thống được chọn của Hillary Clinton" nhận xét Kaine có "quá trình kiên định về nhiều vấn đề cốt lõi của đảng Dân chủ," và ủng hộ những gì TP thực sự coi là lập trường tư tưởng hoàn toàn đúng đắn. "Ông ủng hộ Dự luật Chăm sóc sức khỏe chấp nhận được của Tổng

thống Obama và từ lâu đã chống án tử hình," Popp viết. "Kaine là người ủng hộ mạnh mẽ cải cách toàn diện vấn đề nhập cư, ủng hộ mở cho người nhập cư con đường nhập quốc tịch. Là Thống đốc bang, ông đã nỗ lực trình dự luật về phổ cập nhà trẻ, và cũng ký một đạo luật cấm hút thuốc trong các quán rượu và nhà hàng ở Virginia." TP tiếp tục chỉ rõ Kaine ủng hộ lập trường của Liên Hợp Quốc về biến đổi khí hậu toàn cầu; khi tranh cử vào Thượng viện Mỹ, ông nhận được điểm "F" (kém) từ Hội Súng trường Quốc gia và khi là Thống đốc, ông phủ quyết một đạo luật cho phép mang súng trong xe. Mặc dù là người theo đạo Tin lành, Kaine nhận được điểm hoàn hảo của phong trào "Kế hoạch hóa gia đình" vì những lần bỏ phiếu ủng hộ quyền lựa chọn của ông. Ông ủng hộ TPP và cấm phân biệt trong công việc ở bang trên cơ sở xu hướng tình dục ngay ngày đầu tiên khi làm Thống đốc." Nhưng trong khi *New York Times* thừa nhận Kaine là một "người tự do vì công lý xã hội" với các đơn vị cơ sở của giai cấp lao động và nói thạo tiếng Tây Ban Nha, các phóng viên Amy Chozick, Alan Rappeport và Jonathan Martin tỏ ý tiếc Clinton đã không chọn những người khác trong danh sách, như Bộ trưởng Lao động Thomas E. Perez "có thể đã là người gốc Mỹ Latin đầu tiên trong danh sách đề cử của một đảng lớn," hoặc TNS Cory Booker của bang New Jersey, "có thể đã là người Mỹ gốc Phi đầu tiên được đề cử phó tổng thống trong liên danh tranh cử."

ĐẠI HỘI ĐỀ CỬ CỦA ĐẢNG DÂN CHỦ, PHILADELPHIA, PA, 25-28/7/2016

Khó khăn lắm mới duy trì được kỷ luật đảng trong đại hội toàn quốc đảng Dân chủ tổ chức ở Trung tâm Wells Fargo ở Philadelphia một tuần sau đại hội của đảng Cộng hòa ở Cleveland. Đại hội cần sửa chữa những thiệt hại của đảng sau vụ Debbie Wasserman Schultz từ chức chủ tịch DNC ngày 24/7, đúng ngày

khai mạc đại hội, sau khi các tài liệu do *WikiLeaks* công bố đã vạch trần sự thiên vị của DNC chống lại Bernie Sanders dưới sự lãnh đạo của bà ta.

Nhằm nỗ lực đoàn kết các đại biểu và bắt đầu đại hội một cách tích cực, DNC đã mời Michelle Obama là nhân vật chính phát biểu vào Ngày đầu tiên. Mở đầu bài phát biểu, Michelle được mọi người vỗ tay nhiệt liệt vì đã phác họa hình ảnh tiêu cực về Donald Trump. "Chúng ta nói thế nào nhỉ? Khi một kẻ độc ác hoặc hành động như một tên chuyên ăn hiếp người khác, ta không hạ mình trước họ. Phương châm của chúng ta là, khi họ cúi xuống thấp, ta ngẩng cao đầu," bà cả quyết. Michelle nhấn mạnh bà cảm thấy hãnh diện được là Đệ nhất phu nhân khi bà gợi lại lịch sử về chế độ nô lệ thời tiền Nội chiến Mỹ. "Câu chuyện về nhiều thế hệ cảm thấy nỗi đau của kiếp tôi đòi, nỗi nhục nhã của chế độ nô lệ và đau đớn của chế độ phân biệt chủng tộc, những người đã tiếp tục phấn đấu, đã hi vọng và đã làm những gì cần làm," bà nói. "Để sáng nay tôi thức dậy trong căn nhà được những người nô lệ xây dựng nên. Và tôi nhìn các con tôi, hai cô gái da màu thông minh xinh đẹp đang chơi với con chó trên thảm cỏ Nhà Trắng." Bà nhấn mạnh chủ đề nữ quyền khi ca ngợi việc đề cử Hillary Clinton. "Và vì Hillary Clinton, các con tôi và tất cả con trai con gái của các bạn sẽ coi việc một người phụ nữ có thể làm tổng thống Mỹ là chuyện bình thường," bà nhận xét.

Không trực tiếp nhắc tới cuộc tấn công của đảng Dân chủ vào khẩu hiệu trong chiến dịch của Trump "Khôi phục sự vĩ đại của nước Mỹ" chỉ là tiếng "suỵt chó" đối với những kẻ phân biệt chủng tộc, những tín đồ của thuyết ưu việt da trắng, những kẻ mong được trở lại những ngày người da màu phải chịu cảnh nô lệ và phân biệt chủng tộc trên đất nước này, bà tập trung vào điểm

chính. "Đúng là chúng ta cần làm cho nó vĩ đại trở lại. Bởi vì ngay lúc này đây, Mỹ là đất nước vĩ đại nhất trên trái đất." Đối với những người bảo thủ theo dõi tối hôm đó, nếu bài phát biểu của Michelle chứng tỏ điều gì đó, thì đó là nó cung cấp nhiều chứng cứ về những chủ đề làm người ta nhớ tới kiểu chính trị chia rẽ sắc tộc của Saul Alinsky, điều không xa lạ gì trong sách lược của cả Michelle và Barack Obama.

Chủ nhật, một ngày trước khi đại hội DNC bắt đầu, hàng ngàn người biểu tình ủng hộ Bernie Sanders diễu hành trên các đường phố của Philadelphia, bất chấp cái nóng ngột ngạt mùa hè, hò reo, hô khẩu hiệu và đánh trống bày tỏ bất bình đối với Hillary Clinton. Đoàn người đi dọc trục đường chính bắc nam của thành phố trong cuộc biểu tình bắt đầu từ Hội trường thành phố và kết thúc ở trung tâm đại hội Wells Fargo cách đó bốn dặm, vừa đi vừa hô vang các khẩu hiệu "Ô không đâu, DNC! Chúng tôi không bỏ phiếu cho Hillary" và "Dân chủ là thế này." DNC đã chuẩn bị suốt tuần, bố trí Sanders phát biểu sau Michelle trong Ngày đầu tiên. Trong khi Sanders ủng hộ Clinton, phần lớn bài phát biểu nói về những gì chiến dịch của ông đã đạt được. Sanders mở đầu bằng việc cảm ơn 13 triệu người Mỹ đã bỏ phiếu cho "cuộc cách mạng chính trị" của ông, giúp ông giành được 1.856 đại biểu."

Sanders cảm ơn 2,5 triệu người Mỹ đã tài trợ cho chiến dịch của ông với số tiền quyên góp cá nhân chưa từng thấy là tám triệu đô la, tức là bình quân 27 đô la một người. "Tôi hiểu nhiều người ở đây trong đại hội này và trên cả nước thất vọng về kết quả cuối cùng của quá trình đề cử," Sanders nói. "Tôi nghĩ công bằng mà nói, không ai thất vọng hơn tôi." Ông nói tiếp về chủ đề này: "Thưa các bạn! Chúng ta đã cùng nhau, cùng nhau bắt đầu một cuộc cách mạng chính trị để thay đổi nước Mỹ, và cuộc cách mạng đó, cuộc cách mạng của chúng ta vẫn tiếp tục!"

Việc Sanders không ca ngợi Clinton hay chủ đề chiến dịch của bà rõ ràng cho thấy gốc rễ xã hội chủ nghĩa của ông thuộc cánh tả trong đội ngũ của Hillary Clinton, và ông không có ý định thay đổi nó. Sanders nói bầu cử không phải chỉ là Donald Trump hay Hillary Clinton, khẳng định bầu cử là cuộc đấu tranh để giảm thiểu quyền lực và của cải của số 1% người giàu nhất. "Và tôi hi vọng tôi sẽ là một phần trong cuộc đấu tranh đó cùng các bạn."

TNS Elizabeth Warren, người đăng đàn trước Sanders cũng lây cái sôi động của số đông những người ủng hộ Sanders trong hội trường. Bài nói của Warren tấn công Trump bị gián đoạn bởi những tiếng reo hò tán thưởng "Chúng tôi đã tin tưởng bà!" một cách biểu lộ bất bình với việc bà ủng hộ Clinton thay vì ra tranh cử hoặc ủng hộ Sanders. Điều rõ ràng nhất vào cuối Ngày đầu tiên là cơ sở cốt lõi của đảng Dân chủ chuyển xa hơn sang cánh tả, đến mức Hillary Clinton mặc dù chịu ảnh hưởng của Saul Alinsky cũng không đủ cấp tiến để thỏa mãn những cử tri trẻ tuổi Millennials ủng hộ Sanders.

PHÁT BIỂU CỦA KHIZR KHAN

Vào ngày cuối cùng của đại hội toàn quốc đảng Dân chủ, trước khi Hillary Clinton có bài diễn văn chấp nhận đề cử, đảng Dân chủ giới thiệu Khizr Khan, người có con trai là Đại úy quân đội Mỹ Humayun Khan đã tử trận ở Iraq ngày 8/6/2004 lên phát biểu. Các quan chức trong chiến dịch của Clinton vồ ngay lấy Khan sau khi báo chí trích lời ông, chỉ trích nhận xét của Donald Trump về người Hồi giáo là "không phải chất Mỹ."

Khan trở thành công dân Mỹ sau khi di cư từ Pakistan năm 1980, bước lên diễn đàn, quyết tâm mắng nhiếc Trump với người vợ đứng im lặng bên cạnh. "Trước hết, chúng tôi luôn suy nghĩ và cầu nguyện cho các cựu chiến binh và những người hôm nay

vẫn còn đang phục vụ trong quân đội," ông mở đầu bài phát biểu. "Tối nay chúng tôi vinh dự được đứng đây với tư cách là cha mẹ của Đại úy Humayun Khan, và với tư cách những người Hồi giáo Mỹ yêu nước, trung thành trọn vẹn với đất nước chúng ta."

Sau đó ông nói rõ lòng tin của ông vào nước Mỹ. "Giống như nhiều người nhập cư khác, chúng tôi đến nước này với hai bàn tay trắng. Chúng tôi tin vào nền dân chủ Mỹ – đó là, nếu chăm chỉ làm việc và với sự hào hiệp của đất nước này, chúng tôi có thể chia sẻ và đóng góp cho sự phồn vinh của nó," ông nói tiếp, chuẩn bị tiền đề công kích Trump mà ông cho là chính đáng. "Chúa đã ban phước để chúng tôi nuôi dưỡng ba con trai ở một đất nước chúng được tự do là chính mình và theo đuổi ước mơ của chúng. Con trai chúng tôi, Humayun đã mơ ước trở thành một luật sư quân đội. Nhưng nó đã từ bỏ ước mơ này vào ngày nó hy sinh cuộc sống để cứu đồng đội."

Ngừng vẻ lịch sự, Khan chuyển sang vấn đề chính trị. "Hillary Clinton đã đúng khi bà gọi con trai tôi là 'người tốt nhất của nước Mỹ.' Nếu để Donald Trump quyết định, con tôi có lẽ đã không bao giờ có mặt ở Mỹ. Donald Trump liên tục bôi bẩn nhân cách người Hồi giáo," Khan khẳng định. "Ông ta thiếu tôn trọng những người thuộc nhóm thiểu số – phụ nữ, thẩm phán, thậm chí cả lãnh đạo của chính đảng ông ta. Ông ta thề sẽ xây tường, cấm chúng tôi tới đất nước này." Từ giờ phút này, Khan nhắm thẳng vào Trump. "Donald Trump! Ông yêu cầu người Mỹ đặt niềm tin tương lai vào ông," Khan gằn giọng. "Để tôi hỏi ông: Ông đã bao giờ đọc Hiến pháp Mỹ chưa?" Nói tới đây, Khan rút cuốn Hiến pháp Mỹ từ trong túi áo khoác. "Tôi sẽ vui lòng cho ông mượn cuốn này của tôi. Trong tài liệu này, hãy đọc những từ 'tự do' và 'bình đẳng trước pháp luật,'" Khan nói, tay phải vung cuốn Hiến pháp cao quá đầu.

"Ông đã bao giờ tới Nghĩa trang Arlington chưa?" ông ta hỏi Trump. "Hãy đến nhìn nấm mồ của những người con yêu nước dũng cảm đã hy sinh để bảo vệ nước Mỹ – ông sẽ thấy họ thuộc nhiều đức tin, giới tính và cộng đồng thiểu số." Tiếp tục khắc họa Trump là kẻ mù quáng đáng ghét, Khan kết luận vẫn bằng giọng đều đều theo nhịp tay vẫy mạnh cuốn sách trên đầu, tựa như nói với Trump đang đứng trước mặt ông trong hội trường. "Ông chẳng phải hy sinh thứ gì và hy sinh người nào cả," Khan nói với Trump tưởng tượng của ông, giọng lúc này gay gắt. "Chúng ta không thể giải quyết các vấn đề bằng việc xây tường và reo rắc chia rẽ. Chúng ta sẽ mạnh hơn nếu đoàn kết lại. Và chúng ta sẽ tiếp tục mạnh mẽ hơn khi Hillary Clinton trở thành tổng thống tiếp theo của chúng ta."

New York Times ca ngợi bài phát biểu của Khan, đưa tin những lời của ông "kích động đại hội và biến ông Khan thành tin tức nóng hổi của mạng truyền thông xã hội và truyền hình." Tờ báo cho gia đình Khan là những anh hùng, đưa tin "ông Khan nói nếu việc cấm người Hồi giáo nhập cư vào Mỹ được thực hiện những thập niên trước, thì ông, một luật sư có bằng cấp cao của Đại học Luật Harvard; vợ ông Ghazala dạy tiếng Ba tư ở một trường cao đẳng Pakistan trước khi nghỉ nuôi ba con trai ở một vùng ngoại ô Washington; con trai cả Shaharyar một sinh viên giỏi của Đại học Virginia và đồng sáng lập công ty kỹ thuật vi sinh; hay Đại úy Khan, người được truy tặng huân chương Sao Đồng cùng Trái tim Tím vì đã cứu sống đồng đội... có lẽ đã không được phép sống ở đây." Bài báo nhắc đến người con trai thứ ba Omer sinh tại Mỹ đang làm việc tại công ty kỹ thuật vi sinh của anh trai. Khan nói với tờ báo không có gì trong bài phát biểu của ông là sản phẩm được chiến dịch của Hillary Clinton soạn giúp, mà "bật ra dễ dàng" vì ông đã nghĩ về những vấn đề này từ khá lâu. "Tôi tôn trọng đảng Cộng hòa cũng như tôn trọng đảng Dân

chủ," Khan nói với tờ báo, nhưng thêm: "Tôi nhất định lên tiếng vì lo lắng lãnh đạo đảng Cộng hòa cần phải chú ý tới những gì đang diễn ra."

Diễn văn chấp nhận đề cử của Hillary Clinton, điểm sáng trong ngày đầu của Đại hội toàn quốc đảng Dân chủ theo sau phát biểu mờ nhạt của cựu Tổng thống Bill Clinton cũng như Tổng thống Barack Obama. Mục đích của Bill Clinton rõ ràng là muốn làm Hillary Clinton dễ mến hơn. Thay vì tập trung vào các vấn đề chính sách, Clinton sử dụng gần 45 phút kể dông dài về mối tình của ông và cuộc hôn nhân với Hillary. Theo những gì ta đã biết về chuyện hôn nhân của vợ chồng Clinton, chuyện tình mà Bill thêu dệt rất khó tin. Ngay cả người trung thành với Clinton là George Stephanopoulos của *ABC News* cũng phải nói câu chuyện Clinton kể "không hoàn toàn đầy đủ vì có một số phần quan trọng trong đời sống của vợ chồng ông bị bỏ qua, trong đó có vụ tai tiếng của Clinton được báo chí đăng tải nhiều đã đưa đến việc (thiếu chút nữa) bãi miễn ông năm 1998."

Obama phát biểu tại DNC sau khi lần đầu tiên công khai thừa nhận Trump rất có thể sẽ thay thế ông – một nhận định đã khiến Obama khuyên Hillary hãy "lo lắng" khi bà chuẩn bị trở thành người phụ nữ đầu tiên được một chính đảng lớn của Mỹ giới thiệu ra tranh cử. Trong bài phát biểu, nhiệm vụ của Obama là giới thiệu tên Hillary vào danh sách đề cử, chuẩn bị cơ sở để lập luận việc Hillary được bầu tổng thống sẽ là sự tiếp nối những gì đảng Dân chủ muốn vẽ lên là tám năm chính sách kinh tế và đối ngoại vững mạnh và ổn định dưới thời chính quyền Obama. Những nhà bình luận khôn ngoan nhận xét, những gì Obama thực sự đã làm là nói nhiều về thành tích của mình khi đương nhiệm. "Ông ta nói về thời gian tại vị, cái ghế tổng thống đã làm ông già đi thế nào, nhưng con gái ông ta đã nhận xét một

cách hoa mỹ là trông ông 'chín' hơn," *Grabien News* bình luận trong bài phân tích phát biểu của Obama. "Ông ta nói về tất cả những gì ông tự hào đã đạt được, như thông qua Obamacare, mở rộng sản xuất năng lượng sạch, giảm tiêu thụ dầu mỏ nước ngoài, thông qua thương lượng với Iran, đưa lính Mỹ về nước, tiêu diệt bin Laden," *Grabien News* viết tiếp. "Ông nói về việc đã được truyền cảm hứng như thế nào khi gặp gỡ người dân Mỹ thuộc mọi tầng lớp. Ông nói về những lạc quan của ông. Ông nói về những giá trị ông có được từ gia đình." Sau đó là câu chính: "Nếu có vẻ như Obama nói nhiều về bản thân, thì đó là vì ông thực đã làm thế," *Grabien News* thuật lại Obama đã nói về mình 119 lần trong bài phát biểu mà lẽ ra phải nói về Hillary Clinton.

Hillary bước ra sân khấu, trong bộ đồ màu trắng, áo khoác cũng màu trắng phủ ngoài áo lụa trắng – bộ đồ mà những người hâm mộ cho rằng để nhắc nhớ tới những người phụ nữ đòi quyền phổ thông đầu phiếu đã mặc toàn màu trắng khi biểu tình đòi quyền bỏ phiếu của phụ nữ một trăm năm trước. Đúng như mong đợi, Hillary đã lấy vấn đề nữ quyền làm trọng tâm bài diễn văn. "Tối nay chúng ta đạt một mốc trong cuộc diễu hành của đất nước tới một liên minh hoàn hảo hơn," Clinton nói. "Lần đầu tiên trong lịch sử đất nước, một đảng lớn đã đề cử một phụ nữ ra tranh cử tổng thống." Câu bình luận này được mọi người vỗ tay kéo dài để xứng với lịch sử được viết nên lúc đó. "Thắng lợi tối nay không chỉ là thắng lợi của một người," bà nói tiếp. "Nó thuộc về các thế hệ phụ nữ và đàn ông đã chiến đấu và hy sinh để có được giây phút này."

Hình ảnh không được đưa lên truyền hình khi bóng được thả, nhạc nổi lên, Bill cùng Chelsea ra đứng cùng bà trên sân khấu, là hành động phản đối chưa bao giờ thực sự ngừng bên trong hội trường suốt kỳ họp của DNC. Khi các đoàn lần lượt

xướng phiếu của mình và Hillary được chọn là ứng cử viên tranh cử tổng thống của đảng Dân chủ, nhiều đại biểu ủng hộ Bernie Sanders đứng dậy bỏ ra ngoài để phản đối. Ngay cả khi Hillary bắt đầu bài diễn văn chấp nhận đề cử vào đêm đại hội cuối cùng, nhiều đại biểu ủng hộ Sanders đứng dậy, quay lưng lên diễn đàn để bày rỏ sự bất mãn liên tục của họ vì Hillary được đề cử. Năm 2016 Hillary nhận được cái mà bà đã không đạt được năm 2008. Nhưng chuyến đi mới chỉ được một nửa. Thách thức bây giờ là liệu Hillary có thể hay không thể giành đủ phiếu để đánh bại Trump trong bầu cử liên bang, và điều đó vẫn còn phải chờ.

TRUMP BỊ CÔNG KÍCH VÌ NHỮNG LỜI ĐÁP TRẢ KHIZR KHAN

Trong cuộc phỏng vấn với George Stephanopoulos của *ABC News*, Trump nói Khan "không đời nào biết được" liệu Trump sẽ không cho phép vợ chồng ông vào Mỹ vì họ là người Hồi giáo hay không.

"Tôi đã xem ông ta," Trump nói tiếp, thừa nhận đã theo dõi bài phát biểu của Khan ở DNC. "Ông ta rất xúc động và tôi nghĩ có lẽ ông ta cũng là người tử tế. Hãy nhìn vợ ông ta đang đứng cạnh. Bà ta không có gì để nói. Có thể bà ta không được phép nói. Bạn thử nghĩ xem, nhưng nhiều người đã viết về điều đó. Bà ta cực kỳ im lặng. Cá nhân tôi đã theo dõi chương trình, và tôi chúc ông ta nhiều may mắn."

Stephanopoulos gặng hỏi. "Sao ông lại nói thế?"

"Tôi đã nói tôi có nhiều vấn đề với chủ nghĩa Hồi giáo cực đoan," Trump trả lời. "Hãy nhìn những gì diễn ra ở San Bernardino, ở Orlando, ở Trung tâm thương mại thế giới. Hãy nhìn rất nhiều việc khác. Một vị cố đạo, một mục sư Tin lành 85 tuổi bị cắt cổ vào cuối tuần ở Paris. Hãy nhìn những gì xảy ra

ở Nice, nước Pháp, mới vài tuần trước. Tôi phải nói có điều gì đó không tốt đang diễn ra."

Stephanopoulos không trả lời những gì Trump nhắc tới về các cuộc tấn công khủng bố của các phần tử Hồi giáo cực đoan, mà nói tới việc Khan khẳng định Trump chẳng mất mát gì.

"Ai viết thế?" Trump trả lời bằng một câu hỏi. "Có phải những người soạn diễn văn cho Hillary không?"

Stephanopoulos lại hỏi Trump sẽ trả lời thế nào cho câu hỏi của người cha một quân nhân tử nạn, là Trump đã hy sinh gì cho đất nước.

"Tôi nghĩ tôi hy sinh nhiều chứ," Trump trả lời. "Tôi đã làm việc rất, rất chăm chỉ. Tôi đã tạo ra hàng ngàn, hàng ngàn việc làm – hàng chục ngàn việc làm."

"Những cái đó được kể là hy sinh ư?" Stephanopoulos hỏi chen vào, nhướn mày, rõ ràng có vẻ hoài nghi câu trả lời của Trump.

"Ô, chắc chắn rồi. Tôi nghĩ đó là những hy sinh," Trump nói tiếp. "Khi tôi có thể thuê hàng ngàn, hàng ngàn người, chăm sóc việc giáo dục của họ – tôi gánh trách nhiệm cùng một nhóm người đóng góp xây dựng Đài tưởng niệm Chiến tranh Việt Nam ở trung tâm Manhattan, mà cho đến nay mọi người vẫn cảm ơn tôi. Tôi đóng góp, đã đóng góp hàng triệu đô la cho cựu chiến binh và tôi đang giúp đỡ nhiều cựu chiến binh. Tôi nghĩ danh tiếng của tôi với các cựu chiến binh cao như núi."

ABC News đưa tin Trump "có vẻ muốn dẹp bỏ bài phát biểu (của Khan)" khi nói Khan đang rất xúc động. Trả lời bình luận của Trump là vợ Khan im lặng đứng cạnh, *ABC News* tấn công Trump. "Việc này có vẻ là Trump ngả mũ chào những người quốc gia cực hữu sử dụng Twitter, những người gợi ý Ghazala Khan im lặng trong suốt bài phát biểu của chồng vì họ là người Hồi giáo,

và ông chồng cấm bà không được nói. *ABC News* còn phản ứng với Trump khi đưa tin thêm trong một cuộc phỏng vấn hôm đó với *ABC*, Ghazala Khan nói bà im lặng vì đang bị đau. *ABC News* trích lời Ghazala Khan: "Tôi rất bực khi nghe ông ta nói, khi ông ta bảo tôi không nói gì. Tôi đang bị đau. Nếu ông bị đau, ông phải chiến đấu hay không nói gì. Tôi không phải người lính. Tôi không biết đánh nhau. Điều tốt nhất tôi có thể làm là im lặng." *ABC* bình luận thêm Khizr Khan nói ông bảo người vợ 42 tuổi của mình hãy nói gì đó nhưng bà từ chối, vì ông biết bà sẽ quá xúc động. *ABC* đưa tin Khan nói "Tôi đã mời 'Bà có muốn nói gì trên sân khấu không?' khi họ mời chúng tôi, và bà ấy nói 'Ông biết tôi mà, tôi ngượng lắm.'" Rõ ràng *ABC News* đồng tình với hãng tin đã quyết tâm khắc họa Ghazala và Khizr Khan là những nạn nhân trong trò gây hấn cánh hữu của Trump.

ABC News cũng phản đối Trump khi ông nói đã hy sinh nhiều trong những nỗ lực thay mặt cựu chiến binh của ông. Để phản bác Trump về điểm này, *ABC News* trích lời Paul Rieckoff, người sáng lập và CEO của Hội Cựu chiến binh Mỹ tại Afghanistan và Iraq, một nhóm mà *ABC* cho là "phi đảng phái" với gần 200.000 thành viên: "Bất cứ ai so sánh 'hy sinh' của họ với một thành viên gia đình Sao Vàng đều là xúc phạm, ngu xuẩn và dốt nát. Đặc biệt người đó lại chưa bao giờ phục vụ trong quân đội và không có người nào của gia đình nhập ngũ. Đất nước chúng ta đã tham chiến hơn một thập niên, và sự thật là phần lớn người Mỹ chẳng phải hy sinh gì. Hầu hết bọn họ khôn ngoan và có đủ lý do để nói như vậy."

Với chuyện vợ chồng Khan, truyền thông chính thống cảm thấy Trump đã rơi vào bẫy "nói hớ" có sức phá hoại ghê gớm đối với chiến dịch của Trump. Họ nhanh chóng bu lại, suy diễn đủ kiểu và bắt lỗi Trump về những lời bình luận của ông.

"Bài phát biểu của ông Khan ở đại hội Philadelphia là một trong những bài mạnh nhất ở đó," Maggie Haberman và Richard A. Oppel Jr. viết trên *New York Times* ngày 30/7/2016. "Đó chính là lời đáp trả của đảng Dân chủ đối với những bình luận của ông Trump có ý nói nhiều người Mỹ Hồi giáo đồng tình với khủng bố, họ im lặng khi biết kẻ khủng bố là ai. Ông Trump đã kêu gọi cấm người nhập cư Hồi giáo là một cách chống khủng bố." Bài báo của *New York Times* nhận xét, cuộc phỏng vấn của Stephanopoulos đưa tới "những lên án nhanh chóng, ngày càng rộng khắp, kêu gọi lãnh đạo đảng Cộng hòa phải tránh xa người được họ đề cử." Hơn nữa, tờ báo còn bình luận về những lời của Trump ngụ ý "người mẹ của quân nhân này không được nói vì phụ nữ phải phục tùng đàn ông theo những quy định gò bó truyền thống của đạo Hồi," và nhận xét "những lời bình luận của ông ta cũng thổi bùng sự thù địch của ông với người Hồi giáo Mỹ." Haberman và Oppel trích lời Thống đốc Ohio John Kasich viết trên Twitter: "Chỉ có một cách duy nhất để nói về cha mẹ của những người lính đã được huân chương Sao Vàng là những lời vinh dự và kính trọng."

Sau cuộc phỏng vấn với Stephanopoulos, Trump ra tuyên bố gọi Đại úy Khan là "anh hùng," trong khi vẫn nhắc lại lo lắng của ông là nước Mỹ cần cấm người Hồi giáo nhập cư vào Mỹ. "Tôi cảm thông sâu sắc với mất mát của con trai ông, ông Khan – người chưa bao giờ gặp tôi – không có quyền đứng trước hàng triệu người và tuyên bố tôi chưa bao giờ đọc Hiến pháp (đó là sai) và nói nhiều điều không chính xác khác," Trump nói thêm. Alexander Burns trên *New York Times* ngày 12/8/2016 nhận xét mấy ngày sau khi tranh cãi bắt đầu, Trump từ chối không xin lỗi về những bình luận của ông, phớt lờ lời khuyên của các cố vấn cao cấp là nên từ bỏ tranh cãi mà tập trung vào các vấn đề kinh

tế và hồ sơ an ninh quốc gia của đối thủ Hillary Clinton. Tổng thống Obama cũng tham gia cuộc tranh cãi, tuyên bố Trump "không thích hợp để làm tổng thống" và "thật đáng thương là ông ta chưa sẵn sàng cho việc này" khi ông thách thức lãnh đạo của đảng Cộng hòa hãy rút không ủng hộ đề cử của họ. Phản ứng trước một loạt chỉ trích, Trump từ chối không ủng hộ Chủ tịch Hạ viện Paul Ryan hay TNS John McCain trong các chiến dịch bầu cử sơ bộ (vào Thượng viện) của họ.

Việc sự kiện Khizr Khan là âm mưu do chiến dịch của Clinton bày đặt được phóng viên Matthew Boyle trên *Breitbart* ngày 1/8/2016 vạch rõ. Rất nhiều người đã đọc thông tin Khan làm việc tại hãng luật Hogan Lovells, LLP, một hãng luật lớn ở DC từ năm 2000 đến 2007 khi hãng luật này đổi tên thành Hogan & Hartson. Hãng luật này được biết từ nhiều năm là đại diện cho chính phủ Ả-rập Xê-út ở Mỹ. Theo hồ sơ ghi lại, Chính phủ Ả-rập Xê-út đã chuyển cho Quỹ Clinton từ 10 tới 25 triệu đô la. Nhà vận động hành lang Robert Kyle của Hogan Lovells đã chuyển hơn 50.000 đô la cho chiến dịch vận động của Hillary Clinton năm 2016. Một luật sư của Hogan & Hartson là "trung gian" tư vấn thuế từ 2004, chuẩn bị cho Clinton kê khai hoàn thuế thu nhập cá nhân hằng năm. Hogan & Hartson đã tư vấn về bằng sáng chế cho hãng phần mềm thường theo dõi việc sử dụng thư điện tử cá nhân của Hillary Clinton. Hãng luật này cũng thuê Loretta Lynch trong khoảng thời gian giữa hai lần bà được bổ nhiệm làm chưởng lý Mỹ ở New York. Văn phòng luật KM Khan, công ty luật riêng của Khan có liên quan đến việc "mua thị thực" qua chương trình EB5 cho phép nhà đầu tư nước ngoài được thị thực sau khi có đầu tư cụ thể ở Mỹ.

Nhiều nguồn khác đưa tin hai nhân viên chiến dịch của Clinton đã viết bài của Khan. Khan được chiến dịch của Clinton trả 25.000 đô la để phát biểu tại DNC. Chỉ hai tiếng trước khi

Khan phát biểu, một nhân viên nữ của Clinton mua cuốn Hiến pháp Mỹ mà Khan trưng ra khi phát biểu. Tổng cộng chiến dịch của Clinton đã tới gặp năm gia đình binh sĩ được huân chương Sao Vàng trước khi mời Khan phát biểu tại DNC. Tất cả năm gia đình trên đều được trả 5.000 đô la, và ký thỏa thuận không tiết lộ với báo chí. Hãng luật di trú của Khan đang nợ 1,7 triệu đô la và đang chịu phạt tới 850.000 đô la tiền thuế. Sau bài phát biểu tại DNC, Sở thuế vụ Mỹ tạm thời dừng kiểm toán thuế của Khan. Sau đó *CNN* trả cho Khan phí kể "câu chuyện" của ông ta và ông ta tiếp tục xuất hiện trong các chương trình phỏng vấn của hệ thống truyền hình *CNN*. Trong khi chiến dịch và những người ủng hộ Clinton trong giới truyền thông cố gắng đẩy lùi những chuyện trên, tranh cãi vẫn tiếp tục dữ dội, làm tổn hại khả năng của Trump, người được đảng Cộng hòa đề cử, nói rõ thông điệp của ông mà không bị sao lãng. Tất nhiên, điều này khẳng định chiến lược của những người Dân chủ là dùng Khan làm chiếc bẫy "nói hớ" mà DNC dành cho Trump.

Một báo cáo từ Trung tâm Shorenstein về Truyền thông, Chính trị và Nghiên cứu chính sách công của Trường chính phủ Kennedy thuộc Đại học Harvard đã đánh giá những thiệt hại mà vụ tranh cãi Khan gây ra cho chiến dịch của Trump. "Trận bão kéo dài này đã khiến Trump được báo chí đưa tin rất nhiều trong tuần cuối cùng của giai đoạn diễn ra đại hội," Trung tâm Shorenstein báo cáo. "Tin đưa hầu như 100% là tiêu cực và bao trùm tất cả mọi lĩnh vực của Trump: lập trường của ông về vấn đề nhập cư, tư cách cá nhân, hiểu biết luật pháp, thứ hạng trong thăm dò dư luận. Những tranh cãi với Khan là sự kiện được đưa tin nhiều nhất trong tuần, tin tức đang ở mức cân bằng nay chuyển hướng sang ông. Ông chiếm 34% lượng tin tức trong tuần đó – cao nhất so với bất cứ ứng cử viên tổng thống nào, ở bất cứ thời điểm nào trong chiến dịch 2016. Và giọng điệu của tin đưa là 81% tiêu cực –

cao nhất so với bất cứ ứng cử viên nào trong một tuần chiến dịch tính đến thời điểm hiện nay."

Ngày 7/8/2016 tờ báo ủng hộ Clinton *New York Daily News* đưa tin vụ tranh cãi với Khan đã làm hại Trump trong các cuộc thăm dò dư luận. Báo này đưa tin thăm dò của *Washington Post/ ABC News* cho thấy Clinton đang dẫn Trump 8% với các cử tri được hỏi, với 50% cho Clinton và 42% cho Trump. Cuộc thăm dò cho thấy tranh cãi với Khan đã "nghiền nát" Trump, với 79% người tham gia trả lời không tán thành cuộc đấu khẩu suốt cả tuần của Trump với Khan, trong đó có 59% là người Cộng hòa. "Thăm dò cho thấy cuộc đấu khẩu đáng xấu hổ của Trump với gia đình Khan – cha mẹ của một đại úy Mỹ chết trong chiến đấu, được trao huân chương Sao Vàng – đã gây tác hại lớn tới chiến dịch tranh cử tổng thống của ông," Jason Silverstein viết trên *New York Daily News*. "Cử tri được hỏi tương đối thống nhất không tán thành những công kích của Trump với gia đình ông Khan."

8.

CÁC PHIÊN TRANH BIỆN CỦA ỨNG CỬ VIÊN TỔNG THỐNG VÀ PHÓ TỔNG THỐNG

@timkaine Không thể tin người dẫn chương trình lại thường xuyên ngắt lời #Pence trong cuộc đối đầu với gã kia... quá rõ ràng @FoxNew thiên vị!!

— Donald J. Trump trên Twitter, 4/10/2016

Kinh nghiệm của Donald Trump trên thương trường đã dạy ông muốn tiếp tục chiến thắng đôi khi phải thay đổi cách quản lý. Đội ngũ quản lý đưa công ty thành doanh nghiệp có thể sẽ không phải là đội ngũ quản lý cần có trong vai các chuyên gia lão luyện đưa công ty ra công khai.

Trump đã áp dụng điều này cho chiến dịch tranh cử của ông. Từ sau khi ông thuê Paul Manafort thay Corey Lewandowski quản lý chiến dịch, cũng đã đến lúc đánh giá liệu Manafort có phải là lựa chọn tốt nhất cho cuộc đối đầu trong bầu cử liên bang với ứng cử viên Hillary Clinton được đảng Dân chủ đề cử.

TRUMP THAY MANAFORT

Thứ Sáu ngày 19/8/2016, Paul Manafort từ chức, báo hiệu sự thay đổi hàng ngũ cấp cao nhất trong chiến dịch của Trump. Báo chí ủng hộ Clinton đã tiến hành chiến dịch chống Manafort hầu như ngay từ lúc ông được Trump thuê, lập luận Manafort đã nhận tiền "đi đêm" để tư vấn cho chính đảng cầm quyền của Ukraine trong thời gian cựu Tổng thống Viktor F. Yanukovych, khách hàng chính của Manafort, cầm quyền. "Theo Văn phòng Quốc gia chống tham nhũng mới thành lập của Ukraine, biên nhận viết cho thấy từ 2007 tới 2012 chính đảng thân Nga của ông Yanukovych đã chuyển cho Manafort 12,7 triệu đô la, nhưng các khoản chi trả không được tiết lộ," *New York Times* đưa tin ngày 14/8/2016. "Các nhà điều tra khẳng định, số tiền này là một phần của hệ thống ngoài sổ sách, bất hợp pháp mà người nhận gồm cả các quan chức bầu cử." Lúc Manafort bắt đầu tham gia với Trump, thay Corey Lewandowski làm quản lý chiến dịch, *New York Times* đã cố tô vẽ Manafort là người ủng hộ Tổng thống Vladimir V. Putin của Nga, và quyết định của Putin cho Yanukovych cư trú chính trị ở Nga sau khi bị lật đổ năm 2014. Mục tiêu của những người ủng hộ Clinton ngay từ khi Manafort tham gia chiến dịch của Trump là đổ trách nhiệm cho Manafort về cáo buộc Trump ngưỡng mộ Putin cũng như tất cả những gì dính đến Nga. Mặc dù tài liệu cho những cáo buộc này vẫn còn là dấu hỏi, và việc không có truy cứu hình sự đối với Manafort ở Ukraine, truyền thông chính thống vẫn tiếp tục đăng tải những cáo buộc này.

Tay chân của Clinton, kẻ chuyên trò bẩn thỉu Sidney Blumenthal, và rất có thể cả ông trùm chính trị Ukraine Viktor Pinchuk đã dàn dựng cú hạ bệ Manafort bằng cách đổn thổi những lời cáo buộc giả mạo chống Manafort thông qua tình báo

Ukraine. Các mối quan hệ của Pinchuk với Hillary có thể thấy từ cuộc đảo chính quân sự ở Ukraine năm 2014, khi báo chí tiết lộ Pinchuk, người lớn tiếng chủ trương gia nhập Liên minh châu Âu của Ukraine đã tài trợ nhiều cho Quỹ Clinton khi Hillary đang là Ngoại trưởng Mỹ. Từ năm 1999 đến 2014, các nhà tài trợ Ukraine có quan hệ với Pinchuk đóng góp gần 10 triệu đô la cho Quỹ Clinton, đẩy Anh và Ả-rập Xê-út xuống vị trí thứ hai và thứ ba. Năm 2008 Blumenthal là người đầu tiên bới ra vụ "giấy khai sinh," cung cấp cho Hillary Clinton thông tin Barack Obama không sinh ở Hawaii để sử dụng trong cuộc đấu đá nội bộ đảng Dân chủ năm đó. Blumenthal cũng là người dựng chuyện dối trá nói cuộc tấn công vào phái bộ của chúng ta ở Benghazi là do cuốn băng hình chống Hồi giáo được chiếu trên mạng ở Thổ Nhĩ Kỳ gây ra. Sid bị bắt gặp đang cố nhồi nhét cho đầy túi trong một thỏa thuận với Libya khi thúc giục lật đổ Gaddafi, một việc ông ta chưa bao giờ tiết lộ cho Hillary Clinton. Blumenthal nghĩ ông ta là Ted Sorensen, nhưng thực ra ông ta là Al Capone.

Khi tình báo Ukraine không tìm thấy gì phi pháp liên quan đến chiến dịch pháp lý của Manafort trong ba cuộc bầu cử dân chủ (ở Ukraine), họ chỉ việc để cơ quan tình báo Ukraine lập ra một sổ cái tương ứng với những hồ sơ chuyển khoản tài chính không được biết tới. Không có bằng chứng nào được chấp nhận trong tòa án luật pháp là Manafort đã nhận các khoản tiền bất hợp pháp. "Giấy biên nhận" được thấy ở một số câu lạc bộ đảng nhiều khả năng do Cơ quan tình báo Ukraine ngụy tạo. Nhận thấy truyền thông chính thống không chịu nhìn rõ những cáo buộc vô căn cứ và không có chứng cứ chống lại ông, Paul Manafort vì không muốn trở thành thứ gây phân tâm hay trở thành thức ăn cho con vịt Nga-Putin-Trump nên đã từ chức. Manafort đã làm cái mà lẽ ra Corey Lewandowski phải làm khi bị cáo buộc nặng tay với một nữ phóng viên. Ông đặt lợi ích của Donald Trump

và của chiến dịch lên đầu. Đó là cái một nhà chuyên nghiệp thực sự sẽ làm!

Toàn bộ câu chuyện nhảm nhí của những người trong phe Clinton nói Trump và Manafort cùng thuyền với Putin và người Nga quả là nực cười. Trump chưa từng gặp Putin. Họ chẳng có mối quan hệ nào, nhưng đường họ đi đã giao nhau trong nhiều dịp. Putin không thích Manafort vì ông thúc giục Yanukovych đưa Ukraine tham gia EU. Đây là thứ "chủ nghĩa McCarthy mới." Clinton và các chư hầu cứ buộc tội Trump và Manafort là phản quốc chống lại chính đất nước mình, trong khi thực tế chính Bill và Hillary mới là những kẻ ngư ông đắc lợi ở Ukraine, chưa kể họ đã kiếm được hàng triệu đô la từ những trùm sò chính trị và các nhóm lợi ích nước ngoài liên kết với Putin.

LỢI NHUẬN CỦA PODESTA TỪ CHIẾN DỊCH RỬA TIỀN CỦA NGA

Cùng lúc đó, truyền thông chính thống phớt lờ chứng cứ trong các thư điện tử mà *WikiLeaks* công bố nói John Podesta, chủ tịch chiến dịch tranh cử 2016 của Hillary Clinton đã giấu các nhà quản lý chính phủ và công chúng Mỹ những cổ phiếu ông ta nhận được với tư cách thành viên hội đồng một công ty nhận hàng triệu đô la từ một quỹ của chính phủ Nga có liên hệ với Putin, vào lúc Ngoại trưởng Clinton "xác định lại" quan hệ với Moscow. Ngày 13/10/2016 nhà báo cao cấp của *WND* Jerome R. Corsi trích những thư điện tử của Podesta do *WikiLeaks* công bố cho thấy Podesta đã nhận 75.000 cổ phiếu thường từ Hãng Joule Unlimited Technologies, một công ty năng lượng Mỹ có quan hệ với Joule Global Holdings B.V., một công ty ở Hà Lan là công cụ rửa tiền của chính phủ Nga có tên trong Tài liệu Panama điều tra các ngân hàng nước ngoài.

Sau đó Podesta chuyển những cổ phiếu này sang Leonidio Holdings LLC, một công ty trách nhiệm hữu hạn do ông sở hữu ở Utah dưới quyền kiểm soát của con gái ông ta là Megan Rouse đang sống ở Dublin, California và điều hành Công ty Hoạch định tài chính Megan Rouse từ nhà ở ngoại ô Vịnh San Francisco. Joule Global Stiching và Joule Global Holdings đóng vai trò khách hàng nổi tiếng của hãng luật Panama Mossack Fonseca, trung tâm điều tra của Tài liệu Panama về các hoạt động rửa tiền ở nước ngoài trên phạm vi quốc tế rộng khắp. Các tổ chức của Nga chuyển tiền cho Joule và các công ty liên quan của nó, và cuối cùng là cho Podesta, gồm cả Viktor Vekselberg, tỉ phú đầu tư người Nga nhiều tai tiếng có quan hệ với Vladimir Putin và chính phủ Nga.

Vekselberg sở hữu Tập đoàn Renova, một tổ hợp tư nhân nhiều triệu đô la của Nga có trụ sở ở Moscow hoạt động trong lĩnh vực dầu mỏ, năng lượng và viễn thông ở Nga, Thụy Sỹ, Ý, Nam Phi và Mỹ. Ông ta là thành viên hội đồng của Rusnano, Quỹ đầu tư Nhà nước Nga, đồng thời là chủ tịch của Quỹ Skolkovo – một kiểu Thung lũng Silicon phiên bản Nga. Rusnano đầu tư nhiều triệu đô la vào Jule Unlimited ở Massachusetts thuộc sở hữu của Joule Global Holdings B.V. ở Hà lan với cơ quan kiểm soát cuối cùng là Joule Global Stiching. *WND* nhận được tài liệu, phần lớn bằng tiếng Nga từ một ngân hàng dữ liệu quốc tế đáng tin cậy cho thấy chính phủ Nga đã chuyển tiền cho Quỹ Clinton thông qua một ngân hàng khu vực của Nga là Metcombank ở Sverdlovskava thuộc một quận của Nga trong vùng núi Uran. Metcombank là ngân hàng mà Vekselberg đang sử dụng để chuyển tiền cho Quỹ Clinton.

Tiền được chuyển cho chi nhánh Moscow của Metcombank qua Deutsche Bank và Trust Company Americas ở thành phố New

York, cuối cùng đến một tài khoản cá nhân tại Ngân hàng Mỹ do Quỹ Clinton điều hành. Từ các nguồn tin ở Nga, *WND* có thể đưa dẫn chứng cho thấy kẻ hưởng lợi cuối cùng của Metcombank là Vekselberg, người sở hữu 99,978% ngân hàng này qua Renova Holdings Ltd. và Renova Assets Ltd. Cả hai đều do Vekselberg kiểm soát cùng một hệ thống các công ty ngoài nước ở Cyprus, Bahamas và các đảo Virgin thuộc Anh – tất cả đều nổi bật trong những hoạt động rửa tiền ở các ngân hàng ngoài nước trong Tài liệu Panama. Một báo cáo nhan đề "Lời yêu thương từ Nga" của Viện Minh bạch Chính phủ do tác giả "được Clinton trả tiền" Peter Schweizer tháng 8/2016 đã cung cấp tài liệu cho thấy các khoản tiền trả cho Podesta hình như liên quan tới một âm mưu dàn dựng để chuyển công nghệ tiên tiến của Mỹ cho Nga, gồm cả kỹ thuật quân sự và kỹ thuật năng lượng quang học, một phần của chương trình "xếp đặt lại" quan hệ với Nga của Ngoại trưởng Clinton, một hành động tăng cường đáng kể tiềm lực quân sự của Nga.

STEVE BANNON XUẤT HIỆN

Trong việc cải tổ nhân sự cấp cao của chiến dịch, Trump thuê Stephen K. Bannon, chủ tịch *Breitbart News* làm chiến lược gia chính, cũng như Kellyanne Conway, nhà thăm dò dư luận kỳ cựu đã từng là chủ tịch ủy ban hành động chính trị ủng hộ Cruz làm người điều hành chiến dịch. Chiến dịch thông báo Conway cũng sẽ đảm nhận vai trò của Corey Lewandowski đồng hành cùng Trump trên đường vận động. Ba ngày trước khi từ chức, Manafort, người thông báo sẽ tiếp tục ở lại với tư cách chiến lược gia đã hoan nghênh việc bổ nhiệm Bonnon và Conway.

Sự thay đổi trong lãnh đạo chiến dịch từ Lewandowski sang Manafort báo hiệu sự cần thiết phải có một nhà quản lý chuyên nghiệp có chuyên môn quản lý các đại biểu để đưa Trump vượt

qua trận chiến bầu cử sơ bộ cuối cùng, đưa tới thành công trong việc được Đại hội toàn quốc đề cử. Với sứ mệnh đã hoàn thành, việc trao quyền từ Manafort sang Bannon và Conway báo hiệu quan điểm của Trump về việc chiến dịch giờ đã bước sang giai đoạn mới – giai đoạn thứ ba cũng chính là giai đoạn cuối cùng – bầu cử liên bang, thời điểm Trump mặt đối mặt với Clinton cho chiếc ghế tổng thống. Cuộc tranh cãi về Khan rõ ràng cho thấy những bước đi của Manafort để Trump có thông điệp bài bản hơn, sử dụng máy nhắc chữ khi đọc các bài diễn văn được dàn dựng chuyên nghiệp là bước đầu tiên nêu bật ý tưởng mà Lewandowski nói "Trump phải là Trump." Bây giờ trong giai đoạn vận động bầu cử liên bang năm 2016, rõ ràng Trump cần nhiều loại thông điệp hơn, thứ mà ông chờ mong có thể thu được từ Bannon, cũng như nhiều cái khác nữa trên đường vận động hi vọng sẽ có được từ Conway.

Truyền thông chính thống ủng hộ Clinton lập tức bắt đầu bôi nhọ Bannon và *Breitbart* bằng cách nói họ đang thúc đẩy chống nhập cư, chống Hồi giáo, tư tưởng cực đoan trung hữu ưu việt da trắng mà họ gọi là cổ xúy cho lời kêu gọi của Trump với cử tri miền trung nước Mỹ. Đổi lại, những người ủng hộ Clinton theo quan điểm của đảng cho Bannon và cư dân miền trung nước Mỹ đang "cố bám lấy súng đạn và Kinh Thánh" như những phần tử phân biệt chủng tộc, kỳ thị giới tính, bài ngoại, chống Hồi giáo, chống LGBT và biệt lập khi khuấy động chống toàn cầu hóa đối với các biện pháp tự do mậu dịch và phân tán việc làm sang Mexico và Trung Quốc.

MỘT LŨ ĐÁNG THƯƠNG

Tại một sự kiện gây quỹ vào thứ Sáu ngày 7/9/2016, băng hình đã ghi lại việc Hillary Clinton có một trong những tuyên bố

rõ ràng và tai hại cho chiến dịch tranh cử của bà. Nhận xét này là một phần trong bài viết sẵn đọc tại sự kiện gây quỹ "Gala LGBT vì Hillary" ở thành phố New York, nơi mà ca sĩ Barbara Streisand sẽ biểu diễn.

"Các bạn biết đấy, đại khái là chúng ta có thể cho những người ủng hộ Trump vào tập hợp mà tôi gọi là 'những kẻ đáng thương.' Đúng không?" bà nói. *New York Times* đưa tin là đám đông đã reo hò và cười ầm ĩ. "Những kẻ phân biệt chủng tộc, kỳ thị giới, chống đồng tính, bài ngoại và chống người Hồi giáo, đủ loại. Không may lại có những người như thế ở đó và ông ta đã nâng họ lên."

Hillary nhếch mép cười, nói tiếp. "Donald Trump đã hứa sẽ bổ nhiệm các chánh án Tòa án tối cao, những người sẽ lật ngược luật về bình đẳng hôn nhân. Và nếu bạn đọc tên những người có thể được bổ nhiệm, bạn sẽ thấy ông ta không nói đùa. Hãy nhìn người phó trong liên danh của ông ta. Ông này đã ký ủng hộ một đạo luật cho phép các doanh nghiệp Mỹ phân biệt đối xử với nhóm LGBT Mỹ. Và còn nhiều cái nữa mà tôi thấy đáng thương hại trong chiến dịch của ông ta, như bợ đỡ những phần tử theo thuyết ưu việt da trắng, phân biệt chủng tộc, gọi phụ nữ là lợn, giễu cợt những người khuyết tật. Người ta không thể dựng nên những chuyện này. Ông ta muốn vây bắt và trục xuất 16 triệu người, gọi các hoạt động quân sự của chúng ta là một thất bại. Và hằng ngày ông ta còn nói những điều mà cá nhân tôi không chỉ coi là xúc phạm, mà còn nguy hiểm."

Tuyên bố này xem ra là công kích thẳng thừng mà Hillary dành cho Trump. Với Hillary và những người ủng hộ bà thuộc phe cực tả, Trump không đủ tư cách làm tổng thống chỉ vì ông không đồng ý với quan điểm chính trị đúng đắn của phe cực tả trên một loạt vấn đề chính sách và những vấn đề còn tranh cãi,

từ nhập cư bất hợp pháp cho đến hôn nhân đồng tính. Theo cách nói của phái cực tả, bất cứ ai dùng từ "người lạ bất hợp pháp," một cách mô tả theo đúng luật pháp về cái mà cánh tả gọi là "những người lao động không có hồ sơ" sẽ bị liệt vào loại người đáng thương, nói năng đầy thù hận. Việc Donald Trump từ chối không chấp nhận lối mô tả theo chuẩn chính trị của phái tả là chìa khóa trong lời kêu gọi của ông với đa số thầm lặng trên khắp nước Mỹ. Về cơ bản, lập luận của Hillary là bất cứ ai không phản đối Trump, và không bỏ phiếu cho bà đều nằm trong cái rổ những kẻ đáng thương xấu xa, theo định nghĩa chuẩn chính trị của cánh tả về cái đúng và cái sai.

Việc Hillary gọi đa số những người ủng hộ Trump là "những kẻ đáng thương" cho cử tri ở miền trung nước Mỹ thấy bà cơ bản có thái độ của kẻ bề trên. Việc bà coi những người không ủng hộ bà là đáng khinh bỉ cho thấy sự không khoan dung đang thống trị đảng Dân chủ với những ai dám không đồng ý với họ. *New York Times* nhận xét cho tới sáng thứ Bảy, *#BasketDeplorables* tràn ngập trên Twitter khi hàng ngàn người ủng hộ Trump bắt đầu thay đổi tên người dùng thành "người đáng thương" theo cùng chủ đề "tôi đáng thương." Việc Hillary Clinton ngạo mạn tin vào quan điểm chính trị của bà như thực hiện sắc lệnh của Giáo hoàng về đức tin bị rất nhiều cử tri miền trung nước Mỹ coi là một sự xúc phạm. Có phải Hillary Clinton và những người ủng hộ bà đã trở nên xa rời thực tế chính trị miền trung nước Mỹ tới mức thực sự tin có thể thắng cử khi miệt thị chính những cử tri có lá phiếu bà cần để đánh bại Trump tháng 11 tới?

"Gớm chưa kìa! Hillary lại xúc phạm những người ủng hộ tôi, hàng triệu người lao động vất vả tuyệt vời tới mức đó. Tôi nghĩ nó sẽ làm hại bà trong kỳ bầu cử này," Trump tweet khi nghe được những gì Hillary nói.

Sau phát biểu của Hillary, ca sĩ Barbara Streisand, một người ủng hộ nhiệt thành đã hát nhạc chế bài "Hãy cho lũ hề vào" của Stephen Sondheim, thay bằng "thằng hề đáng buồn và thô bỉ" làm khán giả trong Đại tiệc gây quỹ của LGBT vui mừng khi được chế nhạo ứng cử viên của đảng Cộng hòa. "Ông ta giàu thế sao? Hay ông ta nghèo? Cho tới khi ông ta làm rõ tiền đóng thuế thì ai dám chắc?" Streisand hát trong tiếng hò reo cổ vũ của khán giả, theo tin *AP* đưa về sự kiện này. "Có gì đó không ổn, tôi không chấp nhận, nếu ông ta lãnh đạo thế giới tự do, thì chúng ta sẽ đi về đâu?" Streisand nói tiếp. "Nếu chẳng may ông ta được lên thiên đàng, thì ngay ở trên đó, ông ta sẽ đọc chương 11. Thằng hề đáng buồn và thô bỉ này. Hãy biến đi, thằng hề." Hillary cổ vũ người ủng hộ hãy "tiến hành can thiệp" nếu họ không may có những người bạn có khả năng bỏ phiếu cho Trump. "Đó là liệu pháp chuyển đổi mà tôi ủng hộ," Clinton nói. "Bạn bè không để bạn mình bỏ phiếu cho Trump."

Lời nhận xét "lũ đáng thương" của Hillary lập tức được so sánh với câu nói hớ làm thay đổi luật chơi của Mitt Romney trong một sự kiện gây quỹ khi ông nói 47% những người phụ thuộc vào chính phủ và không phải nộp thuế "dù thế nào" cũng sẽ bỏ phiếu cho Tổng thống Obama. Xuất hiện trong chương trình của Sean Hannity trên *Fox News*, Trump nói đây là giây phút 47% của Hillary. "Tôi nghĩ nó còn tệ hại hơn," Trump nói với Hannity. "Hãy xem điều gì xảy ra. Có nhiều người nổi giận. Mọi người tức giận vì bà ta nghĩ như thế. Đó là suy nghĩ thật của bà ta." Theo một điều tra của *Washington Post/ABC News* khi được hỏi "liệu công bằng hay không công bằng khi mô tả phần lớn những người ủng hộ Trump là kỳ thị phụ nữ và cộng đồng thiểu số." Lượng cử tri cho cách nói này vượt quá giới hạn (65%) gấp hơn hai lần lượng người cho là chấp nhận được (30%).

Hillary bị ngã

Người phát ngôn chiến dịch Clinton là Jennifer Palmieri đặc biệt nói tôi đã dựng chuyện về các vấn đề sức khỏe của Hillary. Ý nghĩ cho là tôi sáng tạo ra bản kết luận giả mạo về sức khỏe của Hillary đã không được mấy ai tin dựa vào vẻ ngoài phờ phạc của bà, lịch trình chiến dịch vận động nhẹ hơn, những bước đi khó khăn khi leo bậc tam cấp, và cuối cùng là lúc bị ngã trong thời tiết 70°F ngày 11/9. Cử tri sẽ biết nhiều hơn về những vấn đề sức khỏe của Hillary khi chiến dịch vận động phô ra.

Sau đó, Ngày lễ Lao động thứ Hai mùng 5/9/2016, sự lo lắng về sức khỏe của Hillary Clinton vẫn còn tiếp tục vì bà ho rũ rượi khi nói chuyện ở Cleveland, Ohio, sau đó còn bị một cơn ho nữa vào cuối ngày trong cuộc họp báo trên máy bay. Ngay trước khi người cùng liên danh Tim Kaine giới thiệu bà, Hillary bị ho lần đầu ở Công viên Lake Easter. "Mỗi khi nghĩ về Trump là tôi lại bị dị ứng," Hillary châm biếm, cố để không ai để ý tới cơn ho làm bà đang nói phải dừng lại. Mọi người trong đám đông bắt đầu hô "Lấy nước cho bà ấy," khi Clinton cố giữ sự điềm tĩnh. Sau đó, trên máy bay đi vận động, một nhân viên lấy cho bà cốc nước có nhỏ giọt thuốc ngay lúc bà bắt đầu ho. Khi Clinton cố nói "tôi xin lỗi," *Fox News* bỏ họp báo, chuyển qua chương trình phát sóng tại phòng thu. Không có hãng truyền hình lớn nào đưa tin về những trận ho của Clinton trong Ngày Lễ Lao động.

Chủ nhật ngày 11/9/2016, vì đều tự coi mình là người New York nên cả Clinton và Trump đều dừng chiến dịch vận động để đích thân dự lễ tưởng niệm 11/9 ở Khu vực số không (Ground Zero), nơi tọa lạc của tòa Tháp đôi của Trung tâm Thương mại Thế giới trước đây. Clinton vội vã rời buổi lễ từ sớm, khoảng 9:30 sáng vì bà bắt đầu cảm thấy muốn xỉu, theo thông báo các nhân viên của bà nói với báo chí sau đó. Một băng hình rất rõ nét

được phát rộng rãi sau đó cho thấy Hillary lảo đảo, được các nhân viên dìu về chiếc SUV bốn chỗ màu đen để rời lễ kỷ niệm 11/9. Bà có vẻ mất nhận thức và thậm chí là ngất, nên hai sĩ quan an ninh có lẽ là mật vụ phải bế bà vào ô tô. Hai sĩ quan cảnh sát New York nói với *NBC News* rằng Clinton "bị ốm và có thể đã ngất" ngay trước khi bà rời đi, trong khi *Fox News* đưa tin Clinton "cần được chăm sóc y tế." Đoạn băng hình cho thấy rõ hai gối Hillary khuỵu xuống, đến nỗi nhân viên an ninh phải bế bà vào ô tô để bà không ngã xuống lề đường. Các bức ảnh chụp vỉa hè sau khi xe đã đi cho thấy một chiếc giày bị rơi lại khi bà được bế vào xe.

> Thay vì phải nhanh chóng đưa bà vào bệnh viện kiểm tra y tế, chiếc xe rời Ground Zero vội vã đưa Hillary tới nhà con gái bà Chelsea ở khu Hạ Đông, New York. Khoảng hai tiếng sau, Hillary tự đi từ trong nhà ra. Bà vẫy chào đám đông đang tụ tập và nói "Một ngày đẹp trời ở New York." Được hỏi bà cảm thấy thế nào, Clinton trả lời "Rất cảm ơn, tôi khỏe." Chiến dịch của Clinton ra tuyên bố nói Clinton rời lễ tưởng niệm 11/9 sớm vì bà cảm thấy "quá nóng" và bị mất nước. Sau khi rời nhà Chelsea ở thành phố New York, Clinton trở lại Chappaqua, New York, nơi Bill Clinton đang đợi vì ông không dự lễ tưởng niệm 11/9. Cuối ngày hôm đó ở Chappaqua, bác sĩ riêng của Clinton Lisa R. Bardack sau khi khám cho bà đã ra thông báo sau: "Thứ Sáu, sau khi đánh giá tiếp về những cơn ho kéo dài, bà được chẩn đoán bị viêm phổi," Bardack nói. "Bà được cho uống kháng sinh và khuyên nên nghỉ dưỡng và thay đổi lịch trình. Khi dự sự kiện sáng nay, bà bị say nắng và mất nước. Tôi mới kiểm tra, và bà lúc này đã được tiếp nước và bình phục rất tốt."

Theo Cơ quan Dự báo thời tiết toàn quốc, nhiệt độ ở Manhattan lúc 9:51 sáng của lễ tưởng niệm 11/9 là khoảng 26°C, độ ẩm 54% thì khó có thể là thời tiết mùa hè oi bức thường làm người ta cảm thấy quá nóng đến mức bị ngất. TMZ gửi thư điện

tử hỏi những người phát ngôn của Clinton tại sao chiến dịch không tiết lộ chuyện viêm phổi khi lúc đầu họ thông báo là bị mất nước, mặc dù tuyên bố của bác sĩ Bardack ngụ ý chiến dịch đã biết về chẩn đoán viêm phổi và Clinton rõ ràng có vấn đề về sức khỏe, đã bị ngất hai ngày trước lễ tưởng niệm 11/9. TMZ thông báo chiến dịch của Clinton đã không trả lời câu hỏi của họ.

Các bức ảnh cho thấy Clinton tới sự kiện 11/9 mang cặp kính mắt xanh cô ban, được xác định là mắt kính Z1 do Zeiss chế tạo, thường được các bác sĩ kê đơn để ngăn không bị co giật do động kinh. Mắt kính được thiết kế để ngăn phần lớn tia hồng ngoại có khả năng gây co giật ở những người quá nhạy cảm với ánh sáng do những bệnh lý về thần kinh, trong đó có động kinh và Parkinson. Các ảnh chụp sự kiện cho thấy Hillary đi quanh Ground Zero, cổ tay trái giơ cao cho một người phụ nữ đỡ giúp, người này có vẻ như liên tục theo dõi mạch của Hillary trong khi bà đi. Như Russ Vaughn trên tờ *American Thinker* nhận xét tay phải của Hillary ép vào ngực, một vị trí không bình thường đối với một người đang đi, nhưng lại bình thường với người bị Parkinson cần dùng nó để che tay và các ngón tay đang run bất thường, hiện tượng được gọi là co quắp thường gặp ở những người bị bệnh này.

Thứ Ba ngày 6/9/2016 Chris Cillizza của *Washington Post*, người có blog *The Fix* phản đối việc *Drudge Report* đưa tin nhiều về những cơn ho của Clinton trong ngày Lễ Lao động. "Thực tế đơn giản là không có chứng cứ cho thấy bất cứ vấn đề nào nghiêm trọng với Clinton," ông ta cả quyết. "Nếu thỉnh thoảng bị ho là triệu chứng của vấn đề sức khỏe nghiêm trọng thì 75% dân chúng nước này mắc phải chứng bệnh kỳ lạ đó. Và tôi là một trong số đó." Việc Clinton bị ngất ngày 11/9 làm ngay cả một người ủng hộ Clinton hết mình như Cillizza cũng phải ra

mặt. Trong một blog ngày 11/9/2016, Cillizza thay đổi giọng điệu. "Clinton có thể hoàn toàn khỏe mạnh – và tôi hi vọng chắc chắn bà khỏe mạnh," Cillizza bắt đầu, khác hẳn lập trường trước đây của ông ta về vấn đề sức khỏe của Clinton. "Nhưng chỉ còn 58 ngày nữa là chúng ta phải chọn người sẽ dẫn dắt đất nước trong bốn năm tới, và bà là một trong hai ứng cử viên có cơ hội chiến thắng thật sự. Tin vào lời của đội ngũ Clinton về sức khỏe của bà và xem xét đoạn băng sáng Chủ nhật là không đủ. Người suy nghĩ hợp lý có thể và sẽ có những câu hỏi thực sự về sức khỏe của bà," Cillizza tiếp tục nhận xét những gì ông ta viết thứ Ba trước không còn thích hợp. "Ho thường luôn chỉ là những cơn ho," ông ta viết tiếp, giải thích việc ông ta thay đổi lập trường. "Nhưng khi xem xét việc Clinton bị 'quá nóng' sáng Chủ nhật với nhiệt độ không phải là oi bức, Clinton và đội ngũ của bà cần nói gì đó về những việc đã xảy ra, và tại sao báo chí lại mù mờ lâu đến thế."

HILLARY TỪ CHỐI KIỂM TRA THẦN KINH

Sau biểu hiện về tình trạng sức khỏe của Hillary ngày 11/9, nhiều bác sĩ công khai lên tiếng, bảy tỏ lo lắng Hillary nên để các bác sĩ thần kinh có trình độ chuyên môn kiểm tra để quyết định xem có vấn đề gì nghiêm trọng hơn viêm phổi không.

Ngày 12/9/2016 Jerome R. Corsi thông báo trên *WND.com* là hai bác sĩ, một người nghi Clinton bị bệnh Parkinson và người kia thì không, nhưng cả hai đều thống nhất Clinton bị bệnh thần kinh nghiêm trọng, điều này không cho phép bà đủ điều kiện để làm tổng thống.

Theodore "Ted" Noel, bác sĩ gây mê đã về hưu với 36 năm kinh nghiệm, đã từng phục vụ ở khoa chăm sóc đặc biệt ở Orlando, Florida giải thích với *WND* tại sao ông tin Hillary

Clinton bị bệnh Parkinson, và đưa ra nhiều băng hình để củng cố nhận định này.

Ngược hẳn lại, Daniel Kassicieh, bác sĩ chuyên khoa thần kinh có chứng chỉ hành nghề, đồng thời là chuyên gia đầu ngành về chứng đau đầu đang phụ trách Trung tâm về Các bệnh đau đầu và rối loạn hoạt động ở Sarasota, Florida trong một phỏng vấn độc quyền qua điện thoại đã nói với *WND* ông cũng tin Hillary Clinton không có biểu hiện nào chuyên biệt của các bệnh nhân Parkinson. Kassicieh nhận xét việc Hillary Clinton ngã tháng 12/2012 dẫn tới tụ máu nghiêm trọng phải vào viện có thể cũng làm bà bị hội chứng sau ngã, với nhiều triệu chứng như lú lẫn, đau đầu, chóng mặt cùng hậu quả lâu dài như suy nhược thần kinh và mất trí nhớ, những triệu chứng báo hiệu bị rối loạn chức năng. "Một người bị hội chứng sau chấn thương về mặt y tế không đủ điều kiện để làm tổng thống," Kassicieh giải thích. "Hội chứng nhận thức tối thiểu là triệu chứng báo hiệu rối loạn chức năng."

Về phần mình, Noel lập luận Parkinson là căn bệnh phát triển nặng dần sẽ lập tức làm cho Clinton không đủ điều kiện để tranh cử tổng thống, nên chiến dịch của bà phải tiến hành kiểm tra y tế độc lập do đội ngũ các chuyên gia chuyên khoa thần kinh có kinh nghiệm thực hiện. "Parkinson là căn bệnh nặng dần mà không có thuốc chữa," Noel giải thích, củng cố kết luận của ông là nếu chiến dịch của Clinton thừa nhận bà bị Parkinson, thì việc tranh cử sẽ phải kết thúc. Nhưng ông cũng rào trước đón sau, bình luận ngay cả nếu ông sai và Clinton đang bị rối loạn thần kinh chứ không phải Parkinson, ông vẫn cả quyết Clinton đang trải qua "quá trình thần kinh nghiêm trọng mà hầu như chắc chắn sẽ làm bà không thể thực thi hiệu quả nhiệm vụ của một tổng thống." Noel đưa ra băng hình 16 phút, trong đó ông giải

thích những chứng cứ đã đưa ông tới kết luận Clinton đang bị Parkinson. Băng hình này được hơn bốn triệu lượt người theo dõi trong khoảng thời gian 17 ngày kể từ lần đầu ông đưa lên YouTube ngày 29/8/2016 cho tới khi Hillary có vấn đề sức khỏe ở thành phố New York ngày 11/9/2016 trong chiến dịch vận động của bà.

"Parkinson cần phải được chẩn đoán tại bệnh viện," Kassicieh khẳng định. "Không có khám nghiệm y tế nào mà bạn tiến hành có thể xác định bệnh nhân bị Parkinson. Bệnh nhân Parkinson có những biểu hiện đặc trưng mà chỉ cần nhìn là biết. Hillary không thấy có những biểu hiện trong ứng xử và vẻ mặt của người đang bị Parkinson." Kassicieh cũng chắc chắn là Clinton có những biểu hiện đặc trưng của các bệnh thần kinh khác, bằng chứng của kết luận này là việc rối loạn đi đứng, liên tục bị ngã, các vấn đề về trí nhớ – những biểu hiện mà Kassicieh theo dõi có vẻ ngày càng xấu đi, cũng như những cơn ho kéo dài mà Kassicieh nhận xét là một triệu chứng song hành. "Tôi tin những biểu hiện này là những vấn đề y tế quan trọng, nhưng không phải những vấn đề thường thấy ở người bị bệnh Parkinson" ông khẳng định. "Nhưng tôi vẫn tin Hillary bị nhiều cơn hoa mắt chóng mặt và tôi nghĩ bà đã bị ngã nhiều lần, bị nhiều chấn thương hơn những gì các nhân viên chiến dịch của bà thừa nhận," ông nói tiếp. "Vấn đề với chấn thương là chúng tích lại dần. Não không hoàn toàn hồi phục sau chấn thương, đặc biệt là đối với người đã 68 tuổi như bà Clinton. Đa chấn thương là một vấn đề còn nghiêm trọng hơn, vì những vấn đề về trí nhớ có thể báo hiệu sự suy giảm nhận thức có khả năng dẫn tới rối loạn chức năng."

Ngày 22/9/2016 ở Tampa Florida, phóng viên Sarina Fazan của *ABC News* hỏi Hillary Clinton liệu bà có sẵn sàng cho kiểm tra thần kinh sau những lo ngại gần đây về sức khỏe của bà. *ABC*

News đưa tin Clinton cười gạt đi. "Tôi rất xin lỗi, tôi chỉ bị viêm phổi," Clinton nói. "Tôi rất mừng thuốc kháng sinh đã có tác dụng và chuyện đó không còn. Tôi đã đáp ứng các tiêu chuẩn mà người tranh cử tổng thống đều phải đáp ứng khi cung cấp các thông tin về sức khỏe của tôi." Clinton cả quyết bà thấy không cần phải kiểm tra thần kinh "Thông tin rất rõ ràng và như tôi đã nói, thông tin đáp ứng những tiêu chuẩn mà bất cứ ai tranh cử tổng thống cũng sẽ phải đáp ứng."

TRUMP ĐỐI ĐẦU CLINTON: PHIÊN TRANH BIỆN THỨ NHẤT, ĐẠI HỌC HOFSTRA, HEMPSTEAD, NEW YORK, THỨ HAI 26/9/2016

New York Times tóm tắt phiên tranh biện đầu tiên, cho điểm Hillary Clinton chiến thắng rõ rệt. "Hillary Clinton thống trị loạt tranh luận cuối cùng với Donald Trump về an ninh quốc gia, về giới, nói với cử tri họ không thể tin tưởng giao cho đối thủ của bà vũ khí hạt nhân, và cảnh báo ông không tôn trọng phụ nữ," phóng viên Alex Burns và Matt Flegenheimer của *New York Times* viết.

Những lời chỉ trích của những người bảo thủ tập trung vào Lester Holt. Brent Bozell, người dẫn chương trình *Nightly News* của NBC, Chủ tịch Trung tâm Nghiên cứu Truyền thông, trong tuyên bố sau phiên tranh biện đầu tiên đã công kích Holt là thiên vị. "Lester Holt rõ ràng nghe thấy tiếng la lối của các đồng nghiệp trong giới truyền thông tự do là quá thô bạo với Trump, trong khi dễ dãi với Hillary một cách rõ rệt," Bozell viết. "Holt liên tục dồn hỏi, kiểm tra số liệu thực tế và ngăn không để Trump trả lời, nhưng không một lần thách thức Hillary. Holt nhiều lần tấn công Trump về tranh cãi giấy khai sinh, lập trường của ông về Iraq, tiền thuế của ông và liệu Hillary có giống tổng thống không." Bozell cảm thấy Holt quá rắn với Trump và dễ dãi với Clinton. "Những

câu hỏi về Quỹ Clinton, Benghazi hoặc thư điện tử cá nhân của bà ta đâu?" Bozell hỏi. "Đây là những vấn đề đi thẳng vào việc liệu Hillary có sẵn sàng để trở thành tổng thống không, và khán giả theo dõi tối nay vẫn chưa nghe gì về những vấn đề quan trọng này. Lester Holt đã không làm đúng vai trò của người dẫn chương trình. Chấm hết."

Phần quan trọng cuối buổi tối đó là khi Holt hỏi Trump về những điều kiện của Hillary để làm tổng thống. "Thưa ông Trump. Đầu tháng này, Ngoại trưởng Clinton trở thành người phụ nữ đầu tiên được một đảng lớn giới thiệu ra tranh cử tổng thống," Holt mào đầu. "Ông đã nói, và tôi mạn phép trích 'bà ta trông không có vẻ là một tổng thống.' Ngay lúc này bà ấy đang đứng đây. Ông nói vậy là ý thế nào?" Câu hỏi có đầy đủ bài bản của trò "nói hớ" để nhử Trump vào bẫy, trong khi lại như tung trái bóng mềm cho Clinton mà bà ta có thể ném qua lại ngoài công viên.

"Bà ta không có vẻ ấy. Bà ta không có sức chịu đựng," Trump trả lời. "Tôi nói bà ta không có sự dẻo dai. Và tôi không tin bà ấy có. Để làm tổng thống của nước này, cần phải vô cùng dẻo dai."

Câu trả lời không làm Holt thỏa mãn. "Nhưng câu trích của ông là 'tôi chỉ nghĩ bà ấy không có vẻ một tổng thống,'" Holt gặng hỏi.

Trump từ chối không mắc bẫy trả lời câu hỏi về vẻ ngoài, một chiếc bẫy rõ ràng có thể vẽ lên hình ảnh một Trump kỳ thị giới. "Đợi một chút, Lester. Ông đã hỏi tôi một câu," Trump phản đối. "Ông đã hỏi tôi một câu, đúng không? Ông có thể thương lượng một hợp đồng thương mại của chúng ta không? Ông phải có khả năng thương lượng, đúng vậy, với Nhật Bản, với Ả-rập Xê-út," Trump nhấn mạnh, cho rằng đòi hỏi đối với tổng

thống có thể là gánh nặng với Hillary, nhưng không nói cụ thể tại sao ông lại nghĩ thế. "Ý tôi là ông có thể hình dung chúng ta đang bảo vệ Ả-rập Xê-út. Họ có rất nhiều tiền, chúng ta đang bảo vệ họ, mà họ không phải trả gì... tất cả những gì ông phải làm là nói với họ. Chúng ta còn nhiều việc khác phải làm, và tôi không tin Hillary đủ sức chịu đựng để làm những việc đó."

Holt lại ngắt lời, một mực cho rằng Hillary cần trả lời. Đoạn tiếp theo dành cho Hillary trả lời như một sự xếp đặt trước.

"À, nếu ông ta đi tới 112 nước, thương lượng một hiệp ước hòa bình, một lệnh ngừng bắn, thả những người bất đồng chính kiến và mở ra những cơ hội mới với các nước trên thế giới, hoặc thậm chí sử dụng 12 tiếng điều trần trước một ủy ban của Nghị viện, thì ông ta hãy nói với tôi về sức chịu đựng," Hillary trả lời, nhắc lại những lời mà nhân viên của bà đã bác bỏ công kích của Trump trong các bài ông nói là Hillary không dẻo dai – một vấn đề mà phe Hillary rõ ràng muốn dẹp yên, đặc biệt sau vụ bà bị ngất ở New York ngày 11/9/2016.

Trump tấn công Hillary về "những hiệp định tồi tệ," đặc biệt nói tới Iran và 150 triệu đô la mà chính quyền Obama đã đồng ý trả cho Iran như một điều kiện kết thúc thương lượng.

Khi Holt bắt đầu hỏi câu cuối cùng, Hillary ngắt lời, công kích về kỳ thị giới, một trong hai cú đấm mà bà muốn giáng vào Trump vì đã dám nêu vấn đề "sức chịu đựng."

Hillary sấn sổ chen ngang. "Một việc nữa thôi, Lester. Như ông đã biết, ông ta nhảy từ vẻ ngoài sang sức chịu đựng, nhưng đây là người đã gọi phụ nữ là lợn, là đồ phế thải bỏ đi và là chó... và cũng là người đã nói mang thai không thuận tiện để làm nhân viên." Khi Trump cố phản đối, Hillary chỉ ngừng lại một chút để lấy hơi. "Ai đã nói phụ nữ không đáng được trả lương ngang bằng

trừ phi họ làm được như đàn ông, và một trong những việc xấu xa nhất là khi ông ta nói về phụ nữ trong cuộc thi sắc đẹp. Ông ta yêu thích các cuộc thi hoa hậu, hỗ trợ và quanh quẩn bên chúng. Và ông ta gọi người phụ nữ này là Hoa hậu Heo ú," Hillary nói, có vẻ hài lòng vì bà có dịp thực hiện cuộc tấn công đã chuẩn bị sẵn. "Rồi ông ta gọi cô ấy là 'Hoa hậu Nội trợ' vì cô là người Mỹ Latin. Donald! Cô ấy có tên hẳn hoi đấy."

"Bà móc đâu ra chuyện ấy?" Trump hỏi.

"Tên cô ta là Alicia Machado, cô đã trở thành công dân Mỹ, và ông có thể đánh cược cô ấy sẽ đi bỏ phiếu tháng 11 này," Hillary nói, chỉ cung cấp tên, việc cô ta là người gốc Mỹ Latin chứ không thêm chi tiết nào cho khán giả trong phòng hay 84 triệu người đang theo dõi truyền hình, ngụ ý Trump đã sai về cô ta.

Trump ngửi thấy đây là trò dàn dựng. Ông bắt đầu bằng việc bác bỏ mọi quảng cáo tiêu cực mà chiến dịch của Clinton thực hiện chống lại ông. "Tôi định nói một điều cực kỳ khó nghe cho Hillary, cho gia đình bà ta và tôi tự nhủ không thể làm việc đó. Tôi chỉ không thể làm được việc đó. Nó không thích hợp, nó không hay," Trump nói. "Nhưng bà ta đã dùng hàng trăm triệu đô la cho những quảng cáo xấu về tôi – rất nhiều trong số đó hoàn toàn không đúng. Chúng sai sự thật và gây hiểu lầm. Và tôi sẽ nói với ông điều này, Lester. Nó không hay và tôi không phải như vậy. Tôi không đáng bị như thế. Nhưng chắc chắn đó là điều không hay mà bà ấy đã làm. Hàng triệu đô la cho quảng cáo, và điều duy nhất làm tôi hài lòng là tôi đã thấy kết quả thăm dò hôm nay. Nếu tôi được sử dụng toàn bộ số tiền trên 200 triệu đó, thì tôi thắng hoặc cùng lắm là hòa."

Holt phớt lờ phản ứng của Trump, quyết hỏi câu cuối cùng. Ông ta hỏi từng ứng cử viên họ có sẵn sàng chấp nhận kết quả bầu cử thể hiện ý chí của cử tri không. Nghe có vẻ quá thuận tiện,

tựa như Holt đang đọc từ một kịch bản trong đó vấn đề này đã được đặt ra để đưa một bản trần tình về Clinton mà truyền thông chính thống ủng hộ bà ta chắc chắn sẽ nhắc đi nhắc lại khi đưa tin sau bầu cử, Trump có nên thách thức kiểu Al Gore về tổng số phiếu Ngày Bầu cử.

Hillary trả lời, ám chỉ Trump sẽ làm tổn hại "nền dân chủ của chúng ta" nếu ông từ chối không chấp nhận tổng số phiếu ngày bầu cử. "Vâng, tôi ủng hộ nền dân chủ của chúng ta," Hillary mở đầu, ngụ ý khái niệm "dân chủ" đồng nghĩa với việc không thách thức kết quả Ngày Bầu cử. "Và đôi khi bạn thắng, đôi khi bạn thua, nhưng chắc chắn tôi sẽ ủng hộ kết quả của cuộc bầu cử này. Và tôi biết Donald đang cố hết sức để reo rắc nghi ngờ về nó, nhưng tôi hi vọng mọi người ngoài kia sẽ hiểu, bầu cử này thực sự tùy thuộc các bạn. Nó không hẳn về chúng tôi mà về các bạn, gia đình các bạn và kiểu đất nước và tương lai mà các bạn mong muốn. Vì thế, chắc chắn tôi hi vọng các bạn sẽ đi bỏ phiếu như tương lai của các bạn tùy thuộc vào nó, vì tôi nghĩ đúng là như vậy."

Cứ xem mức độ mà Clinton và những người ủng hộ phản đối kết quả ngày Trump đắc cử, thì rõ ràng vấn đề này và câu trả lời của Hillary được thiết kết để thúc đẩy kết luận đang được dàn dựng của Clinton nhằm buộc Trump phải hủy trước quyền hợp pháp nghi ngờ kết quả bầu cử liên bang, cho dù ông có thể có lý do để tin có gian lận. Hãy nhớ vào phiên tranh biện đầu tiên cuối tháng 9, các cuộc thăm dò dư luận cung cấp đầy đủ lý do để Hillary tin sẽ giành chiến thắng áp đảo.

Trump phản ứng như thể vấn đề là bất ngờ, không đúng chỗ. "Tôi muốn khôi phục sự vĩ đại của nước Mỹ," ông bình luận. "Chúng ta là một quốc gia đang gặp rắc rối nghiêm trọng." Sau đó bình tĩnh lại, ông nói tới việc trục xuất 800 người, "có lẽ

họ đã không làm việc cần làm hoặc tệ hơn, đó là hối lộ." Cố hiểu xem họ hỏi ông cái gì và tại sao, hình như Trump cảm thấy câu trả lời của ông phải có câu "không làm việc cần làm" và "hối lộ" – những vấn đề quan trọng trong mối quan ngại về việc đảng Dân chủ gian lận phiếu mà GOP nghi ngờ dựa theo lập trường không khoan nhượng của đảng Dân chủ về luật thẻ căn cước của cử tri, cũng như việc họ dứt khoát đòi những người không phải công dân cũng được phép bầu cử.

Trả lời câu hỏi của Holt về đột nhập mạng và an ninh mạng, Clinton cũng công kích Trump liên quan đến Tổng thống Vladimir Putin của Nga, ngụ ý Trump đã khuyến khích Putin đánh cắp tài liệu của đảng Dân chủ. "Nhưng chúng ta ngày càng thấy những cuộc tấn công mạng từ các nước, từ các cơ quan nhà nước," Clinton trả lời. "Một trong mối nguy hại gần nhất là Nga. Không nghi ngờ gì nữa, Nga đã sử dụng các cuộc tấn công mạng vào tất cả các loại tổ chức ở nước ta." Từ điểm này, Clinton lại đưa một luận điểm sẽ trở thành kết luận hậu bầu cử của đảng Dân chủ – đó là Putin đánh cắp bầu cử cho Trump bằng cách rò rỉ những tài liệu lấy được của DNC và của John Podesta, Chủ tịch chiến dịch của Hillary. "Và tôi lo ngại sâu sắc về việc này. Tôi biết Donald khen ngợi Vladimir Putin rất nhiều, nhưng ở đây Putin đang chơi một trò cứng rắn và lâu dài," Hillary tiếp tục. "Và một trong những việc ông ta làm là để mặc những kẻ tấn công mạng đánh cắp các tài liệu của chính phủ, đột nhập vào tài liệu cá nhân, vào DNC."

Trump phản ứng tựa như ông nghĩ câu trả lời của Hillary về vấn đề an ninh mạng là lố bịch. "Về mạng, tôi đồng ý với một số điểm Ngoại trưởng Clinton nêu," Trump cuối cùng cũng có cơ hội trả lời. "Chúng ta cần giỏi hơn bất cứ ai khác, nhưng có lẽ chúng ta đã không làm được. Tôi không nghĩ lại có người

biết chính Nga đã đột nhập máy chủ của DNC. Bà ấy nói 'Nga, Nga, Nga.' Cũng có thể, nhưng tôi không nói thế. Ý tôi là nó có thể là Nga, nhưng cũng có thể là Trung Quốc. Nó cũng có thể là rất nhiều người khác. Nó cũng có thể là ai đó nặng trên 400 pound đang ngồi trên giường, đúng không?" Trump không biết đầy đủ về cuộc tấn công mà Clinton và những người Dân chủ đã chuẩn bị. Để chống lại những thiệt hại mà *WikiLeaks* và việc Julian Assange công bố tài liệu buộc Debbie Wasserman Schultz phải từ chức, Clinton và đảng Dân chủ muốn đổ lỗi cho Trump, tuyên bố Nga dù sao cũng đã móc ngoặc với Trump thực hiện một kế hoạch dàn dựng ở Moscow để gian lận bầu cử chống Hillary. Trump bị sốc không chỉ vì ông coi âm mưu đó là vô lý, mà còn vì Hillary trơ tráo đưa ra thuyết âm mưu như một thực tế không có chút bằng chứng nào chứng minh bàn tay tội phạm của Nga, chứ chưa nói gì tới sự đồng lõa của Trump.

HOA HẬU PHÌ NỘN CỦA TRUMP

Một bài nhan đề "Alicia Machado là ai? Hoa hậu đã có lần Trump gọi là Phì Nộn" xuất hiện trên tạp chí *Vogue* vào hôm sau, thứ Ba ngày 27/9/2016 có ý nói cuộc tấn công mang tên Alicia Machado đã được chiến dịch của Clinton và truyền thông chính thống – một tay chơi quá sẵn sàng – xếp đặt chi tiết trước phiên tranh biện đầu tiên của hai ứng cử viên tổng thống. "Với đa số người Mỹ, cái tên Machado sẽ chẳng gợi ra gì. Nhưng hầu như tất cả người Venezuela, trong đó có tôi, đều nhớ khi cựu hoa hậu Venezuela giành vương miện Hoa hậu Hoàn vũ năm 1996. (Nói cho cùng, các cuộc thi hoa hậu có lẽ là một môn thể thao quốc gia ở đó)," tác giả Patricia Garcia của *Vogue* viết. "Chúng ta cũng có thể quên khi Alicia đã nhục nhã thế nào khi sau đó bị Trump chê là phì nộn trước báo chí quốc tế." *Vogue* giải thích Machado 20

tuổi khi giành được vương miện đã tăng từ khoảng 54 kg lên tới 74 kg, sự tăng cân của cô đã khiến Trump gọi cô là "máy nghiền đồ ăn." Theo *Vogue* thuật lại, lúc đó Trump đã làm Machado xấu hổ vì "bắt chước cô ưỡn ẹo trước hơn 90 hãng phát thanh truyền hình khi họ chụp ảnh và quay phim cô đang phải tập với một huấn luyện viên." *Vogue* kết thúc bài báo bằng nhận xét Machado mới vừa lên Instagram nói cô sẽ bầu cho Hillary ngày 8/11. "Tôi rất tự hào và sung sướng (sic) được là một Công dân Mỹ! Tôi sẽ được bỏ phiếu! Tất cả sức lực và sự ủng hộ của tôi dành cho tổng thống tiếp theo của tôi *@hillaryclinton*. Hoa hậu Lau nhà và Hoa hậu Heo ú có thể bỏ phiếu, *@realdonaldtrump*. Thân ái, Alicia!"

Tất nhiên Trump đáp trả. Thứ Ba ngày 27/9/2016 Trump gọi cho chương trình buổi sáng "*Fox* và những người bạn" của *Fox News*. "Tôi biết người đó. Cô ta là một Hoa hậu Hoàn vũ," Trump nói. "Và cô ta là hoa hậu xấu nhất chúng ta từng thấy, xấu nhất, tuyệt đối xấu, không thể duyệt được," ông nói. "Cô ta là một thí sinh Hoa hậu Hoàn vũ và cuối cùng đã chiến thắng, người mà phải khó khăn lắm mới gọi được là Hoa hậu Hoàn vũ. Cô ta là người đoạt giải và đã tăng cân rất nhiều, và đó là vấn đề. Chúng ta có một vấn đề thật sự. Không chỉ có thế, mà còn là thái độ của cô ta nữa. Chuyện này xảy ra từ nhiều năm trước. Vậy là Hillary đã quay lại những năm đó, tìm thấy cô gái này và nói về cô cứ như cô ta là Mẹ Teresa. Không hoàn toàn như thế, nhưng cũng không sao." Trump xuất hiện trên *Fox News* ngày hôm sau không hề làm gì để đối phó với băng hình hai phút mà chiến dịch của Clinton chuẩn bị công bố với báo chí một giờ sau khi tranh luận kết thúc. "Ông ta rất có quyền lực. Tôi rất sợ ông ta," Machado nói tiếng Tây Ban Nha trong băng hình. "Ông ta liên tục quát mắng tôi. Ông ta bảo tôi 'Cô trông xấu lắm,' hoặc 'Cô trông béo quá.' Nhiều lúc ông ta 'chơi đùa' với tôi và nói "Xin chào Hoa hậu Heo ú, chào Hoa hậu Nội trợ."

Tựa như đã được sắp đặt trước, nhà báo tự do cực đoan Michael Barbaro của *New York Times* nhảy ngay lên toa của "Hoa hậu Heo ú." Ở tuổi 20, Alicia Machado đã sống mòn mỏi với những gì Donald Trump đã gọi cô sau khi cô giành danh hiệu Hoa hậu Hoàn vũ: làm cô xấu hổ, hết lần này đến lần khác, vì tăng cân," Barbaro viết cùng tác giả Megan Twohey trong ấn phẩm buổi sáng của *New York Times* ngay sau ngày tranh luận đầu tiên. "Nhiếc móc cá nhân rõ ràng chưa đủ. Ông Trump, người điều hành sản xuất chương trình thi hoa hậu đã dứt khoát đòi đưa cô Machado, lúc ấy vẫn còn là cô gái vị thành niên đến phòng tập thể thao. Ở đó đã có hàng chục phóng viên và quay phim theo dõi cô luyện tập," Barbaro và Twohey viết tiếp. "Ông Trump trong bộ com lê và cà vạt hàng hiệu đứng chụp hình cạnh cô, khi cô đang cố đốt số calo trước các thành viên của truyền thông tin tức. 'Đây là người thích ăn,' ông Trump từ trong phòng tập nói vọng ra."

Đây không phải lần đầu tiên Barbaro và Twohey trích lời Alicia Machado. Cô ta cũng được nhắc tới trong một bài báo mà hai người đồng tác giả có nhan đề "Vượt quá giới hạn: Donald Trump đối xử với phụ nữ thế nào ở chốn riêng tư" trên *New York Times* ngày 14/5/2016. Phụ đề của Barbaro và Twohey cho thấy chương trình của họ: "phỏng vấn vạch trần trò tán tỉnh không được ưng thuận, tinh quái dựa vào tham vọng và ứng xử nơi làm việc không ổn định của ông từ nhiều thập niên." Dựa trên cái *New York Times* gọi là 50 cuộc phỏng vấn trong sáu tuần lễ, tờ báo đã vẽ nên một Trump kỳ thị, lạm dụng phụ nữ, trích dẫn các sự kiện và trao đổi miệng Trump đã nói mà *New York Times* dựng lên. "Nhiều điều đã được thêu dệt từ nhiều năm," Trump nói với phóng viên. "Tôi luôn rất tôn trọng trong đối xử với phụ nữ. Và phụ nữ sẽ nói với các anh về điều đó." *New York Times* góp sức cùng Hillary bằng cách in những chuyện giật gân, được Barbaro

và Twohey cô đúc lại: "Đây là cách đối xử công khai với một vài phụ nữ của ông Trump, người được đảng Cộng hòa giới thiệu ra tranh cử tổng thống: hèn hạ, thiếu nhân cách và đóng kịch." "Đây chắc phải là một bức tranh đẹp, khi ông ta bảo một thí sinh nữ trong chương trình *The Celebrity Apprentice* phải quỳ xuống. Rosie O'Donnell, ông ta bảo, 'có khuôn mặt vừa béo, vừa xấu.' Một luật sư cần phải cho con mới sinh bú sữa? 'Thật tởm lợm,' ông ta (Trump) nói."

Thế nhưng chiến dịch Clinton khi khắc họa Alicia Machado là nạn nhân đã không kể toàn bộ câu chuyện. "Cô hoa hậu Venezuela được báo chí đăng tải hai năm trước vì tăng cân, sau khi đoạt vương miện Hoa hậu Hoàn vũ lại được báo chí nói đến," *AP* đưa tin ngày 23/1/1998. "Hôm thứ Sáu, luật sư của một người đàn ông bị bắn bên ngoài nhà thờ hồi tháng 11 nói đã thấy Alicia Machado 21 tuổi lái xe cùng bạn trai bỏ chạy khỏi hiện trường vụ nổ súng. Francisco Sbert Mousko bị bắn hai phát đạn xuyên qua hộp sọ, bên ngoài một nhà thờ, nơi đang tổ chức tang lễ cho người vợ quá cố của ông ta." Sau đó ngày 5/2/1998, *AP* đưa tin Machado đã dọa giết thẩm phán Maximiliano Fuenmayor sau khi ông tuyên bạn trai cô phạm tội mưu sát. *Daily Mail* đưa tin Machado không bị buộc tội vì không đủ bằng chứng. Nhưng tội đe dọa giết một thẩm phán và đồng phạm trong vụ giết người, nếu đưa ra tòa hình sự, có thể sẽ bị phạt tù giam tới 18 tháng nếu Machado bị tuyên là có tội.

Nhưng câu chuyện đời thực của Machado thậm chí không kết thúc ở đó. Năm 2005, ngôi sao bóng chày ngoại hạng của đội Phillies, Philadelphia, cầu thủ chạy cánh Bobby Abreu hủy hôn ước với Machado sau khi cô xuất hiện trong một chương trình truyền hình thực tế ở Mexico và quay cảnh làm tình với một bạn diễn đóng vai bạn cùng phòng của cô. Sau thành công trong

các quảng cáo thương mại bằng tiếng Tây Ban Nha trên truyền hình, Machado xuất hiện khỏa thân trong một vài số của tạp chí Playboy Mexico năm 2006. Tổng chưởng lý Mexico tuyên bố Machado đã có con với một trùm buôn lậu ma túy của tập đoàn ma túy José Gerardo Álvarez Vázquez, còn gọi là "El Indio," theo tin của tờ *Mexico El Economista* trong một bài đăng năm 2010.

NEW YORK TIMES TẤN CÔNG TRUMP VỀ THUẾ

Thứ Bảy ngày 1/10/2016, *New York Times* tấn công Trump về cái mà chiến dịch của Hillary dự kiến sẽ là một vụ tai tiếng lớn về thuế. "Donald J. Trump tuyên bố lỗ 916 triệu đô la trong tờ khai hoàn thuế thu nhập năm 1995. Tài liệu *New York Times* có được cho thấy việc này có thể cho phép ông tránh không phải nộp bất cứ khoản thuế thu nhập liên bang nào trong 18 năm một cách hợp pháp," một đội bốn phóng viên, trong đó có Megan Twohey, viết trong phần đầu của bài báo. Tờ báo không tiết lộ ai đã cung cấp tin về khoản hoàn thuế thu nhập của Trump, và chiến dịch của Clinton cũng không làm om sòm về chuyện này như Hillary đã làm khi cáo buộc Nga đánh cắp thư điện tử của DNC vì Putin muốn Trump thắng cử. Thế nhưng *New York Times* đã đưa tin mà không bình luận hoặc giải thích bản sao tài liệu về khoản lỗ 916 triệu đô la tiền hoàn thuế của ông năm 1995 mà tờ báo có được.

"Hồ sơ thuế 1995 chưa bao giờ bị tiết lộ cho thấy những khoản tiền lời về thuế cực lớn mà ông Trump, người được đảng Cộng hòa giới thiệu tranh cử tổng thống, thu được từ những thua lỗ tài chính mà ông để lại từ những năm đầu 1990 do quản lý kém ba sòng bạc ở Thành phố Atlantic, kinh doanh hàng không không hợp vận và mua Khách sạn Plaza ở Manhattan không hợp thời," tờ báo đưa tin. "Các chuyên gia về thuế mà tờ *Times* thuê phân tích hồ sơ thuế 1995 của ông Trump cho biết, luật thuế

đặc biệt vốn có lợi cho người giàu đã cho phép ông Trump có thể dùng việc lỗ 916 triệu đô la để tránh phải nộp thuế thu nhập trong suốt 18 năm."

New York Times nhận xét khoản lỗ 916 triệu đô la có thể đã xóa khoản nợ các loại thuế thu nhập liên bang của Trump, khoảng từ 50.000 tới 100.000 đô la mỗi kỳ của chương trình *The Apprentice*, hoặc khoảng 45 triệu đô la ông được trả từ năm 1995 đến năm 2009 khi là chủ tịch hoặc giám đốc điều hành của một công ty thương mại công khai mà Trump thành lập để nắm quyền sở hữu các sòng bạc đang gặp rắc rối ở Thành phố Atlantic. "Trong khi đó, các nhà đầu tư bình thường trong công ty mới này thấy giá trị cổ phiếu của họ giảm mạnh còn 17 xu từ mức 35,5 đô la, hàng chục nhà thầu đã không được trả tiền xây dựng các sòng bài của ông Trump, còn những người có cổ phần ở sòng bài nhận được rất ít từ số tiền họ đầu tư," bài báo nhận xét.

Trả lời bài báo, Trump viết thư cho *New York Times* nói, "Tin tức duy nhất ở đây là hồ sơ thuế đã 20 năm tuổi mà các anh có được một cách phi pháp là một minh chứng nữa cho thấy *New York Times,* giống như các phương tiện truyền thông nói chung là cánh tay kéo dài của chiến dịch Clinton, đảng Dân chủ và các nhóm lợi ích đặc biệt toàn cầu của họ." Bức thư chỉ rõ Trump "là một doanh nhân giỏi, người được các doanh nghiệp, gia đình và nhân viên của ông ủy thác để trả các khoản thuế đúng như luật pháp quy định." Điều quan trọng là *New York Times* không chứng minh được Trump đã vi phạm luật nào, và đúng ra phải đưa tin chính xác là luật thuế liên bang năm 1995 cho phép Trump khai khoản thua lỗ 916 triệu đô la để giảm số thu nhập bị đánh thuế trong những năm sau – đó chính là những gì Trump đã làm. Thư của Trump cũng nói rõ chính trong những năm bị nghi ngờ, Trump đã trả hàng trăm triệu đô la thuế tài sản, thuế

bán hàng và thuế môn bài, thuế bất động sản, thuế của thành phố, thuế bang, thuế bảo hiểm cho nhân viên và các loại thuế liên bang cùng nhiều đóng góp rất lớn cho các quỹ từ thiện.

"Ông Trump hiểu luật thuế rõ hơn bất kỳ người nào đã ra tranh cử tổng thống, và ông là người duy nhất biết làm việc đó thế nào," thư trả lời của Trump cho tờ báo viết tiếp. "Những kỹ năng đáng tin của ông Trump trong việc xây dựng các doanh nghiệp của ông là những kỹ năng chúng ta cần để tái thiết đất nước. Hillary Clinton là quan chức chính phủ tham nhũng đã vi phạm luật liên bang; Doanld Trump là nhà doanh nghiệp tư nhân cực kỳ thành công, người đã tuân thủ luật pháp và tạo ra hàng chục ngàn việc làm cho người Mỹ."

Chiến dịch của Clinton lập tức gọi tin của *New York Times* là "quả bom tấn," một lần nữa kêu gọi Trump công bố toàn bộ số tiền hoàn thuế của ông, một việc Trump đã cự tuyệt thành công trong suốt chiến dịch tranh cử. Những đại diện của Trump như Thống đốc bang New Jersey Chris Christie và cựu Thị trưởng New York Rudy Giuliani cho rằng câu chuyện lại "rất tốt" đối với người được GOP đề cử, vì nó cho thấy "cái giỏi của Donald Trump." Chuyện của *New York Times* nhanh chóng bị lãng quên. "Tôi trả thuế của tôi đúng luật, và (Trump) trả thuế của ông ấy đúng luật," Giuliani nói. "Nếu ông ấy không tận dụng những khoản giảm thuế hoặc lợi thế mà ông ấy có, thì ông ấy đã có thể bị kiện rồi," ông giải thích. "Trách nhiệm của ông ấy là kiếm tiền cho các công ty và tiết kiệm tiền cho các doanh nghiệp của ông ấy. Nếu ông ấy không làm thế thì mới là điên."

Tại sao *New York Times* ngả sang cánh tả đến mức ấy trong chính sách biên tập của mình, cho rằng người ta có trách nhiệm đạo lý trả thuế thu nhập mà theo quy định của IRS, họ không hề nợ? Các tòa án liên bang từ vụ Helvering kiện Gregory được giải

quyết năm 1935 đã xử theo tuyên bố nổi tiếng của thẩm phán Learned Hand "không có gì khuất tất trong việc dàn xếp những việc như vậy để giữ mức thuế thấp nhất có thể," xác định nguyên tắc "tránh thuế" – một nỗ lực hợp pháp để đóng mức thuế thu nhập liên bang thấp nhất không phải là một tội, trong khi "trốn thuế" – một âm mưu bất hợp pháp để tránh nộp thuế thu nhập liên bang người đó nợ, là vi phạm hình sự. Không hề bối rối, khoảng 30 ngày sau bài báo đầu tiên, *New York Times* lại tìm mọi cách lập luận rằng vi phạm thực sự là, để đưa được khoản lỗ 916 triệu đô la vào tờ khai, Trump đã sử dụng "mánh lới tránh thuế mà luật pháp quy định mơ hồ tới mức luật sư riêng của ông khuyên nếu bị kiểm toán, nhiều khả năng IRS cũng chỉ tuyên bố là khai không chính xác." Nhưng vấn đề vẫn kéo dài. Trong bài báo thứ hai ngày 31/10/2016, *New York Times* một lần nữa buộc phải thừa nhận Trump đã không làm gì bất hợp pháp. Cách mà Trump sử dụng không bị luật pháp cấm, vì mãi tới sau 1995 Nghị viện mới thông qua luật đó. Nói cách khác, *New York Times* buộc phải thừa nhận về số tiền hoàn thuế năm 1995, thông tin mà tờ báo lén lút thu thập được, thì Trump không phạm pháp, ông cùng với các luật sư và kế toán phụ trách thuế của mình đã sử dụng luật thuế thu nhập liên bang để làm lợi về tài chính.

Đây lại là một câu chuyện đã phản tác dụng với chiến dịch của Clinton. Việc Trump lỗ 916 triệu đô la năm 1995 và đưa được vào tờ khai để không phải đóng thuế những năm sau đã làm hàng triệu người Mỹ tin là không ai thực sự cần biết số tiền hoàn thuế của Trump, đúng như ông vẫn nói. Với người giàu có như Trump, luật thuế phức tạp tới mức người bình thường không đủ trình độ để đọc, lại càng không thể hiểu hồ sơ khai báo thuế thu nhập của ông. Hơn nữa, việc Trump bị lỗ gần 1 tỉ đô la năm 1995 mà vẫn qua được càng thuyết phục hàng triệu người Mỹ ông là nhà tỉ phú đúng như ông tuyên bố. Làm sao ông có thể sống sót

qua thua lỗ lớn như thế mà không bị phá sản? Cuối cùng, nếu Trump đã có thể vượt qua được số nợ cá nhân lớn đến thế, thì có thể ông là lựa chọn tuyệt đối đúng để xoay chuyển khoản nợ 10 nghìn tỉ đô la mà Obama đã tích lại chỉ trong tám năm khi số nợ quốc gia tăng gấp đôi, bằng số nợ của tất cả các đời tổng thống trước cộng lại.

PENCE ĐỐI ĐẦU KAINE: TRANH LUẬN CỦA ỨNG CỬ VIÊN PHÓ TỔNG THỐNG, ĐẠI HỌC LONGWOOD, FARMVILL, VIRGINIA, THỨ BA NGÀY 4/10/2016

Theo ý kiến của nhiều nhà bình luận chính trị, thái độ hùng hổ của TNS Dân chủ Tim Kaine trong phiên tranh biện đầu tiên và duy nhất của hai ứng cử viên phó tổng thống đã làm ông bị gọi là "tên hề đáng sợ" trên Twitter vì đã ngắt lời Thống đốc Cộng hòa Mike Pence tổng cộng 20 lần trong phiên tranh biện 90 phút, trong khi Pence vẫn giữ được dáng vẻ chính khách của mình để nói đúng những ý kiến mà ông muốn chuyển tải. Ngay cả tờ *Los Angeles Times* cũng cho rằng Pence thắng trong phiên tranh biện. Tất nhiên, *New York Times* ngả theo Dân chủ thì cho rằng Kaine thắng khi viết như sau: "Ông Kaine nhiều lần thách thức ông Pence bảo vệ những tuyên bố, hoặc những đề nghị của Donald Trump trong suốt chiến dịch tranh cử hỗn loạn và không bài bản của ông ta, buộc ông Pence phải diễn giải và né tránh những phút cuối."

Trong khi người dẫn chương trình, phóng viên Elaine Quijano của *CBS News* không ngắt lời Pence, cô thường có vẻ mất kiểm soát vì Kaine liên tục ngắt lời Pence, buộc Pence cứ phải giải thích rõ lập trường của ông. Sau đây là phần thú vị khi bắt đầu phiên tranh biện.

PENCE: Nhưng tôi cũng nói với ông, điều quan trọng cần nhớ lúc này là Hillary Clinton đã sử dụng máy tính cá nhân ở nhà có lưu các thông tin mật...

QUIJANO: Và tôi không – đã hết 30 giây.

PENCE: ... về những cuộc không kích của máy bay không người lái, các thư điện tử từ tổng thống Mỹ cũng lưu trong máy.

QUIJANO: Đúng thế.

PENCE: Máy chủ cá nhân của bà ấy bị nước ngoài đột nhập...

(TRANH LỜI)

QUIJANO: Thưa Thống đốc, tôi muốn hỏi ông về Syria.

PENCE: Chúng ta có thể đặt an ninh mạng lên hàng đầu, chỉ cần chúng ta chắc chắn rằng Ngoại trưởng tiếp theo sẽ không có máy tính cá nhân.

(TRANH LỜI)

KAINE: Và các cuộc điều tra đều kết luận không một công tố viên nào có thể có thêm các động thái mới. Ông không thể quyết định cái sai, cái đúng trong việc này. Chúng ta có hệ thống tư pháp để làm việc đó. Chính giám đốc FBI, một người Cộng hòa đã điều tra và kết luận rằng...

(TRANH LỜI)

QUIJANO: Thôi được, giờ chúng ta tiếp tục. 250.000 người...

PENCE: Nếu con trai ông hoặc con trai tôi xử lý những thông tin mật này theo cách mà Hillary đã làm...

QUIJANO: ...150.000 trong số đó là trẻ em – Thống đốc...

PENCE: ...họ sẽ bị đưa ra tòa án quân sự.

KAINE: Điều đó hoàn toàn không đúng, và ông cũng biết.

PENCE: Tuyệt đối đúng.

KAINE: Và ông biết điều đó, Thống đốc.

QUIJANO: Thống đốc...

PENCE: Điều đó tuyệt đối đúng.

QUIJANO: Xin hai ông.

KAINE: Vì FBI đã điều tra.

QUIJANO: Thưa hai ông...

KAINE: Và họ kết luận không có công tố viên hiểu lý lẽ nào có thể làm gì thêm. Xin lỗi.

QUIJANO: TNS Kaine, Thống đốc Pence, làm ơn.

Kaine bắt đầu phiên tranh biện bằng việc nhận xét ông và vợ đều đã từng là lính Hải quân và nói thêm: "Cứ nghĩ Donald Trump là tổng chỉ huy làm chúng tôi sợ muốn chết." Pence, người cũng có con trai trong lực lượng Hải quân trả lời bằng câu mở đầu: "Trong bảy năm rưỡi vừa qua, chúng ta đã thấy vị thế của nước Mỹ trên thế giới bị suy yếu. Chúng ta đã thấy nền kinh tế nghẹt thở vì nhiều loại thuế hơn, nhiều quy định hơn, chiến tranh than đá và cải cách y tế được biết dưới cái tên Obamacare thất bại, và người Mỹ hiểu rằng chúng ta cần thay đổi."

Trả lời câu hỏi tiếp theo dành cho Kaine về việc có phải vấn đề thư điện tử của Clinton hay Quỹ Clinton đã khiến 60% cử tri không tin tưởng Hillary, Kaine ca ngợi Hillary đã từng là luật sư về quyền dân sự của Quỹ bảo vệ trẻ em trước khi quay sang bới móc Trump. "Donald Trump luôn đặt mình trên hết," Kaine nói. "Ông ta xây dựng sự nghiệp kinh doanh, theo lời một trong những nhân viên chiến dịch của ông, 'trên lưng những người thấp cổ bé họng.' Là ứng cử viên, ông ta bắt đầu chiến dịch với một bài phát biểu, trong đó ông ta gọi những người Mexico là những kẻ hiếp dâm và tội phạm, và ông ta theo đuổi lời dối trá không đáng tin và thực sự vô lý là Tổng thống Obama không sinh ở Mỹ." Kaine có ý nói Trump, trái ngược với Clinton, muốn

nước Mỹ trở lại thời kỳ phân biệt chủng tộc. "Thật đau đớn khi gợi ý chúng ta lại... nghĩ về những ngày người Mỹ gốc Phi không thể là công dân Mỹ," Kaine nói tiếp. "Và tôi không thể tưởng tượng Thống đốc Pence lại có thể bảo vệ một người ích kỷ như Donald Trump."

Khi Quijano chuyển sang hỏi Pence câu tương tự là 67% cử tri cảm thấy Trump là lựa chọn mạo hiểm, trong khi 65% không cảm thấy Trump là người có "tính khí vừa phải" để làm tổng thống, Pence bắt đầu chỉ rõ Kaine đang thúc đẩy chiến lược của Clinton là tiến hành chiến dịch tranh cử bằng cách xúc phạm đối thủ. "Hãy để tôi – TNS, hãy để tôi nói ngay, ông và Hillary Clinton biết nhiều về cách xúc phạm người khác. Chuyện này thực sự đáng lưu ý. Vào lúc, nói thẳng ra là sau nhiệm kỳ Ngoại trưởng của Hillary Clinton, khi bà là người kiến tạo chính sách đối ngoại của chính quyền Obama, chúng ta thấy các nơi trên thế giới, đặc biệt cả vùng Trung Đông đúng là đã vượt khỏi tầm kiểm soát. Tôi muốn nói tình hình chúng ta đang hằng ngày hằng giờ theo dõi ở Syria hôm nay là kết quả của chính sách đối ngoại thất bại, và chính sách đối ngoại yếu kém mà Hillary Clinton đã giúp lãnh đạo chính quyền này gây ra. Hành động liều lĩnh mới đây – cuộc xâm lược của Nga, dù là ở Ukraine hay thái độ nặng tay của họ hiện nay..."

Kaine ngắt lời, nói kháy: "Các ông là những người yêu nước Nga mà. Cả hai đã nói..." Pence phớt lờ Kaine, nói nốt câu: "... thái độ nặng tay của họ..." Kaine lập tức đáp trả, thúc đẩy lập trường của Clinton về Nga. "Cả hai ông đã nói – cả hai đã nói Vladimir Putin là một lãnh đạo tốt hơn tổng thống." Khi Quijano cố chen vào, nói chủ đề về Nga sẽ được đề cập ở phần sau, Kaine vẫn tiếp tục cuộc tấn công của ông vào nước Nga, phớt lờ việc can thiệp của Quijano với tư cách người dẫn chương trình. Kaine

khẳng định, "Những người này đã ca ngợi Vladimir Putin là nhà lãnh đạo vĩ đại. Làm sao điều đó..." Những gì ghi lại cho thấy Pence và Kaine nói tranh với nhau. Quijano nói với Kaine "Vâng, và chúng ta sẽ nói tới điều đó, TNS. Đúng là sắp tới chúng ta sẽ đề cập việc đó. Nhưng vào lúc này..."

Kaine nhiều lần và liên tục công kích Trump. Hãy xem bao nhiêu lần ông ta nêu chủ đề về Mexico. Khi tranh luận được khoảng một phần ba, Kaine tấn công Trump với một loạt cái ông coi là không thể chấp nhận, những tuyên bố không đúng về chính trị. "Và tôi muốn hỏi về giọng điệu đã được quyết định từ cấp cao nhất. Trong chiến dịch của mình, Donald Trump đã gọi người Mexico là những kẻ hiếp dâm và tội phạm," Kaine nói. "Ông ta gọi phụ nữ là đồ phế thải, là lợn, là chó và đáng ghê tởm. Tôi không thích nói như thế trước mặt vợ và mẹ tôi. Ông ta tấn công một thẩm phán liên bang sinh ở Indiana, nói ông ấy không đủ tư cách để ngồi xử các vụ kiện liên bang vì cha mẹ ông ấy là người Mexico. Ông ta đả kích John McCain, một tù binh chiến tranh, nói ông ấy không phải là anh hùng vì đã bị bắt làm tù binh. Ông ta nói người Mỹ gốc Phi cần sống ở địa ngục. Và ông ta kéo dài lời dối trá vô lý đến mù quáng là Tổng thống Obama không phải công dân Mỹ." Nhưng Kaine không dừng ở đó. "Nếu muốn có một xã hội, nơi mọi người được tôn trọng và tôn trọng luật pháp, ta không thể có người đứng đầu mà lại phỉ báng mọi nhóm người mà ông ta nói đến," ông tiếp tục. "Và tôi chỉ – tôi lại không thể tin Thống đốc Pence sẽ bảo vệ chiến dịch xúc phạm người khác mà Donald Trump đang tiến hành."

Mấy phút sau, Kaine trở lại chủ đề Mexico. "Khi Donald Trump nói người Mexico, những người nhập cư Mexico là những kẻ hiếp dâm và tội phạm, khi Donald Trump nói về thẩm phán của ông, một thẩm phán Hoosier là Curiel không đủ tư cách

tuyên xử bất cứ vụ án nào vì cha mẹ ông là người Mexico, tôi không thể hình dung nổi làm sao ông có thể bảo vệ việc đó," Kaine thêm một chút vào những lời công kích Trump trước đó. Và vài phút sau, Kaine lại quay về chủ đề Mexico. "Chúng ta có quan điểm khác nhau về – về vấn đề tị nạn và nhập cư. Hillary và tôi muốn thực thi luật pháp trên cơ sở phải xem những người này có nguy hiểm không?" Kaine nói. "Mấy người này đều nói tất cả dân Mexico đều là người xấu." Cuối cùng Pence thấy đã quá đủ. "Điều đó hoàn toàn giả dối," Pence phản đối. Khi phiên tranh biện đến hồi kết, Pence quyết định tấn công Kaine trực tiếp, bác bỏ những lời ông ta nói về việc ông công kích người Mexico. Sau đây là tranh cãi giữa hai người.

KAINE: Khi Donald Trump nói phụ nữ phải bị trừng trị, hoặc người Mexico là những kẻ hiếp dâm và tội phạm...

PENCE: Tôi nói ông nghe...

KAINE: hoặc John McCain không phải là anh hùng, ông ta đang cho người ta thấy ông ta là ai.

PENCE: TNS! Ông lại nhắc lại chiêu bài Mexico rồi. Ông ấy – này nhé ...

KAINE: Ông có thể bảo vệ điều đó không?

PENCE: Có nhiều tội phạm là người nước ngoài ở nước này. Tim! Chúng đến nước này một cách bất hợp pháp, kéo dài bạo lực và giết hại người Mỹ.

KAINE: Ông muốn – ông muốn dùng chiếc bàn chải để quét sạch người Mexico vì việc đó ư?

PENCE: Ông ấy (Trump) cũng nói nhiều người trong bọn họ là người tốt. Ông đã bỏ câu đó khi trích dẫn lời ông ấy. Còn nếu ông muốn tôi theo, thì tôi sẽ theo luôn.

Ngay cả Dan Merica của *CNN* cũng chỉ trích Kaine trên Twitter. "Cử tri còn do dự ở Ohio nói tối nay 'Kaine xử sự như

thằng khùng'. Ông viết thêm, ông ta càng làm người ta có cái nhìn tiêu cực hơn về Clinton." Chủ tịch RNC Reince Priebus ra tuyên bố nói Kaine "vùng vẫy trong tuyệt vọng với những câu vô vị và liên tục ngắt lời người khác."

XUẤT HIỆN BĂNG HÌNH VỀ TRUMP 2005: "NÓI NĂNG VÔ SỈ VỀ PHỤ NỮ"

Thứ Sáu ngày 7/10/2016, hai ngày trước phiên tranh biện lần thứ hai, *Washington Post* đưa tin tờ báo đã có được băng hình Donald Trump khoe khoang "bằng ngôn từ thô tục về hôn hít, sờ soạng và cố gắng gợi tình phụ nữ trong cuộc nói chuyện được ghi âm năm 2005. Ông ta nói "khi bạn là ngôi sao, họ sẽ để bạn làm chuyện ấy." Tờ báo không tiết lộ bằng cách nào họ có cuốn băng 11 năm tuổi này, nhưng cuốn băng rõ ràng ghi lại cuộc trò chuyện giữa Trump và Billy Bush lúc đó là người dẫn chương trình "Đường tới Hollywood," trên chuyến xe buýt có tên chương trình ghi bên hông đang tới phim trường Hollywood để ghi cảnh Trump, Billy Bush, người dẫn chương trình phát thanh truyền hình nổi tiếng, thành viên gia đình Bush, chuyện trò với chú (em trai của bố) ông ta là cựu Tổng thống George H. W. Bush. Mấy anh em họ của Billy cùng ngồi với cựu Tổng thống George W. Bush, cựu thống đốc Florida Jebb Bush và người ta có thể nghe thấy Trump đang khoe khoang về chuyện hôn hít phụ nữ và sờ nắn cơ quan sinh dục của họ. Cuốn băng không cho thấy Trump đưa ra những nhận xét đó trong phần chính của cuộc nói chuyện với Bush.

Khi *Washington Post* công khai cuốn băng, Trump ra một tuyên bố ghi hình nói "Tôi có nói thế. Tôi sai và tôi xin lỗi." Ông tiếp tục khẳng định những lời "ngu ngốc" của ông khác hẳn lời và hành động của Bill Clinton mà Trump buộc tội là lạm dụng

phụ nữ, với Hillary hành động như một kẻ đồng lõa, sỉ vả các nạn nhân tình dục của chồng mình, buộc họ phải im lặng. "Tôi không bao giờ nói tôi là người hoàn hảo, cũng không giả bộ là người không phải là tôi," Trump nói. "Tôi đã nói và làm những việc tôi lấy làm tiếc, và những lời trong đoạn băng hơn một thập niên trước công bố hôm nay là một trong số đó. Bất cứ ai biết tôi đều hiểu những lời này không phản ánh đúng con người tôi."

Trump khẳng định đến nay ông không còn là con người trong cuốn băng 11 năm trước nữa. "Tôi đã đi khắp nước, nói nước Mỹ phải thay đổi, nhưng những chuyến đi cũng đã làm tôi thay đổi," Trump nói tiếp. "Tôi đã có thời gian ngồi với các bà mẹ đau buồn vì mất con, những công nhân thất nghiệp vì việc làm đã bị đưa sang các nước khác, những người thuộc mọi tầng lớp chỉ mong muốn một tương lai tốt đẹp hơn. Tôi đã biết những con người vĩ đại của đất nước chúng ta, và tôi cảm thấy nhỏ bé trước lòng tin mà họ đặt ở nơi tôi. Tôi cam kết ngày mai tôi sẽ là một con người tốt hơn, và tôi sẽ không bao giờ, không bao giờ làm các bạn thất vọng." Trump cố đưa một số viễn cảnh vào thảo luận. "Chúng ta hãy thành thật là chúng ta đang sống trong thế giới thực," ông nói tiếp. "Chuyện này chỉ để đánh lạc hướng công chúng về những vấn đề quan trọng mà chúng ta đang đối mặt hôm nay. Chúng ta đang mất việc làm; chúng ta ít an toàn hơn tám năm trước, và Washington hoàn toàn phá sản. Hillary và đồng bọn đã làm đất nước chúng ta ngã sõng soài." Trong phần kết thúc, Trump cố phân biệt những lời của ông với những hành động lạm dụng tình dục của Clinton. "Tôi đã nói những lời ngu ngốc," Trump thừa nhận. "Nhưng có sự khác biệt lớn giữa lời nói đó và hành động của những người khác. Bill Clinton đã thực sự lạm dụng phụ nữ. Hillary đã bắt nạt, tấn công, mắng chửi và đe dọa các nạn nhân của ông ta."

Biết trước thế nào Trump cũng phản công, truyền thông chính thống ủng hộ Clinton bắt đầu chiến dịch phòng ngự. Erin Gloria Ryan trên *Slate.com* mô tả Trump "có lịch sử lâu đời nói xấu phụ nữ," khoe trên băng hình đã "sờ soạng phụ nữ mà không cần được sự đồng ý." Ngày 7/10/2016 sau khi câu chuyện được công bố, Hillary Clinton lên Twitter nói "Việc này thật kinh khủng. Chúng ta không thể cho phép người đàn ông này trở thành tổng thống." TNS Tim Kaine trong liên danh của Clinton nói với các phóng viên ở Las Vegas rằng những lời bình luận trên băng của Trump "làm tôi muốn ói mửa."

Việc công bố cuốn băng về Billy Bush cùng với sự công kích của Alicia Machado cho thấy rất rõ chiến dịch của Clinton đã có kế hoạch tấn công vào những lời bình luận "ghê tởm" và "kỳ thị giới tính" về phụ nữ được thực hiện với sự đồng lõa tự nguyện của truyền thông chính thống thiên vị. Chỉ vài ngày trước đó, thứ Hai ngày 3/10/2016, *AP* ở New York đưa tin trong những năm làm người dẫn chương trình *The Apprentice*, Donald Trump "nhiều lần nói xấu phụ nữ bằng thứ ngôn ngữ kỳ thị, những người làm trong chương trình này nói ông xếp loại thí sinh nữ theo cỡ ngực và bàn luận chuyện ông thích ngủ với cô nào trong số đó." Hãng *AP* tuyên bố đã phỏng vấn hơn 20 người, gồm cả các cựu chiêu đãi viên hàng không, biên tập viên báo chí và các thí sinh về "lối ứng xử thô tục" của Trump phía sau những cảnh quay của chương trình dài kỳ này. *AP* ghi nhận chiến dịch của Trump đã ra tuyên bố cải chính. "Những lời nói kỳ quặc, không có bằng chứng và hoàn toàn giả dối do những cựu nhân viên cơ hội, bất mãn, muốn được nổi tiếng dựng nên dù thế nào cũng chẳng ai tin," nữ phát ngôn chiến dịch của Trump Hope Hicks nói. "*The Apprentice* là một trong những chương trình truyền hình giờ vàng thành công nhất mọi thời đại, sử dụng hàng trăm người trong nhiều năm, rất nhiều người trong số đó ủng hộ ông

Trump ra tranh cử." *AP* nhận xét Hicks từ chối trả lời những câu hỏi cụ thể nhận qua thư điện tử, và từ chối yêu cầu phỏng vấn.

CUỘC HỌP BÁO BẤT NGỜ CỦA TRUMP

Tối thứ Bảy ngày 9/10/2016 trước khi bắt đầu phiên tranh biện thứ hai, Trump mời báo chí tới cuộc họp báo. Báo chí tới dự ngạc nhiên khi thấy Trump đã mời ba phụ nữ đã tố cáo Bill Clinton tấn công tình dục hoặc lạm dụng họ – Paula Jones, Kathleen Willey và Juanita Broaddrick. Ngày 14/11/1998 Bill Clinton đã trả 850.000 đô la để dẹp yên vụ kiện của Paula Jones, trong đó người tình ngoài hôn nhân Paula Jones đồng ý không theo kiện vụ quấy rối tình dục của cô sau một "cuộc chiến pháp lý liên tục kéo dài hơn bốn năm rưỡi." Kathleen Willey cáo buộc Bill Clinton đã tấn công tình dục cô trong Phòng Bầu dục ngày 29/11/1993. Juanita Broaddrick, cựu quản lý nhà dưỡng lão cáo buộc Bill Clinton khi ông ta là Tổng Chưởng lý bang Arkansas đã tấn công tình dục cô trong phòng khách sạn tháng 4/1978. *Fox News* đưa tin Trump đã đưa băng hình ghi cuộc họp báo ở St Louis, Missouri lên trang FB của ông khoảng 90 phút trước khi phiên tranh biện lần thứ hai dự định bắt đầu.

Chủ ý của buổi họp báo không phải là tranh cãi với bà vợ Hillary về lịch sử phóng đãng nổi tiếng của ông chồng Bill Clinton. Điểm mấu chốt là Paula Jones, Kathleen Willey và Juanita Broaddrick đều tố cáo Bill Clinton đã tấn công tình dục và lạm dụng họ. Hơn nữa, cả ba phụ nữ này đều cho rằng Hillary Clinton cũng có tội trong những vụ xâm hại tình dục của chồng vì bà thực tế là kẻ đồng lõa – kẻ thường xuyên tấn công và đe dọa nạn nhân bị lạm dụng tình dục của Bill Clinton để buộc họ phải im lặng.

"Đây KHÔNG PHẢI chuyện không chủng thủy, lỗi lầm phút chốc, ngoại tình, bồ bịch hay quan hệ tình ái," Willey nhấn

mạnh trong thư ngỏ viết cho *CNN* tháng 5/2016. "Đây là về nhiều cuộc tấn công tình dục và lạm dụng của Bill Clinton trong hơn 40 năm qua, và việc Hillary Clinton đe dọa, nạt nộ, ức hiếp và khủng bố tất cả những phụ nữ đã chịu đựng dưới tay ông ta. Chỉ đơn giản là vậy." Sau khi Willey có trát của tòa án yêu cầu ra khai báo trong vụ Paula Jones, Hillary bắt đầu đe dọa cô phải im lặng. "Vì thế tôi đã bị tấn công đầy ác ý sau sự kiện ở Phòng Bầu dục. Bốn năm sau, hai ngày trước khi tôi tuyên thệ trước tòa trong vụ kiện quấy rối tình dục của Paula Jones, các đồng minh của Clinton trong giới truyền thông và bọn đầu gấu thực sự đe dọa mạng sống của các con tôi để cố ép tôi im lặng," Willey viết trong thư ngỏ gửi Chris Cuomo. "Bà ta (Hillary Clinton) đã chỉ đạo chúng làm một điều còn tồi tệ hơn, một hành động tàn độc mà tôi không dám nhắc lại," Willey nhận xét, vẫn không sẵn sàng công khai điều đặc biệt khủng khiếp mà Hillary Clinton gây ra cho cô là gì. "Luật sư của tôi và tôi cố chống lệnh của tòa trong nhiều tháng. Đó là câu chuyện tôi chưa bao giờ định kể với ai." Ngay cả khi nhớ lại những gì cô đã trải qua khi khai trước tòa vụ Paula Jones, Willey vẫn còn sợ như trước đây. "Các hành động đe dọa tiếp diễn trong nhiều tháng. Những thú nuôi của nhà tôi biến mất hoặc chết một cách bí ẩn trước khi đến tuổi già," Willey nói chi tiết trong thư. "Ô tô của tôi bị đập phá, tôi phát hiện một kẻ lạ mặt ngoài cửa tầng hầm vào lúc 3 giờ sáng. Những cuộc gọi điện của người lạ với lời lẽ đe dọa hầu như không bao giờ ngừng. Có kẻ đã đột nhập vào nhà tôi giữa đêm trong khi tôi ngủ ở tầng trên."

Những nạn nhân khác trong vụ tấn công tình dục của Bill Clinton càng làm mọi người thấy rõ hơn ý Willey muốn nói. Hillary Clinton không chỉ là kẻ cho phép, mà bà ta còn là kẻ đồng phạm. Dolly Kyle, người tình thuở thiếu thời của 'Billy' Clinton biết rõ lai lịch của cặp vợ chồng cựu tổng thống này hơn hầu hết

những người khác. "Nếu Juanita Broaddrick đã đệ đơn cáo buộc tội hình sự sau khi Billy lạm dụng cô năm 1978, Hillary có thể sẽ bị buộc tội tòng phạm trong vụ này vì sau đó bà ta đã đe dọa Juanita," Kyle bình luận. "'Kẻ cho phép' là điều bạn có thể gọi Hillary theo cách lịch sự nhất." Sự độc ác trong những cuộc tấn công của Hillary đối với Kyle lên đến đỉnh điểm khi Kyle quyết định cung cấp bằng chứng trong vụ Paula Jones, công khai các chi tiết về những lần qua lại trong nhiều năm của cô ta với Bill Clinton. "Sau này Hillary và Billy đã có những âm mưu nhằm hủy hoại tôi, từ việc lên kế hoạch cho những câu chuyện giả dối trên báo chí toàn quốc, đến việc làm như tôi không tồn tại," Kyle viết. "Billy sau này đã nói dối, dù đã tuyên thệ, về tôi trong một vụ kiện liên bang, và ông ta cũng thường mua chuộc người khác để khai gian dối về tôi." Kyle khẳng định Hillary biết chính xác bà ta đang làm gì. "Tôi không chắc tôi đã bao giờ phát hiện hết mức độ những lần Hillary tấn công tôi, vì bà ta sử dụng nhiều loại ấn phẩm để thực hiện công việc bẩn thỉu là làm mọi người không tin tôi," cuối cùng Kyle kết luận. "Những gì Hillary làm để hủy hoại những người bà ta cho là kẻ thù của mình hình như không có giới hạn. Tôi tự hỏi những phụ nữ ủng hộ bà ta cần thêm bao lâu để nhận ra họ không phải là 'bạn lâu năm' của bà ta như tôi. Họ là những lá phiếu của bà ta, đơn giản là thế."

Kathy Shelton cũng có mặt. Hillary Clinton từng bảo vệ kẻ đã lạm dụng Shelton khi cô mới 12 tuổi. Ngày 10/5/1975 khi đang đạp xe về, Shelton gặp Alfred Thomas Taylor. Hắn đã lái chiếc xe tải của hắn vào một hẻm núi và hiếp cô, đánh cô, gọi cô gái là "chó cái," nói "mày thích mà, mày biết mà" trong khi hăm hiếp cô. Taylor không thể thuê được luật sư riêng nên Bill Clinton đại diện cho hắn. *Breitbart* đưa tin khi bảo vệ hắn, Clinton nêu những câu hỏi về độ tin cậy của nạn nhân, yêu cầu tòa lệnh cho

Shelton phải được một bác sĩ do bên bị cáo chọn kiểm tra tâm thần. "Tôi được thông báo người bị hại tâm lý không ổn định, có xu hướng thích người nhiều tuổi hơn và thích mơ mộng tình dục," Clinton viết. "Tôi cũng được biết trước đây cô ta đã nhiều lần cáo buộc nhiều người, nói họ đã xâm phạm thân thể cô." Cô gái 12 tuổi cũng "thể hiện sự bướng bỉnh và tính khí không bình thường khi cô ta không có được theo ý mình," Clinton lập luận.

Breitbart đưa tin thêm là phòng thí nghiệm tội ác phân tích máu đã tiến hành thử tinh trùng dây trên quần lót bị xé vứt ở bãi đất. Clinton đã mang các mảnh đó tới một chuyên gia pháp y nổi tiếng ở thành phố New York, nhưng ông này nói không đủ máu của bên nguyên để thử. Clinton nói với công tố viên về cuộc gặp của cô ta với chuyên gia pháp y. *Breitbart* nhận xét Shelton sống sót qua vụ tấn công, nhưng bị hôn mê. Không thể có con, việc hãm hiếp đã ảnh hưởng tới Shelton trong suốt quãng đời còn lại, vì cô trở thành con nghiện ma túy trong một thời gian và sợ tiếp xúc với đàn ông sau vụ tấn công đó. Năm 2014, xuất hiện băng hình Clinton đang bàn luận vụ kiện trong một cuộc phỏng vấn vào giữa những năm 1980 với nhà báo Roy Reed, trong đó người ta nghe Clinton nói "Anh ta đã được kiểm tra bằng máy phát hiện nói dối! Tôi bắt anh ta đo nhịp tim và anh ta đã vượt qua, một điều đã vĩnh viễn làm đổ vỡ lòng tin của tôi là có thể phát hiện nói dối bằng đo nhịp tim," người ta thấy rõ, nghe rõ tiếng cười vui vẻ của bà ta về vụ kiện. Cuốn băng có trong Khoa Lưu giữ đặc biệt của các thư viện Đại học Arkansas.

Fox News bình luận Trump không nói gì trong buổi họp báo ngoài việc giới thiệu bốn phụ nữ. "Bốn phụ nữ rất dũng cảm này đã yêu cầu được có mặt ở đây và chúng tôi vinh dự được giúp họ," Trump nói. *Fox News* cũng nhận xét ở cuối băng hình, một người trong giới truyền thông cố hỏi to Trump xem ông cảm thấy mình

có quyền được đụng chạm phụ nữ một cách không thích hợp vì ông là người nổi tiếng hay không, Paula Jones trả lời: "Sao ông không hỏi Bill Clinton về việc đó?"

Trump đã mời bốn người này có mặt trong số khán giả của phiên tranh biện thứ hai. Câu chuyện nhanh chóng làm Bill Clinton trở thành tội đồ khi ông cau mày với vẻ cam chịu, khẽ liếc mắt lên nhìn những người tố cáo ông đang ngồi trong đám khán giả.

TRUMP ĐỐI ĐẦU CLINTON. PHIÊN TRANH BIỆN THỨ HAI, CHỦ NHẬT NGÀY 9/10/2016, ĐẠI HỌC WASHINGTON, ST LOUIS, MISSOURI

Sau tuyên bố khai mạc, câu đầu tiên Anderson Cooper của *CNN* hỏi Donald Trump tập trung ngay vào tranh cãi về cuốn băng Billy Bush. "Thưa ông Trump. Như ông có thể hình dung, chúng tôi nhận được nhiều câu hỏi qua mạng về cuốn băng công bố hôm thứ Sáu," Cooper bình luận. "Ông bảo những điều ông nói là chuyện đùa vui trong phòng thay đồ. Ông mô tả việc hôn phụ nữ mà không cần họ đồng ý, sờ soạng cơ quan sinh dục của họ. Đó là tấn công tình dục. Tức là ông khoe đã tấn công tình dục phụ nữ. Ông hiểu điều đó chứ?"

Trump cắt ngang, phản đối cách Cooper hỏi ông. "Không, tôi không hề nói thế," Trump trả lời. "Tôi không nghĩ ông hiểu đó là gì – chỉ là những lời tếu táo ở phòng thay đồ. Tôi không tự hào về việc đó. Tôi xin lỗi gia đình tôi. Tôi xin lỗi nhân dân Mỹ. Chắc chắn tôi không tự hào về việc đó, nhưng đây là chuyện trong phòng thay đồ." Trump tập trung nói về ISIS, cho rằng trong một thế giới mà ISIS chặt đầu người, có nhiều vấn đề nghiêm trọng cần được thảo luận thay vì mấy lời bình luận không phù hợp về tình dục mà Trump đã nói hơn một thập niên trước.

Câu trả lời không thỏa mãn Cooper. Ông ta muốn ép Trump phải khẳng định hay phủ nhận rằng đã làm nhiều hơn việc chỉ nói những lời không phù hợp về phụ nữ. "Nhưng để cho rõ, có phải ý ông là những gì nói trên xe buýt 11 năm trước là ông thực sự không hôn hay sờ soạng phụ nữ mà không được sự đồng ý của họ không?" Cooper hỏi câu tiếp theo. Trump trả lời ông rất tôn trọng phụ nữ. Cooper vẫn không buông tha. "Cũng để có câu trả lời chính thức, tức là ông đang nói ông không bao giờ làm thế?" Cooper hỏi câu thứ ba. Trump lại trả lời, "Tôi đã nói những điều, nói thẳng là ông đã nghe những gì tôi nói. Và việc này không làm tôi lúng túng. Nhưng tôi vô cùng tôn trọng phụ nữ." Cooper vẫn không thỏa mãn vì không có được câu trả lời ông ta muốn. Cooper hỏi lần thứ tư theo cách khác. "Ông đã bao giờ làm những việc này chưa?" Trump trả lời các câu hỏi, phủ nhận việc biến những lời này thành hành động. "Và phụ nữ cũng tôn trọng tôi," một lần nữa Trump lại nói. "Và tôi nói với ông: Không, tôi chưa bao giờ làm thế."

Khi đến lượt, Clinton hỏi dồn Trump về cuốn băng, có vẻ là cuộc tấn công có bài bản và đã được dượt trước. Bà ta lên mặt đạo đức, hoàn toàn phớt lờ những phụ nữ đã tố cáo bà và chồng là đồng lõa trong một loạt vụ tấn công tình dục khi Bill Clinton là tổng chưởng lý bang Arkansas. Những gì ngay từ đầu phiên tranh biện thứ hai đã rõ là Cooper đứng về phía truyền thông chính thống, dẫn giải phiên tranh biện theo hướng có lợi cho chiến dịch của Clinton.

Vấn đề mà Clinton không đánh giá hết là quan niệm về tình dục đã thay đổi trong mấy thập niên gần đây. Vào những năm 1950, khi phụ nữ thường bị chèn ép trong thang máy ở các khu nhà văn phòng, Tướng Dwight D. Eisenhower đã phải bỏ lại người lái xe và người tình thời chiến Kay Summerby của ông. Khi

Thế chiến II kết thúc, Eisenhower trở về với Mamie vợ ông, hoàn toàn hiểu một thực tế chính trị là người ly dị vợ không thể được bầu là tổng thống. Trong những năm 1960, đội ngũ nhân viên biết phục tùng và truyền thông chính thống ngoan ngoãn không cho đưa tin về những vụ ngoại tình hầu như liên tục của Tổng thống Jack Kennedy. Về Trump, cứ cho là trong những năm đầu thời trẻ ông có thể có tội theo kiểu khoe mẽ đàn ông ở "phòng thay đồ" về những lần chung chạ với phụ nữ, một việc không phải không phổ biến mãi tới gần đây. Nhưng không như Clinton, không có phụ nữ nào đã kiện cáo thành công Donald Trump với cáo buộc tấn công tình dục trong những năm qua.

Năm 2016 vợ chồng Clinton có thể đã đánh giá sai về vụ Monica Lewinsky, nghĩ công chúng sẽ bỏ qua cách đối xử của họ với những nạn nhân bị hãm hiếp và lạm dụng tình dục của Bill Clinton. Là một người ủng hộ nữ quyền nhiệt thành, Hillary Clinton đã không đánh giá được tác động của việc diễn viên hài Bill Cosby buộc phải ra tòa hình sự và đối diện tội nặng vì những cáo buộc tấn công khiếm nhã trong vụ kiện năm 2004 liên quan đến một vũ nữ, bạn diễn của ông hơn một thập niên sau khi Cosby lần đầu bị tố cáo công khai là có hành động tình dục không đứng đắn. Tuy nhiên, việc này không ngăn được Hillary. Clinton vẫn quyết tâm dùng vấn đề tình dục làm trọng tâm chiến dịch của bà ta, khắc họa Trump là kẻ khinh ghét phụ nữ, trong khi đặt mình vào vị trí người bảo vệ phụ nữ, tìm cách trở thành nữ tổng thống đầu tiên. Phiên tranh biện thứ hai thể hiện rõ nhất chiến lược đó – một chiến lược rõ ràng được chiến dịch của bà ta xây dựng với sự sẵn sàng hợp tác của *CNN* sau khi cuốn băng Billy Bush xuất hiện.

"Vâng, cũng như mọi người, tôi đã dành nhiều thời gian suy nghĩ suốt 48 tiếng vừa qua về những gì chúng ta nghe và

thấy," Clinton bắt đầu, rõ ràng không thấy có gì đạo đức giả trong những lời bà sắp nói. "Các bạn biết đấy, với những ứng cử viên của đảng Cộng hòa trước đây, tôi không đồng ý với họ về chính trị, về chính sách, về các nguyên tắc, nhưng tôi chưa bao giờ nghi ngờ khả năng phục vụ của họ. Donald Trump khác hẳn. Ngay từ khi bắt đầu hồi tháng 6, tôi đã nói ông ta không thích hợp để làm tổng thống và tổng chỉ huy quân đội. Và nhiều người Cộng hòa và người độc lập cũng nói thế." Clinton lại khẳng định giả định cực tả rằng định nghĩa theo chuẩn chính trị của họ về những việc đúng sai cho phép họ tuyên bố những người không đồng ý với họ là thoái hóa về đạo đức, thậm chí có thể là tội phạm, nhưng chắc chắn là thấp kém và hết sức ngu xuẩn, cần được gột rửa đầu óc trước khi được phép thả về với xã hội. Khi nói những lời này, Clinton đã không trích điều khoản nào trong Hiến pháp xác định ai là người phù hợp về đạo đức để tranh cử tổng thống.

"Những gì tất cả chúng ta đã nghe và thấy hôm thứ Sáu là Donald nói gì về phụ nữ, ông ta nghĩ gì về phụ nữ, ông ta làm gì với phụ nữ," Hillary nói tiếp. "Và ông ta bảo băng hình đó không cho thấy ông ta là người thế nào." Đây là bệ phóng để Hillary nhắc lại một loạt công kích về nhiều tuyên bố khác nhau của Trump mà cánh thiên tả cho là rất sai lầm về chính trị, đến mức không đáng đem ra làm trò cười. "Nhưng tôi nghĩ rõ ràng bất cứ ai đã nghe, nó không đúng với con người thực của ông ta," Hillary dấn tới. "Vì chúng ta đã thấy điều này trong suốt chiến dịch vận động. Chúng ta đã thấy ông ta xúc phạm phụ nữ. Chúng ta đã thấy ông ta đánh giá phụ nữ bằng vẻ bề ngoài, xếp hạng họ từ 1 đến 10. Chúng ta đã thấy ông ta làm phụ nữ xấu hổ trên TV và trên Twitter. Chúng ta đã thấy ông ta sau phiên tranh biện đầu tiên đã dành gần như cả tuần nói xấu một cựu Hoa hậu Hoàn vũ bằng những lời nặng nề nhất của ông ta."

Cuối cùng Hillary lên án Trump về đạo đức, cứ như bà ta chắc chắn tất cả những người đang lắng nghe không có lựa chọn nào khác là phải đồng ý với bà ta. "Vâng, đó chính là con người thật của Donald Trump," bà ta nói và công kích kịch liệt. "Nhưng không chỉ phụ nữ, và không chỉ băng hình này mới nêu bật nhiều vấn đề về việc ông ta có thích hợp để làm tổng thống không, bởi vì ông ta cũng đả kích người nhập cư, người Mỹ gốc Phi, gốc Mỹ Latin, người khuyết tật, tù binh chiến tranh, người Hồi giáo và rất nhiều người khác. Đấy, Donald Trump là thế. Và vấn đề cho chúng ta, vấn đề đất nước chúng ta phải trả lời là chúng ta không như thế. Vì vậy tại sao – trở lại câu hỏi của ông – tôi muốn gửi một thông điệp – tất cả chúng ta phải gửi thông điệp – đến tất cả thanh niên nam nữ, và thật sự là đến toàn thế giới rằng nước Mỹ đã vĩ đại rồi, nhưng chúng ta vĩ đại vì chúng ta tốt, chúng ta tôn trọng người khác, chúng ta hợp tác với người khác và chúng ta chúc tụng cho sự đa dạng của chúng ta." Về phía Hillary, tội của Trump khi nói những điều không thích hợp về tình dục, về phụ nữ không nặng bằng việc ông dám thách thức những giá trị thiêng liêng trong hệ tư tưởng cực tả hiện đại của đảng Dân chủ. "Đây là những giá trị rất quan trọng đối với tôi, vì đây là nước Mỹ mà tôi biết và yêu quý," Hillary khẳng định, tựa như bà ta đang hệ thống lại những "sự thật tự nó đã rõ" trong Tuyên ngôn Độc lập. "Và tối nay, tôi có thể cam kết với các bạn, đây là nước Mỹ mà tôi sẽ phục vụ nếu tôi đủ may mắn để trở thành tổng thống của các bạn." Làm sao một người hiểu lý lẽ có thể không đồng ý được?

Cuối cùng khi có cơ hội trả lời, Trump chỉ rõ hệ tư tưởng cực tả của Hillary chỉ là tòa lâu đài đẹp trên trời, được xây bằng những lời mà Hillary và đảng Dân chủ chưa bao giờ có thể đem tới cho các cử tri phục tùng họ bằng thực tế. "Thưa các bạn, đó

chỉ là lời nói," Trump bốp chát. "Nó chỉ là lời nói. Những lời này tôi đã nghe nhiều năm rồi. Tôi nghe khi họ tranh cử vào Thượng viện New York là Hillary sẽ đem lại việc làm cho vùng Upper New York, và bà ta đã không làm được," Trump nói tiếp. "Tôi đã nghe chúng ở những nơi Hillary liên tục nói về những thành phố sâu trong nội địa nước ta, nơi giáo dục là một thảm họa, việc làm là thảm họa, an toàn là thảm họa hiểu theo mọi cách có thể. Tôi sẽ giúp người Mỹ gốc Phi. Tôi sẽ giúp người Mỹ gốc Mỹ Latin, người Hispanic. Tôi sẽ giúp những thành phố nằm sâu trong nước Mỹ." Trump làm rõ ý mình. "Bà ta chả làm được gì cho người Mỹ gốc Phi," ông khẳng định. "Bà ta muốn lá phiếu của họ nhưng bà ta không làm gì cả, và rồi bốn năm sau bà ta trở lại. Chúng ta tận mắt chứng kiến khi bà ta là TNS liên bang. Bà ta vận động ở nơi mà phần đầu của chiến dịch..." Có lẽ sợ Trump nêu quá nhiều điểm, người dẫn chương trình của *ABC News* Martha Raddatz can thiệp, gợi ý cô có một số câu nhận qua mạng mà cô muốn hỏi. "Vậy ra bà ta được làm việc đó, nhưng tôi thì không được phép đáp trả?" Trump hỏi.

Raddatz lập tức quay lại hỏi Trump cuốn băng về Bush, muốn biết điều gì đã thay đổi ở Trump từ khi ông ra khỏi chiếc xe buýt đó ở tuổi 59. "Ông đã trở thành một con người khác, hay lối ứng xử đó tiếp tục mãi cho tới gần đây," cô hỏi, nói thêm Trump có hai phút để trả lời. "Như tôi đã nói với cô, đó là chuyện tầm phào ở khu thay đồ," Trump trả lời, nhắc lại những gì ông đã nói với Cooper khi cô ta hỏi cách nhìn nhận của ông về cùng vấn đề giống thế. "Đó là chuyện tào lao ở phòng thay đồ. Tôi không hãnh diện về việc đó," Trump nói tiếp. "Tôi là người rất tôn trọng phụ nữ, tôn trọng gia đình, tôn trọng mọi người của đất nước này. Và chắc chắn tôi không hãnh diện về chuyện đó. Nhưng đó là việc đã xảy ra."

Sau đó Trump tận dụng cơ hội để bắn trả, nhấn mạnh những gì buổi họp báo trước tranh luận ông đã nói rõ. "Nếu các bạn biết, Bill Clinton còn xấu hơn nhiều," Trump khẳng định. "Cái của tôi chỉ là lời nói, còn của ông ta là hành động. Ông ta là những gì ông ta đã làm với phụ nữ. Chưa từng có ai trong lịch sử chính trị của nước này lại lạm dụng phụ nữ tới mức ấy. Vì thế dù có thể nói theo cách nào bạn muốn, Bill Clinton vẫn là kẻ lạm dụng phụ nữ." Tiếp đó Trump mở rộng việc công kích Hillary, cho bà ta là tòng phạm trong những tội lỗi của Bill. "Hillary Clinton tấn công chính những phụ nữ này, và tấn công họ một cách độc ác," Trump nói. "Bốn người họ có mặt ở đây tối nay. Một trong những người này, một phụ nữ tuyệt vời đã bị lạm dụng khi mới 12 tuổi. Khách hàng mà bà ta đại diện đã thoát và bà ta cười vui vẻ trong hai dịp khác nhau, cười cô gái đã bị hãm hiếp Kathy Shelton đang ở đây với chúng ta tối nay." Việc này tạo nên sự khác biệt mà Trump muốn nêu, làm rõ có chứng cứ cho thấy vợ chồng Clinton đã phạm tội xâm hại tình dục, trong khi không có bằng chứng ông đã bao giờ làm gì. "Vì thế đừng dạy tôi về từ ngữ," Trump gằn giọng. "Tôi tuyệt đối – tôi xin lỗi đã dùng những lời đó. Nhưng đó là điều mọi người vẫn nói. Nhưng những gì Tổng thống Clinton đã làm, ông ta đã bị buộc tội, ông ta đã mất giấy phép hành nghề luật sư. Ông ta đã phải trả 850.000 đô la tiền phạt cho một trong những phụ nữ này. Paula Jones cũng có mặt ở đây tối nay." Mọi người lắng nghe ông, phản ứng của khán giả là tích cực. "Và tôi sẽ nói với các bạn khi Hillary nêu vấn đề về những lời tôi nói 11 năm trước, tôi nghĩ đó là điều hổ thẹn, và tôi nghĩ bà ta phải hổ thẹn với chính mình nếu các bạn muốn biết sự thật," Trump nói, hoàn thành lập luận của mình. Biên bản cho thấy lúc này tranh luận đã bị gián đoạn vì tiếng vỗ tay của khán giả.

Raddatz theo đúng kịch bản, quay sang Clinton để cho bà cơ hội trả lời.

"À, trước tiên để tôi bắt đầu bằng việc nói rằng quá nhiều trong những gì ông ta vừa nói là không đúng, nhưng ông ta có thể tiến hành chiến dịch của ông ta theo bất cứ cách nào ông ta muốn," Clinton nói, hoàn toàn phớt lờ những gì Trump vừa đưa ra về tội lạm dụng tình dục đã được chứng minh của Clinton. "Ông ta có quyền quyết định những gì ông ta nói. Đáng lẽ phải trả lời những câu hỏi của mọi người, nói về chương trình của chúng ta, đặt kế hoạch mà chúng ta nghĩ có thể đem lại cuộc sống tốt hơn và một đất nước tốt hơn, ông ta lại chọn nói như thế," Clinton nói, không thèm để ý Paula Jones và ba phụ nữ khác đang có mặt trong số khán giả tại hội trường. "Khi tôi nghe một điều như thế, tôi lại nhớ đến những gì bạn tôi Michelle Obama đã khuyên tất cả chúng ta: Khi họ cúi xuống thấp, chúng ta hãy ngẩng cao đầu." Câu này cũng được khán giả vỗ tay tán thưởng, nhưng có thể thấy là yếu hơn tiếng vỗ tay dành cho Trump lúc trước. Cả hai người dẫn chương trình đều không nhắc nhở khán giả vì đã vỗ tay hoan hô Clinton như họ đã làm khi người nghe vỗ tay hoan hô Trump.

Sau đó Hillary tăng tốc, một lần nữa lại tấn công Trump về một loạt tuyên bố không chuẩn chính trị trong chiến dịch vận động, cho rằng từ góc độ tư tưởng cực tả của bà ta, Trump phải bị đuổi khỏi cuộc đua. "Và các bạn thấy không, nếu đây chỉ là về một cuốn băng, thì những gì ông ta nói tối nay có thể hiểu được, nhưng lúc này mọi người có thể rút ra kết luận về việc người trong cuốn băng và người trên sân khấu có tôn trọng phụ nữ hay không. Nhưng ông ta không bao giờ xin lỗi ai về bất cứ điều gì," Clinton nói, thay đổi chủ đề thảo luận. "Ông ta không bao giờ xin lỗi ông bà Khan, một gia đình được trao huân chương

Sao Vàng có con là Đại úy Khan đã chết khi đang làm nhiệm vụ ở Iraq. Donald đã xúc phạm và đả kích họ từ nhiều tuần nay vì tôn giáo của họ," bà ta nói. "Ông ta không bao giờ xin lỗi thẩm phán liên bang nổi tiếng. Ông ấy sinh ở Indiana, nhưng Donald nói ông ấy không thể tin được là thẩm phán vì cha mẹ ông ấy, tôi trích nguyên văn, là 'người Mexico.' Ông ta không bao giờ xin lỗi phóng viên mà ông ta nhại và chế giễu trên truyền hình quốc gia trong khi con em chúng ta đang xem. Và ông ta chưa bao giờ xin lỗi vì lời nói dối mang tính phân biệt chủng tộc là Tổng thống Obama không phải sinh ở Mỹ. Ông ta nợ Tổng thống một lời xin lỗi; ông ta nợ đất nước này một lời xin lỗi, và ông ta cần chịu trách nhiệm cho những hành động và lời nói của mình." Vậy là theo đánh giá của Hillary, Trump phải bị lên án vì ông không thực hiện được những gì mà những người mị dân cực tả thường đòi hỏi – một lời xin lỗi được coi như lời nhận tội vì đã dám không đồng ý với những sự thật hiển nhiên của cánh cực tả mà những người Dân chủ hôm nay muốn buộc tất cả người Mỹ phải tin không thắc mắc.

Trump hỏi Clinton liệu bà ta có muốn xin lỗi các đồng nghiệp Dân chủ của mình vì những thư điện tử của DNC mà *WikiLeaks* công bố cho thấy Debbie Wasserman Schultz đã sắp xếp các cuộc bầu cử sơ bộ chống Bernie Sanders để chắc chắn Hillary sẽ được đảng Dân chủ đề cử không. Một khi Hillary nói ông phải xin lỗi, Trump điên tiết.

"Nhưng khi bà nói về xin lỗi, tôi nghĩ cái mà bà thực sự phải xin lỗi, việc mà bà phải xin lỗi là 33.000 thư điện tử mà bà đã xóa, rồi hai hộp thư điện tử và những việc khác tuần vừa rồi được mang khỏi văn phòng và bây giờ biến mất," Trump nói. "Và tôi sẽ nói với bà thế này. Tôi không nghĩ tôi nên nói điều này, nhưng tôi sẽ nói và tôi ghét phải nói ra. Nhưng nếu tôi thắng cử, tôi sẽ

chỉ thị tổng chưởng lý của tôi cử một công tố viên đặc biệt để xem xét tình hình của bà vì chưa bao giờ lại có nhiều lời nói dối, nhiều trò gian dối đến thế. Chưa bao giờ có cái gì giống như thế, và chúng tôi sẽ có một công tố viên đặc biệt." Trump nói rõ điều muốn nói. "Khi tôi nói, tôi ra ngoài và nói mọi người trên đất nước này đang nổi giận. Theo tôi, những người làm việc lâu năm ở FBI đang nổi giận," ông nói tiếp. "Chưa từng có việc nào như vụ thư điện tử; bà có giấy triệu tập của tòa và sau khi bị triệu tập, bà đã xóa 33.000 thư điện tử, mà như bà nói là một quá trình rất tốn kém." Trump kết luận, nói Hillary là vết nhơ, nói thêm bà ta "phải xấu hổ với chính mình."

Clinton phản đối, cho rằng tất cả những gì Trump vừa nói là sai. "Lần trước trong tranh luận đầu tiên, chúng ta có hàng triệu người đã kiểm tra thực tế, vì vậy tôi hi vọng chúng ta sẽ có hàng triệu người nữa kiểm tra thực tế vì các bạn biết đấy, nó tốt, đúng là tốt khủng khiếp, là một người tính khí như Donald Trump không phụ trách luật pháp ở nước ta," Clinton nói. Trump đốp lại ngay. "Vì bà sẽ bị bỏ tù." Khán giả lại vỗ tay, buộc Cooper phải nhắc nhở những người trong hội trường không được nói to hoặc vỗ tay reo hò. "Các vị đang làm mất thời gian," Cooper quở trách khán giả.

Ngay cả *New York Times* cũng không thể tuyên bố Clinton là người chiến thắng trong phiên tranh biện thứ hai. Bình luận Clinton "trình diễn tương đối yếu thế," nhưng tờ báo cho rằng bà ta là một quan chức nhà nước có kinh nghiệm, trong khi Trump không thích hợp để làm tổng thống. Không nghi ngờ gì nữa, Trump mạnh hơn nhiều trong phiên tranh biện trực tiếp thứ hai với Clinton, tấn công bà ta cả trong vụ tai tiếng thư điện tử và các vụ lùm xùm tài chính của Quỹ Clinton, trong khi phản công chống vẻ cao đạo của Clinton khi nói tới "chiến

tranh chống phụ nữ" của ông. Sau phiên tranh biện thứ hai, rõ ràng chiến dịch của Clinton đã tính toán Clinton cần thắng áp đảo số phiếu của phụ nữ, nếu bà muốn có cơ hội được bầu là tổng thống. Chiến lược của chiến dịch có vẻ là những cuộc tấn công hai, ba tầng nấc chống cái cách ngạo mạn Trump nói về phụ nữ trong những năm còn trẻ của ông. Theo bà ta, Trump phải bị loại theo tiêu chuẩn "chiến tranh chống phụ nữ" của Hillary, trong khi bà ta sẽ thắng theo những tiêu chuẩn này, trên cơ sở nữ quyền nếu không phải là cái gì khác, chỉ vì bà ta có khát vọng là nữ tổng thống đầu tiên.

Nhưng chiến dịch của Clinton đã không lên được. Suốt tháng 10, họ đã đưa ra một danh sách những phụ nữ đứng ra cáo buộc Trump đã lạm dụng tình dục họ trong khoảng thời gian hơn ba thập niên từ đầu những năm 1980 đến 2013. Vấn đề là những người tố cáo không ai có thể giải thích tại sao họ bây giờ mới xuất hiện, khi Trump được GOP giới thiệu ra tranh cử tổng thống, và không ai có bằng chứng nào thuyết phục. Những người tố cáo lại càng yếu thế khi có rất nhiều nhà điều tra khác nhau xuất hiện với nhiều bằng chứng những người này được trả một khoản tiền lớn để tấn công Trump với những gì bắt đầu có vẻ là "chuyện hoang đường hoàn toàn được dàn dựng" do các nhà hoạt động chính trị ủng hộ Clinton cố kéo dài để phá hoại chiến dịch của Trump. Trump đả kích những người tố cáo là dối trá, dọa sẽ kiện giới truyền thông vì đã đưa tin sai. "Những lời độc ác nói tôi cư xử không thích hợp với phụ nữ là hoàn toàn và tuyệt đối sai," ông nói tại cuộc tiếp xúc cử tri sống động ở West Palm Beach, Florida ngày 13/10/2016. "Những lời tố cáo này đều là bịa đặt, chúng toàn là chuyện không tưởng và rất dối trá. Những việc này chưa bao giờ xảy ra, và những người kể lể hoàn toàn biết rõ điều đó."

JULIAN ASSANGE VÀ WIKILEAKS CÔNG BỐ "HỒ SƠ THƯ ĐIỆN TỬ CỦA PODESTA"

Ngày 7/10/2016 Julian Assange của *WikiLeaks* bắt đầu công bố đợt đầu 2.060 thư điện tử và 170 bản đính kèm trong "hồ sơ thư điện tử của Podesta" từ tập lưu trữ hơn 50.000 thư điện tử mà *WikiLeaks* lấy được của John Podesta, Chủ tịch chiến dịch tranh cử 2016 của Clinton, thành viên nắm quyền kiểm soát của Tập đoàn Podesta, một công ty vận động hành lang lớn có xu hướng tiến bộ đặt trụ sở tại Washington, đồng thời là người sáng lập và chủ tịch của Trung tâm vì Sự tiến bộ Mỹ, một nhóm cố vấn tiến bộ lớn có trụ sở tại Washington. *WikiLeaks* công bố nhỏ giọt mỗi đợt lên tới 5.000 thư một ngày từ "hồ sơ thư điện tử của Podesta," lần cuối cùng diễn ra sau bầu cử 8/11. Những thư này cho thấy sức phá hoại ghê gớm đối với chiến dịch của Clinton vì nhiều lần hé lộ qua những thư được chính những người tham gia chủ yếu trong đảng Dân chủ, chiến dịch tranh cử tổng thống của Clinton viết, cũng như những thư do những nhân vật chủ chốt của Quỹ Clinton và các cộng sự cấp cao của Clinton trong Bộ Ngoại giao khi bà là Ngoại trưởng soạn thảo. Rõ ràng những người này chưa bao giờ nghĩ thư của họ có thể bị công bố, vì trong nội dung có các bình luận chưa sàng lọc, những chỉ trích, lời khuyên, gợi ý và những lời phản đối.

Những nội dung có sức phá hoại lớn nhất của "hồ sơ thư điện tử của Podesta" là biên bản những bài nói mà Clinton gửi cho Goldman Sachs năm 2013 (Clinton được trả khoảng 225.000 đô la một bài), trong đó có những tuyên bố tiềm ẩn nhiều khả năng gây bất lợi mà Clinton không chịu giao ra khi bị chiến dịch của Trump thúc ép phải làm như thế. Những bài này chứa đựng nhiều tuyên bố chứng tỏ Clinton đã ủng hộ Wall Street với tư cách vừa là TNS của New York, vừa là Ngoại trưởng, và kết quả

là đã có mối quan hệ ở mức rất nồng ấm với các nhà tài trợ cấp cao của Wall Street. Bà ta thừa nhận dự luật Dodd-Frank đã được thông qua do "những lý do chính trị" bởi vì "nếu bạn đã là đại biểu Nghị viện được bầu mà cử tri của bạn đang mất việc làm, đóng cửa tiệm và mọi người trong báo giới nói nó là lỗi của Wall Street, thì bạn không thể ngồi im và không làm gì."

Những tiết lộ trong các thư điện tử của Podesta do *WikiLeaks* công bố có sức phá hoại đặc biệt, vì chúng cho thấy các tập đoàn truyền thông báo chí chính thống ở Washington đã phối hợp và hợp tác với đảng Dân chủ cũng như chiến dịch tranh cử tổng thống của Clinton. *Politico* đã viết về cách các phóng viên nổi tiếng của truyền thông chính thống "đã dính vào bẫy của Podesta" như thế nào khi đưa tin, kết quả là "chịu nhiều điều tiếng vì nịnh hót không biết xấu hổ và mối quan hệ nồng ấm rõ ràng với những nguồn nội bộ trong thế giới Clinton."

Đọc những thư này, chúng ta thấy John Harwood cổ đông của *CNBC/New York Times* đã ra sức nịnh bợ Podesta, tư vấn cho ông ta cách tiến hành chiến dịch và ca ngợi Hillary Clinton. Trong một thư khác, Juliet Eilperin của *Washington Post* bật mí trước cho Podesta về câu chuyện cô ta sẽ viết, cung cấp bản tóm tắt ngắn gọn trước khi xuất bản. Becky Quick của *CNBC* hứa sẽ "bảo vệ" người được Obama bổ nhiệm Sylvia Mathews Burwell.

Nhà báo Mark Leibovich của *New York Times* (người đã viết cuốn sách nổi tiếng công kích các lễ nghi ve vãn kéo dài của Washington) đề nghị phát ngôn viên Jennifer Palmieri của Clinton cho phép sử dụng những phần trích trong phỏng vấn ngoài lề của ứng cử viên. Palmieri chỉ bỏ một vài bình luận và viết thư trả lời Leibovich "rất vui được làm việc với chị!," cho thấy quan hệ làm việc thân tình đáng sợ. Phóng viên Glenn Thrush của *Politico* gửi cho Podesta một mớ những chuyện đang viết "để

ông thấy tôi không bơm vá gì cả." Ngoài *WikiLeaks,* một tài liệu về chiến lược của Clinton tháng 1/2015 mà tờ *The Intercept* có được mô tả phóng viên Maggie Haberman – lúc đó đang làm cho *Politico* và giờ là *New York Times*, là người mà chiến dịch "có quan hệ rất tốt", người trước đây đã được gọi để "chuẩn bị chi tiết các câu chuyện cho chúng ta" và chưa từng gây thất vọng.

Breitbart đưa tin một vài nhà báo và người dẫn chương trình truyền hình hàng đầu đã trả lời "đồng ý" dự cuộc gặp riêng bên lề ở nhà của Joel Beneson, chiến lược gia chính của chiến dịch Hillary Clinton, hai ngày trước khi bà ta thông báo ra tranh cử tổng thống. *Breitbart* nhận xét danh sách khách mời dự tiệc tối ở nhà John Podesta ở Washington chỉ giới hạn trong số phóng viên được cho là sẽ đưa tin Clinton trên đường đi vận động. Những hãng thông tấn hứa sẽ được mời dự tiệc với Podesta và các phụ tá cao cấp khác của Clinton là *NBC, ABC, CBS, CNN, MSNBC, CNBC, New York Times, Washington Post, Wall Street Journal, Daily Beast, Los Angeles Times, McClatchy, People, New Yorker, Bloomberg, Huffington Post, Buzzfeed* và *Politico*. Những nhà báo được hứa sẽ có tên là Amy Chozick, Maggie Haberman, Jonathan Martin, Pat Healey và Gail Collins của *New York Times,* cũng như George Stephnopulos và Diane Sawyer của *ABC*. "Những thư điện tử bị rò rỉ cho thấy các quan chức chiến dịch của Hillary Clinton khoe việc các nhà báo chịu phục tùng sẽ đưa tin thuận lợi, nhận được những tư vấn chính trị từ các phóng viên có quan hệ thân tình, và lưu hành tên những nhà báo được coi là 'thân thiện' với ứng cử viên," *Washington Times* nhận xét. "Dù còn những tiết lộ khác nằm trong đống khổng lồ các thư điện tử của chiến dịch sẽ được *WikiLeaks* công bố, một điều rõ ràng là các quan chức chiến dịch của Clinton đã tỏ ra tin tưởng phần lớn truyền thông chính thống không thân thiện với đối thủ Cộng hòa Donald Trump đã nằm trong túi họ."

Một trong những tiết lộ của *WikiLeaks* về "hồ sơ thư điện tử Podesta" có sức phá hoại lớn nhất là bằng chứng Donna Brazile đã dự đoán trước cho chiến dịch của Clinton những câu bà ta sẽ được hỏi trong những phiên tranh biện sắp tới. Brazile, bạn tâm giao lâu năm của Clinton đã trở thành nhà hoạt động chính trị quan trọng công khai ủng hộ chiến dịch của Clinton. Bà từng là bình luận viên của *CNN* trước khi nghỉ để được bổ nhiệm làm Chủ tịch lâm thời toàn quốc của đảng Dân chủ sau khi những tiết lộ của *WikiLeaks* đã buộc Debbie Wasserman Schultz phải từ chức. Như *Washington Post* đưa tin ngày 31/10/2016, Brazile đã báo trước cho Clinton trong một thư điện tử đề ngày 5/3/2016 gửi chủ tịch chiến dịch John Podesta. "Một trong những câu ngày mai sẽ hỏi HRC là của một phụ nữ cùng đường." Trong thư Brazile viết, "gia đình bà ta bị nhiễm độc chì, và bà ta nếu có sẽ hỏi Hillary khi là tổng thống sẽ làm gì để giúp đỡ những người ở Flint, Michigan." Hồi đầu tháng, Brazile phủ nhận đã báo trước cho chiến dịch của Clinton ngay cả khi đã có một thư điện tử mà *WikiLeaks* công bố cho thấy đúng như thế. Brazile nói trước với Jennifer Palmieri trong chương trình do *CNN* chủ trì ở một hội trường thị trấn ngày 13/3/2016, Clinton sẽ bị hỏi liệu Ohio và 30 bang khác có nên tham gia cùng các bang đã bỏ án tử hình không? Câu hỏi này dựa trên dữ liệu của Liên minh Quốc gia Hủy bỏ án tử hình cho thấy từ năm 1973, 176 người bị án tử hình sau đó đã được trả tự do. Brazile nêu chủ đề này trong thư điện tử gửi Palmieri, "thỉnh thoảng tôi lại có trước những câu hỏi loại này."

Ngày 31/10/2016, *CNN* chính thức chấp nhận đơn từ chức của Brazile từ đầu tháng khi *WikiLeaks* công bố đợt đầu những thư điện tử tự buộc tội. "Chúng tôi hoàn toàn không thoải mái với những gì chúng tôi biết về quan hệ qua lại của bà ta với chiến

dịch Clinton, trong khi đang là cổ đông của *CNN*," nữ phát ngôn của hãng Lauren Pratapas nói trong một tuyên bố. "*CNN* chưa bao giờ cho Brazile biết trước bất cứ câu hỏi, tài liệu chuẩn bị, danh sách người dự, thông tin cá nhân hoặc cuộc họp ở tòa thị chính hay phiên tranh biện nào." Một bài trên *New York Times* bình luận vụ Brazile đã "làm khó" các hãng tin tức truyền hình khi trả lương cho những người theo quan điểm chính trị của một đảng xuất hiện với tư cách người bình luận trên sóng. Tờ báo này chỉ rõ *CNN* trước đây bị chỉ trích vì đã thuê Corey Lewandowski, người phụ trách đầu tiên chiến dịch của Trump sau khi anh ta bị chiến dịch của Trump sa thải, nhưng vẫn để trong danh sách trả lương với vai trò tư vấn không chính thức, nhận cái mà chiến dịch của Trump gọi là "tiền an ủi." Vụ Brazile đã chứng minh cho công chúng Mỹ thấy rằng sự móc ngoặc của chiến dịch Clinton với truyền thông chính thống đã ở một cấp độ mới. Những thư điện tử của Brazile cho thấy Hillary đã được nói trước về nội dung các cuộc thảo luận, mà vào lúc đó được phát trên truyền hình cho nhân dân Mỹ ra vẻ công bằng và không thiên vị.

DANNEY WILLIAMS, CON TRAI DA MÀU CỦA BILL CLINTON YÊU CẦU KIỂM TRA DNA

Mấy tiếng trước phiên tranh biện thứ ba cũng là cuối cùng, các luật sư của Danney Williams 34 tuổi, người từ mấy thập niên qua đã tuyên bố là con trai da màu của Bill Clinton đến Las Vegas để thông báo họ sẽ nộp hồ sơ vụ kiện quan hệ huyết thống nên cần có bằng chứng DNA của cựu tổng thống. Họ tuyên bố Clinton bị Hillary Clinton ra sức ngăn cản vì những lý do chính trị đã không thực hiện đầy đủ trách nhiệm cung cấp tiền nuôi con từ khi Danney sinh. "Hôm nay tôi đồng ý để các luật sư của tôi, ông George V. Gates IV ở New Orleans và Bruce Fein ở Washington DC nộp đơn kiện ở thành phố New York,

nơi cha tôi đang sống, để một thẩm phán ra lệnh thử DNA có sự giám sát của tòa án," Williams nói trong tuyên bố tại một cuộc họp báo.

Ít nhất từ năm 1999, Williams đã cố để được thừa nhận là con trai ngoài giá thú của cựu Tổng thống Bill Clinton với một gái điếm da màu ở Little Rock, bang Arkansas. "Tôi không nghi ngờ tôi là con trai Bill Clinton," Williams tuyên bố ngay đầu một băng hình mới. "Ở Arkansas nơi tôi lớn lên, ai cũng biết chuyện này. Bất cứ tôi đi đâu, mọi người đều chỉ tôi và nói, 'đó là con trai Bill Clinton. Nó trông giống Bill Clinton đấy chứ? Nhìn nó xem, Danney Williams là một Bill Clinton da màu.'" Nhà làm phim tư liệu bảo thủ Joel Gilbert sản xuất một băng hình 12 phút nhan đề "Bị bỏ rơi: Chuyện chưa kể về Danney Williams" cùng một loạt ảnh so sánh cho thấy hai người rất giống nhau. Được đưa lên YouTube ngày 11/10/2016, cuốn băng của Gilbert có hơn ba triệu lượt người xem tính đến Ngày Bầu cử. Tổng cộng có 36 triệu lượt người theo dõi trên hơn 24 hệ thống tin tức.

"Tôi luôn cảm thấy chua xót về việc Bill Clinton không muốn thừa nhận tôi," Williams nói trong cuốn băng. "Có phải vì tôi da màu? Có phải tôi có gì đó không đúng? Nó làm tôi đôi lúc nghĩ đến tự sát. Điều này không công bằng và đau lắm." Danney công khai nói sau khi mẹ anh ta bị đi tù vì buôn ma túy, dì Lucille Bolton đã nuôi anh ta. "Chị gái tôi là Bobby Ann Williams, mẹ của Danney Williams," dì Lucille giải thích qua Skype. "Chị tôi là gái điếm, và chị thường đứng góc phố 17 và Main (ở Little Rock). Chị tôi gặp Bill Clinton ngoài đường khoảng 13 lần. Chị hò hẹn với Bill Clinton khoảng năm hoặc sáu tháng và mọi chuyện đã diễn ra. Chị tôi nói đã có thai với Bill." Nhưng đến tận hôm nay, anh ta chắc chắn mình là con trai Clinton. "Tôi nói với các con tôi, đúng, thật đấy. Bill Clinton là cha của bố và bố chắc chắn một

ngày nào đó, các con sẽ gặp ông," Danney giải thích trong cuốn băng. Anh ta kết thúc cuốn băng với lời cầu khẩn: "Hillary, xin đừng phủ nhận tôi đang tồn tại. Tôi là con riêng của chồng bà. Chelsea là em gái tôi. Và Bill là cha tôi."

TẠI SAO DANNEY WILLIAMS LẠI TRỞ NÊN QUAN TRỌNG?

Các cuộc thăm dò dư luận khoa học cho thấy tuyệt đại đa số cử tri Mỹ gốc Phi đều tin Danney Williams thực sự là đứa con trai bị bỏ rơi của Bill Clinton. Ngoài vẻ mặt giống y chang, những nhóm cử tri trọng tâm được thăm dò cho thấy cử tri da màu đều tin lời của dì và mẹ Danney. Hiện Hillary ít quan hệ với cử tri da màu. Việc bà đi đầu thúc đẩy thông qua dự luật chống tội ác năm 1994 đưa tới kết quả là tống giam cả một thế hệ thanh niên da màu vì tội ác phi bạo lực là tàng trữ một lượng nhỏ ma túy. Luật Clinton cung cấp các bản án bắt buộc cho tội tàng trữ cocaine dạng đá nghiêm khắc hơn so với cocaine dạng bột, tức là nhằm vào những người Mỹ nghèo khổ hơn và ưu ái những người da trắng giàu có. Thống đốc Bill Clinton đã tới tòa án liên bang ở Arkansas để tranh luận về vấn đề phân biệt chủng tộc giữa những thanh niên tử tế trong lực lượng cảnh sát bang Arkansas.

Chúng ta nhận thấy truyền thông chính thống sẽ không bao giờ đưa tin về Danney Williams hay những tuyên bố của anh ta, mặc dù một số người được đảng Cộng hòa ủy thác đã tìm cách đưa nó lên truyền hình trước khi bị những người điều hành của *CNN* và *Fox* bỏ qua. Thực tế là chúng ta thực sự chưa bao giờ quan tâm đến việc có người da trắng nào biết về Danney Williams, và anh ta có thực sự tồn tại hay không. Đây là một trường hợp kinh điển về việc áp dụng đúng cách thức của truyền thông mới.

Cuốn băng của Gilbert làm ít người cầm được nước mắt. Chọn theo phân bổ địa lý là Cleveland, Detroit, Milwaukee, Miami, Charlotte, Fayetteville, và Philadelphia, và thêm nữa là chọn người được hỏi dựa trên sở thích âm nhạc, độ tuổi, văn hóa da màu và các nhóm quan tâm khác ở thành phố, xác suất là cực lớn trong số những người Mỹ gốc Phi độ tuổi từ 18 đến 30 đã xem băng hình này. YouTube khóa tài khoản của Danney Williams một thời gian ngắn, cố gắng xóa mờ anh ta, nhưng phải khôi phục lại sau khi bị phản đối dữ dội. Sau đó nhóm hip hop Freenauts lấy cảm hứng từ câu chuyện lan truyền nhanh của Danney đã sáng tác một bài nhạc rap rất bắt tai, vạch trần Hillary và Bill là đạo đức giả. Chỉ riêng mạng *WorldStarHipHop.com* đã thu hút năm triệu lượt truy cập và được *Hip Hop Weekly*, *Drudge Report, InfoWars.com* và nhiều hệ thống truyền thông khác của người da màu đưa lại.

Những người thuộc phe Clinton đã tiến hành một chiến dịch kích động phi thường, tuyên bố kiểm tra DNA do tạp chí lá cải *Star* đã tiến hành năm 1999 cho thấy Bill Clinton không phải là cha của Danney Williams. Tuy nhiên, Tiến sĩ Jerome Corsi, nhà báo điều tra cái ác đã phát hiện kiểm tra DNA mà *Star* sử dụng trong phân tích thực ra là lấy trong báo cáo viết của Ken Starr, Luật sư Đặc biệt trong vụ đòi bãi miễn Clinton. Không có thêm lần thử nào khác. "Tôi không nghĩ đã bao giờ thấy kết quả thử DNA của Clinton từ bất cứ phòng thí nghiệm nào chưa," Phil Burton, cựu tổng biên tập của *Star* nói với *WND*. "Chúng tôi chưa bao giờ công bố cái gì. Nhưng tôi có nhiều cuộc gọi của nhiều người trong giới truyền thông, kể cả *New York Times* muốn biết khi nào chúng tôi sẽ thử lại DNA," Burton nói tiếp. "Chúng tôi nghĩ nó sẽ cho thấy có thể anh ta là con trai ông ấy, nhưng khi có kết quả thử DNA thì cũng chẳng còn gì để viết." Corsi xác

định rằng trong khi lời khai của các sĩ quan FBI trong báo cáo nói hai lần thử DNA khác nhau mà luật pháp đòi hỏi đã được tiến hành, nhưng trong báo cáo rất lạ là lại chỉ có một.

Như *Slate, Snopes.com* và *New York Daily News* đều đưa tin, báo cáo của *Star* lại chỉ có kết quả của một trong hai lần thử phải thực hiện để xác định quan hệ huyết thống. Nó bao gồm một phản ứng chuỗi khuếch đại gien (PCR), nhưng không thấy ghi kỹ thuật nghiên cứu tính đa chiều phân đoạn DNA (RFLP) trong lần thử ở phòng thí nghiệm của FBI. Nói cách khác, so sánh DNA chính xác để quyết định quan hệ huyết thống đòi hỏi phải có hai lần thử khác nhau. Báo cáo của *Star* chỉ có số liệu PCR, nên chưa thể quyết định được quan hệ cha con.

Không có mẫu máu hoặc các chất lỏng khác trên người Clinton, *Star* không thể thực hiện một cuộc kiểm tra đáng tin hơn, một cuộc kiểm tra tính đa hình chiều dài các phân đoạn DNA (RFLP) mà lẽ ra phải do một phòng thí nghiệm tiêu chuẩn tiến hành lấy mẫu DNA của Clinton để đối chiếu các kết quả kiểm tra RFLP chất lỏng lấy từ cơ thể Williams. Theo *Los Angeles Times* ngày 12/1/1999, đáng lẽ phải viết một bài chi tiết về các kết quả của phòng thí nghiệm mà *Star* đã có được, Burton chỉ nói với các phóng viên có người gọi điện nói với ông "Không trùng khớp, thậm chí không gần khớp." Ngày 3/10/2016, *Snopes.com*, một nguồn "kiểm tra thực tế" trên Internet nói chung ưu ái những người Dân chủ đã xem xét vấn đề Bill Clinton có phải là cha Danney không lại không kết luận cáo buộc đó là "sai" mà chỉ nói "không có bằng chứng."

"Danney Williams giống Bill Clinton không thể tin nổi, từ màu tóc cho đến mọi thứ. Vào lúc này, chúng tôi thực sự nghĩ chúng tôi là người đoán đúng. Khi Gooding nói với tôi nó không trùng khớp, tôi không còn để ý đọc bản báo cáo." Vì thế, sau

khi nghe Gooding thông báo, Burton quyết định không công bố gì nữa, vì dù thất vọng nhưng ông không thể chứng minh Bill Clinton là người cha sinh học của Danney Williams. Vì vậy, thay vì viết một bài báo, Burton quyết định chỉ nói với các phóng viên những kết quả "thậm chí không gần khớp." "Tôi thực sự nghĩ nó sẽ trùng khớp," ông nhấn mạnh. "Chuyện râm ran khắp bang Arkansas là Bill Clinton có quan hệ với một phụ nữ, và có một vị linh mục đi khắp Little Rock nói đứa trẻ là con của Bill, nhưng chúng tôi chỉ làm được tới mức đó."

Chuyên gia pháp y nổi tiếng, Tiến sĩ Henry Lee nói chỉ có so sánh hai lần thử DNA mới có thể quyết định được quan hệ huyết thống. Nếu không, tin của *Star* thiếu dữ liệu cụ thể để kết luận, kể cả việc bác bỏ khả năng Bill là cha của Danney. Việc *Star* thuộc quyền sở hữu của Robert Altman, thân tín với Clinton, một nhà tài trợ lớn và Trợ lý Bộ trưởng tài chính trong chính quyền Clinton, người buộc phải từ chức trong vụ tai tiếng Whitewater khi ông ta đã làm một việc không đúng là báo trước giúp vợ chồng Clinton thoát cuộc điều tra liên bang. Corsi cũng cả quyết David Kendall, luật sư hung dữ của Clinton đang là luật sư chính của *Star* khi vụ việc om sòm này kéo dài. Corsi đã phỏng vấn biên tập viên của *Star*, người thừa nhận chưa bao giờ thấy một báo cáo viết về DNA nào. Tuy nhiên Howard Kurtz, lúc đó đang làm cho *Washington Post* và *AP* nói một cách nghiêm túc là kiểm tra DNA đã bác bỏ những tuyên bố của Danney Williams, tức đó rõ ràng là nói dối. Megyn Kelly đã nhắc lại chuyện bí ẩn này một cách thiếu suy nghĩ, khi một người được Trump ủy nhiệm cố nêu vấn đề trên *The Kelly File*.

Ăn nói chững chạc, Williams trước tiên kêu gọi cựu Tổng thống Clinton tự nguyện đưa mẫu DNA, sau đó kêu gọi Monica Lewinsky, người vẫn còn giữ chiếc váy màu xanh dính tinh trùng

nổi tiếng, một mẫu DNA thực sự của Bill Clinton. Cô Lewinsky chưa bao giờ trả lời. Nhưng hai nỗ lực đó đã khiến báo chí toàn quốc ủng hộ Danney Williams. Luật sư của Williams hiện đang chuẩn bị đệ đơn kiện vụ quan hệ cha con ra các tòa án ở Arkansas.

Dù không có thêm cuộc kiểm tra DNA nào nữa, nhưng điều đó không quan trọng. Hàng triệu cử tri da màu đã nghe câu chuyện và bị thuyết phục. Đây là chiến dịch hợp pháp để làm nản lòng người Mỹ gốc Phi ủng hộ Hillary Clinton vì truyền thông chính thống không chịu đưa tin. Cuối cùng 6% người da màu tìm mua băng đĩa về Danney Williams trên thị trường có thể đã có tác động sâu sắc đến kết quả bầu cử.

The Daily Caller đưa tin "trong khi Obama tuyệt đối thống trị cộng đồng người da màu, đánh bại Romney 93-7, Clinton chỉ đánh bại Trump 88-8. Số lượng cử tri da màu đi bỏ phiếu thấp hơn, một thay đổi có thể mang tính quyết định đã đưa Trump tới những thắng lợi nhỏ ở những bang như Michigan và Pennsylvania, những bang chỉ mấy ngày trước thôi có vẻ ông đã không với tới được."

Vấn đề số lượng cử tri đi bầu rất quan trọng. Chúng tôi tin Hillary yếu trong khối cử tri da màu. Tháng 7/2015 *Cook Report* nhận xét tại sao số phiếu của người da màu đã có thể là then chốt đối với khả năng thắng cử của Clinton, và việc không có được lượng cử tri da màu như Barack Obama năm 2012 có thể sẽ phá hỏng con đường tới chiến thắng của bà ta như thế nào.

- "Thật khó để nói cử tri da màu đã trở nên quan trọng thế nào đối với liên minh của những người Dân chủ hôm nay, đặc biệt khi nói đến đại cử tri. Phân tích số liệu thăm dò ngoài điểm bỏ phiếu năm 2012, cử tri Mỹ gốc Phi chiếm toàn bộ số phiếu thắng của Obama ở

bảy bang: Florida, Maryland, Michigan, Nevada, Ohio, Pennsylvania và Virginia. Nếu không có 112 đại cử tri của những bang này, Obama chắc chắn đã thua. Người Mỹ gốc Phi cũng chiếm hầu như toàn bộ số phiếu thắng của Obama ở Wisconsin. Tất cả những bang này, trừ Maryland sẽ là những chiến trường quan trọng.

- "Chắc chắn là mức cử tri Mỹ gốc Phi đi bầu trước 2008 sẽ không nhất thiết làm Hillary Clinton thua. Nhưng có thể khiến bà có ít phiếu thắng hơn nhiều vì tính toán sai ở một loạt bang nhiều khả năng chuyển phiếu. Ví dụ, ở Virginia, sẽ là thế nào nếu số phiếu của người Mỹ gốc Phi là 18% chứ không phải 20% như năm 2012? Chúng tôi ước tính Obama đã thắng 1,6% chứ không phải 3,9%. Ở Ohio, nếu nó là 13% thay vì 15% thì sẽ thế nào? Chúng tôi ước tính Obama có lẽ đã thắng 0,8% chứ không phải 3%. Ở Pennsylvania, nếu nó là 11% thay vì 13% thì sẽ ra sao? Tỉ lệ thắng phiếu của Obama có lẽ sẽ giảm từ 5,4% xuống 3,4%.

- "Chúng tôi không thể dự báo Hillary Clinton sẽ làm tốt hơn hay xấu hơn trong số cử tri Mỹ gốc Phi, hoặc ngay cả trong cử tri da trắng, mà không biết tháng 11 này bà ta sẽ đối đầu với ai. Tuy nhiên, rõ ràng liên minh người Mỹ gốc Phi là nền tảng quan trọng cho chiến thắng của các Đại cử tri Dân chủ, điều đó có nghĩa chúng tôi sẽ phải dùng nhiều thời gian, nếu không nói là nhiều hơn mức có thể để đánh giá sự tham gia của họ trong bầu cử như chúng tôi làm với số phiếu đang tăng của người Mỹ gốc Mỹ Latin."

Donald Trump đã giành được bốn trong số sáu chiến trường được xác định là quan trọng năm 2016 (Ohio, Florida, Michigan

và Pennsylvania). Khả năng chiến thắng của ông phụ thuộc vào việc thắng tất cả bốn bang, cũng như giữ được North Carolina mà Obama đã giành được với số phiếu sít sao năm 2008 và chiến thắng sát nút Romney năm 2012. Cũng là một trong những bang chiến trường quan trọng nhưng không được nói tới là Wisconsin.

Trước bầu cử, một vài nghiên cứu nhận xét lượng cử tri da màu trước bầu cử là thấp hơn năm 2008 ở một số bang chiến trường quan trọng, có ý nói Hillary Clinton sẽ không đạt được mức độ hăng hái của cử tri như Barack Obama đã làm được. Đây chính là tác động của vụ Danney Williams.

- "Người Mỹ gốc Phi sẽ không đi bỏ phiếu ở mức độ đông đảo như họ đã làm bốn năm trước ở một vài bang đã quyết định một phần cuộc bầu cử tổng thống, tạo ra một vấn đề nan giải cho Hillary Clinton khi bà ta cứ cố bám vào thế dẫn đầu ngày càng xấu đi trước Donald J. Trump, trong khi chỉ còn một tuần là tới Ngày bầu cử. Khi hàng chục triệu người Mỹ bỏ phiếu với lượng cử tri đi bầu sớm đông nhất chưa từng có trong một cuộc bầu cử tổng thống, số phiếu bắt đầu cho thấy sự chững lại mà nhiều người Dân chủ sợ có thể thành hiện thực khi mà không có tổng thống da màu đầu tiên trên phiếu bầu."

Một bài trên tờ *Times* đặc biệt lưu ý tới Florida và Ohio, hai bang nơi Trump cuối cùng đã thắng (bằng con số chênh lệch lớn hơn ba bang công nghiệp đã đưa ông vượt lên dẫn đầu).

- "Ở Florida, nơi mở rộng bỏ phiếu sớm sau khi hàng dài người bỏ phiếu đã làm một số cử tri phải đứng chờ nhiều giờ năm 2012, cử tri Mỹ gốc Phi trong đơn vị bầu cử từng đích thân đi bỏ phiếu đến nay đã giảm chỉ còn 15% so với 25% bốn năm trước... Tỉ lệ người Mỹ gốc

Phi tham gia thấp hơn năm 2012. Daniel A. Smith, giáo sư khoa học chính trị của Trường Đại học Florida so sánh lượng cử tri bỏ phiếu sớm hiện nay ở các khu vực nhiều người thiểu số như các quận Miami-Dae, Palm Beach và Broward với năm 2012. Ông thấy trong số những người đi bỏ phiếu năm nay, 22% là người da màu, 40% là da trắng và 31% là Hispanic. Năm 2012 con số đó là 36% da màu, 35% da trắng và 23% Hispanic. 'Nếu chiến dịch của Clinton không đẩy nó lên, Florida sẽ là bang còn nghi ngờ,'" giáo sư Smith nói.

- "Ohio cũng cũng cắt giảm bỏ phiếu sớm, ở đó các cử tri tham gia vào những khu vực thiên về Dân chủ gần Cleveland, Columbus và Toledo đã sụt giảm, mặc dù chiến dịch của Clinton cho biết họ đã được khuyến khích bởi một ngày Chủ nhật bận rộn khi các nhà thờ Mỹ – Phi dẫn dắt cử tri trên khắp bang."

Tờ *Times* nhận xét chính xác Clinton tỏ ra mạnh hơn ở Colorado và Nevada và bà ta có thể thắng cử thậm chí nếu thua ở North Carolina, Florida và Ohio. Nhưng các vấn đề về lượng người có thể tham gia ở Pennsylvania, Wisconsin và Michigan không bao giờ được nói đến.

Một tờ báo địa phương là *Florida Today* cũng lưu ý lượng cử tri trước bầu cử thấp hơn trong cộng đồng cử tri gốc Phi ở Florida.

- "Số lượng cử tri da màu đi bầu thấp hơn ở Florida có thể là vấn đề thực sự đối với Hillary Clinton và những người Dân chủ lo theo dõi số phiếu ở các khu vực bầu cử. Tổng lượng người đi bầu tăng, nhưng tỉ lệ phiếu da màu lại 'giảm hẳn' so với năm 2012... Vấn đề của Clinton không chỉ là số người đi bầu không cao trong số

1,7 triệu cử tri da màu ở bang. Tỉ lệ ủng hộ 80-85% mà bà nhận được từ người Mỹ gốc Phi thấp hơn nhiều so với 95% của Obama năm 2012."

Nhìn chung, các nghiên cứu sau bầu cử về phiếu của cử tri da màu, và chiến thắng của Trump làm rõ thêm thất bại của Hillary Clinton là đã không có được lượng người đi bầu cao. Theo cách diễn giải của tờ *Philadelphia Tribune*, cuộc bầu cử đã đảo chiều theo hướng Clinton thua thay vì Trump thắng.

- "Về phiếu của người da màu, các con số mới về lượng người đi bầu cho ta bức tranh về khối cử tri da màu không đạt hết tiềm năng chính trị của nó. Số liệu thăm dò ban đầu ngoài điểm bỏ phiếu cho thấy lượng cử tri da màu là 12% trong tổng số dân cư có quyền bầu cử năm 2016, chỉ ít hơn 1% so với năm 2012. Năm 2012, tham gia của cử tri da màu thực sự vượt cử tri da trắng khi nó đại diện 13% tổng phiếu toàn quốc, ngang bằng tỉ lệ dân cư da màu."
- "Một cái nhìn sâu hơn vào số lượng cử tri đi bầu của tờ *Tribune* cho thấy một bức tranh ảm đạm về việc cử tri Mỹ gốc Phi phân tán hơn lúc đầu người ta nghĩ. Trong tổng số 131.741.500 phiếu được kiểm vào tối bầu cử, 15.008.980 là phiếu của người da màu tính theo hệ số 12% số cử tri da màu được hỏi sau khi đã bỏ phiếu. Nhưng năm 2012 có 16.938.006 phiếu của cử tri da màu trong tổng số phiếu toàn quốc là 130,3 triệu. Điều này cho thấy sự sụt giảm đáng báo động 11,4% số phiếu của cử tri da màu giữa hai kỳ bầu cử tổng thống.

Nhà báo tự do Al Hunt nghiên cứu số lượng phiếu bầu đã nói nguyên nhân Clinton thua ở bang này vì không có được mức ủng hộ mà Obama đã có.

- "Bà ta thắng ở Pittsburgh và Philadelphia với số chênh lệch đã dự đoán. Nhưng ở Philadelphia, số cử tri đi bầu ít hơn bốn năm trước khoảng 100.000. Clinton cũng thống trị bốn quận (county) ngoại ô gồm Chester mà Mitt Romney thắng năm 2012 và Melania Trump vận động ngay trước bầu cử, nhiều hơn số phiếu Obama có được. Nhưng lượng cử tri đi bầu ít hơn mong đợi."
- "Có những thành trì của đảng Dân chủ mà màn trình diễn của Trump rất ấn tượng. Ông thua sát nút ở Scranton, nơi Obama và người con quê hương Joe Biden thắng 16% năm 2012. Ông còn thắng ở Wilkes-Barre và Erie, nơi Obama đã thắng dễ dàng."
- "Những thăm dò sau khi bỏ phiếu ở Pensylvania cho thấy nhiều điều. Chúng cho thấy Clinton kém Obama trong số các cử tri trẻ hơn 30. Từ góc độ của bà ta thì còn xấu hơn, những cử tri này chỉ chiếm 16% trong tổng phiếu đã kiểm so với 19% năm 2012. Hơn thế nữa, những người da màu bầu cho Clinton chỉ chiếm 10% tổng số cử tri của khu vực, giảm 13% so với lần trước. Nếu cử tri da màu chiếm 12% số lượng cử tri của Pennsylvania, có thể bà đã thắng ở bang này."

New York Times thực hiện một nghiên cứu về Wisconsin, đặc biệt là cách bỏ phiếu của người da màu ở Milwaukee và thấy một cộng đồng nói chung không mặn mà với Hillary.

- "Wisconsin, một bang mà Hillary Clinton nghĩ bà sẽ thắng, thường khoe là một trong những bang có tỉ lệ tham gia của cử tri cao nhất cả nước trong lịch sử. Số người đi bầu đạt 68,3%, đứng thứ năm trong số 50 bang. Nhưng theo tiêu chuẩn của địa phương, đó là một điều đáng thất vọng vì số cử tri đi bầu thấp nhất trong

16 năm. Và những cử tri không đi bầu lại quan trọng. Ông Trump chiến thắng bang này với chỉ 27.000 phiếu.

- "Các hạt (precinct) có thu nhập thấp nhất của Milwaukee cho ta lời giải thích về số lượng cử tri đi bỏ phiếu. Trong 15 quận của thành phố, lượng người đi bầu từ 2012 đến 2016 ở năm quận nghèo nhất liên tục giảm nhiều hơn những khu vực giàu hơn, chiếm tới nửa tổng số cử tri không đi bỏ phiếu của toàn thành phố."
- "Sự sụt giảm lớn nhất là ở quận 15, một dải đất có những nhà gỗ bạc phếch, các hiệu bánh mì kẹp thịt và cửa hàng bán đồ ăn nhanh với 84% dân số là người da màu. Ở quận này, số lượng cử tri giảm 19,5% so với số liệu năm 2012, theo Neil Albrecht, giám đốc điều hành của Sở Điện lực thành phố Milwaukee. Đây là nơi sinh sống của một số cư dân nghèo nhất Milwaukee, và theo một phim tài liệu năm 2016 'Milwaukee 53206,' là một trong những nơi có tỉ lệ tội phạm cao nhất cả nước."

Phân tích bài của *Times*, tạp chí *New York* nhận xét tại sao cộng đồng da màu ít học hơn của Milwaukee nói chung ít sợ hình ảnh Trump như một kẻ phân biệt chủng tộc, nên họ không bắt buộc phải bỏ phiếu chống Trump và bỏ cho Hillary vì những bình luận công khai của ông."

- "Cử tri Mỹ gốc Phi ở Milwaukee chẳng mấy tức giận trước sự thành kiến và căm ghét phụ nữ của ông như nhiều người Dân chủ lạc quan mong đợi. Những người Dân chủ và các nhà báo nhiều lần tuyên bố và tự tin viết rằng những lời lẽ xúc phạm của Trump về các nhóm thiểu số sẽ làm họ phẫn nộ và kích động sự tham gia của các đơn vị cơ sở đảng Dân chủ, làm cuộc chiến leo dốc của Trump càng dốc hơn. Nhưng nó đã không xảy ra."

Ngay sau ngày bầu cử, trang mạng *Michigan Live* nhận xét chiến thắng sít sao của Trump ở bang là do Hillary không nhận được sự ủng hộ ở Detroit và Flint.

- "Kết quả không chính thức cho thấy Clinton không thể sánh được với màn trình diễn của Obama bốn năm trước ở nhiều vùng của bang với tỉ lệ phiếu cử tri da màu cao nhất, gồm các quận trung tâm Detroit-Wayne, Oakland và Macomb. Những quận này chiếm 37% tổng số phiếu của bang tính đến thứ Ba ngày 8/11 và 55% bầu cho Clinton. Bốn năm trước, Obama được 69% số phiếu của cùng khu vực."
- "Cách biệt về nhiệt tình đi bỏ phiếu thấy rõ ngay tại Quận Genesee, cạnh thành phố Flint, nơi 56% cư dân là người da màu. Chênh lệch phiếu của Clinton là 52-42%, tức là thắng 19.000 phiếu, nhưng không bằng màn trình diễn của Obama năm 2012 trước Mitt Romney của đảng cộng hòa – chiến thắng 63-35% và 57.000 phiếu."
- "Ở quận Wayne, nơi 38% là người da màu đã tính cả những cử tri của thành phố Detroit, Clinton giành 66% phiếu – ít hơn 80% của Obama trước Romney, và kết quả là 19.000 phiếu ít hơn đối với người đứng đầu danh sách bầu cử của đảng Dân chủ. Đó là sự khác biệt lớn," Susan Demas, biên tập viên kiêm chủ báo *Inside Michigan Politics* nói. "Lượng cử tri Mỹ gốc Phi tham gia giảm, lượng cử tri da trắng ủng hộ Trump tăng, và thế là đủ để bang này còn phải tiếp tục, hoặc chiến thắng cho Trump."
- "Quận Saginaw, trong đó có thành phố Saginaw đã bầu cho Trump 47-46%, làm ông trở thành người Cộng

hòa đầu tiên thắng ở Saginaw từ năm 1984, khi Ronald Reagan đánh bại Walter Mondale như một phần trong chiến thắng áp đảo trên cả nước. Tỉ lệ cử tri đi bầu giảm ở quận Saginaw, từ khoảng 65% năm 2012 xuống còn 60%. Ở những hạt phía đông thành phố Saginaw, nơi người da màu và Hispanic chiếm ưu thế, tỉ lệ cử tri đi bầu ngày thứ Ba khoảng từ 41% đến 51%."

Không cần bàn cãi, những cử tri đã biết về Danney Williams và số phận của anh ta ít khả năng bầu cho Hillary. Cử tri da màu thấy lời kể của dì Danney về việc bị xua đuổi khi bà cố mang đứa bé đến nhà Hillary Clinton là hoàn toàn đáng tin. Hai binh sĩ khác nhau của bang Arkansas thừa nhận họ đã từng chuyển quà Giáng sinh tới cho Danney ở nhà mẹ anh ta. Việc này cũng lan truyền trong một băng hình, trong đó anh lính Larry Patterson nói cứ đầu tháng, một quan chức bang lái xe mang biển chính quyền Arkansas đã đến nhà đưa một phong bì có bảy tờ 100 đô la mới cứng. Facebook đăng lại ngay câu chuyện này.

Trong suốt chiến dịch vận động tranh cử, Donald Trump đã kêu gọi các cử tri người Mỹ gốc Phi, nêu vấn đề đảng Dân chủ dưới thời Tổng thống Obama đã có thay đổi kinh tế nào có ý nghĩa để cải thiện đời sống của họ trong tám năm làm tổng thống hay không. "Các bạn có mất gì đâu?" Trump nhiều lần hỏi khi kêu gọi cử tri Mỹ gốc Phi thay đổi lòng trung thành với đảng và bỏ phiếu cho đảng Cộng hòa năm 2016. Trong khi vợ chồng Clinton cố hết sức phớt lờ vụ tai tiếng Danney Williams như đã thấy, câu chuyện đã được lan truyền rộng rãi trong cộng đồng người Mỹ gốc Phi, qua cuốn băng của Gilbert và bài nhạc rap cùng cuốn băng kể câu chuyện về Danney. Trong khi chuyện của Danney Williams không thể một mình chuyển biến đa số cử tri Mỹ gốc Phi bầu cho đảng Cộng hòa, sự chú ý của truyền thông

mà nó nhận được cùng việc không có tiến triển kinh tế và dự luật chống tội phạm của Clinton, tất cả đủ để làm cộng đồng Mỹ gốc Phi không hăng hái ủng hộ Hillary Clinton. Việc này làm nản nòng số cử tri da màu đi bỏ phiếu, điều quan trọng đối với thắng lợi cuối cùng của Trump trong bầu cử.

ÁO PHÔNG "CLINTON-HIẾP DÂM"

Một số bạn có thể không biết Christian Josi là ai, nhưng ông là người in những áo có hàng chữ *Clinton-Hiếp dâm* cho tôi, rồi sau đó Alex Jones đưa lên sóng. Vâng, đây là một chiến thuật du kích hơi thô thiển, nhưng đó là cách duy nhất để vượt qua việc thông tin chính thống không đăng tải những cuộc tấn công tình dục của Bill Clinton, và vai trò đồng phạm của Hillary khi bà ta tiến hành chiến dịch khủng bố/che đậy vụ việc.

Christian là nhà hoạt động chính trị lừng khừng nhất, nhưng cũng tài năng nhất – đương nhiên là sau tôi. Vì thế tôi mến ông. Ngay từ khi còn trẻ, ông đã thành công lớn trong chính trị và "tình cờ" trở thành ca sĩ hát nhạc jazz nổi tiếng. Ông thậm chí còn viết một cuốn sách về Hillary Clinton trước khi viết về bà ta thành mốt thời thượng. Nói thật là toàn bộ giao kèo này cũng đã làm ông bù đầu. Có lẽ thế lại tốt cho ông. Khó tính, nóng tính, nhưng tốt.

Hoạt động chính trị "ngầm" muốn thành công phải vừa thật, lại vừa hóm hỉnh. Chỉ có một trong hai thứ thì không hiệu quả nhưng kết hợp lại, chúng là những vũ khí mạnh để chuyển tải một thông điệp mang tính tác động.

Chỉ riêng sự thật thì không đủ. Nếu có thì tốt, nhưng đó không phải thế giới mà chúng ta đang sống. Mọi người bận rộn và có nhiều việc khiến họ phân tâm. Sự thật thường được lưu trữ

ở đầu ở đâu, cùng với tên các giáo viên trung học của bạn và chỗ bạn để chìa khóa.

Nếu gắn sự thật với một thứ khác, đặc biệt là cái gây cười và gây sốc sẽ làm nó đọng lại trong đầu. Rất lạ là nó gần như tạo lợi thế. Nếu mọi người nhận được hàng mớ thông tin về quá nhiều chủ đề, nó chỉ trở nên ồn ào, giống như một đội đồng ca hát nhiều bài khác nhau. Để chuyển tải một cách hiệu quả thông điệp mà bạn muốn nó "đọng lại," bạn phải chọn lọc kỹ và tàn nhẫn. Đã biết bạn muốn chuyển tải điều gì thì phải thực hiện ngay, liên tục hết lần này tới lần khác.

Việc chuyển tải thế nào cũng cũng quan trọng như chuyển cái gì. Với vợ chồng Clinton, phải chọn cái gì? Một số vụ tai tiếng của Clinton bị truyền thông chính thống che giấu cũng chỉ vì họ cần phải làm thế. Toàn bộ tin họ đưa về Hillary không thể là tích cực, các phóng viên nhà báo ít nhất cũng phải dẻo miệng về khái niệm khách quan.

Vụ thư điện tử, việc chơi-trả-phí của Quỹ Clinton, chuyện trai gái của Bill cũng rất đáng nêu. Không nhiều, nhưng cũng ở mức như truyền thông cho phép và chỉ trong bối cảnh của cánh tả: nhanh gọn, tùy tiện nói "đã kiểm tra hộp thư" nên không thể bị buộc tội đã bỏ qua những chuyện này.

Khi Hillary đang cố đập vỡ "trần kính cao nhất, cứng nhất" thế giới, có khả năng truyền thông sẽ không tốn thời gian để điều tra, chưa nói gì tới đưa tin, về mức độ đồi trụy của Bill, và thế là để những chuyện này như trái cây chín sẵn sàng thu hái.

Những người quan tâm đến chính trị những năm 1990 không biết những cáo buộc tấn công tình dục và hãm hiếp của Bill Clinton, nhưng ngay cả khi ấy truyền thông đã làm hết sức để che đậy chuyện về Juanita Broaddrick. Họ cần được biết. Còn với Juanita Broaddrick, vấn đề này không tồn tại.

Những lời kể đáng sợ về vụ Bill Clinton hiếp Broaddrick trong khách sạn ở Little Rock, Arkansas năm 1978 không được đưa tin rộng rãi cho tới khi cô nói ra năm 1999. Tất cả các hãng truyền hình đều phớt lờ trừ một hãng. *NBC News* đã có cuộc phỏng vấn độc quyền với Broaddrick mãi sau khi phiên tòa xử Clinton tội khai man về chuyện tình với nữ thực tập sinh Monica Lewinsky đã không bãi miễn được ông ta. Cuộc phỏng vấn chỉ được lên sóng một lần nên những ai không xem đoạn này lỡ mất chuyện của cô ta.

Trái cây này đã chín để hái.

Trong 16 năm từ khi vợ chồng Clinton rời Nhà Trắng, cánh tả tiến bộ đã bắt đầu thay đổi nền văn hóa thậm chí còn nhiều hơn trước đây, đặc biệt với lớp trẻ trong các trường đại học. Những bữa nhậu say sưa, từng là nghi lễ nhập hội, giờ chỉ là trách nhiệm của một người, cho dù anh ta say xỉn và không phải người đầu têu. Hơn nữa, người tố cáo còn được coi là anh hùng, nên dù thế nào cũng phải tin anh ta.

Emma Sulkowicz, một sinh viên tại Đại học Columbia được biết với cái tên "cô gái đệm giường" vì luôn mang chiếc đệm mà cô nói bị hiếp trên đó tới tất cả các giờ học sau khi trường không tìm thấy chứng cứ cho cáo buộc bị hiếp của cô. Cho đến nay, Sulkowicz vẫn được nhiều thuộc người cánh tả ca ngợi là người bảo vệ nữ quyền.

Câu chuyện không đúng về Rolling Stone "Hiếp dâm ở trường đại học" cũng được những sinh viên cánh tả của trường đòi phải tin người tố cáo "Jackie" ngay cả sau khi cô bị lật tẩy là kẻ nói dối và câu chuyện được rút lại.

Tâm lý này, đặc biệt với cử tri Millennials đã khiến vụ hiếp Juanita Broaddrick thành miếng đất tốt nhất, màu mỡ nhất làm vũ khí chống vợ chồng Bill Clinton.

Tháng 11/2015, Hillary Clinton thực sự thúc đẩy củng cố lựa chọn này khi bà ta tweet: "Tất cả những người sống sót của các cuộc tấn công tình dục xứng đáng được nghe, được tin và được ủng hộ." Một khi bà nói họ "xứng đáng" được tin, câu hỏi rõ ràng là: Hillary có tin Juanita không?

Một tháng sau khi được hỏi câu này tại một diễn đàn công cộng, Clinton nói: "À, tôi phải sẽ nói lúc đầu nên tin, cho tới khi có chứng cứ để không tin."

Chúng tôi đưa lên mạng câu của bà ta trước khi bà xóa.

Vì Bill không bao giờ nhắc đến chuyện này, chứ chưa nói phủ nhận, những tuyên bố của Broaddrick và hầu hết mọi người chưa bao giờ nghe chuyện, cùng tuyên bố sặc mùi chuyên chế của Hillary về lòng tin tuyệt đối, lựa chọn rõ ràng là: cử tri nào không biết phần này trong lịch sử của Clinton phải được biết.

Vì thông điệp tốt nhất là thông điệp đơn giản, nên áo phông Bill Clinton "HIẾP DÂM" đã nảy sinh trong cái đầu lắm ý tưởng của tôi. Học theo mẫu quảng cáo "HY VỌNG" trong chiến dịch 2008 của Obama, ý tưởng áo phông Clinton "HIẾP DÂM" thành hiện thực khi tôi đặt bẫy báo chí ở Cleveland. Nó lập tức trở nên ăn khách.

Ngay sau khi được in, áo phông bắt đầu xuất hiện trong các cuộc diễu hành của Clinton. Đây không phải là tình cờ.

Alex Jones hứa tặng 1.000 đô la cho những ai có thể mặc áo này xuất hiện trên truyền hình, và 5.000 đô la cho người mặc nó đến cuộc diễu hành của Clinton và hét to "Bill Clinton là tên hiếp dâm." Và Jones đã phải trả tới hơn 125.000 đô la!

Trò chơi vẫn tiếp tục.

Nó có vẻ hơi thô thiển, nhưng hiệu quả. Mọi người trong các cuộc diễu hành của Clinton khắp cả nước bắt đầu hét to "Bill

Clinton là tên hiếp dâm" trên truyền hình trực tiếp. Việc này bắt buộc truyền thông phải đưa tin. Thật ra họ thường làm với giọng miệt thị, nhưng bắt buộc phải đưa. Họ phải nhắc đến Juanita Broaddrick.

Ít nhất một số người không biết cô là ai đã tra tên cô trên mạng, và tìm thấy câu chuyện mà đảng Dân chủ và truyền thông đã tìm mọi cách che giấu. Với phụ nữ, đặc biệt những thanh niên thế hệ Millennials, người phụ nữ đã đăng đàn nói về "xứng đáng được tin" đã bị che phủ trong cái bóng những hành động của chính chồng bà.

Theo tôi, Hillary không thu hút được phụ nữ, đặc biệt phụ nữ da trắng và thế hệ Millennials vào Ngày Bầu cử một phần không nhỏ vì Juanita Broaddrick. Và cử tri bắt đầu biết về chuyện Juanita Broaddrick vì chiếc áo phông và những nỗ lực của chúng tôi đưa chuyện đó ra.

Mọi thứ đều theo đúng kế hoạch, và có tác dụng.

Các hãng tin mà lẽ ra sẽ quá sung sướng phớt lờ chuyện của Juanita không còn lựa chọn nào khác là phải làm đúng công việc của họ. Các nhà hoạt động chính trị tự thấy phải bảo vệ cái không thể bảo vệ khi chuyện đó dính đến chồng của ứng cử viên của họ.

Bóng ma câu chuyện Bill Clinton đối xử với Juanita Broaddrick đáng chú ý hơn tất cả những gì người ta nói về Donald Trump, và những gì ông đã nói về phụ nữ. Nếu không có chiếc áo phông và nỗ lực đưa nó ra công chúng, rõ ràng không ai trong truyền thông chính thống sẽ nhắc đến tên Juanita Broaddrick.

Việc đưa nổi bật chuyện Juanita Broaddrick để người dân cả nước biết kéo theo toàn bộ những phụ nữ khác của Clinton mà chiến dịch Hillary không muốn nhắc tới. Một chiếc áo phông đơn giản và một cú đánh thông minh gọi là CÒI HIẾP

DÂM đã làm cho chiến dịch một tỉ đô la phải chững lại và cuối cùng ngã ngửa.

Vào những tuần cuối cùng, chúng tôi chính thức đưa ra CÒI HIẾP DÂM. Hàng chục "người thổi còi" bắt đầu làm gián đoạn các cuộc tiếp xúc cử tri của Clinton. Vì còi làm bằng nhựa nên chúng dễ dàng vượt qua máy soi kim loại của Mật vụ Mỹ.

Chuyện đó là thật, đơn giản, dễ gây náo loạn, đáng nhớ và có tác dụng.

TRUMP ĐỐI ĐẦU CLINTON. PHIÊN TRANH BIỆN THỨ BA, ĐẠI HỌC NEVADA, LAS VEGAS, CHỦ NHẬT NGÀY 16/10/2016

Trong phiên tranh biện thứ ba và cuối cùng, vở kịch liên quan đến nỗ lực của người điều phối Chris Wallace, người dẫn chương trình Chủ nhật của *Fox News* và Clinton để buộc Trump phải nói trước bất cứ thách thức pháp lý nào về gian lận cử tri mà ông có thể tiến hành nếu thua cử ngày 11/8.

Khi phiên tranh biện sắp sửa bắt đầu, *CNN* đưa tin *NBC/Wall Street Journal* đặt cửa bà ta sẽ đánh bại Trump 11% trên toàn quốc. Thăm dò cho thấy Clinton dẫn đầu với 20 điểm ở khối nữ, trong khi Trump chỉ hơn bà ba điểm ở khối đàn ông. Một phần ba số người được hỏi nói Cuốn băng Billy Bush cho thấy Trump không đủ tư cách làm tổng thống và ông nên rút khỏi cuộc đua. Về phía chiến dịch của Clinton, đã đến lúc bắt đầu lên kế hoạch chuyển tiếp vào Nhà Trắng. Năm ngày sau phiên tranh biện cuối cùng, ngày 21/10/2016, *Politico* đưa tin một đội chuyển tiếp bí mật của Clinton "đã bắt đầu nhấn ga," thuê nhân viên và lựa chọn các bản tóm tắt lý lịch của bà ta trong khi âm thầm tiếp cận những nhân vật Dân chủ quan trọng.

Đầu giờ thứ hai của phiên tranh biện lần ba, Wallace hỏi Trump một câu quan trọng: "Nhưng thưa ngài, có một truyền thống ở nước này, thực tế là một trong những niềm tự hào của đất nước là sự chuyển giao hòa bình quyền lực, và cho dù chiến dịch căng thẳng thế nào thì vào cuối chiến dịch, người thua thừa nhận với người thắng, không nhất thiết nói ông thắng hay ông thua, mà là người thua thừa nhận thất bại trước người thắng và mọi người hãy đoàn kết lại vì lợi ích của đất nước. Có phải ông nói không sẵn sàng tuân theo nguyên tắc đó vào lúc này?" Khi hỏi câu này, Wallace rõ ràng đang bỏ qua thách thức Al Gore đã thực hiện năm 2000 với George W. Bush; ông ta đã hủy bài diễn văn thừa nhận thất bại để đòi phải kiểm lại phiếu ở Florida.

"Những gì tôi có thể nói lúc này là, tôi sẽ nói với anh vào lúc đó," Trump nói, thận trọng không hứa lựa chọn pháp lý nào mà ông có thể có trong tay nếu ông thua. "Tôi sẽ bắt anh phải chờ, được chứ?."

Không đợi Wallace hỏi bà câu tương tự, Clinton nhảy vào tấn công Trump, không nói bà ta có chấp nhận thua mà không thách thức kết quả bầu cử hay không. "Chris. Để tôi trả lời câu đó vì nó thật đáng sợ," Clinton nói, trừng mắt nhìn Trump. "Anh biết đấy, mỗi khi Donald nghĩ mọi việc không theo hướng có lợi cho ông ta, ông ta tuyên bố dù thế nào nó cũng là dàn xếp chống ông ta," Clinton nói tiếp, vẽ Trump như kẻ thua cuộc cay cú. "FBI đã thực hiện điều tra các thư điện tử của tôi suốt một năm. Họ kết luận không có gì phạm pháp," Clinton nhân dịp này cho bà ta là nạn nhân. "Ông ta nói FBI thông đồng. Ông ta thua trong cuộc họp kín của đảng Cộng hòa ở Iowa, thua bầu cử sơ bộ ở Wisconsin. Ông ta nói bầu cử sơ bộ của đảng Cộng hòa cũng được dàn xếp để chống ông ta," bà ta nói, đưa ra những nhận xét

có vẻ đã được chuẩn bị và tập dượt trước. "Sau đó Đại học Trump bị kiện vì làm tiền bằng mánh khóe gian lận. Ông ta tuyên bố hệ thống tòa án và thẩm phán liên bang thông đồng chống ông ta. Thậm chí khi không được giải Emmy năm thứ ba liên tiếp cho một chương trình truyền hình của ông ta, ông ta bắt đầu lên mạng viết giải Emmy cũng được sắp đặt trước."

Trump cắt ngang "quên chuyện đó đi," ý nói giải Emmy. Khán giả cười ồ.

Clinton lại không chờ Wallace hỏi bà ta, vẫn tiếp tục tấn công Trump dữ dội. "Đó là lối suy nghĩ của ông ta," Clinton khẳng định bà ta bây giờ có thể đọc được suy nghĩ của Trump. "Đây là cách Donald suy nghĩ. Buồn cười thật, nhưng cũng thực sự đáng lo." Câu này chuẩn bị cho câu chốt của Hillary là nếu Trump nghi ngờ kết quả bầu cử, ông sẽ đang phá hoại "nền dân chủ của chúng ta" – một tuyên bố mà Hillary coi là rõ ràng, dù Mỹ về mặt kỹ thuật không phải là nền dân chủ, mà là một nước cộng hòa lập hiến. "Đó không phải là cách nền dân chủ của chúng ta vận hành," Hillary nói chắc như đinh đóng cột, tiếp tục bài rao giảng chống Trump. "Chúng ta đã tồn tại khoảng 240 năm. Chúng ta đã có các cuộc bầu cử tự do, công bằng. Chúng ta chấp nhận kết quả mặc dù chúng ta không thích chúng. Và đó là những gì được mong đợi ở bất cứ người nào đứng trên sân khấu tranh biện trong một cuộc bầu cử liên bang. Bữa trước Tổng thống Obama đã nói khi ông đang rên rỉ trước khi trò chơi kết thúc..."

Khán giả vỗ tay. "Thôi nào! Tôi xin mọi người," Wallace phản đối.

Nhưng Hillary nói tiếp cho hết câu, cứ như không bị gián đoạn bởi tiếng vỗ tay của khán giả. "... điều này chỉ cho thấy ông

ta không xứng tầm với công việc," bà ta nói, tiến dần tới kết luận của cuộc tấn công dữ dội của bà ta. "Và chúng ta hãy biết rõ về những gì ông ta đang nói và điều có có nghĩa là gì. Ông ta đang bôi nhọ người khác. Ông ta đang làm giảm giá trị của nền dân chủ của chúng ta. Và như tôi là người rất sợ khi có người, một ứng viên được một trong hai đảng lớn giới thiệu ra tranh cử lại có kiểu lập trường như thế."

Trump nghe đã đủ và ông không sẵn sàng để Clinton thóa mạ ông. "Tôi nghĩ những gì FBI đã làm, những gì Bộ Tư pháp đã làm, kể cả cuộc gặp của chồng bà ta với một tổng chưởng lý trên hàng ghế phía đuôi máy bay đỗ ở sân bay Arizona – tôi nghĩ điều đó mới là đáng hổ thẹn," Trump nói. "Tôi nghĩ điều đó mới đáng hổ thẹn." Lúc trước trong phiên tranh biện, khi Hillary buộc tội Trump muốn đóng cửa hệ thống An sinh Xã hội, Trump đã bình luận, "đúng là mụ đàn bà xấu xa."

Phớt lờ những vấn đề chính sách khác nhau được tranh luận, *CNN* giật tít: "Donald Trump từ chối nói có chấp nhận kết quả bầu cử hay không." Đưa tin cho *CNN*, Stephen Collinson tỏ ra ngạc nhiên trước lập trường của Trump về vấn đề này. "Những lời bình luận trong cuộc đấu khẩu ở Las Vegas đánh dấu giây phút tuyệt vời chưa từng thấy trong những tuần trước bầu cử tổng thống thời hiện đại," Collison viết. "Lập trường này đe dọa sẽ làm người ta nghi ngờ một trong những nguyên tắc của nền chính trị Mỹ là chuyển giao quyền lực một cách hòa bình, không tranh chấp từ một tổng thống sang người kế nhiệm được công nhận là hợp pháp sau khi thắng cử." *CNN* nói tiếp, ám chỉ Trump đã tự cắt cổ mình khi từ chối chấp nhận thua cuộc vào Ngày Bầu cử. "Màn trình diễn tranh biện của Trump có thể làm hỏng cơ hội giành được những cử tri do dự còn lại ở giai đoạn gần cuối này của chiến dịch." Collison viết tiếp. "Bình

luận của ông về kết quả bầu cử xuất hiện trong một phiên tranh biện mà ở đó ông dùng từ *hombres* (những gã đó), thứ ngôn từ có thể làm mất lòng người Mỹ Latin. Bài của *CNN* cũng nhận xét Trump đã làm rõ hơn những bình luận của ông về bầu cử trong một cuộc gặp cử tri ở Delaware, Ohio là ông sẽ chấp nhận kết quả "nếu tôi thắng."

9.

NHỮNG LẬP LUẬN KẾT THÚC

Bà ta thiếu năng lượng. Bà ta thực sự thiếu năng lượng. Bà ta nên về nhà, nghỉ ngơi khoảng bốn hoặc năm tiếng rồi trở lại. Trump không cần nghỉ! Tôi không ngủ trưa. Chúng tôi không có thời gian. Chúng tôi không có thời gian... Các bạn đã bao giờ để ý Hillary tới nơi, đọc một bài trên máy nhắc chữ, rồi về nhà, và các bạn sẽ không thấy bà ta ba, bốn ngày sau.

— Donald J. Trump, Roanoke, Virginia, 25/7/2016

Năm 1980, Tổng thống Jimmy Carter đã lo lắng đúng, là chiến dịch của đối thủ Ronald Reagan có thể đưa ra một "Biến cố tháng 10" với việc các con tin của Đại sứ quán Mỹ sẽ được thả vào ngày nhậm chức của Reagan – 444 ngày sau khi bị các phần tử cực đoan Iran bắt khi Giáo chủ Khomeini tiến hành cuộc cách mạng lật đổ Quốc vương Iran. Kể từ đó, các ứng cử viên tổng thống vẫn nơm nớp lo về "Biến cố tháng 10" – sự kiện bất ngờ phút chót đủ quan trọng để quyết định kết quả của tranh cử tổng thống

Năm 2016, "Biến cố tháng 10" diễn ra khi FBI đột ngột thông báo cuộc điều tra các thư điện tử Bộ Ngoại giao của Hillary

Clinton đã bị khép nay sẽ được mở lại. Một lần nữa Hillary Clinton là ứng cử viên tổng thống đang bị che phủ bởi cuộc điều tra hình sự liên bang – một sự kiện bất ngờ diễn ra chỉ vài ngày trước Ngày Bầu cử.

COMEY CỦA FBI MỞ LẠI CUỘC ĐIỀU TRA

Thứ Sáu ngày 28/10/2016, chỉ còn chưa đầy hai tuần là đến Ngày Bầu cử, giám đốc FBI James Comey trong thư gửi Nghị viện đã thông báo ông sẽ mở lại điều tra của FBI về máy tính cá nhân của Hillary Clinton, giáng một đòn chí mạng vào chiến dịch của bà ta. "Cùng với một vụ khác không liên quan, FBI đã biết về sự tồn tại của những thư điện tử cần phải điều tra," Comey viết. "Tôi viết thư này để thông báo với Nghị viện rằng một đội điều tra hôm qua đã báo cáo với tôi về việc này, và tôi đồng ý FBI phải có những biện pháp điều tra thích hợp cho phép các nhà điều tra xem xét những thư điện tử này để quyết định chúng có chứa đựng các thông tin mật, cũng như để đánh giá tầm quan trọng của chúng đối với cuộc điều tra của chúng tôi." Điều thú vị là Comey chỉ gửi cho những chủ tịch người Cộng hòa ở các ủy ban của Nghị viện, trong đó có HNS Jason Chaffetz, Chủ tịch Ủy ban Giám sát và Cải cách Chính phủ, HNS Charles Grassley và HNS Robert Goodlatte, đứng đầu Ủy ban Tư pháp của Hạ viện và HNS Devin Nunes, Chủ tịch Ủy ban Chuyên trách về tình báo của Hạ viện.

Có thể thấy trước là chiến dịch của Clinton sẽ phản ứng dữ dội. John Podesta, Chủ tịch chiến dịch của Clinton trong một thông báo đã tức giận buộc tội những người Cộng hòa đã "giật dây" FBI để ra quyết định ngày thứ Sáu, đòi biết những thông tin mới là gì mà có thể làm một vụ có tầm quan trọng quốc gia đã khép nay được mở lại. "Giám đốc Comey nhắc tới những thư điện

tử đã được đưa ra trong một vụ khác không liên quan, nhưng chúng tôi không biết những thư điện tử này là gì, và chính ông Giám đốc cũng nhận xét rất có thể chúng không quan trọng," Podesta nói. "Thật kỳ cục chúng ta lại thấy một việc như thế này chỉ trước bầu cử tổng thống có 11 ngày."

Clinton cũng phản ứng dữ dội, trả lời trong một cuộc họp báo năm phút được triệu tập vội vàng ở Des Moines, Iowa ngay sau thông báo của Comey. "Giờ tôi đã thấy thư của Giám đốc Comey gửi Nghị viện," Clinton bắt đầu. "Chúng ta chỉ còn 11 ngày trước cuộc bầu cử có lẽ là quan trọng nhất trong đời chúng ta. Bỏ phiếu đã bắt đầu ở trong nước. Người Mỹ xứng đáng được biết đầy đủ sự thật ngay lập tức. Giám đốc đã nói ông ta không biết các thư điện tử nhắc đến trong thư của ông ta có quan trọng hay không quan trọng. Tôi tin tưởng dù chúng là gì cũng sẽ không thay đổi kết luận đã có hồi tháng 7." Hillary dứt khoát đòi FBI phải giải thích cuộc điều tra này không chậm trễ. "Vì vậy, tôi mong được đối mặt với những thách thức quan trọng mà nhân dân Mỹ đang phải đối mặt, thắng cử ngày 8/11 và hợp tác với tất cả người Mỹ để xây dựng một tương lai tốt đẹp hơn cho đất nước chúng ta." Clinton rõ ràng bực bội vì tin này có thể đe dọa cơ hội thắng cử của bà ta mà cho đến lúc này có vẻ rất lớn khi bà ra dẫn đầu khá xa trong các cuộc thăm dò đáng tin nhất. Trả lời câu hỏi của phóng viên, Clinton nói rõ FBI đã không báo trước cho bà ta, khẳng định bà ta cũng chỉ biết về quyết định này khi thư của FBI gửi thành viên Cộng hòa trong các ủy ban Nghị viện được công bố. Clinton kêu gọi FBI lập tức cung cấp những thông tin mới mà FBI có. "Tôi nghĩ mọi người từ lâu đã có quyết định về những thư điện tử này," bà khẳng định. "Tôi nghĩ đó là những gì đã có trong suy nghĩ của mọi người và giờ là lúc họ lựa chọn bầu một tổng thống."

Các tin tiếp theo cho thấy Tổng chưởng lý Loretta Lynch và Phó Chưởng lý Sally Yates đã khuyên Comey trước khi thư được viết là nó sẽ vi phạm các chính sách và thủ tục của Bộ Tư pháp nói rõ không được bình luận về những cuộc điều tra nhạy cảm chính trị 60 ngày trước bầu cử. Khi Lynch suýt nữa đã cấm Comey gửi thư, ông quyết định cứ gửi theo thẩm quyền của mình bất chấp lo ngại của Lynch và Yates. "Thông thường chúng tôi không nói với Nghị viện về những cuộc điều tra đang tiến hành," Comey lưu ý trong thư gửi Nghị viện, "nhưng ở đây tôi thấy có trách nhiệm phải làm như vậy, dù tôi đã nhiều lần trong những tháng gần đây khai trước tòa là cuộc điều tra của chúng tôi đã hoàn tất." Comey nói thêm, "Tôi cũng nghĩ sẽ là đánh lừa nhân dân Mỹ nếu chúng tôi không bổ sung thêm hồ sơ."

New York Times là tờ báo đầu tiên đưa tin FBI đã tìm thấy hàng chục ngàn thư điện tử Bộ Ngoại giao của Huma Abedin trong máy tính xách tay bị thu giữ của HNS Anthony Weiner. Trước đó một tháng, FBI đã xin được lệnh thu giữ các thiết bị điện tử của Weiner, kể cả di động và iPad, một phần của cuộc điều tra đang tiến hành về những thư khiêu dâm bí mật mà Weiner đã gửi qua tin nhắn mạng với một cô gái 15 tuổi không rõ danh tính ở North Carolina. Một nguồn tin của FBI xác nhận với *Fox News* là những thư mới này được tìm thấy trong một cuộc điều tra không liên quan tới điều tra thư điện tử của Hillary Clinton. Nguồn tin FBI này tiết lộ những thư này được phát hiện sau khi FBI thu máy tính xách tay của Weiner.

Ngọn nguồn câu chuyện trước đây chưa được đưa tin đã bắt đầu vào ngày 22/8/2016 khi Judicial Watch có trụ sở ở Washington công bố 725 trang tài liệu của Bộ Ngoại giao gồm những trao đổi qua thư điện tử trước đây chưa công bố, trong đó trợ lý cao cấp Huma Abedin của Hillary Clinton đã cho các

nhà tài trợ có ảnh hưởng đặc biệt của Quỹ Clinton được quyền liên hệ thẳng với Ngoại trưởng. Trong nhiều trường hợp, việc ưu ái các nhà tài trợ là theo yêu cầu đặc biệt của giám đốc điều hành Douglas Band của Quỹ Clinton. Bộ Ngoại giao đã công bố những tài liệu này một phần vì phải tuân theo lệnh của tòa án liên bang ngày 5/5/2015, cùng với vụ kiện theo luật FOIA mà Judicial Watch đã kiện Bộ Ngoại giao. Một nhà báo cao cấp chuyên viết cho *WND* là Jerome Corsi quan tâm đến những thư điện tử này, nghĩ chúng có thể làm sáng tỏ cáo buộc ông đã viết Quỹ Clinton là "một âm mưu tội phạm rộng khắp" trong cuốn sách "Đối tác tội ác: Âm mưu của vợ chồng Clinton huy động Nhà Trắng vì lợi ích cá nhân" năm 2016 đã nói ở trên.

Lúc đầu Corsi nhận ra phần lớn các thư điện tử của Abedin trong 725 thư nói trên mà Judicial Watch công bố là 100% biên soạn lại, nghĩa là những thư này đã chứa đựng những thông tin an ninh quốc gia rất nhạy cảm mà những người kiểm duyệt của Bộ Ngoại giao muốn loại bỏ, hoặc "biên soạn lại" toàn bộ nội dung, chỉ còn đọc được tên người gửi, địa chỉ, ngày và thông tin chủ đề. Trong một bài đăng trên *WND.com* 25/8/2016, Corsi viết: "Trong số 725 trang, hơn 250 trang đã được biên soạn lại 100%, nhiều chỗ in chữ đậm KHÔNG TRUY CẬP ĐƯỢC." Corsi bình luận những thư của Clinton công bố trước đây buộc chính quyền Obama thừa nhận có những thông tin nhạy cảm cao của Bộ Ngoại giao đã được gửi qua máy cá nhân của Clinton. "Ngày 7/7, Charles McCullough, chánh thanh tra của cộng đồng tình báo thuộc Văn phòng Giám đốc Tình báo quốc gia trong lời khai trước Ủy ban Giám sát và Cải cách Chính phủ của Hạ viện thừa nhận văn phòng ông không có các phương tiện theo dõi an ninh cần thiết để đọc những thư được gửi qua máy tính cá nhân của Clinton mà Nghị viện đòi phải giao," Corsi viết. McCullough

còn khai thêm việc phân loại các tài liệu đã bị thay đổi này là tối mật, nên một cơ quan chính phủ mà ông từ chối nêu tên đã cấm Bộ Ngoại giao chia sẻ nội dung với Nghị viện nếu không có sự chấp thuận rõ ràng của cơ quan mà ông không tiết lộ.

Sau đó Corsi nhận thấy hơn 2/3 thư của Huma Abedin trong số 725 trang mà Judicial Watch công bố là thư Abedin gửi vào các tài khoản của mình, vào các tài khoản thư cá nhân mà cô kiểm soát bên ngoài hệ thống thư điện tử của Bộ Ngoại giao, cũng như vào hệ thống thư riêng của Clinton trên máy nhà bà ta ở Chappaqua, New York. "Trong số hơn 160 thư mà Judicial Watch vừa mới công bố, khoảng 110 thư, tức là 2/3 được Abedin gửi vào các địa chỉ cá nhân cô kiểm soát như *humamabedin@*[xóa] và *habedin@*[xóa]," Corsi viết trong một bài trên *WND.com* ngày 29/8/2016. "Nói cách khác, gần nửa số thư mà Abedin gửi vào tài khoản cá nhân không bảo đảm an ninh của cô có những thông tin mà Bộ Ngoại giao coi là quá nhạy cảm, nên không thể cho các thành viên Nghị viện hoặc nhân dân Mỹ biết."

Tìm hiểu thêm, Corsi nhận thấy người ẩn đi toàn bộ số 725 thư điện tử này đã quên mất không xóa địa chỉ email *humamabedin@yahoo.com*. Việc này khẳng định với Corsi, Abedin đã gửi vào các tài khoản nào đó khoảng 2/3 toàn bộ số thư điện tử của Bộ Ngoại giao mà cô ta nhận được, kể cả những thư từ địa chỉ Bộ Ngoại giao của Hillary, cũng như tài khoản trên máy cá nhân của Hillary gửi vào tài khoản của cô ta trên *Yahoo*. Việc rất nhiều thư của Abedin gửi cho bà ta đã bị tẩy xóa nhiều chỗ trước khi công bố với Judicial Watch đã cho Corsi thấy có khả năng Abedin lưu một số thư của Bộ Ngoại giao trong tài khoản *Yahoo* riêng không bảo đảm an ninh của cô ta.

Ngày 15/10/2016, trước khi Abedin ra điều trần trước Ủy ban Chuyên trách của Hạ viện, *National Review* đưa tin Bộ Ngoại giao

giải thích tên miền *humamabedin@*[xóa] được xóa để phù hợp với quyền riêng tư cá nhân. Ngày 14/8/2015 *Washington Post* đưa tin Bộ Ngoại giao đã thừa nhận với thẩm phán liên bang là Abedin và Cheryle Mills, phụ trách nhân sự của Clinton khi bà là Ngoại trưởng đã dùng các tài khoản cá nhân để xử lý công việc chính phủ, cùng với tài khoản riêng *clintonemail.com* của Hillary để trao đổi công việc của Bộ Ngoại giao. Nhưng mãi tới khi Judicial Watch công bố thư điện tử đúng vào tuần Corsi có hai bài trên *WND,* vẫn chưa có bằng chứng cho thấy Abedin đã sử dụng các tài khoản thư cá nhân làm nơi gửi các thư của Bộ Ngoại giao chứa các thông tin nhạy cảm, trong đó nhiều khả năng có cả những thông tin mật. Đến khi Corsi có bài thứ hai trên *WND* ngày 29/8/2016, việc Abedin sử dụng một tài khoản *Yahoo* để lưu các thư điện tử ngoại tuyến của Bộ Ngoại giao vẫn chưa được công khai xác định.

Nhận thấy lưu giữ lượng thư của Bộ Ngoại giao lớn như vậy vào một tài khoản cá nhân trên *Yahoo* rất có thể là vi phạm hình sự luật an ninh quốc gia, Corsi liên hệ với các nguồn luật pháp và tình báo ở Chicago và New York để có thể quyết định thực hiện những bước điều tra tiếp theo.

Ngày 8/9/2016, Corsi đưa chứng cứ trên *WND* làm rõ việc Abedin gửi một thư điện tử của Clinton ghi ngày 8/8/2009 đóng dấu "mật" rất rõ vào tài khoản *Yahoo* riêng càng cho thấy cô ta đã phạm tội. Trong suốt tháng 9, Corsi suy đoán nếu Abedin đã lưu hàng ngàn thư liên quan đến Clinton khi ngoại tuyến trong tài khoản riêng của cô trên *Yahoo*, cô có thể đã cho phép các tổ chức ngoại quốc, hoặc những người sử dụng không được phép khác truy cập và đọc các tài liệu này. Những ai có thể truy cập vào tên người sử dụng Abedin và có mật khẩu đều có thể đọc được giờ gửi và toàn bộ những thư hoàn toàn chưa bị

xóa mà Abedin gửi vào tài khoản *Yahoo* của cô ta. Phần lớn thời gian tháng 9/2016 được dành cho việc cố tìm cách pháp lý buộc *Yahoo* công bố danh sách toàn bộ các địa chỉ Internet để có thể xác định những người sử dụng khác nhau đã thử truy cập hoặc đã truy cập thành công vào tài khoản *Yahoo* của Abedin. Không may là các luật sư liên quan đến điều tra không thể xác lập được cơ sở pháp lý để tiến hành kiện khi đòi phải có những thông tin IP mà họ đang tìm kiếm.

Cuối cùng Corsi đoán nếu Abedin đã dám liều lưu giữ các thư điện tử của Bộ Ngoại giao trong tài khoản *Yahoo*, cô ta cũng có thể nghĩ phải giữ kín việc này bằng cách sử dụng một máy tính hoặc các thiết bị điện tử khác không phải của cô ta, hoặc đăng ký dưới tên cô ta ở Bộ Ngoại giao. Giả thiết này suy đoán thêm là Abedin có thể đã giữ một máy xách tay như vậy hoặc các thiết bị khác tại nhà Weiner ở thành phố New York. Các nhà điều tra làm việc với Corsi có lý để tin Weiner một lần nữa lại bị Sở Cảnh sát New York (NYPD) và FBI điều tra vì những trò khiêu dâm với những cô gái chưa đến tuổi. Khiêu dâm đối với các cô gái vị thành niên qua điện thoại di động là một vụ "Weinergate," buộc ông ta phải từ chức HNS năm 2011. Các nhà điều tra cùng Corsi cũng có lý do để tin một số nhân viên FBI, không hài lòng với quyết định của Comey hồi tháng 7 là dừng cuộc điều tra vụ tai tiếng thư điện tử của Clinton vẫn chưa từ bỏ nỗ lực tìm cách mở lại cuộc điều tra. Trong khi nhân viên FBI bất mãn ở New York sẽ không bao giờ được Washington cho phép mở lại điều tra vụ thư điện tử của Clinton, hợp tác với NYPD trong việc điều tra hành động nghi là khiêu dâm bất hợp pháp liên quan đến trẻ vị thành niên lại là vấn đề khác. Có thể hiểu là FBI ở New York không cần phải được FBI ở DC cho phép trước để tham gia với NYPD trong việc ra lệnh lục soát đối với cựu HNS Weiner.

Chủ nhật ngày 30/10/2016, *Wall Street Journal* đưa tin các nhà điều tra FBI đã phát hiện 650.000 thư điện tử liên quan đến Bộ Ngoại giao trên máy tính xách tay thu giữ của Weiner, cũng được vợ ông ta Huma Aberdin sử dụng. *Wall Street Journal* đưa tin thêm, lượng dữ liệu khổng lồ trong 650.000 thư này cho thấy hàng ngàn thư này có thể đã được gửi tới hoặc gửi từ máy tính cá nhân mà Hillary sử dụng trong khi là Ngoại trưởng. Tờ báo nhận xét thêm sẽ phải mất ít nhất nhiều tuần để xác định những tin nhắn này có liên quan đến công việc từ thời cô Abedin phục vụ bà Clinton ở Bộ Ngoại giao hay không, bao nhiêu bản sao những thư này đã được FBI nghiên cứu và liệu chúng có chứa những thông tin mật, hoặc bằng chứng mới quan trọng trong vụ điều tra thư điện tử của Clinton không. Bài trên tờ *Wall Street Journal* thận trọng nói rõ FBI đã lục soát máy tính của Weiner trong khi tìm kiếm bằng chứng khiêu dâm trẻ em, chứ không phải tìm những thư Bộ Ngoại giao của Clinton. Những gì bài báo không nói rõ là lúc này NYPD đã có trong tay máy tính xách tay của vợ chồng Weiner, có thời gian để lấy ra các nội dung, và lúc này đang tiến hành điều tra các thư điện tử của Clinton hoặc việc ngăn không công bố những thư này cho công chúng Mỹ không chỉ còn thuộc quyền kiểm soát hoặc chỉ thị của FBI ở Washington.

COMEY KHÉP CUỘC ĐIỀU TRA VỪA MỞ LẠI

Đảng Dân chủ vừa ca ngợi Comey vì đã khép lại vụ tai tiếng thư điện tử của Clinton hồi tháng 7 đã quay ra nói xấu ông ta vì mở lại cuộc điều tra vào tháng 10, chỉ 11 ngày trước bầu cử. Đáng lưu ý là việc chủ tịch phe thiểu số sắp nghỉ hưu ở Thượng viện Harry Reid bang Nevada vừa mới gọi Comey là "giám đốc vô tư, công bằng" hồi tháng 7 cuối tuần 29-30/10/2016 lại viết một bức thư cho ông thông báo hành động của ông có thể đã

vi phạm một đạo luật liên bang được biết dưới cái tên là Luật Hatch, luật này "cấm các sĩ quan FBI sử dụng quyền hạn chính thức của mình để tác động tới bầu cử." *Fox News* đưa tin Reid cáo buộc Comey đã sử dụng "tiêu chuẩn kép" trong cách xử lý thông tin nhạy cảm của ông ta, nói "qua những hành động có tính đảng phái, ông đã vi phạm luật pháp."

Chủ nhật ngày 6/11/2016, hai ngày trước bầu cử thứ Ba, Comey báo cáo Nghị viện ông không tìm thấy chứng cứ nào trong những thư của Bộ Ngoại giao lưu trên máy tính của Weiner để thay đổi kết luận của ông ta là Hillary Clinton sẽ không bị buộc tội hình sự đối với việc xử lý các tài liệu mật của bà. Trong thư đề ngày 6/11/2016 gửi chủ tịch người Cộng hòa của các ủy ban chính của Hạ viện, những người đã nhận thư đề ngày 28/10/2016 của ông, Comey giải thích, "theo đánh giá của chúng tôi, chúng tôi không thay đổi những kết luận đã đưa ra hồi tháng 7 liên quan đến Ngoại trưởng Clinton." Comey giải thích đội điều tra của FBI đã "làm việc suốt ngày đêm" để phân loại và đọc lại 650.000 thư điện tử của Bộ Ngoại giao được cho là tìm thấy trong máy tính của Weiner. "Trong suốt quá trình đó, chúng tôi đã xem xét toàn bộ các trao đổi qua lại bằng thư điện tử của Hillary Clinton khi bà là Ngoại trưởng," Comey nói.

"Người ta không thể đọc hết 650.000 thư trong tám ngày," Trump nói tại một cuộc tiếp xúc cử tri chủ nhật đó sau khi biết về lá thư gần đây nhất gửi Nghị viện của Comey, trong đó ông ta cho dừng ngay cuộc điều tra đã mở lại. Rõ ràng việc này đã gây tổn hại. Bằng việc mở lại cuộc điều tra sát bầu cử, Comey đã hăm dà chạy những bước cuối cùng của Clinton. Bằng việc miễn trách nhiệm cho Clinton gần ngay Ngày Bầu cử, Comey làm vẻ đã phải khuất phục trước sức ép chính trị của đảng Dân chủ. Nếu 650.000 thư của Bộ Ngoại giao tìm thấy trong máy tính xách tay

của Weiner là vô hại, FBI chỉ cần điều tra trong tám ngày, thì tại sao Comey lại coi là phải nghiêm túc xem xét chúng và mở lại cuộc điều tra hình sự chống Clinton sát ngay bầu cử?

Sau bầu cử, Comey khẳng định với văn phòng báo chí của NYPD là trong những ngày trước bầu cử tổng thống 8/11, FBI đã chấm dứt cuộc điều tra của NYPD về các thư điện tử của Clinton lưu trên máy tính xách tay của cựu HNS Anthony Weiner, và đã yêu cầu đưa máy tính và 650.000 thư điện tử Bộ Ngoại giao về trụ sở FBI ở Washington.

Hành động của FBI ở Washington khép lại cuộc điều tra của NYPD đã tạo điều kiện cho Comey tuyên bố trong một thư gửi Nghị viện ngày 6/11 nói những thư mới phát hiện không thay đổi kết luận lúc đầu của FBI là không cáo buộc hình sự. *WND* cũng khẳng định với NYPD là FBI ở Washington đã ngăn không cho NYPD tiến hành bắt giam ai trong vụ "chat sex" của Weiner liên quan đến cô bé 15 tuổi.

TRUMP VỀ ĐÍCH NHANH: CHUYỆN ĐÃ THẤY NĂM 1948 TÁI HIỆN

Năm 2016 Trump đã tái hiện điều thần kỳ của Tổng thống Harry S. Truman năm 1948 – ông được bầu tổng thống, từ phía sau vượt lên trong một cuộc bầu cử mà các cuộc thăm dò dư luận, truyền thông và những học giả đã nói ngay từ lúc ông tuyên bố ra tranh cử là ông sẽ không thể thắng.

Trump được bầu chủ yếu vì trong ba tháng cuối cùng của chiến dịch vận động, ông đã thắng giai đoạn quan trọng nhất của chiến dịch tranh cử tổng thống của Mỹ – thắng trong lập luận kết thúc. Sau khi mỗi đảng đã tổ chức đại hội toàn quốc giới thiệu ứng cử viên và những phiên tranh biện giữa ứng cử viên của hai đảng lớn kết thúc, các chiến dịch tranh cử tổng

thống bước vào giai đoạn quan trọng cuối cùng. Không còn phải đối đầu trực diện với đối thủ, các ứng cử viên của hai đảng lớn cần có những lập luận quyết định trước nhân dân Mỹ. Giai đoạn quan trọng này của chiến dịch tranh cử là cơ hội cuối cùng mà một ứng cử viên tổng thống phải trình bày với công chúng Mỹ, ông ta hay bà ta là lựa chọn tốt nhất để làm tổng thống tiếp theo của nước Mỹ. Những gì năm 1948 chứng minh và 2016 khẳng định là thắng lợi không nhất thiết thuộc về người được ưu ái, mà hầu như chắc chắn thuộc về ứng cử viên nào chứng tỏ khả năng kết thúc tốt nhất.

Một trong những chiến lược kết thúc nổi tiếng nhất trong lịch sử chính trị Mỹ là chiến dịch Whistle-Stop năm 1948 của Tổng thống Harry Truman, khi ông vượt lên từ phía sau trong các cuộc thăm dò để đánh bại đối thủ Cộng hòa Thomas Dewey. Truman là quyền tổng thống, khi đang giữ cương vị phó tổng thống tuyên thệ, nhậm chức sau khi Tổng thống Franklin D. Roosevelt qua đời vì đột quỵ ngày 12/4/1945. Dewey là ứng cử viên rất được lòng dân, một cựu công tố viên New York nổi tiếng chống tội phạm có tổ chức. Đây là lần thứ hai Dewey ra tranh cử tổng thống, lần đầu thua Franklin D. Roosevelt năm 1944 khi FDR thắng sát nút cho nhiệm kỳ tổng thống thứ tư của mình.

Truman tình cờ nảy ra ý tưởng vận động tranh cử bằng tàu hỏa. Cảm hứng nảy nảy sinh khi TNS Cộng hòa bảo thủ Robert A. Taft bang Ohio cáo buộc Truman "làm xấu mặt Nghị viện vì chiến dịch Whistle-Stop trong hành trình khắp cả nước." Chiến dịch vận động Whistle-Stop của Truman năm 1948, khi Donald Trump và Hillary Clinton đều mới là những đứa trẻ, là tiền thân của một loạt các cuộc tiếp xúc cử tri đông người dự của Trump 68 năm sau. Vậy chính xác Whistle-Stop là gì? Trong cuốn sách nổi tiếng năm 2000, "Vận động cuối cùng của chiến dịch : Harry

Truman thắng cử 1948 bằng cách nào?" đáng chú ý của mình, nhà lịch sử đồng thời là nhà kinh tế Zachary Karabell đã mô tả chính xác Whistle-Stop là "những thị trấn nhỏ và tầm thường đến nỗi không có lịch tàu chạy thường xuyên, phải ra hiệu cho tàu dừng bằng còi nếu có hành khách nào muốn lên." Trong cuốn sách lịch sử kinh điển về Truman xuất bản năm 1992, tác giả cuốn sách bán chạy nhất David McCullough đã theo dõi hành trình của Truman," chưa có tổng thống nào trong lịch sử đã đi xa đến vậy để tìm kiếm sự ủng hộ của công chúng, hoặc mất ít công sức hơn theo ý kiến của những người thông thạo. Mà cũng chưa có ứng cử viên tổng thống nào từng nỗ lực đi vận động như vậy bằng tàu hỏa."

Đi quãng đường 20.000 dặm qua 30 bang với 280 bài phát biểu, người ta nhận thấy bài nói của Truman ở những nơi tàu dừng không có "những chủ đề triết lý to tát," cũng không nói về những "ý tưởng cao siêu." Thay vào đó, nó là chiến dịch nói năng mộc mạc, trong đó Truman nhiều lần tấn công GOP vì giá cả đời sống cao, vẽ lên hình ảnh một đảng Dân chủ là đảng của nhân dân. Như Karabell mô tả, những bài nói nơi dừng tàu của Truman chuyển đi thông điệp về "chiến dịch của chúng ta và của họ, về sự tức giận và cay đắng, về những người có và những người không có." Karabell nhấn mạnh trong khi tranh đấu để được lãnh đạo đất nước trong bốn năm, Truman "sẵn sàng gieo mầm về tầm cỡ của nước Mỹ, khuấy lên nỗi sợ hãi và vu cáo địch thủ."

Trong cuốn sách nổi tiếng tự bỏ tiền in năm 1964 mang tên *Lựa chọn, không phải tiếng vọng*, Phyllis Schlafly, một người bảo thủ có uy tín cho rằng năm 1948 Dewey đã thua vì ông là ứng cử viên "tôi cũng thế," từ chối chỉ trích mạnh mẽ Truman về Chính sách Kinh tế mới, không trực tiếp công kích hệ tư tưởng tự do của Truman, trong khi lại tránh né tranh luận những giải pháp

chính sách bảo thủ mạnh mẽ. Schlafly cảm thấy chắc chắn nếu ông ta công kích Truman và có lập luận chính trị bảo thủ mạnh mẽ, thông điệp có thể đã được nhận thức rõ năm 1948, vào lúc đất nước vừa mới thoát khỏi Suy thoái và Thế chiến II. Schlafly là một trong những nhà lãnh đạo bảo thủ đầu tiên ủng hộ Trump, là tác giả cuốn sách cuối cùng "Lập trường bảo thủ cho Trump" ủng hộ ông tranh cử. Trong cuốn sách, Schlafly đã xác định rõ những gì được biết dưới cái tên "Phong trào Trump."

Schlafly ủng hộ Trump cũng mạnh mẽ như bà đã ủng hộ Ronald Reagan. "Cuộc cách mạng để khôi phục nước Mỹ bắt đầu từ hôm nay," Schlafly viết. "Nước Mỹ bắt đầu từ lúc này. Với một số người, Donald Trump có thể là ứng cử viên ít khả năng thắng cử, nhưng ông cho công chúng Mỹ thứ mà họ đã mong mỏi từ lâu, đó là 'lựa chọn, chứ không phải tiếng vọng'. Ông là ứng cử viên không bị cái chuẩn chính trị hoặc truyền thông tự do làm run sợ." Theo phân tích cuối cùng của bà, Donald Trump là lựa chọn của Schlafly vì bà cảm thấy chắc chắn ông sẽ thắng. Tiếc là Phyllis không còn sống để thấy những tiên đoán của bà về Trump trở thành hiện thực. Nhưng với cái nhìn chính trị luôn sắc sảo, Phyllis đã thấy đúng là trong khi khác Reagan, Trump có thể vẫn "cải cách chính trị của chúng ta như Reagan đã làm," lấy lại Nhà Trắng cho đảng Cộng hòa năm 2016, một mục tiêu đã lẩn tránh GOP bốn trong sáu cuộc bầu cử tổng thống vừa qua.

CÁC CUỘC TIẾP XÚC CỬ TRI CỦA TRUMP

Trong một nghiên cứu chi tiết không bị sàng lọc vì quan điểm ủng hộ đảng của Clinton sau bầu cử, nhà báo chính trị chủ chốt Glenn Thrust của Politico đã nhận định đúng, những cuộc tiếp xúc cử tri của Trump đã trở thành "phần trọng yếu của chiến dịch." Thrush chỉ trích Trump cũng như Corey Lewandowski,

người lúc đầu quản lý chiến dịch của Trump vì đã tổ chức những cuộc tập hợp theo cách được chăng hay chớ, trong đó Thrush nhận thấy Trump có "cách nhìn nhận và chính sách giống như một diễn viên hài đang pha trò lấy chất liệu cho một màn trình diễn." Thrush trích lời Lewandowski để nhấn mạnh điểm này. "Ông ấy tràn đầy năng lượng," Lewandowski nói. "Không ai giỏi hơn ông ấy trong việc đo nhiệt lượng của đám đông," Lewandowski nói với Thrust trong suốt chiến dịch. "Có thể biết kết quả ngay... Chúng tôi đã thử nghiệm tất cả các bài nói, một số có tác dụng, một số không... Chính vì thế chúng tôi mới có 'Marco Còi' và 'Ted Dối trá.' Thrush bình luận Trump bắt đầu dùng 'Marco Còi' rồi chuyển thành 'Oắt' vì nó gây cười nhiều hơn. Thrush không đánh giá cao Trump, nhận xét quyết định gọi người Mexcico là 'những tên hiếp dâm' khi bắt đầu tranh cử một phần là do cảm hứng từ câu chuyện phiếm của ông với hai sĩ quan của đội Tuần tra Biên giới trên một trong những sân golf của ông, coi như để thử nghiệm những điểm ông sẽ nói."

Với Thrush và những nhà phân tích đã quen với chính trị của thời đại truyền hình, phong thái của Trump không chính thống. Nhưng với những người kinh qua chính trị khi truyền hình mới ở thuở sơ khai, Trump lại rất giống Truman. "Truman là người duy nhất trong hàng dài những người vận động tranh cử đã đi đến tận cùng để khấy động đám đông, kích động họ hành động, và thuyết phục họ bỏ phiếu cho ông ngày bầu cử," Karabell nhận xét. Lối hùng biện chính trị của Truman có thể thái quá, xem ra quá khích đối với những ai hiểu biết những bước phát triển của chính trị trong thời đại truyền hình. Karabell nhận xét, Truman với những bài nói tại những nơi Whistle-Stop, ông hầu như chỉ nói với một đám đông nhỏ trong thị trấn đó, với cùng một kiểu bài nói. "Nếu ông có đi quá xa trong bài nói nơi dừng

tàu, nếu ông lập lờ với các thực tế, hoặc nếu ông có ném bùn vào đối thủ, ông biết cùng lắm ông cũng chỉ bị báo giới chế giễu hoặc chỉ trích," Karabell viết. "Họ sẽ viết những bài tiêu cực, và các nhà bình luận có thể nhắc tới chuyện chơi đẹp và đạo lý. Nhưng với hầu hết hàng triệu người sẽ bỏ phiếu, những chuyện đó không tồn tại. Một số có thể đọc bài nói hoặc xem các bài bình luận chống bài nói đó, một số thậm chí có thể nghe nó trên đài và co rúm người lại. Nhưng cả báo đài đều không có được tác động lan truyền của truyền hình sau này."

Đó là điều lạ về Trump: trong thời đại truyền hình, ông vẫn thoát khi có phong cách nói giống Truman trong chiến dịch Whistle-Stop đưa ông từ kẻ dưới cơ thành người chiến thắng năm 1948. Lúc đầu khi Trump tuyên bố ra tranh cử, truyền thông chính thống cho là ông còn ít khả năng hơn cả người chiếu dưới. Truyền thông chế nhạo Trump, trong khi các nhà bình luận thường xuyên hạ thấp cơ hội của ông, không hề mệt mỏi tuyên bố những lời nói thô lỗ hoặc bước hụt chắc chắn sẽ là kết thúc chiến dịch tranh cử của Trump. Lúc đầu, truyền thông khẳng định Trump sẽ không bao giờ giành được số đại biểu cần để được GOP đề cử ngay vòng đầu. Rồi sau khi Trump thắng ngay vòng đầu tiên, truyền thông và các nhà bình luận lại khẳng định "cửa hẹp" để Trump giành được 270 phiếu đại cử tri cần để thắng cử. Với việc Hillary chắc chắn sẽ thắng ở New York và California, người ta hầu như có chung đánh giá là Trump sẽ thua ở cả Ohio và Florida. Truyền thông và các nhà bình luận đánh giá Trump không thể thắng Pennsylvania, Michigan và Wisconsin; họ hí hửng nói với những người đi bỏ phiếu là Hillary chuẩn bị đăng quang.

Một trong những quyết định khôn ngoan nhất của Paul Manafort là thuê nhà thăm dò người Cộng hòa Tony Fabrizio

để quyết định làm thế nào đánh bại Hillary Clinton. Cuối cùng, chính Fabrizio như con chó ngao dữ tợn khẳng định chiến dịch của Trump phải mở rộng địa bàn sang Wisconsin và Michigan, trong khi củng cố Pennsylvania. Chiến dịch đã chuyển nguồn tiền quảng cáo lớn sang những bang này, nhưng chính khả năng vận động mạnh mẽ của Trump mới tạo ra sự khác biệt. Fabrizio khẳng định Trump chỉ có thể thắng bằng con đường này. Ông ta đã đúng.

Trump thành công chính vì cũng như Truman, ông dám nói ra những gì ông nghĩ. Trump đã vất cái đúng đắn chính trị đúng vào lúc cử tri Mỹ cũng quăng nó đi. Tám năm "cải cách cơ bản" nước Mỹ của Obama đã làm miền trung nước Mỹ tin chương trình chính trị của cánh cực tả không phải dành cho họ. Tới 2016, đại đa số người Mỹ không muốn kỳ thị ai, như cộng đồng LGBT được chấp nhận và hôn nhân đồng giới được khoan dung. Nhưng khi Nhà Trắng khẳng định thảo luận chính trị về việc phải có cả những người đổi giới và phẫu thuật chuyển giới trong quân đội, cũng như phòng tắm chung trong các trường tiểu học, miền trung nước Mỹ bắt đầu kết luận chương trình của cánh cực tả đã chẳng đem lại kết quả gì. Người Mỹ không còn phải đọc Kinh Thánh nơi kín đáo, cũng không sẵn sàng nộp lại súng đạn cho cảnh sát địa phương – không phải khi khủng bố Hồi giáo cực đoan đang gây náo loạn ở châu Âu và bắt đầu đột nhiên xuất hiện ở Mỹ. Khoan dung với những người nhập cư hợp pháp là một chuyện, nhưng biên giới mở cho những tên tội phạm sừng sỏ, những tổ hợp buôn bán ma túy và bọn khủng bố người Trung Đông lại là thứ chủ nghĩa toàn cầu của cánh tả đã bị chỉ trích là phi lý.

Trump thành công trong thời đại truyền hình chính vì truyền thông ghi hình hợp tác với truyền thông báo giấy trong

việc chỉ trích gay gắt ông vì một loạt nhận xét mà Hillary cho là đáng thương hại. Trump đã sử dụng những chỉ trích của truyền thông chính thống để kích động hàng triệu cử tri bất mãn với chính quyền Washington, chê các nhà bình luận và phóng viên cánh tả ủng hộ Clinton là thiển cận. Giống như Truman, Trump mạnh mẽ hơn khi tiếp xúc với công chúng. Theo dõi những cuộc tiếp xúc cử tri của Trump, rõ ràng ông được tiếp thêm sức mạnh từ sức mạnh của đám đông. Trump kích động người nghe để họ chế nhạo Hillary. Ông chỉ vào giới báo chí có mặt, nói các phóng viên là kẻ thù. Hầu như ở tất cả các cuộc diễu hành, Trump thách thức báo chí hãy hướng máy để không chỉ quay khán đài nơi ông đứng nói, mà cả những hội trường chật kín đến tận mái những người ủng hộ đang reo hò.

Tới giai đoạn kết thúc bầu cử tổng thống 2016, đặc trưng của chiến dịch Trump là ông có thể tiến hành nhiều cuộc tiếp xúc cử tri trong một ngày. Hàng ngàn người đứng hàng giờ chờ thấy Trump, dù biết đám đông đứng kín thì những người đến sau sẽ không thể vào được hội trường. Đến những ngày cuối cùng, Trump đã chuyển tải thông điệp của ông thành những suy nghĩ đơn giản, "Xây dựng bức tường," "Dọn sạch vũng bùn" và "Bỏ tù bà ta." Tiếng thanh la nổi lên trong những cuộc tiếp xúc cử tri của Trump là sự chuẩn bị cho bài nói của ông, là cơ hội để họ đồng thanh hô tất cả ba câu này. Trump sắp xếp chúng theo thứ tự nào không thành vấn đề, chừng nào cả ba câu tạo cơ hội cho hàng ngàn người đổ vào hội trường thấy và nghe Trump, và hô vang khẩu hiệu. Việc Trump nắm vững nghệ thuật đưa các thông điệp của ông vào những suy nghĩ đơn giản đã có thể huy động được đông đảo cử tri đi bỏ phiếu. Lời hứa "Khôi phục sự vĩ đại của nước Mỹ" Trump thu gọn trên Twitter là *#MAGA*. Có trong *#MAGA* là lời hứa lấy lại việc làm cho nước Mỹ, tăng trưởng kinh

tế, đồng thời cắt giảm thuế và ít quy định của chính phủ hơn, chấm dứt biên giới mở, kiểm soát chặt chẽ chủ nghĩa khủng bố Hồi giáo và cam kết nước Mỹ "lại chiến thắng."

Chiến dịch của Trump bỏ cách sử dụng máy tính chuyển thông điệp "hãy đi bầu" của Obama, nỗ lực đã giúp giành được đại đa số phiếu phổ thông và đại cử tri cho Obama năm 2012. Trump ít sử dụng quảng cáo truyền hình, vì nhận ra trong thời đại Internet, truyền hình và truyền hình cáp đã nhanh chóng trở thành thứ "truyền thông kênh càng" sử dụng công nghệ cũ. Thay vì dựa vào những thông điệp 60 giây trên truyền hình, Trump lên mạng tweet thường xuyên, liên hệ trực tiếp với cử tri bằng cách bỏ qua trung gian thù địch là các đài phát thanh, hãng truyền hình lớn và báo in mà những chiến dịch chính trị dùng để chuyển tải thông điệp của họ từ những năm 1960. Biết truyền thông chính thống dị ứng với Trump, chiến dịch nhanh chóng nhận thấy ông có thể xuất hiện hầu như liên tục 24 tiếng trên các chương trình cáp của "truyền thông kiếm tiền." Ngay cả *Fox News* – kênh tin tức duy nhất được coi là thân thiện với GOP cũng né tránh Trump vì những lãnh đạo có tiếng của GOP, trong đó có Mitt Romney đã công kích kịch liệt Trump trong các cuộc bầu cử sơ bộ. Nhưng điều đó đã không còn quan trọng.

Chiến dịch của Clinton có xu hướng xem nhẹ việc Trump thu hút được các cuộc tiếp xúc khổng lồ, cho là Romney cũng đã có những cuộc tập hợp lớn trong giai đoạn kết thúc sau đại hội toàn quốc của đảng trong chiến dịch năm 2012. Giống như Romney, những người tham dự các cuộc diễu hành là người Mỹ da trắng, nhưng đáng chú ý là có cả phụ nữ ủng hộ Trump, cũng như những gia đình mang theo con cái để chúng thấy và nghe Trump nói. Năm 2012, mặc dù có những cuộc diễu hành lớn, hàng triệu người Thiên Chúa giáo dòng Evangelica và cử tri da

trắng bảo thủ đã ở nhà. Đảng Dân chủ hình dung trường hợp Trump cũng vậy, họ hình dung hàng ngàn người chỉ đến các cuộc diễu hành của Trump vì ông là người nổi tiếng, chứ không phải vì ông là nhà chính trị chuyên nghiệp nghiêm túc. Vì đánh giá như thế, nên đảng Dân chủ đã không ý thức rằng truyền hình đã làm việc bỏ phiếu bầu tổng thống trở thành việc bầu chọn người nổi tiếng, cử tri sẵn sàng bầu cho Trump giống như họ bỏ phiếu cho những nhân vật yêu thích trong các chương trình truyền hình như "Khiêu vũ với các ngôi sao."

Vì đánh giá thấp tầm quan trọng của khả năng thu hút cử tri tham gia diễu hành của Trump, đảng Dân chủ đã phạm một sai lầm kinh điển. Những cuộc tiếp xúc cử tri giai đoạn kết thúc chiến dịch 2016 của Trump giống như những bài nói ở các ga tàu dừng của Truman năm 1948. Cũng như năm 1948, phóng viên cho rằng các cuộc bỏ phiếu đã quyết định trước Hillary sẽ là tổng thống, nên đám đông tới dự các cuộc tiếp xúc cử tri ủng hộ Trump bị coi là không quan trọng. "Vì họ nghĩ kết quả bầu cử có từ trước, nên phóng viên và các nhà bình luận đã bỏ qua những dấu hiệu có thể cho thấy một hướng khác hẳn," Karabell viết về chiến dịch năm 1948 của Truman. "Ngay cả nhà quan sát đã ngán đến tận cổ cũng nhận thấy đám đông tới chào Truman đông hơn và hăng hái hơn những người tập hợp xung quanh Dewey." Nhưng hiện tượng này dễ dàng bị xem nhẹ. "Có nhiều cách giải thích khác nhau... Các cố vấn của tổng thống đã mạnh miệng nói với các phóng viên, kích cỡ đám đông của Truman phản ánh đà tranh cử đã thay đổi, cử tri vẫn sẵn sàng bầu cho Truman một lần nữa. Nhưng các nhà báo và các nhà bình luận không xem trọng lời giải thích đó vì số liệu thăm dò hoàn toàn ngược lại." Ngay cả những cố vấn thân cận nhất của Truman cũng không tin. "Trong những cuộc phỏng vấn chính thức, đoàn tùy tùng

của Tổng thống chào đón người tham gia, cho đó là dấu hiệu tốt, nhưng ở chỗ kín đáo bên ly rượu trong xe riêng, họ cũng chỉ đăm chiêu suy ngẫm về những gì đang đợi họ và đất nước nếu Dewey thắng," Karabell viết.

Karabell nhận xét, "với những người không chú ý," tháng 10 là tháng Truman đã nhiều lần dừng tàu và có bài nói lời lẽ mạnh mẽ hơn. Điều đó cũng đúng với các cuộc tiếp xúc cử tri của Trump năm 2016. Trump đã thử dùng máy nhắc chữ những bài soạn sẵn khi Manafort còn là chủ tịch chiến dịch. Giai đoạn đó đã đưa thông điệp của Trump vào khuôn khổ. Nhưng trong giai đoạn phát biểu mạnh mẽ tại các cuộc diễu hành kết thúc của Trump, ông thấy có thể kết hợp câu đầy khích lệ "Hãy để Trump là Trump" của Lewandowski với lời dặn "hãy nói đúng theo thông điệp" của Manafort. Lúc này, vào giai đoạn cuối, Trump thấy Steve Bannon bộc lộ khả năng thần đồng, có thể gói những thông điệp của ông vào một trong những câu thần chú mà hàng ngàn người tham gia sẽ hò reo, trong khi Kellyanne Conway cũng nhạy bén không kém, kiềm chế được tính khí của Trump trong những chuyến bay dài và những đêm rời nhà, chỉ được ngủ bốn tiếng một đêm (hoặc ít hơn) để dự bốn tới năm cuộc tiếp xúc cử tri ở nhiều thành phố và những bang khác nhau trong một ngày. Trump có vẻ căng thẳng trước bài nói mạnh mẽ mà ông đưa ra ngày 2/11/2016 ở Pensacola, Florida. "Chúng ta phải khôn ngoan và thông minh," ông nói to, cho phép nói ra cái mà phóng viên coi là tự độc thoại mà Trump đã tập để đi đúng hướng. "Khôn khéo và thông minh. Đúng không? Tập trung vào trọng tâm, Donald! Tập trung vào trọng tâm. Đừng nói ra ngoài trọng tâm, Donald." Lúc này ông như đang nói với khán giả trong một vở kịch diễn ra hằng ngày trong đầu ông theo lời tư vấn của các cố vấn thân cận nhất. Phóng viên nhận xét Trump kết thúc những

lời tự động viên này bằng việc nhắc lại từ "Khôn khéooo," một từ Trump luôn dùng để nhấn mạnh.

KẾT THÚC BƠ PHỜ CỦA HILLARY

Trái với Trump, Hillary đã "hết năng lượng" khi kết thúc chiến dịch vận động, như quả bóng xì hơi, chứ không phải nổ bụp. Ngay từ 25/8/2016, blog *Gateway Pundit* nhận xét, trong khi Trump tiếp tục "nghiền nát Clinton trong các sự kiện," Hillary hình như quyết định nghỉ các ngày cuối tuần. Clinton nghỉ cuối tuần 6-7/8 và quyết định nghỉ ba ngày cuối tuần 12-14/8. Bà ta không có sự kiện đã lên lịch nào để tham gia từ thứ Năm tới thứ Bảy 18-20/8. "Việc này thực chất là ba ngày nghỉ nữa sau ba ngày sự kiện sẽ bắt đầu hôm nay," *Gateway Pundit* nhận xét. Tổng cộng Clinton đã nghỉ bảy ngày trong 14 ngày của tháng 8 và sẽ còn tiếp tục cách làm này. Mặt khác, Donald Trump lại chỉ nghỉ có hai ngày trong tháng 8, Chủ nhật mùng 7 và Chủ nhật 14/8. Ông có bảy ngày tham gia vào hơn một sự kiện chiến dịch. *Gateway Pundit* cũng nhận xét Trump huy động đội ngũ tham gia chiến dịch gấp 10 lần Hillary cùng trong thời gian đó. Hơn 100.000 người đã tới các sự kiện của Trump trong nửa đầu tháng 8, nhiều người phải ra về vì không có chỗ. *Gateway Pundit* kết luận, chỉ cần nhìn những đám đông này đã thấy "Trump có một phong trào ủng hộ, trong khi Hillary lại chỉ có tiếng đập của trái tim mọi người." *Gateway Pundit* không biết chắc tại sao Clinton lại nghỉ nhiều như thế, nhưng vấn đề đặt ra là thời gian nghỉ có phải vì "lượng người tham gia sự kiện hay vì yếu sức khỏe, hoặc cả hai."

Gateway Pundit tiếp tục theo dõi xu hướng này trong phần còn lại của chiến dịch 2016, kết luận Hillary chỉ huy động khoảng 50% thời gian cho chiến dịch. Ngày 23/10/2016 *Gateway Pundit*

đưa tin Trump đang dẫn trước Hillary nửa triệu người từ tháng 8. "Bà ấy hoặc là ốm, hoặc chiến dịch của bà nghĩ bà sẽ làm tốt hơn nếu không xuất hiện trước công chúng, hoặc không muốn cho thấy sự thiếu quan tâm đến bà và và các sự kiện vận động của bà," *Gateway Pundit* nhận xét khi tháng 10 kết thúc. Ngày 13/8/2016 *Gateway Pundit* nhận xét Trump đã có gần một triệu người tham dự các cuộc tập hợp trong chiến dịch tranh cử, trong khi Clinton có tổng cộng 100.000 người. Hillary đã dừng chiến dịch 50 ngày từ tháng 7, không tham dự các cuộc tiếp xúc cử tri của chiến dịch, tức là hơn một nửa số 99 ngày giữa tháng 8 và Ngày Bầu cử.

Máy bay dùng trong chiến dịch là của Trump, chiếc 757 xa hoa dài khoảng 50 mét, một trong những máy bay nhanh nhất thế giới với các động cơ Rolls-Royce có thể bay với tốc độ 800 cây số một giờ. Hillary thuê chiếc 737 tiêu chuẩn dài khoảng 43 mét – một máy bay có ghế hạng nhất nội địa mà đội của Hillary không yêu cầu thay đổi nội thất.

Chiếc phản lực 100 triệu đô la của Trump đã thay đổi nội thất để ông và 43 khách của ông cảm thấy thoải mái trong chuyến bay có thể dài đến 16 giờ bay. Boeing 757 của Trump có một phòng ngủ, một phòng ăn, và một phòng khách riêng. Có một phòng tắm dài với vật dụng làm bằng vàng 24 cara và một hệ thống giải trí với một phòng có video, cùng nhiều ghế dựa và ghế ngủ có thể ngả xuống – toàn bộ dây an toàn đều là vàng 24 cara. Mỗi ghế có màn hình riêng. Phòng ăn có ghế dài sang trọng đặt quanh bàn làm việc thiết kế riêng. Phòng ngủ chính của ông Trump cũng là thiết kế riêng, có màn hình phẳng lớn nối với hệ thống nghe nhìn của máy bay có những phim ưa thích của ông, cùng một phòng tắm với vòi sen và bồn tắm bằng vàng 24 cara. Không ứng cử viên tổng thống nào trong lịch sử nước Mỹ cùng

đi với các nhân viên của mình trong một không gian máy bay thoải mái đẳng cấp thế giới như thế.

Việc máy bay của Trump cất cánh từ sáng sớm và hạ cánh muộn rõ ràng là có thể chịu được, ngược hẳn với Hillary. Máy bay chiến dịch của bà thiếu không chỉ phòng ngủ lớn có chỗ tắm đầy đủ, mà thậm chí còn không có lấy một hàng ghế hạng nhất có thể hạ xuống làm chỗ ngủ.

Một số thư điện tử của Podesta do *WikiLeaks* công bố cho thấy nhân viên chiến dịch của Clinton coi bà là một ứng cử viên đáng thương. Jennifer Palmieri, giám đốc phụ trách thông tin chiến dịch tranh cử 2016 của Clinton trong thư đề ngày 19/4/2015 gửi John Podesta, sao gửi các nhân vật quan trọng khác của chiến dịch Clinton bình luận, Hillary "bắt đầu ghét những người Mỹ bình thường." Việc này, cùng với các thư điện tử nói Hillary được tư vấn nên cười lúc nào khi phát biểu đã cho người ta cảm giác Hillary phải luôn được nhắc để tạo lòng tin bà thực sự thích cử tri mà bà đang nói chuyện. Phần ghi lại bài nói tại Goldman Sachs mà *WikiLeaks* công bố cũng cho thấy Clinton giải thích cho các chủ ngân hàng đầu tư bà "khác xa" tầng lớp trung lưu vì "cuộc sống và kinh tế của tôi, ông biết đấy, của cải mà chồng tôi và tôi hiện có, nhưng tôi vẫn không quên được điều đó."

Trong một thư đề ngày 13/3/2016 mà *WikiLeaks* công bố, người tập hợp ý kiến thiên tả Brent Budowsky cảnh báo Podesta là Hillary "phải ngừng tấn công Bernie (Sanders), đặc biệt khi bà nói những điều không thật, mà thực sự là bà thường làm thế." Budowsky lo lắng, bằng việc nói dối về Bernie trong những lần tấn công ông ta ở các cuộc bầu cử sơ bộ, Hillary có nguy cơ làm những người ủng hộ Bernie – những người Hillary muốn bỏ phiếu cho bà vào tháng 11 sẽ vĩnh viễn xa lánh bà. Thư này đặc

biệt tai hại vì Budowsky bình luận Hillary là người có thói quen nói dối. Trong loạt thư đề ngày 22/8/2015, Neera Tanden, chủ tịch Trung tâm vì Tiến bộ Mỹ của Podesta viết cho Podesta nói việc "Hillary không thể trả lời chỉ một cuộc phỏng vấn phát toàn quốc, nói bà ân hận và hối tiếc, tôi e lúc này có thể đã trở thành vấn đề tính cách (nhiều hơn là sự trung thực)." Tanden tiếp tục nói mọi người ghét thói ngạo mạn của Hillary.

Trong thư trao đổi ngày 22/3/2014 giữa quản lý chiến dịch Robby Mook của Hillary và cố vấn tư pháp Cheryl Mills của bà và John Podesta đều nói cả ba người đã nghi ngờ ngay từ đầu về khả năng thành công của chiến dịch dựa trên những vấn đề về giới, tập trung vào triển vọng Hillary sẽ là nữ tổng thống đầu tiên. "Thực ra tôi nghĩ tranh cử dựa trên các vấn đề về giới sẽ mắc lại sai lầm năm 2008, ví dụ thông điệp không đáp ứng những gì cuối cùng cử tri mong muốn," Mook nói. "Bà ấy tranh cử dựa vào kinh nghiệm khi mà cử tri muốn thay đổi... và chắc đã có nhiều số liệu thăm dò cho thấy cử tri nói kinh nghiệm của bà lôi cuốn họ. Nhưng nó còn thiếu một điểm lớn hơn – cử tri muốn thay đổi." Mook cảm thấy chiến dịch năm 2016 cũng giống như vậy. "Vấn đề ở đây cũng thế – nhiều người đang nói nữ tổng thống cũng tốt thôi, nhưng điều đó không có nghĩa đó thực sự là lý do họ sẽ bỏ phiếu cho bà. Nó có thể là bà sẽ xử lý nền kinh tế thế nào và liên hệ với tầng lớp trung lưu ra sao. Đưa vấn đề giới vào cũng nguy hiểm, vì nó có nghĩa là tranh cử cho bà, chứ không phải cho cử tri và cho cuộc sống của họ tốt hơn." Podesta đồng ý. "Có một vấn đề khó khăn," ông nói đơn giản, "giới là một lĩnh vực lớn, cổ vũ được tình nguyện viên, nhưng không chốt được thỏa thuận."

Cuối cùng những thư của Podesta mà *WikiLeaks* công bố cho thấy những người bên trong chiến dịch của Hillary là những

tinh hoa da trắng học vấn cao, không hề hối tiếc đã chia sẻ những thiên vị của cánh cực tả, hạ thấp những người ủng hộ Bernie Sanders là "những kẻ luôn kêu gào mình đúng," gọi lãnh đạo đảng của người Hispanic như Bill Richardson, cựu Thống đốc New Mexico là "thống đốc của những người gốc Latin nghèo đói," trong khi giám đốc truyền thông Jennifer Palmieri của Clinton hạ thấp người theo đạo Tin lành. "Tôi hình dung họ nghĩ họ là nhóm xã hội được chấp nhận nhất, một tôn giáo bảo thủ chính trị, nghĩ những người bạn giàu có của họ sẽ không hiểu họ có trở thành những người Thiên Chúa dòng Evangelica không," Palmieri viết. Thật khó hình dung chiến dịch Clinton nghĩ thế nào về việc Hillary có thể thu hút được phiếu của các cử tri đa dạng như thế, trong khi các thư điện tử bị rò rỉ lại nói trái ngược với bề ngoài rõ ràng là dối trá của loại chính trị đồng nhất của họ.

Kết luận

TRUMP THẮNG CỬ

Như tôi đã nói ngay từ đầu, chiến dịch của chúng tôi không phải là một chiến dịch, mà là một phong trào vĩ đại không thể tin nổi gồm hàng triệu đàn ông và phụ nữ cần lao, những người yêu đất nước của họ và muốn có một tương lai tốt đẹp và tươi sáng hơn cho họ và cho gia đình họ.

— Donald J. Trump, Diễn văn chiến thắng, thành phố New Mexico, 9/11/2016

Nhà báo được giải Pulitzer là Theodore H. White đã viết, "Không đâu trên thế giới có sự náo động, như sắp có chiến tranh, có thể sánh được với nỗi hăng say của chiến dịch tranh cử tổng thống Mỹ." Giá như White được chứng kiến thắng lợi của Donald Trump năm 2016.

Cuộc bầu cử tổng thống năm 2016 có thể tóm gọn là cả nước đã quyết định đơn giản "Không thêm Bush" và "Không thêm Clinton." Với việc Jeb bị đánh bại ngay trong các cuộc bầu cử sơ bộ và thất bại của Hillary trong bầu cử liên bang, cử tri Mỹ đã quyết định đóng đinh vào cỗ quan tài của cả hai triều đại chính trị. Donald Trump, ứng cử viên ít khả năng nhất cuối cùng đã chiến thắng.

Trump chiến thắng như một kẻ tay ngang mà toàn bộ giới truyền thông chính thống, các nhà bình luận của cả Cộng hòa và Dân chủ, thậm chí giới lãnh đạo tinh hoa GOP ở thủ đô quyết liệt chống đến cùng. Thật đáng kể, ngôi sao nổi tiếng của chương trình truyền hình ăn khách *The Apprentice* đã giành được Phòng Bầu dục – bất chấp tất cả các chính trị gia chuyên nghiệp đã dám nhạo báng và chống lại ông.

Đối với những nhà chính trị chuyên nghiệp, nó là tái diễn thắng lợi của Ronald Reagan trước Tổng thống đương nhiệm Jimmy Carter năm 1980, và như tôi đã nhiều lần giải thích, cũng mang hơi hướng của chiến thắng bất ngờ năm 1948 của Tổng thống Harry S. Truman trước đối thủ Cộng hòa Thomas E. Dewey.

"VUI MỪNG QUÁ SỚM"

Một tuần trước bầu cử, Hillary tin tưởng sẽ thắng tới mức chiến dịch của bà đã dự định màn bắn pháo hoa bảy triệu đô la từ các tàu trên Sông Hudson vào Tối Bầu cử, để những người ủng hộ bà tập trung ở Javits Center ăn mừng thắng lợi có thể thấy màn trình diễn. *New York Post* đưa tin màn pháo hoa sẽ kéo dài hai phút, với việc ăn mừng chiến thắng được phép bắt đầu ngay từ 9:30 tối – chỉ nửa giờ sau khi đóng các hòm phiếu ở New York, rõ ràng bà dự kiến một chiến thắng sớm.

Trang đầu của *New York Times* đặt cho sự kiện pháo hoa dự kiến cái tên "Vui mừng quá sớm," nhận xét "Hillary đã đặt bắn pháo hoa trên sông Hudson, nhưng bầu cử vẫn chưa kết thúc." Đưa tin về sự kiện pháo hoa, *New York Post* nhận xét hôm thứ Sáu ngày 28/10/2016, Sở Cứu hỏa New York đã gửi văn bản lệnh cho đội Marine 1 phải bảo vệ cho chương trình pháo hoa.

Nực cười là chiến dịch Clinton đã sắp xếp màn ăn mừng pháo hoa cùng ngày giám đốc FBI James Comey gửi thư thứ hai đến Nghị viện, thông báo với lãnh đạo Cộng hòa của các ủy ban quan trọng trong Hạ viện là FBI đang mở lại cuộc điều tra về hệ thống thư điện tử cá nhân của Hillary, sau khi tìm thấy chứng cứ mới trong máy tính xách tay mà Weiner dùng chung với vợ mình.

Với một cú đúp trên trang đầu của *New York Post* trở thành câu chuyện truyền miệng của thành phố New York ngày hôm đó, cùng với việc chiến dịch Clinton rúng động vì FBI mở lại điều tra thư điện tử của Hillary, lịch bắn pháo hoa ăn mừng chiến thắng của Clinton rõ ràng là quá sớm. Hai ngày trước bầu cử, chiến dịch của Hillary hủy màn trình diễn này.

TỐI BẦU CỬ DIỄN RA THẾ NÀO

Vào khoảng 1:35 sáng ET, Trump được tuyên bố thắng cử ở Pennsylvania, một bang mà Clinton coi là quan trọng đối với chiến lược "tường lửa" của bà ta, được dựng để không cho Trump vào Nhà Trắng. Với Pennsylvania chắc chắn trong tay, Trump đã có 264 trên tổng phiếu của 270 đại cử tri cần để chiến thắng.

Một trong những quyết định mấu chốt nhất của Trump là việc ông chọn David Urban, sĩ quan tốt nghiệp West Point để điều hành chiến dịch Pennsylvania của ông. Một cựu lễ sinh, con của một công nhân liên đoàn sắt thép ở Aliquippa, Pennsylvania, Urban nổi tiếng trên chiến trường và trong chính quyền. Urban mạnh mẽ đã đưa Trump vào sâu trong vùng phía tây Pennsylvania nhiều nghiệp đoàn, và là người hoạt động duy nhất đã chuyển bang này từ màu xanh (bầu cho Dân chủ) sang màu đỏ (bầu cho Cộng hòa).

Một lựa chọn khôn ngoan khác cho vị trí điều hành bang là Ed McCullen ở South Carolina. McCullen, người ủng hộ Trump

ngay từ đầu đã cho chiến dịch nhiều lời tư vấn quý báu suốt 18 tháng, đưa tới chiến thắng của Trump ở cả hai bang Ohio và North Carolina. Khi chiến thắng có vẻ đã chắc chắn, với việc Trump dẫn trước trong số phiếu đã kiểm ở Wiscosin, Michigan và Arizona – chỉ cần thắng một trong ba bang này là đủ để Trump trở thành tổng thống thứ 45 của Hoa Kỳ. Cuối cùng, Trump thắng Arizona cùng với Michigan và Wisconsin – hai bang Hillary và những người ủng hộ bà ta luôn chắc chắn sẽ bỏ phiếu cho Clinton.

Trong cả nước, hàng triệu người thức trắng đêm, dán mắt vào màn hình khi kết quả được báo về bắt đầu nhận ra những gì tưởng như không thể, thì nay nhanh chóng trở thành thực tế: Trump sẽ thắng.

Vì đám đông ở Trung tâm Javits nhận thấy Hillary đã thua, những người ủng hộ bắt đầu ra về một mình hay từng nhóm nhỏ trong tâm trạng buồn bã. Có nhiều tin đưa Hillary "không thể ngừng khóc." Một khi nhận ra mình đã thua, bà trở nên "xúc động không thể an ủi," rơi vào trạng thái "điên dại như kẻ thần kinh, say rượu" và bắt đầu đánh đấm các trợ lý cao cấp của bà, trong đó có Robby Mook và John Podesta.

Việc Hillary không xuất hiện trước những người ủng hộ tối hôm đó để cảm ơn càng củng cố tin mà những tweet của những người trong chiến dịch Clinton và nhiều người khác nhau trong truyền thông nói Hillary không kiểm soát được mình và không dễ chịu chút nào với công chúng trong cơn điên loạn vì thua.

Lúc 2:02 ET sáng thứ Tư, 9/11, John Podesta xuất hiện tại tổng hành dinh Clinton ở Jacob K. Javits Center, thành phố New York trong cái lẽ ra là lễ ăn mừng chiến thắng của Hillary Clinton. "Đó là một đêm dài, một chiến dịch dài," Podesta nói, cố làm bộ lạc quan. "Nhưng tôi muốn nói chúng ta có thể đợi thêm chút nữa, được chứ?" Đám đông hăng hái reo hò.

"Họ vẫn đang kiểm phiếu và mỗi phiếu đều quan trọng," ông ta khẳng định. "Một số bang kết quả rất sát, vì vậy chúng tôi sẽ không có gì để nói thêm tối nay," Podesta giải thích. Điều này được hiểu là tối đó Hillary Clinton không có ý định xuất hiện để thừa nhận thất bại trước công chúng.

"Vì vậy, xin hãy nghe tôi. Mọi người nên về nhà ngủ. Có gì ngày mai chúng tôi sẽ nói," Podesta nói ráo hoảnh. "Tôi muốn mọi người trong phòng này, và trong cả nước ủng hộ Hillary biết rằng tiếng nói và lòng hăng say của các bạn có ý nghĩa rất lớn. Chúng tôi rất tự hào về các bạn và chúng tôi tự hào về bà ấy," ông ta nói tiếp.

"Bà ấy vẫn chưa thua. Vì thế cảm ơn mọi người đã ở bên cạnh bà. Bà luôn ở bên cạnh các bạn. Tối nay tôi phải nói điều này, 'chúc ngủ ngon' chúng ta sẽ trở lại và sẽ nói nhiều hơn. Hãy để phiếu được kiểm, và hãy nhớ điều đó. Cảm ơn các bạn rất nhiều vì những gì các bạn đã làm. Các bạn luôn trong trái tim chúng tôi. Cảm ơn."

Podesta rời bục, tạo ấn tượng vẫn còn khả năng Hillary có thể thắng. Điều rõ ràng là Hillary – người có thể thua sẽ không có bài thừa nhận thất bại theo truyền thống ngay Tối Bầu cử, vì bà vẫn chưa sẵn sàng nghĩ là có thể thua.

Một băng hình rò rỉ trước Tối Bầu cử cho thấy gia đình Clinton đang ăn mừng, sau khi họ được báo nhầm là Clinton đã thắng. Chelsea ngã vào vòng tay mẹ khi Hillary dang rộng hai tay và hai mẹ con ôm nhau. Đứng cạnh họ, Bill Clinton nhảy cẫng lên vì vui sướng, vung tay nhìn giống cậu học sinh không thể ngăn được niềm phấn khích của mình.

Từ một số tin chưa khẳng định, may mắn đảo chiều khi phiếu được kiểm làm tiêu tan hi vọng của gia đình Clinton.

American Spectator đưa tin sau khi Hillary nhận ra mình thua, bà nổi điên. "Các sĩ quan mật vụ nói ít nhất một nguồn tin cho biết bà bắt đầu gào thét, văng tục và đập phá đồ đạc," R. Emmett Tyrrell, Jr. đưa tin trên *Spectacle Blog*. "Bà vớ các thứ và ném chúng vào những người giúp việc và nhân viên. Bà đang trong cơn giận dữ không kiểm chế nổi. Các phụ tá của bà không thể để bà xuất hiện trước công chúng."

Tyrrell cũng bình luận ông muốn đưa tin về Bill Clinton đang ở đâu, nhưng không thể vì khi Podesta ra với "bài nói vớ vẩn," Bill không biết lẩn đi đâu.

Breitbart nhận xét, những bài viết của Tyrrell vẫn là cái gai cắm vào mạng sườn vợ chồng Clinton từ khi *American Spectator* là tờ báo đầu tiên vào những năm 1990 đăng tải các chuyện về "lính canh cửa" kể chi tiết về sự phóng đãng tình dục của Bill Clinton. Theo an ninh Arkansas kể, thoạt đầu là Paula Jones, vụ này làm Clinton bị xem xét bãi miễn. "Trong những năm 1990, chúng tôi đã viết một vài bài kể việc bà ta ném đèn và sách," Tyrrell nói với *Breitbart*. "Việc này xảy ra khá thường xuyên. Bà ta lắm mồm, nên binh sĩ bang Arkansas biết một hai chuyện từ bà. Bà ta đanh đá và mạnh tay ném đồ."

Vấn đề Clinton có gọi cho Trump vào Tối Bầu cử hay không chẳng ai biết, cho tới sáng thứ Tư khi Kellyanne Conway quản lý chiến dịch của Trump xuất hiện trong chương trình *Today Show* của *NBC*.

Thoạt đầu Conway giải thích Tổng thống Obama đã gọi cho Trump vào Tối Bầu cử. "Cuộc nói chuyện đầm ấm và chúng tôi rất vui mừng nhận được điện thoại từ Tổng thống," cô nói. "Hai người đã trao đổi kỹ và rất nhiều về chiến thắng của ông Trump," Conway nói rõ thêm. "Ông ấy được chúc mừng và họ quyết định sẽ hợp tác, chính xác là những gì đất nước này cần để

tổng thống đương nhiệm và tổng thống đắc cử, cũng như những người khác trong cương vị lãnh đạo góp phần đoàn kết và hàn gắn đất nước. Chúng tôi hi vọng hai người đàn ông này sẽ nhanh chóng gặp nhau."

Chỉ sau khi nói về cuộc điện thoại của Obama cho Trump, Conway mới kể Hillary Clinton có gọi cho Trump, ngay khi Trump đang chuẩn bị nói chuyện với người ủng hộ. "Tôi đưa điện thoại cho ông Trump," Conway nói, "Ông và Ngoại trưởng Clinton đã nói chuyện thân mật và vui vẻ. Ngoại trưởng Clinton chúc mừng ông Trump đã thắng, và ông Trump chúc mừng bà đã rất lịch thiệp và cứng rắn, đã tiến hành một chiến dịch thực sự mạnh mẽ."

Tại sao Clinton gọi cho Trump thừa nhận thất bại ngay Tối Bầu cử, trong khi vẫn cử Podesta ra nói với đám đông bà chưa thua vẫn còn là một mâu thuẫn chưa có câu trả lời về những gì diễn ra đằng sau cảnh tượng có vẻ đã xấu đến mức trở thành một đêm của sự giận dữ, hoảng loạn có thể vì rượu, của thất bại và tự xót xa.

Khoảng 2:50 ET, Donald Trump bước ra với tư thế tổng thống đắc cử để đọc bài nói chấp nhận thắng lợi trước đám đông những người ủng hộ đang vui mừng hô vang "USA. USA. USA." Trump bắt đầu bằng việc nói ông đã nhận được cuộc gọi thừa nhận thất bại của Hillary Clinton.

"Giờ là lúc Mỹ khép lại những vết thương chia rẽ và đoàn kết với nhau. Với tất cả những người Cộng hòa và Dân chủ và những người độc lập của đất nước này, tôi nói giờ là lúc chúng ta đoàn kết như một dân tộc thống nhất," Trump bắt đầu bài nói 15 phút. Trong khi rất nhiều "chuyên gia" biệt lập vẫn còn đang bàng hoàng sững sốt, bài hát chủ đề của phim hành động "Không lực 1" cất lên – một nhắc nhở khéo là một người bình thường vừa

mới được bầu làm tổng thống Mỹ. Lời ông nói đồng vọng thông điệp cốt lõi lạc quan: chiến thắng của ông là một phong trào rộng khắp của mọi người, tập trung vào việc buộc chính phủ phải làm việc vì người dân, để Hoa Kỳ có thể là đất nước vĩ đại nhất trên thế giới.

Trump có vẻ thỏa mãn, nhưng giọng điệu hòa giải. "Tôi cam kết với mọi công dân của đất nước này, tôi sẽ là Tổng thống của mọi người Mỹ và điều đó rất quan trọng với tôi," ông nói. "Với những ai đã chọn không ủng hộ tôi trước đây, cũng ít thôi, tôi mong muốn có được chỉ dẫn và giúp đỡ của các bạn để chúng ta có thể hợp tác với nhau và thống nhất đất nước vĩ đại của chúng ta."

"Như tôi đã nói từ đầu, chiến dịch của chúng ta không phải là một chiến dịch, mà là một phong trào vĩ đại không thể tin nổi, gồm hàng triệu đàn ông và phụ nữ cần lao, những người yêu đất nước của họ và muốn một tương lai tốt đẹp và tươi sáng hơn cho họ và cho gia đình họ," Trump nói tiếp.

Ông cam kết sẽ là tổng thống của "tất cả người Mỹ." Ông hứa những người Mỹ bị lãng quên sẽ "không còn bị lãng quên." Một lần nữa, nói với một đám đông những người đội mũ "Khôi phục sự vĩ đại của nước Mỹ" rõ ràng không có tên của Trump, tổng thống đắc cử thông báo Clinton đã gọi điện chúc mừng "chúng ta."

"Nó là một phong trào gồm những người Mỹ thuộc mọi chủng tộc, mọi tôn giáo, nguồn gốc xuất thân và tín ngưỡng, những người muốn và mong đợi chính phủ của chúng ta phục vụ nhân dân – và sẽ luôn phục vụ nhân dân," ông nhấn mạnh. "Hợp tác cùng nhau, chúng ta sẽ bắt đầu nhiệm vụ cấp bách là tái thiết đất nước và làm sống lại giấc mơ Mỹ. Tôi đã dành toàn bộ cuộc

đời vào kinh doanh, nhìn thấy những tiềm năng chưa được khai thác trong những dự án và những tiềm năng ở mọi khắp nơi trên thế giới."

Khi Tổng thống Nixon tái đắc cử trong chiến thắng áp đảo năm 1972, nhà phê bình phim Pauline Kael nổi tiếng nói bà không tin. "Tôi sống trong một thế giới khá đặc biệt. Tôi chỉ biết một người bỏ phiếu bầu Nixon. Những người khác ở đâu, tôi không biết. Họ nằm ngoài sự hiểu biết của tôi. Nhưng đôi khi trong nhà hát, tôi cảm thấy họ ở đó." Tuyên bố của bà là biểu tượng biệt lập của giới tinh hoa tự do, sống trong một bong bóng, và chỉ nghe ý kiến của những đồng nghiệp tự do khác. Người ta gọi nó là "Hội chứng Pauline Kael" và xu hướng hiểm độc nhất của nó được phát hiện vào cuối 2016, với toàn những lời lừa dối đến mức hoang tưởng về sự can thiệp của Nga.

Những người tự do cam kết sâu với hệ tư tưởng, đến mức họ lẫn lộn nó với đạo đức hoặc tôn giáo. Nó thường nằm trong sự khách quan mang tính đạo đức trong cuộc sống của họ. Nếu bạn không đồng ý với một người tự do, nó không chỉ là không đồng ý; bạn đã sai về đạo đức, có nghĩa bạn đang làm hại thế giới. Trump và những người ủng hộ ông không chỉ là đơn thuốc làm đất nước ốm yếu, mà còn cho cái xấu đáng sợ. Quan điểm trẻ con này không đem lại những kỹ năng đương đầu với khó khăn, nên những người tự do chủ yếu trở nên không có điểm tựa sau chiến thắng lịch sử của Trump.

Các hãng truyền hình, đài phát thanh và các trang mạng ngập trong nước mắt của cánh tả không khoan nhượng. Họ rên la nghe tin Trump thắng, nói sẵn sàng cung cấp không gian an toàn và tư vấn nỗi đau; họ so sánh với sự kiện 11/9 – tất cả làm họ trượt xa hơn khỏi việc giành được lá phiếu của tuyệt đại đa số người Mỹ. Hãy hình dung sẽ thế nào khi mất một người thân yêu

ở Trung tâm Thương mại Thế giới, và rồi nghe một người tự do ở Manhattan so sánh 11/9 với kết quả của một cuộc bầu cử tự do và công bằng mà Donald Trump là người chiến thắng.

Những bông tuyết đã bắt đầu rơi. Thay vì học từ thất bại của họ, cánh tả lại đắm mình trong mối hận thù, chia rẽ và phân tầng xã hội. Chính đảng đã xóa bỏ chế độ nô lệ, chấm dứt chiến tranh ở Việt nam và chiến thắng trong Chiến tranh lạnh đã giành lại Nhà Trắng nhờ một người tay ngang trên chính trường từ Queens, New York. Tâm lý mỏng manh của cánh tả và những kẻ tôi đòi trong giới truyền thông không thể nuốt được điều này.

Thậm chí tệ hơn, sự bất lực không đương đầu được với thực tế của họ cũng nảy sinh một loạt thuyết âm mưu độc ác và kỳ quái để không chấp nhận chiến thắng của Trump, cũng như những mưu đồ đánh cắp nó. Hành trình dài ngu xuẩn để tạo nên Hội chứng Pauline Kael của họ có vẻ đã quyến rũ họ.

NGÀY HÔM SAU, CLINTON XUẤT HIỆN TRƯỚC CÔNG CHÚNG THỪA NHẬN THẤT BẠI

Thứ Tư ngày 9/11/2016 khi xuất hiện trước công chúng thừa nhận thất bại, Hillary Clinton mặc bộ đồ Ralph Lauren màu huyết dụ, Bill thắt cà vạt cũng màu huyết dụ đứng cạnh Hillary trong suốt bài nói. Cách giải thích được các phóng viên nổi tiếng đương thời nhất trí là không có lời giải thích nào của vợ chồng Clinton, mà chỉ thấy nhắc đến nữ quyền; bộ đồ màu huyết dụ cùng với màu trắng và màu xanh nhắc nhớ tới màu cờ của những phụ nữ đấu tranh đòi phổ thông đầu phiếu.

Ngay từ câu đầu tiên trong bài dài 12 phút của Hillary, bà vẫn cho thấy mối thâm thù chính trị với Trump như bà đã làm trong chiến dịch tranh cử, nhưng ở đây được hàm ẩn đi.

"Tối qua tôi đã chúc mừng Donald Trump và đề nghị hợp tác với ông trên cương vị mới thay mặt đất nước," Clinton nói. "Tôi hi vọng ông sẽ là một tổng thống thành công của mọi người Mỹ. Đây không phải là kết quả mà chúng tôi muốn và đã nỗ lực hết sức vì nó. Tôi rất tiếc chúng tôi đã không thắng cuộc bầu cử cho những giá trị mà chúng tôi chia sẻ và tầm nhìn chúng tôi xây dựng cho đất nước."

Hillary có ý ám chỉ Trump, một kẻ phân biệt chủng tộc, bài ngoại, bài Hồi giáo, thù ghét con người, thù ghét phụ nữ mà bà đã cố khắc họa trong chiến dịch tranh cử không thể đại diện cho toàn thể người Mỹ. Bà nói tiếp, ngụ ý cử tri của Trump có lẽ đại diện cho những điều xấu xa nhất của nước Mỹ.

"Nhưng tôi cảm thấy vinh dự và biết ơn chiến dịch tuyệt vời mà chúng ta chung tay xây dựng, một chiến dịch sâu rộng, đa dạng, sáng tạo, mạnh mẽ và tràn đầy năng lượng," bà nói. "Các bạn đại diện cho những gì tốt đẹp nhất của nước Mỹ, và là ứng cử viên của các bạn là một trong những vinh hạnh lớn nhất của đời tôi."

Tiếp theo, Hillary khẳng định bà vẫn tin vào nước Mỹ, nói điều này với giọng trầm có ý lòng tin vào nước Mỹ của bà đã bị đặt dấu hỏi vì Trump thắng cử.

"Chúng ta đã có một năm rưỡi lôi cuốn hàng triệu người từ mọi ngóc ngách của đất nước cùng chung tiếng nói là chúng ta tin giấc mơ Mỹ đủ lớn cho mọi người, cho người của các chủng tộc, các tôn giáo, cho đàn ông và phụ nữ, cho người nhập cư, cho LGBT và người khuyết tật," rồi thêm "cho tất cả mọi người."

Bà kết thúc bằng những điều bà thường tweet nhất và đã nói trong suốt chiến dịch tranh cử nói chung – nhắc tới chủ nghĩa nữ quyền như có thể đoán trước. "Và... với tất cả các cháu gái nhỏ

đang theo dõi, đừng bao giờ nghi ngờ các cháu là những người có giá trị và mạnh mẽ, xứng đáng có mọi cơ may và cơ hội trên thế giới để theo đuổi và đạt được những ước mơ của các cháu."

Trump thắng trên tổng số phiếu của phụ nữ da trắng nói chung, 53% so với 43% của Hillary, nhưng không giành hết được phiếu của phụ nữ da trắng không có bằng đại học – một nhóm nhỏ mà Trump được 62% so với 34% của Hillary. "Mặc dù Clinton không thua phiếu của phụ nữ một cách rõ rệt, nhưng sự ủng hộ tương đối yếu cho bà ở những bang quan trọng có vai trò trong sự sụp đổ của các đại cử tri bầu cho bà," Clare Malone viết trên mạng nhiều người theo dõi *FiveThirtyEight.com* của nhà phân tích thăm dò dư luận Nate Silver. "Những cuộc thăm dò ban đầu ngoài khu vực bỏ phiếu ngày thứ Ba (Ngày Bầu cử 8/11/2016) cho thấy thất bại của bà ở Florida một phần do màn trình diễn nghèo nàn của bà trước phụ nữ." Đây hẳn là một thất bại cay đắng đối với Hillary Clinton, đặc biệt sau khi bà đã tập trung phần lớn những lời hùng biện chiến dịch vào sự hăng hái đập vỡ trần kính của bà để trở thành nữ tổng thống đầu tiên.

THÀNH CÔNG CỦA TRUMP VỚI CỬ TRI MỸ GỐC PHI

Tôi rất tin Donald Trump và đảng cộng hòa bây giờ đã có cơ hội độc đáo để thu hút được nhiều cử tri Mỹ gốc Phi. Mặc dù Trump chỉ có số phiếu của cử tri Mỹ gốc Phi cao hơn một chút so với Romney hoặc McCain, nhưng sự khác biệt nhỏ lại quan trọng trong kết quả chung của cuộc đua.

Chiến dịch của Trump sánh được với Richard Nixon về khả năng chuyển tải thông điệp có thể làm người Mỹ gốc Phi chuyển phiếu. Trước hết, chiến dịch Trump tập trung thông điệp của nó vào những nhóm cử tri da màu cụ thể, những người sẽ rời bỏ trận

địa của đảng Dân chủ. Các chiến lược gia làm việc cho Trump đã cẩn thận nắm vững những vấn đề quan trọng đối với thế hệ Millennials Mỹ gốc Phi; người Mỹ gốc Phi bảo thủ về các vấn đề xã hội và ủng hộ cuộc sống; người Mỹ gốc Phi bị đô thị hóa, sống trong những cộng đồng bị chèn ép (đặc biệt ở Michigan, Pennsylvania, Wisconsin và Ohio); người Mỹ gốc Haiti sống ở Florida, New York và Pennsylvania và cử tri da màu ủng hộ Bernie Sanders nổi giận trong Đại hội đề cử của đảng Dân chủ năm 2016.

Phối hợp cẩn thận với các nhà tư vấn Mỹ gốc Phi ở những vùng xa xôi, Trump đã phân khúc và cắt gọt thông điệp của ông đối với khối cử tri da màu ghét Hillary Clinton và không muốn bà ta thắng cử. Trump tránh cách tiếp cận không đề cập vấn đề chủng tộc, ông quyết định đến với cử tri da màu mà chiến dịch của Clinton cho là ủng hộ bà. Vậy nên để tránh những vấn đề gai góc là chủng tộc và nghèo đói như những người Dân chủ đúng chuẩn chính trị đã làm từ nhiều thập niên, Trump chuyển tải thông điệp thẳng thắn và thực tế tới người Mỹ gốc Phi thuộc tầng lớp lao động nghèo và tầng lớp dưới trung lưu, những người biết đảng Dân chủ đã không làm gì để cải thiện địa vị kinh tế của họ. Các nhà bình luận trong giới truyền thông và các chuyên gia chính trị lão luyện coi những lời thực tế với người Mỹ gốc Phi là tự sát chính trị, nhưng nhiều người da màu như cất được gánh nặng và cảm ơn đảng Cộng hòa đã đưa những vấn đề của họ lên hàng đầu của chiến dịch.

Thêm vào đó, kêu gọi hạn chế người nhập cư của Trump đã hỗ trợ rất nhiều cho việc được lòng dân ngày càng cao trong cộng đồng người da màu. Trên cả nước, người Mỹ gốc Phi ngày càng bị thiệt hại vì tình trạng nhập cư bất hợp pháp và họ căm ghét đảng Dân chủ đang bảo vệ vấn đề này, trong khi bỏ mặc người da

màu. Vì thế, các quảng cáo và bài nói của Trump đều lấy chủ đề là những lo lắng về kinh tế của tầng lớp trung lưu: việc làm tốt, cộng đồng an toàn thịnh vượng, giáo dục có chất lượng, luật lệ nhập cư cứng rắn hơn và quyền sở hữu nhà ở – những giáo lý của Giấc mơ Mỹ mà ai cũng biết và chia sẻ được hàng triệu người da màu nồng nhiệt đón nhận. Một trong những nhân tố quan trọng nhất làm nên sức cuốn hút của Trump năm 2016 đối với người da màu là ông đã tích cực tăng giá trị nhân phẩm, và giá trị của người da màu mà đảng Dân chủ không chú ý đến ở những thành phố và thị trấn khắp cả nước. Hơn tất cả những ứng cử viên tổng thống thời hiện đại, về vấn đề này Trump thẳng tay vất bỏ quan niệm của những người trong GOP tiếp tục bám lấy khuôn mẫu cho người da màu là phụ thuộc vào trợ cấp chính phủ, phúc lợi xã hội, luôn cho mình được quyền đó và thụ hưởng phúc lợi từ tiền của người nộp thuế.

Người Mỹ gốc Phi ủng hộ Trump vì họ cũng như người Mỹ da trắng ở những bang công nghiệp đều mong muốn thay đổi. Năm 2008 và 2012, người Mỹ gốc Phi bỏ phiếu cao bất thường cho Barack Obama vì ông hứa thay đổi. Ông đã không làm. Trump được biết là người luôn tìm cách làm mọi việc, đã làm nhiều hơn để nói với người Mỹ gốc Phi và những người da trắng những bang miền trung nước Mỹ – những người phải chịu đựng hàng thập niên vì giới tinh hoa lãnh đạo đã phân tán các cơ sở công nghiệp, và không quan tâm đến những người bị mất việc làm. Nhiều cử tri Mỹ gốc Phi bỏ phiếu cho Trump vì họ tức giận với đảng Dân chủ và với hai nhiệm kỳ không làm gì của Barack Obama. Một "phong trào ở nhà không đi bỏ phiếu" lan rộng khắp mạng truyền thông xã hội là một yếu tố giải thích tại sao những cử tri da màu đã bỏ phiếu cho Obama năm 2008 và 2012 lại chọn ở nhà trong cuộc bầu cử năm 2016. Điều này cùng việc

những người da màu đã bỏ phiếu cho Bernie Sanders trong bầu cử sơ bộ cảm thấy chiến dịch Clinton đã sắp đặt trước để Sanders thua đã làm lượng cử tri Mỹ gốc Phi đi bỏ phiếu thấp hơn. Hơn nữa, nhiều cử tri ủng hộ Sanders đã bỏ phiếu cho Trump như một hình thức phản đối của họ.

Một yếu tố khác trong bầu cử liên bang năm 2016 là nhiều người Mỹ gốc Phi không bỏ phiếu cho Clinton vì vai trò của bà trong cuộc chiến tranh phi pháp chống Lybia. Trong cuộc chiến tranh đó, bọn khủng bố Hồi giáo và lính đánh thuê do Mỹ tài trợ đã triệt hại người da màu Lybia, gọi là Tawerghan. Có nhiều dư luận trong cộng đồng người da màu là Hillary Clinton đã tìm cách thuê người sát hại cựu HNS Linh mục Walter Fauntry tháng 8/2011, và bà đã thành công trong việc cho người hãm hiếp rồi hành hình Muammar Gaddafi tháng 10/2011. Nhiều nhà bình luận trong giới truyền thông nói xấu Gaddafi, ủng hộ Clinton đã không biết ông ta là người được coi là đấng cứu thế của hàng chục triệu người da màu và người Ả-rập. Gaddafi đã quyên hàng triệu đô la cho các sự nghiệp của người Mỹ gốc Phi, và đặc biệt đã ngăn được việc đóng cửa trường Đại học Shaw, một trường có tính lịch sử của người da màu ở North Carolina.

Chiến dịch tranh cử đã lộ ra nhiều việc dã man của vợ chồng Clinton và Quỹ Clinton đối với người da màu trên toàn thế giới. Ví dụ, vợ chồng Clinton đã làm giàu từ việc bán máu bất hợp pháp và không an toàn của các tù nhân Mỹ gốc Phi ở Arkansas cho các nước châu Phi cả tin – chắc chắn gây ốm đau bệnh tật cho những người vốn đã nghèo khổ. Nhiều tờ báo có tiếng đã đăng những chuyện về việc vợ chồng Clinton bán thuốc chữa HIV-AIDS giả rẻ đã pha loãng cho chín triệu người châu Phi, kiếm được món lời rất lớn và đẩy nhanh đau khổ và cái chết cho những người mà họ lừa bịp. Những người đã biết về cuộc

chiến tranh 22 năm ở Trung Phi gây ra cái chết của hơn sáu triệu người, hàng triệu người bị hãm hiếp và hàng triệu người phải rời bỏ quê hương ở Congo, Rwanda, Uganda, Burundi và Cộng hòa Trung Phi; những cuộc xung đột này đã có thể ngăn chặn nếu Tổng thống Bill Clinton và Ngoại trưởng Hillary Clinton tìm cách thúc đẩy hòa bình, chứ không phải mang lại lợi nhuận nhanh chóng cho các công ty đa quốc gia. Cũng có người cho rằng nhiều người Mỹ gốc Phi và cộng đồng Mỹ gốc Haiti khoảng hơn một triệu người đã công phẫn trước những chính sách bóc lột mà họ thi hành bằng việc cướp bóc kinh tế của Haiti suốt hơn 25 năm và biển thủ hơn 96% số tiền của các quỹ cứu trợ gần 14 tỉ đô la dành cho việc tái thiết quốc đảo bị động đất san phẳng này. Những ai điều tra thêm đều biết vợ chồng Clinton đã phá hoại nền dân chủ ở Haiti bằng việc đánh cắp các cuộc bầu cử, áp đặt những thỏa thuận chiếm đất bất hợp pháp ở một quốc gia có chủ quyền, và lạm dụng các mối quan hệ của Bộ Ngoại giao nhằm có được những vụ áp phe chơi-trả-phí và các chiến thuật điều chỉnh làm giàu cho Quỹ Clinton – thực chất chỉ là quỹ trá hình của riêng gia đình Clinton.

Nhiều người trong cộng đồng da màu cảm thấy việc Trump tranh cử tổng thống thỏa mãn những nguyên tắc cơ bản mà chủ nghĩa bảo thủ da màu chia sẻ. Đó là theo đuổi giáo dục và ngành nghề chất lượng cao – một phương tiện thúc đẩy tiến bộ xã hội; thúc đẩy an toàn và an ninh trong cộng đồng vượt ra ngoài quan niệm lâu nay coi tội phạm là nạn nhân của tệ phân biệt chủng tộc; phát triển kinh tế tự chủ bằng tự do kinh doanh, chứ không chỉ chờ chính phủ giúp đỡ; sự cần thiết trao quyền cho cá nhân và cộng đồng bằng việc để họ tự hoàn thiện giá trị đạo đức, lương tâm và đức tin Thiên Chúa giáo; cuộc sống bắt đầu bằng thụ thai và di truyền; nạo phá thai và lối sống vô luân là những đe dọa

hiện hành đối với sự sống còn của người da màu, và người da màu đã bị nô lệ hóa vì phụ thuộc vào phúc lợi xã hội. Khoảng từ 15%-30% người da màu là những người bảo thủ ôn hòa, hoặc rất bảo thủ. Một cuộc thăm dò của Trung tâm Nghiên cứu Pew cho thấy 19% người da màu cho mình là Cánh hữu Tôn giáo. Việc Trump ủng hộ đức tin, ủng hộ cuộc sống, ủng hộ súng đạn, ủng hộ gia đình, chống nhập cư, chống nạo phá thai và ủng hộ cương lĩnh chính trị Mỹ đặt ông vào hàng ngũ những người Evangelica da trắng, những người từ 1996 đã tăng cường giao hảo với người Thiên Chúa giáo Mỹ gốc Phi. Hơn nữa, nhà thờ Mỹ gốc Phi theo truyền thống là một yếu tố quan trọng của các phong trào xã hội và chính trị trong cộng đồng da màu. Về những vấn đề liên quan đến chương trình LGBT, người Tin lành da màu thường bảo thủ hơn các nhóm khác trừ dòng Evangelica, và nhiều người Thiên Chúa giáo da màu đã mệt mỏi với Obama và đảng Dân chủ ủng hộ đồng tính, tập trung vào các vấn đề tình dục mà không chú ý đến những vấn đề cấp thiết hơn của người Mỹ gốc Phi.

Nhiều người Mỹ gốc Phi bỏ phiếu cho Trump vì ông chống nạo phá thai. Những nhà hoạt động da màu có tiếng như Bác sĩ Alveda King, Linh mục Clenard Childress, Lionie Poindexter, Elaine Riddick, Dean Nelson, Linh mục William Owen và hàng trăm người khác bắt đầu dần quay sang chống Kế hoạch hóa gia đình của Mỹ. Hillary Clinton một mực coi Margaret Sanger, người sáng lập Liên đoàn Kiểm soát Sinh đẻ của Mỹ như một anh hùng, nhưng cảm hứng này giống như bà nói với người Do Thái rằng Hitler là thầy của mình. Mặc dù truyền thông chính thức gạt sang lề những nhà hoạt động ủng hộ cuộc sống, song những người chống nạo phá thai đã biến Sanger thành một trong những phụ nữ đáng ghét nhất của người Mỹ gốc Phi, đặc biệt là thế hệ Millennials. Kế hoạch hóa gia đình đã phải tuyển mộ các siêu

sao màn bạc da màu và các ca sĩ nhạc pop để chống cuộc chiến tranh thông tin ngầm đang tiến hành chống lai tạo giống và nạo phá thai. Năm 2009, Life Dynamics phát hành bộ phim "Maafa 21" có tính định hướng chống nạo phá thai, và nó trở thành phim chống đối ngầm chương trình lai tạo giống của Kế hoạch hóa gia đình nhắm vào người da màu. Hàng triệu người đã xem phim này và nhiều người da màu chuyển sang lập trường ủng hộ cuộc sống, có nghĩa Trump, người đã nói rõ chống Kế hoạch hóa gia đình giành được phiếu từ những người Mỹ gốc Phi chống nạo phá thai, thường là người theo đạo, xem việc bỏ phiếu cho Hillary Clinton là một hành động chống Đức Chúa.

Lúc đầu người Mỹ da màu vui mừng vì Obama thắng cử năm 2008, và năm 2012 lại tiếp tục bầu cho tổng thống đương nhiệm vì nhiều người cố tin vào truyền thuyết kỳ quặc của người thành thị là nhiệm kỳ thứ hai sẽ dành sửa những việc chưa làm được. Việc Obama ưu tiên vấn đề nhập cư, là người cấp tiến bảo vệ chương trình LGBT, miễn cưỡng vì hèn nhát phát biểu chống tình trạng không công bằng chủng tộc và gạt những người vay thứ cấp khỏi gói cứu trợ có thế chấp đã làm người Mỹ gốc Phi thu nhập thấp và trung bình vô cùng công phẫn.

Trớ trêu là người Mỹ da màu chưa bao giờ hi vọng quá nhiều vào một tổng thống da màu, tin rằng bản thân ông cũng đang phải đối mặt với chủ nghĩa phân biệt chủng tộc có hệ thống thuộc cơ chế không thể vượt qua. Tuy nhiên, họ hận Obama đã xúc phạm và làm họ thất vọng khi chà đạp hầu như mọi vấn đề quan trọng đối với họ với thứ chủ nghĩa thực dụng cố tình và trơ trẽn. Khi vẻ mới mẻ của Obama mất dần, cuộc nổi loạn âm thầm của người da màu vì tức giận lại bùng lên chống đảng Dân chủ và những công chức, phụ tá da màu của họ như Jesse Jackson, Al Sharpton, Donna Brazile, nhóm lãnh đạo da màu trong Nghị

viện, NAACP, Liên đoàn những người thành phố, và Hội đồng Lãnh đạo vì Quyền Dân sự. Mỗi khi cộng đồng da màu nổi dậy, từ Ferguson đến Milwaukee chống sự bất công trắng trợn như vụ nước đóng chai không an toàn của Flint, hoặc một sĩ quan cảnh sát được trắng án khi giết người da màu, dân chúng thực sự ngày càng có cảm giác Obama về bản chất cũng chẳng khác gì những tổng thống da trắng tiền nhiệm.

Hơn nữa, Tổng thống Obama và Hillary Clinton đã không thấy người da màu không còn coi một người da màu trong Nhà Trắng là biểu tượng có ý nghĩa, và đề nghị họ bỏ phiếu cho di sản của tổng thống đương nhiệm là một điều xúc phạm. Chiến dịch Obama đưa người da màu vào Nhà Trắng là phù hợp, có tính biểu tượng đối với hàng triệu người Mỹ gốc Phi, nhưng việc ông ủng hộ mạnh mẽ Hillary Clinton đã làm tổng thống đương nhiệm cũng chỉ là một chính trị gia khác. Obama và Clinton đã đánh giá sai tầm quan trọng có tính biểu tượng của việc tổng thống da màu đầu tiên coi sự ủng hộ của ông như kiểu chọn tông đồ kế vị. Mục sư Louis Farrakhan của tổ chức Quốc gia Hồi giáo đã rất súc tích khi châm biếm Obama chẳng có chút kế thừa nào của người Mỹ gốc Phi. Nói ngắn gọn, quyết định của Hillary Clinton dùng Obama vận động cho mình đã không có tác dụng với cử tri da màu cũng như cử tri da trắng. Obama chưa bao giờ có cơ sở chính trị trong cộng đồng cử tri Mỹ gốc Phi, cũng như không có chiếc áo đuôi tôm cho bà bấu víu. Hơn nữa, hầu hết người Mỹ gốc Phi đều nhớ những rạn nứt trong quan hệ giữa vợ chồng Obama và vợ chồng Hillary.

Việc Hillary xua đuổi Danney Williams là một ví dụ về Hillary của thế kỷ 19 thực sự là người thế nào ở thế kỷ 21. Việc truyền thông thay thế chiếu một phim ngắn, "Xua đuổi: Câu chuyện về Danney Williams" cho thấy sự hiện hữu của người

con trai da màu ngoài giá thú 30 tuổi của Bill Clinton mà Hillary ruồng bỏ khi buộc Bill Clinton phải cắt đứt mọi quan hệ với Danney Williams và mẹ của anh ta. Theo lời dì của Danney, Hillary đã đe dọa sẽ làm gia đình Williams biến mất. Những năm sau, trong khi Bill, Hillary và Chelsea Clinton sống đủ đầy trong dinh thống đốc Arkansas, mẹ Danney Bobbie Williams bị đi tù, nhiều kẻ tìm giết dì anh ta và tổ chức dịch vụ xã hội phải nuôi anh ta và các em. Ở trung tâm nuôi dạy, Danney và các em vô cùng thiếu thốn, lăn lộn để lớn ở Little Rock đầy ma túy và bạo lực băng nhóm. Danney phải sống trong tình cảnh biết mẹ kế Hillary khinh ghét, nhưng không chắc chắn được người cha, tổng thống Mỹ, có quan tâm đến anh ta không.

Trong chiến dịch tranh cử tổng thống năm 2016, Danney có hai cuộc họp báo và một lời kêu gọi Tổng thống Obama giúp đỡ trên băng hình. Lời kêu gọi Bill Clinton có thể đã không giúp Danney đến được trái tim của người cha, nhưng câu chuyện của anh ta đã làm hàng triệu người xúc động. Đứa con trai không mong muốn với hai dòng máu, người cha da trắng cao sang và người vợ da trắng đáng ghét cũng là một phần của miền Nam như bóng đá và gà rán. Người Mỹ gốc Phi ít ai lại không cảm nhận và chia sẻ nỗi đau của Danney, và trong một mùa chính trị, câu chuyện dài cậu bé da màu bị chính người đàn bà ấy xua đuổi, người được nhớ đã gọi thanh niên Mỹ gốc Phi là thú săn mồi, đã làm ngay cả những người ủng hộ Clinton tích cực cũng tức giận. Hơn nữa, câu chuyện của Danney Williams ăn sâu trong suy nghĩ của nhiều người Mỹ gốc Phi – rằng Hillary Clinton, "cô chủ nhỏ" xấu xa, phân biệt chủng tộc, đáng ghét và tàn ác coi người da màu như cỏ rác dưới chân cô ta. Danney là chiếc bánh kẹp thịt lớn rất ngon chứa đựng những lời dối trá và lừa dối mà Hillary không thể nhai hoặc nuốt trôi với một

cốc vại đồ uống. Lòng căm ghét và khinh bỉ thâm căn cố đế đối với đứa con riêng da màu của chồng là điều không còn có thể chấp nhận được với nhiều phụ nữ và thanh niên da màu vốn đã không tin cựu Đệ nhất Phu nhân.

Năm 2016, sự khinh bỉ rõ ràng của thanh niên da màu đối với Hillary Clinton càng tăng trước vụ tai tiếng thư điện tử của Bộ Ngoại giao mà bà ta không bị khởi tố; việc mạng truyền thông xã hội vạch trần tham nhũng của Quỹ Clinton ở Lybia; việc công kích dữ dội truyền thông thay thế (mạng Twitter của người Da màu...); việc gian lận phiếu của chiến dịch Bernie Sanders, đặc biệt ở New York; hành hung những người biểu tình ủng hộ Bernie Sanders tại Đại hội đảng Dân chủ ở Philadelphia; Clinton im lặng trong tất cả các vụ cảnh sát sát hại người da màu, và câu chuyện của Danney Williams lan truyền rộng đã dẫn tới việc cử tri ở nhà hàng loạt và tới phong trào "ai cũng được, trừ Clinton." Cũng như việc Hillary Clinton được khắc họa là "Nữ hoàng của Nỗi đau Da màu" đã làm thanh niên Mỹ gốc Phi, đặc biệt là đàn ông, nổi giận khi họ biết về những tội lỗi rõ ràng của Hillary Clinton. Clinton đã đọc lời thề trước Nghị viện nhưng vẫn phạm nhiều tội ác, và không giống như hàng trăm ngàn đàn ông da màu bị bắt, buộc phải nhận những tội mà họ không gây ra, cựu Đệ nhất Phu nhân, TNS và Ngoại trưởng vẫn có vẻ ngạo mạn, được đặc quyền và miễn trừ vì là người da trắng. Hàng triệu người da màu đã bị hại vì những đạo luật của Clinton, nên vụ tai tiếng thư điện tử đã làm cử tri Mỹ gốc Phi căm giận và xa rời đảng Dân chủ.

Năm 2012, tham gia của cử tri Mỹ gốc Phi lần đầu tiên trong lịch sử bầu cử Mỹ vượt số lượng cử tri da trắng. Năm 2012 tác động của cử tri da màu quan trọng tới mức cử tri da màu chiếm toàn bộ số phiếu chênh lệch giúp Obama thắng bảy bang,

gồm Florida, Maryland, Michigan, Nevada, Ohio, Pennsylvania và West Virginia. Sự tham gia của người da màu đã tăng trong cả ba cuộc bầu cử tổng thống kể từ năm 2000, một xu hướng mà Hillary Clinton đã làm đảo ngược năm 2016. Năm 2016, cử tri da màu trên toàn nước Mỹ đã tiến hành một cuộc nổi loạn đòi quyền lợi chống lại đảng Dân chủ. Hillary ra tranh cử, Hillary lừa dối và Hillary thua. Một phần không nhỏ trong việc này là vì hàng triệu cử tri da màu đã ở nhà hoặc bầu cho Trump hôm 8/11/2016.

Mong đợi của chiến dịch Clinton và truyền thông chính thống trái ngược với xu hướng 50 năm trước, là người Mỹ gốc Phi dành 11-16% phiếu của họ cho các ứng cử viên Cộng hòa và Độc lập trong các cuộc bầu cử tổng thống. Trong các cuộc bầu cử gần đây, chỉ có Lyndon B. Johnson năm 1964, Al Gore năm 2000 và Barack Obama năm 2008 và 2012 nhận được 90% hoặc hơn số phiếu của người da màu. Hillary Clinton nhận được 88% phiếu của người Mỹ gốc Phi.

TỔ CHỨC CHỐNG GIAN LẬN PHIẾU

Tôi thành lập một tổ chức nhằm tiến hành các cuộc thăm dò những người đã bỏ phiếu xong ở một số hạt đã chọn, để sau đó xem có sự khác biệt lớn nào giữa tổng số phiếu kiểm trên máy tính và kết quả đã thăm dò. Chúng tôi lập tức bị những người của đảng Dân chủ và chiến dịch của Clinton kiện ra tòa án liên bang ở sáu bang, cáo buộc chúng tôi đe dọa và quấy nhiễu cử tri trong ngày bỏ phiếu để làm giảm số lượng người đi bầu.

Tôi thành lập Tổ chức Chống gian lận phiếu nhằm mục đích dán khẩu hiệu "Bảo vệ phiếu bầu" phi đảng phái ở khoảng 7.000 địa điểm bỏ phiếu ở các hạt quan trọng trên toàn quốc. Những người tình nguyện được đào tạo để tiến hành thăm dò

trên cơ sở khoa học để quyết định tổng số phiếu cuối cùng trên máy tính có phản ánh đúng số phiếu thực không.

Mục đích là thực hiện những cuộc thăm dò sau khi cử tri đã bỏ phiếu trên cơ sở khoa học và phương pháp đúng đắn bên ngoài các khu vực bỏ phiếu ở những hạt đã chọn của tám bang nhiều khả năng cử tri thay đổi phiếu bầu. Sau đó chúng tôi so sánh kết quả số phiếu kiểm trên máy tính với kết quả thăm dò ở hạt đã chọn. Bộ Ngoại giao dưới thời Hillary Clinton đã đòi chỉ cho phép 2% chênh lệch giữa kết quả phiếu được kiểm và kết quả qua thăm dò để xác định tính nhất quán của các cuộc bầu cử nước ngoài. Chúng tôi cũng chỉ yêu cầu tiêu chuẩn đó được áp dụng cho bầu cử tổng thống năm 2016. Chúng tôi chọn các bang có những hạt theo truyền thống chỉ bầu theo đảng, và những hạt cử tri có thể chuyển phiếu. Cái chúng tôi muốn có là các cuộc thăm dò sau khi bầu chính xác và đúng đắn, trong đó sự tham gia của cử tri là hoàn toàn tự nguyện.

Dẫn dắt bởi Marc Elias của công ty luật Perkins Coie ở Washington, cố vấn trưởng chiến dịch tranh cử 2016 của Hillary Clinton, đảng Dân chủ ở Nevada, Arizona, Pennsylvania và Ohio đã không cho Tổ chức Chống gian lận phiếu đưa tình nguyện viên tới các địa điểm bỏ phiếu để thăm dò, xem cử tri bỏ cho ai nhằm tránh gian lận cử tri.

Chỉ vài ngày trước Ngày Bầu cử, Tòa Phúc thẩm Mỹ sau khi sáu tòa cấp dưới trình bày đã chấp nhận đơn thỉnh nguyện khẩn của Tổ chức Chống gian lận phiếu, bác lệnh dừng ngày 4/11 của một tòa án quận ở Ohio theo đó có thể đã cấm tổ chức này hoạt động. Tòa Phúc thẩm tuyên: "Sau khi xem xét lệnh của tòa án quận, đơn thỉnh nguyện khẩn cấp dừng lệnh này và đơn của bên nguyên yêu cầu có buổi đầu tiên nghe hai bên trình bày theo luật En Banc, chúng tôi quyết định rằng bên nguyên (tức Hillary

Clinton theo cách gọi của đảng Dân chủ Ohio) đã không đưa ra được trước tòa án quận khả năng thành công vì có các chứng cứ cụ thể và toàn bộ các yếu tố cần thiết đều nghiêng về phía tổ chức này được tiếp tục hoạt động." Một thẩm phán liên bang ở Phoenix từ chối không đưa ra lệnh tương tự, yêu cầu tổ chức Chống gian lận phiếu không được tiến hành các hoạt động đã thông báo là điều tra cử tri sau khi bỏ phiếu như đảng Dân chủ yêu cầu. Phán quyết của thẩm phán liên bang quận John Tuchi nói đảng Dân chủ ở Ohio đã không đưa ra được bằng chứng cho thấy đảng Cộng hòa đang âm mưu tiến hành đe dọa bất hợp pháp các cử tri.

Luật sư hàng đầu của đảng Dân chủ David Boyce kháng án lên Tòa án Tối cao Mỹ, và tòa lại khẳng định Roger Stone và Trump (cũng bị kiện) đã không hoặc sẽ không có kế hoạch tiến hành đe dọa cử tri. Vì David Boyce đã từng là đối thủ của tôi trong vụ kiểm lại phiếu của Bush và Gore ở Florida, nên tỉ số bây giờ là Stone 2, Boyce 0.

Tổ chức Chống gian lận phiếu chỉ thị qua mạng các tình nguyện viên tiến hành thăm dò cử tri sau khi bỏ phiếu với danh nghĩa "Những người bảo vệ phiếu" phải hạn chế đối thoại với cử tri, chỉ hỏi những câu đơn giản, vào thẳng vấn đề. Những người bảo vệ phiếu không được đội mũ của chiến dịch, huy hiệu, áo phông hoặc có hành động mang tính đảng phái. Chỉ thị cũng nói rõ Những người bảo vệ phiếu "bất cứ lúc nào cũng không được hỏi và thảo luận ý định bỏ phiếu của cử tri vì việc này có thể mang tiếng xấu cho mẫu thăm dò."

Đây chỉ là nỗ lực bước đầu trong những gì từ lâu chúng tôi đã có kế hoạch thực hiện hiện vào giữa kỳ bầu cử tổng thống trên quy mô toàn quốc để bảo đảm bầu cử được tiến hành hoàn toàn trung thực. Tài liệu của Bộ Ngoại giao hướng dẫn các nước

tiến hành bầu cử tự do không có gian lận cử tri là sự hỗ trợ tuyệt vời cho chúng tôi mở rộng chương trình chống gian lận phiếu. Một tài liệu năm 2015 của Cơ quan Phát triển quốc tế Mỹ (USAID), một vụ của Bộ Ngoại giao nhan đề "Đánh giá và thẩm tra kết quả" ghi nhận Bảng thống kê đối chiếu (PVT) là một phương pháp khoa học đáng tin cậy để thẩm tra quá trình lập bảng ghi phiếu bầu bằng máy, dù bỏ phiếu in giấy hay trên máy điện tử.

Tài liệu của USAID mô tả PVT như sau:

- Bảng thống kê phiếu song song, đôi khi được gọi là đếm nhanh
- là bảng thống kê độc lập kết quả của các đơn vị bầu cử – sử dụng số liệu từ tất cả các đơn vị hoặc lấy mẫu đại diện – nhằm mục đích tập hợp kết quả và/hoặc thẩm tra độ chính xác của chúng. Để bảo đảm độ tin cậy, PVT phải được thực hiện bởi những quan sát viên đã được huấn luyện theo dõi và báo cáo về toàn bộ tiến trình ở địa điểm bỏ phiếu trong ngày bầu cử.
- Các quan sát viên của PVT thu thập các kết quả báo về từ các địa điểm bỏ phiếu, sử dụng những số liệu đó để lên bảng thống kê một cách độc lập kết quả bỏ phiếu. Nếu có sự khác biệt giữa các kết quả bầu cử trên bảng của PVT và kết quả chính thức có thể báo hiệu có sự thao túng, hoặc lỗi trong quá trình lập bảng thống kê.

USAID phân biệt, trong khi thăm dò người đã bỏ phiếu giống như PVT, cả hai sử dụng phương pháp chủ yếu dựa trên các bảng điều tra. Nhưng thăm dò sau bỏ phiếu ít chính xác hơn, nó có thể sơ bộ cho biết kết quả, trong khi kết quả thống kê của PVT có xu hướng đáng tin cậy hơn.

"Thăm dò sau bỏ phiếu có thể phát hiện gian lận ở tầm quốc gia khi công bố trước một cuộc bầu cử," tài liệu của USAID nhận xét về việc phát hiện gian lận. "Tuy nhiên, thăm dò sau bỏ phiếu vì được thực hiện bên ngoài địa điểm bỏ phiếu nên ít có tác dụng ngăn ngừa các quan chức ở địa điểm bỏ phiếu."

HẬU BẦU CỬ: CÁC CUỘC BẠO LOẠN TRÊN ĐƯỜNG PHỐ

Những ngày ngay sau bỏ phiếu, người biểu tình ở nhiều thành phố khác nhau trên khắp nước Mỹ xuống đường phản đối chiến thắng của Trump. Giương cao các biểu ngữ "Không phải tổng thống của tôi," đám đông *#NeverTrump* cực tả phớt lờ những lời Hillary nhiều lần cảnh cáo Trump vào cuối chiến dịch tranh cử là từ chối chấp nhận kết quả bầu cử sẽ "phá hoại nền dân chủ."

Ngày 10/11 Trump tweet, "Cuộc bầu cử tổng thống vừa qua rất cởi mở và thành công. Lúc này những người phản đối có nghề bị truyền thông kích động đang biểu tình phản đối. Rất không công bằng." Ngày hôm sau, Trump tweet một thông điệp lời lẽ hòa giải hơn: "Thích việc nhóm nhỏ người biểu tình phản đối tối qua vì yêu quý thành phố vĩ đại của chúng ta. Tất cả chúng ta sẽ đoàn kết và sẽ tự hào!"

Ngày 11/11/2016 *AP* đưa tin Portland, Oregon là chấn tâm của các cuộc bạo loạn chống Trump trải rộng trên cả nước, với khoảng 4.000 người biểu tình ở khu vực trung tâm Portland, đập phá cửa sổ và hô "Chúng tôi phản đối tổng thống đắc cử." Tới gần nửa đêm, Cảnh sát Portland thông báo 26 người biểu tình đã bị bắt giữ. Ở Denver, người biểu tình gây tắc nghẽn một lúc đường liên bang số 25 gần trung tâm khi họ tràn vào xa lộ. Giao thông bị ngừng trệ ở các làn đường bắc nam khoảng nửa giờ. Người biểu

tình cũng làm các đường xa lộ liên bang ở Minneapolis và Los Angeles ùn tắc một thời gian ngắn. Ở trung tâm San Francisco, học sinh các trường trung học khí thế hừng hực diễu hành, hô to "Không phải tổng thống của tôi" và giương các khẩu hiệu đòi buộc tội Donal Trump. Người biểu tình ở San Francisco vẫy cờ màu cầu vồng và cờ Mexico, trong khi những người đứng ven đường hò reo cổ vũ người biểu tình. "Với một người người da trắng mà nói thế này kể cũng lạ, nhưng chúng ta cần đoàn kết với người da màu; chúng ta cần đứng lên," cậu học sinh đầu cấp trung học 15 tuổi ở Los Angeles giải thích với *AP*. "Tôi đang tranh đấu cho quyền của tôi là một người LGBT. Tôi tranh đấu cho quyền của người da màu và người Hồi giáo."

AP đưa tin thêm, ở thành phố New York, một nhóm lớn người biểu tình tụ tập bên ngoài Trump Tower trên Đại lộ 5, giận dữ hô khẩu hiệu và vẫy biểu ngữ có các thông điệp chống Trump. "Ở Philadelphia, người biểu tình gần Hội trường thành phố giương cao các biểu ngữ với các dòng chữ "Không phải tổng thống của chúng tôi," "Cả nước chống Trump" và "Làm nước Mỹ an toàn cho tất cả mọi người." Khoảng 500 người tham gia một cuộc biểu tình phản đối ở Louisville, Kentucky, còn ở Baltimore hàng trăm người diễu hành tới sân vận động nơi đội bóng Ravens đang chơi. *AP* nhận xét hàng trăm người biểu tình trước Trump Tower ở Chicago và một nhóm ngày càng đông xung đột với cảnh sát ở Oakland và California. Các cuộc biểu tình phần lớn là hòa bình đã xảy ra ở Los Angeles. Tới thứ Sáu, ba ngày sau bầu cử, khoảng 225 người đã bị bắt giữ trong các cuộc biểu tình chống Trump; chỉ riêng Los Angeles ít nhất 185 người đã bị bắt.

Kênh *KGW* của *NBC* ở Portland, Oregon đưa tin phần lớn 112 người biểu tình bị bắt ở Portland vì tham gia biểu tình chống

Trump đã không đi bỏ phiếu ở Oregon, theo hồ sơ bầu của bang, với 79 người biểu tình bị bắt hoặc không đăng ký đi bầu ở bang, hoặc không không ghi đã tham gia bỏ phiếu. Một phân tích của tờ *Oregonian* ở Portland ước tính tỉ lệ những người bị bắt trong các cuộc biểu tình chống Trump đã không bỏ phiếu "ít nhất là một phần ba," bình luận phần lớn những người tham gia biểu tình là sinh viên đại học hoặc sinh viên đến từ bang khác có thể đã bỏ phiếu ở bang của họ, giải thích tại sao họ không đăng ký đi bầu ở Oregon. Các tin đưa khác cung cấp bằng chứng George Soros đã tài trợ cho các nhóm cánh tả chống Trump chịu trách nhiệm tổ chức các cuộc biểu tình ở các thành phố khác nhau trên toàn nước Mỹ. Việc này đã có chứng cứ mà *Project Veritas* của James O'Keefe đã đưa trong chiến dịch tranh cử cho thấy các nhà hoạt động của đảng Dân chủ đã trả tiền cho người biểu tình để làm gián đoạn và thậm chí gây bạo lực ở các cuộc tiếp xúc cử tri của Trump trên khắp nước Mỹ.

HILLARY ĐỔ LỖI CHO FBI, RỒI ĐỔ LỖI CHO NGA

Chủ nhật ngày 12/11/2016, bốn ngày sau bầu cử, Hillary Clinton trong bài nói trên truyền hình dài 30 phút với các nhà tài trợ cao nhất đóng góp ít nhất là 100.000 đô la cho chiến dịch của Hillary, đổ tội cho quyết định của giám đốc FBI James Comey mở lại cuộc điều tra hình sự về máy tính cá nhân là lý do bà thất bại thảm hại trong bầu cử. "Trong khi Clinton nhận một số lỗi cho thất bại của mình, các nhà tài trợ nói trên lắng nghe, bà ít nhắc đến các yếu tố khác tạo nên chiến thắng của Trump: Mong muốn thay đổi của cử tri, có thể là kỳ thị nam nữ, khó khăn của một chính đảng để thắng liền ba nhiệm kỳ Nhà Trắng, chiến dịch của bà không tính đến số cử tri lao động da trắng và những thiếu sót trong thông điệp của bà," Lisa Lerer viết, đưa tin cho *AP*.

Amy Chozick trên *New York Times* trích những lời bình luận của Clinton trong hội nghị với các nhà tài trợ lớn nhất. "Có nhiều lý do tại sao một cuộc bầu cử như thế này lại không thành công. Phân tích của chúng tôi là thư của Comey nêu những lo ngại không có chứng cứ, không có cơ sở để chứng minh đã làm mất đà của chúng ta," Chozick đưa tin Clinton nói (theo một nhà tài trợ dự cuộc họp đó). Chiến dịch của Clinton nói với *New York Times* quyết định của Comey đặc biệt gây tổn hại cho số phiếu của phụ nữ thành phố, những người còn đang do dự và đã bỏ phiếu cho Trump sau khi lá thư của Comey về việc mở lại vụ điều tra hình sự làm họ nhớ đến những tranh cãi về thư điện tử. Chozick cũng đưa tin Clinton nói trước khi có lá thư thứ hai của Comey, "Chúng tôi dẫn đầu chỉ trừ hai bang chiến trường, và chúng tôi dẫn khá xa ở một số bang mà chúng tôi cuối cùng đã thua. Và chúng tôi cảm thấy sẽ phải bắt đầu lại."

Chozick nhận xét một số nhà tài trợ khi được hỏi nói họ tin Clinton và chiến dịch của bà ta đã có những bước đi sai có thể tránh được nên đã trao chiến thắng cho một đối thủ không thể chấp nhận. "Họ chỉ rõ chiến dịch đã thiếu một thông điệp thuyết phục với cử tri lao động da trắng, và những quyết định trước đây của bà Clinton dùng địa chỉ thư cá nhân ở Bộ Ngoại giao, đã nhận hàng triệu đô la cho những bài nói chuyện tại Wall Street," Chozick viết. Chiến dịch của Hillary đã quá tin tưởng vào thắng lợi của bà, nên những trợ lý đã mở sâm banh trên máy bay đang về New York để kịp ăn mừng chiến thắng hôm thứ Năm. Theo một bài trên *New York Times*, các nhà thăm dò dư luận của đảng Dân chủ cho thắng lợi mong manh của ông Trump ở Pennsylvania, Michigan và Wisconsin, những bang mà Tổng thống Obama đã thắng, chủ yếu do việc phụ nữ thành phố có trình độ đại học chuyển sang bầu cho ứng cử viên của đảng Cộng hòa vào phút chót vì vụ thư điện tử của

bà Clinton lại xuất hiện. "Chúng ta thua vì những người da trắng có học sau khi nhờ sự ủng hộ của họ, chúng ta đã dẫn đầu suốt mùa hè," Chozick nhận xét. Brian Fallon, một phát ngôn viên của Clinton hôm thứ Tư ngay sau bầu cử nói, "Thêm năm ngày nhớ lại những gì Comey viết và họ bị hút về phía Trump." Chozick trích Jay S. Jacobs, một người Dân chủ nổi tiếng của New York, nhà tài trợ của bà Clinton tóm tắt thất bại của Clinton như sau: "Bà có thể có chương trình thực tế vĩ đại nhất, và chúng ta đã có – còn ông ta không có gì. Chúng ta có thể có những quảng cáo tốt hơn, được trả từ những quỹ lớn hơn. Nhưng không may, Trump lại có những lập luận để chiến thắng."

Rồi trong bài nói chuyện với các nhà tài trợ tại buổi gặp mặt tối thứ Năm ngày 15/12/2016 ở New York, Clinton đổ lỗi thất bại của bà vì chiến lược do Tổng thống Nga Vladimir Putin thực hiện từ lâu để làm mất uy tín những khía cạnh căn bản của nền dân chủ Mỹ. *AP* đưa tin Clinton cho "thâm thù cá nhân" của Putin là lý do Nga đã nhúng tay vào cuộc bầu cử tổng thống Mỹ gây phương hại cho Clinton. "Chính Vladimir Putin đã chỉ đạo các cuộc tấn công mạng bí mật chống hệ thống bầu cử của chúng ta, chống nền dân chủ của chúng ta, rõ ràng vì ông ta có mối thâm thù cá nhân với tôi," *AP* đưa lời Clinton nói. "Ông ta quyết tâm không chỉ thắng điểm tôi, mà còn phá hoại nền dân chủ của chúng ta." Clinton cho rằng Nga đã đột nhập mạng của cả DNC và John Podesta, đưa những thư điện tử lấy được cho Julian Assange của *WikiLeaks* như một phần của âm mưu ủng hộ Trump. "Đây là một phần của chiến lược lâu dài để làm chúng ta nghi ngờ chính bản thân chúng ta, và tạo các tình huống để người Mỹ bắt đầu nhượng lại các quyền tự do của họ cho một quốc gia hùng mạnh hơn một cách vô tình hay hữu ý," bà nói. "Đây là cuộc tấn công đất nước chúng ta."

Amy Chozick lại đưa tin về bài nói của Clinton ở Manhattan với các nhà tài trợ. "Putin công khai đổ lỗi cho tôi đã làm dân chúng nước Nga tức giận với ông ta, và đó là sự liên hệ trực tiếp giữa cái ông ta đã nói khi trước và những gì ông ta đã làm trong cuộc bầu cử này," Chozick đưa tin. "Không lẫn vào đâu được, vì báo chí cuối cùng cũng biết những việc cụ thể mà chúng ta đã gắng sức nói với họ trong những tháng cuối chiến dịch." *New York Times* đưa tin Clinton nói với nhóm các nhà tài trợ, tổng cộng Nga đã đổ khoảng một tỉ đô la vào việc phá hoại chiến dịch của bà. "Đây không phải sự tấn công nhằm vào tôi và chiến dịch của tôi, dù có thể đã thúc đẩy thêm việc đó. Đây là sự tấn công đất nước chúng ta. Đây không chỉ là những lo ngại chính trị thông thường. Đây là vấn đề toàn vẹn của nền dân chủ, và an ninh của đất nước chúng ta." Clinton kêu gọi Nghị viện thành lập một ủy ban giống như ủy ban được thành lập sau những cuộc tấn công khủng bố 11/9 vào Lầu Năm góc và Trung tâm Thương mại Thế giới. "Công chúng xứng đáng được biết chính xác cái gì đã xảy ra và tại sao, để chúng ta có thể ngăn chặn được những cuộc tấn công vào hệ thống mạng của chúng ta, kể cả hệ thống bầu cử của chúng ta trong tương lai," Clinton lập luận. Clinton không nói rõ mối "thâm thù cá nhân" của Putin là gì, cũng không đưa ra bằng chứng Nga đã cung cấp cho Assange và *WikiLeaks* những thư điện tử lấy được.

Ngày 18/11/2016, mười ngày sau bầu cử, trong cuộc phỏng vấn đầu tiên sau bầu cử, Podesta ngồi với Chuck Todd, người dẫn chương trình của *NBC* trong chuyên mục *Meet the Press* (Gặp gỡ báo chí) để trả lời các câu hỏi về cáo buộc Nga lấy cắp thư điện tử của Clinton. Podesta vu cáo bầu cử tổng thống đã bị "bóp méo" bởi sự can thiệp của Nga. Được hỏi bầu cử là "tự do và công bằng" hay không, Podesta lên tiếng đả kích Putin. "Tôi nghĩ

rõ ràng Nga đã can thiệp vào cuộc bầu cử. Và tôi nghĩ bây giờ chúng ta đã biết cả giám đốc CIA và FBI đều thống nhất Nga đã can thiệp để giúp Trump, và như họ nhận xét tuần này, *NBC* lần đầu tiên vạch rõ đích thân Vladimir Putin dính líu tới việc này," Podesta khẳng định. "Vì thế tôi nghĩ mọi người đã đi bỏ phiếu; Hillary Clinton được nhiều hơn Donald Trump 2,9 triệu phiếu, nhưng ông biết đấy, Donald Trump tuyên bố đã thắng số đại cử tri. Và ông biết ngày mai, các đại cử tri sẽ bỏ phiếu." Khi bị Todd ép trả lời câu hỏi liệu bầu cử "tự do và công bằng" hay không, Podesta cáo buộc Nga muốn Hillary Clinton thua. "Một đối thủ nước ngoài trực tiếp can thiệp vào những thể chế dân chủ của chúng ta và cố để nó nghiêng về Donald Trump. Tôi nghĩ nếu ông nhìn lại và thấy những gì đã xảy ra trong suốt vài tuần cuối, ông sẽ thấy cách thức số phiếu thay đổi, thế đấy," Podesta trả lời. "Tôi hết sức không hài lòng với cách FBI, đặc biệt là giám đốc FBI đã xử lý sự can dự của Nga và những thư điện tử của Hillary Clinton. Tôi nghĩ tất cả những việc đó đã có tác động đến bầu cử." Bình luận thêm, Podesta mở rộng chỉ trích Comey đã không điều tra được xem liệu Nga có thể đã đột nhập hệ thống mạng của Mỹ không."

Trong một cuộc phỏng vấn trên Skype ngày 25/7/2016, Julian Assange nói với Richard Engel trong chương trình *NBC Night News* rằng "không hề có chứng cứ" *WikiLeaks* nhận từ tình báo Nga gần 20.000 thư điện tử lấy cắp được của DNC. Assange nói các máy chủ của DNC đã có nhiều lỗ hổng an ninh từ nhiều năm, và nhiều tập tài liệu từ nhiều nguồn hiện đang nằm trong tay công chúng." Ngày 16/12/2016 Assange lại xuất hiện công khai trong một phỏng phấn của Sean Hannity lần đầu tiên phát trên chương trình toàn quốc của Hannity và sau đó đưa lại trong chương trình trên *Fox News* của Hannity. Trong cuộc phỏng vấn

này, Assange nói rõ Nga không cung cấp cho *WikiLeaks* những thư điện tử của Podesta và DNC. Anh ta khẳng định nguồn rò rỉ "không phải một nhà nước," phủ nhận những thư của Podesta và DNC không phải "do một chính phủ" cung cấp. "Chúng tôi không vui khi thấy chúng tôi phải thậm chí nói nó không phải đến từ một nước. Thông thường chúng tôi sẽ không nói gì cả," Assange nói với Hannity. "Chúng ta có xung đột lợi ích. Chúng tôi có danh tiếng tuyệt vời, rất quan tâm bảo vệ các nguồn tin của chúng tôi, và vì thế chúng tôi không bao giờ nói gì về họ, không bao giờ đưa ai vào cũng như gạt ai ra. Đôi khi chúng tôi có làm việc đó, nhưng chúng tôi chẳng thích thú gì. Ở đây chúng tôi có lợi ích khác là tối đa tác động của các tài liệu của chúng tôi. Vì vậy, để chống những cuộc tấn công làm sao lãng chú ý đối với các tư liệu ấy, tôi đành phải xuất đầu lộ diện và nói "không, nó không phải một nước. Hãy chấm dứt kiểu lảng tránh đó và chú ý tới nội dụng của các tài liệu." Trong khi Assange từ chối bình luận về gợi ý của Hannity nói rỏ rỉ có thể từ một người bất mãn trong nội bộ DNC, thậm chí có thể trong văn phòng của Podesta, Assange không phủ nhận cả hai, nhưng một mực phủ nhận nguồn là từ Nga.

Trong một cuộc thảo luận với Hannity trên chương trình truyền hình của ông ta sau khi nghe phỏng vấn trên đài phát thanh của Assange, Eric Bolling, đồng dẫn cuộc thảo luận bàn tròn *The Five* trên *Fox News*, cho rằng Clinton không tuyên bố công khai vào Tối Bầu cử vì theo tin đưa, bà nổi giận với các quan chức chiến dịch cao cấp Robby Mook và John Podesta. "Vậy là bà đổ lỗi cho họ trước tiên," Bolling bình luận. "Rồi chúng ta phải xem trò đố chữ, khúc ca kể lể và điệu nhảy dài dòng này. Cái đó xem chừng không có tác dụng," Bolling nói tiếp. "Rồi nó trở thành lỗi của Nga; Nga đã tác động vào bầu cử. Những điều này

đều không đúng. Họ đã có một ứng cử viên có phốt – ứng cử viên tồi nhất, không nhất thiết là người tồi tệ nhất, nhưng là ứng cử viên tồi tệ nhất đã từng ra tranh cử tổng thống mà tôi từng thấy. Nga không xui bà ta nói 'những kẻ đáng thương' và cũng không phải Donald Trump đã làm khoản đóng góp ban đầu của Obamacare tăng phi mã, một vài trường hợp còn tăng gấp đôi trong trong tuần bầu cử."

Thời kỳ đầu, đảng Dân chủ đã sử dụng những tin tức có thể do CIA dựng lên để thúc đẩy câu chuyện Nga chịu trách nhiệm về những thư điện tử mà *WikiLeaks* tiết lộ. Trong tám năm tổng thống của Obama, có nhiều chứng cứ cho thấy các nhà hoạt động theo đảng phái trong chính quyền đã chính trị hóa thành công cả IRS và Bộ Tư pháp. HNS Peter King của New York nêu khả năng CIA dưới thời giám đốc John Brennan cũng có thể sẽ như thế. King, thành viên cộng đồng tình báo Hạ viện khẳng định Giám đốc CIA Brennan cũng đã dựng chuyện giống như thế chống tổng thống đắc cử Donald Trump khi cho rằng Nga đứng sau việc lấy cắp thư điện tử của John Podesta, chủ tịch chiến dịch của Clinton. "Trong chuyện này, cái làm tôi tức giận là John Brennan, có vẻ là John Brennan đã tiết lộ cho *Washington Post*, cho một tờ báo thiên vị như *New York Times* những điều tra và kết luận mà ông ta không thông báo với cộng đồng tình báo," King nói khi xuất hiện trong chương trình *This Week* của *ABC* vào Chủ nhật ngày 18/12/2016. "Theo tôi cần có một cuộc điều tra về những gì Nga đã làm, nhưng cũng điều tra John Brennan và cú bắn lén mà ông ta có vẻ đang thực hiện chống tổng thống đắc cử," King khẳng định.

Sự nghiệp CIA của Brennan đầy những tranh cãi. Ông đã từng bỏ phiếu ủng hộ ứng viên tranh cử tổng thống Gus Hall của đảng Cộng sản. Ông cũng bị cáo buộc đã cải sang đạo Hồi, và

thậm chí từ chối không đặt tay lên Kinh Thánh khi đọc lời thề nhậm chức. Ông ta tham gia CIA năm 1980 và tiến dần tới chức cao nhất. Nhưng việc ông ta ủng hộ Gus Hall, ứng cử viên tổng thống của đảng Cộng sản Mỹ gần như lại phá hỏng những nỗ lực của ông để vào một cơ quan tình báo. Brennan đã phải qua máy phát hiện nói dối để được làm cho CIA. Không có gì ngạc nhiên ông ta hốt hoảng khi bị hỏi: "Đã bao giờ anh hợp tác, hoặc làm cho một nhóm quyết tâm lật đổ chính quyền Mỹ chưa?" Rõ ràng ông ta đã làm điều đó. "Tôi cứng người," Brennan nói nhớ lại việc ấy. "Đó là vào năm 1980, và tôi nhớ lại cuộc bầu cử trước đó mà tôi đã tham gia. Tôi bỏ phiếu cho ứng cử viên của đảng Cộng sản." Vậy là Brennan đã làm cái việc đến với ông một cách tự nhiên. Ông ta nói dối khi chỉ nói nửa sự thật. "Tôi nói tôi không phải người Dân chủ, cũng không phải người Cộng hòa, nhưng đó là con đường của tôi khi ở đại học, biểu hiện sự không hài lòng với chế độ và sự cần thiết phải thay đổi."

Brennan khai với máy phát hiện nói dối là ông ta không phải đảng viên đảng Cộng sản, vì thế tránh không thừa nhận ông ta đã từng là đảng viên đảng Cộng sản. Máy phát hiện nói dối chấp nhận thế là đủ. "Ông ta nhìn tôi và nói 'Được rồi,'" Brennan giải thích. "Khi đã xong với máy phát hiện nói dối, trên đường về tôi lẩm bẩm, 'Hừ, tí chết.' Nhưng ngạc nhiên là Brennan vẫn được nhận vào CIA."

Cựu chuyên gia nghiên cứu đạo Hồi của FBI John Guandolo đã cảnh báo bổ nhiệm Brennan làm giám đốc CIA, Obama đã chọn một người "ngây thơ" về các cuộc thâm nhập tình báo, mà còn là người theo đạo Hồi. Ông tuyên bố Brennan cải sang đạo Hội nhiều năm trước ở Ả-rập Xê-út khi phụ trách mạng tình báo của CIA ở Riyadh. "Ông Brennan đã cải sang đạo Hội khi còn là quan chức thay mặt Bộ Ngoại giao ở Ả-rập Xê-út," Guandolo nói

với người dẫn chương trình phát thanh Tom Trento. "Chỉ riêng việc này thì không phải điều đáng lo ngại nhất," Guandolo nói tiếp. "Việc ông ta cải sang đạo Hồi là đỉnh điểm của chiến dịch phản gián chống ông ta để tuyển mộ ông ta. Việc tình báo nước ngoài tuyển mộ Brennan khi ông ta đang ở vị trí cao cấp và rất nhạy cảm của chính phủ Mỹ ở nước ngoài có nghĩa ông ta hoặc là kẻ phản bội... (hoặc) bất lực không nhận thức đầy đủ và hiểu cần hoạt động thế nào trong những môi trường kiểu đó. Việc này làm ông ta hoàn toàn không thích hợp để làm giám đốc Cục tình báo trung ương." Brennan là giám đốc mạng lưới CIA ở Riyadh, Ả-rập Xê-út trong những năm 1990.

Brennan trở thành giám đốc CIA dưới thời Obama ngày 7/3/2013, trong một buổi lễ đã làm nhiều người Mỹ tức giận khi có ảnh ông ta đọc lời thề, tay để trên cuốn Hiến pháp Mỹ, chứ không phải Kinh Thánh. Trong lễ tuyên thệ riêng ở Phòng Roosevelt, phó tổng thống Joe Biden chấp nhận Brennan tay phải giơ cao, tay trái đặt trên "bản nháp gốc của Hiến pháp có chữ viết tay của George Washington và những lời chú giải ghi từ năm 1787," phát ngôn viên Nhà Trắng Josh Earnest nói với các phóng viên vào buổi giao ban với báo chí hằng ngày. "Giám đốc Brennan nói với tổng thống ông đã yêu cầu phòng lưu trữ vì ông muốn khẳng định lại cam kết của mình với pháp luật khi đọc lời thề nhậm chức Giám đốc CIA," Earnest giải thích. Một *blog* bảo thủ có tên *Empty-Wheel.net* nhanh chóng hiểu tầm quan trọng hành động của Brennan. "Điều đó có nghĩa khi Brennan thề bảo vệ Hiến pháp, ông ta đang thề trên bản hiến pháp không có các tu chính án 1, 4, 5 hoặc 6, hoặc bất cứ tu chính án nào khác hiện có trong Hiến pháp của chúng ta," *EmptyWheel.net* nhận xét. "Luật quyền công dân không trở thành một phần của Hiến pháp cho mãi tới 1791, bốn năm sau bản Hiến pháp mà Brennan đặt tay lên thề."

Khi là trợ lý cho tổng thống về an ninh nội địa và chống khủng bố, ngày 13/2/2010 Brennan nói chuyện với các sinh viên trường luật của Đại học New York. Ông ta đã đưa một tuyên bố dài bằng tiếng Ả-rập mà ông không dịch cho thính giả nói tiếng Anh của ông. Nên nhớ Brennan tốt nghiệp Đại học Mỹ ở Cairo những năm 1970, bắt đầu chỉ sử dụng tên Ả-rập "Al Quds" khi nói tới Jerusalem, bình luận rằng suốt 25 năm trong chính quyền ông ta đã có thời gian khá lâu sống ở Trung Đông, là quan chức chính trị của Bộ Ngoại giao và giám đốc mạng lưới CIA ở Ả-rập Xê-út. "Ở Ả-rập Xê-út, tôi thấy các đối tác Saudi của chúng ta đã hoàn thành nhiệm vụ là người bảo vệ hai nhà thờ Hồi giáo thiêng liêng ở Mecca và Medina," ông ta nói. "Tôi kinh ngạc trước vẻ hoành tráng của đền Haji, và sự tận tâm hoàn thành nghĩa vụ là những người Hồi giáo hành hương."

JILL STEIN ĐÒI KIỂM LẠI PHIẾU

Ứng cử viên tổng thống Jill Stein của đảng Xanh, người chỉ được 1% phiếu bầu toàn quốc đã quyên được 7,3 triệu đô la để đòi phải kiểm lại phiếu bầu tổng thống ở Wisconsin, Michigan và Pennsylvania.

Nỗ lực đòi kiểm lại phiếu của Stein có thể thấy trong một bài trên tạp chí *New York* vào cuối tháng 12/2016, trong đó "một nhóm các chuyên gia máy tính nổi tiếng và luật sư bầu cử" kêu gọi Clinton đòi kiểm lại phiếu ở Wisconsin, Michigan và Pennsylvania, cho rằng máy kiểm phiếu điện tử có thể bị can thiệp hoặc bị đột nhập. "Giới học giả đưa ra những số liệu cho thấy ở Wisconsin, tại một số quận kiểm phiếu bằng máy tính, Clinton được ít hơn tới 7% so với các quận sử dụng máy chụp quang và phiếu bầu giấy," tạp chí *New York* đưa tin ngày 22/11/2016, mười bốn ngày sau bầu cử. "Dựa trên phân tích

những số liệu này, Clinton có thể đã bị mất tới 30.000 phiếu; bà thua 27.000 phiếu ở Wisconsin. Điều quan trọng cần ghi nhận là trong khi nhóm này không tìm thấy bằng chứng đột nhập hoặc can thiệp, họ cho rằng chiến dịch cần giải quyết những nghi ngờ này bằng một đánh giá độc lập, nhất là khi Nhà Trắng của Obama đã cáo buộc chính phủ Nga đột nhập vào mạng của DNC," tạp chí này đưa tin.

Ba ngày sau 25/11/2016, đòi hỏi này xem như bị hỏng, khi *Politico* đưa tin một trong những chuyên gia an ninh mạng Alex J. Halderman, giáo sư khoa học máy tính của Đại học Michigan dựa trên thông tin mà tạp chí *New York* đưa, đã thừa nhận ông không có bằng chứng cuộc bầu cử tổng thống năm 2016 đã bị Nga hoặc có người ở một nước khác đột nhập. "Chả lẽ những chênh lệch năm nay từ các cuộc thăm dò cũng là kết quả của một cuộc tấn công mạng?" Halderman đặt câu hỏi trong một bài trên mạng ngày 23/11/2016. "Có lẽ không, tôi tin cách giải thích nhiều khả năng nhất là các cuộc thăm dò đã sai một cách hệ thống, chứ không phải bầu cử bị can thiệp."

"Clinton có thể thắng lại ở những bang này để thay đổi kết quả của bầu cử," Shane Harris viết trên tờ *Daily Beast* ngày 23/11/2016. "Và trong khi đang nỗ lực đổ lỗi cho *hacker*, chứ không phải thất bại của tầng lớp chính trị chuyên nghiệp, đổ lỗi cho Trump gian lận, các chuyên gia cảnh cáo chớ hi vọng vào một kết quả đảo ngược bất ngờ. Vì chuyện *hacker* thay đổi phiếu ở ba bang có thể thậm chí còn đáng ngạc nhiên hơn là chiến thắng của Trump," *Daily Beast* kết luận. Các chuyên gia hầu như nhất trí trò kiểm lại phiếu của Stein thực ra không có cơ hội thay đổi kết quả bầu cử ở bất cứ một bang nào trong ba bang mà bà ta chọn, nhất trí cho rằng mục tiêu thực sự của trò này là bác bỏ chiến thắng của Trump mà bà ta biết từ đầu là có ít, hoặc không có cơ hội lật ngược."

Nhưng ngày 28/11/2016, chiến dịch Clinton tuyên bố sẽ ủng hộ nỗ lực kiểm lại phiếu của Stein, theo lời luật sư cao cấp Marc Elias của chiến dịch Clinton giải thích trong một bức thư chọn lọc câu chữ cẩn thận, "Dù khả năng thay đổi kết quả ở các bang thế nào, về nguyên tắc chúng tôi cảm thấy tầm quan trọng của việc bảo đảm chiến dịch của chúng tôi có tiếng nói hợp pháp trong bất cứ quyết định nào của tòa, và ở ngay thực địa để theo dõi quá trình kiểm lại phiếu," Elias viết.

Việc này khiến Trump tức giận. "Nhân dân đã lên tiếng. Bầu cử đã kết thúc. Chính Hillary Clinton vào Tối Bầu cử, ngoài việc thừa nhận thất bại và chúc mừng tôi đã nói, "Chúng ta phải chấp nhận kết quả và phải nhìn về tương lai," Trump nói trong một tuyên bố, gọi việc kiểm lại phiếu là "nực cười," khẳng định bầu cử "đã kết thúc" và đảng Xanh cố để nhét tiền đầy túi bằng cách đưa ra một trò hề không thể thực hiện là kiểm lại phiếu. "Việc kiểm lại phiếu chỉ là cách để Jill Stein, người được ít hơn 1% tổng số phiếu và không có tên trên phiếu bầu ở nhiều bang nhét tiền đầy túi, mà phần lớn bà ta sẽ không bao giờ dùng vào trò kiểm lại phiếu nực cười này," Trump khẳng định. "Đây là trò hề của đảng Xanh trong một cuộc bầu cử họ đã thua. Kết quả bầu cử phải được tôn trọng, chứ không phải thách thức và lạm dụng. Đó chính là những gì Jill Stein đang làm."

Nỗ lực kiểm lại phiếu của Stein đã thất bại thảm hại. Ở Michigan việc kiểm lại đã không nghiêng về phía có lợi cho Clinton, mà còn tìm thấy bằng chứng gian lận cử tri rất lớn ở Wayne, cho thấy đảng Dân chủ gian lận cử tri ở Detroit, thành phố lớn nhất của Michigan và ở quận lớn nhất của Michigan, cử tri hầu như đều bầu cho Clinton. Các máy bỏ phiếu ở hơn một phần ba các quận của Detroit cho kết quả nhiều hơn số người đã bỏ phiếu. Tổng cộng hồ sơ bang cho thấy 10,6% các

phường thuộc 24 quận của bang không thể kiểm lại được vì luật của Michigan cấm không cho kiểm lại phiếu ở các phường đã nộp lại hòm phiếu mất giấy niêm phong. Báo chí Detroit đưa tin tình hình xấu nhất là ở Detroit, nơi các quan chức bầu cử không thể kiểm lại phiếu của 392 phường, tức là gần 60% tổng số phiếu, mà hai phần ba số phường có quá nhiều phiếu. Tờ báo còn nhận xét Hillary Clinton thắng áp đảo ở Detroit và quận Wayne trong khi tổng thống đắc cử của đảng Cộng hòa Donald Trump chỉ thắng Michigan với 10.704 phiếu hoặc 47,5% so với 47,3%.

Ở Wisconsin, việc kiểm lại cho kết quả Trump thắng đúng 131 phiếu. Ngày 4/12/2016 những người ủng hộ đề nghị của Stein đòi kiểm lại toàn bộ phiếu của bang đã rút đơn vào phút cuối ở tòa án bang Pennsylvania sau khi tòa yêu cầu đặt cọc một triệu đô la của 100 cư dân Pennsylvania đã đệ đơn kiện.

Ứng cử viên đảng Xanh Jill Stein đã phung phí độ tin cậy nếu có của một nhà kinh tế khi cố đòi kiểm lại phiếu do Soros tài trợ. Kết quả duy nhất là mức chênh lệch phiếu thắng của Trump lại nhỉnh hơn một chút. Như chuyên gia John Haggerty nói, kiểm lại phiếu ở Wisconsin là trò gian lận đối với người nộp thuế của Wisconsin, nhưng nó cũng khẳng định hệ thống bầu cử ở Wisconsin là đáng tin cậy. Nỗ lực kiểm lại phiếu của Stein ở Michigan cũng chẳng thay đổi được kết quả phiếu bầu, ngoại trừ độ chênh lệch phiếu thắng lớn hơn cho Trump, nhưng có thể có gian lận nào đó. Ở Pennsylvania, thậm chí không có đủ bằng chứng để phải tiến hành kiểm lại phiếu.

Soros cần đòi lại tiền, chứ không phải đòi kiểm lại phiếu. Các nhà bảo vệ môi trường cần hỏi Stein xem bao nhiêu than hoặc dầu, và bao nhiêu cây đã bị lãng phí để phát điện dùng cho trò hề thất bại được thêu dệt vô ích là kiểm lại phiếu này.

GIAN LẬN CỬ TRI, CAN THIỆP MẠNG VÀ KIỂM LẠI PHIẾU

Tháng 10/2016 tôi viết một bài trên tờ *The Hill*, trong đó tôi nói Donald Trump đã công khai ông sợ cuộc bầu cử tới sẽ bị gian lận. Theo khả năng kỹ thuật và lịch sử gần đây, những lo ngại của Trump không phải không có cơ sở. Một nghiên cứu gần đây của Đại học Standford chứng minh rằng chiến dịch của Hillary Clinton đã can thiệp vào hệ thống để lấy cắp đề cử của Bernie Sanders. Những gì xảy ra với Bernie Sanders ở Wisonsin thật kinh ngạc, nhưng nhiều khả năng đây không phải là một sự kiện riêng lẻ. Tại sao vợ chồng Clinton lại không gian đối nếu làm như vậy có tác dụng chứ?

Vấn đề ở đây là cả gian lận cử tri, tuy hạn chế nhưng đã xảy ra, và trộm phiếu bằng cách can thiệp vào các máy bỏ phiếu điện tử, đặc biệt là các máy DIEBOLD/PED đang được sử dụng rộng rãi ở các bang.

Politico đăng tài liệu của giáo sư Andrew Appel của Đại học Princeton chỉ rõ những máy bỏ phiếu điện tử đang được sử dụng rộng rãi nhất hiện nay có thể bị đột nhập như thế nào trong vòng bảy phút hoặc ít hơn. Robert Fitrakis, giáo sư môn Khoa học Chính trị, Khoa Nghiên cứu khoa học Ứng xử và Xã hội của Cao đẳng cộng đồng Columbus giải thích thêm việc này trong cuốn sách nên đọc của ông về sử dụng thủ thuật tẩy xóa để can thiệp vào các máy này. Giáo sư Fitrakis là nhà hoạt động của đảng Xanh.

Tương tự, một *hacker* chuyên nghiệp cho *CBS* thấy làm cách nào để bỏ phiếu nhiều lần chỉ với một dụng cụ điện tử giá 15 đô la. Bây giờ chúng ta đang sống trong một thực tại thay thế của những số liệu được dàn dựng và những cuộc bầu cử giả dối. Các máy bỏ phiếu điện tử có thể bị đột nhập và can thiệp, và sau

những gì xảy ra với Bernie Sanders, không có lý do nào để tin họ sẽ không làm như thế. Cho nên đừng bị đánh lừa.

Để nói rõ, cả hai đảng đã có hành động gian dối, và đảng nào đang cầm quyền ở bang có thể có máy bỏ phiếu và lên chương trình cho chúng. Trong tương lai, kết quả từ các máy bỏ phiếu ở những bang dễ chuyển phiếu như Florida, Pennsylvania, Virginia và Ohio cần khớp với các cuộc thăm dò sau bỏ phiếu.

Trong vòng bầu cử này, Illinois là bang mà Trump đã tranh cử mạnh đến kinh ngạc, vậy mà nó vẫn trở thành một bang màu xanh. Liệu có ai tin Thị trưởng Rahm Emanuel, tay chân thân tín của Clinton lại không giở trò với các máy này? Tôi không tin. Ông ta sử dụng các nhóm cộng đồng được thành phố tài trợ để tuyển mộ "người biểu tình" chống Trump, đe dọa an toàn công cộng đến mức sự kiện của Trump ở Chicago phải hủy bỏ khi mật vụ không thể bảo đảm an toàn cho ông.

Các nhà hoạt động chính trị của cả hai đảng có thể làm gì? Dựa trên kết quả bầu cử trung thực, cũng dễ quyết định ai là người thắng. Rồi nếu không phải ứng cử viên của đảng mình, chỉ việc chuyển phiếu bầu cho đối thủ thành phiếu cho người của đảng và ngược lại. Tổng số phiếu vẫn được giữ nguyên. Đây chính là khi kỹ thuật "tẩy xóa" mà giáo sư Fitrakit đã mô tả được sử dụng. Có thể ta không cần toàn bộ số phiếu mà đối thủ sẽ có. Nếu ta có kế hoạch trong đầu về phiếu bầu và sự phân chia chúng, ta kiếm một lập trình viên có thể thiết kế lệnh để máy cho ra kết quả mong muốn. Dụng cụ 15 đô la nói ở trên có thể mua ở bất cứ cửa hàng Best Buy nào.

Vì tất cả những lý do này, châu Âu đã phản đối việc sử dụng máy bỏ phiếu điện tử. Chúng đơn giản là không đáng tin cậy. Đây không còn là điều bí mật. Truyền thông tiếp tục làm rùm beng

về chuyện gian lận phiếu không tồn tại, mà không bao giờ trả lời câu hỏi đáng sợ hơn là sự can thiệp vào máy bỏ phiếu. Thêm vào đó, một số bang vẫn sử dụng máy mà không lưu ra giấy. "Bằng chứng" sẽ bị hủy. Các máy bỏ phiếu của Florida không lưu ra giấy trong cuộc đối đầu giữa Bush và Gore.

Mỹ phải theo gương các nước châu Âu sử dụng thăm dò sau bỏ phiếu để quyết định ai thắng ai thua. Phiếu bầu theo bảng chỉ để thẩm tra chính thức. Nhưng đó là với phiếu bầu bằng giấy và kiểm phiếu bằng tay có giám sát, cách mà chúng ta đã thường làm.

Sau khi tôi viết ra những ý kiến này, thiên hạ loạn cả lên. David Brock và những người ủng hộ ông ta tấn công tờ *The Hill* vì đã đăng bài của tôi. "Tại sao *The Hill* lại đăng thuyết âm mưu điên rồ của Roger Stone, cộng sự của Trump?" tờ *New Republic* làm toáng lên. "Bài báo mới trên trang bạn đọc do một kẻ chuyên trò lừa bịp của đảng Cộng hòa thêu dệt chuyện bầu cử sẽ bị sắp đặt để ngăn chặn Donald Trump, từ việc can thiệp vào các máy bỏ phiếu đến các cuộc thăm dò dư luận được dàn xếp nhằm mục đích đánh lừa công chúng."

Một tháng sau, Jill Stein đòi phải kiểm lại 3,5 triệu phiếu đã nói ở trên tại Wisconsin và bước đầu tiên là kiểm tại chỗ ở Michigan. Họ phàn nàn cụ thể là các máy bỏ phiếu điện tử có thể bị đột nhập và thao túng một cách dễ dàng. Người ta không thể làm cả hai cách đó cùng một lúc.

PHIẾU ĐẠI CỬ TRI: DÂN CHỦ HƠN NHỮNG NGƯỜI DÂN CHỦ CÓ THỂ CHỊU ĐƯỢC

Không đâu mà sự khôn ngoan của những người lập quốc lại rõ ràng hơn khi thông qua chế độ Đại cử tri. Những nông phu ở thôn quê và các nhà ngân hàng ở thành phố cùng nhau

thành lập chính phủ đã có sự tin tưởng nhau một cách tự nhiên, và hiểu rằng dân số tăng có thể lấn át tiếng nói của cử tri nhiều vùng rộng lớn của đất nước. Giải pháp của họ, Đại cử tri, đã từ lâu là cái gai của cánh tả, khi cánh tả thua. Ý tưởng phiếu bầu của công dân bình thường trong cái những người Tự do gọi là "các bang miền trung nước Mỹ" có thể đề phòng được tình trạng thống trị bầu cử của những cử tri "tinh vi" ở California và New York (sống, chết, không có tên trong danh sách hoặc đại loại như vậy) là đáng ghê tởm đối với giới tinh hoa cánh tả. Một lần nữa, cánh tả lại la lối về sự thiếu công bằng cố hữu của hệ thống – khi họ thua – và sự cần thiết phải thay đổi nó để đa số dân cư của đất nước có tiếng nói ít hơn, một khi phiếu phổ thông ở California và New York đã bỏ cho cho Al Gore năm 2000 và Hillary Clinton năm 2016. Với việc GOP ở thế thượng phong, không một sự điên rồ cực đoan nào như việc loại bỏ chế độ Đại cử tri có thể thành công.

Một vài lời lẽ bất thường thuyết phục các quan chức bầu cử từ bỏ trách nhiệm đã xuất hiện trong giai đoạn giữa cuộc bầu cử và bỏ phiếu của đại cử tri năm 2016. Trump đã chiến thắng ở những bang chiến trường như Wisconsin, Michigan và Pennsylvania, mặc cho tiên đoán của các bậc "trí giả" dẻ cùi tốt mã không thấy được những sai lầm của họ đang nhanh chóng trở thành sấm truyền. Giống như những suy nghĩ hoang tưởng nhất của những người Tự do về năm 2016, giấc mơ "đại cử tri thiếu lòng tin" đã không thành sự thật, và chiến thắng của Trump đã được khẳng định.

Ở Mỹ, ghế tổng thống không được quyết định bằng phổ thông đầu phiếu toàn quốc. Kêu gào bầu cử tự do và công bằng trong đó người chiến thắng phiếu phổ thông không giành được Nhà Trắng cũng giống như tuyên bố đội bóng rổ có cú chuyền

bóng tốt sẽ thắng trận đấu. Chúng ta không ghi điểm theo lối đó, và tất cả các cầu thủ đều biết điều ấy.

"ĐẠI CỬ TRI HAMILTON" THÚC GIỤC ĐẠI CỬ TRI "CHUYỂN PHIẾU"

Có lẽ nỗ lực vô vọng nhất vào phút chót nhằm không để Trump vào Nhà Trắng đã được thực hiện bởi một nhóm công dân tự xưng là *Cử tri Hamilton*. Âm mưu này lấy những lập luận mơ hồ trong Tài liệu Liên bang để đưa ra những lập luận méo mó là Đại cử tri được tạo ra để ngăn những kẻ vô lại như Trump trở thành tổng thống. "Chúng tôi vinh danh tầm nhìn của Alexander Hamilton cho rằng đại cử tri cần hành động như một hệ thống dự phòng hợp hiến chống những người không đủ tiêu chuẩn trở thành tổng thống. Năm 2016 chúng tôi đã nỗ lực hết mình để gác lợi ích chính đảng sang bên và đặt nước Mỹ lên trên hết," trang mạng của *Cử tri Hamilton* tuyên bố. "Cử tri đã đứng ra kêu gọi các cử tri của cả các bang xanh và bang đỏ đoàn kết, đứng sau một ứng cử viên Cộng hòa có trách nhiệm vì lợi ích của đất nước." Mục đích của nỗ lực *#NeverTrump* là nhằm thuyết phục đủ 538 thành viên của Đại cử tri sẽ gặp ở thủ phủ các bang ngày 19/12/2016 thay đổi phiếu bầu cho Trump để ngăn không cho Trump đạt 270 phiếu đại cử tri cần thiết để được bầu là tổng thống.

Nhà báo tự do Lilly O'Donnell trong một bài báo ra ngày 21/11/2016 của tờ *The Atlantic* đã nói rõ Michael Baca của Colorado và Bret Chiafalo của bang Washington là hai cử tri Dân chủ tự xưng là *Cử tri Hamilton*. Hai cử tri Dân chủ cố dẫn đầu phong trào toàn quốc nhằm đệ trình chuyện bầu cử 2016 lên Hạ viện. Với việc đảng Cộng hòa kiểm soát Hạ viện, Cử tri Hamilton cùng lắm cũng chỉ có thể hi vọng làm chiến thắng

của Trump không hợp pháp, đúng như mục đích kiểm lại phiếu của Jill Stein. Baca và Chiafalo thừa nhận lập luận của Alexander Hamilton trong Tài liệu Liên bang số 68 là đúng khi nói Đại cử tri là cần vì chọn một tổng thống qua phiếu phổ thông sẽ cho những bang đông dân nhất như New York và California lợi thế không đúng, cho phép không đếm xỉa lựa chọn của những bang ít người hơn trong việc lựa chọn tổng thống. Nhưng họ nhấn mạnh, lập luận của Alexander Hamilton, người sáng lập và Bộ trưởng Ngân khố đầu tiên của Mỹ nói "Văn phòng Tổng thống sẽ không bao giờ rơi vào tay người nào không có trình độ giỏi, đáp ứng được những tiêu chuẩn đòi hỏi." Để thành công, *Cử tri Hamilton* phải thuyết phục được 37 đại cử tri cam kết bầu cho Trump chuyển sang bầu cho người khác – một việc gần như không thể làm được.

Như kế hoạch của *Cử tri Hamilton* được truyền thông chính thống đăng tải, cử tri ở bang Corolado và Washington bắt đầu thúc đẩy ý tưởng các cử tri phản bội phải bầu cho một ứng cử viên Cộng hòa ôn hòa, như Thống đốc Cộng hòa John Kasich của Ohio, cựu ứng cử viên tổng thống không dự Đại hội toàn quốc đảng Cộng hòa ở Cleveland để phản đối Trump. Trong kịch bản hay nhất, *Cử tri Hamilton* mơ sẽ tập hợp được 135 đại cử tri Cộng hòa và 135 đại cử tri Dân chủ đứng sau Kasich, do đó bảo đảm chiếc ghế tổng thống thuộc về một người Cộng hòa ôn hòa. Trong chiến lược dự phòng của họ, *Cử tri Hamilton* ủ mưu thuyết phục 37 đại cử tri Cộng hòa ở các bang đã bỏ phiếu cho Trump để chuyển phiếu của họ sang cho Kasich, chuyển vấn đề bầu cử sang cho Hạ viện. Họ nghĩ lãnh đạo GOP trong Hạ viện có thể sẽ sẵn sàng thuyết phục các HNS bầu cho Kasich thay vì Trump trong một chiến lược thiết kế để bảo đảm chức tổng thống vẫn thuộc về GOP trong khi loại bỏ được Trump.

Phe Trump tức giận khi chiến dịch Clinton chọn cách giữ im lặng về âm mưu của *Cử tri Hamilton*. Một thỉnh nguyện thư trên *Change.org* thu được hơn 4,8 triệu chữ ký kêu gọi "Cử tri có lương tâm" hãy bảo vệ Hiến pháp từ bỏ Donald Trump bằng cách ủng hộ Hillary Clinton là người đã thắng phiếu phổ thông toàn quốc. "Donald Trump không phải tổng thống được bầu," thư thỉnh nguyện trên *Change.org* kêu gọi bầu Hillary Clinton làm tổng thống viết. "Bầu cử thực sự xảy ra ngày 18/12 khi 538 Đại cử tri bỏ phiếu cho bất cứ ai họ muốn. Ông Trump không xứng đáng được bầu. Ông ta đã đưa rất nhiều người Mỹ ra làm bung xung, và thói bốc đồng, nạt nộ, dối trá, lịch sử tấn công tình dục chính ông ta đã thừa nhận và hoàn toàn thiếu kinh nghiệm đã làm ông ta trở thành mối nguy hiểm cho nền Cộng hòa." Chiến dịch thỉnh nguyện, không phải do *Cử tri Hamilton* trực tiếp hỗ trợ, nhấn mạnh ở 14 bang mà đã bầu cho Trump, cử tri có thể chuyển phiếu sang cho Hillary Clinton nếu họ chọn làm vậy mà không chịu nguy cơ bị luật pháptrừng phạt."

Những hành động nhằm đánh bại Trump trong bỏ phiếu của Đại cử tri đã không nhắc tới là Trump có 3 triệu phiếu phổ thông đa số, nếu New York và California không tính vào tổng số phiếu bầu. Đa số 2,8 triệu phiếu phổ thông của Hillary Clinton chủ yếu do thắng ở California, nơi mức chênh lệch 61,5% lớn hơn con số 60% năm 2012 của tổng thống Obama. Hillary thắng California vì được 4,3 triệu phiếu. Các nhà phân tích chính trị nhận ra rằng California nhanh chóng trở thành bang độc đảng. Giữa 2008 và 2016, tám năm dưới thời tổng thống Obama, số cử tri Dân chủ đăng ký thêm tới 1,1 triệu ở California, trong khi cử tri đảng Cộng hòa đăng ký giảm gần 400.000. Hơn nữa, trong các cuộc tranh cử vào Nghị viện, thậm chí không có ứng cử viên Cộng hòa nào có tên trên phiếu bầu. TNS Barbara Boxer

ra tái cử chỉ phải đối đầu với hai người Dân chủ, và không có người Cộng hòa nào trên phiếu bầu vào Hạ viện ở chín trong số 16 quận bầu đại biểu Nghị viện của California. Nếu không tính California vào phiếu phổ thông, Trump thắng 1,4 triệu phiếu trên toàn quốc. Nếu California cũng giống như các bang khác bầu cho người của đảng Dân chủ làm tổng thống năm 2016, nơi Hillary Clinton trung bình được 53,3% phiếu, thì Clinton và Trump đã kết thúc hầu như hòa ở California. Vì các hành động ở California vững chắc hơn cho chính trị cánh tả, bang Vàng này đã không có những điểm chung với đại đa số các bang Đỏ ở miền trung nước Mỹ. Nhưng lướt qua bản đồ nước Mỹ sẽ thấy rõ vùng giữa của California gồm chủ yếu các quận màu đỏ, trừ dải đất hẹp dọc bờ biển gồm các thành phố lớn của bang từ San Francisco phía bắc cho tới Los Angeles và San Diego ở phía nam.

Khi ngày 18/12 tới gần, ngày mà các đại cử tri sẽ họp ở thủ phủ các bang, đảng viên Cộng hòa của Đại cử tri đối mặt với áp lực rất lớn, bao gồm quấy rối cá nhân và đe dọa giết chết khi lực lượng ủng hộ Hillary chống Trump kết hợp trong một nỗ lực tuyệt vọng để ngăn không cho Trump vào Nhà Trắng. Trong khi những người ủng hộ Hillary và chống Trump muốn người ta coi họ là không thiên vị, cánh tả yêu "Kumbaya[1]," cởi mở đối với sự đa dạng pha trộn các cộng đồng thiểu số, chủng tộc và xu hướng chính trị cá nhân có thể tưởng tượng được thể hiện sự căm ghét không khoan nhượng với Miền Trung nước Mỹ và tất cả những gì dính đến Trump. Thói dọa nạt của những người căm ghét Trump gần như áp đảo; trước ngày 19/12 một số cử tri nhận được tới 50.000 thư điện tử với những lời cay nghiệt, làm tắc nghẽn các thiết bị điện tử của họ. Một nhóm của Đại

1. Bài hát tâm linh của người Mỹ gốc Phi, kêu gọi sự đoàn kết và sức mạnh tinh thần.

học Harvard do Giáo sư luật hiến pháp Lawrence Lessig bắt đầu hành động, cung cấp tư vấn luật miễn phí cho các đại cử tri quyết định thay đổi phiếu bầu của họ.

Mặc dù truyền thông la lối om sòm, mưu đồ Đại cử tri "ngăn chặn Trump" cũng đã thất bại thảm hại, hệt như mưu đồ kiểm lại phiếu không ai hưởng ứng của Jill Stein. Cuối cùng, Trump giành được 304 đại cử tri so với 227 của Clinton, ít hơn hai so với số ông có ngày 8/11 vì nhiều cử tri rời bỏ Clinton thay vì rời bỏ Trump. Nực cười là bốn thành viên của đại cử tri từ bang Washington bỏ phiếu cho một ứng cử viên nào đó không phải Hillary Clinton, cho dù bà đã thắng phiếu phổ thông ở bang này. Bret Chiafalo, một trong hai người tổ chức đứng sau *Cử tri Hamilton* quyết định vào phút chót tham gia cùng hai đại cử tri khác của bang Washington chuyển phiếu từ Kasich sang bầu cho cựu Ngoại trưởng Colin Powell. Người cuối cùng trong số bốn đại cử tri của bang Washington bầu cho Faith Spotted Eagle, một thủ lĩnh người Da đỏ Mỹ chống đường ống Keystone XL, chứ không bỏ phiếu cho Clinton như họ đã cam kết. Cuối cùng tám đại cử tri của Clinton đã rời bỏ bà, với bốn đại cử tri của bang Washington cùng một cử tri của Clinton ở Hawaii đã bỏ phiếu cho Sanders. Ba đại cử tri khác đã cố rời bỏ Clinton, một ở Colorado, một ở Maine và một ở Minnesota bằng cách bỏ phiếu không hợp lệ, hoặc bị thay bằng một đại cử tri ủng hộ Clinton. Theo những phân tích cuối cùng, chỉ có hai đại cử tri Cộng hòa, đều từ Texas bỏ phiếu phản đối, một cho cựu TNS Ron Paul và một cho Kasich.

"LÀM KHÔ BÃI LẦY"

Tổng thống Trump cần phải biết những lãnh đạo Cộng hòa nào ủng hộ phong trào của ông, và người nào đã cố tấn công ông,

chưa nói ông có thể bị phá rối ngay trong Nhà Trắng. Lời hứa "làm khô bãi lầy" của ông là nhằm gỡ bỏ thòng lọng của những nhóm lợi ích lớn trong chính quyền ở Washington. Ông có vẻ đã làm đúng như thế với nội các của ông vào lúc tôi đang viết những dòng này. "Làm khô bãi lầy" không bao giờ có nghĩa rằng chỉ bổ nhiệm những ứng cử viên nào không có quan hệ với các công ty hoặc chính quyền, mà là chỉ định người sẽ xóa bỏ một cách hiệu quả những khúc mắc của chính quyền, tham nhũng, làm việc kém hiệu quả và chủ nghĩa thân hữu để các cơ quan của chính quyền có thể hoạt động tốt cho người nộp thuế.

Những người được Trump bổ nhiệm ít theo chủ nghĩa thân hữu, mà theo chủ nghĩa yêu nước nhiều hơn bất cứ tổng thống nào gần đây. Một số lựa chọn của ông, như Nikki Haley làm đại sứ tại Liên Hợp Quốc, là những người lớn tiếng chỉ trích tranh cử tổng thống của Trump. Đó là vì Trump đánh giá cao những người có thể làm được việc, và vì ông nghiêm túc về sự thống nhất. Đoàn kết GOP phải là mục tiêu của tổng thống đắc cử người Cộng hòa, cho nên mới có việc bổ nhiệm Reine Preibus và Sean Spicer. Nhưng hãy xem danh tiếng của chiến lược gia lớn Steve Bannon, và việc đó đã làm cánh tả tức giận thế nào khi ông bị bỏ qua. Đó là vì người ta biết khả năng của Bannon.

Việc Trump chọn cựu Thống đốc Texas Rick Perry làm Bộ trưởng Năng lượng đã thu hút sự tấn công của cánh tả còn đang ngơ ngác, vì năm 2011 Perry đã nói Bộ Năng lượng là một bộ mà ông sẽ xem xét xóa bỏ. Một chuyện nổi tiếng khác, trong lúc tranh luận quá căng thẳng, Perry có thể đã không nhớ Bộ năng lượng là một trong những bộ của chính quyền mà ông tính xóa sổ. Còn gì tốt hơn cho nhân viên của Bộ Năng lượng khi biết sếp mới không thấy hết giá trị những gì họ đã làm nên muốn xóa bộ của họ, nhưng với ông nó ít có ý nghĩa đến nỗi ngay cả tên của họ

ông cũng không nhớ. Tất nhiên, những người Cộng hòa biết tại sao Perry lại là lựa chọn hoàn hảo đứng đầu một bộ trong chính quyền mà mục tiêu của nó là tinh giản bộ máy. Điều đơn giản này đã không được nêu trong những nguồn "tin sai" như *CNN* và MSNBC.

Kellyanne Conway là người không có đầu óc làm cố vấn cao cấp của Tổng thống vì là nhà hoạt động nữ quyền, và là phụ nữ đầu tiên quản lý chiến dịch tranh cử tổng thống thành công. Đừng nín thở khi đọc thành tích đáng kể này trên truyền thông chính thống, nơi phụ nữ được bảo họ phải chọn giữa gia đình và sự nghiệp, chứ không thể cả hai. Monica Crowley là bạn đồng môn thân thiết của Nixon và một nhà truyền thông có tài sẽ làm việc không ngơi nghỉ với tư cách giám đốc cao cấp phụ trách truyền thông chiến lược cho Hội đồng an ninh quốc gia của Trump để giúp đất nước an toàn.

"NGƯỜI NGA ĐÃ LÀM VIỆC ĐÓ! NGƯỜI NGA ĐÃ LÀM VIỆC ĐÓ!"

Hillary Clinton tiến hành chiến dịch kiểu những năm 1980 dựa trên nền chính trị đồng dạng và chiến dịch của bà ta không bao giờ biết cách tương tác với hầu hết người Mỹ. Người Nga không có vai trò gì trong chiến dịch kinh khủng của bà ta. Nga không buộc Hillary phải bỏ qua những bang có thể chuyển phiếu. Nga không buộc DNC phải sắp xếp các cuộc bầu cử sơ bộ có lợi cho một ứng cử viên hoàn toàn không có sức thu hút. Nga không buộc John Podesta cùng hàng chục người cánh tả của đảng Dân chủ phải nói thật trong những thư điện tử của họ về Clinton mà họ không bao giờ cho phép nhân dân Mỹ đọc.

Việc chiến dịch Clinton sử dụng truyền thông xã hội thất bại hoàn toàn, một vùng đất trống so với việc Trump có thể sử

dụng nó một cách rộng rãi. Nga cũng không liên quan đến việc đó. Cánh tả của Hillary, những người khoa chân múa tay thể thốt bầu cử không thể bị thâm nhập chỉ trước đó vài tuần khi họ nghĩ họ sẽ thắng, và chỉ sau khi họ thua mới cả quyết bầu cử có sự can thiệp của Nga.

Bản thân tôi là một nạn nhân cố ý của câu chuyện hoang đường về âm mưu can thiệp của Nga. Nhà Trắng và các nhân viên báo chí của nó buộc tội tôi đã thông báo cho Trump Nga đã thâm nhập vào máy tính của DNC. Chưa bao giờ có cuộc nói chuyện như vậy. Tổng thống Obama từ lâu đã biết nội dung các thư điện tử của Clinton, nhưng bắt đầu cáo buộc không có cơ sở là tôi đã thông đồng với các *hacker* Nga. Tôi luôn nghiêm túc giữ khoảng cách trong quan hệ với Julian Assange. Người ta biết nhiều thư đã có từ nhiều năm lẽ ra phải được tiết lộ. Nhưng những thư chính trong số đó là về chuyện tham nhũng hối lộ của Podesta. Ông ta biết, cũng như tôi biết, thế nào cuối cùng chúng cũng bị lộ tẩy.

Cuộc tấn công sau bầu cử nhằm vào tôi của Podesta đơn giản là nhai lại những gì từ trước bầu cử. Không thể che giấu các nội dung gây lúng túng trong những thư của ông ta, trong đó có những lời bóng gió về những lễ hội ma quỷ đáng kinh tởm, Podesta điên cuồng giẫy giụa, cố làm bất cứ việc gì ông ta có thể, kể cả nói dối để làm mọi người không tin vào những thư đã bị tiết lộ. Không thể tìm được sự liên hệ giữa Trump, Assange và Nga, ông ta bịa ra chuyện Nga không chỉ cướp phiếu bầu, mà còn gian lận với sự giúp sức của tôi. Không một chứng cứ nhỏ nhất nào được đưa ra, nhưng một số lãnh đạo trong cộng đồng tình báo nói những gì họ được bảo phải nói. Ví dụ, Giám đốc CIA Brennan, người có một công ty an ninh đã lấy cắp các tài liệu của Bộ Ngoại giao để làm sạch sẽ hồ sơ về hộ chiếu của Obama trước bầu cử 2008, nói ông chắc chắn Nga đã can thiệp vào bầu cử.

Vì vậy, không chỉ những người Dân chủ cánh tả giật dây chính quyền Obama chính trị hóa IRS và Bộ Tư pháp, họ thậm chí còn thành công trong việc bổ nhiệm John Brennan để chính trị hóa CIA. Truyền thông chính thống, Nhà Trắng, Podesta và CIA đã thất bại trong lời buộc tội vô lý của họ đối với tôi, hệt như họ đã thất bại trong bầu cử. Họ đối xử với chúng ta, với nhân dân Mỹ như chúng ta là những kẻ ngu ngốc, trong khi Trump đối xử với cử tri như những người ngang hàng.

Podesta cố giẫy giụa, sử dụng một trong những tweet của tôi để làm bằng chứng. Tôi đã nói rõ bất cứ ai, kể cả Nga cũng có thể thâm nhập vào máy chủ tự cài đặt không bảo đảm an ninh của Hillary. Việc máy tự cài đặt của bà ta dễ bị nước ngoài tấn công mới là điểm chính trong những công kích nhằm vào Clinton. Cánh tả và những người ủng hộ Clinton trong truyền thông chính thống đã chế giễu chuyện này nhiều tháng trước khi Podesta có dấu hiệu chuyển sang lập luận Nga đã đánh cắp các thư điện tử giữa Clinton và DNC, và tôi chắc có dính dáng. Như tôi đã nói với báo chí trước bầu cử, tôi rất vui được nói chuyện với FBI, nhưng họ chưa bao giờ liên hệ với tôi. Cộng đồng tình báo dưới thời tổng thống Obama thậm chí còn không thể thống nhất được với nhau. Dù báo chí dựng màn kịch nói xấu tôi, không ai thấy bất cứ chứng cứ nào, dù nhỏ nhất, về chuyện này.

Tuyên bố của John Podesta là tweet của tôi dù sao cũng cho thấy tôi đã biết trước việc *WikiLeaks* đột nhập các tài khoản thư điện tử của ông ta, và việc nó cuối cùng sẽ được công bố là một ví dụ kiểu 2+2=6.

Tweet của tôi cụ thể nói, "Không lâu nữa, sẽ tới lúc Podesta bị túm cổ" cần được đọc trong bối cảnh của nó. Tôi đăng dòng này vào lúc Podesta và đồng minh của ông ta đang

tấn công tàn bạo Paul Manata vì một loạt thông tin rò rỉ và những lời tuyên bố giả tạo về các hoạt động kinh doanh của ông ở Ukraine.Tôi nghiên cứu nên biết Podesta liên quan tới việc rửa tiền cho Quỹ Clinton và xã hội đen Nga. Tweet của tôi nói cụ thể tới một bài tôi đăng trên *StoneColdTruth.com* ngày 13/10. Điều quan trọng cần nhớ là không có thông tin nào về những hoạt động của Podesta trong bài này lấy từ *WikiLeaks* trong những lần công bố tiếp theo của họ. Hai cái không liên quan với nhau.

Tôi phải thành thật thừa nhận, Julian Assange và tôi có chung một người bạn, người này nói với tôi Assange đang có "khối thuốc nổ chính trị không nói cụ thể" sẽ "tác động xấu đến chiến dịch Clinton." Tuyên bố tôi biết cụ thể việc *WikiLeaks* sẽ công bố các thư điện tử, hoặc tôi biết rõ thời điểm công bố là sai, mặc dù truyền thông nói chung chờ đợi một tiết lộ lớn của Assange vào ngày 5/10. Thực tế Assange đã nói anh ta có những thông tin có khả năng làm tổn hại chính trị cho Hillary Clinton. Thay vì công bố vào ngày mùng 5, anh ta thông báo sẽ công bố hằng tuần trong mười tuần sau đó.

Toàn bộ câu chuyện "Stone biết" mà Podesta nhiều lần nói trên *CNN* trước bầu cử (*CNN* lại một lần nữa không cho tôi cơ hội trả lời) và sau đó, cùng với những gì người ủng hộ Clinton nhắc lại sau bầu cử cũng đều dối trá như trước bầu cử.

Thực tế, toàn bộ hành động điên cuồng của truyền thông do *CNN* và *New York Times* dẫn đầu đã, và sẽ luôn là hoàn toàn dối trá. Xem xét kỹ lời điều trần của các lãnh đạo Cục tình báo trước Ủy ban Quân lực của TNS John McCain cho thấy tuyên bố của CIA rằng đích thân Putin chỉ đạo nỗ lực đột nhập và tác động tới bầu cử Mỹ là dựa trên một "đánh giá" của Cục nói các thành viên của Ủy ban Tình báo Thượng viện đã có "thông tin," nghĩa

là chưa từng có ai thấy chứng cứ thực sự về sự can thiệp của Nga như họ tuyên bố.

Nói về một báo cáo đặc biệt của các cơ quan tình báo ngày 7/1/2017, *New York Post* đưa tin:

"Không có chứng cứ nào được đưa ra để hỗ trợ kết luận đó, (về việc Nga đã thâm nhập mạng của DNC) vì các quan chức nói thông tin vẫn còn phải giữ bí mật. Những kết luận trong tài liệu này giống như một đánh giá tối mật, nhưng nó không bao gồm các thông tin đã được kiểm chứng đầy đủ, hoặc cung cấp tin tình báo cụ thể về các yếu tố chính của chiến dịch tác động vào bầu cử."

Tuy nhiên, có bằng chứng cho thấy thư điện tử của DNC thực tế bị chính những người bất mãn trong nội bộ đảng Dân chủ tuồn ra thay vì từ một chính phủ nước ngoài. Cựu đại sứ Anh Craig Murray nói với một tờ báo Anh, ông bay tới Washington DC để tự tay nhận một số tài liệu bị rò rỉ, và chúng không phải do Nga cung cấp. Hơn nữa, không có lý do gì để Putin, một người gốc Liên Xô cũ lại chống một ứng cử viên đã cho ông hiệp định dễ chịu về uranium của chúng ta; người đó là Hillary Clinton. Đấy là chưa kể việc tỉ phú Canada Frank Giustra đổ hàng triệu đô la vào tài khoản của Quỹ Clinton – có lợi cho chính đảng đã buộc Nga phải khuất phục trước tổng thống Ronald Reagan.

Hillary Clinton là ứng cử viên của chiến tranh. Trump là ứng cử viên của hòa bình. Đơn giản là vậy. Khi Tổng thống Trump đã dọn sạch những tay chân của Obama và Clinton nhung nhúc trong CIA, ông chắc chắn có thể điều tra những luận thuyết hoang đường này nếu ông muốn, nhưng những ai biết rõ về ông đều tin tưởng ưu tiên cao nhất của ông luôn luôn là an toàn và an ninh của nước Mỹ và nhân dân Mỹ.

ĐÔI ĐIỀU VỀ MIKE MORELL

Là người đã tham gia chính trị hơn 40 năm, tôi biết rằng chỉ cần có chút xích mích là sẽ gây thù chuốc oán. Vậy thì sao? Nếu những người Dân chủ và hoạt động nữ quyền không bực mình với bạn, thì bạn đang làm nên khác biệt. "Chính trị không phải là túi đậu" như người ta thường nói, và tôi không còn lạ gì với chuyện tranh cãi hay đấu đá.

Tôi được gọi bằng đủ các loại tên có trong sách, và những cuốn sách mới có thể được viết, sử dụng những từ ngữ được phát minh chỉ để tấn công tôi. Nhưng có một từ mà chưa ai từng thử dùng để tấn công tôi trước khi Hillary phát minh ra chuyện vô nghĩa "Người Nga làm việc đó." Đó là từ *phản quốc.*

Bạn nghĩ thế nào cũng được, nhưng tôi yêu đất nước tôi. Tôi đã sống cả đời bảo vệ nó khỏi những kẻ tìm cách phá hoại nó, cả trong và ngoài nước. Vậy nên bạn sẽ hiểu tôi ngạc nhiên thế nào khi các quan chức hạng ba, lúc này đang là kẻ hạng tư đứng về phía một đảng, khi cựu giám đốc CIA Mile Morell dám cáo buộc tôi trước Nghị viện rằng tôi "thực sự đang làm cho Nga." Morell nói huyên thuyên mà không có chứng cứ, sáng tác "tin thất thiệt" nói Paul Manafort, người đã từng là cố vấn cho Ukraine và tôi "có thể đã có quan hệ tài chính với Nga, quan hệ tài chính... và họ thực sự đang làm việc cho người Nga trong việc công bố và lan truyền rộng rãi những tài liệu này (thư của DNC và John Podesta mà *WikiLeaks* công bố)." Thật ngạc nhiên, ngạc nhiên đến không ngậm được miệng là một người đã từng được tin tưởng giao phó hoạt động tình báo chủ yếu của Mỹ lại không có chứng cứ để buộc tội tới mức đó – đặc biệt khi những thư *WikiLeaks* tiết lộ cho thấy Podesta đã được Nga trả tiền qua tỉ phú Nga Viktor Vekselbert đã được rửa qua một công ty của Nga ở Hà Lan.

Nghị sĩ Nghị viện Jerry Nadler bắt đầu cuộc săn phù thủy này khi ông kêu gọi giám đốc FBI James Comey (nổi tiếng vì hạn chế những cuộc điều tra hình sự đối với trợ lý Sandy Berger của Clinton vì đã đánh cắp tài liệu khỏi Cục Lưu trữ Quốc gia, xử lý nhẹ tay tranh cãi việc Bill Clinton ân xá Mark Rich, giám đốc ngân hàng HSBC trong vụ rửa tiền bỉ ổi của ngân hàng này) điều tra về những liên hệ không tồn tại của tôi với Nga. Tôi bị tố cáo là phản quốc. Đó là những gì Nadler, tên vô lại CIA Michael Morell và những tay chân của Clinton đã cáo buộc tôi. Bằng chứng đâu? À quên, những người Dân chủ cánh cực tả bảo vệ Hillary Clinton không cần chứng cứ khi họ có thể nghĩ ra "những tin thất thiệt," trong khi tố cáo những người trong chúng ta tìm cách tự bảo vệ mình là "những kẻ theo thuyết âm mưu."

Quả là đặc biệt khó chịu khi thấy nghị sĩ Nghị viện Jerry Nadler và nghị sĩ Elijah Cummings quát nạt giám đốc FBI về việc ông đã trả lời đòi hỏi điều tra những mối liên hệ không tồn tại của tôi với Nga của họ chưa. Đây là hình thức thấp nhất của chủ nghĩa McCarthy, trong đó Nadler, Cummings và các thành viên khác của Nghị viện không hề có chứng cứ về sự liên hệ của tôi với Nga, hoặc với bất cứ nước ngoài nào khác trong suốt chiến dịch tranh cử. Tôi xin nói rất rõ ràng, tôi đã và đang không có khách hàng Nga nào, không chịu tác động của Nga và không có mối liên hệ nào với Nga. Mặc dù tôi vốn thích vodka Nga.

Rõ ràng Trump chủ trương làm dịu tình hình và rất cứng rắn trong thương lượng với Nga, trong khi Hillary Clinton xem ra đã vượt qua những rào chắn để giải quyết với họ vấn đề Syria. Vậy là một lần nữa Trump là ứng cử "hòa bình," có sức thu hút rất mạnh với cử tri của Bernie Sanders, người ra sức chống chiến tranh Iraq.

Nhưng Morell, vui mừng làm bung xung cho đội quân đầu trộm đuôi cướp của Hillary Clinton, đã tìm mọi cách để tuyên truyền lời dối trá với Nghị viện là tôi biết trước *WikiLeaks* sẽ công bố những thư điện tử của John Podesta, chủ tịch chiến dịch của Hillary. Đó là vì một tweet của tôi hồi tháng 8, khi người bạn thiếu thời và đồng nghiệp của tôi Paul Manafor đang bị tấn công vì những việc làm hoàn toàn hợp pháp giúp một chính đảng dân chủ ở Ukraine. Tôi thấy trước những giao kèo làm ăn của Podesta sẽ bị vạch trần. Tôi không nghe chuyện này từ *WikiLeaks*, mặc dù Julian Assange và tôi có một bạn chung. Tôi đăng chuyện này trên mạng của tôi, dẫn ra các tài liệu về việc hàng triệu đô la tiền của Mafia Nga sau khi được rửa đã chảy vào các tài khoản ngân hàng của Quỹ Clinton như thế nào, với Viktor Vekselberg – ân nhân của Podesta – dàn xếp như đã nói ở trên cho hai đợt chuyển những khoản tiền không rõ vào một tài khoản ngân hàng cá nhân của Quỹ Clinton, đợt đầu ngày 10/2/2015 và đợt hai ngày 15/3/2016.

Chuyện này phải hết sức rõ ràng. Tôi không được báo trước về việc *WikiLeaks* truy cập vào thư điện tử của Podesta. Tôi không cần cái đó mới biết âm mưu của Podesda. Tôi không làm việc vì lợi ích của Nga. Tôi không có khách hàng Nga. Tôi chưa bao giờ nhận một xu từ các tổ chức công hoặc tư nào của Nga, kể cả tình báo Nga. Không hề. *Nada. Zilch.*

Đây là thứ chủ nghĩa McCarthy mới. Tôi không thích chiến tranh với Nga, một cuộc chiến mà chính quyền Obama và chiến dịch 2016 của Clinton xem ra quyết tâm hướng tới. Giống như Trump, tôi ủng hộ một thời kỳ hòa hoãn kiểu Nixon và thương lượng cứng rắn với Nga, cho phép chúng ta cùng hợp tác tiêu diệt ISIS. Điều này không có nghĩa tôi là người ủng hộ Putin, hoặc đồng tình với chế độ chuyên chế ở Nga. Vốn đã làm

trong chính trị một thời gian, tôi hiểu thay đổi quan điểm là thế nào. Những người thuộc phe Clinton hi vọng họ có thể làm lệch hướng chú ý của công chúng với những hành vi tội ác đáng ngạc nhiên mà *WikiLeaks* đã lật tẩy khi đả kích những người họ nói là đã phát tán những thư đó. Trong trường hợp này, đó KHÔNG PHẢI TÔI.

Giờ để tôi nói đôi chút về ông Morell. Về cơ bản ông ta là người đã che giấu vụ Benghazi. "Cựu Giám đốc CIA Morell nhận thông tin từ giám đốc mạng lưới CIA ở Benghazi cho biết vào tối của tấn công khủng bố, không hề có cuộc biểu tình nào," theo *Gateway Pundit*. "Morell sau đó đã xem băng hình cuộc tấn công khủng bố cho thấy không có biểu tình. Sau đó Morell nói FBI đã thay đổi nội dung, nói là có biểu tình. Ông ta thay đổi nội dung để làm lợi cho chính quyền Obama."

Gã này muốn tôi điều tra?

Điều gần như tối tệ tương đương là việc Morrell không tiết lộ rằng ông ta nằm trong danh sách trả lương của Hillary Clinton. Sau khi Morell rời CIA, ông ta trở thành cố vấn cao cấp ở Viện Chiến lược Toàn cầu Beacon, một công ty tư vấn do đồng minh lâu năm của Clinton Phillipe Reines thành lập. Sau đó Morrell có một bài nói rõ chính kiến trên tờ *New York Times* ngày 5/8/2016, trong đó ông ủng hộ Hillary Clinton làm tổng thống. Vấn đề là FBI và CIA đều chống việc bảo vệ người Mỹ khỏi nhiều loại đe dọa, và phải vượt trên lập trường đảng phái. Nhưng cũng như IRS, chính quyền Obama đã biến FBI và Bộ Tư pháp thành vũ khí chống những người bảo thủ. Nhưng không chỉ Podesta và Quỹ Clinton đã nhận tiền từ Nga. Bill Clinton nhận 500.000 đô la cho bài nói chuyện ở Moscow thay mặt một ngân hàng đầu tư Nga có dính đến Hợp đồng Uranium. Đúng vậy, gia đình Clinton được một ngân hàng Nga trả nửa triệu đô la đã hưởng lợi

từ quyết định ủng hộ một hợp đồng cho Nga kiểm soát 1/5 lượng uranium của Mỹ khi Hillary Clinton là Ngoại trưởng.

Một cựu tổng thống của Mỹ không được phép nói chuyện vì lợi ích của Nga để nhận số tiền khổng lồ, trong khi vợ ông ta lại có tiếng nói trong những hiệp định có lợi cho Nga và có thể gây hại cho an ninh quốc gia của Mỹ. Nhưng rõ ràng Morrell không thấy có vấn đề gì với việc đó. Ông ta đã bán sự trung thành của mình, và séc đã được gửi trả. Việc Michael Morrell tự bộc lộ là kẻ đứng về một đảng sẵn sàng bán rẻ tên tuổi mình cho một gia đình chính trị tham nhũng không là điều ngạc nhiên. Cũng không ngạc nhiên khi ông này bôi nhọ những người Mỹ yêu nước để làm lạc hướng chú ý tới tham nhũng khủng khiếp của chiến dịch Clinton mà các công bố của *WikiLeaks* đã vạch trần. Suy cho cùng, đó chính là vợ chồng Clinton.

TẠI SAO TRUMP THẮNG?

Nhưng vẫn còn vấn đề. Các cuộc thăm dò đã sai ở chỗ nào?

Ngay từ khi bắt đầu cuộc đua, các nhà thăm dò của cả đảng Dân chủ và truyền thông chính thống hoàn toàn hiểu sai và đánh giá thấp ai sẽ bỏ phiếu. Sẽ không bao giờ thực tế nếu nghĩ mẫu hình lượng cử tri bỏ phiếu cho Hillary giống hệt như mẫu hình Obama. Có nhiều lý do tại sao Hillary Clinton không có được quan hệ tốt với những người Mỹ gốc Phi như Obama đã làm. Sự ủng hộ dành cho Hillary yếu, và đa số thấy bà ta "gian dối," "không đáng tin." Hillary cũng không có được sự ủng hộ của những người dân chủ tiến bộ và những người ủng hộ Bernie Sanders mà quan điểm về thương mại và chiến tranh gần với Trump hơn là với Hillary. Truyền thông đã chủ quan khi tiếp tục dùng một mẫu hình đã hết đát, đưa ra số lượng người Dân chủ trong mẫu của họ hoặc theo thiết kế hoặc vì ngu dốt.

Tony Fabrizio, người thăm dò cử tri nóng tính của Trump nhìn thấy một mẫu hình khác. Ngay từ đầu, ông lấy lượng cử tri da màu thấp hơn, những người Dân chủ da trắng theo Tin lành đã bỏ phiếu cho Obama chuyển nhiều sang Trump và sự dịch chuyển của những phụ nữ da trắng lớn tuổi, 53% trong số họ sẽ chuyển sang bỏ phiếu cho Trump. Fabrizio tìm mọi cách thúc đẩy "mở rộng bản đồ" tới Wisconsin và Michigan, cũng như cố hết sức thâm nhập West Pennsylvania nhằm bảo đảm cho Trump đạt 270 phiếu đại cử tri mà như Fabrizio dự tính Trump có thể thắng Ohio và Florida.

Mô hình của Fabrizio cực kỳ chính xác. Các cuộc thăm dò do các đồng nghiệp của ông John Mclaughlin và Kellyanne Conway tiến hành khẳng định tính toán của những người New York đa mưu này là đúng.

Câu trả lời tại sao thăm dò cử tri sai đến thế lại tương đối đơn giản. Sự thật là Hillary Clinton là một ứng cử viên tổng thống không có sức hấp dẫn đã không làm gì để động viên những cử tri Dân chủ đi bầu, đặc biệt nếu so với Barack Obama, một ứng cử viên có sức lôi cuốn có thể chuyển ý tưởng "tổng thống da màu đầu tiên" thành phiếu. Chính trị đồng dạng có tác dụng với Obama vì những lời kêu gọi đồng dạng không phải là chủ đề duy nhất của chiến dịch Obama. Năm 2008, câu thần chú "Hi vọng và Thay đổi" âm vang với cử tri đã mệt mỏi vì những cuộc chiến tranh hầu như không dứt của Mỹ ở Trung Đông. Suy thoái do vỡ bong bóng kinh tế khi nhiệm kỳ hai của George W. Bush sắp kết thúc đã tăng thêm sức mạnh cho lời kêu gọi của Obama. Tranh cử trên cở sở hàng thập niên kinh nghiệm trong chính quyền lại chứng tỏ có hại cho Hillary. Bà ta không thể rũ bỏ lịch sử những vụ tai tiếng, với Whitewater cộng với thảm hại ở Benghazi, vụ tai tiếng thư điện tử và Quỹ

Clinton máy làm tiền chơi-trả-phí mà chức năng chính là con heo đất của gia đình Clinton.

Các cuộc thăm dò của truyền thông chính thống năm 2016 dựa trên suy đoán Hillary sẽ thu hút được nhiều cử tri Dân chủ đi bỏ phiếu, và tỉ lệ sẽ như năm 2008 và 2012. Khi điều đó không xảy ra, các cuộc thăm dò đã sai vì đã đặt những người Dân chủ ở mức quá cao trong mẫu thăm dò. Kết quả là vì các cuộc thăm dò đều nghiêng về việc đánh giá lượng cử tri Dân chủ cao, nên đánh giá cao sự ủng hộ của Hillary, trong khi lại đánh giá thấp sức thu hút thực sự của Trump. Những gì các nhà thăm dò không đánh giá đúng năm 2016 là mức độ mà cử tri ở vùng trung nước Mỹ đã thất vọng với chính quyền Obama. Nói cử tri vùng trung nước Mỹ thất vọng năm 2016 vì Hillary Clinton sẽ kế vị Barack Obama ở Nhà Trắng vẫn là chưa đầy đủ. Hillary Clinton là người riêng biệt nhất trong tất cả các ứng cử viên năm 2016 vì có khả năng tạo ra cảm giác "vừa sợ, vừa hận" kiểu Hunter S. Thompson. Cử tri trung lưu đối diện với tương lai sẽ phải nghe những giáo lệnh của bà ta trong suốt bốn năm làm tổng thống. Barack Obama đã không thực hiện được những gì ông hứa năm 2008, còn Hillary Clinton trông già cả, gần như ốm yếu và nói chung là giận dữ với thế giới, trong khi chẳng có ý tưởng gì mới. Vấn đề là, Hillary Clinton đã thua Barack Obama năm 2008 cũng lại là ứng cử viên đã thất bại trước Donald Trump năm 2016.

"Hai chiến thắng của Barack Obama tạo ra ấn tượng về một cơn gió thúc đẩy đảng Dân chủ. Các khối cử tri – thanh niên, người da màu và người tốt nghiệp đại học – không chỉ ngày càng đông, mà cũng tham gia ngày càng nhiều. Vấn đề độ tuổi của cử tri đi bầu cuối cùng hình như cuối cùng đã giúp chính trị cánh tả," David Leonhardt viết trên *New York Times* ngày 17/11/2016. "Nhưng về lâu dài, mọi việc sẽ khác. Không có ai trong ba ứng

cử viên tranh cử tổng thống gần đây của đảng Dân chủ – Hillary Clinton, John Kerry và Al Gore đã thu hút được lượng lớn cử tri đi bầu. Như bạn có thể nhớ lại, George W. Bush được mọi người coi là đã thắng cuộc chơi chính trị. Những năm không có bầu cử, lượng người tham gia của đảng Dân chủ thậm chí còn ít hơn, giúp giải thích tại sao đảng Cộng hòa lại nắm đa số trong Nghị viện, Thống đốc các bang và cơ quan lập pháp nhà nước." Vấn đề đã rõ: Nói theo ngôn ngữ đơn giản, số cử tri đi bầu cho đảng Cộng hòa có vẻ đã tăng năm nay, trong khi với đảng Dân chủ thì vẫn trì trệ.

Các phân tích cử tri sau bầu cử cũng rõ ràng. *New York Times* chỉ ra ở những quận Trump thắng ít nhất 70% phiếu, số lượng phiếu bầu tăng 2,9% so với 2012. Bằng so sánh, ở các quận mà Clinton thắng ít nhất 70%, số phiếu được kiểm ở vòng này thấp hơn 1,7%. Cùng với việc số cử tri nữ da trắng không qua đại học đi bỏ phiếu tăng, Trump được 29% phiếu của người Hispanic, so với 27% của Romney năm 2012, cộng với 8% phiếu của người da màu so với 6% của Romney. Trump có thể nhường tầng lớp tinh hoa ở dọc bờ biển phía tây từ San Francisco tới Los Angeles và San Diego, cộng với thành phố New York và các quận cho Clinton, chừng nào ông thắng lớn phiếu cử tri thuộc tầng lớp lao động trong những phần còn lại của nước Mỹ. Đây là bài học mà Richard Nixon đã dạy những người Dân chủ năm 1968. Nhưng lòng thù ghét Nixon thống trị đảng Dân chủ năm 1968, được chuyển thành thù ghét Bush năm 2000 và cuối cùng là Trump hôm nay – tất cả đều làm hại chính những người Dân chủ. Sự thật là tầng lớp tinh hoa, những người XHCN cực tả hiện đang kiểm soát đảng Dân chủ không giống đảng Dân chủ của Harry Truman, John Kennedy và Hubert Humphrey. Nếu những tinh hoa cực tả kiểm soát

đảng Dân chủ tiến hành được theo cách của họ, đảng Dân chủ có thể sẽ trở thành một đảng Dân chủ Xã hội kiểu châu Âu và có ít cơ hội thắng cử trên phạm vi cả nước.

HỘI NGHỊ TẠI TRƯỜNG KENNEDY CỦA HARVARD

Theo truyền thống, lãnh đạo của cả hai chiến dịch tranh cử gặp nhau một ngày trong hội nghị phân tích sau bầu cử tại Trường quản lý nhà nước John F. Kennedy của Đại học Harvard. Đại diện cho Clinton là Robby Mook, Mandy Grunwald, Teddy Goff, Karen Finney, Jennifer Palmieri và Joel Benenson. Đại diện cho Trump là Kellyannce Conway, David Boosie, Tony Fabrizio, Brad Parscale và Corey Lewandowski. Các đại diện của Clinton và Trump cấu xé nhau về việc họ đã hoạt động thế nào trong chiến dịch tranh cử. Tuy nhiên, Conway rất chững chạc trong khi người đại diện của Clinton luôn miệng càu nhàu. Trong hội nghị, quản lý chiến dịch Clinton là Robby Mook thừa nhận hoạt động của Clinton đã mắc sai lầm và tính toán sai, trong khi làm nhẹ bớt bằng cái mà ông mô tả bằng cụm từ "đấu gió" vì là ứng cử viên của chính quyền trong năm bầu cử mà cử tri muốn thay đổi. Trong khi Clinton cần phải giành được 60% cử tri trẻ tuổi để chiến thắng, nhóm Millennials từng ủng hộ Bernie Sanders đồng loạt rời bỏ bà ta. "Một số lớn cử tri vòng sơ bộ của đảng Dân chủ lo lắng về tính chân thực và thẳng thắn của Ngoại trưởng," Jeff Weaver, quản lý chiến dịch của Bernie Sanders giải thích với khán giả tại trường Kennedy. Trong số người lao động da trắng, Hillary Clinton mất 14 điểm ủng hộ so với năm 2012. Nhưng không chỉ vì cử tri lao động da trắng mà đảng Dân chủ thua. Ngay cả trong số cử tri lao động da màu và gốc Mỹ Latin, bà ta mất tám điểm. Tổng cộng, Clinton mất khoảng 6% tổng số phiếu. Số 6% đó đã giúp Trump thắng áp đảo ở California và New York.

Ngay cả David Plouffe không dự hội nghị, kiến trúc sư quan trọng của chiến lược tính theo lượng cư dân của Barack Obama với khẩu hiệu "Hãy đi bỏ phiếu" đã thu hút được lượng cử tri rất ấn tượng năm 2008 và 2012 cũng phải thừa nhận sai lầm khi xây dựng chiến lược để Hillary Clinton chiến thắng năm 2016. Trong bài nhận lỗi trên New York Times, Plouffe nói "các cuộc tranh cử tổng thống được thúc đẩy bởi nhân cách ứng cử viên, chứ không phải đảng." Ông nhận xét Ronald Reagan, Barack Obama và Donald Trump đều đã có thể tạo được liên minh cử tri của riêng mình. Từ bỏ cách tiếp cận "một mẫu hình cho tất cả ứng cử viên," chuyển sang phân tích cơ cấu dân số cho các ứng cử viên đảng Dân chủ, Plouffe thừa nhận việc ông nghĩ Clinton sẽ là một Obama khác là sai. Suy cho cùng, việc Hillary Clinton thua lần thứ hai năm 2016 chính vì bà ta là Hillary Clinton, ứng cử viên tổng thống hai lần thất bại vì bị đánh giá thấp về nhân cách và độ tin cậy, người không thoát nổi lịch sử chất đầy tai tiếng và giả dối.

Dù nỗ lực, Hillary Clinton và đội ngũ luật sư không thể che giấu được những tổn hại mà bà gây ra cho danh tiếng đảng Dân chủ, vốn nham nhở vì chuyện dàn xếp bầu cử chống Bernie Sanders, cái vẻ quyền thế cao sang của bà và việc công bố hàng ngàn thư điện tử cho thấy bà, và giới tinh hoa cánh cực tả hiện đang nắm quyền lãnh đạo đảng Dân chủ đã khinh thường cử tri lao động ở miền trung nước Mỹ – "Đa số thầm lặng" của Nixon, nhóm cử tri mà đảng Dân chủ cần để thắng cử.

Cuộc thảo luận ở Harvard rất lộn xộn, chí ít một phần vì sự lãnh đạo không thống nhất của đội Trump lại có quá nhiều đại diện trong các phiên bàn thảo.

Ví dụ, Corey Lewandowski có mặt trong hội thảo về các cuộc bầu cử sơ bộ, và càng khó hiểu là trong cả nhóm hội thảo

về bầu cử liên bang. Anh ta có vẻ đóng vai trò tại hội nghị còn lớn hơn cả trên đường vận động tranh cử. Không thể tin được, Lewandowski lại nói với hội nghị Harvard anh ta là người viết các bài tuyên bố của Trump, một việc nực cười nếu biết Trump thường nói không cần giấy, và không có bản viết sẵn để học thuộc.

Đội của Clinton như dự tính trả lời những câu hỏi với sự xúc động cùng lời lẽ cay độc. Jennifer Palmieri thực sự đã gục xuống một lúc trong phiên thảo luận công khai. Suốt hội nghị, nhiều hội thảo về việc đưa tin bầu cử của giới truyền thông, về vòng bầu cử sơ bộ, về việc có hay không việc Trump dẫn đầu vì sự hỗ trợ từ bên ngoài – có thể là sự can thiệp của Nga, và nhiều chủ đề khác đã được thảo luận.

Về truyền thông, Lewandowski nói:

> Vấn đề với truyền thông là: Các anh bê nguyên xi những gì Trump nói. Nhân dân Mỹ thì không. Họ hiểu. Đôi lúc họ hiểu, khi nói chuyện với mọi người, dù quanh bàn ăn tối hay ở quán rượu, các anh đang nói về nhiều việc mà đôi khi các anh không có đủ thực tế để chứng minh.

Về điểm này, Chris Cillizza của *Washington Post* nói:

> Khi phê phán là truyền thông ngu ngốc, Lewandowski hoàn toàn đúng khi nói một số người ủng hộ Trump không hiểu nhà tỉ phú theo nghĩa đen. Jenna Johnson của tờ *Post* phỏng vấn một số người ủng hộ như vậy vào tháng 6, quãng thời gian mà một cuộc thăm dò của *Fox News* cho thấy chỉ có 2/3 số người ủng hộ Trump tin ông thực sự sẽ xây tường dọc biên giới Mexico. Những người còn lại thì thích thái độ của ông – và không quan tâm khi các nhà báo chỉ rõ những thách thức mà Trump sẽ phải vượt qua để biến bức tường này thành hiện thực.

Tờ *Post* nói thêm về những bình luận của Lewandowski:

> Thế nhưng lời chỉ trích giới truyền thông kỳ quặc nhất lại là của một cựu quản lý chiến dịch Trump, Corey Lewandowski. Lời phàn nàn của anh ta: các phóng viên đã đưa chính xác những gì Trump nói.

Lewandowski đã ném Trump vào gầm xe về vấn đề thẩm phán Curiel:

> LEWANDOWSKI: Tôi vinh dự được có mặt trong sự kiện ở San Digo hôm đó, khi ông Trump nhiếc móc thẩm phán Curiel. Trên đường về chúng tôi đã nói về việc đó, và anh biết tôi đã có những kiến nghị chiến lược mà người khác không làm.
>
> DAN BALZ: Anh đã khuyên ông ấy? Khi anh nói đừng làm thế, ông ta chỉ đơn giản là ngồi im? Hay ông ấy nói "Corey, tôi biết tôi đang làm gì." Có ai bảo ông ấy làm việc đó với Thẩm phán Curiel không?
>
> LEWANDOWSKI: Donald Trump là người biết nghe ý kiến từ nhiều người, và lắng nghe mọi cách lập luận trước khi ông ấy quyết định.
>
> BALZ: Nhưng có ai bảo ông ấy làm thế với thẩm phán Curiel không?
>
> LEWANDOWSKI: Ồ không (cười to). Này nhé! ở đây các anh có một người với những thành công đáng nể trong kinh doanh dựa trên lòng dũng cảm của chính mình... Và bản năng mách bảo ông thấy ngay những gì cử tri Mỹ muốn và những gì họ đang tìm kiếm. Và ông đã rất thành công trong thế giới kinh doanh tới mức thực tình mà nói – tôi nghĩ sẽ rất khó cho bất cứ ai khuyên ông thay đổi ý kiến về việc gì đó mà ông đã quyết. Và kết luận này càng thấy rõ trong vụ Thẩm phán Curiel. Đội ngũ cố vấn luôn đến sau khi sự việc đã xảy ra, cố nói để ông hiểu tính chất nghiêm trọng của nó, hoặc đã đến lúc phải thay đổi cách nói. Và những gì chúng tôi biết về

Donald Trump là ông ấy có khả năng đổi sang cách nói của 140 nhân vật.

Việc này giống như một lần trong chiến dịch bầu cử sơ bộ, Lewandowski đã nói đỡ cho Trump khi được hỏi về sự kiện McCain:

NGƯỜI HỎI: Nói về những chuyện nực cười lúc trước, một trong khoảnh khắc bắt đầu chiến dịch là nhận xét của Donald Trump về John McCain. Tôi nghĩ tôi phải nói chuyện với anh, Corey. Đó có phải là một trong những tình huống chưa thấy được vào lúc đó, rồi bão nổi lên. Theo anh cái đó đến từ đâu?

LEWANDOWSKI: Không, chúng tôi nhận ra ngay lập tức – điều này thì tôi biết (cười to). Tôi đã nói điều này, anh biết đấy và tôi sẽ nói lại lần nữa. Tôi đang ở Iowa khi ông Trump có những nhận xét đó. Ngay khi ông nói xong trong sự kiện đó, tôi nói với ông ấy. 'Thưa ông Trump. Tôi có thể nói với ông một phút trong phòng xanh không.' Và ông ấy bảo 'Thế thì còn gì bằng.' Và tôi nói 'Tôi muốn nói với ông một phút.' Tôi khép cửa và nói: "Thưa ngài. Tôi nghĩ chúng ta đang có vấn đề." Và anh biết không, vì tôi là người của chiến dịch, lời khuyên của tôi là, "Thưa ông. Có lẽ chúng ta cần xin lỗi John McCain vì đã có nhận xét như vậy," và Donald Trump nói, không, chúng ta sẽ tổ chức họp báo – và nếu anh còn nhớ, đó là cuộc họp báo dài 28 phút trong tầng hầm của một tòa nhà ở Iowa, nơi ông ấy sẽ xin lỗi John McCain bằng việc nói ông ấy tin các cựu chiến binh đã không được đối xử một cách chu đáo nhất, và vụ tai tiếng về những cựu chiến binh ở Arizona là điều cần được xem xét và giải quyết. Lewandowski nhớ lại, nhiều người đã gọi điện, đặc biệt ngày hôm đó "và chúng tôi bay trở lại New Jersey và có một loạt cuộc gọi, chúng tôi tự hỏi không biết phải làm gì." Cuối cùng Donald Trump đã làm những gì ông ấy luôn làm. "Ông ấy lại căng hơn. Phản ứng của truyền thông thật dữ dội... Tôi thực sự đã gọi cho vợ và nói 'Em này. Anh nghĩ chiến dịch đã kết thúc, và anh

sẽ về nhà." Bản năng của Donald rất khác người, ông ấy sẵn sàng chiến đấu và tiếp tục chạy đua với những gì ông ấy nghĩ. "Chúng ta không thử bằng thăm dò, chúng ta không ra đó và nhắm vào những nhóm cử tri trọng điểm như các chiến dịch khác làm. Chúng ta cứ làm thôi." Vì chúng tôi là nhóm nhỏ, và vì Donald Trump rất kiên quyết về việc làm những gì ông ấy nghĩ, chúng tôi dựa vào khả năng ông đọc được suy nghĩ của nhân dân Mỹ và chiến đấu hết mình giống như chúng tôi đã làm nhiều việc khác để đi tới thắng lợi cuối cùng."

Một trao đổi quan trọng giữa Palmieri, nhà thăm dò cử tri Benenson và Kellyannce rất đáng lưu ý:

JOEL BENENSON, CHIẾN LƯỢC GIA CHÍNH CỦA CLINTON: Đừng hành động như cô đã được phép của mọi người cho thông điệp của cô. Thực tế là nhiều người Mỹ bỏ phiếu cho Hillary Clinton hơn so với cho Donald Trump.

CONWAY, CỐ VẤN CỦA DONALD TRUMP: Và không có chỗ nào nói con đường (tới Nhà Trắng được đo bằng) phiếu phổ thông.

BENENSON: Kellyanne. Tôi không nói...

CONWAY: Đó là con đường đến 270 phiếu đại cử tri. Đó là cái chúng ta chạy đua.

BENENSON: Tuyên bố của tôi cũng dựa trên ý đó.

CONWAY: Thôi đi ông. Chúng tôi đã thắng. Ông không phải đáp trả.

BENENSON: Thôi được rồi.

CONWAY: Nghiêm túc chứ?

BENENSON: Không.

CONWAY: Gượm đã. Tại sao lại không có ủy nhiệm nào? Các ông đã thua 60 ghế quốc hội từ khi Tổng thống Obama lên cầm quyền. Các ông thua hơn một chục ghế TNS, một tá Thống đốc, 1.000 đại biểu trong lập pháp bang. Các ông chỉ

tái cử được một người đại diện cho cánh tự do New York và một phụ nữ đại diện San Franscisco làm lãnh đạo. Các ông chẳng học được gì từ cuộc bầu cử này.

Và đây là trao đổi giữa Conway và quản lý chiến dịch Robby Mook của Clinton:

ROBBY MOOK, CỰU QUẢN LÝ CHIẾN DỊCH CỦA CLINTON: Tôi nghĩ trong chuyện này có nhiều điều chúng ta cần xem xét. Và chị vừa nói đến nhiều trong số đó. Nghị viện đã phải điều tra cái gì đang xảy ra với Nga. Chúng ta không thể để những kẻ xâm lược nước ngoài mà tôi cho là đã can thiệp vào các cuộc bầu cử của chúng ta. Và chúng ta biết Nga đang tung những tin thất thiệt trên Facebook và các trang mạng khác.

KELLYANNE CONWAY: Tôi nghĩ tin thất thiệt lớn nhất trong cuộc bầu cử này là Donald Trump không thể thắng.

Và đây nữa:

KELLYANNE CONWAY: Các ông nghĩ người phụ nữ không giống với bất cứ ai này...

(TRANH LỜI)

JENNIFER PALMIERI, CHIẾN LƯỢC GIA DÂN CHỦ: Tôi không nói là tại sao, nhưng các chị đã thắng, đó là kiểu chiến dịch vận động mà chúng ta tham gia.

CONWAY: Ông ấy đã thắng ở trên 200 quận mà Tổng thống Obama đã thắng... Các chị nghĩ đó là vì những gì chị vừa nói, hay vì mọi người không sẵn sàng cho việc tổng thống là phụ nữ phải không? Hillary Clinton thì thế nào? Bà ấy không có các mối quan hệ với mọi người? Và họ cũng chẳng có điểm nào chung với bà ấy?

Một số người cảm thấy cuộc chiến thực sự đã xảy ra trước hội nghị bàn tròn ở Harvard, với việc chất vấn giám đốc *CNN* Jeff Zucker.

Vấn đề là việc ông ta ưu ái đưa tin rộng rãi về Trump và thuê người quản lý đã bị Trump sa thải Lewandowski làm cho *CNN*. Nhiều nhà quản lý chiến dịch tranh cử cho các ứng cử viên Cộng hòa đã thua ở vòng sơ bộ tấn công Zucker như lũ cá mập háu đói. Những người này ngày càng tức giận, la hét đòi Zucker thôi nói khi ông ta bảo vệ việc hãng truyền hình của ông ta đã dành cho Trump bao nhiêu thời lượng phát sóng trong suốt vòng bầu cử sơ bộ. Họ đều cho rằng nó vừa không đủ mạnh, vừa không cân bằng. Việc tự vệ của Zucker thực chất lại khẳng định khi *CNN* định đưa tin về các ứng cử viên, Trump là người duy nhất thường trả lời cuộc gọi.

Một số người quản lý chiến dịch nói với Zucker họ không nhận được những cuộc gọi mà ông ta nói. Những người khác pha trò về việc *CNN* đã sẵn sàng thế nào để dành cho các ứng cử viên của họ chỉ một thời lượng ngắn hoặc những phần lên sóng ngoài giờ vàng. Bất cứ ai thực sự chứng kiến chiến dịch vòng sơ bộ có thể thấy, không sự kiện nào của các ứng cử viên khác được đưa tin nhiều và đầy đủ như của Trump. Và điều đó gồm cả việc đưa tin các sự kiện của Trump vào những khi Trump thậm chí không nằm trong tầm của máy quay. Như một khán giả hét lớn "Các ông chỉ đưa hình các bục diễn thuyết không có người!" (về cơ bản là chính xác, vì các sự kiện này có bục diễn thuyết thật.)

Zucker không thể giải thích được cho các quản lý chiến dịch có mặt tại sao *CNN* lại dành quá nhiều giờ đưa tin chiến dịch của Trump, trong khi nhiều hàng ghế và cánh gà không có người. Ngoại trừ trường hợp Corey, các nhà chiến lược của Trump ngồi rải rác trong phòng không đứng dậy bảo vệ Zucker. Tuy nhiên, ngay cả Corey cũng lẩn ra khỏi phòng một lúc.

Buổi chiều Lewandowski, một người cũ của *CNN* lại rất hiếu chiến, một lần nữa phải đương đầu với tranh luận về quyết

định của Zucker thuê chính Lewandowski. Anh ta giật micro từ một sinh viên để tự bảo vệ trong vấn đề này, cho phép sinh viên kia hỏi nốt, nhưng khẳng định anh ta là giá trị tăng cường cho *CNN*. Zucker nói Lewandowski là một "món đầu tư và một quyết định đúng." Lewandowski vỗ tay, trong khi những người khác trong phòng ngồi im.

Politico đưa tin cuối cùng Lewandowski cũng phải chú ý tới vấn đề đưa tin về Trump của *New York Times*. Một trong những người cấp cao ở *New York Times* nói "Tôi sẵn sàng đi tù nếu có được các bản khai thuế của Donald Trump, để tôi có thể đăng chúng." Dean Baquet cũng đến và nói sẵn sàng ngồi tù – chính miệng ông ta nói, ông ta sẵn sàng phạm tội đối với một công dân để được đăng những tờ khai thuế của Trump mà không cần xem xét đầy đủ chiến dịch của Trump, giao dịch làm ăn cũng như thuế của ông. Quá hay! Ông ta cần phải bị bỏ tù.

Tại hội nghị này, Lewandowski nói về tin của tờ *Times* về những khoản hoàn thuế của Trump từ 1995. Các tài liệu này không chỉ nói Trump lỗ gần một tỉ đô la trong một năm, mà tờ *Times* còn nhận xét Trump có thể đã dùng nó để tránh phải nộp thuế thu nhập trong gần hai thập niên. Việc giảm thuế thực ra là hoàn toàn hợp pháp và được cho phép theo quy định của IRS.

CHIẾC GHẾ TỔNG THỐNG CỦA TRUMP

Donald Trump có cơ hội là một tổng thống thực sự vĩ đại. Ông trở thành tổng thống không chịu ơn ai, ngoài nhân dân Mỹ. Chiến dịch của ông bị giới tinh hoa tài chính và chính trị ngoảnh mặt, nhưng ông đã chiến thắng mặc dù phải tốn rất nhiều tiền của trong cả bầu cử sơ bộ và bầu cử liên bang. Tự do này cho ông rộng quyền tiến hành cải cách.

Trong khi vận động để được đảng Cộng hòa đề cử, Trump đã đưa ra một kế hoạch cải cách thuế vì tăng trưởng năng động nhất trong lịch sử nước Mỹ. Nó sẽ giảm thuế công ty dưới mức của Mexico và Trung Quốc, đưa ít nhất 2.000 tỉ đô la về cho đất nước thông qua đánh thuế công bằng, không để các công ty đặt trụ sở ở những nước thuế suất thấp, và kích hoạt cắt giảm biểu thuế giống như các tổng thống John F. Kennedy và Ronald Reagan đã làm. Người ta chỉ mong nhà phân tích của *CNBC*, tín đồ của tăng trưởng kinh tế Larry Kudlow và nhà kinh tế học trọng cung Steve Moore – những kiến trúc sư kinh tế của kế hoạch này hợp tác với tổng thông thay vì người nào đó từ đội của Goldman Sachs. Đó là con đường tiến về phía trước của Donald và của nước Mỹ.

Mối nguy hiểm đối với tổng thống Trump là nếu ông không công nhận những cơ chế của những người trong thể chế cũ không ủng hộ ông tranh cử, nhưng giờ quỵ lụy ông để tìm cách được bổ nhiệm và được hưởng các ưu ái khác, thì họ sẽ không tận lực với chương trình cải cách và sẽ cố sức làm nó chệch hướng. Tổng thống Trump không được để chính những người mà các chính sách của họ đã đưa đất nước rơi xuống vực này quyến rũ, và phải nhớ chính họ đã phản đối việc ông được bầu là tổng thống.

Điều cần nhớ về Donald Trump là ông rất, rất cứng rắn. Dưới cái vui vẻ dễ gần ấy là một người cạnh tranh dữ dằn, ít khi để sót cơ hội. Ông thực sự là một nhà thương lượng bậc thầy và một người thực dụng. Mặc dù việc ông được bầu có thể so sánh với chiến thắng áp đảo của Ronald Reagan năm 1980, Trump giống Nixon hơn là Reagan – một người thực dụng nói thay cho "Đa số thầm lặng."

Giống như Nixon, Trump không phải nhà tư tưởng. Ông thực sự là một nhà dân túy với bản năng bảo thủ. Về những vấn

để lớn mà đất nước phải đối mặt năm 2017 – kinh tế, khủng bố và nhập cư – Trump theo lập trường dân túy cánh hữu. Đồng thời về những vấn đề như thương mại và chiến tranh, quan điểm của Trump gần với Bernie Sanders hơn là Hillary Clinton hoặc George W. Bush chẳng hạn. Thực sự Trump giành được ba trong số mười đại cử tri của Sanders để chiến thắng – một mục tiêu ông đã đạt được.

Trump phải làm sống lại nền kinh tế, bảo đảm an ninh biên giới, siết chặt luật nhập cư, tái thiết kết cấu hạ tầng và thương lượng lại các hiệp định thương mại. Đây là yêu cầu cao, nhưng Trump có khả năng thực hiện tất cả nếu ông không bị phỉnh phờ bởi đám quần thần và những người trong cuộc ở Washington, những kẻ đã coi thường việc ông tranh cử và tài trợ cho các đối thủ của ông.

Donald, như ông bảo tôi gọi ông năm 1979 khi chúng tôi lần đầu gặp nhau, có quanh mình nhiều người rất có năng lực. Con gái đầu Ivanka Trump là một phụ nữ tuyệt vời, giữ được cân bằng giữa hôn nhân, làm mẹ, kinh doanh của cô và kinh doanh của cha cô, trong khi vẫn giữ được vẻ mạnh mẽ và chỉn chu. Điềm đạm nhưng dễ gần, cô là đại sứ giỏi nhất của cha cô. Chồng Ivanka là Jared Kushner rất thông minh, khá kín đáo, làm việc hiệu quả và được cha vợ tin tưởng. Con trai Donald Jr. và anh trai Eric giống hệt cha, rất khôn ngoan khi xuất hiện trong các chương trình nói chuyện trên đài phát thanh ở các bang cử tri còn do dự, cũng như xuất hiện tại các cuộc tiếp xúc cử tri và các sự kiện để kích động người ủng hộ.

Với việc ứng cử viên cho chức chủ tịch DNC là một người Hồi giáo cực đoan đổ tội Holocaust cho người Do Thái, việc chọn một phụ nữ da trắng giàu có tên là Ronna Romney, cháu của Mitt Romney vào chức chủ tịch toàn quốc của RNC cũng là

điều khó hiểu. Nó có vẻ là Reine Priebus được phép ra quyết định này. Tôi nghi ngờ tổng thống sẽ ký duyệt cho cô ta làm "Chủ tịch chung" có sức thu hút lớn hơn đối với những người lao động Dân chủ ở vùng, sâu vùng xa.

Trò cũ rích của những người Dân chủ nói mãi về thắng phiếu phổ thông của Hillary Clinton, đòi kiểm lại 3,5 triệu phiếu ở Wisconsin, mà thực tế kết quả Donald Trump được 131 phiếu đại cử tri, thất bại trong việc kiểm phiếu ngẫu nhiên ở các quận của Michigan và những nỗ lực vào phút chót thuyết phục các đại cử tri xem xét lại việc bỏ phiếu cho Trump, nhưng cuối cùng chỉ được đúng một phiếu cho thấy quyết tâm của những người ủng hộ toàn cầu hóa không buông cương quyền lực mà họ đã giữ qua các đời tổng thống Bush cha, Clinton, Bush con và Obama. Câu chuyện "Nga can thiệp bầu cử" làm mọi người mệt mỏi, và vẫn không có bằng chứng, nhưng nó vẫn chưa chịu thôi.

Tổng thống Trump cần nhớ ai là những người ủng hộ ông, nhớ rằng họ là "những người Mỹ bị lãng quên" đang nghẹt thở vì thuế má cao, không tin Wall Street, dị ứng với Goldman Sachs, mệt mỏi với việc thiếu cơ hội việc làm, và tin rằng toàn bộ hệ thống được sắp đặt chống lại họ (mà đúng như vậy).

Những cử tri này sẽ tiếp tục ủng hộ ông, nếu ông vẫn trung thành với chương trình cải cách của mình.

Thậm chí nếu Trump không thắng bầu cử liên bang, đất nước vẫn sẽ nợ ông một lời cảm ơn vì đã không để Jeb Bush vào được Nhà Trắng. Việc ông tấn công Clinton huênh hoang bằng chiến dịch kiểu du kích, chủ yếu dựa vào các kỹ năng thông tin của ông và đã thắng là điều gần như thần kỳ. Truyền thông đã ít nhất ba lần cố đẩy ông ra khỏi cuộc đua, nhưng thực sự lượng phiếu bầu cho ông vẫn tăng đều ở nơi mà những lần ông lỡ miệng

chẳng ảnh hưởng gì, sự ủng hộ của ông vẫn vững chắc. Cử tri của Trump tập trung và nhiệt tình hơn nhiều trong việc ủng hộ ứng cử viên của mình, một khoảng cách mà Hillary Clinton không thể bao giờ có được. Lúc này khi tôi nhìn lại, nỗ lực vụng về của Hillary nhảy nhót trong *Chương trình Ellen DeGeneres* có lẽ đã phá hỏng tranh cử của bà ta.

Mỉa mai này mới ngọt làm sao! Người bạn tâm giao đặc biệt Huma Abedin của Hillary, người luôn canh gác không cho tiếp cận Hillary, và đo rèm cửa cho văn phòng của bà ở Nhà Trắng lại chính là người đã làm hại tranh cử của bà bằng 650.000 thư điện tử mà Sở Cảnh sát New York tìm được trên máy tính xách tay của chồng cô ta. Thông báo của giám đốc FBI Comney không có gì khuất tất trong những thư này là sai, vì NYPD bị ép không được làm trái với Cục, chưa nói gì tới việc Bộ Tư pháp đã kết án một số sĩ quan trong vụ Eric Garner. Thực tế những quan chức NYPD đã đọc những thư này khẳng định họ tìm thấy bằng chứng tham nhũng, phản quốc, lợi dụng chức vụ để trục lợi và lạm dụng tình dục trẻ vị thành niên. Trong khi tổng thống Trump thông báo ông không muốn khởi tố vợ chồng Clinton về những vụ hối lộ ở Quỹ Clinton, ông không nói gì về những tội ác mới mà 650.000 thư điện tử này có thể lột tả. NYPD vẫn giữ bản sao những tài liệu này trước khi chuyển bản gốc về trụ sở FBI. Nghị viện đã chỉ thị Bộ Tư pháp giữ toàn bộ các tài liệu này để kiểm tra trong tương lai. Nói cách khác, vợ chồng Clinton và con gái họ đã nhích tiền đầy túi vì lòng tham và hám lợi trước nay chưa từng thấy ở bất cứ giai đoạn nào khi không còn làm tổng thống rồi có thể sẽ bị phanh phui. Thanh toán cho đám cưới năm triệu đô la của Chelsea bằng tiền của Quỹ Clinton? Thực vậy sao?

Trong tương lai, những người ủng hộ Hillary Clinton cực đoan nhất của cánh tả sẽ có bao giờ thực sự ủng hộ "Gia đình

Donald," hoặc họ sẽ rơi vào trạng thái căm hận điên cuồng không khoan nhượng, điển hình cho những cái xấu nhất của "phức cảm tự tôn nữ quyền?" Liệu đảng Dân chủ sẽ chỉ còn là một đảng do đội ngũ da trắng tinh hoa có học thức ở hai bờ nước Mỹ thống trị đứng bên lề lúc nào cũng cho là mình đúng, và bới móc người khác? Quan trọng hơn, liệu những nhóm thiểu số sống ở khu vực trung tâm già nua của nước Mỹ có bừng tỉnh trước thực tế giới tinh hoa của truyền thông ở Hollywood và thành phố New York không quan tâm đến địa vị kinh tế thực sự của họ chừng nào sự lệ thuộc vào phúc lợi xã hội vẫn tiếp tục, và cảm giác là nạn nhân sẽ làm họ bỏ phiếu cho đảng Dân chủ?

Donald Trump đã cứu nước Mỹ khỏi sự trở lại quyền lực của Bill Clinton. Clinton đã khoái trá nói với một nhà tư vấn lâu năm của đảng Dân chủ New York rằng nếu Hillary lấy lại được Nhà Trắng, "ông ta sẽ lại xử lý mọi việc." Không như Trump, chương trình xử lý các vấn đề rất cụ thể, Hillary thực chất tranh cử mà không có các ý tưởng hoặc đề nghị mới, chỉ thể sẽ làm các chương trình của Obama tốt hơn trên mọi phương diện. Thời của họ đã qua.

"Người theo thuyết âm mưu" là cách họ gọi khi bạn từ chối chấp nhận những điều thông thường, hoặc có những lý giải về bất cứ sự kiện nào với sự hỗ trợ của truyền thông. Chính trị là một trò lừa lọc, trong đó thực tế của hầu hết mọi việc phức tạp hơn nhiều so với những gì những người vùng quê luôn được nghe trên các kênh truyền hình.

Việc cuộc bầu cử này đã đánh dấu bước ngoặt mà cái gọi là truyền thông chính thống mất độc quyền về sự thật, về truyền phát thông tin chính bởi ngày càng nhiều cử tri bắt đầu nhận được tin tức chính trị trên các thiết bị cầm tay đa dạng hơn và trong nhiều trường hợp cũng chính xác hơn. Những gì đáng chú

ý là quy mô cuộc tấn công Trump của *CNN*, và thực tế nó không có tác dụng đối với sự ủng hộ dành cho Trump hoặc đối với kết quả bầu cử. Cử tri rõ ràng tỉnh táo với truyền thông của thể chế, và với việc họ đang nhắc lại như vẹt những lời của giới tinh hoa cầm quyền, những người chỉ làm đất nước suy sụp.

Chiến thắng của Trump vừa như câu chuyện không có thực, lại vừa ngoạn mục. Chính ông sẽ nói với các bạn rằng, với tất cả kỹ năng và tầm nhìn của ông, may mắn luôn mỉm cười với ông. Chính vì thế ông là "người thắng cuộc."

Donald Trump thích chiến thắng. Ông ghét bị thua. Ông quyết tâm, bướng bỉnh và cực kỳ thông minh. Việc ông sử dụng truyền thông xã hội một cách điêu luyện đã thay đổi cách thức hoạt động của nền chính trị Mỹ. Trump đã thấy rõ ông có thể nói trực tiếp với cử tri mà không cần qua bộ lọc của truyền thông kiểu cũ. Có lẽ ông là hi vọng cuối cùng của chúng ta để trở lại là đất nước của những người chiến thắng.

MEGA+

SÁCH LỊCH SỬ – CHÍNH TRỊ MỸ

1. **44 đời Tổng thống Hoa Kỳ,** William A. Degregorio
2. **Alexander Hamilton,** Nguyễn Cảnh Bình
3. **Đã đến lúc phải cùng rắn để khôi phục sự vĩ đại của nước Mỹ,** Donald Trump
4. **Hiến pháp Mỹ được làm ra như thế nào,** Nguyễn Cảnh Bình
5. **Hillary Clinton – Bí mật quốc gia và sự hồi sinh,** Jonathan Allen – Amie Parnes
6. **Lịch sử bí mật đế chế Hoa Kỳ,** John Perkins
7. **Những thời khắc quyết định,** George W. Bush
8. **Trật tự thế giới,** Henry Kissinger
9. **Tự truyện,** Benjamin Franklin

THÔNG TIN CỘNG ĐỒNG ĐỌC SÁCH TINH HOA

Cộng đồng đọc sách Tinh hoa thành lập từ tháng Một năm 2016, và đến nay đã có 20.000 thành viên.

Cộng đồng được thành lập với mong muốn là nơi quy tụ những độc giả, dịch giả, biên tập viên, nhà nghiên cứu, những người yêu thích dòng sách lịch sử, khoa học, xã hội, chính trị... với mục đích giao lưu, trao đổi, cùng nâng cao chất lượng dịch thuật; thúc đẩy sự phát triển của văn hóa đọc, làm lan tỏa tri thức, từ đó đóng góp và tạo ra những tác động tích cực đến xã hội.

Một số hoạt động nổi bật của Cộng đồng:

- Hoạt động online:

  (1) Tư vấn chọn sách, đề xuất sách hay; **(2)** Dịch; **(3)** Hiệu đính/biên tập/trao đổi dịch thuật; **(4)** Các ý kiến khác như bìa, lời giới thiệu... trong quá trình triển khai sách; **(5)** Review sách; **(6)** Các ý tưởng liên quan đến xuất bản...

- Hoạt động offline:

  (1) Tổ chức các sự kiện offline liên quan đến sách; **(2)** Tặng sách hàng tháng cho các thành viên nổi bật; **(3)** Tổ chức các cuộc thi điểm sách, bình chọn sách...

Hãy tham gia cùng chúng tôi!

Facebook: *https://www.facebook.com/groups/congdongomega*

NHÀ XUẤT BẢN THẾ GIỚI
Trụ sở chính:
Số 46, Trần Hưng Đạo, Hoàn Kiếm, Hà Nội
Tel: (84-24) 3 825 3841 – Fax: (84-24) 3 826 9578
Chi nhánh:
Số 7, Nguyễn Thị Minh Khai. Quận 1, TP. Hồ Chí Minh
Tel: (84-28) 3 822 0102
Email: marketing@thegioipublishers.vn
Website: www.thegioipublishers.vn

ĐƯỜNG ĐẾN NHÀ TRẮNG 2016

Cuộc cách mạng của Donald Trump

Chịu trách nhiệm xuất bản:
GIÁM ĐỐC – TỔNG BIÊN TẬP
TS. TRẦN ĐOÀN LÂM

Biên tập: Ngô Thị Hương Sen
Sửa bản in: OMEGA+
Thiết kế bìa: Thiên Thanh
Trình bày: Vũ Lê Thư

In 3.000 bản, khổ 16 x 24 cm tại Công ty Cổ phần in và thương mại Prima
Trụ sở: 93/35 Hoàng Quốc Việt, P. Nghĩa Đô, Q. Cầu Giấy, Hà Nội.
Số ĐKXB: 3068-2017/CXBIPH/01-221/ThG
Quyết định xuất bản số: 1005/QĐ-ThG cấp ngày 28 tháng 9 năm 2017.
ISBN: 978-604-77-3790-1
In xong và nộp lưu chiểu năm 2017.

CÔNG TY CỔ PHẦN SÁCH ALPHA www.alphabooks.vn

TẠI HÀ NỘI
Trụ sở chính: 176 Thái Hà, Phường Trung Liệt, Quận Đống Đa, TP. Hà Nội
*Tel: (84-24) 3 722 6234 | 35 | 36 *Fax: (84-24) 3722 6237 *Email: info@alphabooks.vn
Phòng kinh doanh: *Tel/Fax: (84-24) 3 773 8857 *Email: sale@alphabooks.vn

TẠI TP. HỒ CHÍ MINH
Chi nhánh tại TP. Hồ Chí Minh: 138C Nguyễn Đình Chiểu, Phường 6, Quận 3, TP. Hồ Chí Minh
*Tel: (84-28) 3 8220 334 | 35

The MAKING *of the* PRESIDENT 2016

"Đó là lúc tôi nhận ra Trump đến Trái đất này vì mục đích lớn hơn. Đó cũng chính là lúc tôi nhận ra ông sẽ là Tổng thống".

- Roger Stone

"Roger là một người tốt. Ông là người yêu nước và tin tưởng vào một quốc gia hùng cường, ông có rất nhiều phẩm chất mà tôi tin tưởng".

- Tổng thống Donald J. Trump

"Không ai có cái nhìn trực tiếp và toàn diện về sự trỗi dậy và thống trị của Donald Trump hơn Stone".

- TS Theodore Roosevelt Malloch

" Đây là cẩm nang bách khoa về Trump! Roger Stone cho biết chi tiết về hậu trường chiến dịch của Trump và tại sao ông lại thắng cử".

- *American Patriot*

"Cuốn sách này sẽ trở thành tài liệu bắt buộc cho các sinh viên tương lai về cuộc bầu cử tổng thống năm 2016".

- Phillip F. Nelson

"Roger Stone đã có cơ hội hiếm hoi để tham gia vào cuộc cách mạng của Trump từ khi mới bắt đầu rồi ghi lại nó cho hậu thế. Xin ngả mũ trước ông!"

- Franklin Brothers

"Roger Stone là người trong cuộc thực sự. Cuốn sách của ông là câu chuyện tuyệt vời về thời cơ và chiến thuật mà Trump đã sử dụng để tạo dựng một trong những cuộc lật đổ lớn nhất trong lịch sử bầu cử! Những thành tựu của Trump mà Stone đã ghi lại thực sự là một cuộc cách mạng".

- *Amazon.com*

CÔNG TY CỔ PHẦN SÁCH ALPHA

Trụ sở chính: 176 Thái Hà, Đống Đa, Hà Nội
Tel: (024) 3722 62 34
Chi nhánh TP. HCM: 138C Nguyễn Đình Chiểu, P.6, Q.3, TP. HCM
Tel: (028) 38220 334 | 35
www.alphabooks.vn | https://www.facebook.com/alphabooks

ISBN: 978-604-77-3790-1

Đường dẫn ...

Tìm mua ebook của Alpha Books tại: waka.vn, mikiapp.com, Alezaa.com

Giá: 209.000đ